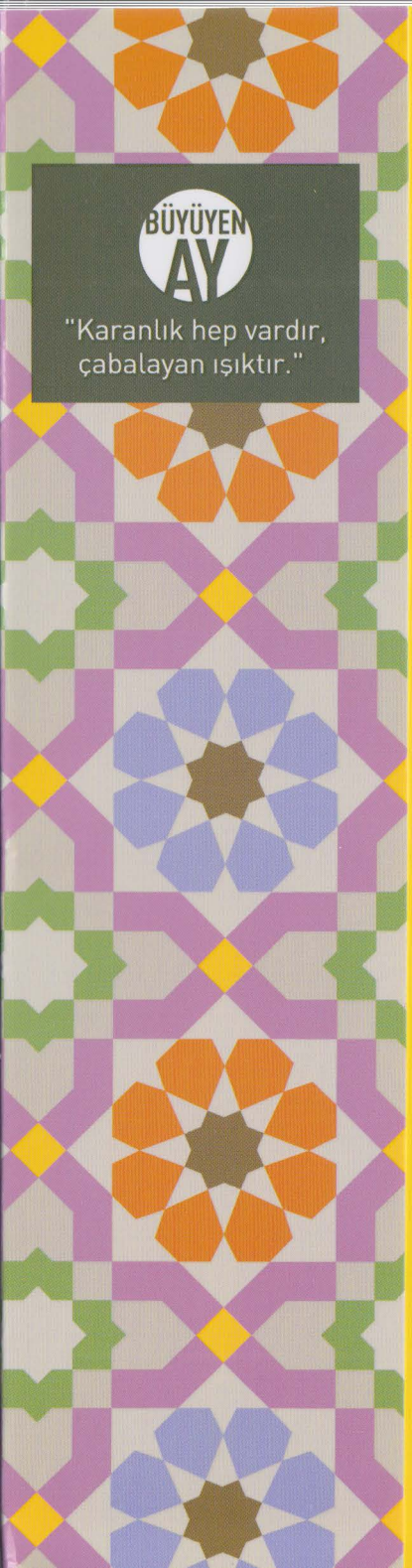
Hazreti Ali Cenkleri

Hazırlayan: İsmail Toprak

Edebiyat

BÜYÜYEN
AY
"Karanlık hep vardır,
çabalayan ışıktır."

Hazreti Ali Cenkleri

BÜYÜYEN AY
"Karanlık hep vardır,
çabalayan ışıktır."

İSMAİL TOPRAK, 1971 yılında Manisa-Demirci'de doğdu. 1990'da Demirci İmam Hatip Lisesini 1995'te Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Öğretmenlik görevi yanında Osmanlı Türkçesi metinleri üzerinde sadeleştirme ve çeviriyazı çalışmaları yapmaktadır. İlk çalışmasıyla Mehmed Emin Yümni Efendi'nin Farsçadan çevirdiği anonim bir roman olan *Tercüme-i Kahraman Katil*'i günümüz Türkçesine kazandırdı.

Büyüyenay'ın gönlünden geçen onun gönlüyle buluştu ve yoğun bir çalışma ile araştırma sonunda Hazreti Ali Cenkleri yıllar sonra tekrar yepyeni bir şekilde aslıyla yeniden vücut buldu.

Hazreti Ali Cenkleri

Hazırlayan
İsmail Toprak

BÜYÜYEN AY

"Karanlık hep vardır,
çabalayan ışıktır."

Büyüyenay Yayınları: 75
Edebiyat: 19
Hazreti Ali Cenkleri

Hazırlayan
İsmail Toprak

Yayın Yönetmeni
Mustafa Kirenci

Kapak Tasarımı
Davut Köse

Mizanpaj
Minyatür

Baskı-Cilt
Alioğlu Matbaacılık
Orta Mah. Fatin Rüştü S. 1-3A
Bayrampaşa - İSTANBUL
Tel: 0212 612 95 59
Matbaa Sertifika No: 11946

1. Baskı

Büyüyenay Yayınları, İstanbul, Temmuz 2014
ISBN: 978-605-5166-52-6

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 23494

© Bütün yayın hakları **"Büyüyenay Yayınları"**na aittir. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)
Hazreti Ali Cenkleri
Hazırlayan: İsmail Toprak
ISBN: 978-605-5166-52-6
Sayfa: 480
1-Cenknâme 2-Halk Hikâyesi

BÜYÜYENAY YAYINLARI
İskenderpaşa Mah.
Kıztaşı Cad. Elif Han.
No:13, Kat: 2
34080 Fatih - İSTANBUL
Tel: 0212 533 18 11
www.buyuyenay.com.tr

İçindekiler

Giriş / 7

Bir Edebî Tür Olarak Cenknâmeler / 7

Yayına Hazırlamada Esas Aldığımız Nüshalar / **11**

Hazreti Ali Cenkleri'nde Peygamber Ailesi / **18**

Hazreti Ali Cenkleri'nin İki Kadim Kahramanı / **25**

Gazâvât-ı Hazreti Resul Aleyhisselam Ya Feth-i Kale-i Hayber	**33**	Hazreti Resul'ün Gazâları -Selam Üzerine Olsun- Hayber Kalesi Fethi
Tarih-i Kale-i Kan Hazreti Ali -Kerremallahu Veche-	77	Hazreti Ali'ni -Allah Keremini Artırsın- Kan Kalesi Cengi
Hâzâ Gazâvât-ı İmam Ali Kal'a-yı Berber Bâ Zümür Ateşperest	**153**	İmam Ali'nin Berber Kalesi Cengi
Havernâme	**191**	Havernâme
Hâzâ Gazâvât-ı Muhammed Hanife Bâ Gazanfer Kafir -Aleyhi'l-Lane-	**345**	Muhammed Hanife'nin Kafir Gazanfer ile -Alllah'ın Laneti Üzerine Olsun- Cengi

Hâzâ Gazâvât-ı İmam Ali Kerremallahu Vechehu Bâ-Ejderha Der Mağrib	371	Hazreti Ali'ni -Allah Keremini Artırsın- Mağrib Ejderhası ile Yaptığı Gazâ
Gazâvât-ı Muhammed Hanife	403	Muhammed Hanife Gazâsı
Hâzâ Gazâvât-ı İmam Hasan Radiyallahu Anhu Bâ Rebi' İbn-i Mâlik	437	İmam Hasan'ın -Allah'ın Rahmeti Üzerine Olsun- Rebi' İbn-i Mâlik ile Gazâsı
Hâzâ Gazâvât-ı İmam Hüseyin -Radiyallahu Anh-	453	İmam Hüseyin'in Gazâsı -Allah Ondan Razı Olsun-

Hazreti Ali Cenkleri'nin
Yazma ve Matbu Nüshalarından Örnekler / 463

"Çocukluğumuz

...

Babamın uzun kış geceleri hazırladığı cenklerde
Binmiş gelirdi Ali bir kırata
Ali ve at, gelip kurtarırdı bizi darağacından
Asya'da, Afrika'da, geçmişte gelecekte
Biz o atın tozuna kapanır ağlardık
Güneş kaçardı, ay düşerdi, yıldızlar büyürdü
Çocuklarla oynarken paylaşamazdık Ali rolünü

Ali güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar kahraman
Ali olmaktan bir sedef her çocukta
Babam lambanın ışığında okurdu
Kaleler kuşatırdık, bir mümin ölse ağlardık
Fetihlerde bayram yapardık
İslâm bir sevinçti kaplardı içimizi
Peygamber'in günümüzde küçük sahabileri biz çocuklardık
Bedir'i, Hayber'i, Mekke'yi özlerdik, sabaha kadar uyumazdık
Mekke'nin derin kuyulardan iniltisi gelirdi

...

Sezai Karakoç"[1]

Giriş

Bir Edebî Tür Olarak Cenknâmeler

Türk destan geleneğinin İslâmi devresi mahsullerinden olan Cenknâmeler, Müslümanlar ile Müslüman olmayanlar arasındaki savaşları konu edinen hikâyelerdir. İslâmiyet'ten önceki destan geleneğinin bir devamı gibi görülebilirse de, çıkış nokta-

[1] Sezai Karakoç, Gün Doğmadan, Diriliş Yayınları, 6. Baskı, Ekim 2007, Sayfa: 97-98.

larını Kur'an ve hadisler başta olmak üzere İslâm tarihi oluşturmaktadır. İslâmiyet paydasında Arap ve Fars kültürleriyle harmanlanmış Türk sözlü kültürünün anlatıları, daha çok manzum hikâyeler olarak kaleme alınmış, içerdikleri unsurlar dolayısıyla da toplumun her kesiminden ilgi görmüştür. Cenknâmelerde Müslümanlar ile Müslüman olmayanlar arasında geçen savaşlar ve kahramanların bu savaşlarda verdikleri mücadeleler anlatılır. Bu mücadeleler bazen tarihi vakalar olduğu gibi, bazen de destansı öğelerle birleşir. Ki bu savaşların yegane gayesi her zaman ve her durumda dini tebliğdir. Cenknâmeler İslâm'ın yayılmasının efsaneleridir. Hikâye edilen savaşlar ve serüvenler Hazreti Muhammed (s.a.v.) zamanında olmuş gibi gösterilerek O'nun önderliği hep canlı tutulur.

Önceleri meddah tarzında anlatılarak nakledilen Cenknâmeler yazılı metinlerin yaygınlaşmasıyla birlikte bu anlatılar bir dinleyiciler topluluğu huzurunda okunmak üzere kaleme alınmıştır. Diğer tabirle bu kitaplar sözlü halk edebiyatı ürünlerinin yazıya geçirilmiş şekilleridir. Cenknâmelerin dışında da Dede Korkut Hikâyeleri, Köroğlu Destanı, Tahir ile Zühre, Seyfü'l-Mülûk Hikâyesi, Ferhad ile Şirin, Leyla ile Mecnun gibi anlatı kitapları XIII.-XIV. yüzyıllarda kaleme alınmıştır. XIX. yüzyıldan itibaren de bu eserlerin matbu nüshaları basılır olmuştur. Hikâyelerin bir müellifi yoktur. Bazı nüshalarda o nüshayı yazanın ismi bulunmaktadır ki bunlar yayına esas aldığımız nüshalar bölümünde gösterilmiştir.

Cenknâmelerin amacının; dini tebliğ ve yayma, dinî-ahlakî bilgi verme, toplumda gazâ ruhunu canlı tutma olduğu söylenebilir. İnsanın kendine ve başkalarına karşı olan yükümlülüklerini yerine getirmesini, güzel huylar edinip kötülüklerden kaçınmasını amaçlayan Cenknâmelerde, etnik unsur, mezhep ve meşrep gözetilmeksizin herkes için İslamî bir ahlâk sistemi öğütlenmektedir. Başta Hazreti Ali olmak üzere hikayelerdeki kahramanlar; sözünde duran, cömert, hak etmediği şeye

dokunmayan, ekmeğini yediği kimseye ilişmeyen, zalimlere karşı mazlumları koruyan şahsiyetler olarak tasvir edilir.

Türk kültüründe "Cenknâme-i Ebu Müslim", "Cenknâme-i Seyit Battal Gazi", "Cenknâme-i Emir Hamza" gibi kitaplar da yaygın olmakla birlikte Cenknâme tabiri daha çok Hazreti Ali etrafında teşekkül etmiş dinî-kahramanlık hikâyeleri için kullanılmaktadır. Cenknâmeler, özellikle Hazreti Muhammed, Hazreti Ali ve çocukları etrafında şekillenir.

Bu Cenknâmelerde, Hz. Ali'nin hayat hikâyesi, kerametleri ve onun etrafında cereyan etmiş olaylar anlatıldığı gibi, diğer İslam büyüklerinin kahramanlıklarına da yer verilmiştir. Cenknâmeler, tarihî olaylara dayanan, ilhamını tarihten alan hikâyeler olmakla birlikte tarihî gerçekleri tam yansıtmazlar. Hz. Ali ve oğulları çevresinde teşekkül eden Cenknâmelerden bazıları tarihi bir hadiseyi anlatmakta veya bir tarihi hadiseye işaret etmektedir. Böylece bir taraftan Hz. Ali ve oğullarının kahramanlıkları anlatılırken, bir taraftan da söz konusu yerlerin Müslümanlarca fethedilmesi izah edilmektedir. Cenknamlerde temsil edilen ve başta Hz. Ali, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve Muhammed Hanife olmak üzere bahadır, pehlivan gibi sıfatlar ile anılan cengâver şahsiyetler, bilhassa Anadolu'nun İslâmlaşması ile beraber millet muhayyilesinde en yüce yeri işgal eden gazi tipinin –ki padişahların da bu unvanla anılmaları gazâya ne denli ehemmiyet atfedildiğine işaret eder– temsilcileri olarak ön plandadır. Gazâ ruhunun çıkış noktasını temsil eden Hz. Muhammed'i merkez alan Cenknâmeler, sürekli onun çevresinde cereyan eden vakalar halinde devam eder.

Cenknâmelerde Hz. Ali'nin tam bir tanımı yapılmaz. Bu anlatılarda Hz. Ali, kimi zaman hayalî ve destansı, kimi zaman da gerçek ve tarihî kimliği ile İslâmiyet'i yayma ve zulüm gören Müslüman halkı kurtarma amacı doğrultusunda çeşitli mücadeleler içerisine girmektedir. Hz. Ali, vakalarda her daim en önde yer alan örnek cengâver-gazi tipini temsil etmektedir. Savaştığı

kişiyi öldürmeden önce mutlaka İslam'a davet etmesi, Müslüman olanlara ilk olarak İslam'ın şartını, namazı, abdesti öğretmesi, savaşlardaki tek gayenin İslam'ı yaymak olduğunu göstermek içindir.

Onu, halkı kötü güçlerden koruyan, darda kalan insanların imdadına yetişen, onları düşman zulmünden koruyup kollayan, halkın sevdiği ve yücelttiği bir kahraman veya olağanüstü güçleri bulunan biri olarak görürüz. Diğer taraftan o, Cenknâmlerde ejderhalarla, devlerle ve cadılarla da savaşır. Buradaki dev ve ejderhalar, kötü güçleri sembolize etmektedir. Dünyanın her yerindeki destan ve masal geleneğinde kahramanlar bu varlıklarla mücadele etmekte olup, Cenknâmeler İslâmiyet öncesi destan kültürünün devamı mahiyetinde bir özellik göstermektedir. Bu yönleriyle Hazreti Ali Cenknâmelerinin, İslâm Tarihi, Fars Kültürü, Arap hikâye geleneği ve Türk kültüründen öğeleri bir araya getirip birleştirmektedir.

Osmanlı döneminde yaygın olarak kültürümüze giren Cenknâmeler köy konaklarından saraya, medrese ve mekteplerden asker ocaklarına kadar her muhitte ilgi görmüş, özellikle tekke ve dergâhlarda, köy odalarında ve kahvehanelerde (Bir nüshanın sonunda: "İşbu kitap Bahçekapısı'nda Harputlu Esat Ağa'nın kahvesinde kıraat olunmuştur. 20 Kanunusani 305 [Milâdî: 1 Şubat 1890]" notu yer almaktadır.) yoğun bir şekilde okunmuş; Hz. Ali'nin, İslâm'ın yayılması için yaptığı mücadeleleri anlatan menkıbeler, insanlarımızın zihin ve gönüllerine nakış nakış dokunmuştur. Sezai Karakoç'un epigraf olarak aldığımız şiirinde dile getirdiği duygular sadece kişisel bir tecrübeden ibaret değildir. Osmanlı coğrafyasında yer alan her bölgede büyüklerinden dinledikleri cenk hikâyelerini anlatan insanlara rastlamak mümkündür.

Hazreti Ali Cenknâmelerinin XIII. yüzyıldan itibaren Türkçede; tercüme, telif ve adaptasyon yoluyla yer aldığı kabul edilen bir görüş ise de bununla ilgili kesin kayıtlar yoktur. Fuat

Köprülü, *Türk Edebiyatı Tarihi*'nde, "bize kadar gelememiş XIII. yüzyıl eserleri" içerisinde "Şayyad İsa adlı eski bir şairin –tahminimize göre XIII. yüzyılda– yazmış olduğu" *Salsalnâme* isimli bir cenk kitabının olduğunu söylüyor. *Salsalnâme*'nin sonraki yüzyıllarda birçok versiyonu ortaya çıkmıştır. İbn Hüsam tarafından XIV. yüzyılda Farsça yazılmış olan *Havernâme*'nin de yine tahminen XV. yüzyılda Türkçe'ye çevrildiği düşünülmektedir. Bilinen bir husus vardır ki ilk Türkçe Cenknâme müelliflerinden olan Kirdeci Ali ve Tursun Fakih (Fakı) XIV. yüzyılda yaşamışlardır.

Cenknâmeler önceleri manzum menkıbeler şeklinde anlatılmış XV. yüzyıldan itibaren bir kısmı mensur hikâyeler tarzında yazılmıştır. Biz bu mensur hikâyelerden ulaşabildiklerimizi yayına hazırladık. Yayına esas aldığımız nüshalardan, içinde sadece Havernâme hikâyesi bulunan birincisinin tarihi, hikâyenin sonunda 1 Rebiyülevvel 1267 olarak yazılmıştır ki bunun miladi takvimdeki karşılığı 5 Ocak 1851'dir. Dördüncü nüsha olan taş baskı metnin sonunda muhtemelen yazıldığı tarih olan "293" rakamı yer almakta. Bu da miladi olarak 1877-1878 yıllarına denk düşmektedir. Metinlerin özelliklerine bakılacak olursa diğer nüshaların da bu tarih aralığında basıldığı kanaatindeyiz. Havernâme dışındaki hikâyelerin yer aldığı dördüncü nüsha bu nüshaların ilki olup diğer baskılara kaynaklık etmiş olmalıdır.

Yayına Hazırlamada Esas Aldığımız Nüshalar

1– Hikâye-i Ali İbn Ebi Talib: (12903/Y023.02, Marmara Üniversitesi Merkez Kütüphanesi) Yazma nüshanın kütüphane kaydı bu isimle olmakla birlikte hikâyenin sonunda "Havernâme tamam oldu" şeklinde bir ifade yer almaktadır. Her sayfada on beş satır olmak üzere nesih hatla yazılmıştır. Yazma 186 varak olup ilk 30 varakta **Hikâye-i Bayezit Bestamî** vardır. Yazana ait herhangi bir kayıt yoktur.

Havernâme, 15. yüzyılda İbn Hüsam'ın Farsça yazdığı manzum hikâyenin mensur olarak Türkçeye tercümesidir. Ne zaman ve kim tarafından tercüme edildiğine dair kesin bir kayıt bulunmamakta olup kütüphanelerde farklı yazma nüshaları vardır.

2– Gazavât-ı Hazreti Ali (Hazreti Hasan ve Hüseyin) Mecmuası: (607/297.941-797, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi) Bu kitap 240 sayfadır. Ana metin ve derkenar olmak üzere iki farklı kısımda, birbirinden bağımsız şekilde ilerleyen cenk anlatılarından mürekkeptir. Orta kısımlar genellikle 21 satırdan, derkenar kısımlar ise genellikle 40 satırdan müteşekkildir. 1. sayfanın dört köşesinde **"Ebubekir" "Ömer" "Osman" "Ali"** isimleri yazılıdır. Sayfanın ortasında **"La fetâ illa Ali la seyfe illa Zülfikâr la gazâ ille'l-gaza'l-Murtaza bi'l-iktidar esedullahi'l-galib Ali ibn-i Ebi Talib"** yazısı ile oluşturulan çerçeve içerisinde kitapta yer alan cenklerin adı şu şekilde tanıtılmıştır:

> "İşbu kitapta sekiz adet gazavat cem olunmuş. Birinci derunda Billur-ı Azam; ikinci haşiyede Hayber Kalesi; üçüncü haşiyede Kan Kalesi; dördüncü haşiyede Berber Kalesi; beşinci haşiyede Muhammed Hanife Bâ Gazanfer; altıncı haşiyede Bâ Ejderha der Mağrip; yedinci haşiyede Gazâvât-ı İmam Hasan; sekizinci haşiyede Gazâvât-ı İmam Hüseyin cem ve tertip olunmuştur."

Kitap içerisinde "Mucizatu'n-Nebi Aleyhisselam" da yer almasına rağmen burada zikredilmemiştir. Ayrıca 237-239 sayfaların ana metin bölümünde "Destan-ı Deve" isimli bir manzume vardır. Taş baskı olan bu kitap, harekeli bir nesihle yazılmıştır.

Metinlerin müellifi yahut müstensihi olarak Berber Kalesi cenginin sonunda:

> "İlahî! Kadir-i Perverdigar kudretin hakkı için bu Şems-i Hâkî'yi habibin Muhammed Mustafa'nın aşkına ve

çar yar-i güzin ve cümle ehl-i beyti hürmetine rahmetinden nasipsiz bırakma"

Muhammed Hanife cenginin sonunda:

"ve kitabın müellifi Şems-i Hâkî dervişi hayır dua ile yad edene Hak Teâlâ rahmet eylesin"

ifadeleri yer almaktadır. Mahlas olduğunu düşündüğümüz bu ismi bu metinler dışında hiçbir yerde göremedik.

3– Mecmua-i Gazâvât: (016MEC, Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kütüphanesi) Bu kitap genel olarak 2. nüsha ile aynıdır. 2. nüshada sorunlu gibi görünen bazı cümlelerin düzeltilmiş olması bu nüshanın daha sonra basıldığı intibaını doğurmaktadır. Nüshalar arasındaki farklılıklardan birkaç örnek aşağıda gösterilecektir.

4– Gazâ-i Feth-i Hayber Kalesi: (1392-297.2, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi, Kütüphane kaydında yanlış olarak Feth-i Hayber Gaza Kal'ası şeklinde kaydedilmiştir) Kitap 144 sayfadır. Ana metin ve derkenar olmak üzere iki farklı kısımda, birbirinden bağımsız şekilde ilerleyen cenk anlatılarından mürekkeptir. **"La fetâ illa Ali la seyfe illa Zülfikâr la gazâ ille'l-gaza'l-Murtaza bi'l-iktidar esedullahi'l-galib Ali ibn-i Ebi Talib"** yazısı içerisinde kitapta yer alan cenklerin adı şu şekilde tanıtılmıştır:

"İşbu kitapta yedi adet gazavat cem olunmuş. Birinci haşiyede Kan Kalesi; ikinci derunda Hayber Kalesi; üçüncü derunda Kale-i Berber Bâ Zümür Ateşperest; dördüncü haşiyede Muhammed Hanife Bâ Gazanfer; beşinci derunda Ba Ejderha Der Mağrip; altıncı haşiyede Gazâvât-ı İmam Hasan; yedinci derunda İmam Hüseyin Gazâvâtı cem ve tertip olunmuştur."

Bu nüshada da "Mucizatu'n-Nebi Aleyhisselam" yer almasına rağmen burada zikredilmemiştir. 144. Sayfada metnin sonunda muhtemelen yazım tarihi olan "293" rakamı vardır.

5– Hayber Kalesinin Fethi: (00374/297.9, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi) Kitabın kapağında her hangi bir yazı bulunmayıp ilk varağında başlık olarak **"Gazâvât-ı Hazreti Resul Aleyhisselam Ya Feth-i Kale-i Hayber"** ibaresi vardır. Tarih kaydının bulunması muhtemel olan son sayfasının yarısı yırtılmıştır. Yazar olarak Hayber Gazâsı'nın sona erdiği 65. sayfada Hayber Gazâsı'nın sonunda "... bu kıssayı tercüme eden dahi yazan Şemsü'l-Hâkî'dir ..." ve Berber Kalesi Cengi'nin sona erdiği 125. sayfada "... bu fakir Şems-i Hâkî ..." ifadeleri yer almaktadır. Her sayfada 13 satırın yer aldığı kitap 233 yapraktır. Eser içerisinde 4. nüshada yer alan gazalar vardır.

6 - Hikaye-i Hazreti Şah-ı Velayet (Kan Kalesi): (Atatürk Kitaplığı, Belediye Yazmaları, Bel. Yz. K. 001225, 398.21) Doksan iki varaktan oluşan bu nüshada her sayfada nesih hat ile 15 satır yazılmış olup diğer nüshalarla kıyaslandığında hiç yazım yanlışı yok denilebilir. Nüshada herhangi bir tarih kaydı olmamakla birlikte dilinin daha sade ve düzgün olması diğer nüshalardan sonra kaleme alındığı intibaını vermektedir.

7 - Garibname-i Muhammed Hanifiye ve Ceng-i İmlak ve Katran Cengi: (Atatürk Kitaplığı, Belediye Yazmaları, Bel. Yz. K. 001193) Nüsha, 17 varak olup harekeli nesih ile yazılmıştır. Sonunda rakam ve yazı ile 943 tarihi vardır. Hikayenin başında kırmızı mürekkeple:

> "Garibname-i Muhammed Hanifiye ve Ceng-i İmlak ve Katran Cengi ve Cumhur Cengi ve Dev Sefid Cengi Zeyne'l-Arab'ı Dev Sefid uğurladı ve Muhammed Hanifiye Dev'i çaldı Zeyne'l-Arab'ı İmlak aldı malıyla kaçtı. Emirzâde kuyuda kaldı âhir halas oldu."

yazısı yer almaktadır.

Hikâye, üç yol ayrımında kardeşlerin vedalaşmalarına kadar Muhammed Hanife cenginde olduğu gibidir. Buradan sonra ise İmam Hasan Cengi anlatılmakta olup sonunda: "ve Hüseyin ve Muhammed Hanife kıssası kaldı onu dahi beyan edelim inşallah" ifadesi vardır.

Havernâme hikâyesini birinci nüshayı esas alarak hazırladık. Ancak hikâyenin baş kahramanlarından Hazreti Ali'nin oğlunun ismini sadece bu nüshada yer aldığı şekliyle Ebu'l-Mihcen olarak değil de diğer nüshalarda yazdığı şekliyle Ebu'l-Muhsin olarak yazmayı uygun gördük. Havernâme'nin başka nüshalarında Ebu'l-Muhsin'in, Hazreti Ali'nin Yemen Şah'ının kızı ile olan evliliğinden doğduğu yazılıyorsa da tarihi kayıtlarda Hazreti Ali'nin çocukları arasında Ebu'l-Muhsin yer almamaktadır. Ancak Kan Kalesi cenginde Hazreti Ali'nin telkiniyle Müslüman olan Ebu'l-Muhsin'i evlat edindiği zikredilmektedir. Havernâme dışındaki hikâyelerde ikinci nüshayı temel aldıysak da yer yer diğer nüshalardan yararlandık. Bu nüshalar arasında küçük nüanslar dışında fark yoktur. Metinler, beşinci nüsha dışında yukarıda verdiğimiz sıralamaya göre her defasında biraz daha düzeltilip yayınlanmış intibaını vermektedir. Nüshalar arasındaki farkları tek tek göstermedik. Bu farklılıklar şu ve benzeri şekillerdedir:

Hikâyede farklılık:

2. nüsha: "Çadırın ardına dolaştı. Gördü ki kendi geldiği yola gider. Pîr de kılıcını çekmiş ardından gelir görünce hemen Şehzâde'ye hamle eyledi. Şehzâde, Pîre hamle eyledi ki vura. Pîr gördü ki bu pehlivana cevap veremez. Yalvarıp dedi: "Dinin hakkı için ardımca gelme." Şehzâde işitti, döndü. Hemen Pîr kaçtı."

4. nüsha: "Çadırın ardına dolandı gidiyor Şehzâde yürüyüp yakasından kapıp kılıç çekip: "Nereye gidersin ve sen kimsin? Doğru söyle!" derken hemen elinden kaçıp görünmedi."

Cümlede farklılık:

2. nüsha: "tuz ekmek hakkını helal eylesinler"

3. nüsha: "hakkımda dualar etsinler"

Cümlede düzeltme:

3. nüsha: "Her ne ki dilerse Hak o olur"

4. nüsha: "Hak Teâlâ nasıl dilerse öyle olur"

Metinler hakkında önemli ipuçları verdiğini düşündüğümüz bazı hususları dipnotlarla gösterdik.

Metinlerin dil ve üslubunu olduğu gibi korumaya, tamamen konuşma şeklinde hazırlanmış metinleri mümkün mertebe tekrarlardan arındırıp düzenlemeye gayret ettik. Şu örnekler bu hususta bir fikir verebilir:

"Gazâvât-ı Hazreti Resul Aleyhisselam Ya Feth-i Kala-i Hayber"

"Selam Üzerine Olsun Hazreti Resulün Hayber Kalesi Fethi"

*

"... kanden gelip bunda bunca iş işledin burada İbni Kilap olam sen burada bunca iş edesin şunun gibi pehlivanı horluk ile öldüresin yanına kala mı sanasın can elimden kande halas edesin ..."

"Nereden gelip burada bunca iş işledin. Burada ben İbn-i Kilap olayım. Sen burada bunca iş edesin, şunun gibi pehlivanı horluk ile öldüresin. Yanına kalır mı sanasın. Şimdi canını elimden nasıl kurtarırsın?"

*

"... bu gazâ ol gazâdır ki İmam Hasan ve İmam Hüseyin ve İmam Muhammed Hanife rıdvanullahi aleyhim ecmain bu üç biraderler üç yola düşüp her birisi bir yolu ihtiyar edip her biri bir yolda ne vaki oldu ise ve ettikleri gazadır ki beyan olunur ..."

"Bu gazada; üç biraderler İmam Hasan, İmam Hüseyin ve İmam Muhammed Hanife radiyallahuanhum'un üç

yol ağzına geldiklerinde her birisinin bir yolu tercih edip gitmeleri ve bu yolda vaki olan cenklerden İmamzâde Muhammed Hanife'nin vukuatı beyan olunur."

*

"... varıp gördü ki bir il on bin kadar var bir yere konmuşlardır sığır deve attır koyun rızıktır bîhad kıyas ve her bir evin önünde bir at bağlı ve bir süngü dikilmiş hazır durur orta yerde bir taht kurulmuş üzerinde adam misali put durur ve bir keşiş o putu her tarafa döndürür put döndükçe kafirler ona secde ederler bir cemiyettir yemek ve içmek iş işret temaşadır ki demek olmaz İmam Hasan radıyallahuanh bunu görünce bir deve güder oğlana sordu ..."

"Varıp gördü ki on bin kadar bir topluluk var. Bir yere konmuşlar. Sığır deve at koyun, sınırsız erzak. Her bir evin önünde bir at bağlı ve bir süngü dikilmiş hazır durur. Orta yerde bir taht kurulmuş üzerinde adam misali bir put durur. Bir keşiş o putu her tarafa döndürür. Put döndükçe kafirler ona secde ederler. Yemek ve içmek îş işret temaşâdır ki demek olmaz. İmam Hasan (radiyallahuanh) bunu görünce deve güden bir oğlana sordu:"

*

Metinlerde Hazreti Ali için kullanılan; "Şah-ı Merdan, Şah-ı Velayet, Merd-i Meydan, Şîr-i Yezdan, Emiru'l Müminin, Civanmerd, Şîr-i Huda, Haydar-ı Kerrar, Esedullahi'l-Galib, Ebû Türab, Sahib-i Velayet Şah-ı Süvar Sahib-i Zülfikâr, Sahibü'z-Zaman, İmamü'l-Muttakin" gibi ifadelerle Hazreti Muhammed (s.a.v.) için kullanılan; "Habib-i Seyyidi'l-Mürselin, Hazreti Habibullah Muhammed Mustafa, Server-i Kainat ve Mefhar-i Mevcudat, Sultan-ı Urefa Müzekki Mücteba Muhammed Mustafa, Seyyid-i Kevneyn Muhammed Mustafa (s.a.v.)" gibi ifadeleri ve hikâyelere giriş bölümlerini aynen koruduk.

Hazreti Ali Cenkleri'nde Peygamber Ailesi

Hazreti Ali Cenkleri'nin merkezinde her daim Hazreti Peygamber bulunur. O'nun emriyle ya da izniyle cenge çıkılır ve cenk sonunda O'na dönülür. Bu sırada Peygamber'in aile fertleri de hadiseye dahildir. Peygamber ailesine mensup kişilerin kısa tercüme-i hallerini ayrı bir başlık altında vermeyi uygun gördük. Cenklerde ismi zikredilen sahabenin kısa tercüme-i halleri ise isimlerinin ilk geçtiği yerde dipnot olarak verilmiştir.

Hazreti Ali

Hicretten yaklaşık yirmi iki yıl önce (m. 600) Mekke'de doğduğu rivayet edilmektedir. Hazreti Peygamber'in amcası Ebû Tâlib'in en küçük oğludur. Hz. Ali beş yaşından itibaren hicrete kadar Hazreti Peygamber'in yanında büyümüştür. Hz. Muhammed'in peygamberliğine ilk iman edip O'nunla birlikte ilk namaz kılan kişidir. Hicretin 2. yılında Hazreti Fâtıma ile evlenmiştir. Bu evlilikten Hasan, Hüseyin ve ölü doğan Muhsin adlı erkek çocukları ile Zeynep ve Ümmü Gülsüm adlı kız çocukları olmuştur. Hz. Ali, Hz. Fâtıma'nın sağlığında başka evlilik yapmamıştır. Hz. Ali, Bedir, Uhud, Hendek ve Hayber başta olmak üzere hemen bütün gazve ve seriyyelere katılmış, bu savaşlarda Resul-i Ekrem'in sancaktarlığını yapmış ve daha sonraları da büyük kahramanlıklar göstermiştir. Uhud'da ve Huneyn'de çeşitli yerlerinden yara almasına rağmen Hz. Peygamber'i bütün gücüyle korumuş, Hayber'de ağır bir demir kapıyı kalkan olarak kullanmış ve bu seferin zaferle sonuçlanarak Yahudilere galebe çalınmasında büyük payı olmuştur. Fedek'te Benî Sa'd'a karşı gönderilen seriyyeyi (6/628) ve Yemen'e yapılan seferi (10/632) sevk ve idare etmiştir. Bu sonuncu sefer üzerine Benî Hemdân kabilesi Müslümanlığı kabul etmiştir. Tebük Gazvesinde ise Hz. Peygamber'in vekili olarak Medine'de kalmıştır. Hz. Ali, Hz. Peygamber'e kâtiplik ve vahiy kâtipliği yapmış, Hudeybiye Antlaşmasını da

o yazmıştır. Evs, Hazrec ve Tay kabilelerinin taptıkları putlarla, Mekke'nin fethinden sonra Kâbe'deki putları imha etme görevi ona verilmiştir. Hz. Peygamber vefat ettiğinde Benî Sâide avlusunda toplanan Ensar ve muhacirin Hz. Ebu Bekir'i halifeliğe seçince Hazreti Ali ona, Hz. Fâtıma'nın altı ay sonra vuku bulan vefatına kadar biat etmemiştir. Hz. Ali ilk üç halife döneminde ne bir idarî görevde bulunmuş, ne de yapılan savaşlara katılmıştır. Sadece Halife Hazreti Ömer'in Filistin ve Suriye seyahati sırasında Medine'de askerî vali olarak kalmış, Medine'de ikamet edip dinî ilimlerle uğraşmayı diğer görevlere tercih etmiştir. İkinci halife Hazreti Ömer'in 23 (644) yılında, vefat etmeden önce halife seçimi işini havale ettiği şûranın bir üyesi de Hazreti Ali idi. O, bu şûra tarafından halifeliğe getirilen Hz. Osman zamanında cereyan eden bazı uygulamalar hakkında çeşitli tenkitlerde bulunmuştur. Hz. Osman şehit edilince Abdullah bin Ömer, Sa'd bin Ebû Vakkâs. Mugire bin Şu'be, Muhammed bin Mesleme ve Üsâme bin Zeyd'in de aralarında bulunduğu ashap mescitte toplanarak yeni halife seçimine gitmişlerdir. Hazreti Ali kendisine yapılan hilâfet teklifini orada bulunan Talha ve Zübeyr'e yöneltmiş, fakat ısrar üzerine biatı kabul etmiştir. Hz. Ali, önceleri Hz. Osman'a karşı muhalefeti desteklerken onun ölümünden sonra kendisini halife olarak tanımak istemeyen Hz. Âişe'yi, ayrıca dört ay sonra Âişe'nin saflarına katılan Talha ve Zübeyr'i itaate davet için acele kuvvet toplamak ve Basra üzerine yürümek zorunda kaldı. Tarihte Cemel Vakası adıyla meşhur olan savaş sonunda Hz. Ali galip geldi, Talha ve Zübeyr de dahil olmak üzere pek çok Müslüman öldü. Ardından Sıffîn'de meydana gelen savaşın sonunda Hakem hadisesiyle Muaviye halifeliğini ilan etti. Hz. Ali hakem olayından sonra Kûfe'ye çekilip Muâviye'ye karşı yeni bir sefer için hazırlıklara başlamış, fakat savaşmaktan

bıkmış sebatsız Iraklı askerlerden yeterli destek görememişti. Nihayet büyük gayret sarf ederek 40.000 kişilik bir ordu teşkil edebilmiş ve sefere hazırlanmıştı. Ancak Kûfe'de, intikam arzusu ile yanıp tutuşan Hâricî Abdurrahman bin Mülcem tarafından zehirli bir hançerle sabah namazında yaralanmış, aldığı yaranın tesiriyle iki gün sonra 19 veya 21 Ramazan 40'ta (26 veya 28 Ocak 661) vefat etmiş ve Kûfe'ye (bugünkü Necef) defnedilmiştir.

Ali bin Ebû Tâlib ortaya yakın kısa boylu, koyu esmer tenli, iri siyah gözlü olup sakalı sık ve genişti; yüzü güzeldi, gülümserken dişleri görünürdü. Onun, İslam'ın yayılış tarihinde ve Müslümanlar arasındaki ilim, takvâ, ihlâs, samimiyet, fedakârlık, şefkat, kahramanlık ve şecaat gibi yüksek ahlâki ve insanî vasıflar bakımından müstesna bir mevkie sahip bulunduğunu, Kur'ân ve Sünneti en iyi bilenlerden biri olduğunu hemen bütün kaynaklar ittifakla belirtirler.

Hazreti Hasan

Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin büyük oğlu olan Hazreti Hasan Hicretin 3. yılında Medine'de doğdu. Babası ona Harb adını koymayı düşünmüşse de Hz. Peygamber, Câhiliye döneminde bilinmeyen Hasan adını ve Ebu Muhammed künyesini vermiş ve kulağına bizzat ezan okumuştur. Hasan, kardeşi Hüseyin gibi ilk halife döneminde cereyan eden önemli olaylarda fiilen yer almamıştır. Hz. Osman'ın hilâfeti sırasında kardeşiyle birlikte Saîd bin Âs'ın Horasan seferine (651) katılmış daha sonra da babası tarafından yine kardeşiyle birlikte Hz. Osman'ı isyancılara karşı korumak ve evine su taşımakla görevlendirilmiştir. Babası hilâfete geldikten sonra Hasan, Talha bin Ubeydullah ve Zübeyr bin Avvâm'ın ona karşı çıkmaları üzerine, Kûfelileri babasının yanında yer almaya ikna etmek için Ammâr bin Yâsir ile birlikte Kûfe'ye gitti. Cemel Vakası ve Sıffîn Savaşı'nda da babasının yanında bulundu. Hz. Ali'nin

şehit edilmesinin ardından Kûfe'de kendisine biat edildi. Bunu haber alan Muâviye bin Ebû Süfyân'ın kendisi ile savaşması üzerine hilâfeti belirli şartlarla Muâviye'ye devretti. Hz. Hasan daha sonra ailesiyle birlikte Medine'ye gitti ve hayatının geri kalan kısmını orada siyasetten uzak bir şekilde geçirdi. Ancak sonunda, rivayete göre Yezîd bin Muâviye ile evlendirilmek vaadiyle kandırılan eşlerinden Ca'de bint Eş'as bin Kays tarafından zehirlendi ve 28 Safer 49 (7 Nisan 669) tarihinde vefat etti. "Müctebâ, takı, zekî" ve "sıbt" lakaplarıyla tanınan Hz. Hasan halim selim, cömert, sakin, vakarlı, siyaset ve fitneden kaçınan bir yaratılışa sahipti.

Hazreti Hüseyin

Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin küçük oğlu, Kerbelâ şehidi. Hicretin 4. yılında Medine'de doğdu. Hz. Hüseyin de ağabeyi Hasan gibi ilk iki halife döneminde cereyan eden önemli olaylarda fiilen yer almadı. Hz. Osman zamanında Saîd bin Âs'ın Kûfe'den Horasan'a yaptığı sefere (30/651) ağabeyi ile birlikte katıldı. Daha sonra Hz. Osman'ın evini kuşatan isyancılara karşı babası Hz. Ali tarafından yine ağabeyi ile birlikte halifeyi korumak ve evine su taşımak üzere görevlendirildi. Babasının halifeliği sırasında Hz. Hüseyin, Küfe'ye giderek onun bütün seferlerine katıldı; şehadetinden sonra da yine onun vasiyetine uyarak ağabeyine itaat etti. Hz. Hasan, Muâviye ile anlaşmaya karar verdiği zaman ona karşı çıkmak istediyse de itirazının reddedilmesi üzerine vazgeçti ve beraberinde Medine'ye gitti. Daha sonra Hz. Hüseyin bu anlaşma dolayısıyla Muâviye'nin tahsis ettiği yıllık 2 milyon dirhemi onun vefatına kadar aldı ve daima ağabeyinin yanında bulundu. Muâviye'nin ölümü üzerine Hz. Hüseyin Yezîd'e biat etmeyip Mekke'ye gitti. Hadiselerden haber alması için Kûfe'ye yolladığı Müslim bin Akıl, Kûfe'de Hz. Hüseyin adına biat almaya başladı. Önceleri Hazreti Hüseyin'e biat eden Kufeliler, Yezid'in baskıları üzeri-

ne sözlerinden döndüler. Yaşanan gelişmeler sonunda Müslim, Yezid'in askerleri tarafından öldürüldü (60/680). Hz. Hüseyin yeni gelişen olaylardan habersiz, ailesi ve bazı taraftarlarıyla birlikte Kûfe'ye hareket etti. Yolda Müslim'in öldürüldüğünü öğrenince geri dönmek istedi; fakat bu defa da Müslim'in oğulları ve kardeşlerinin ısrarı üzerine yola devam etmeye mecbur oldu. Bu arada taraftarlarına isteyenlerin ayrılabileceğini söyledi, onlar da ayrıldılar; yanında sadece aile fertleriyle birlikte yaklaşık yetmiş kişi Kerbela'ya vardı (61/680).

Denk olmayan bu kuvvetler arasında cereyan eden savaş sonunda Hazreti Hüseyin ve yanındakiler şehit edildi.

Muhammed Hanife[2]

Hz. Ali'nin Havle bint Ca'fer el-Hanefiyye isimli hanımından doğan oğlu. 16 (637) yılında Medine'de doğdu. Hz. Ali'nin halife seçildiği günlerde yirmi yaşlarında olan Muhammed Hanife cesaret ve kahramanlığıyla tanındı. Cemel Vak'ası ve Sıffîn Savaşı'nda babasının sancağını taşıdı. Muaviye bin Ebû Süfyân'ın ölümü sırasında Medine'de bulunan Muhammed Hanife, Yezîd'e biat etti. Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehadetine çok üzülmesine rağmen Yezid'e yaptığı biatı bozmadı. Muhammed Hanife, Abdullah bin Abbas ile birlikte Mekke'de bulundukları sırada Yezîd'in ölüm haberi üzerine Abdullah bin Zübeyir, halifeliğini ilan ederek Muhammed Hanife ve Abdullah bin Abbas'ı biate davet etti. Fakat onlar bu teklifi reddedip Abdullah Taif'e, Muhammed Hanife de Medine'ye döndü.

Muhammed Hanife, 66 (686) yılında hac maksadıyla Mekke'ye gittiğinde Abdullah bin Zübeyir kendisine biat etmesini teklif etti. Ancak o yine bunu reddetti. Abdullah bu defa zorla biat almak istedi. Bunun üzerine Mekke'den ayrılıp Mina'ya giden ve bir süre orada ikamet eden Muhammed

[2] İslam Ansiklopedisinde Muhammed Hanefiyye olarak yazılan ismi esas aldığımız nüshalarda yazıldığı şekilde Muhammed Hanife yazdık.

Hanife oradan Tâif'e gitti. Haccâc, 72 (692) yılında Mekke'yi muhasarası sırasında Muhammed Hanife'ye haber gönderip Abdülmelik'e biat etmesini istedi. Başlangıçta teklifi reddeden Muhammed Hanife, Abdullah bin Zübeyir'in öldürülmesinin (73/692) ardından Abdülmelik'e biat etti. Muhammed Hanife bundan sonraki yıllarını Medine'de öğretimle geçirdi. 81'de (700) vefat etti ve Cennetü'l-baki' Mezarlığı'na defnedildi.

Hazreti Hatice

Milâdî 556 yılında Mekke'de doğdu. Hz. Peygamber ile evlenmeden önce iki evlilik yapmıştı. Bu evlilik sırasında Hz. Hatice muhtemelen kırk yaşlarında bulunuyordu. Hz. Muhammed ile Hz. Hatice'nin ilk çocukları Kasım olup iki yaşına kadar yaşadı. Resul-i Ekrem, Ebü'I-Kâsım künyesini onun adından almıştır. En büyük çocuklarının Zeynep olduğu da söylenmektedir. Daha sonra Rukıyye, Ümmü Gülsüm ve Fâtıma doğdu. Çocuklarından Abdullah, peygamberlikten önce vefat etti. Hz. Hatice'nin Resûlullah'ın hayatındaki en önemli rollerinden biri, peygamberlik geldiği zaman kendisine herkesten önce iman etmesi ve onu bütün varlığı ile desteklemesidir. Hz. Hatice, yeryüzünde sadece üç Müslümanın bulunduğu İslamiyet'in ilk günlerinde Resûlullah ve Hz. Ali ile beraber bazen Kâbe civarında, bazen evinde ibadet etti. Hz. Hatice, yirmi beş yıl kadar süren evlilik hayatından sonra hicretten üç yıl kadar önce vefat etti.

Hazreti Fâtıma

609'da Mekke'de doğdu. On beş yaşında Hz. Ali evlendi. Düğünleri Resulullah'ın Hz. Âişe ile evlenmesinden dört buçuk ay sonra Hicretin 2. yılında gerçekleşti. 3. yılın Ramazan ayında ilk çocuğu olan Hasan'ı, bir yıl sonra da Hüseyin'i dünyaya getirdi. Uhud Gazvesi'nde on hanımla birlikte gazilere yiyecek ve su taşıyan Hz. Fâtıma aynı zamanda yaralıları tedavi etti. Hz. Fâtıma, Resulullah'ın ölümünden beş buçuk ay sonra,

23 yaşında iken 3 Ramazan 11 (22 Kasım 632) tarihinde vefat etti.

Hazreti Ayşe

614 yılında Mekke'de doğdu. Hicretin 2. yılında Hz. Peygamber'le evlendi. Uhud Gazvesi'nde sırtında su taşıma, haber toplama ve yaralılara bakma gibi geri hizmetlerde çalışmıştır. Hendek Savaşı'nda ise Benî Hârise kabilesinin kalesinde Sa'd bin Muâz'ın annesiyle birlikte bulunmuştur. Hudeybiye Anlaşması'na da katılmış, Hayber'in fethinden sonra Hz. Peygamber diğer hanımlarıyla birlikte ona da bir miktar hisse ayırmıştır. Mekke fethi için hazırlıklara başladığında seferin ne tarafa olacağını herkesten gizleyen Hz. Peygamber bunu sadece Ayşe'ye bildirmiş, Hz. Ebû Bekir, bu hazırlığın Mekke için olduğunu kızından öğrenmiştir. Hicretin 10. yılında yapılan Veda haccına diğer ümmehâ-tü'l-mü'minîn ile birlikte katılmıştır. Hz. Peygamber hicretin 11. yılı Safer ayının (Mayıs 632) son haftasında rahatsızlanınca, diğer hanımlarının iznini alarak Hz. Ayşe'nin odasına geçti ve mübarek başı onun kucağında olduğu halde vefat etti ve onun odasına defnedildi. Hz. Peygamber'den sonra kırk yedi yıl daha yaşadı ve 66 yaşında iken Medine'de vefat etti.

Hz. Ayşe, Hz. Ebû Bekir ile Hz. Ömer'in halifeliği sırasında herhangi bir siyasî faaliyette bulunmadı. Hz. Osman'ın bazı karar ve tasarruflarının aleyhinde bulunanların yanında yer aldı. Böylece siyasî olaylara karışan Hz. Ayşe, Hz. Osman'ın öldürülmesinden sonra onun katillerini cezalandırmak ve Müslümanları içinde bulundukları fitneden kurtarmak için Basra'ya hareket gitti. Bu dönemde Hz. Ayşe ile Hz. Ali arasında çeşitli mektuplaşmalar ve müzakereler olmuşsa da Müslümanlar arasındaki ilk kanlı çarpışma engellenemedi. Bu olay, Hz. Ayşe'nin savaşı devesinin üzerinde idare etmesinden dolayı Cemel Vak'ası diye meşhur oldu. Cemel Vak'ası'ndan sonra Medine'ye dönmüş, bir daha siyasete karışmamış ve Hz. Ali ile

barışmıştır. Kuvvetli hâfızası sayesinde Hz. Peygamber'in hadis ve sünnetinin daha sonraki nesillere ulaştırılmasında emsalsiz hizmetler ifa etti.

Hazreti Ali Cenkleri'nin İki Kadim Kahramanı Zülfikâr

Hz. Ali'nin iki tarafı keskin, ortası yivli kılıcının adıdır. Hz. Peygamber, Bedir Gazvesi'nde ele geçirilen ganimetleri savaşa katılanlar arasında taksim ederken uzunluğu yedi karış, eni bir karış olduğu belirtilen boğumlu bir kılıcı kendine ayırmıştı. Kabzasının ucu gümüşten, başında bir halkası, ortasında da gümüşten bir süs topuzcuğu bulunan Zülfikâr'ın Merzûk es-Sakîl adlı bir kılıç ustası tarafından yapıldığı rivayet edilir. Resulullah Zülfikâr'ı Hz. Ali'ye verinceye kadar kendisi kullanmıştır. Resul-i Ekrem Zülfikâr'ı Hz. Ali'ye Uhud Gazvesi'nde verdiği ve bu sırada, "**Lâ fetâ illâ Ali, lâ seyfe illâ Zülfikâr ✻ Ali'den başkka yiğit, Zülfikâr'dan başka kılıç yoktur.**" diye nidâ edildiği ileri sürülmektedir. Zülfikâr Hz. Ali'den sonra Hasan ve Hüseyin'e, Hüseyin'den sonra Ali evladına intikal etmiştir. Muhammed bin Abdullah el-Mehdî, Abbasî Halifesi Ebû Ca'fer el-Mansûr'a karşı Medine'de isyan ettiğinde Zülfikâr onun elinde bulunuyordu. Savaş esnasında Abbasî ordusundan atılan bir okla yaralanan Muhammed bin Abdullah öleceğini anlayınca Zülfikâr'ı kendisine 400 dinar borçlu olduğu tüccara vermek istemiş, Ebu Talip neslinden onunla karşılaşacak bir kişinin borcu ödeyip kılıcı geri alacaklarını söylemiştir. Cafer bin Süleyman bin Ali, Yemen ve Medine valiliğine getirilince Zülfikâr'ı 400 dinar vererek almıştır. Sonra Harun Reşid'e intikal eden kılıcı o da kumandanlarından Yezîd bin Mezyed'e hediye etmiştir. Zülfikâr'ın akıbetine dair bir rivayete göre kılıç Necef denizine bırakılmıştır. İbn Mülcem tarafından zehirli bir hançerle yaralanan Ali çocuklarına bazı vasiyetlerde bulunmuş ve Düldül'ün sahraya, Zülfikâr'ın da Necef denizine bırakılmasını emretmiş-

tir. Bir diğer inanışa göre Hz. Ali, Resul-i Ekrem'in ölümünden sonra Zülfikâr'ı hiç taşımamıştır. Aleviliğin muteber kaynaklarından Yemînî'nin *Fazîletnâme*'sinde bu konu şöyle anlatılmaktadır:

Resulullah vasiyet eylemiştir
Ali'ye son deminde söylemiştir
Kuşanma Zülfikâr'ı ba'de benden
Ki ben razı olam her halde senden.

Hikâyelere göre bu kılıç düşmanın konumuna göre bazen 40, bazen de 150 arşın uzunluktadır. *Kan Kalesi Cengi*'nde Zülfikâr'ın on kişi tarafından taşınamayacak kadar ağır olduğu, *Umman Cengi*'nde bir fili binicisiyle beraber ikiye bölerek yerin 60 arşın derinliğine saplandığı, kırk kişiyi birden biçecek kudrete sahip bulunduğu ve düşmanın boynuna büyük bir gürültü ile indiği anlatılmaktadır. Zülfikâr taşı kesecek kadar keskindir. Zülfikâr'ın en çok söz konusu edildiği metinlerin başında *Hazreti Ali Cenkleri* gelmektedir. Bu cenklerde Hz. Ali Zülfikâr'la ve atı Düldül'le büyük kahramanlıklar gösterir. İslam ülkelerinin edebiyat ve kültürlerinde Zülfikâr'a geniş yer verilmiş, Osmanlı sanatında çeşitli malzemeler üzerine Zülfikâr resmedilmiştir. Padişahlar ve devlet ricâli hakkında yazılan kasidelerde övülen kişinin kılıcı ekseriyetle Zülfikâr'a benzetilir. Türk edebiyatında daima Hz. Ali'ye izafe edilerek anılan Zülfikâr, Düldül'le birlikte ona Allah tarafından bahşedilen efsanevî bir kılıç olarak yer almıştır. Bunlardan birkaç örnek:

Biner idi Düldül'e belinde Zülfekâr'ı
Erenler açdı dini Tanrı Arslan'ı kanı

Yunus Emre

Belinde Zülfikâr altında Düldül
Önünce bile Kanber ol Şah'a kul

Yemînî

Yolumuz on iki imama çıkar
Mürşidim Muhammed Ahmed-i Muhtâr
Rehberim Ali'dir sahib-i Zülfikâr
Kulundur Şâhiyâ divana geldim

Şâhî

Yunus'un deryaya daldığı zaman
Kırk gündüz kırk gece kaldığı zaman
Ali Zülfikâr'ı çaldığı zaman
Hayber Kalesi'nde kolunda idim

Pîr Sultan Abdal

Lâ fetâ illâ Ali lâ seyfe illâ Zülfikâr
Kenz-i mahfîdir sana kân-ı hidayet Murtazâ.

Ümmî Sinan

Sıdk ile Sıddîkiyem Fârûkiyem Osmâniyem
Haydarîyem elde hâmem Zülfikâr'ımdır benim

Müştak Baba

Pehlivanlık göstereydi zülfikâr-ı bend ile
Dehr meydanıda özün düldül-i Haydar kılar.

Şeyhî

Gâh açar ihsan elini Haydar-ı Kerrâr-veş
Gâh olur rûz-ı gazâ kudret elinde zülfikâr

Taşlıcalı Yahya Bey

Gerçi evvelde oldur meydân-ı hüsnün Hayder'i
Zülfikâr-ı gamzesi hâl-i siyahı Kanberî

Lâedrî

Atı önünce yürüyüben Kanber-i âlem
Binse o yâr çün ki Ali gibi Düldül'e

Kanûnî Sultan Süleyman

Eyler hücum düşman-ı dine
Şimşîr-i hûn-feşânı kılar kâr-ı Zülfikâr.

Bâkî,

Şöyle kâr eyler adûya tîr-i ser-tîzi anın
Etse anı Zülfikâr-ı Haydar-ı Kerrar eder

Enderunlu Vâsıf

Sıdk ile Sıddîkiyem Fârûkiyem Osmâniyem
Haydarîyem elde hâmem Zülfikâr'ımdır benim

Müştak Baba

Nola ol münkiri duâ-yı velî
Kesse mânend-i Zülfikâr-ı Ali

Aziz Mahmud Hüdâyî

Görünür zülfikârı elde Ali
Dövüşür Kaf Dağı'nda devlerle

Orhan Seyfi Orhon

Mevlevî âyîninde her Mevlevî Ali'nin zülfikârı olur.

Ahmet Hamdi Tanpınar

Düldül

Mısır Hükümdarı Mukavkıs'ın, Hicretin 6. yılında (627) Hz. Peygamber'e gönderdiği kıymetli hediyeler arasında bulunan ata hızlı yürüyüşü ve çevikliği dolayısıyla "kirpi" anlamına gelen Düldül adı verilmiştir. Hz. Peygamber, hem savaşlarda hem de diğer zamanlarda bindiği Düldül'ün idaresini, ileride Mısır valiliği de yapacak olan Ukbe bin Âmir el-Cühenî'ye vermişti. Daha sonra Hz. Ali'ye bağışladığı Düldül ondan oğulları Hasan ve Hüseyin'e, ardından da diğer oğlu Muhammed bin Hanife'ye intikal etmiştir. Hz. Ali'nin Haricîlerle çarpışırken Düldül'e bindiği yolundaki rivayetlere kaynaklarında yer verilmiştir.

Düldül, Hazreti Ali cenklerinde mühim bir yer tutar. Bu hikâyelerde Hz. Ali'nin bir yardımcısı olarak bulunur. Kafirlerle yapılan savaşlarda olağanüstü yetenekleri ve sürati Düldül'ün özelliklerindendir. Bu hikayelerde Düldül, ihtiyaç durumunda kırk günlük yolu bir günde kateder.

Hz. Ali Fars edebiyatı ile Türk edebiyatının klasik, tasavvufî, dinî-destanî metinlerinde genellikle Zülfikâr ve Düldül ile birlikte anılmaktadır. Hz. Ali savaşlarda, özellikle de savaş başlamadan önce yapılan mübarezelerde hasımlarını Zülfikâr ve Düldül'ün heybeti ile alteder. Edebî metinlerde Düldül, güçlü süvarisi Hazreti Ali ile özdeşleşmiştir:

Nazîm:

Server-i din pâdişâh-ı nâmdâr
Haydar-ı hasm-efgen ü düldül-süvâr.

Padişahlarla önemli devlet adamlarının bindikleri hayvanlar hakkında yazılmış şiirlerde bu hayvanların vasıflarını anlatmak için Düldül zikredilmiştir.

*

Dipnotlarda verdiğimiz kelime karşılıklarını Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca sözlüğü, Kubbealtı Neşriyat (İlhan Ayverdi) ve Ötüken Yayınları'nın (Yaşar Çağbayır) Türkçe sözlükleri ile Mehmet Kanar'ın Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü'nden; kişiler hakkındaki bilgileri Türkiye Diyanet Vekfı İslam Ansiklobedisi'nden yazdık.

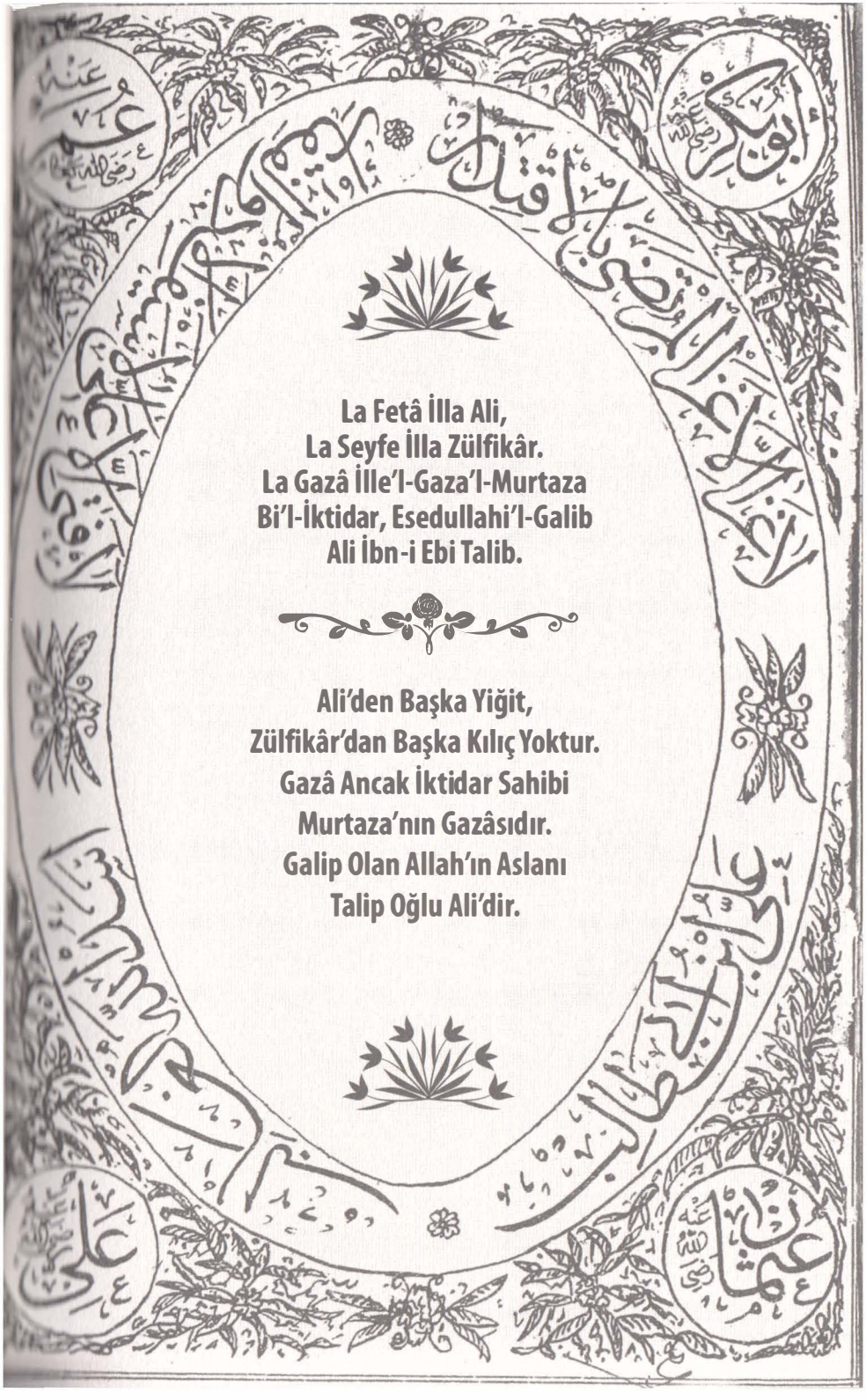
Osmanlı Türkçesinde yer alan yazma ve matbu mensur Cenknâmeleri ***Hazreti Ali Cenkleri*** adıyla bir kitapta bütünlüğe kavuşturarak yayına hazırladık. Çalışmamız bu yönüyle günümüz Türkçesinde ilk defa yayımlanmaktadır. Hazreti Ali Cenknâmeleri ile ilgili çalışmalar yapıldıysa da tespit edebildiğimiz kadarıyla bu çalışmalar daha çok manzum metinler üzerinden yapılmıştır. Mensur Cenknâmeler ise tarihi özelliklerinden soyutlanıp yeniden yazma yoluyla hikâye edilmiştir. Bu tarzda hazırlanan Cenk hikâyelerinin nasıl bir işleme tabi tutulduğunu göstermesi bakımından bazı örnekleri metin içerisinde dipnotlarla gösterdik. Hazreti Ali Cenknâmelerini yazma ve matbu Osmanlıca metinlerde olduğu şekliyle ilk defa olarak Latin harfli Türkçeye aktardığımız bu çalışmanın

eksiklikleri anlayışla karşılanmalıdır. Türk kültüründe yadsınamayacak bir mevki edinmiş olan Hazreti Ali Cenkleri'nin bir takım iddialı Türk Edebiyatı çalışmalarında adının bile zikredilmemiş olması hayreti mucip değil midir? Çalışmamızın bu alanda yapılacak daha kapsayıcı inceleme ve araştırmalara bir adım teşkil etmesini umuyoruz.

Son olarak yazma nüshaların müstensihi Şemsü'l-Hâkî'yi minnetle anıyor, O'na rahmetler diliyoruz.

Gayret bizden muvaffakiyet Allah'tan!

Nisan 2014, Üsküdar
İsmail Toprak

La Fetâ İlla Ali,
La Seyfe İlla Zülfikâr.
La Gazâ İlle'l-Gaza'l-Murtaza
Bi'l-İktidar, Esedullahi'l-Galib
Ali İbn-i Ebi Talib.

Ali'den Başka Yiğit,
Zülfikâr'dan Başka Kılıç Yoktur.
Gazâ Ancak İktidar Sahibi
Murtaza'nın Gazâsıdır.
Galip Olan Allah'ın Aslanı
Talip Oğlu Ali'dir.

Gazâvât-ı Hazreti Resul
-Aleyhisselam-
Ya Feth-i Kale-i Hayber

Hazreti Resul'un Gazâları
-Selam Üzerin Olsun-
Hayber Kalesi'nin Fethi

Râviyân-ı ahbâr ve nâkilân-ı âsâr[3] şöyle rivayet eder ki:

Fahr-i Kainat aleyhi ekmelü't-tahiyyat[4] efendimiz bir gün sabah namazını kıldıktan sonra mübarek sırtını mihraba vererek oturdu.[5] Cümle ashap Rıdvanullahi Teâlâ aleyhim ecmain[6] da huzurunda oturdular. O güneş yüzlü ve hak sözlü Sultan'ın adeti idi; sabah namazını kıldıktan sonra bir süre ashaba nasihat ederdi. Ashap da O'nun fesahat ve belagatine hayran olup dinlerlerdi. Bir anda Muhammed Mustafa Aleyhisselam'ın benzi değişti. Ashap anladılar ki Cebrail Aleyhisselam geldi. Resul Aleyhisselam'a vahiy getirdi.

Cebrail Aleyhisselam dedi:

"Ya Resulallah, Hakk Teâlâ buyurdu ki; 'Var Habibime benden selam eyle. Habibim varsın, Hayber Kalesi'ni fetheylesin' dedi."

Yine Cebrail Rabbü'l-âlemin dergahına uruç[7] eyledi. Cebrail Aleyhisselam konuşma esnasında:

---

3 Hikâyelerin girişlerinde ve bazen de hikâye içinde yer alan, "haberleri rivayet edenler ve eserleri nakledenler" anlamlarına gelebilecek bu ifadeleri sadeleştirme yapmaksızın yazdık.

4 En yüce selamlar ona olsun

5 Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki nüshanın bu kısmında şu ifade yer almaktadır: "Ebubekir es-Sıddık sağ yanında ve Ömer sol yanında ve Osman ve Ali radıyallahuanhüm beraberinde ve cemi ashaplar radiyallahuanhum hazır karşısında durmuşlardı."

6 Rıdvanullahi Teâlâ aleyhim ecmain: Allah hepsinden razı olsun

7 Uruç: Yükselme

"Ya Muhammed! Hayber Kalesini harap eyle. İmana gelmeyeni kılıçtan geçir. Mallarını Müslümanlara bahşeyle" dedi.

Resul Aleyhisselam Cebrail'in getirdiği haberi ashaba bildirip dedi:

"Hakk Teâlâ emreyleyip buyurmuş ki: Habibim varıp Hayber Kalesi'ni fetheylesin. Kafirleri dine davet eylesin. İmana gelmeyeni kılıçtan geçirsin. Şimdi her kimde din-i İslâm'a gayret varsa Hayber Gazasına hazırlansın."

Hemen her yere haberler saldılar: "Arap ya da değil İslâm ehli olan herkes gazaya hazır olacak." Duyan herkes gaza hazırlıklarını tamamlayıp toplandı. Velhasıl yirmi bin atlı ve silahlı hazırlandı. Resul Aleyhisselam da zırhını kuşanıp bir ata bindi. İslâm sancağını Muaz bin Cebel'in[8] eline verdi. Tihame sahrasına kondular. Her bir taraftan bir alem[9] ve bin asker geldi. Bin kişiye bir alem ve yüz kişiye bir subaşı ve on kişiye bir mukaddem. Araplar içinde Abdullah bin Yemenî diye bilinen kişi bin kişi ile bir alem getirdi. Ondan sonra Ebu Zerr-i Gıfârî[10]

---

[8] Muaz bin Cebel: Hicret'ten on sekiz yıl önce (m. 603) Medine'de doğdu. On sekiz yaşında iken Müslüman oldu ve İkinci Akabe Biatı'na katıldı. Resûl-i Ekrem Hicret'ten sonra onunla Abdullah bin Mes'ûd arasında kardeşlik bağı kurdu. Bedir Gazvesi başta olmak üzere Huneyn ve Tâif dışındaki bütün gazvelere katıldı ve bunlarda kabilesinin bayraktarı veya temsilcisi oldu. Mekke fethinin ardından Rasulullah Huneyn Gazvesi'ne giderken onu Mekke'ye önce emir, ardından Kur'an ve dinî bilgiler muallimi tayin ettiği için Huneyn ve Tâif gazvelerine iştirak edemedi.
Hz. Peygamber, hicretin 9. yılında Muâz'ı, Ebû Mûsâ el-Eş'arî ile birlikte Yemen'e elçi, zekât memuru ve kadı sıfatıyla gönderdi. Hz. Ebû Bekir devrinde Suriye fetihlerine katılmak için halifeden izin talep etti. Hz. Ömer, onun bilgisine ihtiyaç duyulacağı gerekçesiyle izin verilmemesini telkin ettiyse de halife şehit olmak isteyen kimseyi engellemeye hakkı olmadığını söyleyerek ona izin verdi. Hz. Ömer halife olduğunda, Suriye ordusunun kumandanı Ebû Ubeyde bin Cerrâh veba salgınında vefat edince ordunun başına Muâz bin Cebel geçti. Muâz bin Cebel, 17 (638) yılında Ürdün'de Kusayru Hâlid'de Amvâs tâunu diye bilinen veba salgınında iki oğlu ve iki hanımıyla birlikte öldü.

[9] Alem: Bayrak, sancak

[10] Ebu Zerr el-Gıfârî: Dördüncü veya beşinci kişi olarak İslamiyet'i kabul edip Kâbe'nin yanına giderek Müslümanlığını ilân eden Ebû Zerr müşrikler tarafından kıyasıya dövüldü ancak Abbas bin Abdülmuttalib'in araya girmesiyle ölümden kurtuldu. Hz. Peygamber onu, kabilesini İslamiyet'e davet

radiyallahuanh geldi. Ondan sonra Mikdad bin Esved[11] geldi. Mekke taallukatından[12] ne kadar İslâm askeri var ise cem' oldu.

Yirmi bin kişi, yirmi alem; kimi atlı, kimi deve ile ve kimi yayan gaza niyetine yürüdüler. On gün gittiler. Hayber vilayetine geldiler. Hayber Kalesi göründü. Bu kale öyle bir hisardır ki vasfı mümkün değil. Resul Aleyhisselam Hayber Kalesi'ni gördüğünde gayet taaccüp[13] eyledi.

Ashap korkuya düşüp:

---

etmek üzere gönderdi ve çağrılmadıkça Mekke'ye gelmemesini istedi. Ebû Zerr Uhud (3/625) veya Hendek (5/627) Gazvesi'nden sonra Medine'ye hicret etti. Ashâb-ı Suffe ile beraber Mescid-i Nebevî'de bulunduğu için her an Hz. Peygamber'in yanında ve hizmetinde oldu. Hz. Peygamber'in çobanlarını öldüren Ureynelileri yakalayan yirmi kişilik grubun içinde o da vardı. Emirlik isteği Hz. Peygamber tarafından uygun bulunmadı. O günden sonra Ebû Zerr ölünceye kadar hiçbir devlet görevine talip olmadı, verilen görevleri de kabul etmedi. Mekke fethinde ve Huneyn Gazvesi'nde kendi kabilesinin sancağını taşıdı. Hz. Peygamber'in vefatından sonra halifeliğe Hz. Ali'nin daha layık olduğu kanaatini taşımakla birlikte Hz. Ebû Bekir'e biat etti. Hz. Ömer ile birlikte Kudüs'ün (18/639), daha sonra da Amr bin Âs ile Mısır'ın fethine (20/641) katıldı. Hz. Osman'a ilk biat edenlerden biri olup bu dönemde Kıbrıs fethine katıldı. Suriye'de bulunduğu sıralarda Muâviye'nin bazı harcamalarını ve Müslümanların ihtiyaç fazlası mallarını Allah yolunda sarf etmeyip biriktirmelerini şiddetle eleştirdi. Suriye Valisi Muâviye ile araları açılınca Muâviye halkın onunla konuşmasını yasakladı. Sonraları Rebeze'de iki yıl kadar münzevi bir hayat süren Ebû Zerr, Hz. Osman'ın isteği üzerine zaman zaman Medine'ye gidip geldi. 32 yılında (Temmuz 653) Rebeze'de vefat etti.

11 Mikdad bin Esved: Mekke'de İslâm'ı ilk kabul edenlerden olan Mikdâd ikinci Habeşistan hicretine katıldı, ardından Mekke'ye geri döndü. Hz. Peygamber'in hicretinden sonra müşriklerin Medine'ye bir sefer düzenleyeceğini öğrenen Mikdâd bunu bir mektupla Resulullah'a bildirdi ve kendisi de Mekkelilerle birlikte yola çıktı. Durumdan haberdar olan Hz. Peygamber, Ubeyde bin Hâris kumandasındaki bir seriyyeyi müşriklere karşı gönderdi. İki grup Seniyyetü'l-Merre'de karşılaştığında Mikdâd ile Utbe bin Gazvân Müslümanların safına geçtiler. Bedir, Uhud, Hendek, Hayber gazvelerine ve diğer savaşlara katılan Mikdâd Resûlullah'ın okçularındandı. Harrâr seferine çıkılırken beyaz bayrağı Resûl-i Ekrem ona verdi. Hz. Ömer'in halifeliği sırasında onunla birlikte Câbiye ziyaretinde bulundu ve yine aynı dönemde Mısır'ın fethine katıldı. Hz. Osman'ın hilâfeti yıllarında İfrîkıye'nin fethinde (27/ 647), bir yıl sonra da Şam valisi Muâviye tarafından Kıbrıs'a gönderilen orduda yer aldı. 33 (653) yılında yetmiş yaşlarında iken Medine'nin kuzeybatısındaki Cürf'te vefat etti.

12 Taalukat: İlgililer, ilişkiler, hısımlar, akraba.

13 Taaccüp: Acaip karşılama, şaşma, hayret etme.

"Bunun gibi muhkem bir kale ve bunca asker var. Bizim askerimiz bunun yanında aç bir kişiye bir lokma kadardır," deyip endişeye gark oldular.

Üstelik o gün de Hazreti Ali'nin mübarek gözleri ağrıyıp gayet zahmeti var idi. Ashab-ı kibar:

"Bari bu mahalde İmam Ali'nin gözleri iyi olaydı. Askerimize medet ederdi" deyip gayet mahzun oldular.

İslâm askeri o mekanda karargah kurup zerrin libaslar giyip azmettiler.

Beyit

Yine zerrin libas oldu zamana
Ki hûrşîd[14] azim kıldı asumana

Cihana rahmet nurları saçıldı
Sabah oldu karakollar seçildi

Yine merdaneler meydana geldi
Ki şem'in[15] oduna pervane geldi

Müslümanlar harp tertibatı alıp saf bağladılar. Küffar askeri ve Hayber halkı silahlarını kuşanıp burçlar üzerine ve hendek kenarına toplandılar. Mancınıklar kurdular. Hayber Padişahı halkına seslenip:

"Herkes, hanımı ve çocukları ve malı ve evi barkı için gayret edip cenge hazırlansın. Katılmayanı yakarım bilmiş olsun" dedi.

İslâm askeri tekbir getirdiler kös ve nakkare avazı asumana çıktı. İki taraftan cenk teraneleri yükseldi. Bahadırlar meydan içinde cevelan ettiler.

Raviler şöyle rivayet eder ki:

Hayber Kalesi'nin on iki beyi var idi. Birinin adı Merceb, birinin Ankebut el-Haman, birinin Ömer, birinin Tesved, bi-

[14] Hurşîd: Güneş
[15] Şem': Mum

rinin Anter, birinin Hişam, birinin Asıtem, birinin Hantala, birinin Ka'b, birinin Sem'un idi. Hayber Kalesi'nin yedi kapısı var idi. Her bir kapıda bir bey dururdu.

Hazreti Resul, Ömer'i[16] çağırıp:

"Ya Ömer yürü var bu din düşmanlarına de ki: 'Bu gelen İslâm askeridir ve beyi ahir zaman peygamberi Muhammed Mustafa'dır. Sizi hak dine davet etmek için geldi. Tanrı birdir ve Muhammed Aleyhisselam hak peygamberdir diyerek iman ve şahadet getiresiniz. Öylece biz de yerimize gidelim.' Eğer kabul ederlerse hoş, etmezlerse cenge hazır olsunlar," deyip Ömer'i elçi olarak gönderdi.

Bunlar Ömer'i görünce hemen oka taşa tuttular. Ömer bu hâli görünce Hazreti Resul'e geldi. Resul-i Ekrem sordu:

---

[16] Hazreti Ömer: Fil Vakıasından on üç yıl kadar sonra Mekke'de doğdu. Bi'setin 6. yılında (616) Müslüman oldu. Hz. Ömer'in Müslüman oluşunun Resul-i Ekrem'in, "Ya Rabbi! İslamiyet'i Ömer bin Hattâb veya Amr bin Hişam (Ebu Cehil) ile teyit et" duasının bir tezahürü olduğu belirtilmektedir. Yanında ağabeyi Zeyd, karısı ve oğlu Abdullah başta olmak üzere akraba ve arkadaşlarından oluşan yirmi kişilik bir kafileyle Medine'ye hicret etti. Resulullah bir evde toplanan ensarın erkeklerinden biat alırken kadınların başka bir evde toplanmasını ve onlardan kendisi adına Hz. Ömer'in biat almasını emretti. Katıldığı seriyyeler dışında Resul-i Ekrem'in yanından hiç ayrılmayan Hz. Ömer kumandanlığını Resûlullah'ın yaptığı bütün savaşlarda, Hudeybiye Antlaşması, Umretü'l-Kazâ ile Veda haccında bulundu. Hz. Ebû Bekir'in hilâfeti döneminde Hz. Ömer ona müşavirlik ve kadılık yaptı. Kur'an'ın toplanması konusunu Hz. Ebu Bekir'e açtı. Hz. Ebu Bekir namaza çıkamayacak derecede hastalanınca imamlık görevini Hazreti Ömer'e bıraktı. Hz. Ebu Bekir'in vefat ettiği gün (13/634) Hz. Ömer, Mescid-i Nebevi'de biat aldı. Onun döneminde Müslümanlar Nihavent zaferiyle Irak'ın fethini tamamladı (21/642). Hz. Ömer, Bizans İmparatorluğu'na karşı savaşlara da devam etti. 16 (637) yılında Halep, Antakya, Urfa, Rakka ve Nusaybin kısa aralıklarla Müslümanlara teslim oldu. Öte yandan Filistin'in fethine devam edildi ve Kudüs kuşatıldı. Halife bizzat Kudüs'e giderek halka eman verip kendileriyle bir antlaşma yaptı (17/638). Onun döneminde Mısır fethedildi. Hz. Ömer, 23 (644) yılında sabah namazında bir köle tarafından hançerle yaralandı. Halife ölüm döşeğinde iken kendisine yerine birini bırakması teklif edilince aşere-i mübeşşereden altı kişilik şûranın toplanarak üç gün içerisinde aralarından birini halife seçmelerini istedi. Üç gün sonra vefat etti (23 / 3 644). Hz. Ömer'in en meşhur lakabı "Fârûk"tur. "Hak ile batılı birbirinden ayıran" anlamandaki bu lakabı kendisine Hz. Peygamber vermiştir. İslâm tarihinde "emîrü'l-mü'minîn" tabiri ilk defa Hz. Ömer için kullanılmıştır.

"Ne dediler?"

Ömer dedi:

"Ya Resulallah beni oka taşa tuttular. Konuşmaya fırsat vermediler. Cenk etmek isterler."

Resul Aleyhisselam Ömer'den bunu işitti. Hemen emreyledi asker atlara bindiler. Resul Aleyhisselam Selman'a[17] "bana Ukab'ı getir" diye emreyledi. Ukab namında bir mübarek atı var idi. Gayet yüksek ve ayaklı idi. Selman atı getirdi.

Hz. Resul-i Ekrem:

"Siz de atlarınıza binin" dedi.

Cümle asker bindiler. Bu sırada Hayber halkı da toplanıp burçlar üzerine çıktılar. İslâm askerini temaşa ederlerdi. Resul-i Ekrem hendek kenarına geldi. Gördü ki kırk arşın boyu kırk arşın eni vardır. İçi su doludur. Etrafında deve dikenleri bitmiş, adeta kuş uçup geçemezdi. Resul-i Ekrem Hayber'in çevresini dolaşıp burç ve surlara nazar eyledi. O anda burç üzerinde bir kişi gözüne ilişti. Meğer Hayber Beyi'nin kızı Safiye[18] idi. O

[17] Selman-ı Farisi: Zengin ve itibarlı bir ailenin ferdi olarak Râmhürmüz'de doğdu. Selmân, ailesinin muhalefetine rağmen Hristiyanlığı benimsedi ve önce Dımaşk'a kaçtı, ardından gittiği Ammûriye'de bir papaz tarafından, Arap yarımadasında bir peygamberin geleceğini söylemesi üzerine; çölden birlikte geçmek üzere anlaştıkları bir Arap tüccarı kendisini kandırıp bir Yahudi'ye köle olarak sattı. Hicret esnasında Kubâ'da gördüğü Hazreti Peygamber'e iman etti. Azat edilmesinden önce gerçekleşen Bedir ve Uhud gazvelerine katılamadı. Hendek Gazvesi'nden önce Resûl-i Ekrem'in tavsiyesi üzerine efendisiyle anlaşıp Selmân'ın âzat edilmesi sağlandı. Hz. Peygamber, Selmân ile Ebü'd-Derdâ'yı kardeş ilân etti. Selmân, Hendek Gazvesi'ne ve ondan sonraki bütün savaşlara katıldı. Bu gazve sırasında bir hendek kazılmasını teklif etmesi ve hendek kazmadaki başarısı dolayısıyla ensar ve muhacirler Selmân'ı kendilerinden sayma konusunda ihtilâfa düşünce Resûlullah, "Selmân bizden, Ehl-i beyt'tendir" diyerek bu tartışmaya son verdi. Zâhid bir kişiliğe sahip olan Selmân-ı Fârisî, Irak bölgesindeki fetihler başlayıncaya kadar Medine'de yaşadı. Hz. Ömer'in halifeliği zamanında İsfahan'a döndü. Hz. Ömer'in emriyle Kûfe şehrinin kuruluşu aşamasında ve daha sonra önemli katkıları oldu ve halife onu Medâin'e vali tayin etti. Hz. Osman döneminde valilik görevine devam ederken 35 (656) yılında vefat etmiştir.

[18] Hazreti Safiyye: Medine'de muhtemelen 610'da doğdu. Babası Benî Nadîr'in reisi Huyey bin Ahtab'dır. Önce Benî Nadîr'in ileri gelenlerinden Sellâm bin Mişkem ile, ondan boşanınca bir kumandan olan Kinâne bin

da Resulullah'ı gördü. Safiye, Resulullah'ın mübarek cemalini görünce âşık oldu.

Resul-i Ekrem, Hayber'in etrafını temaşa ederek bir kapı yanına geldi. Öyle bir kapı ki otuz bin batman gök demirden mıhlar ile berkitmişler. Ancak bin kişiyle açar kaparlardı. Resul-i Ekrem taaccüp eyledi. "Acaba bu kaleyi nasıl alabiliriz?" diye bir miktar düşünceye daldı. "Hiçbir çare yoktur" deyip dönüp askere geldi. Hayber halkı bunu gördüler cümlesi İslâm askerine herze[19] ve hezeyan[20] söylediler. İslâm askeri hiçbir şey demediler. Resul Aleyhisselam mahzun oldu.

Akşam oldu atlarından indiler. O gece düşünüp istişare ettiler. Sabah olup da sabah namazını kıldıktan sonra atlanıp silahlandılar. Yirmi bin sahabe cem' olup saf bağladılar. Resulullah, sancağı Muaz bin Cebel'e verdi. İslâm askeri sancak arkasına düşüp savaş kastıyla Hayber kapısına yürüdüler. Aşağıdan Müslümanlar yukarıdan küffar azim cenk oldu ki vasfa gelmez. Ashaptan yüz yirmi kişi şerbet-i şehadeti içti.

Akşam oldu İslâm askeri çekildiler. Resul-i Ekrem'in mübarek hatırları mahzun oldu. Bilal[21] akşam ezanını oku-

---

Rebî' Ebü'l-Hukayk ile evlendi. Çocuğu olmamakla birlikte geleneğe uyarak Ümmü Yahyâ künyesini aldı. Hayber fethinde kocası öldürülen Safiyye esir alındı ve esirlerin taksiminde, sahâbeden Dihye bin Halîfe'ye verildi. Benî Kurayza ve Benî Nadîr'in hanımefendisi olduğu için Resûlullah'tan başkasına verilmesinin uygun olmayacağı söylenince Dihye memnun edilerek Resûl-i Ekrem'in hissesine ayrıldı. Hz. Peygamber, Safiyye'ye Müslüman olması halinde kendisiyle evleneceğini, Müslüman olmadığı takdirde serbest bırakıp ailesine göndereceğini söyledi. Safiyye'nin İslamiyet'i kabul etmesi üzerine onu âzat etti, hürriyetine kavuşmasının da mehri olduğunu söyledi. Medine'ye dönerken bir konak yerinde onunla evlendi. Ertesi sabah sahâbîlerin yanında bulunan erzakla düğün yemeği verildi. Safiyye, isyancılar Halife Osman'ın evini kuşattığında ona yiyecek götürdü. 50 yılının Ramazan ayında Medine'de vefat etti.

19 Herze: Boş, lüzumsuz söz, saçma sapan konuşma, hezeyan.

20 Hezeyan: Saçmalama, abuk subuk konuşma, saçma, herze.

21 Bilal-i Habeşî: Hicretten kırk yıl kadar önce Mekke'de Cumah kabilesi içinde dünyaya geldi. Annesine nisbetle Ibn Hamâme diye de anılan Bilal İslamiyet'i Hz. Ebû Bekir vasıtasıyla kabul etti. Hz. Bilâl, Benî Cumah'tan Ümeyye bin Halefin kölesi idi. Mekke'de Müslüman olduğunu açıkça söyleyen ilk yedi kişiden biridir. Hz. Ebû Bekir Müslüman olmayan güçlü

du. Ashap namaza hazırlandılar. Namazdan sonra Resul Aleyhisselam mübarek sırtını mihraba vererek oturup dedi:

"Yarın bize İslâm davetini Hayber'e iletecek bir pehlivan gerektir."

Hz. Ebubekir gelip:

"Ya Resulallah, yarın alemi Hayber'e götürmeye emredin bendeniz ileteyim" dedi.

Sabah oldu yine atlara binip saf bağladılar. Nakkareler çalındı. Merdaneler cenk yerine geldiler. Hazreti Resul-i Ekrem, alemi Ebubekir'in omuzuna verdi. Asker cümle harbe azmeylediler. Hayber'in burçlarına aşağıdan, yukarıdan cenk ettiler. İki taraftan o kadar cenk ettiler ki harp avazı asumana çıktı. Resul Aleyhisselam bir zaman durdu gördü ki kan yerde sel gibi aktı. Nice ashap şehit oldular. Niceleri yaralandı. Hayber'i fethetmeye hiçbir çare bulamadılar.

Akşam oldu asker yine dönüp karargahta toplandılar. Resul Aleyhisselam yine gayet mahzun; Ebubekir, Ömer, Osman cümle yârân bir yere cem oldu. Her biri Hayber fethi hakkında fikirlerini dediler. Nihayet Selman-ı Farisi ayağa kalkıp dedi:

"Ya Resulallah, çok kişi yaralandı, bunaldı ve niceler şehit oldu. Hal nice ola?"

Resul-i Ekrem dedi:

"Ya Selman ben buraya Hakk Teâlâ'nın emriyle geldim. Yine Hakk Teâlâ nasıl buyurursa ona muti olmak gerek. Eğer yine dönersem Allah'ın emriyle dönerim."

---

siyahî bir köleyi vererek Bilal'i Ümeyye bin Halefin elinden kurtardı ve azat etti. Hz. Peygamber, Bilal'i Mekke'de Ubeyde bin Hâris ile, Medine'ye hicretten sonra da Ebû Ruveyha Abdullah bin Abdurrahman el-Has'ami ile kardeş yaptı. Bilal'i Habeşî hicretin 1. yılında Hz. Peygamber'in öğrettiği ezanı onun emriyle ilk defa okudu ve hayatı boyunca hazarda ve seferde Hz. Peygamber'in müezzinliğini yaptı. Bilal'i Habeşî hayatı boyunca Hz. Peygamber'in yanından hiç ayrılmadı, Vedâ haccında da bulundu. Hz. Ömer halife olunca Medine'den ayrılarak Suriye'de birçok şehir ve bölgenin fethine iştirak etmiştir. Bilal'i Habeşî altmış küsur yaşında Dımaşk'ta vefat etti ve Bâbüssagîr'deki kabristana defnedildi.

Ashap bu sözü işittiklerinde gayretleri arttı. Namaz kıldılar. Resul Aleyhisselam o mübarek ağzından ve şeker sözünden fasih kelamla ashabına dedi ki:

"Ey ashabım, yarın İslâm sancağın Hayber'e kim götürmek ister?"

Hazreti Ömer yerinden doğru gelip:

"Ya Resulallah, bana destur ver, İslâm sancağını yarın ben götüreyim. Senin yoluna canımı feda edeyim. Senin aşkınla meydana gireyim" dedi.

Resul-i Ekrem bu sözü Ömer'den işitti. Şâd oldu. Yine sabah oldu. Hazreti Ömer sancağı omuzuna aldı. Askerin önünce yürüdü. Cümle asker yürüdüler. Bir azim cenk oldu, aşağıdan yukarıdan gayet acıklı harp oldu. Savaş erenleri uğraşmaktan usandılar. Ateşkes borusu çalındı. İki asker birbirinden ayrıldılar. Resul Aleyhisselam bargâhına[22] kondu. Mübarek hatırları melûl oldu. Bu melalinden hasta olup mübarek başı ağrıdı.

Sabah oldu namaz kıldılar, yemek yedikten sonra Resul-i Ekrem dedi:

"Yârenler, bugün İslâm sancağını Hayber'e kim ilete."

Hazreti Osman yerinden kalkıp dedi:

"Ya Resulallah, bana destur ver bugün İslâm sancağını ben ileteyim."

Sabah olup sabah namazı kılındıktan sonra Hazreti Osman İslâm sancağını omuzuna aldı. Asker-i İslâm önünce yürüdü. Hayber kapısı yakınına geldiler.

Ravi öyle rivayet eder ki:

O gün de azim cenk oldu. Ta ikindiye değin hiçbir çare edemediler. Resul Aleyhisselam döndü, gelip bargâhına kondu. Şehit olanları hesap ettiler dört yüz elli ashap şehit olmuş. Bin kişiden ziyade yaralı. Resul-i Ekrem gayet mahzun oldu.

Ravi rivayet eder ki:

[22] Bargâh: Girmek için izin almak lazım gelen yer, huzur

Tam yirmi gün bu şekilde cenk ettiler. Bu yirmi gün içinde iki bin yüz on kişi yaralı oldu. Ama Hayber halkının yalnız bir ölüsü var idi.

Hayber'in padişahı Anter, bir de Ömer adlı bir kafir var idi. Hayber'in kapısını bekçiler tutardı. Bunların adına Merhab derlerdi. Bu iki kafir Merhab'a:

"Niçin Hayber'in kapısını bağlarsın? Aç kapıyı çıkalım. İşbu askerle cenk edelim. Hem Muhammed'i hem halkını öldürelim. Şerrinden emin olalım," dediler.

Merhab da:

"Sabredin. Bugünde yarında bir sihir eylemezlerse ona göre bir tedbir düşünürüz. Ben bunlardan korkarım" dedi.

Akşam olunca Resul Aleyhisselam mahzun olup oturdu. Hiç kimse Resul-i Ekrem'in katına gelip sual ve cevap etmedi. Server-i Âlem çok kaygılı idi.

"Ashabım savaştan usandınız ama İslâm gayreti gönlümüzde daim olsun. Bir gayret daha edelim görelim cenab-ı Hakk ne yüzden ferman eder. Ona göre hareket ederiz. Ashabım, yarın inşallah İslâm sancağını bir kişinin eline vereyim ki Hakk Teâlâ ona aslanım demiştir" dedi.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Yirmi gün olmuştu. Cebrail Aleyhisselam gelmemişti. Ashap kimi savaştan kimi naradan ve kimi ölüsü tasasından aciz olmuşlardı. O gece yattılar. Sabah oldu. Namaz kıldılar. Sonra asker içinde avaz oldu. Atlara bindiler. Bu sırada Cebrail Aleyhisselam geldi:

"Ya Muhammed! Hakk Teâlâ sana selam etti ve buyurdu ki: 'Habibim bugün İslâm sancağını aslanım Ali'nin eline versin. Ta ki Hayber Kalesi'ni fetheyleye' dedi."

Cebrail Aleyhisselam vahyi bu mefhum üzere ilan eylediğinde Resul Aleyhisselam:

"Ya Cebrail! Yirmi gündür Ali hastadır gözleri ağrır. Cenk etmeye hiç liyakati yoktur" dedi.

Cebrail dedi:

"Ya Muhammed! Seni Hakk Teâlâ insanlara rahmet olarak seçti. Mübarek ağzının tükrüğü kamu dertlere dermandır. Ali'nin gözlerine çek."

Cebrail Aleyhisselam yine semaya uruç eyledi. Server-i Âlem sevinip Selman'a dedi:

"Var, Ali'yi katıma al gel."

Selman varıp İmam Ali'yi huzura getirdi. Resul Aleyhisselam:

"Ya Ali, yanıma gel" dedi.

Ali'nin başını Resul Aleyhisselam dizine aldı. Mübarek ağzıyla okuyup İmam'ın gözüne üfledi. Allah'ın izniyle gözleri deva buldu. Essalatü vesselamu aleyke ya Resulallah![23] Öyle ki nergis-i rânâ[24] gibi mükahhal(sürmeli) ve muhalla(süslenmiş) oldu. Resul-i Ekrem ve ashap şâd ve mesrur oldular.

Cümle askere geceden tembih eyledi:

"Yarın inşallah kati harp olur hazır olun" dedi.

O gün Cebrail Aleyhisselam vahiy getirip Ali'nin de aralarına gelmesine sevindiler. Kuşluk vakti oldu. Asker içine şâdlık[25] düştü. Resul-i Ekrem mübarek eliyle kendi silahını Hazreti Ali'ye kuşattı. Hazreti Ali, Düldül'e binip Zülfikâr'ı kuşandı. Tekbir getirerek İslâm sancağını alıp Hayber kalesi kapısına geldi. Hayber halkı taaccüp edip gördüler ki bir kişi tek başına, alemi alıp gelir. Yanında asker yok hemen yalnız kişidir.

Anter dedi:

"Ne güzel! Devleti düşmüş talihi sürçmüş, her gün on

[23] Essalatü vesselamu aleyke ya Resulallah!: Dua ve selam üzerine olsun ya Resulallah!

[24] Nergis-i rânâ: Güzel gözü

[25] Şâd: Sevinç, sevinçli.

bin kişi gelirken şimdi yalnız gelir. Muhammed'e cadı derlerdi. Doğru imiş. Yoksa bir kişi bu kadar askere nice mukabil ola?"

Ali'yi temaşa etmeye burç üzerine çıktı. Hazreti Ali, Düldül'ü sürüp hendek kenarına geldi. Çevresini dolanıp araştırdı.

Şemun lain[26] Anter'e:

"Olmaya ki sihir ile bu cadı hendeği sıçrayıp kaleye girmeyeydi" dedi.

Hazreti Ali hendeğin çevresini araştırdıktan sonra Düldül'den indi. Bir yere bağladı. Hendek kenarına alemi dikti.

Anter dedi:

"Ne kişisin ki tek başına buraya geldin? Askerden misin? Yalnız burada neylersin? Hangi maslahata binaen geldin?"

Hazreti Ali dedi:

"Bu kaleyi fethetmeye geldim. Sizi isterim."

Anter dedi:

"Yavuzlukla almayı bıraktınız da şimdi iyilikle mi almak istersiniz?"

Şah-ı Merdan dedi:

"İyilikle dinlemem, yavuzlukla almak isterim. İşte bu kılıçla."

Yine Anter dedi:

"Doğru söyle sen kimsin?"

İmam Ali dedi:

"Ben Şah-ı Merdan,[27] Merd-i Meydan[28] ve Şir-i Yezdan[29] Ali'yim. Bu Zülfikâr'dır. Bu kılıca uza desem uzanır beş yüz kulaç. Eğer ejderha ol desem ejder olur. Ve eğer ateş

[26] Lain: Lânetli, lânetlenmiş, rahmetten mahrum kalınmış, melun.
[27] Şah-ı Merdan: Mertlerin, yiğitlerin şahı.
[28] Merd-i Meydan: Meydan merdi, korkusuzca ortaya çıkan, cesur.
[29] Şir-i Yezdan: Allah'ın arslanı.

ol desem ateş olur cihanı yakar. Bu ata Düldül derler. Kırk günlük yolu bir günde alır. Kırk gün yem yeme desem yemez. Su içmez, kuvveti gitmez. Seğirtmekten yorulmaz ve usanmaz. Sahibini koyup gitmez. Ben çağırdığımda bulunur her nereye gerekse varır. Benden gayrı kişi, üstüne binemez. Ve ben o kişiyim ki Tanrı bana "Aslanım" demiştir."

Hazreti Ali bu şekilde atını, kılıcını ve kendisini biraz metheyledi. İmam Ali burada söyleşirken iki asker iki taraftan temaşa ederlerdi. İmam Ali, Muhammed Aleyhisselam'ın sancağını omuzuna aldı. Hendek kenarına geldi. Ellerini açıp Hakk Teâlâ'ya tevekkül edip Fatihatü'l-Kitap[30] okuyarak:

"İlahî sen o padişahsın ki cemi çaresizlerin elinden tutarsın. İlahî sen o padişahsın ki lütfun nihayetsizdir. Ben zayıf kulun ki senin ve habibinin aşkına canım terk ederim. İlahî izzetin ve celâlin hakkı için bana kuvvet inayet eyle!" diyerek dua etti.

Tekbir getirip kendini attı. Kırk arşın hendeği Allah'ın inayetiyle sıçradı. Hendek ile kale arasına düştü. Ehl-i Hayber bunu gördüler hepsi birden kimi taşla kimi ok ile cenk ettiler. İmam Ali sancağı hendeğin öte tarafına geçirdi. Azim cenk oldu. Hayber'in beylerinden birine Anter derlerdi. İmam Ali hendek ile kale arasına geçince Mercub emreyledi:

"Ne dursun Anter? Yürü. Şimdi gelir kaleye zarar ziyan eder. Tez silahını kuşan. İn ve onu def eyle. Muhammed'e cadı derlerdi. Burada onun cadılığı ziyade olmaya ki bir iş ede. Hemen yalnız iken öldüresin. Asker bizden darp yiyip dururlar. Takat getiremezler" dedi.

Anter, kale kapısını açtırdı. Atına binip kaleden dışarı çıktı. İmam Ali'ye mukabil olup dedi:

[30] Fatiha suresi

"Ey er, korkmaz mısın? Gelip Hayber Kalesi kapısına gelesin?"

İmam Ali dedi:

"Ben hiçbir kafirden korkmam."

Anter dedi:

"Araplar içinde sana kim derler? Ne kişisin ki bu kırk arşın hendeği sıçrayıp beriye geçtin?"

İmam Ali dedi:

"Ey melun, sana dedim ki; ben İmam Ali'yim eğer tanımadınsa tanı. Şimdi geldim ki senin başını kesip kanını dökeyim."

Anter bu sözleri işitince dedi:

"Ya Ali, geri dön. Yürü git. Sen bana mukabil olamazsın. Sen yayan ben atlı."

Şah-ı Merdan dedi:

"Benim atım bana gelir."

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Hazreti İmam bir kere kati avazla: "Ya Düldül, tez gel, yetiş" diye çağırdı. Düldül işitti. Hemen hendek kenarına geldi. Şah-ı Merdan'dan yana nazar eyledi. Ve öyle sıçradı ki hendekten otuz arşın daha ileri gitti. Şah-ı Merdan Düldül'ü gördü. Üzerine binip Zülfikâr'ı eline aldı. O anda Anter, Ali'ye süngüsü ile hamle yaptı. Ali süngüyü elinden alıp yere attı. İmam Ali dedi:

"Ey melun, benim üç şartım vardır; küffardan her kim benim elimde esir olursa evvela İslâm'ı arz ederim. Eğer imana gelirse ne ala, gelmezse Zülfikâr'ı onun boynuna uğratırım. Kanını dökerim. Gafil olma, iman getir. Yahut bu kılıca cevap ver."

Zülfikâr'ı çekti. Anter'in üzerine vardı, tekrar:

"Ya melun, iman getir" deyip durdu.

Anter dedi:

"Ey yiğit, ben kırk yaşındayım. Lat Menat'a[31] taparım. Hubel de benim ulu Tanrımdır. Ondan utanırım ve korkarım. Bu senin dediğin benim elimden gelmez."

İmam Ali gördü ki imana gelmez. Hemen Zülfikâr'ı havale eyledi. Anter, başına kalkan kodu. Zülfikâr kalkanı kesip tepesinden omuzuna, oradan eyeri kesip iki parça eyledi. Zülfikâr taştan çıkıp yere indi. O anda Cebrail Aleyhisselam yetişip Zülfikâr'ı tuttu. Eğer tutmayaydı, öküzü balığı keserdi. Cebrail Aleyhisselam dedi:

"La feta illa Ali, la seyfe illa Zülfikâr."[32]

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Şah-ı Merdan, Anter'i ve atını iki parça eyleyince iki asker Ali'den bu bahadırlığı görüp hemen iki taraftan cenk etmeye başladılar. Müslümanlar bir gulgule[33] avazı ile tekbir getirip hücum ettiler. Kafir askeri gördüler. Hayber'in Ömer adlı bir beyi daha var idi. O da kapıyı açıp dışarı çıktı. Bir tazı ata binmiş, eline gürz almış ve bir kılıç hamaili[34] kuşanmış. Gördü ki arkadaşı iki parça olmuş yatıyor. Ellerini yakasına vurup yırttı. Ve bir nice zaman ağladı. Ondan sonra aklı başına geldi. Kılıcını eline alıp Hazreti Ali'ye hücum etti. Gürzünü de başına savurdu. İmam, o kafirin gürzü havadan inerken tutup öyle çekti ki Ömer, at üstünden kopup atın boynuna sarıldı. Kendini yine at üstüne getirdi. Kılıcı ile bir kere daha İmam Ali'ye hamle yapıp dedi:

"Bu kılıç Dahhak'ındır.[35] Ben de Dahhak neslindenim. Bu kılıç Dahhak zamanından beri bize miras kalıp bu zamana değin bu kılıca kimse cevap vermedi. Şimdi vaktidir ki

[31] Lat, Menat ve Hubel, İslâm öncesi Arap toplumunda en çok saygı gören putlar. Metinlerde yer yer Lat Mehmelat şeklinde yazılmıştır.

[32] Ali'den başka yiğit, Zülfikâr'dan başka kılıç yoktur.

[33] Gulgule: Çığlık, gürültü patırtı.

[34] Hamail: Omuzdan asılan çapraz bağ, kılıç kayışı.

[35] Dahhak: Fars hanedanından zalim ve gaddarlığıyla maruf bir hükümdar

bu kılıçla arkadaşımın öcünü senden alayım ve askerlerinizi tarumar edeyim. Muhammed'in başını keseyim ve Ehl-i Beyt'ini esir edeyim. Şimdi sen kimsin bana söyle?"

İmam Ali dedi:

"Ey melun, tanımadınsa tanı. Emiru'l-Müminin Ali'yim. Bu kaleyi almaya geldim. Halkını İslâm dinine davet edip imana geleni azat edeyim. Gelmeyenleri kılıçtan geçireyim. Mallarını gazilere bahşedeyim. Sen de imana gel. Yok dersen, şöyle bil ki seni arkadaşın gibi ederim."

Ömer dedi:

"İşitirdik. Lafazanlar çoktur derlerdi. Gerçek imiş. Şimdi eğer er isen göster. Yoksa ben laf ehli ile cenk etmeye ar ederim."

Kılıcını eline alıp İmam Ali'ye havale eyledi.

İmam Ali dedi:

"Ey melun, imana gel, yoksa o kılıçtan sana fayda yoktur. Can azizdir. Gel kendine kast eyleme."

Ömer kabul etmedi. Hazreti Ali Zülfikâr'ı çıkardı. "Ey melun, şimdi gafil olma, geldim" deyip Düldül'ü mahmuzladı. Üzerine vardı. Ömer kalkan tuttu. İmam Ali Zülfikâr'ı öyle çaldı ki kalkan iki parça oldu. Oradan tepesine indi. Oradan eyere geçip at da iki parça oldu. Canını cehenneme yolladı. İmam Ali tekbir getirdi. İslâm askeri küffar askerine hücum edip:

"Koluna kuvvet ya Ali" dediler.

İki asker bir kere daha hamle eylediler. Şah-ı Merdan öyle bir nara attı ki Hayber halkı sersem oldular. İmam Ali heybetle yürüdü. Hayber'in kapısına vardı. Kalede yukarıdan kimi taşla, ok ile neft ile azim cenk oldu. Bu sırada kırk Yahudi[36] bir büyük taş getirip İmam Ali'nin üzerine attılar. İmam Ali

[36] Metinde "cuhûd"

ism-i azam[37] duasını okuyup üfürdü. Hakk Teâlâ fermanıyla kendisine zarar erişmedi. Bir nara atıp Hayber kapısını tuttu. Halkasına yapıştı öyle çekti ki kapı duvarla beraber yerinden deprendi. Sandılar ki kıyamet koptu. Ve yeryüzü sallandı. Hayber'in kapısı otuz üç bin batman demirden idi. Öyle çekti ki kapıyı yerinden kopardı. Ve kırk adım yere attı. Yahudiler bir taşı İmam Ali'nin üzerine attılar.

Hazreti Resul seslenip:

"Ya Ali üstüne taş atıyorlar dikkatli ol" dedi.

Taş inerken Zülfikâr'ı tuttu. Taş iki parça oldu. Bir parçası bir yana bir parçası diğer yana gitti. Yahudiler yine bir taş getirip İmam'ın üzerine attılar. İmam yine Zülfikâr'ı tuttu. Taş iki parça oldu. Bir parçası hendek içine düştü. Bir parçası ise Allah'ın izniyle havada muallak kaldı.

Hazreti Resul Aleyhisselam:

"Ahsente ya Ali!"[38] dedi.

İslâm askeri yüksek sesle tekbir getirip hendek kenarına geldiler. Hazreti Ali, Hayber kapısının kanadını getirip hendek üzerine köprü eyledi. Bir nara atıp:

"Ey Peygamberler Sultanı! Askerin hepsi birden cenk eylesinler. İşte Hayber'in kapısını hendek üzerine köprü eyledim. Asker köprüden geçsin" dedi.

Kendisi kale içine girdi. Yahudiler, İmam'ın üzerine hücum ettiler. İmam Ali Zülfikâr ile vurduğu her kafiri iki parça ederdi. Bu kadar cenk olunca İslâm askeri yetiştiler. Hayber kalesini yağma eylediler. Yahudilerin kimini kırdılar, kimini Müslüman eylediler. Kırdıkları Yahudilerin silahlarını ve mallarını Resul Aleyhisselam'ın önüne getirdiler. Müslümanlar-

[37] İsm-i azam: Allah'ın en büyük adı. Kur'ân-ı Kerim'de geçen 100 isimden 99'unun üstündeki adı. "Allah" veya "Hüve" ismidir diyenler vardır.

[38] "Ne güzel eyledin ey Ali!"

dan biri bir kız getirdi. Öyle bir dilberdir ki âlemde benzeri yoktur. Resulullah ona dedi:

"Güzel kız, sen kimin kızısın, adın nedir?"

Kız dedi:

"Ya Muhammed, ben Hayber Padişahının kızıyım. Adım Safiye'dir. Biz taht üzerinde otururken bir zelzele oldu. Ben tahttan aşağı düştüm. Aklım başımdan gitti. Nice zaman sonra yine aklım başıma geldi. Ve gönlüme ilham düştü. Ya Muhammed, siz ki Hayber üstüne geldiniz. Kaleyi temaşa ettiniz. Ben o vakit mübarek cemalinizi gördüm. O günden beri cenabınıza derun-i dilden[39] âşık oldum. Hem de o muhabbet eseriyle imana geldim."

Bunlar konuşmakta iken Cebrail Aleyhisselam gelip dedi:

"Ya Muhammed! Hakk Teâlâ sana selam eder. Buyurdu ki: "Safiye doğru söylüyor." Esedullah'ın[40] Hayber kalesini yerinden kopardığı vakit âleme zelzele verdi. Tanrı Teâlâ bana emreyledi; ben o zelzeleyi tutmayaydım yedi kat yer, öküz, balık cümle hareket ederdi."

Cebrail, hadiseyi böyle hikâye ettikten sonra sözlerine devamla dedi:

"Ya Muhammed! Hakk Teâlâ hazretlerinin emr-i şerifidir ki sen Safiye'yi hatunluğa kabul edesin. Zira senin cemaline âşıktır."

Yine uruç[41] eyledi. Hazreti Muhammed Aleyhisselam bu vahyi işittikten sonra Safiye Hatun'u helalliğe kabul eyledi.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Hayber kalesinin üzerine mescit yaptılar. Ezan okuyup cemaatle namaz kıldılar. Resul Aleyhisselam hutbe okuyup nasihat eyledi. Müslüman olanlar Resulullah'a uyup cemaa-

[39] Derun-i dilden: Gönülden.
[40] Allah'ın aslanı, Hazreti Ali
[41] Uruç: Yukarı çıkma, yükselme.

te katıldılar. Umur-ı memleket yerine geldi. Ve şerait-i İslâm eda oldu. Ondan sonra Resul Aleyhisselam buyurdu; imana gelmeyenlerin mallarını bir yere topladılar. Mekke'de ve Medine'de olan bahadırlara taksim ettiler. Baki kalan malı orada hazır olan ashaba ganimet ettiler. Ondan sonra Hazreti Resul Aleyhisselam oradan göç edip gittiler.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Bir menzil yol yürüdükten sonra Hazreti Resul Aleyhisselam atından inip kondu. Cümle asker konup çadır kurdular. Resulullah'ın mübarek haymesini[42] tefriş edip döşeğini yaydılar. Devlet ve saadetle oturdu. Ashap da huzurunda cem oldu. Resul Aleyhisselam onlara nasihat eyledi. O esnada Resul Aleyhisselam çöl tarafına nazar eyledi. Gördü ki kumdan bir tepenin üstünde bir geyik durur. Hakk Teâlâ Azze ve Celle o geyiği öyle bir nakşetmiş ki âlemde her ne türlü renk var ise hep o geyik postunda mevcut eylemiş. Resul Aleyhisselam o geyiği temaşa ederken gördü ki boynuzunda bir mektup asılı.

Hazreti Resul Aleyhisselam:

"Ne acayip canavardır. Varın, tutun, öldürün" dedi.

Muaz bin Cebel ileri gelip dedi:

"Ya Resulallah, bu geyik güzel bir hediye olur. Bunu diri tutup İmam Hasan ve İmam Hüseyin radiyallahuanh efendilerimize armağan eyliyorum."

Resul Aleyhisselam bu sözü işitince buyurup dedi:

"Şimdi bir er yiğit gerektir ki varıp o geyiği diri tutup getire."

Hemen Kanber[43] yerinden kalktı:

---

[42] Hayme: Çadır

[43] Kanber ya da Kamber: Hazreti Ali'nin siyahî sadık bendesidir. Daha sonra azad olunmuştur. Haccac-ı Zalim tarafından edildiği bilinir. Hazreti Ali'nin halifeliği sırasında hâcib (perdeci)liğini yapmıştır. Ona olan bağlılığı ile ün almıştır.

"Ey efendim, ben varıp getireyim," deyip atına bindi. Kırbanında[44] bulunan kemendi çıkarıp hemen geyikten yana yürüdü. Kemendi halka eyledi. Geyik yerinde duruyordu. Kanber yaklaşıp kemendi atarak geyiği yerinden çekti. Kanber diledi ki avlaya. Gördü ki geyik bir göz erimi yerde otlar. Kemendi yerde yatar. Kanber yine kemendi eline aldı.

"La havle ve la kuvvete illa billahi'l-aliyyi'l-azim"[45] deyip geyiğe yaklaştı. Kemendi yine attı. Geyiğin boynuna geçirip kendinden yana çekti. Fakat gördü ki kement yine yerde yatıyor, geyik uzakta gezip otluyor. Hayret edip: "Bir cin veya peri olmalı. Hele bu bir acayip iştir" diye düşündü.

Bir zamandan sonra: "Ben bunu diri tutamam. Bari öldüreyim" deyip kırbanından yayını çıkardı. Kirişe bir ok yerleştirip geyiğe nişan aldığı sırada:

"Eli kesilesi. Çabuk çek elini yoksa şimdi seni helâk ederim" diye bir ses duydu.

Kanber bu sesi işittikten sonra etrafına bakınırken karşıdan bir atlının geldiğini gördü. Baştan ayağa silahlar kuşanmış, bir tazı ata binmiş, boynuna bir tepsi asmış. Kanber'e yaklaşıp bir nara attı. Kanber onun narasından kaçmaya yüz tuttu. Yine merakı galip gelip: "Hele gelsin göreyim. Ne kişidir?" diyerek atının başını çevirdi. Gelenin yolunu kesti.

Kanber:

"Ey melun, kimsin, nerden gelirsin, adın nedir?" dedi.

O yabancı dedi:

"Ey kişi, o geyik benim taallukatımındır.[46] Benim adım Hişam bin Gaşşam'dır. Ben Hayber Padişahının oğluyum. Şimdi Medine'den geliyorum."

Kanber dedi:

---

[44] Kırban: Sadak, içine ok konulan kap, okluk.

[45] Güç de kuvvet de ancak Yüce Allah'ın yardımı ile husule gelir

[46] Taallukat: Hısım, akrabalar.

"Ey melun, Medine'de ne işin vardı?"

Hişam dedi:

"Medine'ye, o Muhammed dedikleri kişinin başını kesip, Müslümanların vücutlarını bu cihandan kaldırmaya gittim. Lakin onları Medine'de bulamadım."

Kanber dedi:

"Ey kafir, Medine'de ne ararsın? Muhammed ve Ali gelip Hayber'i aldılar. Kafirleri kırdılar. İki beyini öldürdüler. İkisi imana gelip kurtuldu. İmana gelmeyenleri kırdılar. Hayber kapısının üzerine mescit yaptılar. Muhammed Aleyhisselam hutbe okuyup Hayber halkına şeraiti İslâm'ı öğretti. Sonra yine döndü. İşte şimdi Medine'ye gidiyorlar. Sen burada ne istersin?"

Hişam dedi:

"Ben Medine'ye, onların başını kesip Hayber'e getirmek için gittim. İşittim ki Hayber'e gitmişler. Geri döndüm. İşte şimdi burada onları buldum."

Kanber bu sözü duyunca gazaba gelip süngü ile Hişam'a hücum etti. Kafir, elini uzattı. Süngüyü Kanber'in elinden alıp yere attı. Ardından Kanber'i kuşağından kapıp yere vurdu. Göğsü üzerine çıkıp oturdu. Hançerini çıkarıp Kanber'i boğazlamak istedi. Gördü ki bir kara kuldur ama pehlivan ve yiğittir. Kıyamadı. Amma Kanber, kafirin altında güldü. Kafir şaşırıp:

"Ey köle, burada gülecek ne var?"

Kanber dedi:

"Ey kafir şuna gülerim ki; sen beni boğazlarım dersin. Haddin var ki beni öldüresin. Zira ben bir pehlivanın kölesiyim ki âlemin sultanıdır. Şimdi o beni aramaya gelir. Ey kafir, eğer sen benim efendimin yüzünü görsen veyahut sesini işitsen yüreğin yarılır."

Hişam dedi:

"Senin efendin kimdir?"

Kanber dedi:

"Hazreti Ali'dir."

Hişam dedi:

"O zaman sen Kanber olmalısın?"

Kanber dedi:

"Evet Kanber'im."

Hişam dedi:

"Lat Menat hakkı için, ben seni öldürmem. Zira seni efendin sever. Senin ardınca gelir. Lat Mehmelat hakkı için önce onu öldüreyim. Sonra seni."

Hişam bunu dedikten sonra Kanber'in ellerini bağladı. Kendi atına bindi. Kanber'i yayan önüne katıp sürdü. Kendi odasına vardı. Amma Kanber'in atı ve silahı her biri bir yerde kaldı. Hişam, Kanber'i sürüp odasına iletti.

Hazreti Resul Aleyhisselam ve Ali kerremallahu veche[47] gördüler ki Kanber eğlendi, gelmedi. Ta akşam oldu. O esnada Selman-ı Farisî radiyallahuanh gelip dedi:

"Ya Resulallah, göç vakti geldi, ne buyurursunuz? Göç edelim mi?"

Hazreti Resul Aleyhisselam dedi:

"Kanber, geyiğin ardınca gitti, gelmedi."

Ashap da işitti. Kanber'in gelmemesine hayrette kaldılar. Mahzun oldular. Lakin emrolundu göç ettiler. Hazreti Ali, Düldül'e binip Kanber'i aramaya gitti. Düldül de Kanber'in gittiği yola gitti. Bir zaman sürdü. Kanber'in atının ve silahının bulunduğu yere erişti. Ali anladı ki Kanber esir olmuştur. O geyik sihir imiş. Hele o arada at izlerini buldu. Hazreti Ali, Düldül'ü kendi rızasına koydu. Düldül de şol eser yel gibi gitti. Ta ki gece erişti. Yine gitti. Sabah olup güneş doğdu. O

[47] Kerremallahu veche: Genellikle Hz. Ali için kullanılan bir tabir olup Allah vechini (yüz, yön, taraf) mükerrem (şerefli) kılsın, meâlinde bir duadır. Bunun kabul görmüş açıklaması şudur: Hz. Ali hiç putlara secde ve ibadet etmediği ve çocukluktan beri Allah'a secde ettiğinden, onun ismi anıldığında hürmeten söylenir.

zaman karşıda bir hurma ağacı göründü. Emiru'l-Mü'minin Ali, Düldül'ü sürüp o ağacın altına geldi. Gördü ki bir çadır kurulmuş. Çadırın kapısında bir kız durur ki ayın on dördüne benzer. Hazreti Ali bunu görünce hemen hurma ağacının yanına geldi. Düldül'ün dizginini eline alıp oturdu. Bir saatten sonra gördü. Bu kız çadırdan çıkıp Düldül'den yana yürüdü. Düldül'ün çevresini dolanıp baktı. İmam Ali tınmayıp uyurluğa vurdu. "Görelim neyler?" dedi. Kız Düldül'e yaklaştı, alıp götürmek istedi. Düldül, kızı dişiyle omuzundan tuttu. Savurup havaya attı. Kız yere düşüp aklı başından gitti. İmam Ali tez varıp su getirdi, kızın yüzüne serpti. Aklı başına gelip gözünü açınca İmam Ali'yi başı ucunda oturur gördü.

Kız dedi:

"Ey yiğit, bu sûret ki sende var ve bu at sende var, dinin hakkı için söyle kimsin?"

İmam Ali dedi:

"Ben bir bezirgan kişiyim. Bu çölde malımı haramiler aldı. Ben çaresiz kala kaldım. Umuyorum ki malım elime gire."

Bunlar böylece konuşurken bir toz belirdi. Çöl tarafından toz içinden bir geyik çıkageldi. Şah-ı Merdan gördü ki Hazreti Muhammed Aleyhisselam'ın önüne gelip, Kanber'in peşinden gittiği geyiktir. Kız o geyiği görünce şâd ve mesrur oldu. Geyiğin tozunu sildi. İmam Ali gördü ki geyiğin boynunda bir mektup var. Kız mektubu alıp okuyunca ağladı. Sonra da mektubu parça parça etti. Ve öbür boynuzundaki mektubu alıp okudu. Bu kere sevindi. Geyiği alıp çadıra götürdü. Dönüp İmam Ali'ye dedi:

"Ey yiğit, ayağın uğurlu imiş. Bu geyik benim casusumdur. Küçükten beri beslerim. Ve benim bir yavuklum vardır. Başına her ne gelse bu geyik ile bana mektup gönderir. Haber bildirir. Ben de onun ahvalinden haberdar olurum."

İmam Ali dedi:

"Ey kız, mektuplardan birini okuyunca ağlayıp mektubu

parçaladın; diğerini okuduğunda sevindin. Sebebi ne idi?"

Kız dedi:

"Ey bezirgan, benim Medine'de Muhammed adlı bir düşmanım vardır. Ben de bakire kızım. Yavuklum ile kavil eyledim. Varıp Muhammed'i öldüre. Başını kesip bana getire. Ben de onun muradını vereyim. Şimdiki halde yavuklum Medine'ye gitti ki vara Muhammed'i öldüre. Meğer Muhammed gazaya gitmiş. Medine'de bulamamış. Evvel okuduğum mektupta söylenen budur. Bu sözü işittim, mahzun oldum. Nameyi parçalamamın sebebi budur. Öbür namede ise; "Muhammed'i bulamadım ama Ali'nin kölesini bulup tuttum" diye yazmış. Bu sözü işittim şâd oldum.

Ali dedi:

"Ey kız, senin yavuklun kimdir?"

Kız dedi:

"Hişam bin Gaşşam'dır. Hayber'in beyidir. Bunun bir düşmanı var ki Muhammed'in amcası oğludur. Adına Ali derler. Muhammed ve Ali bize kati düşmanlardır."

Hazreti Ali dedi:

"Ey kız, Muhammed ve Ali sana ne yaramazlık etti?"

Kız dedi:

"Ey bezirgan, o Ali benim atamı ve amcamı öldürdü. Ben de Hişam ile öyle kavil eyledim ki varıp Ali'nin başını kesip bana getire. Ben de onu görüp ona helal olayım. Şimdi senin ayağın uğurlu ve mübarek imiş. Hişam, Ali'nin kölesini tutmuş, geliyor. Ümit ederim ki Ali, kölesinin ardınca gele. Lat Menat devletinde yavuklum varıp Ali'yi tuta ve başını kese. Ben de muradıma ereyim. O da muradına ere. Sana o kadar mal veririz ki zengin olursun."

Bunlar böylece konuşmakta iken çöl tarafından toz koptu. Toz içinden bir kafir çıkageldi. Otuz arşın boyu var ki minareye benzer. At önünce Kanber'in iki eli bağlı ve

boğazında ip bağlı. Kafirin elinde esir olmuş. İmam Ali'nin yüreği kaynadı. Gözleri kanla doldu. Tez yerinden kalktı, geldi. Diledi ki kafire hamle edip Kanber'i halas ede. Ama yine sabreyledi. Kız ileri gelip dedi:

"Ey bezirgan, yürü bir tarafa gizlen. Zira bu gelen benim yavuklumdur. Kesinlikle kindar kişidir. Seni benim yanımda görürse kıskanıp sana bir zarar eriştirir. Belki beni de helâk eder."

Hazreti Ali dedi:

"Ya kız, sen yürü işine git. Ben hiçbir kafirden korkmam."

Kız bu sözü duyunca benzi sarardı. Gidip çadıra girdi. Hişam gelip ayağının tozuyla çadıra girdi. İmam Ali'den yana bakıp gördü ki hurma ağacı altında bir pehlivan oturur ki yüzü bedir[48] aya benzer. Onu her kız ret edemez. Dönüp kıza:

"Ey Mahbube-i Cihan, yalnızlık elinden nicesin?" deyip boynuna sarıldı ve yanına oturup sözlerini sürdürdü:

"Acaba bu kişi kimdir ki benim çadırıma gele? Ya senin katında bunun maslahatı nedir?" diye hayli itap[49] eyledi.

Kız dedi:

"Bezirganmış, malını çölde haramiler almış. Bu yaban elde aç susuz kalmış. Haramilerden haber almak için iş bu saatte geldi. Siz de eğlenmeyip akabince geldiniz. Henüz yemek yemedi ve böyle oturur."

Kafir ayrılınca, kız doğru gelip Kanber'i at yanından çözdü. Saçından bir ağaca bağladı. Ve yüzüne birkaç sille vurup dedi:

"Ey köle, şimdi seni tepelerdim ama umarım ki Ali senin

[48] Bedir: Dolunay. Ayın en parlak olduğu hâli.
[49] İtap: Azarlama

ardınca seni aramaya gelir. Ben de onu burada bulurum. Bir iş ona edeyim ki âlemde olmaya."

Ve eline bir kılıç aldı. Hişam dedi:

"Ey yâr-i vefadarım, bu bir köledir. Şimdi buna bir şey deme. Ben Lat Menat'a ant içtim ki evvel Ali'yi tepeleyeyim. Ondan sonra bunu tepelerim. Hem iki gündür at yanınca yürüdü. Yorulmuştur. Hem de yetmiş seksen kamçı yemiştir. Bırak onu."

Kız bu sözü işitip, Kanber'in yanından ayrıldı. Böylece sohbetle meşgul oldular. Amma Ali'nin gözleri kana döndü. Aklı sersem olup yüreği oynadı. Kendi kendine: "Dur, bu kafiri öldüreyim. Sonra da kızı bağlayıp Kanber'in eline vereyim. O da ne isterse öyle yapsın" deyip hemen kalktı ki hamle ede. Yine sabreyledi. "Hele bir göreyim, hikâye nedir?" deyip yine sabreyledi. Bir de gördü ki Kanber boşanmış, kız da Kanber'i gördü ki saçından bağladığı yerden çözülmüş, kendi boşanmış ama henüz elleri bağlı. Bir kement getirip ayaklarını da aşırma bağladı. Kız bir süngü getirdi. Kanber'i yüzü üzerine yatırdı. Hendek içine bıraktı. Hazreti Ali bunu gördü. Seyretmeye mecali kalmadı. Bir zaman geçti. Kız çadır ardına dolandı. Gördü ki bezirgan durmuş kendisini seyreder. Kalkıp Hişam'a geldi, dedi:

"Bak şuna, benim halvetimde gelip beni temaşa eder."

Hişam'ın benzi sarardı. İmam Ali'ye bir oyun oynamayı düşündü. İmam da bu kafirin hareketini görüp anladı ki yanına gelmek ister. İmam da hazır oldu. Emiru'l-Mü'minin Ali kerremallahu veche:

"Ey kafir, Hüdavend-i Zülcelâl[50] ve Muhammed Mustafa hakkı için senin Kanber'e ettiğin işleri ben sana etmezsem

[50] Hüdavend-i Zülcelâl: Celâl sahibi Allah.

cihanda arlık bana haram olsun. Meğer imana gelip benim elimden halas olasın" dedi.

Hazreti Ali bu tedbiri eylerken Hişam hınzırının hatırına bu geldi ki; "hiç değildir bu kişi beni öldürmek kastıyla kız ile bir plan kurmuş olmalılar. Kız da buna meyil ve muhabbet etmiştir. Eğer etmese bu kişi benim çadırımda ne arar benden korkmadan" diye düşünüp çadıra girdi. Ayakta durdu. Kız anladı ki Hişam, kendisini bu yabancıdan kıskanmıştır. Hişam kıza dedi:

"Sen o bezirgan ile kavil ettin ki beni helâk edesiniz."

Kız dedi:

"Haşa!"

Hişam dedi:

"Ya bu kişi burada ne arar? Benim halvetgahımda niye durur? Şimdi ben de seni parça parça edip, onun da başını kesip bu çadıra asmazsam Hişam veled-i Gaşşam olmayayım."

Silahını kuşanıp dışarı çıktı.

Kız:

"Ya Hişam, bu put senin tanrındır. Bu put hakkı için ben o bezirgan ile zerre durmadım. Ve bir kelam dahi söyleşmedim. Bu kişi bezirgan imiş. Malını haramiler almış. Kendi malını aramaya gelmiş. "Bezirgan idim. Malımı haramiler aldı. Ben müflis kaldım." diye bağırdığını duydum. Bu kadardan ziyade bilmem. Bana niçin iftira edersin? Lat Menat'tan korkmaz mısın?" deyip ağladı.

Hişam dönüp çadıra geldi, hatırını hoş eyledi.

"Ey yâr-i vefadar, var yemek getir. Karnımız açtır" dedi.

Kız gitti yemek getirdi. Yemeye başladılar.

Hişam dedi:

"Ey yâr-i vefadar, o garip bezirgana yemek götür de hatırını sor. Çünkü buralara yabancı kişi imiş. Malı gitmiş. Yarın o kadar mal vereyim ki zengin ola. Hem ayağı uğurlu imiş.

Ali'nin kölesi elime girdi. Ola ki kendi de elime gire. Ben muradıma ereyim. Onun başını keseyim."

Kız yemeği alıp götürdü. Hazreti İmam'a dedi:

"Ey bezirgan, karnın açtır. Biz seni unuttuk. Mazur tut. Şu yemeği yiyiniz."

Pes,[51] Hazreti İmam dedi:

"Yürü var bu yemeği yerine ilet. Bu gece bana Rabbülâlemin sofra gönderdi. Ben hiçbir kafir yemeğinden yemem. İnşallah yarın Tanrı Teâlâ'nın inayeti ile ve Muhammed Mustafa'nın mucizesiyle o kafiri ya dine davet edip Müslüman ederim. Yahut başını kesip murdar canını cehenneme ulaştırırım."

Kız bu cevabı işitince kan başına sıçrayıp dedi:

"Sen ne kişisin? Bunun gibi sözler söylersin?"

Hazreti Ali dedi:

"Benim, Şir-i Huda ve İbn-i Amm-i Mustafa ve o Aliyyi Murtaza, sahib-i Zülfikâr. Bu kafirin istediği benim. İşte geldim. Yarın Allah Teâlâ'nın inayetiyle başını keseyim yahut Müslüman edeyim."

Kız, Ali'den bu cevabı işitince sersem olup elinden tabağı düşürüp çadıra döndü. Amma benzi bozuldu.

Hişam dedi:

"Ey yar-i vefadar, sana ne oldu?"

Kız dedi:

"Bu gelen kişi bezirgan değilmiş. Ali imiş. Bana bu sözleri söyledi."

Hişam bunu işitince dedi:

"Ey yar-i vefadar, Lat Mehmelat devletinde ben onu ararım o benim ayağıma geldi. Şimdi gecedir. Sabah olsun ben onu öldüreyim ki Lat Menat benden razı olsun. Sen şarap getir. Bu gece seninle îş u işret[52] edelim. Yarın işimiz tamam ola."

---

[51] Pes: Hemen, arkasından, sonra anlamlarına gelebilecek bu ifade hikâye üslubunda sıkça kullanılmaktadır

[52] Îş u işret: Yiyip içip eğlenme, sefahat

Onlar eğlenmelerine daldılar. İmam Ali yerinden kalkıp Düldül'e bindi. "Yarın inşallah yine gelirim" deyip Çöl tarafına revan oldu. Ve Hakk Teâlâ'nın zikrine meşgul oldu. Çöl tarafından kulağına bir ses geldi. İmam Ali bu sesi işitince dört yanı kolaçan etti. Deveye binmiş bir kişi gördü. Kah ağlar, kah güler. İmam Ali hayret etti. "Acaba bu kişiye ne hal vaki olmuş ki kah ağlar, kah güler?" diye düşünüp Düldül'ün başını o tarafa çevirdi. Sürüp yanına vardı. Gördü ki bir güzel yiğit. Boyu posu serviye benzer. Silahı üstünde. O da devesini İmam Ali'ye doğru çevirdi. Gördü ki bir taze yiğit. İki bölük saçını iki yana salmış ve harp aletlerini giymiş, der:

"Ey yiğit, sen ne kişisin ve bu çöl içinde ne ararsın? Nereden gelirsin bu gece karanlığında?"

İmam Ali dedi:

"Ey yiğit, ben Medine'den gelirim. Benim efendim Muhammed Mustafa Aleyhisselam'dır."

O adam bu sözleri işitince dedi:

"Ey yiğit, bir güzel sûretli yiğitsin. Adın nedir? Hem ey civan, sen Medine'den gelirim dersin, Medine şehrinin şeklini bilir misin?"

İmam Ali:

"Evet, bilirim" dedi.

O adam devam etti:

"Medine'de bir bahadır var imiş. Adı Ali imiş. Onu bilir misin?"

İmam Ali dedi:

"Onu benden iyi kimse bilmez. Zira ben onunla beraber büyümüşüm. Bir mahalle arkadaşıyız."

Adam sordu:

"Ali mi uzun ben mi? Ali mi bahadır, ben mi?"

Hazreti Ali dedi:

"Ali'nin boyu, benim boyum kadardır. Ali'nin kuvveti ne

kadarsa benim de o kadardır. Senin bu Ali'yi sormaktan maksadın nedir?"

Öyle deyince Alkame: "Âh" eyleyip dedi:

"Ali benim maksudum ki, kanını dökeyim, başını keseyim. Şimdi ben bir kaleden gelirim ki buradan oraya üç günlük yoldur. Bey'inin adı Hantala'dır. Ben onun oğluyum. Bir gün bu çölde avlanırken bir çadır gördüm. İçinde bir kız var ki onu gördüğümde ay yüzüne gönülden âşık oldum. Şimdi altı aydır ki canımın ârâmı[53] ve gönlümün kararı kalmadı. O kızın adı Zülhımar'dır. Meğer o kızın babasını ve amcasını Ali tepelemiş. Ama onu Hayber beyinin oğlu Hişam veled-i Gaşşam'a yavuklu etmişler. Kız demiş ki:

"Her kim Ali'nin başını bana getirirse ben onun olurum."

Hişam o sebepten şimdi onun başı talebindedir. Ben de onu isterim. Eğer Ali ile buluşursam onunla meydana girsem gerektir. Acaba o beni esir eder mi? Yoksa ben mi onu esir ederim? Ne dersin?"

İmam Ali dedi:

"Ey yiğit, iki pehlivan mukabil olmayınca belli olmaz."

Sonra Hazreti Ali, Hakk Teâlâ'ya münacat edip:

"Ey kadir-i perverdigar![54] Eğer ben şimdi bu kafirle cenk edersem bu âşıktır. Muradından mahrum olur. Kendimi bildirsem benimle cenk eder. İmana davet eylesem ya gele ya gelmeye. Eğer imana gelirse hoş, gelmezse öldürmek lazım gelir. İlahî izzetin hakkı için ne edeyim?" deyip düşünceye daldı.

Bir vakit düşündükten sonra yabancıya dedi:

"Ey yiğit, her kim benim atımı tutarsa Ali'yi tutar."

Kafir bu cevabı işitince Hazreti Ali'ye süngü ile hücum etti. Server-i Âlem elini uzatıp kafirin süngüsünü orta yerinden tuttu. Çekip elinden alarak yere attı. Kuşağına yapıştı. Deve üstünden çekip yere vurdu. Hemen göğsüne çıkıp hançerini

[53] Ârâm: Dinlenme, durma, konaklama, karar, istirahat, huzur, rahat.

[54] Kadir-i perverdigar: Terbiye edici, rızıklandırıcı, Allah

çekti. Boğazına dayadı ki başını kese. O vakit yüzüne baktı ki bir hoş sûretli yiğittir. İmam, hançerini elinde tutarken bu yiğit:

"Daha muradıma ermedim. Bari Ali elinde öleydim" deyip ağladı.

Şah-ı Velayet bunun ağlamasını işitince mürüvvet babından bu kişiyi azat eyledi. Ayağı yanında oturup dedi:

"Ey yiğit, adın nedir?"

O yiğit dedi:

"Adım Alkame'dir."[55]

Ali dedi:

"Ya Alkame, şimdi senin başını ve canını Allah aşkına bağışladım. Azat ettim. Bil ve âgâh[56] ol ki Şah-ı Merdan ve Merd-i Meydan; Düldül ve Zülfikâr sahibi, Tanrı aslanı, Emiru'l-Mü'minin, Hazreti Ali benim."

O yiğit bu sözü işitince dedi:

"Ey Ali, eğer sen gerçekten Şah'ı Merdan Ali isen bana destur ver. Rızanla ellerini bağlayayım. Böylece ben de senin Ali olduğunu bileyim. Zira işitirim ki "Hazreti Ali kafirle cenk ederken kılıcını düşmanına verir" derler. "Ali'nin bunun gibi

[55] Alkame bin Mücezziz: Babası Kinâne oğullarından Mücezziz, iz sürmede (kıyâfe) ve insanlara bakarak soylarını tespit etmedeki (kıyâfe ve firâse) maharetiyle tanınmış bir sahabe idi. Üsame ile babası Zeyd bin Hârise'nin ayaklarına bakarak bunların aynı soydan gelen insanların ayakları olduğunu söylemesi Hz. Peygamber'i çok sevindirmişti. Hicretin 9. yılında Habeşliler'den bir grubun gemilerle Mekke yakınındaki Şuaybe sahiline kadar geldiği haber alınınca, Hz. Peygamber Alkame'yi 300 kişilik bir müfrezeye kumandan tayin ederek Habeşliler'in üzerine gönderdi. Seriyyetü'l-Ensârî veya Seriyyetü Alkame bin Mücezziz diye anılan bu ilk deniz seferine katılan mücahitler denize açıldılarsa da Habeşliler'i bulamayarak geri döndüler. Alkame, Halife Ebû Bekir tarafından Filistin taraflarına gönderilen orduda da Amr bin Âs'a bağlı olarak kumanda görevi aldı. Onun bu görevi Hz. Ömer zamanında da devam etti ve Filistin'in önemli şehirlerinden Gazze'yi İslam topraklarına kattı. Hicretin 20. yılında Halife Ömer deniz yoluyla Habeşistan'a göndereceği askerî birliğin başına Alkame'yi geçirdi. Fakat çıkan bir fırtınada Alkame askeriyle birlikte boğularak şehit oldu.

[56] Âgâh: Bilgili, haberli, uyanık, ârif.

kerameti çoktur" derler. Eğer gerçek Ali isen razı ol, ellerini bağlayayım. Ben de bileyim ki o vakit, gerçek Ali'sin."

Hazreti Ali, Alkame'den bu sözleri işitince kafirin üzerinden kalkıp:

"Ya Alkame, gel bağla." dedi.

Alkame bu sözü işitince "fırsattır" diye düşünüp hemen İmam'ın ellerini kemendi ile bağladı. Yanından kılıcı aldı. Ali'yi öldürmek kastıyla yanına geçti. Ta ki kılıçla çala, başını gövdesinden ayırıp Zülhimar'a gide.

İmam Abdullah bin Mesud[57] radiyallahuanh der ki:

"Resulullah'ın yanında idim. Cümle ashap toplanmışlardı. Bir an Resul Aleyhisselam mübarek yenini yüzüne tuttu. Ashap anladılar ki Cebrail Aleyhisselam geldi. Resul hazretlerine Ali'nin haberini getirdi. Resul Aleyhisselam durup mescit üzerine çıktı:

"Ey ashabım, siz de gelin" deyip çöl tarafına dönerek "Allah u Ekber" dedi.

Mübarek gözlerinden yaş aktı ve yine dedi:

"Ey yârenlerim, çöl tarafına baktım, amcam oğlu Ali baştan ayağa varınca bent içinde ve minare gibi bir kafir, kılıç tutmuş başında durur. Diler ki öldüre."

Cümle ashap işitip ağlaştılar. Resul Aleyhisselam mübarek yüzünü göğe tutup:

"Allah u Ekber" dedi.

---

[57] Abdullah bin Mesud: Rivayete göre İslamiyet'i kabul eden altıncı kişidir. Habeşistan hicretlerine katıldı. Kâbe'de aşikâre Kur'ân okuyan ilk sahabe olan Abdullah bin Mes'ûd, aynı zamanda Medine'ye ilk hicret edenler arasında yer aldı. Hz. Peygamber zamanındaki bütün savaşlara katıldı. Bedir'de Ebû Cehil'i öldürdü. Hz. Ömer tarafından Küfe kadılığı ve beytülmal idaresi ile görevlendirildi. Daha sonra Şureyh'in kadı olarak tayin edilmesi üzerine yalnızca beytülmalle ilgili görevini sürdürdü. Hz. Ömer şehit edilince Medine'ye döndü ve bir süre orada kaldıktan sonra Halife Osman tarafından Kûfe'deki eski görevine iade edildi. Küfe tefsir ve fıkıh mekteplerinin de temellerini atmış bulunan Abdullah bin Mes'ûd, daha sonra Hz. Osman tarafından Medine'ye çağrıldı. Medine'de altmış yaşını geçmiş olarak vefat etti.

Ashap dediler:

"Ne gördünüz?"

Resul Aleyhisselam dedi:

"Baktım, Cebrail ve Mikail Aleyhimesselam'ı gördüm. Yetmiş bin ferişteler[58] ile hazır durmuşlar. Olmaya ki amcam oğlu Ali'ye zarar eriştire. Amcam oğlu, kafir elinde esir ve bent içinde eli ayağı bağlı durur. Kafirin elinde yalın kılıç, diler ki başını kese."

Ashap ağlaşıp dediler:

"Ya Resulallah, dua eyle ki Hakk Teâlâ halas eyleye."

Hazreti Resul Aleyhisselam dua eyledi. Ashap "Amin!" dediler. Hakk Teâlâ o kafirin kalbine ilham bıraktı. Resulullah'ın duası bereketiyle Alkame, İmam Ali'nin başını kesmeye hamle etmişken İmam Ali'nin civanmertliğini anlayıp:

"Eğer kafir isem ne ola! O benim kafirliğimde "ah" ettiğimi ve "âşığım" dediğimi esirgeyip beni bentten halas edip sözünü kabul eyledi. Şimdi bende kerem olsa ne fayda. İyiliğe iyilik kim olsa eder. İyilik odur ki fenalığa ve kötülüğe karşı iyilik ola" dedi.

Elinden kılıcı bıraktı. Hemen geldi İmam Ali'nin ayağına düştü:

"Ya Şah-ı Velayet,[59] hak veliyullahsın anladım. Zira benim muradım için dünyada sen kendi özünü benim elime verdin. Ben öyle düşündüm ki "maşuğum elime gire." Ya Ali, senin dinin ne dindir, bana telkin eyle." deyip bentlerini çözdü. Hemen zünnarını[60] kesip Müslüman oldu. Hazreti Ali, Alkame'ye nasihat eyledi:

"Ey Alkame, dur şimdi ben seni Hişam'ın yanına ileteyim. Hem Zülhimar'a kavuşturayım" dedi.

Atlarını sürüp sabaha doğru Hişam'ın çadırına geldiler.

---

[58] Ferişteh: Melek

[59] Şah-ı velayet: Velilerin, dervişlerin sadakat sahibi olanları, başı, önderi.

[60] Zünnar: Hıristiyan rahiplerin bellerine taktıkları kuşak

Hurma ağacının yanında atlarından indiler. Orada akar su var idi. Oturdular. Gördüler ki Hişam melunu o gece kız ile içip sarhoş olmuşlar. Zülhimar'la yatarlar. Daha kalkmamışlar.

Hazreti Ali dedi:

"Ya Alkame, gördün mü bu köpeğin kimseden korkusu yoktur."

Çadır ardına dolaştı gördü ki Kanber'in de geceden elleri bağlı. Hendek içinde şiir okuyup kendi garipliğini vasfeder.

Kanber'in Şiiri

Ya İlahî, sensin ezel
Ey Kerim, padişah-ı lem-yezel[61]
Bent içinde kalmışım ben garip
Lütfunu eyle bugün bana nasip

Aşkla sığındım ey Kadir sana
Şah-ı Merdan'ı bugün gönder bana
Senden başka kim eder bana medet
Ki sensin halık-ı hay ve ebet[62]

Daha bunun gibi şeyler deyip ağladı. Şah-ı Merdan'ın yüreğini dağladı. Şah-ı Velayet, Kanber'in bu çaresizliğini görüp biraz durdu. Yine Alkame'nin yanına gelip dedi:

"Ya Alkame, gel namaz kılalım."

Alkame dedi:

"Ya İmam, nasıl kılınır?"

Ali: "Gel abdest al," deyip öğretti. Abdest aldılar sonra Hazreti Ali imamlık eyledi. Alkame, İmam'a iktida edip[63] namaza durdular.

Henüz namaz tamam olmadan o kafir uykudan uyandı. Zülhimar'a dedi:

---

[61] Padişah-ı lem-yezel: Ezelî padişah.
[62] Sensin diri ve ebedî yaradan
[63] İktida edip: Uyup

"Ya maşuka,[64] yürü var çeşmeden su getir. Hem bak Ali orada mıdır?"

Kız çeşme kenarına su almaya vardı. Gördü ki âşığı Alkame, Hazreti Ali ile namaz kılıyor. Alkame kızı gördü ki gelip çeşmeden su alır. Elinde olmaksızın kendinden geçip namazı unuttu. Ve aklını bozup kıza dedi:

"Ya maşuka, niçin bize gelip iltifat etmezsin?"

Zülhimar dedi:

"Ya Alkame, varıp cadılar dinine mi girdin?"

Hemen suyu alıp Hişam'ın yanına geldi. Her ne gördü ise Hişam'a bir bir haber verdi. Hişam bu haberi işitti. Hemen Zülhimar ile eylenmeyip, ikisi de silah kuşanıp Hazreti Emiru'l-Mü'minin Ali'nin üzerine yürüdüler. Hazreti İmam tez namazı bırakıp yerinden doğruldu. Düldül'e bindi. Hişam, Ali ile yüz yüze geldi. Kız da Alkame'ye mukabil oldu. Hişam atını mahmuzlayıp sürdü. İmam Ali'ye süngü havale eyledi. Şah-ı Merdan hemen el uzatıp Hişam'ın süngüsünün başına yapışıp öyle çekti ki elinden alıp yere attı. Hemen kafiri kuşağından tuttu. At üstünden kapıp yere vurdu. Şahin gibi göğsü üzerine çıkıp hançerini çıkardı ki başını kesip bedeninden ayıra. Gördü ki Zülhimar kılıç çekip Alkame'ye havale eylemiş. Alkame de kalkanını karşı tutmuş. Kılıç çalıp, kalkan Alkame'nin başına inmiş. Ve iki dizi üzerine çökerip Alkame'yi gayet zebun[65] eylemiş. Hazreti Ali bir nara attı. Kızın aklı başından gidip elinden kılıcı yere düştü. Alkame yerinden kalktı. Bir cenk olmuştur ki demek olmaz. Hişam yine yerinden kalkıp Şah-ı Merdan onu kuşağından tuttu. Getirip öyle yere çaldı ki kafirin haykırmasından âlem zelzeleye vardı. O vakit Kanber, hendek içinde Şah-ı Merdan'ın narasını işitip şâd oldu. Kendisine kuvvet gelip bentlerini parça parça eyledi. Hendek başına çıkıp gözleri Şah'ı gördü. Hakka şükür eyledi. Emiru'l-Mü'minin yanına

[64] Maşuka: Sevilen, sevilmiş kadın.

[65] Zebun: Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, dermansız, zavallı.

geldi. Kademine baş koyup sevincinden ağladı. Hazreti İmam, Kanber'in hal ve hatırını sorup gönlünü aldı. Sonra yine Hazreti İmam, Hişam'a dedi:

"Gel Müslüman ol ki canını sana bağışlıyayım. Kanını dökmeyip azat edeyim. Ve Zülhimar'ı sana vereyim."

Hişam dedi:

"Ya Ali, yirmi yıldır Lat Menat'a taparım. Onu koyup bu senin dediğin şey benim elimden gelmez."

İmam Ali dedi:

"Ya Hişam, herze yeme ki sana kıymayayım. Gel Müslüman ol. Yok dersen bu Zülfikâr'dan aman bulmazsın."

Çare olmadı. Şah-ı Velayet:

"Kanın boynuna. Bu kadar nasihat eyledim. Kabul etmedin," deyip Hişam niyetine Zülfikâr'ı çekti, "bu kere canını alırım" deyip öyle çaldı ki başı gövdesinden sıçrayıp kırk adım öteye düştü. Canını cehenneme yolladı. Zülhimar bunu görünce ki Hişam geberdi. Hemen İmam'ın üzerine gelip dedi:

"Ya Ali, bilmiş ol ki ben Zülhimar'ım. Babamı ve amcamı sen öldürdün. Şimdi geldin yavuklumu öldürdün. Bu üç kanı sana kor muyum?"

Hazreti Ali'ye hamle eyledi.

Ali dedi:

"Ey Zülhimar, sen de kanına girme. İmana gel. Kafir olarak ölme."

Gördü çare olmadı. Hazreti Ali, yaklaşıp Zülhimar'ın atına bir kamçı vurdu. At Zülhimar'ı yere vurdu. Ali, Alkame'ye:

"Tez gel. Kızın ellerini bağla" dedi.

Alkame gelip kızın ellerini bağladı. Boğazına kement takıp atın yanına bağladı. Alkame dedi:

"Ya Kanber, var Hişam'ın atını ve silahını ve elbiselerini al. Sana haktır."

Kanber, Hişam'ın atını ve silahını aldı. Hazreti Ali dedi:

"Ya Zülhimar, gel Müslüman ol."

Zülhimar dedi:

"Bana Hişam'ın tasası yeter. Beni incitme."

Ali dedi:

"Ya Zülhimar, Hişam gibi melunun bir nicesinden Alkame yeğdir."

Zülhimar bu sözü işitince dedi:

"Ya Ali, katında benim bir hacetim vardır. Bana bir velayet göster ki ben imana geleyim."

Hazreti Ali dedi:

"Ne istersin söyle?"

Zülhimar dedi:

"Ben Alkame'yi kılıçla çaldım. Başının yarası ziyadedir. Bir dua eyle ki yarası iyileşsin de onu ben göreyim. Ondan sonra imana geleyim."

Hazreti Ali, kızdan bu sözü işitince dedi:

"Ya Alkame, beri gel."

Alkame geldi. Başını açtı. İmam Ali mübarek tükrüğünden Alkame'nin yarasına sürdü. Allah'ın izniyle yara iyileşti. Zülhimar bunu gördü imana geldi.

Hazreti Ali, Alkame, Zülhimar ve Kanber, Hişam'ın çadırına geldiler. Her ne kadar hazinesi var ise aldır. Bir gün orada kaldılar. Ertesi gün yola çıkacakları sırada Çöl tarafından bir toz belirdi. Bir saatten sonra toz açıldı. Gördüler ki on kişi, giyimli ve bir atlı biraz sonra çadır önüne geldiler. Gelenler anladılar ki iş işten geçmiş. Her biri "ah" edip naralar atıp hamle kıldı. Ali yine Düldül'e bindi Zülfikâr'ı eline alarak bir nara attı. Hemen hamle eyledi. Sonra ileri varıp biraz bekledi. Meğer o hamle eden, Hişam'ın kardeşi Ataret imiş. Hayber'in alındığını işitince, atını sürüp Hayber'e gelmiş. Görmüş ki Hayber'in işi tamam olmuş. Ona demişler ki; "Hişam Medine'ye gitti. Orada Muhammed'in ve Ali'nin başını kesip getire." Ataret de bunu istediğinden, atını sürüp Zülhimar'ın yanına geldi ki Hişam'dan haber ala. Bir de gördüler ki Hişam'ın malını topla-

yıp dururlar. Oradan gideler. O demde yetişip geldiler. Haber aldılar. Ataret kılıç çekti diledi ki çala. Hazreti Ali Zülfikâr'ı aldı. Yirmi hamle Ataret eyledi ve yirmi hamle Hazreti Ali. Birbirlerine zarar veremediler.

Ataret'in dokuz yoldaşı, Kanber ve Alkame ile cenk eylediler. Akıbet Hazreti Ali Düldül'ü mahmuzlayıp Ataret'e:

"Beni tanır mısın?" dedi.

Ataret:

"Yok, tanımam," dedi.

Hazreti Ali:

"Eğer tanımadınsa bil ve anla ki; Şah-ı Merdan, Şir-i Yezdan, sahib-i Zülfikâr Ali benim ki âlemde namım söylenir, işitirsin. Gafil olma işte geldim" deyip Ataret'i kuşağından kaptığı gibi yere vurdu. Düldül'den inip şahin gibi göğsüne çıkıp, merkep köprüsü gibi kafirin sakalından tutup çekti. Hançerini çıkardı ki boğazlaya. Dönüp dedi:

"Evvela benim üç şartım vardır. Bir kişi kaçsa komam. Aman dileyeni öldürmem. Müslüman olanı kardeş edinirim. Şimdi sen de Müslüman ol ki Zülfikâr'ımdan aman bulup bize kardeş olasın."

Ataret:

"Ya Ali, sen bizim düşmanımızsın. Düşman elinde Müslüman olmaktan ölmek yeğdir" deyip herze yemeye başladı.

Şimdi bu bir kafirdir ki otuz arşın boyu var minareye benzer. Hazreti Ali onun yanında bir küçük oğlana benzer. Gördü ki kafirde kabiliyet yok. Başını kesti. Ve bir nara attı ki o dokuz kişinin akılları gitti. Alkame ve Kanber galip oldular. O dokuz kişi mağlup oldular. Hazreti Ali hemen Zülfikâr'ı havale edip:

"Ey Tanrı düşmanları, gelin Müslüman olun. Ya bir cevap verin" deyip nara attı.

Heybetle üzerlerine yürüdü. O dokuz kişi "aman" deyip Müslüman oldular. Ataret'in canını cehenneme yolladı. O vakit Alkame gelip İmam'ın elini öptü. Hazreti Ali dedi:

"Ey Alkame, ne istersin?"

Alkame:

"Ey gaziler sultanı, cümle muratlar hasıl oldu. Ancak benim muradım kaldı" deyip bir "âh" edip felek kapısına şikayet eyledi.

Hazreti Ali dedi:

"Muradın nedir?"

Alkame dedi:

"Bunca zamandır Zülhimar'a âşığım. Ne olur kerem edip hakkı müstahakkına ulaştırasın"

Hazreti Ali:

"Revadır, ya Alkame" deyip hemen dua edip nikah kıydı.

İki âşık birbirleriyle murat alıp murat verdiler. Ondan sonra yola girdiler. Alkame'nin babası Hantala'nın kalesine geldiler. Bütün halkı kafir idi. Bu kafirler kaleden bakıp gördüler ki Alkame Zülhimar'ı almış gelir. Yanında gayet heybetli güzel yüzlü bir yiğit, bir de bir kara köle var. Kale halkı gördüler ki bu iki kişinin şekli hep Müslüman sûretidir. Hemen karşılayıp Alkame'den sual eylediler. Alkame olup biteni bir bir hikâye eyledi. Kendisinin de Müslüman olduğunu bildirdi. Bunları haber alınca Hantala, vezirine dedi:

"Ey Tayfur, gel şimdi, sen o Alkame'yi bul haber al. Geriye neden gelmişler?"

Tayfur, Alkame'nin yanına geldi. Diledi ki Alkame'nin elini öpe. Alkame dedi:

"Sen imana gelmeyince ben sana elimi öptürmem. Zira ben Müslüman olup pak oldum. Eğer siz de imana gelirseniz hoş. Gelmezseniz bil ki Hayber'e ne olduysa size de olur."

Hantala'nın veziri Tayfur, Alkame'den bu sözleri işitince: "Şimdi maslahat ne ise görelim" deyip gitti.

Alkame, Ali'ye dedi:

"Ey Şah-ı Merdan eğer bu halk imana gelmezse ben onlara ne yapayım?"

Hazreti Ali dedi:

"Eğer imana gelmezlerse ben onlara bir iş edeyim ki ta kıyamete değin destan ola."

Bunlar böylece konuşurlarken Tayfur ile Hantala çıkageldi. İslâm tertibince selam verip:

"Ya Ali, nedir maksadın? Buraya ne maslahata[66] geldin?" dediler.

Ali dedi:

"Maksadım Hak rızasıdır. Ve ben Tanrı aslanıyım. Bir yerde ki Hakk Teâlâ'nın rahmeti ola. Beni o yere gönderir. Şimdi geldim ki Hakk Teâlâ'yı bir bilip imana gelesiniz. Ve Muhammed'i hak peygamber bilesiniz. Bizimle din kardeşleri olasınız."

Bu sözü Hantala ve Tayfur işittiler. "Âferin ya Ali, mürüvvetine ve keremine!" deyip kale beyine ve Arap içinde kendine bağlı olanlara haber gönderdiler. Hep gelip İmam Ali önünde Müslüman oldular. Putları kırdılar. Kiliseleri yıkıp yerine mescitler yaptılar. Üç gün tamam oldu. Bu halk Hazreti İmam'ı ziyafet eylediler. Hantala, Hazreti Ali'yi oğul edindi. Alkame kendi malını Hazreti Ali'ye verdi. "İmam Hasan ve Hüseyin'e armağan olsun" dedi. Kanber'e de bir ulu at ile bir nice altın verdi.

İmam Ali:

"Hazreti Resul'den ayrılalı on beş gün oldu" deyip oradan azmedip Kanber'le Medine'ye geldiler.

İmam Ali, Hişam ve Alkame'nin verdiği malı mücavirlere[67] teslim eyledi.

Hazreti Resul dedi:

"Ya ashap, biliniz ki Ali olmasa cihan zulmet içinde kalmıştı."

İmam Ali, Hazreti Resul'den ayrılalı ne vaki olduysa bil-

[66] Maslahat: Yerine göre icap eden iş, söz, davranış. İş, husus, mesele, dava.
[67] Mücavir: Komşu, bir yere yakın bulunan, komşuluk eden.

cümle haber verdi. Ashap taaccüp edip "Âferin ya Ali!" dediler. Hazreti Resul, İmamı bağrına basıp dedi:

"Ya Ali! Her kim seni sevmezse beni sevmez, her kim beni sevmezse Allah Teâlâ'yı sevmez, her kim Allah Teâlâ'yı sevmezse iki cihanda dirlik ona haramdır."

Taksimat işi tamam oldu. Hasan ve Hüseyin radiyallahuanh gelip babalarının elini öptüler. İmam da onları öpüp kucakladı. Hasret vuslata erip murat hasıl oldu. Gönüller âfitâb-ı vuslatla rûşen oldu.[68]

İlahî! Her gizliyi ve sırları bilirsin. Cemi maksatları tamam edip bu abd-i aciz-i bî-çareyi de rah-ı mihnetten halas edip rıza-yı vuslatınla ber-murad eyle.[69]

Amin!

Ve bi hürmeti cemii'l-enbiyai ve'l-murselin.[70]

[68] Âfitâb-ı vuslatla rûşen oldu: Kavuşma güneşiyle aydınlandı.

[69] Bu abd-i aciz-i bî-çareyi de rah-ı mihnetten halas edip rıza-yı vuslatınla ber-murad eyle: Bu aciz ve çaresiz kulu sıkıntılardan kurtarıp rızana kavuşturarak muradına nail eyle.

[70] Ve bütün nebi ve rasullerin hürmetine.

Tarih-i Kale-i Kan
Hazreti Ali
-Kerremallahu Veche-

Hazreti Ali'nin
-Allah Keremini Artırsın-
Kan Kalesi Cengi

Said bin Ubad derler, Medine'nin Padişahı idi. Resul-i Ekrem Medine'ye gelince Said bin Ubad, Resul-i Ekrem'i gördü, önünde imana gelip Müslüman oldu. Resul-i Ekrem, Said bin Ubad'a dua edip çok iltifat eyledi. Said bin Ubad da padişahlığını Resul-i Ekrem'e verdi.

Said bin Ubad, Resul-i Ekrem yanında güzide sahabe olmuş idi. Bir nice zaman bir arada oldular. Said bin Ubad'ın bir oğlu var idi. O da imana gelip Müslüman olmuştu. Bir gün Said bin Ubad oğlunu sünnet ettirmeye karar verdi. Resul-i Ekrem'in yanına gelip izzetle selam verdi. Resul-i Ekrem, Said bin Ubad'a yer gösterdi. Nice kelamdan sonra dedi:

"Ya Resulallah, bu fakirin bir maruzatı vardır. Size arz etmeye geldim. Makbul ise edelim, değilse yapmayalım."

Resul-i Ekrem buyurdu:

"Ya Said bin Ubad, muradın ne ise söyle."

Said, edep üzere gelip dedi:

"Ya Resulallah, dar-ı dünyada sadece bir evladım vardır. Makul ise muradım onu sünnet ettirmek."

Resul-i Ekrem dedi:

"Ya Said bin Ubad, mübarek ola. İyi düşünmüşsün."

Said bin Ubad, evine geldi. Bir kuzu büryan etmiş idi. Bir tepsiye koyup oğlu ile Resul-i Ekrem'e vardı. Önüne koydu. Resul-i Ekrem o kuzudan bir miktar doğrayıp yediler. Kalanını, Ayşe'nin evine gönderdi. Hazreti Ayşe de Resul-i Ekrem'in

dokuz evine pay etti. Taamdan sonra Resul-i Ekrem, İmam Ali'yi yanına çağırdı. Said bin Ubad'ın haberini verdi ve dedi:

"Ya Ali, var, Bilal'i alıp bir kaç sahabe ile kabileleri dolaşın. Onları Said'in düğününe davet edin. Cümlesi gelsinler."

İmam Ali, "Sem'an ve taaten"[71] deyip ayağa kalktı. Bir kaç güzide sahabe ile çıkıp her kabileyi düğüne davet ettiler. Sonra Medine'ye gelip Resul-i Ekrem'e haber verdiler.

Resul-i Ekrem, Said bin Ubad'ı çağırıp dedi:

"Ya Said, bütün kabileleri düğüne çağırdık. Ona göre tedarik gör."

Said, Resulullah'ın huzurundan çıkıp Şam'a gitti. On deve yükü buğday alıp getirdi. Develer, sığırlar ve koyunlar hazırladı. Düğün günü türlü yiyecekler hazır eylediler. Halk da peyderpey geldiler. Kimi deve, kimi altın, kimi gümüş getirdiler. Her birine ziyafetler verilip evli evine gönderildi. Resul-i Ekrem de hizmet gördü. Kırk gün kırk gece düğün eylediler. O kadar mal toplandı ki miktarını Allah Teâlâ bilir.

Çevre kabilelere verilen velime[72] tamamlanınca Said bin Ubad, Resul-i Ekrem'e:

"Şimdi Medine halkının velimesi kaldı. Şimdi onun için ilk olarak sizi davet ediyorum ki sultanımızsın" dedi.

Resul-i Ekrem de davete icabet edeceğini söyledi. Said, Resul-i Ekrem'in mübarek elini öptü.

Sonra her bir sahabeyi bir bir velimeye davet etti. İmam Ali'ye varıp selam verdi. İmam Ali selamını aldı. Said bin Ubad dedi:

"Ya Veliyyallah; fakir, sizi düğüne davet ederim. Lütfedip geliniz ve Fâtımatü'z-Zehra'yı da getiriniz."

İmam Ali de:

"Revadır, varalım" deyip Said bin Ubad'a ikram ederek gönderdi. İmam Ali içeri girdi. Mübarek rengi değişti.

[71] Sem'an ve taaten: İşittim ve itaat ettim.

[72] Velime: Düğün yemeği

Fâtıma, İmam Ali'yi karşılayıp dedi:

"Ya İmam, ne hikâyedir ki hazretinizi bu halde gördüm. Ey benim seyyidim, melâliniz[73] ne ise bana söyleyin?"

Bunları söylerken mübarek gözlerinden yaşlar döküldü. İmam Ali, Fâtımatü'z-Zehra'ya dedi:

"Niçin ağlarsın? Bende sayrılık ve hastalık yoktur. Ama ziyade melale uğradım, o sebepten benzim soldu."

Fâtıma dedi:

"Ey benim efendim, melale sebep nedir?"

İmam Ali dedi:

"Ya Fâtıma, Said bin Ubad bizi düğüne davet eyledi. Hem sizi de alıp gelmemi söyledi. Ben de "gelelim" dedim. Ya Fâtıma, bu Said bin Ubad bir değerli kişidir. Sahabenin her biri birbirinden kıymetli hediyeler götürürler. Bense bilirsin dünyada bir dirheme malik değilim. Öyle ise şimdi Said bin Ubad'ın düğününe varırız. Halk toplanır ve sahabeler hediyeler verirler. Bize şöyle durmak reva mıdır? Ama ne yapalım. Çok şükür bize fakirlik günü kaldı."

Fâtıma, nazar eyledi. Görüp bağrına taş bağladı. İmam Ali bu sözü söyleyince âlem-i melekût duygulanıp İmam Ali için ağlaştılar. Ve arş-ı azam bile titredi. Sekiz cennet hurileri dahi ağladılar.

Sonra Hakk Teâlâ'dan bir nida geldi:

"Ey benim meleklerim, ve ey benim haslarım, siz niçin ağlaşırsınız?" dedi.

Onlar da feryat edip dediler:

"Ya Rabbi, senin aslanın Ali, fakirliğine doyamadı. Onun için ağlarız."

Bir nida geldi ki:

"Ey benim melaikelerim, sakin olun. Hikmet vardır, yine onu ben bilirim. Zira habibim Muhammed Mustafa'nın âhir zamanda bir bölük asi ümmetleri gele. Benim emrimi, onun

[73] Melâl: Usanç, usanma, bıkma, sıkılma.

sünnetini terk edip cehennem azabına layık olalar. Yine onları affedip cennet-i âlâda âlî makam vereyim."

Melaikeler bu emri işitip secde-i şükür eylediler.

Fâtıma, İmam Ali'nin bu sözlerine ağladı ve dedi:

"Ya Murtaza, hiç gam yeme. Anam Hatice'den bana bir gerdanlık kaldı. Onu sana vereyim. Said bin Ubad'a hediye götür. Muradın hasıl olsun."

İmam Ali, Fâtıma'dan bu cevabı işittiğinde dedi:

"Barekallah! Binlerce aferin yâ Fâtıma, sen hiç üzülme. Ben senin âhiretin için sakladığın gerdanlığı reva mıdır ki alıp Said bin Ubad'a hediye vereyim."

Çünkü Fâtımatü'z-Zehra bir gün münacat edip bu günahkar ümmet için ağlayıp dedi:

"Babacığım, ümmetin için gam çekerim. Niyazım bu ki cenab-ı Mevla'dan dileyesin; validemden bir gerdanlık kaldı. Onu yarın kıyamet gününde sevabı az gelen ümmetin terazisine koyayım. Ta ki bu kadarcık şefaatim ola."

Duası kabul oldu. O vakitten beri o gerdanlığı saklardı. Onun için İmam Ali dedi:

"Eğer Rabbü'l-Âlemin buyurursa ben Said bin Ubad'a hediye bulurum."

Hazreti Ali dışarı çıkıp Düldül'ü hazırladı. Kendisi yine içeri girdi. Yatsı namazını kıldı. Bir miktar evradını[74] okuyup elbisesiyle yattı.

Fâtımatü'z-Zehra:

"Ya Ali, döşeğe yat" dedi.

Çare olmadı. Fâtımatü'z-Zehra bir vakit sonra uykuya daldı. İmam Ali gördü ki Fâtıma uyudu. Hemen kalkıp silahını kuşandı. Zülfikâr'ı alıp dışarı çıktı. İmam Ali'nin dışarı çıktığını Fâtıma, Hakk Teâlâ'nın emriyle duymadı. İmam Ali Düldül'ün üzerine binip eser yel gibi revan oldu. O bir hamle-

[74] Evrad: Kur'an-ı Kerim'in çok sık okunan bölümleri.

de sıçrayışta yirmi dört adım yer sıçradı. Onun için Düldül'ün izini bulamadılar.

Hazreti Ali dua etti:

"Ey Bârî[75] Huda! sen yardım et, ben zayıf kuluna bir ganimet mal rast getir."

Hem İmam Ali'nin muradı bu idi ki, çevre Arap kabilelerinden ya bir kafir askerine rastlaya ya da zengin bir kaleye hücum ede ki malı helal olup Said bin Ubad'a hediye vere. Muradı bu idi. Fâtıma'ya söylese men eder diye işte İmam Ali yola revan olup gitmektedir.

Biz geldik Fâtımatü'z-Zehra'ya. O uykudan uyanıp mumu yaktı. İmam Ali'yi yerinde görmedi. Hemen bir kere "âh" edip ağladı. İmam Ali'nin silahını ve Zülfikâr'ını göremedi. Hemen dışarı çıktı. Düldül'ün bağlandığı yere geldi. Baktı ki Düldül de yok. Zari zari ağlamaya başladı.

Fâtıma'nın ağlamasından Hasan ve Hüseyin uyanıp:

"Ana, niçin ağlıyorsun?" diye sordular.

Fâtıma dedi:

"Ey ciğerparelerim, bu gece babanız kayboldu. Onun için ağlıyorum."

Şehzâdeler bu sözleri işitince öyle ağladılar ki gözlerinden kan revan olup gül yüzlerine aktı. Bunun üzerine Fâtıma ağlamayı bırakıp bunları teselli edemedi. Sabaha kadar ağladılar.

Sabah olup Bilal-i Habeşi ezan okuduğunda sahabeler toplanıp herkes yerlerine oturdular. İmam Ali'nin yeri boş kaldı. Zira her sahabenin bir yeri var idi. Kimse kimsenin yerine oturmazdı. Resul-i Ekrem emreyledi. Kamet oldu. Cemaat ile namaz kıldılar.

[75] Bârî: Allah'ın sıfatlarından: "Yoktan icad edici, yaratıcı ve her şeyi uyum içinde yaratan."

İmamzâdelerin ağlamaları ziyade oldu. Fidda adlı bir cariye var idi. Fâtıma, ona dedi:

"Şehzâdeleri dedelerine götür. Ola ki ağlamayı bırakırlar."

Fidda ayağa kalktı. İmam Hasan ve İmam Hüseyin'in ellerinden tutup mescide getirdi. Resul-i Ekrem:

"Ya ashap, İmam Ali bugün namaza gelmedi. Sebebi nedir, bilen var mı?" derken Fidda içeri girip izzetle selam verdi. Bir eline Hasan'ı bir eline Hüseyin'i almış. Resul-i Ekrem'i görünce ağladı. Resul-i Ekrem Fidda'ya sual eyledi:

"Ciğerparelerim niçin ağlar? Sebep nedir?"

Fidda dedi:

"Ya Resulallah, bu gece İnam Ali kayboldu. O sebepten ağlaşırlar. Fâtıma, "götür bunları dedelerine ilet. Belki hatırları hoş olur" diye huzurunuza gönderdi."

Resul-i Ekrem bu cevabı işitip ağladı ve "Ey benim ciğerparelerim, ağlamayın" deyip bunları öptü ve kucakladı. Bağrına basıp gözlerinin yaşını mübarek eliyle sildi. Hatırlarını teselli edip okşadı ve dedi:

"Her kim bana İnam Ali'den bir haber getirirse ben ona kefil olurum. Kıyamet günü benimle beraber olur."

Resul-i Ekrem'in bu sözlerini işiten Halîd bin Velid[76] ayağa kalkıp dedi:

[76] Halid bin Velid: Hicretten 35-39 yıl kadar önce Mekke'de doğdu. Babası Velid bin Mugire Kureyş kabilesi arasında seçkin bir kişiydi. Çocukluğunda akranı olan Hz. Ömer ile güreş tuttuğu, onu yendiği ve bacağının kırılmasına sebep olduğu rivayet edilir. Halid bin Velid, Uhud Gazvesi'nde, İslam ordusuna arkadan hücum ederek savaşın neticesini değiştirdi. Hendek Gazvesi'nde de Kureyş ordusunun süvari birliğinin başında bulunan Halid zaman zaman hendeği aşmaya çalıştı. Hudeybiye anlaşmasından bir sure sonar Medine'ye gelerek Mescid-i Nebevi'de Hz. Peygamber'in huzurunda Müslüman oldu. Müslüman olarak katıldığı ilk savaş Mute Savaşı'dır. Halid bu savaşta, İslam ordusunu Bizans ordusunca imha edilmekten kurtardı. Medine'ye dönünce Resul-i Ekrem kendisine "seyfullah–Allah'ın kılıcı" unvanı verdi. Mekke'nin fethinde, dört kol halinde şehre giren İslam ordusunun sağ kol birliğinin kumandanlığını yaptı. Halid Huneyn Gazvesi'nde hafif yaralandı. Halid bin Velid'in Resulullah'ın emrinde katıldığı son gazve Tebük Gazvesi'dir. İrtidad hareketlerine karşı Hz. Ebu Bekir'in yanında yer aldı. Irak'ta Sasaniler'e, ardından Suriye'de Bizans'a karşı İslam ordularına başkumandan oldu. Hazreti Ömer'in hilafeti döneminde Humus'ta vefat etti.

"Ya Resulallah, eğer ben kuluna destur olursa gidip İmam Ali'den bir haber getireyim."

Resul-i Ekrem dedi:

"Ya Halîd bin Velid, eğer sen gidip İmam Ali'den bana bir hayırlı haber ile gelirsen ben kefil olurum seni cennette komşu edinirim."

Halîd bin Velid, Resul-i Ekrem'den bu sözleri işitince hemen yerinden kalkıp evine geldi. Silahını kuşandı. Yine mescide gelip Resulullah'ın mübarek elini öptü. Resul Aleyhisselam Halîd'e yüz altın bahşiş verdi. Hem dua etti.

Halîd atını mahmuzlayıp Medine'den dışarı eser yel gibi revan olup gitti.

Resul-i Ekrem, Hasan ve Hüseyin ile Fâtıma'nın evine geldi. İmam Ali, Düldül'ü ilk çıkışında doksan adım yer sıçratmış idi. Resul-i Ekrem bunu görüp tekbir getirdi ve dedi:

"Ey yârenler, şöyle bilin ki İmam Ali gayet acele ile çıkmış. Eğer Huda-yı Müteâl,[77] İmam Ali selamet gelirse ne hikâyeler işiteceksiniz."

Sonra dua etti:

"Ey Yüce Rabbim, İmam Ali'yi bütün kötülüklerden koru."

Sonra ashap evlerine dağıldı. Resul-i Ekrem, Fâtıma'nın evine girip sordu:

"Sevgili yavrucuğum, Ali niçin bizden destursuz gitti?"

Fâtıma dedi:

"Babacığım, Said bin Ubad, İmam Ali'yi düğüne davet etmiş. Eve geldiğinde gayet mahzun idi. "Ya Ali, melalinize sebep nedir?" diye sorduğumda Said bin Ubad'ın düğün hikâyesini anlatıp fakirliğinden şikayet eyledi. "Ya Fâtıma, melalime sebep budur ki cümle muhacirler ve ensar Said bin Ubad'ın düğününe gelecekler. Herkes gücü nispetinde hediyeler verecek. Bilirsin bende bir dirhem gümüş veya başka bir şey yoktur.

[77] Huda-yı Müteâl: Yüce Allah.

Başkaları hediye verirken ben elleri bağrında öylece dururum. Bu iş gayet zordur. Diğerleri versin biz vermeyelim. Bu da bana çok dokunur" deyip "âh" etti. Ben: "Ya İmam, niçin mahzun olursun? Anam Hatice'den kalma bir gerdanlığım vardır. Onu âhiretim için saklarım. Onu sana vereyim. Götür Said bin Ubad'a hediye et. Muradın hasıl olsun" dedim. İmam Ali bu sözü duyunca: "Ya Fâtıma, benim, senin âhiretin için sakladığın gerdanlığı hediye vermem reva değildir. Lakin ben hediye verecek şey bulurum" deyip dışarı çıktı. Gezindi. Yine içeri girdi. Elbisesiyle yattı. Ya Resulallah, bir acayip hikmet oldu. Ben fakir uyuyamazken Hakk Teâlâ'nın emriyle uyku galip olmuş ki tabiri mümkün değil. Uykudan uyanıp mumu yaktığımda İmam Ali'yi yerinde göremedim. Zülfikâr'ı da yoktur. Her ne kadar silahı var ise cümlesi yoktur. Hemen Düldül'ün bağlandığı yere baktım ki Düldül de yoktur. Ağlamaya başladım. Benim sesimden Hasan ve Hüseyin de uyanıp onlar da ağlamaya başladılar. Benim niçin ağladığımı sordular. Babalarının kaybolduğunu söyledim. Bunlar da bu sözü duyunca öyle ağladılar ki gözlerinden yaş yerine kan geldi. Teselli edemedim. Fidda'ya emreyledim. "Al bunları dedelerine götür. Ola ki teselli olurlar" dedim. Hikâyenin sonu nedir, bilmem" deyip yine ağlamaya başladı.

Sultan-ı Enbiya bunları işitince mübarek gözlerinden yaş aktı. Bir zaman İmam Ali için ağladı. Sonra başını kaldırıp dedi:

"Kızcağızım, ağlama artık. Onu Allah'a emanet ettim."

Ellerini kaldırıp dua etti. Fâtıma'yı teselli ettikten sonra evine geldi. Resul Aleyhisselam dua ederken biz gelelim hikâyemize.

Halîd bin Velid Medine'den dışarı çıkıp eser yel gibi doğu tarafına revan oldu ve dua etti:

"Ey Allah'ım, sen inayet ve hidayet kıl. Beni İmam Ali'nin gittiği yola sal."

Üç gün üç gece gittikten sonra yolu bir ıssız yabana düştü. Gördü ki karşıdan bir koyun sürüsü geliyor. Yanında bir çoban var. "Âh" edip: "Ya Resulallah, acaba senin mübarek cemalini görebilecek miyim? Yoksa ömrüm bu zalimin elinde mi geçecek?" deyip zari zar ağlıyor. Halîd bin Velid, çobana yaklaştığında gördü ki bir güzel yiğit durur. Selam verdi. Çoban, Halîd'in selamını aldı. Halîd, çobana daha yakından baktığında, onun cesur, pehlivan gibi bir yiğit olduğunu gördü ki âlemde benzeri bulunmaz. Halîd bin Velid dedi:

"Ey çoban, sen kimsin? Kimin çobanısın? Bu koyunlar kimindir? Ve Muhammed'i nereden tanırsın?"

Çoban dedi:

"Ben Emir bin Kaytan'ın çobanıyım. Adım Ömer'dir. Düşümde Muhammed'i görüp önünde Müslüman oldum. Uykudan uyandığımda şevk-i zevk ile Muhammed Mustafa kalbime dolmuş. O anda zari zar ağladım. Benim hâlimi görenler Kaytan'a; "Ömer, Muhammed dinine girmiş" diye haber verdiler. Melun Kaytan, bunu duyunca hışımla yanıma gelip dedi: "Bre işe yaramaz çoban, sen Muhammed'i nereden bilirsin? Onun dinine nasıl girdin? O Medine'de sen buradasın. Doğru söyle yoksa şimdi seni parça parça ederim" dedi. Ben dedim ki: "Muhammed'in mübarek cemalini düşümde gördüm. Ona iman ettim. Beni istersen öldür, istersen azat eyle." O kafir bu cevabı işitince kızıp bana yüz değnek vurdu. Sonra zindana gönderip bir yıl mahpus eyledi. Bir yıl tamamlandıktan sonra zindandan çıkarıp o köpeğin yanına getirdiler. Bu melun beni salıverdi ve: "Bre işe yaramaz çoban, bir daha senden Muhammed'in adını işitirsem Lat Menat hakkı için seni bin azap ile helâk ederim ki âleme destan olursun" dedi. Beni yine koyuna gönderdi. Ben biçare bir senedir bu tenha yerlerde Muhammed aşkına ah-i zar ederim. Kimse hâlimi bilmez. İm-

kanım yok ki varıp Muhammed Mustafa'yı bulayım. Ölünceye kadar hizmetinde olayım."

Halîd, çobandan bunları duyunca atından indi. Çobanın gözlerinden öptü ve dedi:

"Barekallah![78] Ey yiğit, ne güzel pak itikadın var. Ya Ömer, hiç gam yeme. Eğer Huda Rabbülâlemin izin verirse ben seni Muhammed'e ulaştıracağım."

Ömer, Halîd pehlivandan bu cevabı işitince hemen Halîd'in ayağına düşüp dedi:

"Ey yiğit, sen Muhammed'i gördün mü ki bana böyle söylersin?"

Halîd dedi:

"Müsterih ol ki ben Muhammed Mustafa'nın ashabındanım. Günde beş vakit namazı o Resul-i Ekrem ile kılarım."

Çoban, Halîd bin Velid'ten bu cevabı işitince tekrar Halîd'in ayağına düşüp dedi:

"Kurban olayım ben senin gözlerine ki Muhammed'in mübarek cemaline bakıp geldin."

Halîd, Ömer'i teselli edip dedi:

"Ya Ömer, inşallah dönüşte seni alıp Muhammed'e götürürüm. Mübarek cemalini görüp mesrur olasın."

Ömer dedi:

"Ey yiğit, kimsin? Adın nedir? Bu diyara niçin geldin? Bize bildir."

Halîd dedi:

"Benim adım Halîd bin Velid Pehlivan'dır. Muhammed Mustafa'nın sancaktarıyım. Buraya gelmeme sebep ise; bir gece Hazreti Ali dedikleri evliya kayboldu. Resul Aleyhisselam ahdeyledi ki: "Her kim ki İmam Ali'den bir haber getirirse ben ona kefil olup cennette benimle ola" dedi. Ben de istedim ki İmam Ali'den bir nişan bulup cennette Muhammed ile komşu

[78] Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

olayım. Bugün dört gündür gezerim. Hiç bir haber alamadım. İşte perişan oldum. Hiç buraya geldi mi?"

Ömer dedi:

"Ey pehlivan, iki gün önce şu çayır kenarında bir kişi gördüm. Geçip gitti. Onun heybetinden aslanlar kaçtılar. İnsan sûretinde ama aslana benzer. Ve bir ata binmiş. O atın gözleri yıldırım gibi şakır gördüm. Bana bir korku düştü. Bir ağaç dibinde gizlendim. Eser yel gibi revan olup gitti. Muhakkak Ali odur."

Halîd dedi:

"Hangi tarafa gitti bilir misin?"

Ömer: "Şu karşıya gitti" deyip gittiği yolu gösterdi. Halîd bin Velid, Ömer'e dedi:

"Gel, abdest almayı ve namazı ve Muhammed'e salavat getirmeyi öğreteyim. Böylece dine lazım olan her bir şeyi öğretti. Şimdi ya Ömer, seni Allah'a emanet ettim. Daima sen bu yol kenarında koyun güdedur. Eğer selametle yolum buraya uğrarsa seni Muhammed'e götüreceğim. Eğer vadem yetip ölürsem –hiç üşenme– Medine buraya dört günlük yoldur. Doğru gün batısından yana gidesin. İtikadın bereketince Hakk Teâlâ seni Muhammed'e kavuştura."

Halîd, Ömer ile vedalaşıp gitti. Bir kumlu yere eriştiğinde gördü ki Düldül'ün mübarek izi belirdi. Zira nalının genişliği dört karış idi. Hemen Halîd, Düldül'ün izini karışladı. Rast gelip anladı ki İmam Ali bu yana gitmiştir. Hemen Halîd bin Velid, İmam Ali'nin gittiği yola revan oldu.

Bizim kıssamız İmam Ali'yi anlatmaya sıra geldi...

Raviler öyle rivayet eder ki:

İmam Ali Medine'den çıktıktan sonra dört gün dört gece Düldül'ü sürdü. Beşinci gece bir yüce dağ göründü. İmam Ali o dağa çıktı. Aşağı baktı ki nihayetsiz ova. Çayır çimenlik,

bülbüller öter, gül gülistan, hezeran[79] bostan. O ovanın orta yerinde bir pınar üzerinde bir ağaç gölge salmış. Şöyle ki altında bezirganlar gölgelenirdi. Ve o sahrada altı yüz bin kadar Araplar var idi. İmam Ali'nin kulağına deve bağrışması, atların sadası geldi. Hemen bunlardan yana Düldül'ü sürdü. Ve o pınarın yanına gelip Düldül'den indi. Çayıra saldı. O pınardan su içti. Biraz rahat olup yattı. "Eğer Huda fırsat verirse biraz dinleneyim. Sonra kalkıp bu insanları dine davet edeyim. Eğer dine girmezlerse cümlesini kılıçtan geçireyim. Malını ve davarını alıp Said bin Ubad'a hediye edeyim" diye düşündü.

İmam Ali'nin karnı gayet aç idi. O anda bir kara gözlü Arap cariye iki elinde maşrapası var su almaya gelirmiş. İmam Ali'den haberi yok. İmam Ali'nin bulunduğu yere yaklaşınca gördü ki bir aslana benzer pınar kenarında ağaç gölgesinde yatıyor. Cariye, İmam Ali'yi gördüğü gibi maşrapayı yere vurdu. Ne geri ve ne ileri gidebildi. Aklı gidip sersem oldu. İmam Ali cariyenin bu hâlini görünce dedi:

"Ey cariye, niçin korkarsın? Biz o kişi değiliz ki kimsenin cariyesine ve hatununa tamah edelim. Gel suyunu al git."

Cariye bu sözü işitti. Edebiyle gelip selam verdi ve dedi:

"Sen kimsin? İsmin nedir? Bana söyle ki, ben sizin gibi sûrette bir insan görmedim. Adeta bir aslana benzersin."

İmam Ali dedi:

"Ben Medine şehrindenim."

Cariye dedi:

"Kimlerdensin?"

İmam Ali dedi:

"Hatiblerdenim."

Cariye dedi:

"Hatibler kimlerdir?"

İmam Ali dedi:

[79] Hezeran: Binler. Bülbüller.

"Hatibler, İmam Abdülmuttalip oğullarıdır. Dünyada kerem, bizden bünyâd[80] olmuştur."

Cariye dedi:

"Medine'de Muhammed derler bir ulu kimse zahir olmuş. "Ben peygamberim" dermiş. Gerçek midir bana söyle. Zira bizim içimizde bir ulu insan vardır, çok yaş yaşamış ve çok kitap okumuştur. O Pîr: "Muhammed hak peygamberdir" der. Sahiden hak peygamber midir?"

İmam Ali dedi:

"Muhammed bir erdir ki Hakk Teâlâ onun gibi sevgili bir kimse yaratmadı. O sebepten; evvel gelen peygamberler ona ümmet olmayı isterler. Ve hem yâ cariye, Hakk Teâlâ'dan ona melekler geldi. Kur'an adlı bir kitap getirdi. Onu yüz bin methetsem yalnızca bir faziletinin yarısını edemem. Şimdi ey cariye, eğer aklın varsa o Muhammed'e iman getiresin. Ebedü'l-ebed[81] cennetlik olup cehennemden halas olasın."

Cariye, İmam Ali'nin sözünü makul görüp sıdk ile can u dilden iman getirdi. İmam Ali o cariyenin iman getirdiğini görüp kelime-i şahadet telkin eyledi. Abdest ve namaz erkanını gösterip talim eyledi. İmam gayet ferah olup dedi:

"Ey cariye, Allah'a hamdolsun, hak dine girdin. Cehennemden kurtuldun. Dua et, seni Muhammed'e kavuşturayım. Ama ey cariye, bu kabilenin Beyine kim derler? Hem bunlarda mal meta çok mudur, bana söyle."

Cariye dedi:

"Ey Seyyid, ben bu kabilenin Beyinin cariyesiyim. Bu kabilede mal meta yoktur. Hep at, deve, koyundur."

İmam Ali dedi:

"Ey cariye, yürü var şimdi Efendinin huzuruna gidesin. Onu ben bulayım. Meğer imana gelip elimden kurtulalar.

[80] Bünyâd: Temel, esas. Yapı, binâ.

[81] Ebedü'l-ebed: Tükenmez, ebedî hayat. Sonsuzluk.

Yoksa cümlesini kılıçtan geçireyim. Oğullarını ve kızlarını esir edip, atlarını ve develerini sürüp Medine'ye götürürüm."

Cariyeyi gönderdi. Cariye Efendisinin yanına varıp dedi:

"Efendim, bizim ulu pınar başında aslan sûretli bir er oturur. Bir atı var ki gözleri ateşe benzer. Belinde bir kılıcı var iki çatal. Kendisi insan sûretinde ama tıpkı aslana benzer. Onu öyle görünce, o dem aklım başımdan gidip düşeyazdım. Ne hal ise yine gayretlenip durdum." Cariye, Hazreti Ali ile aralarında geçen konuşmayı aynen hikâye eyledi.

Melik bütün bunları şaşkınlıkla dinledikten sonra biraz aklı başına geldi. Dönüp halkına:

"Ey halk bilin ve âgâh[82] olun ki bizim ulu pınar kenarına gelen; gaziler ulusu o Medine'de olan Ali dedikleridir. Çabuk başınızın çaresine bakın" dedi.

Meğer bunların bir ulusu var idi. Çok yaş yaşamış Pîr kişi idi. O, Muhammed'in hak peygamber olduğunu bilirdi. Buna dediler:

"Biz buna ne tedbir edelim?

O Pîr dedi:

"Gelin, ben size nasihat edeyim ki o erin elinden kurtulasınız."

Melik dedi:

"Ey Pîr, ihsan eyle, buna bir çare eyle."

O Pîr dedi:

"O, İmam Ali dedikleri kişi ise varın birer yiyecek gönderin. Eğer yiyeceği yer ise sana ve halkına bir şey demeye. Zira o Ali dedikleri, ekmeğini yediği kişinin başına ve halkına ve malına kıymaz."

Melik bu cevabı işitince hemen bir çanak süt ile bir taze poğaça cariyenin eline verip dedi:

"Götür bu taamı İmam Ali'ye ver ve de ki: mazur tut ey

[82] Âgâh: Haberdar. Uyanık. Kalbi uyanık. Malumatlı. Basiretli. Vâkıf. Bilen.

pehlivan, bunu sana efendim gönderdi ve bu ovanın metaı budur."

Cariye de:

"Seman ve taaten"[83] deyip süt ile ekmeği alıp İmam Ali'nin yanına revan oldu. Gelip İmam Ali'ye izzetle selam verdi. Ali, cariyenin selamını aldı. Cariye süt ve ekmeği İmam Ali'nin önüne koyup dedi:

"Mazur tut ey pehlivan, lütuf ve ihsan ile bu süt ve ekmeği sana efendim gönderdi. Yiyesin ve bizim hatırımızı hoş edesin."

İmam Ali, cariyeden bu sözleri işitince dedi:

"Ey cariye, şimdi efendinin huzuruna git ve ona de ki: Başı ve malı ve halkı cümlesi kurtuldu zira evvel süt ve ekmeğini yedik. Biz yemeğini yediğimiz kişinin başına ve malına ve halkına tamah edip kastetmeyiz."

Sonra İmam Ali "Bismillah" deyip yemeğini yemeye başladı. Cariye de İmam Ali'ye veda edip gitti. Cariye dönüp efendisine geldi. Yediğini haber verdi. İmam'ın dediği her şeyi efendisine olduğu gibi söyledi. Şâd oldu.

İmam Ali yemeğini yedi. Gelip durdu. Allah Teâlâ'ya şükür eyledi. Biraz rahat olup yattı. Düldül de karnını doyurdu. O sudan içti. Akşam yaklaştı. İmam Ali, Düldül'e binip eser yel gibi revan olup gitti. Gece gündüz Allah'ın hikmeti bu ya; yatar durur nesne görmedi. Nihayet yolu bir çöle uğradı. Üç gün üç gece gitti. Aç susuz takati kalmadı. İmam Ali bu hâli gördü. Cenab-ı izzete münacat eyledi. Duası kabul oldu. Dördüncü gün bir ulu dağ göründü. İmam Ali Düldül'ü o dağa doğru üç gün üç gece sürdü. Dağın doruğuna çıktı. Aşağı nazar eyledi gördü ki ova çayır çimenlik şakayık hemen bülbüller öter gül gülistan hezeran bostan ve o sahranın bir canibinde iki çadır var kurulmuş birbirine karşı. Biri kara atlastan ve biri kızıl atlastan. Kızıl atlastan çadırın önünde süslü eyerli bir at durur.

[83] İşittim itaat ettim.

Cemi cenk aleti tam tekmil hazır. Ve o atın yanında yakında kırk elli at vardır. Hazreti Ali, Düldül'ü o tarafa sürdü. Ve o sahrada bir büyük ırmak ve yanında bir büyük ağaç var idi. Düldül'ü çayıra saldı. Kendi de biraz rahat olup ağacın gölgesine yattı. Sonra kalkıp Düldül'ün yanına geldi. Doğru kara atlas çadıra vardı. Düldül'ü bağladı. Çadırların kapısına geldi. Kılıç ucuyla çadırın kapısını kaldırdı. İçi dolu putlar. Kimi altından ve kimi gümüşten. Üzerine ipekler örtmüşler. Çevre yanında altın ve gümüş ve cevahir yığa koymuşlar. İmam Ali bunu gördü. Allah'a şükretti ve: "Varıp o kızıl atlastan çadırı göreyim. Sonra gelip bu ganimeti alayım" diye düşünerek Kızıl atlas çadıra yaklaştı. Gördü içeride çengi[84] ve bir şah-ı civan[85] bir güzel sesle şiir okurlar. İmam Ali bunları dinledi. Kulağına bir ses geldi ki şah-ı civan tarafından çengiye hitap olundu:

"Ey çengi, bir sualim var sana sorayım ama doğru söyle."

Çengi dedi:

"Ne sorarsınız. Sultanımıza cevaba kadir olabilirsem cevap vereyim. Eğer olamazsam elimizden ne gelir?"

Cevap geldi ki:

"Ey çengi sana sualim budur ki sen nice bilirsin? Maşrıktan mağribe[86] varınca bana denk er var mı?"

Çengi bu suali işitti cevap vermedi. Şah tekrar sordu:

"Bana mukabil var mı söyle."

O çengi dedi:

"Cevap vermeye korkarım."

Şah tekrar sordu:

"Niceyim? Bana mukabil olur mu? Söyle!"

Çengi dedi:

"Korkarım söylersem beni helâk edersin. Onun için sualine cevap vermedim."

---

[84] Çengi: Çeng denilen sazı çalan kimse, oyuncu kız.

[85] Şah-ı Civan: Delikanlı, genç erkek.

[86] Maşrık: Doğu; Mağrip: Batı.

Şah yine dedi ki:

"Ey çengi, korkma söyle."

Çengi dedi:

"Başına yemin eyle."

O civan dedi:

"Lat Menat sana şahit olsun eğer ben seni helâk edersem."

Çengi bu cevabı işitince Hakk Teâlâ'nın aslanı İmam Ali'yi nice metheyleyip dedi:

"Ey pehlivan, Medine şehri vardır. Orada Muhammed Mustafa adlı bir peygamber zuhura geldi. Onun bir damadı varmış. Sahib-i velayet imiş. Herhangi mecliste anılsa o meclis hazır olurmuş. Şimdi ya pehlivan, bir kez o eri çağırayım. Ola ki velayet kuvvetiyle hazır ola. Seyredesin nice erdir."

O civan, çengiden bu cevabı işitti. Kahkaha ile gülüp dedi:

"Ey çengi, aklın nerededir? Medine buraya kırk günlük yoldur. Bu senin dediğin iş muhaldir. Niçin gereksiz söz söylersin?"

O pehlivan bunları söyleyince çengi dedi:

"Dilersen o eri bir kez çağırayım. Eğer gelmezse başım şart olsun."

O pehlivan dedi:

"Çağır ey çengi, eğer gelmezse ben de sana neler edeyim göresin."

Hemen çengi derun-i dilden ve can-ı gönülden çağırdı:

"Ey veliler serveri, Şah-ı Merdan tez gel, yetiş. Bu efendinin katında beni utandırma."

İmam Ali dışarda hazır idi. "Bismillah" deyip, çadırın kapısını kaldırıp içeriye girdi. Nazar eyledi gördü ki; bu çadırın içinde bir taht kurulmuş kızıl altından. Üstünde bir yiğit oturur. Şecaatli pehlivandır ki âlemde dengi yoktur. Ve yanında bir mahbube kız oturur yüzü ayın on dördüne benzer. Cihanda misli yok. Ve bir yanında bir çengi oturur. –o şaha cevap verip

alan o idi– İmam Ali o yiğidi gördü. O saat canı sevdi. Sûreti adeta İmam Hasan'a benzerdi.

İmam Ali:

"Ya Rab! Bu yiğide iman nasip eyle" diye dua etti.

Yaklaşıp:

"Es-selamü aleyke müdde't-takiyyi'l-hidâyât"[87] diyerek selam verdi.

Bunlar Hazreti Ali'yi görünce heybetinden ve salabetinden dehşete düştüler. O yiğit dedi:

"Sen kimsin? Cin misin? Peri misin? Söyle hele. Ben, senin gibi insan görmedim idi."

İmam Ali dedi:

"Ey yiğit, sen bu mecliste kimi işittin ve kimi çağırdın?"

O yiğit dedi:

"Medine'de Ali derler. Onu çağırdık."

İmam dedi:

"O kişi benim."

Bu cevabı işitince o anda aklı gidip sersem oldu. O pehlivan dedi:

"Ya Ali! Gökten mi indin yerden mi çıktın? Lütfeyle bana söyle."

İmam Ali dedi:

"Ey civan, benim bir kerametim budur ki her kim bana: "Ya Ali, gel, yetiş" dese Allah'ın izni, Muhammed Mustafa'nın mucizesiyle gelirim."

O yiğit dedi:

"Ya İmam Ali, gel seninle anlaşalım. Seninle güreş tutalım. Eğer sen beni yenersen hiç hüccet gerekmez, dinine girerim. Yok eğer ben seni yenersem sen de benim dinime girer misin?"

İmam Ali:

"Olur" deyip kabul etti.

[87] Es-selamü aleyke müdde't-takiyyi'l-hidâyât: Takva ve hidayetin azığı sana selam olsun..

O yiğit İmam Ali'den bu cevabı işitti. Ayağa kalkıp meydana yürüdü. İki ejderha bir birlerine karşı durdular. O yiğidin adı Ebu'l-Muhsin idi. Dedi:

"Ya Ali, önce sen mi hamle edersin yoksa ben mi edeyim?"

İmam Ali dedi:

"İlk hamle senindir. Zira kafirsin."

Ebu'l-Muhsin, İmam'dan bu cevabı işitti. Hemen İmam Ali'yi bir kere zorlayıp tuttu ki eğer büyük bir köklü ağaca yapışsaydı çekip koparırdı. Üç kere zorladı. İmam Ali'yi yerinden kıpırdatamadı. Ebu'l-Muhsin bu hale hayran olup taaccüp eyledi. Hamle sırası İmam Ali'ye geldi. İmam Ali, "Ya Allah!" deyip kemerinden öyle tuttu ki yerden kaldırıp arkası üzerine yere vurdu. Göğsü üzerine şahin gibi çıkıp oturdu. Ebu'l-Muhsin gözünü açtığında gördü ki Allah'ın Aslanı üzerinde oturur.

İmam Ali dedi:

"Ey yiğit, nasılsın? Vadinde durur musun yoksa döndün mü?"

Ebu'l-Muhsin, İmam Ali'nin sözünü işitti. Hem insaf eyledi ki "eğer İmam Ali'nin dini hak olmasa, benim gibi bir ejderhayı, bir elma gibi getirip yere vuramazdı." Hem rahmet melekleri gelip Ebu'l-Muhsin'in göğsünü sığadı. Ve dedi:

"Ya İmam Ali, er odur ki ahdinden dönmez. Bana iman telkin eyle."

İmam Ali hemen kalktı. Ebu'l-Muhsin'i kaldırıp bağrına bastı. İki gözlerinden öptü. Kelime-i şehadet getirip Müslüman oldu. İmam Ali şâd oldu. Guslün ve abdestin farzlarını ve namazın erkanını öğretti. İmam Ali'nin elini öptü. İmam Ali, Ebu'l-Muhsin'i oğul edindi.[88] İkisi de şâd oldular.

Sonra Ebu'l-Muhsin kızlara, "Siz de Müslüman olun" dedi. Onlar da Müslüman oldular. İmam Ali'nin ayağına düşüp, "sadaka ya Resulallah" dediler. İmam Ali dedi:

"Kızlar, bu söylediğiniz ne demektir biliyor musunuz?"

[88] Havername cenginde Ebu'l-Muhsin, Hazreti Ali'nin oğlu olarak anılıyor

Kızlar dediler:

"Ya Server, biz Müslüman olalı kırk gün oldu."

İmam Ali dedi:

"Müslüman olmanıza sebep nedir?"

Kızlar dedi:

"Biz bir gece uykuda iken rüyamızda gördük. Kıble tarafından bir nur peyda oldu. O nur dibinde Muhammed ve Hazretiniz vardı. Ve kırk güzide sahabe ile gelip bizi imana davet eylediler. Biz de iman getirip Müslüman olduk. Muhammed Aleyhisselam bize mübarek ağzıyla dualar okudu." deyip İmam Ali'nin önünde Rahman suresini okudular. İmam Ali ve Ebu'l-Muhsin dinlediler. Hayran oldular. Ebu'l-Muhsin'in itikadı ziyade oldu. Ondan sonra kızın birisinin ismi Mariye idi. Dedi:

"Ya Veliyyallah, Hazreti Risalet bana, "Ya Mariye, sana müjdeler olsun ki kırk gün sonra İmam Ali buraya gelerek Ebu'l-Muhsin'i Müslüman eylese gerek. Ya Mariye, benim dinime girdin. Hakk Teâlâ'yı bir bildin. Sana vacip oldu ki beni methedesin. İmam Ali'yi çağırdığın vakit hazır olup, o zaman Müslüman olduğunuzu söylersiniz" dedi. Uykudan uyandık, sabah olmuş. İkimiz de düşümüzü birbirimize söyledik. Ebu'l-Muhsin'e bir şey demedik. İşte bugün kırkıncı gündür. Elhamdülillah, bugün visale erdik. Böylece Hazreti Muhammed'in sözü sahih oldu. "Sadaka Resulallah" dememe sebep bu idi."

İmam Ali, Mariye'nin sözünü dinledi. Allah'a şükretti. Sonra hepsi birden tahta geçip oturdular. Ebu'l-Muhsin emreyledi. Nefis yemekler, yiyecekler getirdiler. Sonra dua edildi. Biraz rahata erdiler. Yine sohbete başladılar.

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Sultanım, buraya gelmenize sebep ne idi? Sizin için yapabileceğimiz bir şey varsa elden geldiğince hizmetinizde olalım."

İmam Ali, olan biteni baştan sona anlattı. Said bin Ubad'ın, düğüne davet ettiğini, hediye verecek bir şey bulunmadığını, Muhammed Aleyhisselam ve ashaba danışmayıp

çıkıp bir ganimete rastlar mıyım diye gittiğini, buradan Kelp kabilesine geldiğini, bir hatun gelip onların ekmeğini yediğini kendisine ve malına tamah etmeyip yine sefer tedariğini görüp yola revan olduğunu, çok açlık ve susuzluk çekip sonunda bir yüce dağ üzerine çıkıp bu ovayı sahraları temaşa ederken iki çadır görüp kara atlas çadıra gelip putları ve türlü cevahirleri gördüğünü, varayım kızıl atlastan çadıra orada ne var göreyim deyip içinde kulağına bir çengi sadası girip dinlerken çengiye sual edip kendisinin davet olunduğunu içeri girip Ebu'l-Muhsin ile buluştuklarını tastamam söyledi.

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ey Emiru'l-Müminin, müjdeler olsun sana ki o gördüğün altın ve gümüş ve cevahirlerin cümlesini sana bağışladım. Alıp Said bin Ubad'a hediye götüresin. Hiç gam çekmeyesin."

İmam Ali, Ebu'l-Muhsin'in bu cömertliği karşısında dedi:

"Lütfeyle, sözü derinden söyledin. Aldım kabul ettim. Yine size bağışladım."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ya Serverimiz, bizim hediyemizi kabul eylemedin."

İmam dedi:

"Dinle, cevabımı sana açıklayayım; ben Medine'den çıkınca ahdi onun üzerine ettim ki; kafir malı ola, kılıç ile alayım. Said bin Ubad'a hediye vereyim. Siz şimdi tevhit ehlinden oldunuz. Şimdi sizin malınız bizimdir. Rabbim izin verirse ben Said bin Ubad'a hediye verecek şey bulurum. Sen bana şunu haber ver ki hiç buralarda malı çok bir kale var mıdır? Ben varıp bir kere ziyaret edeyim."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ya Server, bizim hediyemizi kabul etmedin ama bu vilayetlerde malı çok kale yoktur. Sadece at deve koyundur. Atları Medine'ye iletmek mümkün değildir. Ama ya server, sana iyi bir kale haber vereyim ki içi dışı altın ve gümüş ve la'l cevahir ile dolu. Velakin almaya kimse kadir değildir. O kalenin adına

Kan Kalesi derler. Buraya kırk günlük yoldur. Tam yirmi günlük yolda bir su vardır. Adına Kan Suyu derler. Birisi kızıl kan birisi katrandır. O suyun dibi pek derindir. O suyu geçmek kimseye müyesser değildir. Eğer geçidini sorarsan şark şehri içindedir. O şehir buraya bir buçuk yıllık yoldur, derler. Ey Server, gel bu sevdadan vazgeç. Bende olan malın nihayeti yoktur. Hepsi senindir. Seninle buradan Muhammed Aleyhisselam'a gidelim. Sen bu malı Said bin Ubad'a hediye ver. Biz de O'nun mübarek cemalini görelim. Hem senin de muradın hasıl olsun."

İmam Ali dedi:

"Ey kardeşim, bu dediğin olmaz. Bana kafir malı gerek. Kılıç ile almayınca gönlüm rahat etmez. Ama sen lütfeyle Kan Kalesi'nin yolunu göster. Gideyim şu Kan Suyunu geçip Kan Kalesi'ne varabilirsem ne güzel. Eğer suyu geçemezsem yine gelirim görüşürüz."

Ebu'l-Muhsin, İmam Ali'ye bir çare bulup engel olamadı. Naçar kaldı. Neylesin. Beraber dışarı çıktılar. Bir kumdan yığılmış dağa revan oldular. İmam Ali ve Ebu'l-Muhsin dağın başına vardılar. Ebu'l-Muhsin bir bayır üstünde bir dar yol gösterdi ve dedi:

"Ya Emiru'l-Müminin, bu yol ta Kan Suyuna gider. Hiç saparı yoktur. Bu yoldan ayrılmayasın. Hakk Teâlâ işini asan eyleye."

Ebu'l-Muhsin ile İmam Ali çadıra geldiler. İmam Ali Düldül'ü eyerledi. Sefer elbisesini giydi. Zülfikâr'ı ve hamaili kuşandı. Düldül'e bindi. Ebu'l-Muhsin, İmam Ali'nin boynuna sarılıp ağladı.

İmam Ali dedi:

"Sizi Allah'a emanet ettim. Sizler de beni dualarınızda unutmayın. Eğer Hakk Teâlâ beni sağ selamet yoldan getirirse yine gelip sizi görmek beni sevindirir. Eğer vadem yetip kalırsam âhiret hakkını helal edin. Hem sana bir aman bu olsun ki ben bu yoldan selamet gelmezsem Medine buraya kırk

günlük yoldur. Hiç üşenmeyip buradan gidin. Muhammed Aleyhisselam'a varın. O'nun cemalini görün. Yanında sahabe olun. Ve hem benim selamımı o enbiyalar hatemine[89] söyleyin. Beni kıyamette şefaatten unutmaya. Ve âhiret hatunu Fâtımatü'z-Zehra'ya benden selam edin. Bizi dualarında unutmasın. Hasan ve Hüseyin'imi hoşça tutup boyunlarını eğdirmeyeler. Ashab-ı Kiramın cümlesine benden selam edesin. Beni dualarında unutmayalar."

İmam Ali bu emanetleri ısmarladı. Allah u Ekber Ebu'l-Muhsin o kadar ağladı ki gözlerinden kan geldi. Kızlar da cümlesi ağlaştılar. Ebu'l-Muhsin'in yanında dört yüz bin halkı var idi. Hepsini dine davet eyledi. Hakkın ne olduğunu onlar da anlayıp imana geldiler. İmam Ali'nin ardınca dua ettiler.

Bunlar burada...

İmam Ali dağlar, tepeler aştı yedi gün yedi gece yürüdü. Sekizinci gün sabah, yolda giderken bir ak sakallı Pîr'e yetişti. Bir atın üzerine binmiş tesbih elinde habire durmayıp gider. İmam Ali o Pîr'e yaklaşıp selam verdi. Pîr, İmam Ali'nin selamını alıp dedi:

"Merhaba Ali! Safa geldin ya veliler ulusu! Elhamdülillah senin mübarek cemalini görmeyi, Hakk Teâlâ bu biçare kuluna nasip etti."

İmam Ali, bu Pîr'in kendisini tanıdığını görüp dedi:

"Ya Pîr, sen kimsin? Beni nereden bildin? Bu tarafa, nereye gidersin?"

Pîr dedi:

"Ey İmam Ali, benim adıma Mücahit derler. Altı yüz elli yaşımdayım. Hazreti İsa devrinden beri bir mağarada ibadet ederim. Bu gece yarısında gaipten bir nida geldi ki: "Ey Mücahit, sana müjdeler olsun. İmam Ali hazretini görmek müyesser oldu. İmam Ali Kan Kalesi'ne gidiyor. Ona Kan Suyunun geçidini göster" dedi. Ben de hemen mağara önüne çıktım.

[89] Enbiyalar hatemi: Peygamberlerin sonuncusu.

Eyerlenmiş bir atın hazır olduğunu gördüm. Hemen beni, bir er, atın üzerine bindirdi. At yola yöneldi. Durmayıp giderim. Elhamdülillah, hele hazretinize yetiştim."

Pîr, İmam Ali'nin sakalını ve gözünü öptü. Ve sözlerine devam edip:

"Yürü, şimdi Kan Suyunun geçidini göstereyim" diyerek İmam Ali'nin önüne düştü.

İmam Ali gördü, secde-i şükür eyledi. "Ya İlahe'l-Âlemin! Bu fakir kuluna inayet edip bu Pîr'i bana sebep eyledin" deyip giderken baktı ve gördü ki, Pîr yoldan çıkıp bir başka yola durmayıp gider. Bununla beraber Ebu'l-Muhsin, İmam Ali'ye doğru yol göstermişti. İmam Ali durup Pîr'e dedi:

"Pîr, bizim gittiğimiz yol doğru yola benzemez. Yoksa yolu yanıldın mı?"

Pîr dedi:

"Ya İmam Ali, söylediğin gerçek doğru yol değildir. Lakin karşı dağın üzerinde Kan Suyu'nun geçidi vardır. Muradım doğrusuna gitmek değildir. Eğer doğrusuna gidersen suyun geçidi aşağıda kalır ve bu bize altı günlük yol demektir. Onun için bu yola giderim."

İmam Ali gördü, Pîr'in cevabı makuldür. Pîr'e dua eyledi. O gün gittiler. Ertesi gün ikindiye kadar bir ulu dağın üzerine çıktılar. Gördüler bir ulu kaledir ki diller ile şerh olunmaz. Ve bir ulu ırmak akar. Kaleye yaklaştıklarında Pîr İmam Ali'nin önünden kayboldu. İmam Ali taaccüp eyledi. Şüpheye düştü: "Acaba bu ne ola beni yoldan çıkardı" diye düşünceye daldı. Meğer o Pîr İblis alehillane[90] imiş. Vardı o kalenin beyine haber verdi. O kalenin adına Kale-i Lak derlerdi. Zenciler kalesi idi. Üç yüz bin ere malik idi. Beylerine Tarık zenci derlerdi. Yavuz melun idi. Altmış arşın boyu vardı. Zenciler İblisi görünce, "Kimsin?" dediler.

İblis aleyhillane dedi:

[90] Alehillane: Lanet ona olsun.

"Benim adım Kays'tır. Ben Kudüs şehrinden geliyorum. Bin yıl oldu dünyadan geçeli. İsa ruhullah beni diri kıldı ve dedi: "İşitir misin Mekke'de bir peygamber zahir oldu. Cadılar ile mesih dinini bozdu. Bütün âlemi sihir ile kendine döndürdü. Bir amcası oğlu vardır. Adına Ali derler. Gayet gürbüz pehlivandır. Narasına kimseler takat getiremezler. Nice kalelerin kapısını kopardı. Eğer İmam Ali'nin vasfını ne denli edersem ettiğimden yirmi kat ziyadedir. Şimdi bu kale yakınındadır. O İmam Ali dedikleri bir maslahata gider. Tez var bir hile ile o kale katına ilet o kalenin beyine haber ver. O pek beydir. İmam Ali'nin hakkından o gelir. Tez, durma. Bu işi bitir. Mesih dini bozulmasın. İmam Ali öldükten sonra Muhammed'in işi tamamdır." Sonra İsa ruh kayboldu. Ben hemen altımda hızlı at buldum. Durmayıp gittim. O İmam Ali ile buluştum. Ne ettimse ettim önünüze getirdim."

Sonra İblis aleyhillane o kale beyine:

"Ya melik, var şimdi onun hakkından gel. Cemi vilayet içinde adın iyi anıla. Mesih senden hoşnut olsun. Kılıcın üstüne kimse gelmesin" deyip o Padişahı azdırdı. Padişah dedi:

"Ne kadar askeri var?"

İblis dedi:

"Ne askeri var ne yoldaşı. Yalnız kendidir."

O melik hemen emreyledi. Üç kere yüz bin er arkasına gelip kaleden dışarı çıktılar. İmam Ali'nin üzerine geldiler. Varıp karşısında durdular. İmam Ali gördü kale önüne üç kere yüz bin er geldi. İmam Ali; "Bunu bana o yoldaş olan Pîr gönderdi. Ve beni bir kaleye getirdi. Sonra vardı üzerime bu kadar asker getirdi" diye düşündü ve Tanrı'ya: "Ya Huda, sen inayetler hidayetler eyle. Bu kafirler üzerine beni galip eyle" deyip münacat eyledi.

Asker dahi gelip yetiştiler. İmam Ali'nin karşısına saflar tutup durdular. İmam Ali, mübarek Düldül üstünde Şeddad-ı İskender gibi durdu. Kafirler ve Tarık zenci İmam Ali'den bu

heybeti görünce hazer[91] eylediler. Meğer Melik zencinin bir kardeşi var idi. Adına Tama zenci derler. Gayet gürbüz pehlivan idi. Onun yüz kırk arşın boyu var idi. Melik zenci İmam Ali'yi bu heybetle gördü. Tama zenciye emreyleyip, dedi:

"Kardeşim! Var şu duran eri alıp gelesin. Niçin gelmiştir, göreyim."

Hemen Tama zenci atını meydana sürüp İmam Ali'ye yaklaştı. İmam Ali de gördü bir minare boylu erdir. Askerden ayrıldı. Kendisine doğru gelir. İmam Ali'ye yaklaştığında gördü bir erdir ki felek, mislini cihana getirmiş değil. O zenci İmam Ali'ye seslendi:

"Kimsin? Bu vilayete niçin geldin? Gel seni şah ister. Ona cevap ver. Eğer yok dersen bana Tama zenci derler. İnat etme bana ram ol. "

İmam Ali, Tama zenciden bu sözü dinledi, dedi:

"Ey zenci, benim kulağım işitmez. Yanıma gel de sözünü söyle."

Zenci, gerçek sandı. Baktı heybeti ve salabeti gördü. Kalbine korku düştü. Zenci gelmeye korktu. Dönüp kardeşine geldi ve dedi:

"Ey kardeş, o kişinin yanına varamadım. Cevap söylerim, "kulağım sağır" der. "Gel yanıma" dedi. Ben de yanına varmaya korktum. Zira bir gürbüz pehlivandır ki âlemde benzeri yoktur. Devler heybetine dayanamaz."

Tarık zenci kardeşinde bu cevabı işitince gazap edip:

"Ey işe yaramaz, ben seni bir pehlivan sanırdım. Sen sahiden korkakmışsın," dedi. Bunun bir de amca oğlu var idi. Adına Kama zenci derlerdi. Bunun da yüz kırk arşın boyu var idi. Ona emreyledi:

"Tez git. Tut yanıma getir" dedi.

Kama zenci bunu duyar duymaz hemen İmam Ali'nin yanına vardı. Bir dilaver pehlivandır ki âlemde benzeri olmaya.

[91] Hazer: Çekinme, sakınma, kaçınma, uzak durma.

Ama neylesin, dava ile gelmiş. Hemen İmam'a gürz savurdu. İmam Ali men eyledi. Bu kere kılıcıyla hamle etti. Onu da men eyledi. Süngüsünü havale eyledi. Men eyledi. Hamle sırası İmam Ali'ye geldi.

İmam Ali dedi:

"Ey melun, de ki: "Tanrı birdir ve Muhammed hak peygamberdir." Yoksa bir kılıç vururum ki cemi âlem senden ibret ala."

O melun diledi ki kaça. İmam Ali kemerinden öyle tuttu ki bir elma gibi havaya attı. Melun havadan inerken uyluğundan öyle çaldı ki melun dağ gibi yıkıldı. İki parça edip canını cehenneme yolladı.

Kafirlere korku düştü. Tarık zenci bu heybeti gördü. Bir pehlivan daha gönderdi. İmam Ali onu da iki parça etti. Hasılı kelam birbiri ardınca yüz kırk pehlivanı helâk eyledi. Tarık zenci bunu gördü emreyledi. Üç kere yüz bin asker at üzerine geldiler. İmam Ali'ye yürüdüler. Her biri bir türlü alet ile hamle ettiler. Azim hay huy eylediler. İmam Ali gök gürlemesi gibi bir nara attı ki zemin ve zaman tir tir titreyip o naradan bin beş yüz kafirin ödü patladı. Canları cehenneme gitti. İmam Ali bu kadar askeri sürüp kale kapısını aldı. Zenciler bu hâli görüp cümlesi beylerinin yanına gelerek dediler:

"Ne yapalım, nasıl edelim? Bir daha cenk olursa hiç aman bilmez. Hep kırar. İşte kale kapısını aldı."

Tarık zenci bu heybetleri görünce gönlü İslâm dinine girmeye meyletti. "Eğer bu kişinin dini hak olmasa yalnız bundan bu kadar iş olmaz idi" diye düşündü. Hem rahmet melekleri gelip Tarık zencinin göğsünü sığadı. Hemen atına binip İmam Ali'nin yanına yaklaşıp seslendi:

"Ya pehlivan, bunların günahı nedir? Hep kırarsın."

İmam Ali nazar eyledi ve gördü ki kendine seslenen bir erdir ve âlemde benzeri yoktur. Başında altın taç, belinde kemer,

arkasında pak ipekten libaslar. İmam Ali anladı ki buradakilerin Padişahıdır. İmam Ali ona seslendi dedi:

"Ya Melik, bil ve âgâh ol ki bu askerden bir diri adam kurtulmaz. Cümlesini kırarım. Söyleyin imana gelsinler. Benim kılıcımdan kurtulsunlar."

Melik zenci dedi:

"Ya pehlivan, Muhammed dini hak mıdır bana söyle."

İmam Ali dedi:

"Ey Melik, eğer sen Muhammed'in güzel cemalini göreydin dünyada bâtıl nedir bilirdin. Ey Melik, bil ve âgâh ol ki Hakk Teâlâ yerleri ve gökleri arş ve kürsüyü ve cümle mahlukatı hep Muhammed'in dostluğuna yaratmıştır. Eğer Muhammed'in vasfını bin yıl ömrüm olsa yalnız bir mübarek parmağının vasfın edemem. Eğer aklın var ise dinine giresin. Böylece cehennem ateşinden kurtulasın."

Melik bu cevabı işitince Muhammed'in hak peygamber olduğunu anladı. Geldi İmam Ali'ye dedi:

"Ey pehlivan, ben ne diyeceğim Muhammed'in dinine gireyim."

İmam Ali dedi:

"De ki ey Melik, on sekiz bin âlemde Tanrı birdir ve Muhammed hak peygamberdir."

Melik zenci İmam Ali'den bu cevabı işitti. Yüksek sesle: "Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve rasülüh" dedi. Orada bulunanlar, Padişahlarının Müslüman olduğunu duydular. Onlar da şehadet getirip Müslüman oldular.

İmam Ali o kadar mutlu oldu ki hemen Zülfikâr'ı silip kınına koydu. Düldül'den indi. Melik zenci de atından inip seğirterek İmam'ın ayağına düşüp elini öptü. İmam Ali zencinin gözlerinden öptü. Bu şekilde bütün asker gelip İmam Ali'nin elini öptü.

Sonra İmam Ali'yi kaleye davet ettiler. Üç gün üç gece

ziyafet verdiler. İmam Ali bunlara abdest ve namazı öğretti. İslâm ve imanın şartlarını öğrenip ehli tevhit oldular. Sonra İmam Ali'nin elini öpüp haber sordu:

"Ya İmam Ali, bizim vilayetimize gelmekten muradın nedir? Bir yardıma ihtiyacın olur ise elimizden geldiği kadar hizmetinizde bulunalım."

İmam Ali olup biteni baştan sona anlattı, bunlar dinlediler, hayran oldular. Melik zenci dedi:

"Ya İmam Ali muradın mal ise bende nihayeti yoktur. Gel bu Kan Kalesi sevdasından vazgeç. Malımız hep senindir. Muradınca al. Said bin Ubad'a hediye et. Senin bize dediğin bu iş muhaldir. Ya Server, ben kulun birkaç kere vardım bir çare edemedim. Şöyle hasret döndüm. Sultanım, bu sevdadan vazgeç benim malım hep senindir. Kulun, mübarek cemâlini gördüm yeter."

İmam Ali, Melik zenciden bu sözleri duyduğunda anladı ki can ve gönülden ve derun-ı dilden Müslüman olmuş.

İmam Ali dedi:

"Cemi malını kabul eyledim yine sana hibe eyledim."

Melik zenci dedi:

"Ya Server, niçin bizim hediyemizi kabul etmedin?"

İmam Ali dedi:

"Ya Melik âgâh ol ki ben Medine'den çıkarken öyle ahdettim ki kafir malı ola. Kılıcım ile alayım. Said bin Ubad'a hediye vereyim. Bu kadar zahmet çekip geldim. Elbette o Kan Suyu'nu görmeyince gitmek olmaz."

Melik zenci dedi:

"Ya İmam Ali eğer dilersen "Bismillah" biz de seninle gelelim."

İmam Ali, Melik zencinin bu sözüne cevaben dedi:

"Kerem eyledin, lütfun daim olsun, ama ben yalnız yürümeyi severim. Bana yoldaş güç gelir."

Melik zenci gördü ki İmam Ali yalnız yürümeyi severmiş.

İmam Ali'nin cümle alet edevatını hazır edip azığını koydular. Kaleden İmam Ali ile birlikte çıktılar. Üç gün İmam Ali ile beraber gittiler. Dördüncü gün İmam Ali'ye yolu gösterdiler. Melik zenci İmam Ali'nin boynuna sarılıp ağladı ve dedi:

"Ya İmam, sensiz bizim hâlimiz ne olacak?"

İmam Ali bunun gönlünü alıp:

"Ben sizi Allah'a emanet ettim" deyip dua etti. "Hakk Teâlâ yine kavuştura" dedi. Melik zenci İmam'ın elini ve ayağını öptü. Ağlaşıp kalesine döndü.

İmam Ali Kan Suyu'na revan olup gitti. Beş gün beş gece yol yürüdü. Bir yüce dağa çıktı aşağıya bakıp gördü ki Kan Suyu dedikleri bir azim su var. Gürlemesi, çağlaması yok. Yarısı kızıl kana benzer, yarısı kara katrana. Hiç kenarı görünmez. İbretlik bir şey ki görenlerin aklı gider. İmam Ali o suyu gördü, gönlü dehşet doldu. Mübarek Düldül'ü sürüp suyun kenarına geldi. İmam Ali'nin yüz kulaç kemendi var idi. Eline alıp suya saldı. Kement hiç dibine değmedi. Yine çekip çıkardı. Zira suyun kenarı böyle olunca orta yeri kim bilir nasıl olurdu.

İmam Ali mübarek Düldül'e binip üç gün üç gece suyun sağını solunu dolaştı. Bir çare bulamadı. Sergerdan[92] oldu. O suyun kenarına bir büyük kemik gelmişti. O kadar büyük bir kemik idi ki İmam Ali o kemiği görünce şaşırdı. "Acaba ne ola?" deyip düşünürken bir tarafa nazar eyledi gördü karşıdan bir kızıl nesne göründü velakin gayet uzak. Uzaklığı yirmi günlük yol. Şöyle ki güneş ışığı gibi. İmam Ali onu gördü "acaba ne ola?" dedi. Meğer şule veren Kan Kalesi imiş. Yirmi günlük yoldan kemik gibi görünen azim köprü idi. Kan Kale'ye varınca köprüde her canavarlar başlarını tılsım etmişler idi. Eğer bir kimse o sudan geçip köprüye uğrasa o canavarların her biri ayrı bir ses ile bağırırlardı. Ta Kan Kalesi'nden o sesi işitirlerdi. Zira suyun ondan başka yerinden asla geçmeye çare yoktu. Eğer gemi ile istersen o suyun içinde kandan canavarlar

[92] Sergerdan: Başı dönmüş, şaşkın. Hayran.

var idi. Yüz kulaç uzunluğundaydı. Hiç gemi geçemez yutardı. Katrandan dahi canavarlar var idi. Onlar da öyle idi. Ama o kemikten nişan olduğu aralıkta canavarlar yok idi. O sebepten nişan etmişlerdi. O kaleyi Süleyman Aleyhisselam yaptırmıştı. O köprüyü de Süleyman Aleyhisselam yaptırmıştı. Onlardan sonra nice Padişahlar bu kaleye Şah olmuşlardı.

İmam Ali de bunları görünce: "Demek ki bu görünen Kan Kalesi'dir" diye düşündü. Ve kemikten aşağı indi. Aciz kaldı. "Ya İlahelâlemin, ben kuş değilim ki uçayım. Gemi yok ki binip geçeyim. Eğer dönüp gidersem 'İmam Ali o sudan korktu' derler. Ben ki ne yapayım? Hâlimi sen bilirsin. Rabbim, ben biçare kuluna inayetler eyle. Bu suyun geçidini bana derman edesin!" deyip münacat eyledi. Başından imamesini çıkarıp yüzünü gözünü toprağa sürüp Hakk Teâlâ hazretlerine yalvarıp ağladı. Kan Suyunu geçmek diledi ve dedi:

"Ey kadir-i pür-kemal ve ey kerim Padişah-ı zül-celal![93] Senin emrinle bu suyu geçeyim. Kuş değilim ya ilahî, ben uçayım. Nefsimi ısmarladım bugün sana!" Aşkla "İnna lillahi ve inna ileyhi raciun"[94] deyip yalvardı.

Hakk Teâlâ hazretlerinden nida geldi ki:

"Senin bu sudan geçmen kolaydır ya veli! Sana kudret kılıcı verdim ey yâr ki adı malum ve meşhurdur. Zülfikâr'ı tut ya Murtaza! Ey namdar! Kan Suyu'na çal Zülfikâr'ını."

İmam Ali bunu işitti. Allah'a şükürler eyledi. Hakk'ın kudretiyle Zülfikâr'ı çalınca o namdara bir yol oldu ki iki kişi yan yana gider. İmam Ali onu gördü. Yine şükürler edip yüzünü toprağa sürdü. Kalkıp Düldül'ün yanına geldi. Gözünün yaşını sildi. "Bismillahirrahmanirrahim" deyip Düldül'e bindi. Suyun yanına geldi. Gördü ki bir güzel yol olmuş. Bir araba yolu kadar vardır. İmam Ali yine Hakk Teâlâ'ya niyaz eyledi:

---

[93] Ey kadir-i pür-kemal ve ey kerim Padişah-ı zül-celal: Ey mutlak kudret sahibi ve azamet sahibi cömert padişah

[94] İnna lillahi ve inna ileyhi raciun: Allah'tan geldik ve yine ona döneceğiz. Bakara Sûresi, 156. Ayet'ten.

"Ey Bârî Huda, bu kadar ben kuluna ihsan eyledin. Hazretine niyaz ederim Zülfikâr'ı çaldığım yerden kıyamete dek yol ola!"

"Ey benim aslanım Ali, ta kıyamete dek dursun" diye hitap geldi. İmam Ali bu lütfu keremi gördü Bârî Teâlâ'ya şükretti.

Rivayet olunur ki:

O yoldan geçen asla Kan Suyu'nu görmezdi. "İmam Ali yolu" derlerdi. İmam Ali o köprüleri geçti. Öte başa vardı. Yol gidecek yerde bir büyük kemikten yol gider. İmam Ali o kemik üzerine çıktı. Bir büyük ejderha başı asılıp durur. İmam Ali ona yakın geldi. O ejderha başı harekete gelip hemen bir kere haykırdı ve Ali'ye hamle eyledi. İmam Ali o ejderha başına kılıcı öyle bir vurdu ki ejderhanın başını parçaladı. Tılsımlar bozuldu. İmam Ali atını ileri sürdü. Bir burç gördü. Her bir burçta ne kadar canavar var ise hep o burca tılsım etmişler. İmam Ali her birini bir türlü ilim ile bozdu. Üç gün üç gece gitti. Dördüncü gün o köprünün öte başına vardı. Gördü ki köprünün öte başında bir azim kedi başı vardır. Ve bir tarafında bir azim köpek başı vardır. İmam Ali onlara yaklaştığında kedi ağzını açıp öyle miyavladı ki sanki gökler ve yerler yıkıldı. İmam Ali onu kılıç ile vurup düşürdü. O köpek başı öyle uludu ki âlem zelzeleye vardı.

İmam Ali köprüyü öte geçti. Meğer Kan Kalesi o aralığa yedi günlük yol idi. O kedinin sesi Kan Kalesi Padişahının kulağına ulaştı. O Padişahın adına Kahkaha melun derlerdi. O sesler Kahkaha melunun kulağına gelince, "hey, bre" diye çağırdı.

"Ey vezirler, niye durursunuz. Şimdi tılsımlar bozuldu. Kan Suyu'nu geçtiler. Zira büyük kedi başı miyavladı. Tez gidin, bir bölük atlı gönderin. Ne hikâyedir, öğrensinler."

Padişah bunları söyleyince, bir vezir vardı; adına Kaytas derlerdi. O vezir doğru gelip yüz pehlivan silahlandırdı. Gök demire gark oldular.

"Gidip bakın. O tılsımları her kim bozduysa alıp buraya getirin" diyerek Kan Suyu'na gönderdi. İşte bunlar İmam Ali'ye gitmekte...

İmam Ali köprüden ayrıldıktan sonra bir ovaya düştü. Önünde bir dağ göründü. İmam Ali o dağın üzerine çıktı. Baktı bir ulu sahradır ki gül gülistan bağ ve bostan bülbüller öter hezeran dasitan bir ulu ırmak o sahrayı kuşatmış.[95] İmam Ali nazar etti gördü. Bir kızıl nesnedir. Meğer Kan Kalesi idi. İmam Ali dağdan indi adeta eser yel gibi revan olup gitti. İşte İmam Ali gitmekte...

Kahkaha melunun gönderdiği yüz atlı haçlar ve demir donlara gark olmuşlar. Toz içinden çıkageldiler. Amma bunlar gördüler ki bir civan bir ata binmiş şöyle ki gözleri yıldırım gibi şavkır kendisi ejderhaya benzer bir kılıcı var iki çataldır. Birbirinden ayrılmazlar. Kendisi de bir heybetli pehlivandır ki heybetine ve salâbetine[96] devler duramazlar. İmam Ali'ye yaklaşıp istediler ki tutup bağlayalar. İmam Ali'yi bu heybetle gördüler ki hemen nefesleri bağlandı. Tutup götürmeye mecalleri kalmadı. Atlarından indiler yayan olup İmam Ali'ye doğru geldiler. Karşılayıp dediler:

"Ey pehlivan, bizim Padişahımız Kahkaha'ya sizi pek çok övdüler. "Lütfedip, o yiğit bizim kalemize gelsin. Hangi vilayet halkındandır haber versin. Hem bizim konuğumuz olsun" diye selam söyledi. Ne buyurursun? Bizler onun için ayağının toprağına yüz süre geldik."

Sonra sustular. İmam Ali bunların bu sözleri karşısında:

"Revadır. Gidelim. Bizim de niyetimiz ve muradımız bir ulu Padişah bulup onun ordusuna girebilmektir" deyip hile etmeye başladı. Sonra bunlarla yola revan oldular. Bunlar İmam Ali'ye izzet ve hürmet ederler. İmam Ali'yi orta yerlerine alıp

[95] Bu tasvirler yaklaşık aynı ifadelerle birçok kez tekrarlanmakta. Aynen yazmayı uygun bulduk.

[96] Salâbet: Metânet, kuvvet, dayanma, sebat.

gittiler. Durmaksızın İmam Ali'nin atına ve kılıcına bakıp hayran olurlardı. İmam Ali bunlara hile etmekte ve dahi bunlar ile yola revan olup gittiler. İmam Ali dedi:

"Ey yârenler, size bir sualim vardır. Cevap verin."

Onlar da dediler:

"Söyle bakalım."

İmam Ali dedi:

"Ey yârenler, bu vilayetin adına ve Padişahına ne derler? Hem ne dine taparlar?"

Dediler:

"Ya pehlivan, bu bizim vilayetimize Kavus vilayeti derler. Kalemize Kan Kalesi derler. Padişahımız güneşe tapar. Biz de ona taparız. Tanrımız Padişahımızdır. Çok zengindir. Askerine nihayet yoktur. Cenneti ve cehennemi vardır. Cehennem içinde zebanileri ve cennet içinde hurileri vardır."

İmam Ali dedi:

"Ey yârenler, Allah aşkına, sizi bana Padişahınız mı gönderdi? Benim geleceğimi nereden biliyor?"

Onlar dediler:

"Ya pehlivan, biz sana doğru söyleyelim ki bizim köprüde bu kadar tılsımlarımız vardır. Kan Suyu'nu geçen insan mutlaka o tılsıma uğrar. O köprüde nice canavarların başı, tılsımları vardır. Üzerine uğrayanı helâk ederler. Bir tarafında bir kedi başı vardır. O ölünce miyavlar. Ondan bilirlerdi. Padişahımız, kedi başının sesini işitti. Anladı ki tılsımlar bozuldu. Kan Suyu'nu geçtiler. Bize emretti: "Gidin, o Kan Suyu'nu geçen ve tılsımları bozan her kim ise tutun bana getirin" dedi. Seni tutup Padişahımıza götürecektik. Hazretinize yetişip sizi gördüğümüzde tutup Padişaha götürmek istedik. Ancak sizin heybetinizden aklımız başımızdan gitti. Tutmadan hazretinize kul olduk. Ya seyit, Kan Suyu'nu nasıl geçebildin? O tılsımları nasıl bozdun?"

İmam Ali dedi:

"Ey yârenler, benim marifetlerim çoktur. Kan Suyu'nu geçmek bana kolaydır."

Bunlar İmam Ali'nin bu cevaplarını işittiler, hayran kalıp dediler:

"Ya Server, sizler hangi vilayetten gelirsiniz? Adınız nedir? Ne maksat için geldiniz? Bize söyle de biz de Padişahımıza bildirelim."

İmam Ali dedi:

"Ey yârenler, benim adıma Amik bin Veç derler. Horasan'dan geliyorum. Seyyahım. Benim marifetlerim çoktur. Âlemde silahşörlük ilmini iyi bilirim. Hiç gitmediğim vilayet yoktur. Her ne vilayette olursa olsun ben bir ulu Padişah adını haber alırım. Gidip bahşişini alıp kulları var ise talim ederim. Sonra vilayetime gider, o bahşişleri ailemle yerim. Ona dua ederim. Bu Padişahın adını duyunca çok mesafeler kat ederek bu vilayete geldim. Kan Suyu'nu bir ilimle geçtim. O tılsımların her birini bir ilimle bozdum. Nice gün yol yürüdüm. İşte sizlerle karşılaştım. Elhamdülillah işimiz rast gitti. Sizler de varın Padişahınıza haber verin. Eğer isterse kullarına talim edeyim. İstemezse dönüp başka bir Padişaha giderim."

Bunlar bu sözleri hayranlıkla dinledikten sonra dediler:

"Ya Seyit, bizim Padişahımız senin gibi bir pehlivan arayıp bulamaz. Senin, kendiliğinden onun hizmetine geldiğini işitirse gayet memnun olur."

Sonra revan olup gittiler. İmam Ali ovanın asker dolu olduğunu gördü. Yüz bin çadır o ovaya kurmuşlar. Atların kişnemesini işitti. Hayran kaldı. O kale de bir yüce kaledir ki eğer bir yeğin[97] atlı on sekiz gün seğirtse bir kenarına ancak varabilirdi. Bu kaleye Kan Kalesi denmesinin sebebi budur ki bu kalenin yedi burcu kızıl altından idi. Her gün güneş doğup o burçlara yansıdığında burçlar kıpkızıl kan rengini alır, yirmi günlük yola ışık verirdi. Çevresini bir büyük ırmak kuşatmış

[97] Yeğin: Üstün, kuvvetli, baskın, şiddetli, becerikli, eli çabuk.

akar kenarları gül gülistan bağla bostan bülbüller öter hezeran destan.

İmam Ali "Ya İlahe'l-âlemin! Sen inayetler ve hidayetler ile bu kaleyi bu biçare kuluna nasip eyle. Ya gaziye'l-hâcât ve ya mücibü'd-davât!98 Ey Kadir İlahî, beni yalnız bir avuç topraktan halk eyledin. Benim ne kadarım ola ki bu kaleyi fethedeyim. İlahî! Dergâhına yüz tuttum. Sen cemi âlem fettahısın[99]" diye münacat eyledi.

Öyle rivayet ederler ki:

Bu Kan Kalesi'nin üç yüz altmış kapısı var idi. Beher kapısı bir vilayete açılırdı. Bu kaleyi Süleyman Peygamber Aleyhisselam devlere yaptırmıştı. Bunlar kaleye yaklaştılar. Kale halkı İmam Ali'yi gördüler, taaccüp ettiler. Zira Hakk Teâlâ onlara heybetli gösterdi. Bunlar gelip İmam'ın elini öptüler. "Safa geldin" deyip hürmet gösterdiler. Sonra İmam Ali'nin önüne nüzul[100] nimet getirip bargâha[101] kondurdular. İmam Ali o bargâhta adeta zevkusefada iken hacibler[102] seyredip Kahkaha hınzırının huzuruna vardılar. Karşısında durdular. Kahkaha başını kaldırıp dedi:

"Ey hacibler, ne haber getirdiniz? Söyleyin bakalım."

Onlar dediler:

"Gittik şu karşıki dağın sahrasında bir kişiye rast geldik. Adeta bir aslana benzer. Onun kılıcı buranın aletine ve kılıcına benzemez. Onun heybetinden tutup bağlayıp alıp huzurunuza getirmeye mecalimiz kalmadı. Karşısına vardık. İkram edip; "Padişahımız seni ister" dedik. O yiğit: "Olur, revadır, gidelim" deyip önüne düştük. Yola girdik. Yolda giderken ahvalini sorduk. O bize dedi: "Ben Horasan vilayetinden geliyorum.

98 Duaları kabul eden ve ihtiyaçları gideren

99 Fettah: En iyi, en çok fetheden. Darlıktan kurtaran. Her şeyi en iyi cihetten açan. Her şeyi açan. Zapteden. Allah'ın sıfatlarından.

100 Nüzul: İniş, inmek, aşağı inmek, konaklamak.

101 Bargâh: İzinle girilecek yer. Padişah divanhanesi.

102 Hacib: Kapıcı, perdeci (evvelce vezirlere ve amirlere denilirdi)

Benim adıma Amik bin Veç derler. Bende marifetler çoktur. Âlemi seyahat ederim. Hiç gitmediğim vilayet yoktur. Her ne kadar büyük Padişah var ise haberini alıp hizmetime giderim. Kullarına talim ederim. İhsanını alırım. O malı ehli ayalimle yerim. Ona dua ederim. Sonra yine başka bir Padişah tarafına giderim. Kahkaha Sultanı işittim. Bir Padişah imiş. Hizmetine geldim. Yolda Kan Suyu'na uğradım. Bir ilimle geçtim. Köprüde olan tılsımları her birini bir ilimle bozdum. Hayli mesafe yol yürüdüm. Size rastladım." dedi. Bunları öğrendik. Alıp Bab-ı Azim önüne kondurduk. Önüne nüzul nimet getirdik. İşte yiyip içip durmakta. Ne buyurursun? Huzurunuza getirelim mi? Yoksa yoluna gitsin mi?"

O din düşmanı haciblerden bu sözleri duyan Kahkaha melunu pek gazaplandı ve dedi:

"Hile ile gelmiştir. Bize bir ziyanı dokunmaya?"

Hacibler dediler:

"Sultanım, bir kişi ne yapabilir?"

O Kahkaha melun dedi:

"Gidin o pehlivana üç gün ziyafet çekin. Dördüncü gün benim huzuruma getirin. Ben onu o zaman anlarım. Hem Bab-ı Azim içerisinden geçirin. Benim heybetlerimi görsün."

Hacibler, o din düşmanı kafirden bu cevabı alınca İmam Ali'nin yanına geldiler. İmam Ali'ye üç gün ziyafet verdiler. İmam Ali Bab-ı Azimde yiyip içip zevkusefa etmekte olsun.

Bizim hikâyemiz Halîd bin Velid'e geldi...

Halîd bin Velid çobandan ayrıldı. Düldül'ün izini sürdü. Bunca gün yol yürüdü gayet susuzluktan aciz olup ziyade bunaldı. Hakk Teâlâ'ya yalvardı:

"Ey Padişah-ı bî-zeval, fakir kulun gayet bunaldı. Atım da bunaldı. Ben biçareye inayetler ve hidayetler eyle habibin

Muhammed hürmetine!" deyip yüzünü ve gözünü ve sakalını toprağa sürüp medet diledi. Elini yüzüne çaldı.

Sonra ata binip yola revan oldu. Üç gün üç gece gitti. Dördüncü gün bir dağ göründü. At sürüp onun üzerine çıktı. Dört yana baktı. Gördü ki bir büyük sahradır. Her tarafı âb-ı revan olup sular akar. Sahranın bir kenarında kocaman bir ağaç bitmiş. Gölgesi bir Padişah askerini alır. O ağacın dibinde bir ulu pınar var. O pınarın suyu sahrayı kuşatmış. Sahrada nihayetsiz obalar dolmuş. Halîd bin Velid sahrayı ve o gülzârı[103] ve o askeri görüp Rabbi Teâlâ'ya münacat eyledi. Atını sürüp o ağacın dibine geldi. Atından indi. Atını çayıra saldı. O pınarın suyundan içip Hakk Teâlâ'ya şükürler eyledi. Biraz yatıp uyudu. Kudret-i İlahî, o İmam Ali'ye gelen cariye su almaya geldi. "La ilahe illallah Muhammedün Resulullah" deyip gelirdi. O dem tevhit sesi Halîd'in kulağına geldi. Baktı gördü ki bir hatundur. Cariye Halîd'i gördü. Bir şecaatli pehlivandır. Hemen yanına gelip selam verdi. Halîd bin Velid o hatunun selamını aldı. Cariye dedi:

"Ya pehlivan, sen kimsin? Buraya niçin geldin? Adın nedir? Dinin ne dindir? Doğru söyle."

Halîd bin Velid dedi:

"Ey hatun, benim adıma Halîd bin Velid derler. Medine'den geliyorum. Dinim Muhammed dinidir. Bu vilayete İmam Ali adlı bir pehlivan geldi mi?"

Cariye bunu işitince seğirtip Halîd'in ayağına kapanarak ağladı. Geçen macerayı söyledi.

"Ya Halîd, o gideliden beri ben biçare buralarda atının izine yüzüm gözüm sürerim. Ya Server" deyip yine ağlamaya başladı.

Halîd dedi:

"Ağlama ey cariye, Huda Rabbü'l-âlemin işimizi rast geti-

[103] Gül bahçesi, gül bahçesi gibi güzel

rirse gelip seni alıp Muhammed'e götürelim. Mübarek cemalini müşahede edip göresin."

Cariye Halîd'ten bu cevabı işitti. Halîd'e dualar eyledi. Sonra Halîd bin Velid'e de bir çanak süt ile bir poğaça getirip önüne koydu. Halîd o süt ile poğaçayı yedi. Karnını doyurdu. Şükr-i Yezdan kıldı. Sonra atına binip yola çıkarken dedi:

"Ya cariye, İmam Ali hangi tarafa gitti?"

Cariye, İmam Ali'nin gittiği yolu söyledi. Halîd o yola revan oldu. Nice gün yürüdü. Çok zahmetler çekip bir kumlu yere geldi. Halîd ve atı perişan oldu. Hasılı kelam üç gün üç gece aç susuz gitti. Atın mecali kalmadı. Halîd bin Velid atın hâlini gördü, ağladı. Eğer atı koyup gitse helâk olur. Ata da kıyamaz. Muhammed'in hub cemalinden[104] mahrum kalır. Naçar olup kaldı. Atın iki gözlerini öptü. Ağlayıp:

"Ey benim atım, kıyamet gününde Hakk Teâlâ'ya benden şikayet eyleme" dedi.

Sonra tekrar atın iki gözlerini öptü. At, Halîd bin Velid'in kendine bu muhabbetini gördü. Onun da gözlerinden yaşlar döküldü. At yüzünü Halîd'in ayağına sürdü. Halîd, atın bu hâlini gördü. Feryat edip ağladı. Bu gayretle Halîd bin Velid "Ya Allah!" deyip atı arkasına alıp yola revan oldu.

Raviler öyle rivayet eder ki:

Halîd bin Velid, atı bir fersah yere götürdü. Bu kez Halîd de perişan oldu. Karşısında bir büyük dağ göründü. Halîd bin Velid, atı arkasından indirdi. Atın bir miktar canı geldi. Halîd, atı önüne katıp sürdü. Bin türlü bela ile o dağın başına çıkardı. Aşağıya bakıp gördü ki latif sahradır. Çayır çimen bağ ile bostan bülbüller öter hezeran destan. Sahrayı bir büyük ırmak kuşatmış akar. O sahranın orta yerinde iki çadır kurulmuş. Biri kızıl atlastan ve biri kara atlastan. Çevre yanında sayısız atlar var. Halîd bin Velid o sahrayı temaşa eyledi. Atı sürüp o ırmak kenarına geldi. Attan indi biraz dinlendi. Tekrar ata

[104] Hub cemal: Güzel yüz

binip çadırlardan yana sürdü. Çadıra yaklaştığında, iki mahbube kızlar ile bir yiğidin Allah'ı zikrettiklerini gördü. Halîd bin Velid onların hâline taaccüp edip: "Acaba Ali buraya mı geldi?" diye düşünürken onlar da Halîd bin Velid'i gördüler. Bir güzel gürbüz pehlivandır. Ebu'l-Muhsin yerinden kalkıp Halîd bin Velid'in yanına geldi. Selam verdi. Halîd selamı aldı. Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ya pehlivan sen kimsin? Bu vilayete niçin geldin? Adın nedir?"

Halîd bin Velid dedi:

"Ey yiğit, evvela sen cevap ver. Bu vilayete ne derler? Bu sahrada tek başına neylersin? Adın nedir? Dinin ne dindir?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ya Server, bu sahraya Düş Sahrası derler. Benim adıma Ebu'l-Muhsin derler. Dinim Muhammed dinidir."

Halîd bin Velid dedi:

"Ey yiğit, seninle din kardeşi imişiz. Benim hâlimi sorarsan vilayetim Arap vilayetidir. Şehrim Medine'dir. Dinim Muhammed dinidir. Buraya geldim ki o Muhammed'in amcası oğlu vardır. Adına Ali derler. Onu yitirdik. Ben bulmaya geldim. Eğer gördünse bana haber ver."

Ebu'l-Muhsin bu cevabı işitti. Hemen atından indirip Halîd'in ayağına kapandı. Ve elini öpüp bağrına bastı. Ve dedi:

"Ya Halîd, kurban olayım senin gözlerine ki Muhammed'in cemalini gördün."

Cariye, atı bağlayıp önüne bolca yiyecek koydu. Halîd bin Velid için de sofra donattılar. Karınlarını doyurup Hakk Teâlâ'ya şükürler ettiler. Sonra Halîd dedi:

"Ey pehlivan, o veliler serveri İmam Ali bu taraflara geldi mi?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Sana müjdeler olsun ki o server buraya geldi."

Kendisiyle geçen macerayı anlattı. Güreş tutup İmam

Ali'nin galip geldiğini, imana gelip Müslüman olduğunu ve kendine tabi olanların hep imana geldiğini anlattı. Sonra Said bin Ubad'a hediye bulamayıp, Muhammed ve cemaate danışmayıp, çıkıp, sefer hazırlığını görüp gittiğini, yolda her ne vaki olduysa hep ona bir bir hikâye edip haber verdi. "Bu diyarda hiç zengin bir kale var mıdır?" deyip sual eylediğini. Kendisinin de Kan Kalesi'ni ona haber verdiğini. Oraya gitmesine mani olmaya çalışsa da kendisini dinlemeyip gittiğini Halîd bin Velid'e bir bir anlattı. Halîd bin Velid bu cevabı işitince mahzun oldu. Diledi ki atına binip İmam Ali'nin ardınca gide. Ebu'l-Muhsin bırakmadı:

"Ya pehlivan, sabreyle. Birkaç gün eğlen. Ben de seninle giderim. İmam Ali her nerede ise buluruz. İmam Ali aşkına kendimizi Kan Suyu'na atarız. Zira ya Halîd, onu aramak güç olur. Biz onu aramaya gideriz. O oradan gitmiş olur."

Halîd biraz sakin olup ikisi de duaya meşgul oldular. Bunlar gece gündüz yolları beklemekte olsunlar...

Raviler rivayet eder ki:

İmam Ali Bab-ı Azim yanında çadır altında otururken aklına türlü türlü endişeler gelir idi. "Acaba bu kaleyi ne yolla alayım?" deyip düşünürdü. Ziyafet işi tamam olduğunda Hacibler Şah'a dua ettiler:

"Sultanım, ne buyurursunuz? O misafir yiğidi huzurunuza getirelim mi?" dediler.

Padişah dedi:

"Hemen gidin o yiğidi benim yanıma getirin."

Hacibler, yeri öpüp döndüler. İmam Ali'nin yanına geldiler:

"Ya pehlivan, bizim Padişahımız Kahkaha Sultan senalar eylediler, divanına davet eylediler. Yine buyurursunuz" dediler.

İmam Ali bu davete icabet edip yola revan oldu. Hacibler

İmam Ali'nin ardına düşüp Bab-ı Amik'ten içeri girdiler. İmam Ali nazar eyledi, gördü; bir ulu kapıdır ki iki tarafına bir bölük asker durmuşlar. Cümlesi dalkılıç bu minval üzere meğer bu kalenin üç yüz altmış kapısı var idi. Asker durmuşlar idi. Hep İmam Ali'ye gösterdiler. İmam Ali bu heybetleri gördükçe mübarek hatırı perişan oldu. Hakk Teâlâ'ya münacat eyleyip ağladı: "Ya İlahe'l-âlemin, sen inayetler eyle. Ben biçare kuluna bu kalenin fethini müyesser eyle. İzzetinle hasretime kavuştur" deyip mübarek gözlerinden yaş aktı. Elini yüzüne çaldı. Sonra bir sahraya vardılar, akarsular, öten kuşlar ve türlü yemişler ve dahi zaferanlar ve karanfiller ve zencefiller dünyada her nebatat ki var orada mevcuttur. Hacibler; "Her yere uğratmadan geçmeyin" diye emrolunmuştur. O sebepten her yere uğrattılar. Acayipler ve garaipler gösterdiler. Hasılı kelam dünyada ne kadar envaı türlü canavarlar ve meyveler ve nebatatlar vardır hep bu sahrada mevcut idi. Bu kale o kadar kaledir ki dillerle şerh olunmaya.

İmam Ali, Bari Teâlâ'ya münacat edip: "Ya Rab, bu diyarı ehli İslâm'a müyesser eyle" dedi.

Hacibler dediler:

"Ey pehlivan, bizim Padişahımızın hazinesini görmek diler misin?"

İmam Ali dedi:

"Olur, revadır. Görelim."

Hacibler sağ tarafa yürüdüler. İmam Ali bir demirden kapı gördü. O kapı önünde on bin kafir cümlesinin elinde yalın kılıç hazır müheyya[105]. İmam Ali Haciblerle gittiler. İmam Ali'ye ikram eylediler. O hazinenin kapıcısı o kapıda duran kafirlerin ulusu idi. Adına Kapı Emiri derlerdi. Hacibler dediler:

"Ey Emir, lütfedip hazine kapısını açasın."

Hasılı kelam, İmam Ali'den korkup kapıyı açmadılar. Dönüp Haciblere dedi:

[105] Müheyya: Hazırlanmış olan.

"Ey ulular, ben bu kapıyı Padişahın fermanı olmadıkça açmam."

Hacibler bu cevabı işittiler. Birkaçı İmam Ali yanında kaldı. Birkaçı Padişaha varıp ahvali bildirdiler. Bir nişan verip dedi:

"Ey Hacibler, o yiğit benim hazinemi gayet anlasın. Hem cennetimi ve cehennemimi gösterin."

Hacibler, yer öpüp dışarı çıktılar. İmam Ali'nin yanına geldiler. O nişanı o kafire gösterdiler. Kapının büyüklüğü doksan kulaç idi. Kafir kapıyı açtı. İmam Ali, Hacibler ile içeriye girdi. Nazar eyledi gördü: Altın ve gümüşten ejderhalar ve aslanlar vardır. Dünyada ne kadar canavarlar varsa orada mevcuttur. Ve hücreler vardır. O hücrelerde küçük kuşlar vardır. Kimi lalden kimi zümrütten kimi cevahirden olarak üstatlar öyle yapmışlar ki badısaba her ne kadar eserse onlar da badısabaya karşı yönlerini dönüp türlü dil ile her biri öterler ki vasfı kabil değildir. Daha ileriye yürüdüler. Hücreler gördüler ki altından ve gümüşten ve lalden ve inciden türlü türlü cevahirleri yığa koymuşlar.

İmam Ali, bu hazineleri görüp Bari Teâlâ'ya şükürler edip münacat eyledi: "Ya İlahe'l-Âlemin, sen bu hazineleri ehl-i İslâm'a müyesser eyle" dedi.

Daha ileri yürüdüler. Gördü ki lâlden yüce bir levha hazine kapısına yapmışlar. O kapının üzerine koymuşlar. Arapça birkaç satır yazı yazmışlar. Ki o yazı:

"Haza evvel ve ahiri 'kün'[106] demekle yarattı. 'feyekûn' demekle yok etmeye kadirdir. Hazreti SüleymanAleyhisselam demiş ki:

"Ey bu makama gelen kimseler, buraya Kan Kalesi derler. Bu kalenin burcu kızıl yakuttan, duvarı kan ve taşları kan rengine döndürmüş. Onun için kıpkızıl kan rengine benzer. İçinde hücreler vardır. Altından ve gümüşten ve lalden türlü

[106] Kün: Ol; Feyekûn: Olur.

türlü cevahirler ile doldurmuşlar. Davut peygamber Aleyhisselam oğlu Süleyman'ım ben. Mağripten maşrığa hükmetmişim. Devler ve periler bana musahhar idi. Havada gezerken bu makama rast geldim. Gönlüm âşık oldu. Hemen devlere emredip bu makamı yaptırıp dedim:

"Hiç acayip ve garaip kalmadı bunlara temaşa kıldım. Ve elim ermedik bir nesne kalmadı. Nice zaman bu makamı benim sandım. Bir gün başım yastığa düştü. Bu dünya kimseye baki kalmaz. Benim bir üstat kimsem var idi. Huzuruma getirdim. Dedim ki:

"Ey muallim, bizden sonra bu makama gelir var mı?" O muallim usturlaba el vurup dedi:

"Ey Şah-ı Cihan! Sizden sonra bu makama çok Padişahlar geleler. Nihayet son demde bir kafir gelse gerektir. Adına Kahkaha melun derler. Haşa tanrılık davası etse gerektir. Hep ona şükür diye tapsalar gerektir. Bu vilayeti o it harap etse gerektir."

Süleyman Aleyhisselam bu cevabı alınca dedi:

"Ey muallim, acaba o melun bu vilayette ebedî kala mı? Yoksa ona da zeval gele mi?"

O üstat yine usturlaba elini koyup dedi:

"Ya Süleyman Aleyhisselam! Sana müjde olsun. Onun da zevali vardır. Ya Nebiyyallah! Medine şehrinden bir pehlivan gele. Adına İmam Ali derler. Âhir zaman Peygamberi Muhammed Aleyhisselam'ın amcasının oğlu ola. Ve hem damadı ola. Yeryüzünde ona mukabil er bulunmaya. Hakk Teâlâ kudret kılıcını vere onun adı Zülfikâr ola. Onun ile nice kafir helâk eyleye. Bir zaman İmam Ali buraya da gele. Kahkaha laini helâk ede."

Süleyman Aleyhisselam da muallimden bu cevabı işitti. Şükür eyledi.

Ondan sonra o levha bunu da yazmış ki:

"Ya Ali! Benim bu yazımı göresin. Benden ibret alasın. Zira cemi âlem bana musahhar oldu. Ya İmam Ali! Hatemü'n-

Nebiyyin Muhammed Mustafa'ya varasın. Benim selamımı o Habibullah'a söyleyesin ve diyesin ki:

"Süleyman Aleyhisselam sana ikraz eyledi. Kıyamette beni şefaatinden unutmasın."

Yine sözümüze gelelim:

İmam Ali bunları görünce bir zaman ağladı. Sonra daha ileriye yürüdü. Her bir makamda Süleyman Aleyhisselam'dan sonra bu kaleye hükmeden ve bu hazineleri zapt edenler kendi dillerinden yazmışlar ki dünyadan şikayet etmişler. İmam Ali her birinin kıssalarını anladı. Dertle inledi. Ondan sonra bir yere geldiler. Her bir köşeyi ayrı ayrı gördüler. Sonra "yürü" dediler. Giderken İmam Ali'nin gözüne bir yüksek makam göründü. O saraylar, köşkler var. Kırk arşın yerden yukarıda. Her biri diller ile şerh olunmaz. O makamdan İmam Ali'nin damağı muattar oldu. Haciblere sordu:

"Bu koku nereden geliyor? O karşıdaki makam nedir?"

Hacibler dediler:

"Ya Pehlivan, o makam tanrımızın cennetidir. O koku da oradan geliyor. Ey Pehlivan, sana o makamı da gösterelim mi? Yoksa yeter mi?"

İmam Ali dedi:

"Olur, revadır. Gidelim ben de göreyim."

Bu kere hacibler sağ tarafa yürüdüler. O aralığa geldiler. İmam Ali nazar eyledi gördü. Bir kapıdır ki bir yanı altından bir yanı gümüşten. Halkası zümrütten. Öyle büyük ki kapı yüz elli kişi yan yana ikişerce geçebilir. Bir yanı kalır. Bunlar kapı yanına geldi. "Ya Bevvab!"[107] diye seslendiler. Kapıdan bir güzel sada geldi. Bunlar cümlesi bihoş[108] oldular. Kapı açıldı. Gördüler kapıyı açan bir kızdır ki misli cihana gelmemiştir.

[107] Bevvab: Kapıcı.
[108] Bihoş: Şaşkın, sersem.

Mücevher taç başında kemer-i keyân[109] belinde. O kız Ali'ye dedi:

"Ey dilaver, safa geldin!"

Bunları içeriye aldı. İmam Ali gördü ki bağlar ve bahçeler ve köşkler ve saraylar sular revan olmuş akar. Güller açılmış bülbüller öter. Bölük bölük çadırlar içinde huri kızları otururlar. Her biri türlü dil ile tabiri kabil değil yiyip içip zevkusefa ederler. O bahçelerde envai türlü meyveler vardır ki tabiri mümkün değildir. O bahçenin içinde çeşmeler vardır her biri bir türlü suyu vardır akar, kimi bal ırmağı, kimi şarap ırmağı, kimi safi ırmak buzdan soğuk ve şekerden tatlı her bir çeşmenin kenarında türlü türlü meyveler bitmiştir ki dünyada ne kadar meyveler var ise hep orada vardır. O köşklerin her birisi birbirinden aladır. Ve o sarayların dört tarafını bir kızıl duvar kuşatmış. Sonra İmam Ali, Resul-i Ekrem'in önünde öyle rivayet eder ki "Ya Resulallah! O makamda gördüğüm acayipler ve garaipler vardır her birini söylersem vasfa gelmez" dedi. İmam Ali yukarı saraya çıktı. Üstünde gezerken bir köşk gördü. Diğerlerinden kırk arşın yüksek. Genişliği kırk dönüm miktarı var.

İçi dolu hücreler kimi yontma taştan kimi altın kimi inciden idi. Ve onun içinde olan hurilerin güzelliğinin hiç bir veçhile tabiri mümkün değildir. Böyle huriler cenneti hakikatte olur. Böyle kafirlerin imal eylediği şeyde türlü huriler gılmanlar o kadar çoktur ki hesapsız. Allah'tan gayrı kimse bilmezdi. Bunlardan yukarıda inciden çadır gördü. Bir mil kadar var. Onun da her bir yanı nergisler envai çeşit çiçekler ile müzeyyen olmuş öyle güzel makamdır ki tabiri kabil değil. Amma içi dışı huriler ve güzel yüzlü periler ile dolmuş. Hepsinin üzerinde bir dilber oturur. Hüsnü ve cemali diller ile şerholunmaz. İmam Ali o Nigâr'ı gördü hayran oldu. İmam Ali o âftâba[110] Arap diliyle selam verdi. O dilber:

[109] Keyân: Hükümdarlar, şahlar

[110] Âftâb: Güneş. Pek güzel şahıs. Çok parlak çehre.

"Safa geldin ya İmam Ali. Elhamdülillah mübarek cemalinizi görmek ben biçareye nasip oldu" deyip ağladı. Sonra "sadaka ya Resulallah" dedi. İmam Ali bu sözü duyunca sordu:

"Dediğinin sebebi nedir?"

O Nigâr dedi:

"Ya Veliyallah, ben bu Padişahın kızıyım. Adıma Nigâr derler. Bu zalim tanrılık davası eder. Haşa ve kellal l lo Tanrı ola. Tanrı odur ki cümle âlemi bu kadar var edip yine yok etse gerektir. Şimdi ya Ali, babam cennet ve cehennem eyledi. Ve bana cümle hurilerin sultanlığını verdi. Zira benim gibi güzel bir Padişah kızı yoktur. Beni bu makamda koydu. Cennet hurilerine baş eyledi. Bir gece tatlı uykuda uyurken düşümde kıyamet kopmuş. Hakk Teâlâ kendi kadı olmuş. Cümle halk soru hesap içinde durur. Ben de ölmüşüm ve rüyada buraya gelmişim. Az kaldı ki helâk olacağım. O anda onu gördüm. Bir beyaz alem. O alemin dibinde bir münevver yüzlü kişi oturur. Çevre yanında güzel sûretli adamlar toplanmışlar otururlar. Bir münadi seslendi: "Budur âhir zaman peygamberi Muhammed Mustafa." Ben de ayağına düştüm, "bana da şefaat eyle" dedim. Resulullah o saat benden yüz çevirdi. "Ya Resulallah niçin yüz çevirdin bana" dedim. "Senden onun için yüz çevirdim ki; imana gelip ehli tevhit olasın" dedi. Ben de imana geldim. Hemen o anda o zulumattan[112] halas oldum. O Muhammed Aleyhisselam bana dedi: "Şimdi imana geldin ehli tevhit oldun. Kırk günden sonra gör ki; İmam Ali buraya gelip bu kaleyi fethedip halkını kırıp seni bana getirse gerektir." Ben de günleri saydım işte bugün kırk gündür. İşte "sadaka Ya Resulallah" dememin sebebi budur."

Yine tekrar İmam Ali'nin önünde iman getirdi. İmam Ali anladı ki mucize ile gelmiştir. "Müjde olsun ki eğer bu kaleyi yalnız fethedebilirsem seni götürüp Muhammed Mustafa'ya

[111] Haşa ve kella: Asla, katiyen.
[112] Zulumat: Karanlık.

nikah edeyim" dedi ve ondan sonra gitti. Kız da o Server-i Kainat şevkine hayran oldu. İmam Ali o makamdan aşağı indi hacibler[113] yanına geldi.

Dediler:

"Ey pehlivan gidelim mi?"

İmam Ali dedi:

"Gidelim."

İmam Ali hacibler ile cennetten çıktılar.

Hacibler dedi:

"Tanrımızın cehennemini de seyreder misin?"

İmam Ali "onu da görelim" dedi. Hemen İmam Ali'nin önüne düştüler. Bu kere sol tarafa gittiler. Makam-ı cehenneme vardırlar. İmam Ali bir dere gördü ki genişliğinin nihayeti yoktur. O derenin içinde yedi yerden dumanlar çıkar. O duman dünyanın yüzünü kaplamış. İmam Ali onu gördü. Yaklaştı. Bu derenin içinde bir muazzam kapı vardır. O kapının bir yanında bir kara taht kurulmuş. O tahtın üstünde çirkin yüzlü kafirler ellerinde topuzlar yani cehennem zebanileri otururlar. Melun bunların ululardır. İmam Ali gördü ki, o yedi cehennem türlü acayiplerle doludur. O kafir onu tamuya[114] temsil etmiştir. İmam Ali bu halleri görüp:

"Ey Padişahlar Padişahı, münezzeh padişahsın. Bir kafir sana şirk koşsun. Cennet cehennem yapsın. Sen onu helâk etmezsin" deyip ağladı.

Sonra hacibler geldiler. Oradan çıkıp gittiler. Burada cennet cehennemi Şettat bin Ad yaptırmıştır derler. İmam Ali hacibler ile gidip bir muazzam altın kapıya vardılar. Bir duvar çekmişler doksan arşın yüksekliği vardır. Bu Kahkaha melunun hareminin dış kapısıdır. Hacibler kapıyı açtılar. İmam Ali hacibler ile içeriye girdiler. İmam Ali nazar eyledi gördü ki kapının iç tarafında yüz bin kadar asker. Her biri bir türlü silah

[113] Hacib: Kapıcı, perdeci.

[114] Tamu: Cehennem.

ile müheyyadır. Oradan da geçip bir kapıya vardılar. Gördüler ki bu da hakeza. İmam Ali'ye ibret gösterdiler.

Yine kısa keselim ey yârân-ı safa. Her kapıya ki uğradılar yüz bin bunun gibi heybetler gördüler. Onu da geçip bir büyük sahraya geldiler. Bu sahrada o kadar atlı vardır ki her biri bir tertip üzere dururlar. O atlar için dağlar gibi arpa yığılmış. Orada hacibler atlarından indiler. Atlarını bir yere bağladılar. İmam Ali Düldül'ü bir otlu yere bağladı. O gece orada kaldılar. Sabah olunca İmam Ali kalkıp namazını kıldı. Sonra hacibler geldi ve dediler:

"Ey pehlivan atlarımızı burada koyalım. Zira buradan ötesine at ile gidilmez."

İmam Ali'yi alıp bir müddet gittiler. İmam Ali nazar eyledi gördü ki, şehrin orta yerinde bir bina. Cilası zümrütten, öyle yanar ki minare gibi bir mil kadar genişliği vardır. Yüksekliği evlerden yetmiş arşın ziyade. İmam Ali taaccüp eyledi bu sırada güneş doğdu. O saraya vurdu. Saray nura gark oldu. İmam Ali biraz temaşa eyledi. O yerde bir latif mahal var idi ki, dil ile tabir olunmaz. Ve dahi bir mertebe güzel yüzlülerdir ki tabiri kabil değildir. O şehrin içinde bir ulu meydan vardır. O sarayın karşısındadır. O meydanın büyüklüğü on beş mil kadar ola. İmam Ali hacibler ile yürüdüler. Saraya yaklaştılar. O saray Kahkaha sultanın özel sarayı idi. Saray halkı İmam Ali'yi gördüler. Heybet ve salabetine hayran oldular.

Hacibler çavuşlara:

"Gidin Padişaha haber verin o misafiri getirdik" dediler.

Çavuşlar gidip o köpeğe haber verdiler. Kahkaha lain de "getirin göreyim" dedi. Çavuşlar Hazreti Ali'yi alıp saraya getirdiler. İmam Ali sarayın önüne gelip gördü ki siyah abanozdan bir merdiven vardır. Basamağı üç yüz kırk tane, yüksekliğine bakılmaz. Ve o merdivenin her ayağına bir yırtıcı canavar bağlamışlar. Her canavar üzerine birer adam koymuşlar ki zapt etmek için. İmam Ali'nin gözüne bu heybetler göründü hayran

olup kaldı. Hacibler ile o merdivenden yürüdüler ta o melun köpeğin sarayına. İmam Ali nazar eyledi gördü ki bir kapıdır genişliği kırk kulaç ve yüksekliği yetmiş kulaç var ola. O kapı safi lalden. İmam Ali hacibler ile yukarıya vardılar. İmam Ali nazar eyledi. O sarayın içi dışı altından gümüşten ve türlü cevahirden. Duvarları görünmez öyle cilalar vermişlerdir ki o sarayın içi meşaleden nura gark olmuştur. İmam Ali nazar eyledi gördü ki o sarayın içinde yedi yerde taht kurulmuş her biri kıymetli taşlardan. Bunların cümlesinden yukarı bir taht kurulmuş kırk arşın var ola. O taht Kahkaha melunun tahtı imiş. O melun o taht üzerinde oturup güne karşı istikbal eylemiş. Başını açmış güne karşı secde eder der ki:

"Ey benim ilahım, bana bu Padişahlığı sen verdin ve bu vilayeti benim hükmümde ferman eyledin. Ve bu cümle kaleleri ve bunca askeri bana sen verdin. Sen benim tanrımsın. Sen inayetler eyle. Zira bu cemi yaratılmışların tanrısı benim!" deyip güne karşı secde eder. Haşa ve kella. O murdar lain hınzır ne vecihle Tanrı ola. Tanrı odur ki "kün" demekle on sekiz bin âlemi halk eyledi. "Feyekûn" demekle yok eylese gerektir. Ortağı ve benzeri yoktur. Cümle azalardan münezzeh bir tanrıdır. İmam Ali o murdar lainin sözünü işitti. Bir kez derunu dilden "ah" edip ağladı ve:

"Ey kadir Padişahsın bana inayetler ve hidayetler eyle. Bu melunu tepeliyeyim" deyip münacat eyledi.

İmam Ali ileri yürüdü gördü ki sağ tarafında taht üzerinde yüz vezir oturmuş. Din düşmanı Kahkaha melun secdeden o murdar başını kaldırmış, ipek giymiş ve bir kıymetli tacı o murdar başına giyip yine makamında oturdu. Cümle avenesi birden ayağına düştüler. O meluna secde kılıp ağlaştılar ve dediler:

"Bizim tanrımızsın inayetler ve hidayetler eyle bize!"

O kafir "hep sizi bağışladım" deyip bok yedi. Onlar da yer öpüp şâd oldular. Halk biraz sakin oldular. Hemen yer öpüp

İmam Ali'yi içeriye soktular. İmam Ali dua şeklinde lanet etti. Kahkaha melun İmam Ali'yi gördü ki heybetli ve salabetli[115] bir erdir. Bir aslana benzer. Yüreği ağzına geldi. Canı titredi. Melun köpek şaşırdığından:

"Ya yiğit beri gel" dedi.

İmam Ali ileri yürüdü. Edep erkan üzerine bir köşede oturdu. Başını aşağı saldı. Hiç tınmadı ve söylemedi. Kahkaha melun İmam Ali'den bu edep ve erkanı görüp başını kaldırıp dedi:

"Ya Yiğit hangi vilayetten gelirsin? Adın nedir ve ne maksatla geldin? Ya o Kan Suyu'nu nasıl geçtin? Ve o tılsımları nasıl bozdun ve kaleye nasıl geldin?"

İmam Ali dedi:

"Ya Malik ben Horasan'dan geliyorum. Benim adıma Amik bin Veç derler. Marifetlerim çoktur. Âlemde benzerim yoktur. Silahşörlük ilmini yahşi bilirim. Gitmediğim vilayet yoktur. Herhangi vilayette bir Padişah işitirsem ben ona giderim. Kulları var ise talim edip bahşişini alırım. Vilayetime varıp o malı ehli ayalimle yerim. Tükenince başka bir sultana giderim. İşittim ki sizin evsafınızı, dünyada misliniz yok imiş. Hemen ihtiyarım kalmadı Horasan şehrinden çıktım azmedip bir gün Kan Suyu'na geldim. Neyleyip eyledim Kan Suyu'nu bir ilimle geçtim. Bir gün köprüye geldim. Bunca canavar başını tılsım eylemişler. Her birini bir ilimle bozup helâk eyledim. Nice gündür yol yürüdüm. Yoldan gelen hacibler ile karşılaştım. Vasıta ile işte hazretinize geldim. Eğer kullarınız var ise talim edeyim. Eğer yok derseniz dönüp başka bir Padişaha giderim."

Kahkaha bunu işitti dedi:

"Ey pehlivan bizde genç kullar çoktur. Talimi kabildir. Onlara talim eyle. Eğer muradın mal ise seni ben o kadar varlıklı edeyim ki, başka bir zengin kapısına gitmeyesin."

[115] Salabetli: Sağlam, dayanıklı.

İmam Ali ona dua şeklinde lanet etti. O lain emreyledi; sofralar donattılar ki nimetler dil ile tabir olmaz. Ziyafetten sonra şeker şerbeti geldi, içildi. Padişah buyurdu; şarap geldi içmeye başladılar. Padişah, "o misafir yiğide şarap verin" dedi. Verdiler. İmam Ali dedi:

"Ey Şah, ben ahdettim ki evden sefere çıktığımda tekrar eve gelinceye kadar şarap içmem."

Padişaha haber verdiler, "bırakın içmesin" dedi. Onlar da ısrarcı olmadılar. Bunlar da zevk ederlerdi. İmam Ali gönül gözüyle Bârî Teâlâ'ya münacat ederdi:

"Ya Rabbi! Bu kalenin fethini ben kuluna kolay yoldan nasip eyle" dedi.

O sırada dışarıdan bir kalabalık peyda oldu. Çavuşlar koşup içeri girdiler:

"Müjdeler olsun sultanım! Düşmanın başını getirdiler" dedi.

Gayet şâd oldular. Bir saat geçmeden bir hengame daha koptu. Bir azim deve benzer bir kafir içeriye girdi. O lainin üzerine başını yere koyup secde kıldı ve dedi:

"Padişahım! İşte düşmanı gör. İmam Ali'nin başını getirdim."

O başı meydana attılar. Kahkaha melun bunlara ziyade ikram eyledi. Ayağa kalkıp o kelleyi getirip kafir tekrar yerine oturdu. Kullarına da bahşiş verdi. Ve kaftan giydirip o kadar ikram ettiler ki dil ile tabir olunmaz. Sonra Kahkaha melun emreyledi; ortaya sofra donattılar. O kadar nimetler geldi ki dil ile şerh olunmaya. Sonra şeker şerbeti içildi. Şerbet getirdiler. İçmeye başladılar.

Bu Kahkaha melunun bu kadar ikram etmesine sebep budur ki Kahkaha lain İmam Ali'nin ne şekilde pehlivan olduğunu işitti. Muhammed Aleyhisselam'ın amcası oğlu ve hem damadı olduğunu ve nice bin kafiri Müslüman ettiğini nice kaleler fethettiğini ve nice bin kafiri helâk eylediğini duyardı.

Gayet korkardı ki bir yolunu bulup gele. Kendisine de bir zararı dokuna. Bir gün vezirleriyle müşavere eyledi.

"Acaba İmam Ali dedikleri erin ahvali nicedir? Onu ele getirmenin kolayı nedir?" diye sual eyledi.

Vezirler:

"Ey Şah, o İmam Ali'yi ele geçirmek dilersen Tamruç lain onu ele getirir" dediler.

Meğer bu Tamruç bir Padişah oğlu idi. Gayet gürbüz pehlivan idi. Yüz kırk arşın boyu vardı. Kahkaha köpeği o Tamruç köpeğe yazdı ve dedi:

"Ey pehlivan, Medine şehrinde Muhammed namında bir kimse zahir olmuş. Peygamberlik davası edermiş. Yeni din peyda etmiş. Onun amcası oğlu ve hem damadı, adına İmam Ali derler bir pehlivan var imiş. Muhammed'in serkaplanı imiş. Gayet heybetli imiş. Nice kaleler fethedip halkını kırıp bazısını Müslüman edermiş. Çok memleketler harap edip çok vilayeti Muhammed dinine döndürmüş. Gittikçe çoğalmış. Şimdi ya pehlivan, eğer sen İmam Ali dedikleri eri tutup bana getirirsen baş vezirim olasın."

Tamruç cevabında dedi:

"Ben vezirlik istemem. Eğer bana kızını verirsen ben İmam Ali'yi tutup getireyim."

Tamruç kafir bu cevabı Kahkaha laine bildirdi. Kahkaha melun tekrar name yazdı dedi:

"Ya pehlivan, eğer sen İmam Ali'yi tutup getirirsen cennetimde olan huri başı kızımı sana vereyim."

Meğer bu kelleyi getiren o imiş. Kahkaha gelip Tamruç'a dedi:

"Ey pehlivan, İmam Ali'yi nasıl buldun? Ne tarzla ele getirdin? Başını nasıl alabildin?"

Tamruç dedi:

"Padişahımız, siz namenizde buyurduğunuz gibi biz de silahımızı kuşanıp atımıza binip İmam Ali uğruna yola revan

olduk. Bir nice zaman yol yürüdük. Aç susuz çok zahmetler çekip İmam Ali'nin memleketine vardık. Uzun zaman onun ardına düştük. Bir gün İmam Ali'yi bir hurma ağacına çıkayım derken ardından yetişip gürz ile vurdum. Yıktım, üzerine düştüm. Bir hayli savaştım. Hele ne ise onu basıp başını kestim. İşte hazretinize getirdim."

Melun ferahından Tamruç kafirin sözünü dinledi, tebessüm eyledi. İmam Ali de güldü. Kahkaha, İmam Ali'nin neye güldüğünü sual eyleyip:

"Gülmenize sebep nedir?" dedi.

İmam Ali sükut eyledi. Kahkaha, tekrar sordu. İmam Ali dedi:

"Ey melik, eğer güldüğümün aslını sorarsan bu kelleyi getiren pehlivana hoş gelmez."

Bu cevabı Tamruç işitti. Gözleri koca koca oldu. Ama Kahkaha lain bu cevabı işitti. İmam Ali'nin üzerine düştü:

"Elbette söylemeyince olmaz" dedi.

İmam Ali dedi:

"Bir zaman benim de Medine şehrine birkaç defa seferim vardır. Ben İmam Ali'yi pek iyi bilirim. İmam Ali orta boylu, yassı omuzlu, ela gözlü, kumral sakallı, heybetli, hemen aslana benzer. Güldüğüme sebep budur ki bu baş İmam Ali'nin başı değildir."

O başı getiren kafir bu sözü işitti. Hemen kılıcını beline kuşanıp dedi:

"Bre küstah, sen benim kim olduğumu bilir misin? Ben senin gibi bir aç yalancı görmedim. Sen beni durmaz yalancı çıkarırsın. Şimdi malum oldu ki seni açlık getirmiş."

Diledi ki İmam Ali'yi kuvvetle öyle sıka ki canı çıka.

Kahkaha:

"Ya pehlivan, bu kişiyi lütfeyle bana bağışla. Zira bu yiğit bizim konuğumuzdur. Eğer sen bu kişiyi öldürürsen ırzımıza

noksan gelir. Bizim hatırımız için bu yiğide eza eyleme" diye yalvardı.

O melun da kabardı. İmam Ali, o melunun bu mertebe gururlanmasını gördü.

Padişaha dedi:

"Bu melunun kabarıp şiştiğine bakmayın size yalan söylüyor. Hile eder. Eğer bu baş İmam Ali'nin başı ise siz beni katledin."

İmam Ali'nin böyle dediğinden o alçak gayet gazaba geldi ki ele geçirse yer idi. İmam Ali gördü ki kafir gayet gazaba geldi. Gözleri kuduz köpek gözüne dönmüş idi. İmam Ali döndü, dedi:

"Ey melun, ne yaman hâline mağrursun. Yoksa senden gayrı dünya içinde er bulunmaz mı? Eğer sen kendine inanacak olursan işte meydan erlik nicedir sana göstereyim. Eğer yok ise meydanda gerçekten adam gibi kaba kaba dikilip durma."

İmam Ali bu şekilde cevap söyleyince o sarayın içinde olan vezirlerin cümlesi taaccüp eylediler.

"Bu kişi ne yavuz söyledi. Meğer ki kişide divanelik ola. Yahut kanına susamış ola. Yoksa bu pehlivana bu nice mukabil olabilir" dediler.

Bu taraftan o melun, İmam Ali'nin bu cevabını işitti. Kahkaha melun, ona günüllendi ki bu ahvali divan halkından işitmedik kalmadı. İmam Ali'ye dediler:

"Ya konuk, senin ecelin gelmiş onun için sen bunun gibi sözleri söylerin."

Hemen Tamruç melun yerinden kalktı. Sanki bir minaredir. İmam Ali onun yanında zayıfça adamdır. Kahkaha, İmam Ali'nin sözünü işitince dedi:

"Ey yiğit, bu kişi ne kişidir bilir misin?"

İmam Ali dedi:

"Ey Padişah, er odur ki meydan yerinde gerek."

Padişah gördü ki ısrar eder. Emreyledi; ikisi de meydana

çıka. Meğer Padişahın bir ulu meydanı var idi. O meydanda iki pehlivan cenk etsin diye emredip ve cümle halk toplansınlar diye illerinde nida eyledi.

Allah! Allah! Üç gün ve üç gece o meydana o kadar adam toplandı ki hesabını Allah'tan gayrı kimse bilmez. O ulu meydan adam ile doldu. Tamruç melun ziyade gazaplanıp o meydana geldi. İmam Ali, Düldül'e binip, Zülfikâr'ı kuşanıp, eser yel gibi revan olup meydana geldi. İkisi karşı karşıya geldiler. Kahkaha melun da bir bedevi at çektiler bindi ve nice yüz bin asker ile geldi. Meydanda olanlar Kahkaha melunu gördüler. Secde kıldılar. O din düşmanı gelip karar eyledi. Sonra Tamruç melun Padişah'ın elini öpüp izin aldı.

Padişah dedi:

"Ey dilaver, şimdi hasmına mukabil ol. Ve nahak[116] yere öldürme. Zira o kişi kendini bilir değil. Belki ancak mecnun işidir."

O lain gönlünden: "Vardığım anda aman vermeyip öldürürüm" dedi. Meydana çıkıp durdu. İmam Ali de meydana yürüdü. Tamruç lainin karşısında durdu. O meydanda duran halk İmam Ali'yi gördüler taaccüp eylediler. "Bu nice mukabil ola" dediler. Her biri bir söz söyledi. İmam Ali, o laine mukabil geldi.

Lain dedi:

"Ey ahmak, hamleni yap, göreyim. Eğer ben sana evvel hamle edersem sana sıra gelmez."

İmam dedi:

"Ey kafir, hemen avratlar gibi kaba kaba övünme. Hünerin var ise göster göreyim."

O lain bu cevabı işitti. Gayet kızıp gazap etti. Hemen bu kere gürzünü alıp havaya kaldırdı. İmam Ali'nin üzerine gazapla öyle indirdi ki eğer dağa vursa iki parça ederdi. İmam Ali "Ya Allah!" deyip o murdarın gürzüne elini uzatıp çekip elinden alıp ve hem kafirin elinin derisiyle beraber gürzü yabana attı.

[116] Nahak: Haksız.

Kafir bakakaldı. Bu defa kafirin bir büyük kılıcı var idi. Bir kez İmam'ın üzerine gazapla havale eyledi. İmam Ali şahin gibi kafirin bileğini tutup sıktı. Kafirin parmakları eğilip kılıç elinden yere düştü. Kafir taaccüp eyledi. Şöyle ki eğer bir delik olaydı yere girerdi. Gayret edip bu defa süngü havale eyledi. İmam Ali süngüsünü de men eyledi. Tamruç kafir hayran kaldı. Kahkaha melun ve orada duran halk İmam Ali'nin bu heybetinden cümlesi parmak ısırıp hayran kaldılar. Heybeti gördüler. Cümlesi İmam Ali'den korktular.

İmam Ali dedi:

"Ey kafir kendini görüp miktarını ve erliğini bildin mi? Erlik meydanda belli olur. Şu avratlar gibi kaba kaba övünmek hüner değildir. Hani senin beğenmediğin kişiyi gördün mü senin gibinin hamlesini savdı."

O lain işitti, dedi:

"Sen de hamleni yap. Görelim ne olacak?"

İmam Ali dedi:

"Ey melun, sen bana üç hamle yaptın. Huda fırsat verdi ben savdım. Üç hamle de şimdi benimdir. Bir hamlesini Allah aşkına sana bağışladım. Bir hamlesini de Muhammed Aleyhisselam aşkına bağışladım. Ey kafir sana bir hamle edeyim. Eğer er isen vaktine hazır ol. Meğer imana gelip Müslüman olasın. Böylece cehennemden kurtulasın."

O kafir bu sözleri işitince gayet kızıp gazaba geldi. Haşa, o murdar çirkinlik sûretinde layıksız sözler söyledi. Haşa, Resulullah'a şetm[117] etti. İmam Ali işitti. Öyle gazaba geldi ki sağ ayağını üzengiden çıkarıp sol ayağı üzerine geldi. Zülfikâr'ı çıkardı. Kafir de kalkanını karşı tuttu. İmam Ali öyle bir haykırdı ki o meydanda duran halkın cümlesinin aklı başından gidip yattılar. Kahkaha melun da atından yüzü üstüne yıkıldı. Bir zaman yattı. O murdar yüzüne tütsü saçtılar. Aklı başına geldi ama bir zaman sersem oldu.

[117] Sövme

Raviler öyle rivayet eder ki:

İmam Ali'nin o narasından on yedi bin dört yüz kafirin ödü patladı. Canları cehenneme gittiler. O naradan cemi âlem telaşlandı. Yerler ve gökler sallandı. Dağlar ve taşlar hasta adam gibi bir zaman inledi. Deryalar nice kazan gibi kaynadı ve güm güm gümledi. Nara ardından öyle bir kılıç çaldı ki atıyla donuyla iki parça eyledi. Ve Zülfikâr yedinci kat yerin dibine gitti. Hakk Teâlâ Cebrail'e emreyledi:

"Tez İmam Ali'nin kılıcını tut. Yoksa öküzü balığı doğrar" dedi.

Cebrail Aleyhisselam indi. Zülfikâr'ı çekip İmam Ali'nin eline verdi.

İmam Ali'nin narası Medine şehrinde Resul-i Ekrem kulağına geldi ashaplarına dedi:

"Ey yârenler, İmam Ali'nin sesini işittiniz mi? Acaba böyle kılıcı ile kimi çaldı?"

Resul-i Ekrem ve cümle ashap İmam Ali için dua etti.

Raviler der ki:

İmam Ali, o Tamruç kafiri tepeleyince İmam Ali'nin heybetinden o meydandaki kafirler hazan yaprağı gibi titreşmeye başladılar. Kahkaha melun da gördü ki Tamruç melun iki parça olmuş yatıyor onu görünce gayet gazaplanıp:

"Bre küstah, sen o Padişah oğlunu niçin öldürdün? Ya şimdi ben seni diri kor muyum" diye emreyledi, yüz kere elli bin adam ile İmam Ali'nin üzerine varıp onu ortaya aldılar. Kahkaha bağırıp dedi:

"Her kim bu nabekarı[118] bana diri tutup getirirse vezirim olsun."

Askeri bu sözü işittiler cümlesi İmam Ali'nin üzerine hücum ettiler ki diri tutalar. İmam Ali kafirlerin hareketini gördü

[118] Nabekar: İşe yaramaz, faydasız, boş, serseri, haylaz.

sağ elini sol bağrına sol elini sağ bağrına koyup öyle bir nara attı ki o naradan dört yüz bin kafirin ödü yarıldı.

İmam Ali dedi:

"Ey kafirler, işte tanımadınız ise öğrenin. O Şah-ı Merdan, Esedullah'-i'l-Galib, Ali ibn-i Ebu Talip benim. İşte cümlenizi kırmaya geldim. İmana gelip başınızı benim kılıcımdan kurtarabilirsiniz."

Zülfikâr'ı yalın edip sağa ve sola çaldı. Hakk Teâlâ emriyle Zülfikâr yetmiş arşın uzadı. Kafirleri demetleyip yere doğradı. Bir kimse önüne duramazdı. İmam Ali'yi Kahkaha'ya bildirdiler. Hemen ödü sındı. Emretti. O vilayetlerde hiçbir kafir kalmadı hep meydana geldiler. Cümlesi yirmi dört kere yüz bin kafir idi. Bu kafirlerin cümlesi birden İmam Ali'nin üzerine hücum eylediler.

Kahkaha melun:

"Bre bırakmayın şahbazlarım" deyip cenge girdi.

İmam Ali de kafirlerin bu kadar çokluğunu görüp Hakk Teâlâ'ya medet niyaz edip:

"Ey Bârî Huda! Hazretinden inayet ve hidayet olmazsa ben bu kadar kafirlere nasıl cevap vereyim" deyip münacat eyledi. Elini yüzüne sürüp yalvardı. Hakk Teâlâ İmam Ali'nin duasını kabul eyledi.

İmam Zülfikâr'ı yalın edip yirmi dört kere yüz bin kafire nice girdiyse hemen aç kurt bir sürü koyuna nice girerse öyle girip kafirlerin başını hazan yaprağı gibi dökerdi. İmam Ali kafirleri kırdıkça sanki onların miktarı artardı. Bu minval üzere yedi gün yedi gece cenk eyledi. İmam yedi gün yedi gece içinde bir lokma ekmek yemedi ve su içmedi. Hem kafirler öyle çoğaldı ki hesabını Allah'tan gayrı kimse bilmez. Kafirlerin çokluğu İmam Ali'nin gözünü hiç yıldırmazdı. Kafirleri öyle kırdı ki İmam Ali'nin heybetinden ve Zülfikâr'ın heybetinden kafirler hazan yaprağı gibi titreşirlerdi. Şimdi İmam Ali burada kafirleri kırmakta olsun.

Raviler öyle rivayet eder ki:

İmam Ali, Tamruç kafiri çaldığı vakit kuvvetli bir nara atmış idi. O nara Halîd bin Velid ve Ebu'l-Muhsin'in ve Tarık zencinin kulağına vardı. Bu narayı işittiklerinde Halîd bin Velid ağladı.

Ebu'l-Muhsin:

"Bu gelen İmam Ali'nin sesidir. Kafir arasında kalmıştır. Zira narası heybetli geldi. Hemen yola çıkmak gerek" dedi.

Halîd, Ebu'l-Muhsin ve kızlar hemen atlarına binip, demir donlara gark olup acele yola revan oldular.

İmam Ali gideliden beri hayali, Tarık zencinin gönlünden bir an çıkmazdı. Zira Esedullah'a iman getirmişti. Tarık zenci İmam Ali'nin narasını işitti anladı ki İmam Ali kafirler arasında kalmıştır. "Yetişelim, zira narası heybetli geldi" dedi. Emreyledi, iki bin asker birden demir donlara gark olup kaleden çıktılar. Giderken önlerinde hızlıca giden bir gurup atlıyı gördüler. "Acaba bunlar kimdir?" diye düşünürlerken yaklaştıklarında gördüler ki Halîd ve Ebu'l-Muhsin'dir. Onlar da gördüler ki artlarından bir bölük asker geliyor.

Halîd dedi:

"Ya Ebu'l-Muhsin bu da ne ola? Kafire benzer ama ne tarzda kişilerdir? Durup anlamak gerektir."

Halîd ve Ebu'l-Muhsin bunlardan yana döndüler. Zenciler de gelip yetiştiler. Tarık zenci atını mahmuzlayıp yaklaştı ki "Sor ne adamlardır?" deyip Halîd de Tarık zenciye karşı geldi. Gördü ki neredeyse minareye benzer bir erdir. Halîd bin Velid seslenip dedi:

"Kimsiniz? Adınız nedir? Hangi dine taparsınız? Nereye gidiyorsunuz?"

Tarık zenci Halîd'i gördü. Bir erdir ki âlemde benzeri yoktur.

Tarık dedi:

"Evvela sen söyle kimsin? Adın nedir? Nereden gelirsin? Hangi dine taparsın?"

Halîd dedi:

"Ey zenci, benim adıma Halîd bin Velid pehlivan derler. Medine şehrinden gelirim. Ve gidişimin sebebi İmam Ali adlı bir er yitirdim ondan haber almaktır. Dinim Muhammed dinidir."

Tarık zenci bu cevabı işitince iki gözlerinden yaş aktı ve dedi:

"Dinle sözümü ya Halîd, sana derim. Ya yiğit, ben Ali'nin güzel yüzünü görmüşüm. Hem önünde Müslüman olmuşum. İmana gelmişim ve benim adıma Tarık zenci derler. Canım Muhammed'e kurban olsun."

Halîd bu sözleri işitince hemen atından inip zencinin gözlerinden öptü. Ebu'l-Muhsin ile de görüştüler. Tarık zencinin askeri geldi yetişti. Orada indiler. Bir zaman oturup yemeklerini yediler. Sonra sohbet ettiler. Her biri kendi hikâyesini anlattı. Cümlesinin murat ve maksadı İmam Ali'ye yetişmek. Hemen atlarına binip eser yel gibi revan olup gittiler.

Bir gün Kan Suyu'na vardılar. "Acaba hâlimiz ne olur?" derken o suyun üzerine kurulmuş latif bir köprü gördüler. Anladılar ki İmam Ali'nin kerametiyle olmuştur. Gayet şâd oldular Hakk Teâlâ'ya şükrettiler. O köprüye revan oldular. Gece gündüz gittiler. Uzaktan Kan Kalesi göründü. İmam Ali'nin hay huyu bunların kulağına kadar geldi. Halîd, İmam Ali'nin narasını işitince mübarek gözleri yaşla doldu. Halîd de derun-ı dilden bir nara attı ki zemin ve zaman titredi. Dağlar ve taşlar nice zaman gümledi. Halîd'in narasını İmam Ali işitti. Anladı ki bu nara Halîd'indir. Öyle şâd oldu ki sanki Muhammed'in güzel yüzünü gördü. İmam Ali o şevkle kafirlerin üzerine cihanı dar etti. Kahkaha melun, Halîd'in narasını işitince:

"Gördünüz mü bunların gerisi var imiş. İşte geldiler" deyip kale kapılarının kapatılmasını emreyledi.

İmam Ali, kafirden bu sözü işitti askerin bir yanını ya-

rıp kapıda duranları kırıp kapıda sedd-i İskender[119] gibi durdu. Kahkaha gördü ki Halîd ve Ebu'l-Muhsin ve Tarık zenci ve askeri gelip yetiştiler. Canı yoktur ki bir kişi İmam Ali'nin yanına geleydi. Kafirleri öyle kırdı ki kapıdan yana bir kimse gelemezdi.

Bu taraftan Halîd ve Ebu'l-Muhsin ve Tarık zenci ve askeri gelip yetiştiler. Gördüler ki İmam Ali'nin elinde yalın kılıç, durmayıp kafirleri kırardı. Halîd, Medine şehrinde Resul-i Ekrem'e öyle haber verdi ki:

"Ya Resulallah! İmam Ali'yi öyle gördüm ki kafirler arasında kalmıştır. Durmayıp kırar."

Bu canipten her birisi İmam Ali'nin üzerinden kafirleri giderip cümlesi gelip elini öptüler.

İmam Ali dedi:

"Yârenler, iyi vakitte geldiniz."

Halîd, İmam Ali ile öpüştüler. Ebu'l-Muhsin ve Tarık zenci askerleriyle gelip İmam Ali'nin ayağına düştüler. İmam Ali cümlesine dua eyledi. Sonra biraz oturup dinlendiler.

İmam Ali dedi:

"Yârenler, bugün yirmi sekiz gündür birşey yemedim ve su içmedim. Sizlerde hiç yiyecek birşey var mı?"

Hemen hazırladılar. İmam Ali hazırladıkları o yemeği yedi biraz su içti. İmam Ali'nin bir kaç yerinde yarası var idi. Onu sardılar biraz rahat oldu. Mübarek Düldül'e de biraz yem ve su verdiler. Kafirlerin her birisi bir köşeden bakardı. Kimin canı vardı ki yakın geleler. İmam Ali bunlara ne ettiğini bir bir anlattı. Bunlar işitip şâd oldular.

[119] Sedd-i İskender: İskender-i Zülkarneyn'in Ye'cüc ve Me'cüc için yaptırmış olduğu sed. Kur'ân-ı Kerîm'de Zülkarneyn'in iki dağ arasında yaşayan bir kavmin memleketine gittiği, onların kendisinden fesatçı Ye'cûc ve Me'cûc kavmiyle aralarına bir set yapmasını istediği, Zülkarneyn'in de demir kütleler yığdırıp ateşlettiği, demir erimeye başlayınca üzerine erimiş bakır döktürerek aşılması mümkün olmayan bir set yaptığı belirtilir (Kehf Sûresi, 83-98. âyetler). Zülkarneyn'in ilk adının İskender (İskender-i Zülkarneyn) olması dolayısıyla Sedd-i İskender diye anılan bu seddin yapılışı, Türk edebiyatında İskendernâme adını taşıyan eserlerde anlatılmıştır.

Kahkaha melun gördü ki İmam Ali'ye imdat geldi. İmam Ali yalnız iken cevap veremezlerdi. Bu defa ejderhalar da geldi. Kahkaha gelip vezirlerine dedi:

"Tedbir edelim. Bir iken birkaç oldular."

Vezirler dediler:

"Şahım, ne gam çekersin! Onlar kaç kişidir! Birkaç günden sonra aciz düşerler. Hep bunları diri tutarız. Kalanını kırarız."

Kahkaha lain emreyledi bir yere kondular. Yedi gün cenk etmediler. İmam Ali de yedi gün yiyip içip yârenleriyle zevkusefada olup sekizinci gün Kahkaha melun emreyledi meydan yerine geldiler. Saf tutup İmam Ali'den yana durdular. İmam Ali de o dilaverleriyle kafirlerin karşısına saf bağladılar. Kahkaha melun emreyledi bir gürbüz pehlivan var idi. Adına Menuç derlerdi. Bu kafir meydana girdi. Halîd ona mukabil oldu. Kafir, Halîd'e hamle eyledi. Halîd gürzünü men eyledi. Bu kere süngü havale eyledi. Halîd yine men eyledi. Bu kere Halîd'e sıra geldi.

Halîd dedi:

"Ey kafir, Müslüman ol, cehennemden halas olasın."

Kafir herze yemeye başladı. Halîd gördü ki kafirde ıslah yoktur. Halîd:

"Şimdi sana ben herze yemeyi göstereyim" diyerek kılıcını eline alıp kollarını uzatıp bir kere tekbir getirip sonra "Ya Allah!" deyip kafirin başına bir kılıç vurup ta eyer kaşına değin iki parça eyledi. Melun, dağ parçası gibi yıkıldı. Canı cehenneme gitti. O kafirin bir kardeşi var idi. Gayet gürbüz kafir idi. Kardeşinin böyle hakaretle öldüğünü görünce ihtiyarı kalmadı. Halîd'e beraber gelip dedi:

"Ey zalim, benim kardeşimi niçin öldürdün? Benim kardeşimin senin gibi bin kulu var idi. Gör adam öldürmek nice olur sana göstereyim."

Dal kılıç oldu. Halîd'in üzerine yürüdü. Halîd, "Ya Allah"

diyerek sıçrayıp kafirin kılıcını tuttu. Parça parça eyledi. Kafir bakakaldı. Bu kere kafir de: "Sen misin benim kılıcımı parçalayan" deyip gürze yapıştı. Halîd'in üzerine indirdi. Halîd de "Ya Allah!" deyip kafirin gürzünü savdı. Kapıp elinden aldı. Yere attı. Kafirin elinin derisi gürzün sapında kaldı. Kafirin utançtan yüzü kızardı ama bu defa süngü havale eyledi. Halîd onu da men eyledi. Bu sefer sıra Halîd'e geldi ve dedi ki:

"Ey hayırsız, gel Müslüman ol. Allah'ı bir bil. Ve Muhammed'i hak peygamber bil. Eğer yok dersen seni bir gazap ile öldüreyim ki görenler senden ibret alsınlar."

Kafir herze yemeye başladı. Halîd gürzünü alıp kafirin başını gözetip "Ya Allah!" deyip kafirin başına bir gürz öyle vurdu ki güvercin yumurtası gibi darmadağın olup canını cehenneme yolladı.

Ey yaran-ı safa hikâyeyi uzatmayalım. Halîd yalnız başına yüz yirmi dört kafir tepeledi. Kahkaha melun bu heybetleri gördü dedi:

"Bir kişi bu kadar baş pehlivanlarımı öldürdü. Yine başkaları girecek olursa bir diri adam bırakmaz."

Vezirleri:

"Hep birden saldıralım. O zaman öldürebiliriz" dediler.

Kahkaha bu sözü makul görüp emreyledi. Yirmi dört kere yüz bin er at arkasına geldiler. İmam Ali'nin üzerine yürüdüler. İmam Ali de kafirlerin hareketini görüp Halîd'e emreyledi ki: "Sağ taraftan hamle eyle" ve Ebu'l-Muhsin'e: "Sol taraftan hamle eyle" dedi. Tarık zenciye de: "Sen benim ardımdan askerini al gel" dedi. Bunlar İmam Ali'nin sözünü makul görüp cümlesi öyle eylediler. Halîd sağ kol kafirlerine öyle bir girdi ki başlarını kesip yere döktü. Ebu'l-Muhsin de soldan hakeza. Tarık zenci keza. İmam Ali de hemen Zülfikâr'ı yetmiş arşın salardı. Her salmada yüz kırk kafir helâk ederdi. "Allah u Ekber!!!"

Bir azim cenk oldu ki gövdeler dağ gibi oldu. Çukurlar

kan ile doldu. Meydan yerine çakıl taşı gibi kafir başı yığıldı. İki gün iki gece bir azim cenk oldu ki felekte melek inledi. Kahkaha melun aciz kaldı. Sonunda ateşkes borusunu çaldırdı. İki asker birbirinden ayrıldılar. Pehlivanlar hep sağ salim bir araya geldiler. Gördüler. Otuz kişi şehit olmuş. Şehit olanları defneylediler. O gece dinlendiler. Kahkaha melun emreyledi, hesabın aldılar yüz doksan bin kafir helâk olmuş. Lain gayet mahzun oldu. Yemliha adlı iki yüz kırk yaşında bir veziri var idi. Öyle haramzade idi ki şeytan onun şerrinden korkardı. Kahkaha kafir de korkardı. O melun dedi:

"Ey şah sen bunlara zafer bulayım dersen askeri dört bölük eyle. Her bölüğü bir pehlivan üzerine gönder. Birkaç gün böyle cenk eyle ola ki böyle helâk olalar. Bundan gayri çare olmaz."

Kahkaha melun bu cevabı işitti. Emreyledi. Askeri dört bölük eylediler. Ertesi gün kafirler atlara bindiler. Bu taraftan İmam Ali gördü ki kafirler dört bölük oldular. İmam Ali dedi:

"Ey yârenler bu lainin muradı budur ki askerini dört bölük edip birbirinizden ayırıp kement atıp tutalar. Şimdi siz de birbirinizden ayrılmayınız."

İmam Ali ve yârenleri de bir yerden atlara bindiler. Kafirlere karşı saf bağlayıp durdular. Lain emreyledi dört bölük üzerlerine yürüdüler. Her birini ortaya aldılar. Azim hay huy ettiler. İmam Ali de o dilaverler ile arka arkaya verip Kafirlere karşı yürüdüler. Kafirler ne kadar gayret ettilerse de birbirinden ayıramadılar. Gördüler ki olmaz, bir yerden yürüdüler. Müminler de kafirlere öyle girdiler ki kafir kanı meydan yerinde sel gibi aktı. İmam Ali'nin gözü kıblegaha dönüp bir de gördü ki Kahkaha lainin alemdarı çıkageldi. Aman vermeyip onu da katleyledi. Üç gün üç gece o kadar cenk oldu ki hesabını Allah bilir. Dördüncü gün akşam oldu kafirler aciz kaldılar. Ateşkes borusunu çaldılar. İki asker birbirinden ayrıldı. İmam Ali de cenkten el çekip oturdu. Pehlivanların cümlesi Sağ salim bir yere geldiler. İmam Ali hesap eyledi yüz elli adam şehit ol-

muş. O şehitlerin namazını kılıp defnettiler. Üzerlerine Kur'an okudular. Kahkaha melun da hesap eyledi tam yüz seksen altı bin kafir kırılmış. Kafir bu hâli görünce itler gibi uludu. Ta sabaha dek ağladı. Vezirleri başına toplandılar nasihat ettiler.

"Ey şah-ı cihan ağlamanın faydası yoktur, buna tedbir gerektir" dediler.

Haciblerinden biri dedi:

"Bunların içinde bir sağlam adam kalmamıştır. Hep yaralıdır. Gelin bir defa daha üzerlerine yürüyün. Bu kere bunları hep kırarız."

Kahkaha melun gerçek sanıp üç gün dinlendiler. Dördüncü gün alessabah lain emreyledi. Asker atlara binip saf bağladılar. İmam Ali de kafirlere karşı saf bağlayıp durdular. İmam emreyledi. Hep birden kafirlerin üzerine hücum ettiler. Bir gün bir gecede yüz elli bin kafir kırdılar. Kahkaha bu heybetleri görünce gazaba gelip askerlerine kızdı ve dedi:

"Lanet olsun sizin gibi adamlara ki birkaç kimse cümlenizi kırdı geçirdi. Arınız gayretiniz yok mudur?"

Asker, başlarından bu cevabı işitince gayrete gelip İmam Ali'nin üzerine hücum ettiler. Gayretinden Kahkaha melun da bir hayli yürüdü. İmam Ali uzaktan görüp ileri yürüdü dedi:

"Ey kafirler ve ey melunlar cenge nasıl girilir bugün ben size göstereyim."

İmam Ali, Halîd'e ve Ebu'l-Muhsin'e ve Tarık zenciye dedi:

"Ey yârenler şimdi bugün erlik günüdür. Ben Allah Teâlâ inayetinden umarım. Bugün bu kafirleri kırarız. Yahut imana gelip elimizden kurtulalar."

İmam Ali deruni dilden ve canı gönülden öyle bir nara attı ki zemin ve asuman dağ ve taş nice zaman o naradan titredi. Ve yirmi dört bin kafirin ödü patladı. Canları cehenneme gitti. İmam Ali bu defa Kahkaha melunun üzerine yürüdü. Önüne o kadar oklar ve kılıçlar çektiler. Sedde bir çare edip çeviremediler. Halîd pehlivan ve Ebu'l-Muhsin ve Tarık zenci de saflar

kurup yürüdüler. Bu kere Kahkaha lain bu heybetleri gördü. Hemen atının başını çevirip saraydan yana koluna kuvvet kamçıya bereket kaçtı. İmam Ali hemen Düldül'ü lainin ardından yetiştirdi.

Dedi:

"Bre alçak nereye kaçarsın! Kaçmakla olur mu zannedersin."

Kahkaha'nın aklı başından gitti. Baktı ki kaçmak fayda etmez neylesin hemen dalkılıç olup İmam Ali'yi çaldı. İmam, kafirin kılıcı inerken tuttu. Bileğini öyle bir sıktı ki kılıç yere düştü. Kafiri çekti, atından indirdi eline aldı. Bir elinde Zülfikâr bir elinde Kahkaha melun, İmam Ali kafirlere öyle girdi ki İmam Ali'yi çalmak isteyen kafire elindeki melunu tutardı. Kalkan edindi. Melun, İmam Ali'nin elinde kaplumbağa gibi dururdu.

İmam dedi:

"Ey kafir kendini nice bilirsin, hani senin şu tanrılık davası ettiğin –haşa ve kella– yerleri ve gökleri yaratan benim derdin. Âdemoğlunun rızkını veren benim derdin. Şimdi başını kurtarmaya kadir değilsin. Gel bu sözlerden vazgeç. Ey melun, Tanrı ona derler ki durmaktan ve oturmaktan ve yatmaktan ve uyumaktan, oğlan ve kız doğurmaktan münezzeh bir Padişahtır. Cemi alem onun mahlukudur. Birdir. Şeriki ve benzeri yoktur. Bir kere "kün-ol" demekle on sekiz bin alemi yarattı. "Feyekûn-Olur" demekle yine yok etse gerektir. İşte Tanrılık ona yaraşır. Ey melun gel bu sözden ırak ol. İman getir Müslüman ol. Başını kılıçtan kurtar. Eğer yok dersen, seni bir azap ile öldürürüm ki cemi aleme ibret olursun. Ya melun tez iman getir."

Melun herze yemeğe başladı. İmam Ali gördü ki kafirde kabiliyet yok. Hemen "Ya Allah" deyip öyle girdi ki zemin ve asuman titredi. Sonra elindeki Kahkaha'yı kalkan edip kafirlere öyle girdi ki her çalmada yetmiş seksen kafiri helâk ederdi. İmam kendine vurayım diyene elindeki kafiri karşı tutardı. Ka-

fir o kadar darp yedi ki kemikleri birbirinden ayrıldı. Kafirin bedeni etten kevgire döndü. Gövdesi kılıç yarasından parça parça oldu. İmam Ali'nin elinde hemen bir uyluğu kaldı. İmam Ali kafirin uyluğunu darbıyla öyle attı ki uyluk yirmi dokuz kafiri helâk eyledi. Kahkaha melunun canı cehenneme gitti.

Halîd ve Ebu'l-Muhsin ve Tarık zenci kafirlere öyle girdiler ki başlarına kıyameti kopardılar. Cihanı dar eylediler. Kafirler gördü ki kahkaha gebermiş. Bunlar türlü türlü fikir söylediler. Gördüler ki bir diri adam kalmaz. Neylesinler. Meğer bunların bir ulu rahipleri varidi. Yüz kırk yaşında idi. Cümlesi bu rahibe varıp danıştılar.

Rahip dedi:

"Ben size doğrusunu söyleyeyim. Ancak şimdi Muhammed'den ve Ali'den aman dilemezseniz cümlenizi kırar."

Bunlar rahibin sözünü makul görüp başlarını açtılar. İmam Ali'den yana cümlesi bir yerden: "El aman ya Muhammed! El aman ya Ali!" deyip çağrıştılar. İmam Ali'nin hiç kulağına girmedi. "Bre hay medet" durmayıp kırardı. Gördüler İmam Ali'dir. Çare yok.

Yine rahibe varıp dediler:

"Ya rahip sözümüzü işitmez bizim hâlimiz nice ola."

Rahip dedi:

"Varın kendinden aman isteyin. Ola ki size aman vere."

Kafirler gelip yine başlarını açıp çağrıştılar. "El aman ya İmam Ali!" dediler. İmam Ali'nin yine kulağına girmedi. Yine rahibe vardılar. Ağlaşıp dediler:

"Ya rahip sözümüzü işitmez. İhsan buyur bize bir çare eyle."

Rahip dedi:

"Onların bir Tanrısı vardır, ondan aman isteyin."

Kafirler başlarını açıp gözlerini göğe dikip can-ı dilden ah edip ağlaştılar.

"El aman ey yerleri ve gökleri yaratan el aman!" deyip bağrıştılar.

Bu kere İmam Ali, Zülfikâr'ı çaldı kesmedi. Hemen silip kınına koydu. Zira Hakk Teâlâ'dan nida gelmiştir. Ona binaen aman vermeyip kırardı. Bu kere kılıç kesmedi. Bildi ki Allah'ın emri yerine geldi. Kafirler gelip İmam Ali'nin elini öpüp ayağına düştüler. İman getirip Müslüman oldular. Allah'ı bir bilip Muhammed'i hak peygamber bildiler. Elhamdülillah.

Halîd ve Ebu'l-Muhsin ve Tarık zenci İmam Ali'nin yanına geldiler. İmam Ali emreyledi. Kahkaha'nın sarayına kondular. Hep ulu beyler İmam Ali'nin elini öptüler. Bölük bölük gelip Müslüman oldular. İmam Ali bunlara İslâm'ın ve imanın şartını abdestin ve namazın şartlarını öğretti. Elhamdülillah sümme elhamdülillah.[120] Cümlesi İslâm oldular. İmam Ali emreyledi. Camiler yaptılar. Vakit namazı için ezan okumayı öğretti. İmam Ali yârenleriyle cennet makamına vardı. Kahkaha'nın kızı o hûb-ı zamane gülerek İmam Ali'ye karşı vardı. Elini öpüp dedi:

"Ya İmam gazan mübarek ola. Hele o kafiri tepeledin."

İmam Ali'nin yanında duran halk o kızın güzelliğine hayran oldular. İmam Ali'ye sual eylediler:

"Ya imam bu âftâb kimin nesidir?"

İmam:

"Kahkaha melunun kızıdır. Burada huriler başıdır" deyip bu kızın bir düş görüp Müslüman olduğunu ve Resul-i Ekrem'in bu kızı kendine nikah kıldığını bir bir bunlara beyan eyledi ve emreyledi, kızın yüzüne nikab[121] çektiler. O makamları gezdiler. Ve orada ne kadar kızlar huriler ve gılmanlar var ise hep gelip İmam Ali'nin önünde iman getirdiler. Orada olan acayipleri görüp hayran oldular. Sonra cennet makamından

[120] Elhamdülillah sümme elhamdülillah: Allah'a hamd olsun, tekrar be tekrar Allah'a hamd olsun.

[121] Nikab: Örtü.

cehennem makamına geldiler. Orayı da temaşa kıldılar. Hakk Teâlâ'nın kudretiyle o ateş söndü. İçinde olan zebaniler İmam Ali'nin elinde cümlesi imana geldiler. Ve oradan hazineye vardılar. İçinde o kadar mal buldular ki hesabını Allah'tan gayrı kimse bilmez. İmam Ali o hazineleri gördü. Tükenecek hazine değildir. İçinden beş yüz deve yükü mal aldılar. Maadasını bıraktı. Ve o kaleye Ebu'l-Muhsin'i padişah eyledi.

Ebu'l-Muhsin'e şer-i mutahhara[122] üzere kızların birini nikah eyledi. Tarık zenciyi de ona vezir eyledi. Onlara lazım olan nasihatleri talim eyledi. Sonra develeri yüklettiler yola revan olup gittiler.

Ebu'l-Muhsin ve Tarık Zenci dediler:

"Ya İmam Ali, Muhammed Aleyhisselam'a vardığınızda bizden ona selam söyleyesin. Ve görmeden âşık olduğumuzu bildiresin."

İmam Ali kabul eyledi. Sabah namazını kıldılar. İmam Ali bunlarla vedalaşıp saadet yoluna girdi. Kahkaha'nın cennetinden beş yüz kız da aldılar. Ebu'l-Muhsin ve Tarık zenci tazim için İmam Ali'yi Kan Suyu'na kadar getirdiler. İmam Ali'yi devletle gönderdiler. Dönüp yine kalelerine geldiler. İmam Ali Kan Suyu'nu geçip kondu. Ertesi gün Medine'ye revan oldular. Giderken İmam Ali yolda ne gördüyse yine cümlesini gördü. Günlerden bir gün Amik cariyesi Dâhiye ki İmam Ali'nin önünde Müslüman olmuştu. O obaya geldiler. Dâhiye de iman getireliden beri hiç rahat etmeyip yolları gözetirdi. O gün gördü ki aslanlar geldiler. İmam Ali bildi ki bu oba Amik bin Kadir'in obasıdır. İmam Ali Halîd'e Dâhiye'nin söylediklerini haber verince Halîd dedi:

"Ya İmam ben de o hak âşığı ile karşılaştım. Bana da ahvalini beyan eyledi."

O ağacın dibine indiler. Atlarını çayıra saldılar. Oba halkı bunları görünce Padişahlarına haber verdiler. Padişahları da

[122] Şer-i mutahhara: Tertemiz olan şeriat.

bunları gördü emreyledi. İki yüz pehlivan silahlandılar. Tez varın bunlar ne taifedir görün. Ve hem çayırdan çıkarın. Eğer inat ederlerse döve döve çıkarın dedi. O iki yüz pehlivan geldiler. Onları çıkarmak dilediler. İmam Ali görüp dedi:

"Ya Halîd var bu gelenler kimlerdir gör."

Halîd de bunlara seslendi:

"Ne istersiniz o atlardan."

Bunlar:

"Bre eşkıyalar hemen bu atları çayırdan çıkarın. Yok derseniz şimdi sizi parça parça ederiz" deyip atları taşlamaya koyuldular.

Halîd bu hâli gördü. Bir nara atıp gürzü eline aldı. Bu iki yüz kişiyi döve döve o obaya düşürdü. İçlerinden on beş kafir öldürdü. Hemen bir pehlivan kılıç çekip Halîd'e beraber geldi. Bağırıp dedi:

"Bre sen bu meydanı kimin sandın?"

Halîd'e hamle eyledi. Halîd onu gördü ki kafirin elinden kılıcını alıp yere attı. Lain bu kere gürzünü eline aldı. Halîd'in üzerine savurdu. Halîd onu da men eyledi. Bu kere sıra Halîd'e geldi. "Ya Allah!" deyip tekbir getirip kafiri tuttu. Atıyla getirip İmam Ali'nin önünde yere koydu. Kafirin nice zaman aklı gidip yattı. Oba halkı Halîd'in bu heybetini gördüler. Her biri gizlenmeye başladılar. Kafirler, "Bunların birisi böyledir. Ya sairleri hamle ederse bizim hâlimiz nice olur" derken Amik'in aklı başından gitti. Yine geldi gördü ki bir adam oturur ama aslana benzer. Melik Amik, İmam Ali'nin ayağına kapanıp dedi:

"Ey Ulu sen kimsin? Hiç ben sana benzer birisini görmedim."

İmam Ali dedi:

"Ya Amik benim adıma Ali derler."

Melik Amik bu cevabı işitti bozuldu. İmam Ali'nin ayağına kapandı ve dedi:

"Ya server mazur tut. Bilmedim. Yolcu sandım. Hem bu taifenin sizlere böyle ettiklerinden asla haberim yoktur."

İmam Ali dedi:

"İmana gel. Yoksa cümlenizi kırarım."

Amik bunu duyunca İmam'ın ayağına kapanıp dedi:

"Ya Server lütfeyle bizi haraca kes. Ölünceye kadar sana kulluk edelim."

İmam Ali dedi:

"Sen de eğer bana Dâhiye'yi verirsen onun hürmetine sen ve halkın kurtula."

Amik de razı olup:

"Olur ey pehlivan sana cariye değil benim canım yoluna feda olsun" dedi.

Amik emir buyurdu Dâhiye'yi getirdiler. Dâhiye İmam Ali'yi görünce seğirtip ayağına kapandı.

"Elhamdülillah ya pehlivan mübarek cemalini görmek nasip oldu" deyip ağladı.

İmam Ali, Amik'i haraca bağladı. Yüz kırk deve yüz elli at verdi. Kırk koyun boğazladı. O sahrada üç gün üç gece yiyip içtiler. Kalanını yola götürdüler. Sabah namazını kılıp oradan göçtüler. Dâhiye'yi aldılar. Nice gün yol yürüdüler. O çobana ulaştılar. Halîd İmam'a çobanın durumunu anlattı. İmam da, "O çobanı bulmak gerek" dedi. Yerde bir sürü koyun göründü ardından bir yiğit ah edip:

"Ya Rabbi acaba Muhammed'in güzel yüzünü görür müyüm, yoksa ömrüm bu yabanda geçer mi" deyip ağlardı.

İmam ıraktan çobanın bu mertebe ağlayışını görüp ve muhabbetini görüp hayran kaldı. Emreyledi o tarafa yürüdüler. Çobana yaklaştılar. Çoban bunları gördü. O kendisiyle karşılaşıp kavli karar eden adam ve yanınca aslan sûretli adam geliyor. Çoban hemen seğirtip ikisinin ayaklarına kapandı. İmam Ali de çobanın gözlerinden öptü. Çoban, İmam Ali'ye ahvalini anlattı.

Halîd dedi:

"Ya İmam bu yiğidin adı Ömer'dir. Buna cariye ver."

İmam Ali verip dedi:

"Evvela melunun obası nerededir bana göster."

Çoban hemen koyunları o tarafa sürdü. Kaytanın obasına geldiler. Gördüler bir sahrada oturur. Dört bin askeri var. Cümlesi o yakaya varmışlar. İmam Ali sordu:

"Ya Ömer o lainin çadırı hangisidir?"

Ömer dedi:

"Şu karşıdaki büyük çadırdır. Kendisi bir kızıl atlas çadır altında oturur."

Kaytan kafir gayet gürbüz melun idi. İmam o lainin çadırına girdi. Gördü ki hep uykuya varmışlar. İmam Ali o lainin boğazından tuttu. Lain "bre hey" deyince Halîd'in yanına götürdü. Yere vurdu. Lain gözünü açtı gördü ki bir kaç aslan arasındadır. İmam Ali dine davet eyledi. Lain herze yemeye başladı. İmam hemen lainin başını kesti ve bir nara attı ki "Allah ü Ekber!" Cümle kafir uykudan sersemleyip birbirine giriştiler. Hemen iki yüz kişi imana geldiler. Kalanını kırdılar. Mallarını Müslüman olanlara verdiler. Şerait-i İslâm'ı öğrettiler. Onların ululuları var idi. O malı ona teslim eylediler. Ömer'i alıp koyunları sürüp yola revan oldular. Medine'ye yaklaştıklarında İmam Ali Halîd'i, Muhammed Aleyhisselam'a müjdeci gönderdi. Halîd Medine'ye geldi. Doğru Mescid-i Resulullah'a geldi. Seğirtip Resulullah'ın mübarek elini öptü. Resul-i Ekrem Halîd'in gözlerinden öptü.

Halîd:

"Sultanım size müjdeler olsun İmam Ali geliyor" diye dualar etti.

Resul-i Ekrem dedi:

"Ya Halîd sana müjdeler olsun ki benimle cennette olasın."

Halîd'in hemen ihtiyarı kalmayıp Resul-i Ekrem'in mübarek ayağına yüzünü ve gözünü sürüp ağladı. "Elhamdülillah bu-

gün muradıma erdim" dedi. Oradan kalkıp Fâtımatü'z-Zehra'ya ve Hasan Hüseyin efendimize muştuladı. Oradan cemi ashaba muştuladı. Cümlesi işitip şâd oldular. Resul-i Ekrem emreyledi İmam Ali'yi karşılamaya çıktılar. İmam Ali, Resul-i Ekrem'i görünce hemen Düldül'den indi. Seğirtip Resul-i Ekrem'in ayağına kapandı. Resul-i Ekrem de İmam Ali'yi bağrına bastı ve iki gözlerinden öptü. Hal ve hatırını sordu.

Hasan ve Hüseyin geldiler. Babalarının elini öptüler. İmam onları bağrına bastı. O gün kıyamet günü gibi oldu. Ondan sonra Fâtıma radiyallahuanha ile görüştü. Oturdular ve ondan sonra sahabeler ile görüştü. İmam Ali neyleyip nettiğini bir bir hikâye eyledi ve Kahkaha melunun kızı ağlayıp Resul-i Ekrem'in ayağına kapandı. İmam Ali o duhteri[123] Resul-i Ekrem'e takdim eylediği zaman o mübarek âşık oldu. Resul-i Ekrem de onu gördü emreyledi nikah ettiler. Resul-i Ekrem'i zamane hatunu ile gerdeğe koydular. İkisi de muratlarına erdiler. Ondan sonra zamane hatunu, düş görüp kendisine âşık olup düşünde kendisine iman getirdiğini bir bir hikâye eyledi. Resul-i Ekrem onu tasdik eyledi sonra Medine'ye geldiler. İmam Ali de o getirdiği bin beş yüz deve ile o kadar malı ve cevahiri cümle Said bin Ubad'a hediye verdi. Kendi bir habbe almadı. Elini silkip kalkıp evine geldi. Said bin Ubad, İmam Ali'nin bu cömertliğini gördü hayran oldu. Sonra Said bin Ubad beş deve alıkoydu bakiyesini ashaba üleştirdi. Sonra Resul-i Ekrem Aleyhisselam işitip şâd oldu. İmama hayır dualar eyledi. Ondan sonra her bir sahabeler yerinde karar eylediler.

Bu hikâye burada tamam oldu. Allah Teâlâ bizleri de iki cihan serveri Muhammed Mustafa Aleyhisselam efendimizin ve Hz İmam Ali efendimizin şefaatlerinden mahrum eylemeye!... Amin!...

[123] Duhter: Kız.

Hâzâ Gazavât-ı İmam Ali
Kal'a-yı Berber Bâ Zümür
Ateşperest

İmam Ali'nin
Berber Kalesi
Cengi

Râviyân-ı ahbâr ve nâkilân-ı âsâr şöyle rivayet ederler ki:

Server-i Kainat ve Mefhar-i Mevcudat ve Hulasa-i Din-i Seyyid-i Kevneyn Muhammed Mustafa Ahmed-i Muhtar ve Mihter-i Âlem ve Bihter-i Evlad-ı Âdem ve Tetimme-i Devr-i Zaman ve Hâce-i "Kün fe kân"[124] sallallahualeyhivesellem bir gün sabah namazını kılıp secde-i âzamda[125] mübarek arkasını mihraba verip oturdu. Ashaba nasihat ederdi. Ashap O'nun şeker sözüne kulak verip dinlerdi. O sırada mescit kapısına bir güzel yiğit geldi. Yol zahmeti çekmiş ve gayet yorulmuş olduğunu gösteren bir işaretle selam verip ağladı.

Resul Aleyhisselam ashaba sorup:

"Bu nedir?" dedi.

Ashap dediler:

"Garip yiğittir. Sûreti mahbup. Yol zahmeti çekmiş kişiye benzer. Ağladığından cevap veremez."

Resul Aleyhisselam:

"İçeri girsin!" dedi.

O yiğit içeriye girdi. Hazretin mübarek cemalini gördü.

[124] Server-i Kainat ve Mefhar-i Mevcudat ve Hulasa-i Din-i Seyyid-i Kevneyn Muhammed Mustafa Ahmet Muhtar ve Mihter-i Âlem ve Bihter-i Evlad-ı Âdem ve Tetimme-i Devr-i Zaman ve Hâce-i "Kün fe kân": Kâinatın Efendisi, varlıkların övüncü, dinin özü, iki âlemin efendisi, Muhammed Mustafa seçilmiş; övülmüş, âlemin yücesi ve âdemoğlunun en üstünü ve devr-i zamanın tamamlayıcısı, varlık ve yokluğun Efendisi.

[125] Mescid-i Nebi.

Anladı ki Resul Aleyhisselam O'dur. Hemen "ah" edip ağladı. Ağlaması bittiğinde işaretle selam verdi. Meğer dilsizmiş.

İşaretle der:

"Dilsizim, dilim yok ki söyleyeyim."

Sonra Resul Aleyhisselam dedi:

"Ey biçare, yaklaş! Ağzını göreyim."

O yiğit yaklaşıp ağzını açtı. Gördüler ki dili kesilmiş. Resul Aleyhisselam mübarek dudaklarıyla okudu. O anda dili iyileşti. Tekrar fasih kelam ile selam verip bir zaman ağladıktan sonra konuşmaya başladı:

"Ey Tanrı'nın Peygamberi! İki cihanın Serveri! Ben Berber Kalesinin Padişahının oğluyum. Adım Beşir'dir. Atama Zümür ateşperest derler. YahudBai gayet melun kindar kişidir. Sizin gayet düşmanınızdır. Sihirbaz bir anası vardır ki âlemde misli yoktur. Bir rahibi vardır. Adına Tabun derler. Ulu rahiptir. Arap ureba içinde olan hep ona tabidir. Küfrü muhkem haindir. Ben ondan İncil okurdum. Bir gün okurken bir yere eriştim ki senin mucizelerin yazılmış. Ve Ehl-i Beyt'in Aliyyü'l-Murteza'nın kerameti, evvel gelip geçen peygamberlerin mucizeleri anlatılır. Ümmetlerini nasıl davet ettikleri ve ümmetlerinden kendilerine -uyanı uydu- uymayanına nasıl beddua edip helâk oldukları ve senin, yarın kıyamet gününde ümmetlerine nasıl şefaat edeceğin cümlesi yazılmış. Açıklanan bu sıfatları rahibe sordum. Aksine cevap verdi. Hiç gönlüm inanmadı. Sonunda İncil'den usandım. İslâm muhabbeti gönlüme doldu. Gördüm ki onların dinlerinin ve mezheplerinin sonunda hiç hayır ve salah yoktur. Onu terk eyledim vardım babamın sarayında bir yıl bir hücre içinde oturup gece gündüz senin methini zikrettim. Bir gün, benim hâlime muttali olmuşlar. Babama varıp söylemişler ki: "Oğlun, Muhammed dinine girdi. Gece gündüz zikri fikri Muhammed'i zikretmektir. Hiç kimseye karışmaz ve cümle Yahudilerden ve Hıristiyanlardan uzlet eyledi" diye bildirmişler.

Babam da beni bir halvet yere davet eyledi. Bana o yalan ve çürük mezhepleri söyledi. Kabul etmedim ve sözünü dinlemedim. Kendi batıl dinine davet edegördü Ben dinlemeyince gazaba geldi öldürmeye kıyamadı emreyledi dilimi kestiler ve şehirden dışarıya aç yalın ayak sürdüler. Ben bir yıldır seni isterdim ki bugün elhamdülillah mübarek cemalini gördüm iyileştim. Bundan sonra ömrüm oldukça hizmetinizde olacağım. İncil'de senin faziletlerini gördüğüm zaman imana geldim. İşte iki yıl oldu ben sana iman edeli."

Resul Efendimizin de yüreği acıdı. Bir zaman ağladı. Ondan sonra Hazreti Resul Aleyhisselam dedi:

"Ey ashabım! Kimde din gayreti ve İslâm muhabbeti varsa asker toplayıp Berber Kalesi'ne gidip gaza ede. O kafiri batıl dinden hak dine davet eyleye."

Malik Ejder oturduğu yerden kalkıp geldi. Resul Aleyhisselam'ın elini öptü ve dedi:

"Ya Resulallah! Bana destur verin Berber Kalesi'ne ben gideyim."

Resul Aleyhisselam dedi:

"Yürü var ya Malik Ejder, o gazaya cehdeyle."

Gerekli hazırlıkları yaptılar. Halîd bin Velid ve Ömer Madikerib ile beraber otuz bin ashap cem oldular. Hazreti Resul Aleyhisselam Halîd bin Velid'i serasker tayin etti. Ömer Madikerib'i Arap urebaya[126] pehlivan[127] ve Malik Ejder'i emir tayin eyledi. İşiten herkes hazır oldular. Yirmi gün içinde otuz bin sahabe toplandı. Resul Aleyhisselam emreyledi; Medine'den dışarı bir menzil yol yürüdüler. Resulullah, bu askere nazar eyledi. El kaldırıp dua eyledi. Kendileri yine Medine'ye döndüler. Asker, Berber Kalesi'ne revan oldular.

Berber Kalesi'ne seksen günde vardılar. Berber Kalesinin

[126] Urebâ: Araplar. (Metinde sıkça kullanılan "Arap ureba" şeklindeki bu tabiri aynen yazdık)

[127] Pehlivan: Yiğit, cesur, kahraman, savaşçı. Savaşlarda iki taraftan teke tek çarpışan savaşçılar

karşısına vardıklarında sur üzerinde bir kişinin durduğunu gördüler. O kişi de İslâm askerini gördü. Kaleye vardı, har har solur.

"Ne haldir bu hal?" dediler.

Dedi:

"Kalemize Mekke'den Medine'den asker geldi."

Kös sesleri ile âlem doldu. Harp borusu öyle çalınır ki Berber vilayetinde kıyamet koptu sandılar.

Zümür ateşperest bunu işitince can başına sıçradı. Acele ile cenk borusu çaldırdı ve hazır olanlar asker yerine girdiler. Etrafa haber oldu:

"Kalenize Mekke Medine askeri geldi. Kalenizi almaya ve malınızı yağma etmeye ve avradınızı ve oğlanınızı esir etmeye ve dininizi tebdil etmeye geldiler. Her kimde din gayreti var ise üç güne dek hazır olsunlar" diye çağırdılar.

Bu taraftan İslâm askeri Berber Kalesi'ne karşı bir otlu sulu yere kondular. Atlar gayet yorulmuştu. Zira seksen gün yük zahmeti çekmişlerdi. Orada biraz rahat olalım dediler.

İşte bunlar dinlenmekte dursunlar...

Biz geldik Zümür ateşperestin durumuna.

Zümür ateşperest vezirlerine ve beylerine dedi:

"İşte üstümüze asker geldi. Çare nedir? Ne tedbir edelim?"

Zümür ateşperestin bir anası var idi. Gayet sihirbaz idi. Öyle ki âlemde misli yoktu. Zümür ateşpereste dedi:

"Ey oğul, sen hiç gam yeme. Benim adıma sihirbaz Katana derler. Ben o kadar sihir edeyim ki âlem halkı kıyamet koptu sanalar."

Oğluna böylece teselli verdi. Zümür ateşperest işitip şâd oldu. Bu sihirbaz Katana'nın sihri o kadar meşhur olmuş idi ki önüne bir leğen su koysa ve bu sudan sağ eliyle gökyüzünden yana saçsa o anda gök gürleyip dolu yağardı. Öyle ki âlem zelzeleye varırdı. Ve yeryüzündeki canavarlar hep helâk olur-

du. Eğer sol eliyle saçsa o kadar yağmur yağardı ki Nuh tufanı olurdu. Katana İslâm askerinin geldiğini öğrenince hiç kıpırdamayıp dedi:

"Bir sihir eyleyeyim ki ne olduklarını bilmeyeler ve başlarını ellerinin arasına alıp kaçalar. Yeryüzünü ejderhalar ile doldurayım da İslâm askerine saldırsınlar."

Zümür ateşperest işitip şâd oldu. On bin kişi hazır edip Katana da sihre başladı.

Bunlar bu halde biz geldik İslâm askerine...

Halîd bin Velid, Malik bin Ejder ve Ömer Madikerib ve cümle Arap pehlivanları bir yere toplandılar. Tedbir edip cenk hazırlığını gördüler. Tam yedi gün oturdular dinlendiler. Yol yorgunluğunu attılar. Sekizinci gün Yemame adlı bir fasihu'l-lisan[128] Arap var idi. Onu Zümür'e elçiliğe gönderdiler. Yani gidip Zümür'ü imana davet eyleye. Yemame, kaleye yaklaştığında gördü ki kale halkı hep cenge hazırlanmışlar. Biraz daha gittikten sonra yüreğine korku düştüğünden, dönmek istedi. "Ulular arasında meşhurdur ki 'elçiye zeval olmaz' diye söylenir. Bari varayım elçiliğimi eda ederim. Cevap ne ise ileteyim" diye düşünüp kale kapısına gelerek kapıcıya dedi:

"Ben İslâm askerinden elçiliğe geldim. Beni beyinize götürün."

Gidip Zümür'e: "Elçi geldi" diye haber verdiler. Zümür dedi:

"Elçiye zeval olmaz, gelsin!"

Yemame'yi alıp Zümür ateşperestin huzuruna getirdiler. Zümür, Yemame'yi gördü. Hayli herze ve hezeyan söyledi. Hazreti Resul için düşmanlık haberlerin verdi. Yemame dedi:

"Bey kişiden ve ululardan bu şekilde kelam ayıptır. Muhammed Medine'de olup sen burada olduğun halde Ona bunun gibi sözler söylemen reva değildir. Bey olanlara gayet ayıptır."

Zümür melun, Yemame'den bu sözleri işitince çok kızdı.

[128] Fasihu'l-lisan: Güzel, düzgün, açık konuşan.

Elçiye başka bir şey söylemedi. Son sözü bu oldu ki: "Git cenk hazırlığını gör" dedi. Yemame bu haberi işitti gelip İslâm askerine haber verdi. İslâm askeri de cenk hazırlığını gördüler. O gece de orada kaldılar. Sabah oldu İslâm askeri sabah namazını kılıp tesbih okudular. Sonra iki asker iki taraftan atlara bindiler. Sağa sola alaylar düzdüler. Çavuşlar yürüdüler ve her taraftan meydan yüzünde bahadırlar at oynatıp cevelan kıldılar. İki asker nazar edip bakarlardı ki acaba pehlivanlardan meydana kim gire erlik göstere derken küffar tarafından bir lain ata binmiş ve bir gürz eline almış ve bir kılıç hamaili kuşanmış başından ayağa demire gark olmuş at sıçratıp meydana geldi. Biraz laf vurup at başını çekti durdu. İslâm askerinden er diledi. İslâm askerinden de Abdullah Yemenî derler bir pehlivan var idi. Meydana geldi. At oynatıp biraz cevelan edip Hakk Teâlâ'ya şükür eyledi. Ve Muhammed'e salavat ve bir tekbir getirip atını mahmuzladı o kafirin üzerine vardı ve dedi:

"Ey kafir, hamle eyle. Zira evvel hamle kafirindir. Ben Müslümanım. Sonraki hamle benimdir. Eğer sen galip olursan fırsat senindir. Eğer ben galip olursam seni imana getireyim."

Deyince lain gürzle hamle kıldı. Abdullah Yemenî elini uzatıp gürzü kafirin elinden alıp havaya attı. Kendi gürzünü eline alıp dedi:

"Ey kafir, gafil olma işte geldim."

Gürzü kafirin başına öyle çaldı ki melunun başı dardağan oldu. Abdullah Yemenî, "İmana gel" demeyi unuttu. Kafir cehenneme gitti. Bir kafir daha hamle yaptı. Abdullah Yemenî onu da süngü ile göğsünden vurdu. Öyle ki göğsünün arkasından çıktı. Bu halde atından düştü o da cehenneme doğru çekildi. Onun ardınca bir kafir daha girdi. Onu da kılıçla iki parça etti. At başını çekip meydan ortasında durdu. Kafirden artık meydana kimse gelmedi. Abdullah Yemenî askerine geldi. Sonra küffar askerinden bir pehlivan Zümür'den meydan diledi. Zümür destur verdi. Kafir meydana gelip at başını çe-

kip İslâm askerinden er diledi. Ashaptan emir-i pehlivan Ömer Madikerib meydana girdi bir zaman cevelan eyledi. Bu kafir ileriye geldi. Ömer Madi dedi:

"Ey kafir, hamleni yap. Biz İslâm ehliyiz. Evvel darp kafirindir."

Kafir dedi:

"Senin gibi kişiye ben kılıç çıkarmaya ve elime gürz almaya arlanırım."

Hamlesini yaptı. Ömer Madikerib kolayca savuşturdu. Kafir üç hamle eyledi. Sonunda Ömer Madikerib dedi:

"Ey kafir, üç hamle senin idi. Üç hamle de benimdir. Gafil olma işte vardım."

Kafire bir gürz vurdu. Kafir hemen kalkanını karşı tuttu. Ömer bir nara atıp öyle vurdu ki kafirin kalkanı iki parça oldu. Gürz tepesine dokundu. Kafirin aklı gitti. Sersem oldu.

Ömer Madi dedi:

"Ey kafir, bana emirim vasiyet etti. "Bir kafirle cenk edersen eğer sen galip olursan öldürme. Önce imana davet et. Eğer gelmezse öldürürsün" diye tembih eyledi. Şimdi anladım ki eğer bir hamle daha edersem geberirsin. Gel şimdi Müslüman ol."

Kafir dedi:

"Ya emir, sen bana imana gel dediğin benden korkundandır."

Yine hamle etmek diledi. Ömer Madi dedi:

"Kafir aklın gitti hamle etmek dilersin."

Ömer hamle etti kafir can acısından ne yapacağını bilemez oldu. Kah süngü ile kah kılıç çeker. Sonra Ömer dedi:

"Ey kafir iman getir."

Kafir dedi:

"Ya Ömer, yirmi yıldır ben sanem kuluyum bundan sonra cadıya mı kul olayım?"

Yine hamle eyledi. Ömer davetten geçti. Ondan sonra

"Ben senin hesabını göreyim" dedi. Kafirin üstüne yürüyüp dedi:

"Ey kafir hazır ol."

Öyle çaldı ki gövdesinden başı yere dikildi. Dahi tekbir getirip bir nara attı kafirden er diledi.

Ve yine dedi:

"Ey kafirler, hani bir er ki gele beni meydandan çıkara."

Meydan içinde cevelan eyledi. Zümür ateşperest bu işleri gördü aklı başından gidip askerine dedi:

"Hani bir kişi yok mudur buna mukabil ola ve meydandan çıkara?"

Hiçbir kimse cevap vermedi. Sonunda bir kafir meydana geldi dedi:

"Ey pehlivan, meydana gel dersin meydana gelmeye korkarız ki canımız sağ gitmez. Can azizdir" deyip sustu.

Bir zamandan sonra bir ömrü günü tükenmiş kafir meydana geldi ağladı. Ömer de kafirin yolunu bağladı. Aklına imana davet etmek gelmedi. Hemen kafirin tepesine bir gürz vurdu kafirin tepesi çürük kabak gibi dardağan oldu. Meğer akşam idi. Ömer döndü İslâm askerine geldi. Amma kafirin nefesi bağlandı. İslâm askeri namaz kılıp o gece de orada kaldılar.

Biz geldik sihirbaz Katana'ya...

Melun Zümür ateşperest gördü ki İslâm askeri namaz kılıp o gece orada karar kıldılar. Zümür, anasına rica edip dedi ki; "sihir yap!" O melun sihir yapmaya başladı.

Bu taraftan İslâm askeri gördüler ki sabah oldu. Sabah namazını kılıp tesbih okuturlar. O sırada gökyüzüne bir parça bulutun geldiğini gördüler. Cihan karanlık oldu. Şimşek oynar ve yıldırım şakır, o kadar kar yağmur dolu yağdı ki İslâm askeri aciz ve perişan oldular. At kişnemesi, erenler sesi ayyuka çıktı. İslam askeri birbirlerinden ayrılıp herkes bir yana gitti. İslam askerine küffar galip oldu. Kamilen altı yüz ashap şehit oldu.

Ömer Madikerib tutsak oldu. Baki askerin her biri bir yana başını alıp kaçtı.

Beri yandan sihirbaz Katana melunu geldi Zümür'e dedi:

"Ey oğul, muradınca ve gönlün dilediğince oldu."

Zümür dedi:

"Ya ana, eğer sen bu sihri yapmayaydın iki gün cenk oldu dağıldık. Eğer bir gün daha olsaydı kaleyi verirdim ve onların dinine girerdim."

Sihirbaz Katana dedi:

"Ey oğul, ben de seni o afetlerden sakladım bu kadar iş ettim."

İşte bunlar sevinmekte olsunlar...

Bu taraftan İslâm askeri kaçmaktan seksen günlük yolu yirmi günde aldılar. Askerin önünce kaçan Medine'yi buldu.

Meğer bir gün Hazreti Resul Aleyhisselam Medine'de otururken mahzun oldu.

"Eyvahlar olsun, İslâm askeri dağıldı. Altı yüz ashabım şehit oldu ve Ömer Madikerib giriftar oldu ve baki askerim hor ve hakir oldu" dedi.

Ashaplar dediler:

"Ya Resulallah! Cebrail mi haber getirdi?"

Hazreti Resulullah Aleyhisselam:

"Evet, Cebrail haber verdi" dedi.

Hem o gün kaçıp gelen ashap vaki olan kıssayı bir bir hikâye eyledi. Üç günden sonra baki askerle Malik Ejder çıkageldiler Medine'de bir azim yas ettiler. Hazreti Resul Aleyhisselam siyah imame sarındı, ashap gayet mahzun oldular. Resul Aleyhisselam yedi gün dışarı çıkmadı. Sekizinci gün Cebrail Aleyhisselam gelip dedi:

"Ya Resulullah! Hakk Teâlâ sana selam eyledi. Git habibime söyle de ki; "İslâm askeri cadı şerrine ve avrat mekrine[129] uğ-

[129] Mekr: Hile, düzen, hile ile aldatma

radılar. Zira ezelde kudretim âleminde var idi ki bu asker oraya vara cadının sihriyle dağıla ve altı yüz ashap orada şehit ola. Şimdi var habibime söyle mahzun olmasın. O gaza Ali tarafından fetholsa gerektir. Şimdi bu kere Ali'yi göndersin. O kaleyi fetheylesin ve Ömer Madikerib'i esirlikten kurtarsın ve o altı yüz ashabın kanını alsın" deyip Cebrail yine gitti.

Hazreti Resul Aleyhisselam, sabah namazını kılıp arkasını mihraba verip oturdu ve dedi:

"Ey ashabım, size müjdeler olsun ki Cebrail gelip haber verdi ki Hakk Teâlâ (ac) Berber Kalesi'nin fethini İmam Ali'ye vermiş. Varıp Ömer Madikerib'i kurtara ve şehit olan altı yüz ashabın kanını alsın diye buyurmuş. Şimdi ey ashabım! Siz ne dersiniz?"

Ashap dediler:

"Hakk Teâlâ buyurduysa ferman sizindir."

Sonra İmam Ali'ye dedi:

"Ya Ali, Berber Kalesi'nin fethini Hakk size emreylemiş."

İmam Ali hemen ayağa kalkıp dedi:

"Ya Resulallah! Canım başım Hakk Teâlâ yoluna kurban olsun. Varayım o gazaya gideyim."

Ashap dediler:

"Cadı kalesi imiş. Hiçbir şey kar etmemiş."

Hazreti Ali dedi:

"Hakk Teâlâ fırsat verir."

Resul Aleyhisselam dedi:

"Ya Ali, asker hacet olur mu?"

Hazreti Ali dedi:

"Yok ya Resulallah! On deve gerektir ki ve her deveye iki sandık gerektir ve her sandığa birer örtü gerektir ve her devenin üstüne bir güzel yüzlü ashap oğlanları gerektir. Bezirgan şeklinde gideyim. Ta ki o kaleyi fethedeyim."

Sonra o zaman her ne dediyse cümlesi hazır ettiler. O Zümür oğlu Beşir de onlara katıldı. Hazreti Resul Aleyhisselam,

İmam Ali'ye Ömer Madi için sıkı tembihlerde bulundu. Hazreti Ali; "Bismillah, niyet gaza" deyip Düldül'e bindi. On deve yüküyle ve on oğlanlarla Emiru'l-Müminin Hasan ve İmam Hüseyin radiyallahuanh ve Kanber ile on bir kişi oldular. Hakk Teâlâ'ya tevekkül kılıp Medine'den dışarı Hazreti Resul Aleyhisselam da onlarla bir konak beraber gitti.

O arada Resul Aleyhisselam:

"Ya Ali! Git şimdi sizi Allah'a ısmarladım. Allah Teâlâ yardımcınız olsun" dedi. Yine Medine'ye döndüler.

Emiru'l-Müminin Ali o gün akşama değin yol sürdü. Akşam bir yere kondular. Namaz kılıp yemek yediler. İmam Ali dedi:

"Ey Beşir, Berber Kalesi ne kadar günlük yoldur?"

Beşir dedi:

"Seksen günlük yoldur."

İmam Ali dedi:

"Himmet eyle ki yarın sabah inşallah varırız."

Beşir dedi:

"Ya Kanber, bak İmam ne söyler?"

Kanber dedi:

"Sen kendi âleminde ol. İmam ne derse kendi bilir."

Beşir sustu. Çünkü İmam Ali o gece orada kalmak istiyordu. Yatsı namazını kılıp tesbih okudu.

İmam Ali burada...

Biz geldik Ömer Madikerib'e...

Ömer Madikerib "ah" edip zindan içinde demire gark olmuş yatıyor. İmam Ali'nin Medine'den çıkıp dışarıda yattığı o gece Ömer Madikerib münacat edip dedi:

"Ey kimsesizlerin koruyucusu Rabbim ve ey Padişah, bent içinde kaldım. Giriftar oldum. Ilâhi, birsin birliğin hakkı için bana medet eyle."

Hakk Teâlâ, Ömer Madikerib'in niyazını kabul edip o

gece Cebrail, Mikail, İsrafil ve Azrail Aleyhisselam'ı gönderdi. Her bir kişiyi ve her deveyi birer melek getirdi. İmam Hüseyin'i getiren İsrafil idi. İmam Hasan'ı getiren Mikail idi. İmam Ali'yi getiren Cebrail idi. Ansızın gördüler ki Amr bin Ümeyye[130] çıkageldi.

Hazreti Ali o gece Hakk Teâlâ'nın inayetiyle ve Hazreti Resul Aleyhisselam'ın mucizesi olarak ve Ömer Madikerib'in duası bereketiyle sabah olunca adamları ve develeri melekler Berber kalesine ilettiler.

İmam Ali der:

"Ya Beşir, aç gözünü."

Beşir gözünü açtı. Gördü ki sabah olmuş çevre yana baktı gördü ki Berber iline gelmiş.

"Aferin, sadaka ya Emiru'l-Müminin" dedi.

Sonra Hazreti Ali dedi:

"Ya Beşir, buraya ne derler?"

Beşir dedi:

"Tamam Berber yeridir. Şu görünen kale Berber Kalesidir. Ve o su Fırat suyudur."

Hazreti Ali dedi:

"Ya Beşir, nice tedbir edelim. Berber Kalesi'ni almaya neylemek gerek?"

Beşir dedi:

[130] Amr bin Ümeyye: Damra kabilesinden olan Amr binÜmeyye (r.a.) Uhud savaşından sonra Müslüman olmuş, Hz. Peygamber (s.a.s.) dönemindeki diplomatik etkinliklerde çok önemli görevler üstlenmiş bir sahabedir. Bedir ve Uhud savaşlarında Mekkelilerin safında yer almıştır. Hazreti Peygamber (s.a.s.) Amr bin Ümeyye ed-Damrî (r.a.) ile hicretin 7. yılı Muharrem ayında İslam'a davet için Habeş Kralı'na bir mektup göndermiştir. Hendek Savaşı'ndan sonra Hazreti Muhammed'in (s.a.s.) Mekkeli yoksullara dağıtılmak üzere toplanan yardım malzemelerini Amr bin Ümeyye (r.a.) organize etmiştir. Hicretin 9. yılında Tebük Seferi'ne katılmıştır. Hicretin 10. yılına doğru Hazreti Peygamber'in mektubu Müseylime'ye göndermek üzere bir kez daha elçilikle görevlendirilmiştir. Hz. Peygamber dönemi sonrasındaki hayatını Medine'de tamamlamış, Hicret'in 60. yılından önce Medine'de vefat etmiştir.

"Ya Ali, bu hususta siz en iyisini bilirsiniz. Bizim tedbir etmeye çaremiz yoktur."

Hele bir zaman durdular. Beri taraftan surların bir yüksek yerinde bir gözcü kafir var idi. Bu gözcü kafir gördü ki bir bezirgan geldi. On devesi var ve on yük kumaşı var ve her yük üstünde birer mahbup köle var ve dahi kendi yanında kölesi var ve bir yer ister ki kona. Gözcü bunu hayli gözetti. Güneş doğdu İmam Ali bir zaman etrafa nazar eyledi. O sırada bir karaltı gördü bir tepeye benzer ancak karaltı canavarlar gibi kaynarlar.

İmam Ali dedi:

"Ey Beşir, şu tepe gibi karaltı nedir?"

Beşir dedi:

"Ya İmam, o dağ değildir. Onlar yılandır. Süleyman Peygamber insanlar ve cinler ve hayvanlar ve kuşlara Hakk'ın emriyle hükmederken buranın halkı asi olup hükmüne ram olmamışlar o sebepten Süleyman Peygamber onlara beddua eylemiş. Hakk Teâlâ o halkı kati azap eylemiş yılan olmuşlar sonra yanlışlarını anlayıp Allah'a muti olmuşlar. Allah Teâlâ yılan eylemiş, o yılanlar o zamandan beri orayı karargah eylemişler orada sakin olurlar."

Hazreti Ali bu sözleri işitince derhal oradan göç eyledi. O yılanların makamından yana azmeyledi. Beşir bu işe gayet taaccüp eyledi.

Amr bin Ümeyye dedi:

"Yahu Beşir seksen günlük yolu bir gecede yürüyen bu yılanlara cevap veremez mi?"

Beşir korkup başka bir şey demedi. Yılanlara yaklaştıklarında Düldül'ün takati kalmadı bir adım atmaya. Yılanların korkusundan bir zaman şöyle durdular. İmam Ali; "bu kadar yılanların elbette padişahı vardır zira bu kadar askerler zabitsiz bir yerde durmazlar" diye düşünüp Oğulları İmam Hasan ve İmam Hüseyin'e dedi:

"Ey gözümün nuru oğullarım, varın o yılanlara benden

selam eyleyin. "Bu gelen Tanrı Aslanı size selam eder" ve Şahmeran'a deyin ki "Şah-ı Merdan Ali size selam eder." Bilmiş olsun ki Şah-ı Merdan beni Hakk Teâlâ gönderdi. Berber Kalesi'ni almaya gelmişim. O senin hâlâ karargahınız olan yere çadır kurup konmak murat eder. Şimdi Şahmeran o yerden göç eylesin ve hem imana gelsin ve Muhammed Aleyhisselam'ı hak peygamber bilsin askeriyle Müslüman olsun bizim dinimize rağbet eylesinler. Şimdi bu yerden göç edip gideler varıp başka yerde karar edeler."

İmam Hasan'ı o yılanlardan yana gönderdi. O sur üzerinde olan gözcü gayet taaccüp eyledi. "Eyvah, o kişi yılanlardan yana gitti. Garip kişilerdir gözleri bağlı bezirganlardır bilmezler ki halleri nice olur" deyip sur üzerinden gördü ki yılanlara yakın varınca Şahmeran bunları görüp başını kaldırdı. Bunlara izzet ve ikram eyledi. Sonra Şahmeran'a Şehzâdeler İmam Ali'nin sözlerini bir bir arz eyledi. Şahmeran da "ale'r-ra'si ve'l-ayn"[131] deyip imana geldi ve oradan askeriyle göçtüler.[132]

Ondan sonra Hazreti Ali gelip onların yerlerine konup çadırın kurup oturdular. Bu kere su aradılar bir çeşme buldular ki o yılanların içtiği su imiş. Cümlesi zehir olmuş. Dilediler ki bu sudan içeler.

Hazreti Ali:

"O sudan içmeyin ki zehirdir" dedi.

Bu durumda iken İmam Hüseyin mübarek ağzıyla okuyup suya üfledi. Allah'ın izniyle o su şekerden tatlı oldu.

Bu taraftan gözcü yılanların hâlini görüp kaleye vardı

[131] Ale'r-ra'si ve'l-ayn: Başım gözüm üstüne.

[132] Cenknâmeleri 1950'li yıllarda dönemin diline aktaranlardan biri olan Selami Münir Yurdatap; "Bu savaş masalı en eski taş basma aslından alınarak sade bir dille yazılmıştır" alt başlığıyla hazırladığı "Berber Kalesi" (Bozkurt Kitabevi İstanbul-1957) kitabında bu bölümü şu şekilde yazmış: "... İmam, bu savaşa beraber getirdiği küçük oğlu Hüseyin'e: "Ya Hüseyin," dedi, "şu karşıdaki tepeciklerin altında bir sürü yılanlar vardır. Onları yolumuzdan temizle de gel." Hüseyin, babasının bu emrini alır almaz büyük bir cesaretle devesini yılanların bulunduğu yere sürdü. Yanlarına yaklaşınca kılıcını çekerek birkaçını ikiye böldü. Geriye kalanlar sağa sola dağılarak kaçtılar. ..."

Zümür ateşpereste dedi:

"Ey Şah, bugün bir bezirgan geldi emsalsiz malı vardır ve güzel sûretli köleleri vardır. Otuz kırk yıldır ben burada gözcüyüm bu bezirganın kurduğu çadır gibi görmedim ve bu bezirgan gibi bir heybetli adam görmedim. Çünkü bu diyara geldi evvel bir yere kondu biraz dinlendi ve bekledi. Yine o yerden kalktı o yılanlardan yana yürüdü. Padişahlar adetince o yılanlara elçi gönderdi. Elçi yılanlara vardı Şahmeran cümle yılanlarla oradan göç ettiler o bezirgan varıp o yılanların yerinde çadırını kurup oturdu. O çeşme ki yılanların suyudur o sudan içtiler hiçbir şey olmadılar."

Zümür ateşperest bu haberi işittiği anda nefsi bağlandı, aklı başından gitti ne yapacağını bilmeyip gayet taaccüp eyledi. Hiçbir çare edemedi.

"Bu bezirganın bir sözüyle yılanlar kalka gide" deyip Zümür ateşperest bu işe gayet mahzun oldu yine:

"Bu kişi bezirgan değildir belki bizim başımıza bir bela getirse gerektir" dedi.

Bu taraftan Hazreti Ali dört tarafa nazar etti şehitlerin kabirlerini gördü bir zaman ağladı Kur'an okuyup dua eyledi. Şahmeran'ın yerinde bir kaba ağaç var idi. Hazreti Ali Düldül'ü sürdü o ağaca vardı ve develeri çökerttiler.

İşte bunlar burada karar etmekte...

Biz geldik yine Zümür ateşperest hikâyesine...

Bir yerde ateş yanar idi, o kafirler o ateşe taparlardı. Zümür varıp o ateş önünde secde eyledi ve ağlayıp:

"Ey benim tanrım! Otuz senedir sana taparım bizim tanrımızsın. Her ne türlü bela gelse bize medet edersin" diyerek yardım talep eyledi. Kendinin bir kölesi var idi adına Abdülkerim derlerdi. Amma o köle evvel Hazreti Ali'nin idi. Yirmi yıl olmuştu İmam Ali'den ayrılalı. Bunca vakitten beri Zümür katına gelip karar kılmıştı.

Zümür o köleye dedi:

"Var o bezirganı gör. Kimdir, nereden gelir, nereye gider? Gereği gibi haber al ve metaı nedir öğrenip tez geri gel bize haber ver."

Abdülkerim giderken düşündü ki; "Bu kişi bezirgan değil benim efendim Hazreti Ali'dir zira bu sıfatlar ki onda vardır. O haber kimsenin işi değildir illa ki Hazreti Ali'nin haddidir zira ki yılanların yerine çadır kurup oturmak keramettir ve hem velayettir. Keramet ve velayet Hazreti Ali'ye ve oğullarına mahsustur" diye sevindi.

Hele atını sürdü çadıra geldi. Önce Amr bin Ümeyye'yi gördü tanıdı. Ardından Emiru'l-Müminin İmam Hasan ve Hüseyin'i gördü onları bilemedi zira gittiğinden sonra vücuda geldiler. Çadıra geldi Hazreti Ali'yi gördü bildi. Sevincinden ağladı gelip İmam Ali'nin mübarek eline ayağına düştü, yüzünü sürdü o kadar ağladı ki gözlerinin yaşı sel gibi aktı. Hazreti Ali bildi ki Abdülkerim'dir o da bir miktar ağlayıp dedi:

"Ey Abdülkerim, bunca zamandan beri nerede idin?"

Abdülkerim dedi:

"Ey Şah-ı Velayet! Başıma çok vakıa gelmiştir. Bu kafire esir oldum ancak senin aşkına dinimi sakladım ve senin muhabbetin gönlümde muhkemdir. Şimdi işittim ki "bir bezirgan gelmiş" diye bu vasıfla söylediler. Ben dedim, "Bu, bezirgan değildir kesinlikle benim efendimdir" deyip Allah'a şükreyledim. Zümür beni size gönderdi ve "O bezirganı gör ne halde kişidir" deyip ben de, "Benim efendimdir" deyip şâd ve hurrem oldum. İşte kapına geldim elhamdülillah mübarek cemalini gördüm."

Diz çöktü Hazreti Ali'nin önüne oturdu.

Sonra İmam Ali dedi:

"Ya Abdülkerim! Bu kaleyi nasıl edip alalım?"

Abdülkerim dedi:

"Efendim! İşbu kaleyi devletinde tez vakitte alırsın."

Hazreti Ali bu kalenin vasfını sual eyledi. Ve o gelen aske-

rin hâli nice olup dağıldığını ve Ömer Madikerib'i sordu. Abdülkerim hep cevap verdi ve yine döndü dedi:

"Efendim! Şimdi o kafir sizi benden sual eder ne cevap vereyim?"

Ali dedi:

"Ey Abdülkerim! O kafire, 'Bu bir bezirgan imiş maşrık tarafından gelirmiş yükü lal ve cevahirmiş deldirmek için niyeti ve azmi Bağdat imiş' diyesin."

Abdülkerim bu cevapla çadırdan çıkıp Zümür katına geldi dedi:

"Ey Şah! Bu gelen bir ulu bezirgan imiş. Yükü lal cevahirmiş dilemiş ki Bağdat'a vara orada bir üstat hakkak varmış o lal ve cevahiri orada deldire. On yükü ve on mahbup kölesi var ki âlemde benzeri bulunmaz."

Zümür bu sözü işitince kararsız oldu niyeti bu idi ki bezirganı şehre getire malını ala yahut bir nice kulunu ala.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Bu Zümür'ün bir veziri vardı Müslüman olmuştu gayet salih dindar kişi idi. Kafirler arasında dinini sakladı. Hiç kimse bilmezdi.

Zümür o vezire dedi:

"Var o bezirganı benim katıma getir."

Vezir de Hazreti İmam'ın çadırına geldi hazreti Ali'ye selam verdi. İmam Ali "aleyke's-selam" diyerek selamını aldı.

Vezir dedi:

"Efendim! Zümür ateşperest sizi şehre davet eyledi."

Hazreti Ali "hoş ola varalım" deyip çadırdan çıktı. İmam Hasan, İmam Hüseyin, Amr Ümeyye, Kanber ve diğer on sahabeyi de aldı. Amma Zümür'ün oğlu Beşir çadırda develerin yanında kaldı.

Hazreti Ali dedi:

"Ya Beşir! Sen burada kal. Üzülme biz yine geliriz inşallah!"

Düldül'e bindi, kalan delikanlılar kullar âdetince yürüdüler ta Zümür'ün sarayına vardılar. Önce Amr yürüyüp Zümür'ün katına girdi. İmam da Düldül'den inip Zümür'ün katına girdi. Zümür, Amr bin Ümeyye'yi görünce bir gökçek adam. Köse köle. Şöyle şenlikler eyler. Bir lahzada yüz türlü sûretler gösterir. Hiç kimseden derdi yok. Zümür korktu, "Bu kişi bu zamanenin adamı değildir" diye düşündü. O sırada Hazreti Ali içeri girdi. "Acaba şimdi nasıl selam versem" diye düşündükten sonra:

"Selam o kişilerin üzerine olsun ki Tanrı'yı bir bilip ve Muhammed'i hak peygamber bile" diyerek selam verdi.

Gördü ki Zümür sohbet eder. Çeng, çegane,[133] ney ve def çalınır. Hazreti Ali o meclise varınca çengilerin ellerindeki çengler yere düştü. Cümlesi sağır olup sesleri de çıkmaz oldu. Sohbet ehlinin sohbet etmeye takatleri kalmayıp solukları kesildi. Zümür, Hazreti Ali'nin bu vecihle selam verişini işitti aklı başından gitti içinden dedi:

"Bu kişi bezirgan değildir bir ulu kişidir hayır ola!"

Hazreti Ali'nin ardınca İmam Hasan, İmam Hüseyin ve o on delikanlı geldiler. Hazreti Ali geçip oturdu. O anda sarayın ağaçları titredi. Zümür'ün aklı başından gitti, benzi sarardı. Yine kendisine geldi emreyledi bir sandalye getirdiler, İmam Ali üzerine otura. Hazreti Ali sandalyeyi tepti sandalye saraydan dışarı düştü. Tez kendisinin seccadesini döşediler İmam oturdu.

Zümür dedi:

"Ey bezirgan, sandalye üzerine niçin oturmadın?"

Hazreti Ali dedi:

"Ömrümde kafir döşeğinde oturmadım. Şimdi de oturmam. Meğer Müslüman olasın."

Zümür başını aşağı eğdi. Kanber, İmam Hasan, İmam Hüseyin ve sahabeler gelip ellerini kavuşturup köleleri imiş

[133] Çeng: Bir çeşit saz; çegane: Bir çeşit çalgı

gibi Hazreti Ali'nin karşısında durdular. Zümür işaret eyledi yemek getirdiler altın ve gümüş sahanlar ile.

Amr:

"Ya Ali! Bu sahanları görüyor musun? Vallahi ben buraya hayır işe gelmedim. Elbette bir sahan aşırırım" deyip İmam'a işaret eyledi.

Yine sabredemedi:

"Ya İmam işte şunu aşırsam olmaz mı ondan iyi sahan mı olur?" dedi.

Hazreti Ali:

"Sen bilirsin?" dedi.

Yemek yemeye başladılar. Amr başını aşağı eğip türlü şenlikler ederek öyle yedi ki, Zümür'ün hoşuna gidip hayran oldu. Bir zamandan sonra başını kaldırdı. O yemek yediği sahanı yaladı ve sildi. Hemen koynuna koydu. Zümür dedi:

"Ey bezirgan, yanında hırsız mı gezdirirsin?"

Hazreti Ali dedi:

"Ben araya girmeyeyim. İşte o, işte sen."

Sofra kalktıktan sonra altın sahanlardan biri bulunamayınca Zümür dedi:

"Bezirganın köse kölesi koynuna koyarken ben gördüm."

Amr henüz oturuyorken hemen gelip aradılar bulamadılar.

Amr:

"Barekallah! Bir bey kişi bizi sarayına davet eder, hem bize hırsız der insaf mıdır?" deyip hemen yerinden kalktı.

Sırtında bir abası belinde bir peştamalı var başka bir şeyi yok.

Amr dedi:

"Ey beyler, ben hırsız mıyım yoksa bu bey yalancı mıdır?"

Hiç kimse cevap vermedi. Amr ileri geldi Zümür'ün ardından burnuna bir fiske vurup hemen kapıya doğru kaçtı.

Zümür:

"Bre yakalayın" dedi.

Hizmetçileri kapıyı tutular. Amr beş on kişinin üzerinden sıçrayıp kaçtı.

Zümür mahzun oldu Hazreti Ali'ye dedi:

"Ya bezirgan, bunun gibi devletsizi yanında barındırıp ne edersin?"

İmam Ali dedi:

"Ey bey, bu bir abdal kişidir. Her ne yaparsa kusuruna bakmayınız ve hem de affediniz."

Zümür dedi:

"Ey bezirgan bunlar senin kulların mıdır yoksa oğulların mıdır?"

Ali dedi:

"Kullarımdır."

Zümür, İmam Hasan'ı gösterip dedi:

"Bu köleyi bana sat alayım."

Hazreti Ali dedi:

"Onu ne yapacaksın?"

Zümür dedi:

"Bu bize layıktır ki bizim silahtarımız ola."

Ali dedi:

"Ey Zümür, eğer sen cümle cihanı versen ben o köleyi sana vermem."

Zümür dedi:

"Bu nice kuldur ki vermezsin?"

Ali dedi:

"Bu köle silahşordur. Bunun öyle hüneri vardır ki yeryüzünde buna mukabil yoktur."

Zümür dedi:

"Ey bezirgan, ben hiç silahşor oynadığını görmedim. Sen buyur nice oynar görelim. Varın silahınızı getirin."

Hemen silahlarını alıp geldiler. İmam Hasan takındığı her silah ile bir türlü hüner gösterirdi. Her kim onu görse

hayran olurdu. Şehzâde silahlarını kuşandı at getirdiler bindi Zümür'ün köşküne karşı bir geniş meydan içinde cevelan eyledi. Zümür hayran oldu.

Ali, Zümür'ün dilince dedi:

"Ey bey, kişi gördün mü?"

Zümür dedi:

"Ey bezirgan, hiç ömrümde bu kölenin hüneri gibi asla görmedim idi. Bu köleyi bana sat."

Ali dedi:

"Satmam fakat kim atından indirirse ona veririm."

Zümür şâd olup, "bu kere bezirgan köleyi bize minnetsiz verdi" diye düşünüp dedi:

"Ey bezirgan, benim bir zenci kölem vardır. Zenci pehlivandırlar eğer senin kölen ona mukabil olursa senin olsun eğer benim kölem senin kölene mukabil olursa sen ne dersin?"

Hazreti Ali dedi:

"Hangi köle galip olursa yenilen köle onun olsun."

Böylece kavl u karar eylediler. Bir de gördüler ki zenci çıkageldi. Şöyle ki yirmi arşın boyu var.

Zümür dedi:

"Ey zenci, bu bezirganın bir silahşor kölesi var. Bezirgan ile şöyle kavil eyledik ki eğer sen bezirganın kölesini yenersen onu sen alırsın eğer o seni yenerse bezirgan seni alır. Amma gayret et ki bezirganın kölesini alasın."

İki pehlivan meydana girdiler. Meydan yerinde önce birbirini sınadılar. Zenci at sürüp Şehzâdenin önünü bağladı. Şehzâde bir oyun gösterdi zenci hayran oldu.

Şehzâde dedi:

"Ey zenci, pehlivanlık meyanında kaç türlü hüner bilirsin?"

Zenci dedi:

"Yirmi dört türlüsünü bilirim. Altısı at üstünde yere inip

yine binmektir. Altısı süngü oynamaktır. Altısı da kılıç oynamaktır."

Emirzâde dedi:

"Bu kadar hünerle meydana girip nedersin? Ben ar ederim yirmi türlü hünerden dolayı meydana girmeye" deyip at başını çekip durdu.

Zenci dedi:

"Ya yiğit, sen ne kadar bilirsin?"

Şehzâde dedi:

"Dört yüz yirmi dört türlü oyun bilirim. Bunlardan maada bir hünerim daha vardır ki on beş kişi benim üzerime ok serpseler hemen bir kamçı ile cümlesini def ederim."

Emirzâde'den bu sözleri işiten zencinin yüreğine korku düştü.

Emirzâde dedi:

"Hamle eyle ey kafir ne durursun!"

Zenci dedi:

"Ey yiğit gel sana bir şey diyeyim. Benim efendim Berber Kalesi'nin padişahıdır senin efendin bezirgandır ondan ne fayda gel benim efendime has pehlivan ol. Seninle sûreta biraz cenk edelim bana yenil seni efendime götüreyim şehrimizde baş pehlivan ol."

Bunun üzerine İmam Hasan dedi:

"Ey lain, herze yeme er isen hamle eyle."

İmam Hasan atının başını çekip durdu. Zenci tam yedi hamle yaptı. İmam Hasan, hamlelerini ret eyledi. Akıbet hamle sırası İmam Hasan'a geldi.

İmam Hasan:

"Ey kafir hazır ol" diyerek eline gürzünü alıp atını mahmuzladı zencinin üzerine geldi. Zenci kalkanını tuttu. Zenci savamadı gürz kalkanına değdi. Kalkan iki parça oldu zencinin aklı başından gitti. İmam Hasan diledi ki bir hamle daha ede.

Zenci dedi:

"Ey yiğit, sabreyle benim bir kalkanım daha vardır onu getirsinler."

İmam Hasan bekledi. Meğer zencinin bir kalkanı var idi dört kat kati çini demirden idi. O kalkanı getirip zenciye verdiler. İmam Hasan hamle eyledi zenci o kalkanı karşı tuttu.

İmam Hasan:

"Ey zenci hazır ol canını kılıçtan sakla" deyip kılıç çekip öyle çaldı ki dört kat kalkanı sekiz parça eyledi. Oradan başına biraz yara açtı. Kan yüzüne revan oldu. İmam Hasan yine atının başını çekip durdu. Zenci de yüzünün gözünün kanını sildi.

Yine İmam Hasan dedi:

"Ey zenci, oyun üçe dektir. Sen on kere hamle eyledin ben iki defa hamle eyledim. Eğer bir kere daha hamle etmeden iman getirirsen babamın başı için seni azat ederim. Zira ben kafirle cenk ederken onu evvela İslâm'a davet ederim. Eğer imana gelirse azat ederim. İmana gelmezse başını keserim. Şimdi ey kafir, imana gel yoksa canını cehennem dağlarına ulaştırırım."

Zenci dedi:

"Ey dilekanlı, sen kimsin ki bana bunun gibi sözleri söylersin?"

İmam Hasan dedi:

"Ey zenci bilmedinse ki bil. Bezirgan zannettiğin kişi bezirgan değildir. Emiru'l-Müminin Aliyyü'l-Murtaza'dır. Ben onun oğluyum. Adım İmam Hasan'dır. Kardeşimin adı İmam Hüseyin'dir. Validemiz Fâtımatü'z-Zehra ve dedemiz Muhammed Mustafa Aleyhisselam'dır. Şimdi hemen imana gel yoksa canını alırım."

Zenci bunları duyunca bir kati avaz ile:

"Hey, bu bezirgan değilmiş" diyerek şamataya başladı.

İmam Hasan eyere gelip zenciye bir kılıç vurdu ta eyer kaşına dek iki parça eyledi. Canını cehenneme yolladı. Zümür bu hâli gördü vay ki kızıp dedi:

"Ey bezirgan gördün mü köleni? Benim şunun gibi kölemi öldürdü. O zenci elli bin kişi içinde bir pehlivan idi."

Hazreti Ali'ye bunun gibi hayli herze ve hezeyan söyledi.

Hazreti Ali dedi:

"Ey bey kişi, seninle bir anlaşma yaptık. Eğer senin kölen benim kölemi yenerse alasın. Eğer benim kölem senin köleni yenerse ben alacağım. Benim kölem galip oldu gördü ki senin kölen kafirdir öldürdü. Zira ben ömrümde kafir köle kullanmadım. Benim kölem senin köleni önce imana davet etmiştir. Müslüman olmamıştır o sebepten öldürmüştür."

Bunun üzerine Zümür başını öne eğdi. Zümür'ün bir veziri var idi dedi:

"Ey bezirgan, gelip hile ile memleketimize girdin. Padişahımıza bir armağanın yok. Bunca malı getirip baçı ve damgası üzerindedir ondan maada padişahın askerinde bir pehlivanı var idi öldürdün ya şöyle selamet kurtulacağını mı sanırsın?" deyip İmam Hüseyin'e yapıştı.

"Bari bu köleyi sat, alayım" dedi.

İmam Ali dedi:

"Bu köle o köleden hünerlidir bunu da satmam."

Vezir dedi:

"Ya bunun hüneri nedir görelim ona göre pahasını verelim."

İmam Ali dedi:

"Bu at üstünde gayet hüner sahibidir."

Vezir dedi:

"Şimdi ne ise hüneri göstersin görelim."

Hazreti Ali buyurdu, silah getirdiler. İmam Ali dedi:

"Bu istediğin köle yeryüzünde hünerler gösterir ki hiç menendi yoktur."

İmam Hüseyin silahları kuşandı ki her silahı kuşanırken bir hüner gösterdi. Talim silahlarını takındı ve bir taze ata bindi. Atı bir süre oynatıp cevelan gösterdi. Kılıç çıkarıp sağına

soluna yalın kılıç oynatıp at üstünden iner ve karnı altından geçip yukarı döner kah at koşarken ayak üstünde durur kah atın sağrısında muallak döner tamam yüz yirmi türlü hüner gösterdi. Ondan atın başını çekip durdu. Zümür bu hünerleri gördü Emirzâde'ye âferinler okudu.

Dönüp İmam Ali'ye dedi:

"Ya bezirgan, bu köle bu hünerleri kimden öğrendi?"

Hazreti Ali dedi:

"Benden öğrendi."

Zümür dedi:

"Ey bezirgan bu kölenin hüneri iyi imiş bana sat. Benim ölen kölemin karşılığı olsun."

Hazreti Ali dedi:

"Bunlar iki köle ikisi birbirinden hünerlidir. Birbirinden ayrılmazlar ve hem küçükten beri çok zahmetlerini çektim, şimdi vermeye kıyamam ve hem bezirgan kişiyim yolda haramiler malıma kastederse bunlar def eder."

Zümür dedi:

"Bari bu deli köleyi ver benim kölemin bedeli olarak."

Hazreti Ali dedi:

"Bunun da nice nice hünerleri vardır ki hiç bir pehlivan edemez."

Zümür dedi:

"Nice hünerleri vardır?"

İmam Ali dedi:

"Bir hüneri budur ki kırk kulaç urganla onu baştan ayağa sarsalar bir kere zorlarsa bentlerini koparır. Bir hüneri de budur ki bir yükrük at[134] ile seğirtip sıçrar üstüne biner ve iner öyle ki atla seğirtse atı geçer. Bir hüneri de odur ki onun bir sapanı ve bir dağarcığı vardır o dağarcığı önüne koysa ve o sapanı eline alsa bir gün akşama kadar taş atsa yine dağarcığı taş ile doludur. Bir hüneri de budur ki eğer dilerse büyük olur kırk arşın,

[134] Yükrük: Hareketlerinde tez ve çevik at.

dilerse bir arşın küçük olur. Bir hüneri de budur ki kırk günlük yolu bir günde alır ve kırk kişinin yemeğini yalnız yer ve kırk adamın götüremediği taşı götürür ve kırk adım yeri bir adımda alır. Bunun gibi köleyi neden satayım kendimden ayırayım?"

Zümür bu sözleri işitince can başına sıçrayıp; "Bu bezirganı ben muhkem tutayım da bu üç köleden birini alayım" diye düşünerek İmam'a dönüp dedi:

"Ey bezirgan, çok söyleme bu üç köleden birini bana ver."

Amr, Şah-ı Merdan'a dedi:

"Ey efendim, çoktan beri heves ederim elime girmez beni buna sat."

Hazreti Ali dedi:

"Ey bey kişi, bu karaca köse köleyi sana satayım ben de bundan usandım amma iki ayıbı vardır biri kaçağandır ikincisi hırsızdır. Benim çok şeyimi çalıp durur. Al o zenci kölenin bedeli olsun."

Zümür sevindiğinden çavuşların birine:

"Al bu köleyi odaya götür" dedi.

Çavuşlar gelip Amr'a yapıştılar "gel gidelim" deyince derhal çavuşun burnuna bir fiske vurdu burnu kırıldı kan revan oldu. Zümür bunu görünce kızdı:

"Bre aman, ellerini bağlayın" deyince Amr derhal Zümür'ün başından tacını kaptı.

Zümür:

"Tutun, işte tacımı da kaptı" diye feryat eyledi.

Amr, saray kapısından dışarı çıkıp kaçtı. Ardına düştüler. Hiç uçan kuşa erişilir mi! Zümür, tahtında taçsız rüsva oldu. Gazaplanıp dedi:

"Ey bezirgan, ne uğursuz kişi imişsin ki bir kölemi öldürdü -ki bin er içinde bir pehlivan idi- bir kölen başımdan tacımı kaptı ki vilayetimin yedi yıllık haracı idi. Ben seni böylece bırakır mıyım?"

Tahtından aşağı indi. Hazreti Ali'nin üzerine geldi.

"Durma git buradan" dedi.

Hazreti Ali yerinden durdu.

Zümür dedi:

"Ey bezirgan şimdiden sonra iyilik geçti. Başını kesip kanını dökmenin zamanı geldi. Yok dersen bu iki köleyi ve malını alıp seni de ilimden aç ve yalın sürdürürüm."

Hazreti Ali dedi:

"Ey Zümür! Bu senin dediğin beylere reva değildir. Bezirgan adamı öldürüp malına tamah edeler aç yalın memleketten sürdüreler bu sözler size ayıptır. Sen benden bir köle istedin ben sana kölemin ayıbını söyledim. Hırsızdır dedim. O hırsız başındaki tacı çalmadı aşikare kapıp kaçtı. Benim bunda günahım nedir? İşte kölen işte sen."

Zümür melun bu sözü işitince gelip dedi:

"Ey bezirgan biz seninle ikimiz meydana girip cenk edelim. Hüner kimdedir görelim."

Hazreti Ali dedi:

"Ey bey kişi, eğer vilayetinde harami var ise varıp cenk edelim. İlla seninle düşmanlığımız yok niçin cenk edelim?"

Zümür becid[135] oldu. Hazreti Ali "benim maksadım da budur" dedi. Hemen saraydan çıktılar. Hazreti Ali dedi:

"Bize meydan gerektir."

Zümür:

"Meydan vardır" deyip hemen harp aletlerini kuşanarak ata binip gürzü eline aldı ve bir kılıç hamaili kuşandı.

Meydana çıkıp durdu. O Şir-i Yezdan, Merd-i Meydan, Şah-ı Merdan ve o Haydar-ı Kerrar, Şah-ı Süvar Sahib-i Zülfikâr Hazreti Ali kerremallahuveche her bir silahı takındı birer hünerle. Zümür'ün askerinin cümlesi hayran oldular. Her bir taraftan hayranlık nidaları yükseldi. İmam Ali, Kanber'e işaret eyledi. Kanber hemen Düldül'ü getirdi. Şah-ı Merdan binip meydana sürdü. Bir süre öyle bekledi. O sırada gördü ki,

[135] Becid: Ciddi.

uzak bir tarafdan bir toz oynadı ki, bir vakitten sonra bir atlı çıkageldi. Önünde alevler asker gibi saf bağlayıp gelirler. Kendinin elinde bir yılan var. Kamçı edinmiş. Hazreti Ali anladı ki sihirbaz Katana'dır. O melun yüzüne bir kalkan tutmuş. Hasan ve Hüseyin, İmam Ali'ye dediler:

"Baba! Bu gelen kimdir?"

İmam Ali dedi:

"Ey gözlerim nuru bu, İslâm askerini dağıtan sihirbaz Katana'dır."

Katana gelince Zümür'e dedi:

"Ey oğul, bu bezirgan değilmiş. Bu Ali imiş. Gelmiş ki bir sihir ile senin askerini yağma ede. Bu bir hilebaz kişidir. Sen bundan gafil olma."

Önünde ve ardında ateşten askeri ve elinde kamçı edindiği bir yılan. Ve ipi yere koyup bir sihir okudu. O ip ejderha oldu. Başladı bu ejderha ağzından ateş saçmaya ve Ali üzerine hamle etmeye. İmam Ali ism-i azam okudu. Hakk Teâlâ'nın inayetiyle ve Muhammed Mustafa'nın mucizesiyle ip öldü. Sihirbaz Katana bunu görünce aklı başından gidip bir "âh" eyledi ve dedi:

"Ya Ali, senin cadılığın benden ziyade imiş. Şimdi canını elimden nice kurtarasın" deyip hamle eyledi ve kalkanını gökyüzünden yana tuttu birkaç kere çevirdi bir sihir okudu.

O anda bir dağ yerinden kopup Ali'nin üzerine geldi. Ali bunu gördü elini kaldırıp:

"Ya İlahî! Kadirsin ey Perverdigar ben zayıf kuluna inayet eyle" diye münacat eyledi.

Münacat tamam oldu kulağına bir ses geldi:

"Korkma ya Ali! Kudretim hakkı için Zülfikâr'ı yere bırak o sihirbaz Katana'nın üzerine karşı sal. Ta ki kudretimi göresin."

İmam Ali bu hitabı işitince şâd oldu. Zülfikâr'ı yere bıraktı. Zülfikâr'dan bir ateş çıktı ki o sihirbazın ateşine hamle eyledi. Öyle kaynadı ki cadının ateşini yaktı. Sihirbaz Katana

bunu görünce hemen leğen ile önüne su koydu. O suyu gökyüzünden yana saçtı. O anda gökyüzünden yıldırım oynadı ve yağmur yağdı ve yeryüzü derya oldu. Diledi ki bu yağmur suyu ile Zülfikâr'ın ateşini söndüre. Zülfikâr'dan bir ateş çıktı ki o cadıyı ve yağmurunu atıyla ve yılanıyla cümlesini yakıp kül eyledi. Zümür bu hâli gördü "âh" eyledi. Zira bilirdi ki kendisinin hüneri anasının cadılığıyladır. Anasının sihri batıl olunca hemen atını mahmuzlayıp İmam Ali'nin yolunu bağladı ve dedi:

"Ya Ali! Anamı ve kölemi öldürdün. Bu iki kanı sana kor muyum?"

Ali'ye süngü havale eyledi. İmam Ali Zülfikâr'ı eline alıp bir zaman şöyle durdu. Ömer gördü ki Zümür, İmam'a hamle etmeye gelir. Zümür önünden geçerken Ömer sıçrayıp Zümür'ün atının sağrısına bindi. Dişiyle çekip bir kulağını kopardı. Yine sıçrayıp kaçtı. Zümür acısından anasının acısını unuttu. Gazaba gelip dedi:

"Gördün mü şu deli köleyi neyledi. Bir çavuşumun burnunu fiske ile düşürdü. Şimdi de benim kulağımı kopardı. Hemen onu tutun getirin. Lat Menat hakkı için her bir parçasını bir kulağım kadar eyleyeyim."

On adam Ömer'in ardına düştüler. Yüğrük at ile çare edip yetişemediler. Dönüp geldiler. Zümür gördü ki Ömer ele girmez. Öyle öfkelendi ki gözleri kanla doldu. Hazreti Ali'ye hamle eyledi ve dedi:

"Ey bezirgan, ne ayağı uğursuz kişi imişsin. Vilayetime gelip girdin bunca fesat eyledin ve bunca hakaret eyledin işte başını kesem ve kanını dökem ve malını yağma edem" deyip hayli herze söyledi, Hazreti Ali hiç mukayyet olmadı.

Bir kılıcı var idi kırk batman demirden idi. İmam'a havale eyledi. İmam Ali karşı durdu. Lain gürz indirdi onu da kamçıyla ret eyledi. Kılıcı eline alıp hamle eyledi. Ali men eyledi. Kafir yine süngü havale eyledi. Onu da men eyledi. Kafir atın başını çekip durdu.

Hazreti Ali dedi:

"Ey kafir, sen üç kere hamle eyledin ben men eyledim. Şimdi sıra benimdir gafil olma."

Düldül'ü üzerine sürüp hamle eyledi. Zümür'ün takati kesilip ne edeceğini bilemez oldu. Bir budur ki anası ateşte yandı. Bir budur ki kulağı koptu kanı durmaz akar. Bir budur ki üç hamle eyledi Hazreti Ali zebun olmadı. Kendi zebun oldu. Başka çaresi kalmayıp Lat Menat'a yalvardı dedi:

"Ey Hubeli'l-Âlâ,[136] dört yüz seneden beri atam ve ecdadım sana taparlar ve ben kırk yıldır ki günde üç kere ayağını öperim. İşte şimdi başıma bir bela geldi. Bana inayet eyle" deyip çok boklar yedi.

Dönüp İmam Ali'ye dedi:

"Ey bezirgan, doğru söyle sen kimsin? Zira Arap ureba içinde hilebaz çoktur. Bezirgan sûretinde geldin bunca iş işledin şimdi ne kişisin bana bildir. Ben Lat Menat'a taparım sen neye taparsın?"

İmam Ali dedi:

"Ey kafir, sen saneme taparsın ben Samet'e taparım. Ey mağrur, sanem bir puttur ki onu insan imal eder. Samet odur ki yeri göğü ve içinde her ne var ise o yarattı. Sen onu bilmezsin benimle nice mukabil olasın?"

Zümür dedi:

"O Samet hakkı için doğru söyle kimsin?"

İmam Ali dedi:

"Eğer bilmedinse bil ey melun, benim o, Şah-ı Merdan ve Merd-i Meydan Ebu Türab lakaplı Ali. Buraya geldim ki melun anan, Hazreti Resul Aleyhisselam'ın altı yüz ashabını sihir ile

[136] Hubeli'l-Âlâ: Mekke'ye Suriye'den getirildiği söylenen ilk put olup, Kureyş kabilesi, cahiliye devrinde Kâbe'nin içinde bulunan bir kuyunun yanı başına dikilmiş olan bu puta taparlardı. Mekke'nin en itibar gören putu olan hübel insan şeklinde olup, kırmızı akikten yapılmıştır. Arap kabileleri tarafından ilah kabul edilen hübelin Suriye'den getirilişi sırasında eli kırılmış; yerine Kureyş müşrikleri tarafından altın bir el takılmıştır.

şehit eyledi onların kanını senden alayım ve senin o murdar ve melun vücudunu yeryüzünden kaldırayım."

Zülfikâr'ı biraz parlattı. Zümür'ün aklı başından gitti.

İmam Ali dedi:

"Ey kafir, benim üç şartım vardır. Biri budur ki benim meydanımdan bir kimse kaçsa onu sağ komam. Aman dilese öldürmem ve imana davet ederim. Eğer gelirse hoş, ona bir şey demem. Ama sen Resulullah'ın altı yüz ashabını şehit eyledin ve Ömer Madikerib ki Arap ureba içinde emir pehlivandır onu esir eyledin. Bu işleri ki işledin hep yanına kalır sandın. O benim amcam oğlu Medine padişahıdır bana Ömer Madikeribi emanet etmişti. Ey kafir, Ömer'i bana ver ve küfrü terk edip imana gel yine iline memleketine padişah ol. Eğer yok dersen seni ve cümle askerini kılıçtan geçiririm."

Zümür bu sözleri işitince anladı ki gerçekten Ali'dir. O'nun elinden kurtulamayacağını anlayıp "âh" eyledi ve yakasını çak eyledi. Yine süngü havale eyledi. İmam Ali süngüsünü alıp yere çaldı ve Zümür'ü atın üstünden öyle kavradı ki kımıldamaya mecali kalmadı. Zümür'ün askerinden bin kişi muntazır olup temaşa ederlerdi. Bu taraftan Zümür'ün oğlu Beşir çadırı beklemekte olup burada olan işlerden haberi yoktu. Kah yüksek yerlere çıkıp bakardı ve namaz kılıp dua eylerdi. Korkardı ki İmam Ali'ye bir elem erişe kendi de helâk ola diye. Başladı dua etmeye:

"İlahî! İmam Ali'ye inayet eyle!"

Velhasıl İmam Ali gördü ki akşam erişti. Zümür'ün üzerine varıp dedi:

"Ey kafir, "Allah birdir ve Muhammed Aleyhisselam Allah'ın Resulüdür" de. Ta ki benim şartım yerine gelsin."

Zümür dedi:

"Ya Ali, ben Lat Mehmelat kuluyum. Bu senin dediğin benim elimden gelmez."

İmam vay ki kızdı yıldırım gibi şakıdı, gövdesinde her ne

kadar kıl varsa hep giysisinden dışarı çıktı. Zülfikâr'ı çevirdi ve bir tekbir ve peygambere salavat getirdi. Bir nara attı ki cihan o naranın heybetinden titredi. Zülfikâr'ı öyle çaldı ki Zümür atıyla dört parça oldu. Kafirler bunu görünce hamle ettiler. Bu taraftan Emirzâdeler Hasan ve Hüseyin radiyallahuanhuma hücum ettiler ve on sahabe de hücum ettiler. Kafirleri bir saat içinde dağıttılar kimini kırdılar ve kimini imana getirdiler.

Bu taraftan kale halkı öğrendiler ki, Katana cadı ateşte yanıp kül oldu ve nice bin kişi kılıçtan geçti, kendileri de takat getiremeyeceklerini anladılar. Bu ahvalde her biri boğazlarına birer ip takıp "el-aman ya sahibü'z-zaman"[137] diye bağrıştılar. Şehirden "el-aman" sesleri aşikar olunca bunlar da kılıçlarını kınlarına koyup sonra kalan kafirler bölük bölük imana geldiler.

İmam Ali dedi:

"Ey Berber halkı! Muhammed Aleyhisselam askerinden esir eylediğiniz Ömer Madikerib nerede?"

Hemen gittiler Ömer Madikerib'i zindandan alıp bentlerini çözüp getirdiler. İmam Ali'nin elini öpüp dualar eyledi ve:

"Ahsente ya İmamü'l-Müttekin![138] Erlik ancak bu kadar olur" dedi.

İmam Ali:

"Hiç kimse kaleden dışarı çıkmasın" dedi.

Bu taraftan Zümür oğlu Beşir de hikâyeyi öğrenip sevindi. Amr bin Ümeyye de bir tepe üstüne çıkıp temaşa ederdi. Abdülkerim de, İmam Ali'nin huzuruna geldi. O Müslüman vezir ki Hazreti Ali'yi çağırmaya gelmişti, o da geldi. Amr Ümeyye de İmam Ali'ye tapu kıldı.

İmam Ali dedi:

"Ya Amr nerede idin?"

[137] El-aman ya sahibü'z-zaman: Ey zamanın sahibi medet eyle.

[138] Ahsente ya İmamü'l-Müttekin: Allah'tan korkan ve sakınan, tahva sahiplerinin en güzel imamı, önderi.

Amr dedi:

"Ben Zümür'ün kulağını koparınca çok kan aktı. Zümür'ün aklı başından gitti. Tez öldürdünüz."

İmam Ali güldü.

Amr yine dedi:

"Ya Ali bu tacı bana ver."

Ali dedi:

"Ya Amr o ganimet malıdır."

Yine Amr dedi:

"Ya Ali ben buna razı değilim."

İmam Ali dedi:

"Ya ne demek istersin?"

Amr dedi:

"Tacı bana başı sana."

Hazreti Ali dedi:

"Hoş, ben de buna razıyım ama sen de kopardığın kulağı götür yerine yapıştır baş tam olsun o vakit taç senin olsun."

Amr dedi:

"Ben güçle tacını aldım sen kılıçla başını aldın payımıza razıyız."

İmam Ali gülüp:

"Öyle ola" dedi.

Sonra İmam Ali kaleyi Amr'a emanet etti. O sırada akşam idi. O gün İmam Ali'nin öğle ve ikindi namazları kazaya kaldığı için çadırına gelip karar eyledi. Amr sabaha değin bekçilik etti. İmam Ali ve İmamzâdeler gayet yorulmuşlar idi. Yatıp uyudular. Sabah olunca İmam Ali sabah namazını kılıp azmedip kaleye geldiler. O gün ne kadar kafirler var ise gelip Müslüman oldular. Hazreti Ali emretti Beşir'i getirdiler. İmam Ali Beşir'i Berber Kalesi'ne padişah eyledi. O Müslüman olan veziri Beşir'e vezir eyledi. Askerin işlerini ve memleketi bunlara emanet etti. İman ve İslâm ahkamını bunlara öğretti. Şerait-i İslâm'ı yerine koydu. Şehrin kaydı tamam oldu ve her türlü

maslahatı bunlara emanet eyledi ondan sonra Hazreti Ali emreyledi Zümür'ün hazinesini ve malını Hazret'in önüne koydular. İmam Ali bu cümle malı ikiye böldü yarısını Beşir'e verdi yarısını kendi aldı. O sandıklar ki boş getirmişlerdi. Ganimet malını doldurup develere yüklettiler. Medine'ye revan oldular. Beşir, üç konak Hazreti Ali'yi uğurladı İmam Ali de bunlara destur verdi elini öpüp döndüler, yerlerine geldiler muratlar tamam oldu. İmam Ali Medine'ye yevmen fe yevmen[139] gittiler seksen günde vardılar. İmam Ali, Amr Ümeyye'yi Hazreti Peygamber'e müjdeci gönderdi. Amr, Resulullah'ın huzuruna gelip dedi:

"Ya Resulallah! Size müjdeler olsun İmam Ali, İmam Hasan ve İmam Hüseyin cümlesi sağ ve sahabeler ve Ömer Madikerib hoş selamet gelirler. Hazreti Ali öyle işler işledi ki vasfa sığmaz. Vardı Berber Kalesi'ni aldı, ulu cadı avradı öldürdü, Zümür ateşperesti tepeledi. Başımdaki bu taç Zümür'ün tacıdır. Götürdüğü boş sandıklar şimdi lal, altın, gümüş nice cevahirle doludur."

Hazreti Resul Aleyhisselam şâd hurrem oldu. Hemen Bilal'e emreyledi ki varıp şehre nida eyleye. Resul Aleyhisselam Mescid-i Azam'a çıktı "İmam Ali geliyor" diye nida eyledi. Halk işitip şâd oldular. Resul aleyhisselam, Şah-ı Merdan'ı ashabıyla karşılamaya çıktı. Ali gördü ki karşılamaya gelir o "Rahmeten li'l-âlemin."[140] Hemen atından inip hasretine kavuştu mübarek gözlerinden öpüp bir zaman sarmaşıp koklaştılar. Sonra yine yola revan oldular. Şehre geldiler. Mescid-i Azam'a geldiler. Yüklerini indirip sandıkları açtılar. O gazada ele geçen malı bir yere döktüler. Mekke'de ne kadar mücahit var ise onlara taksim ettiler. Ganimetleri dağıtma işi tamamlanınca Hazreti Resul-i Ekrem Ali'yi bir halvet yere çekti. Berber Kalesi'ni sual eyledi.

[139] Yevmen fe yevmen: Günden güne.

[140] Rahmeten li'l-âlemin: Alemlere rahmet olan, Hazreti Muhammed.

Hazreti Ali de bir bir hikâye eyledi. Hazreti Resul Aleyhisselam hayır dualar eyledi.

Emiru'l-Müminin Hasan ve Hüseyin'in birini bir yanına diğerini öbür yanına alıp hatırlarını sordu. Ondan sonra Hazreti Resulullah, Ali ve İmam Hasan ve Hüseyin ile Fâtıma'nın evine geldiler. Medine içinde bulunan müminler ferahlarından güldüler, münafıklar gamlarından öldüler.

İlahî! Kadir-i Perverdigar kudretin hakkı için bu Şemsi Hani'yi habibin Muhammed Mustafa'nın aşkına ve çar yâr-i güzin[141] ve cümle ehl-i beyti hürmetine rahmetinden nasipsiz bırakma!

Amin!...

Ya Rabbe'l-Âlemin!...

[141] Seçilmiş dört dost (Hazreti Ebubekir, Hazreti Ömer, Hazreti Osman ve Hazreti Ali)

Havernâme[142]

[142] Kitaba esas aldığımız yazma nüshada başlık yer almıyor. Başlık yerinde besmeleden sonraki özet bölüm var. Gazanın sonunda yer alan "Havername tamam oldu" ifadesine nazaran bu başlığı uygun gördük.

Bismillahirrahmanirrahim

Bu hikâye, Allah'ın aslanı Emiru'l-Müminin Hazreti Ali'nin, yeryüzünün derinliklerine inerek tılsımlı şatoyu yıkıp İfrit Devi öldürmesini; mağaraya girip yeraltından deniz kenarına ulaşmasını; balığa binerek denizleri geçip devler ile savaşmasını; ellerinden cevahir sandığını alıp geri dönmesini; Billur Azam dağına çıkmasını ve daha bir çok acayip ve enteresan olayları anlatıyor. İnşallah her biri yerli yerinde açıklanacak.

Hazreti Muhammed sallallahualeyhivesellem, mescitte sabah namazını kıldırdıktan sonra sırtını mihraba vererek otururdu, ashap da O'nun karşısında durup mübarek nasihatlerini dinlerlerdi. Bir gün yine böyle otururlarken:

"Birkaç gündür Sa'd İbn Vakkas[143] görünmüyor" dedi.

[143] Sa'd bin Ebî Vakkas: Aşere-i mübeşşereden olan sahâbî, kumandan. Milâdî 592 yılında Mekke'de doğdu. On yedi veya on dokuz yaşında iken İslâmiyet'i kabul etmesi üzerine annesi dininden dönmediği sürece onunla konuşmamaya ve yemek yememeye ant içti; fakat Sa'd dininden dönmeyeceğini söyledi. İslâmiyet'in ilk yıllarında Müslümanlarla alay eden bir müşriği yaraladığı için İslâm uğrunda ilk kan akıtan kişi diye anıldı. Harrâr Seriyyesi'nde kumandan olarak görev yaptı. Bedir Gazvesi'nde müşrik süvari birliğinin kumandanı Saîd bin Âs'ı öldürüp kılıcını Resûl-i Ekrem'e teslim etti. Daha sonra Hz. Peygamber ile bütün gazvelere katıldı. Uhud Gazvesi'nde attığı her oku hedefine isabet ettirdiği için Resûlullah ona atacağı okları birer birer verirken, "Anam babam sana fedâ olsun ey Sa'd, at!" diye iltifat ederdi (Buhârî, "Feçâ'ilü ashâbi'n-nebî", 15; Müslim, "Feçâ'ilü's-sahâbe", 41- 42).

Ashaptan birisi cevap verdi:

"Ya Resulallah, Sa'd Vakkas bir kaç gün önce kızı Dilfüruz Banu ile köye gitmişti. Dün o köyden birisi geldi. Sa'd İbn Vakkas'ı sorduğumuzda; onun köye gelmediğini söyledi."

Öte yandan, Sa'd İbn Vakkas, Medine'den gittiği gün öğle vaktinde bir çeşme kenarına varmış, bir ağaç gölgesinde bir miktar dinlenmek için oturmuşlardı. Sa'd Vakkas öğle namazını kılmış yola çıkmaya hazırlanırken, oradan geçmekte olan Siyafşah adlı melun harami, iki bin askeriyle üzerlerine saldırdı. Sa'd Vakkas da yerinden kalkıp "Yâ Allah!" diyerek kılıcını eline aldı ve onlarla öyle mücadele etti ki vasfı mümkün değildir. Kızı ile birlikte çok kafiri kılıçtan geçirdiler ama iki kişi iki bin kişiye karşı neylesin? Sonunda takatleri kesilip yorgun düştüler. Kafirler Sa'd Vakkas'ı kızı Banu ile birlikte yakalayıp zincire vurarak götürdüler.

Bu arada bir gün Hazreti Ali'nin oğlu Ebu'l-Muhsin ava gitmişti. Üç gün sahrada dolaştığı halde –Allah'ın hikmeti– bir av bulamamıştı. Dördüncü gün yolu bir kafir memleketine uğradı. Sabah vaktinde bir yüce dağın eteklerine ulaştı ki dağın tepesi adeta gökyüzüne değiyor gibiydi. Dağın etrafında öyle çayır, çimen, bağlar ve bahçeler vardı ki hesaba gelmez. Gördüğü güzel bir çeşmenin önünde durdu. Atından inip abdest alarak namazını eda eyledi. Bir miktar huzura vardı yattı uyudu.

Hz. Ömer döneminde Irak cephesi başkumandanlığına getirildi ve Kadisiye Savaşı'nda (15/636) Sâsânîler'i ağır bir yenilgiye uğrattı. Hz. Ömer'in emriyle Kûfe şehrini kurdu ve Kûfe valisi oldu. Hz. Osman'ın şehid edilmesi olayında, Cemel ve Sıffîn savaşlarında tarafsız kaldı. Hayatının son yıllarında gözlerini kaybeden Sa'd 55'te (675) Akık'te vefat etti. Cenazesi Medine'ye getirilerek vasiyeti üzerine Bedir Gazvesi'nde giydiği yıpranmış cübbesiyle kefenlendi ve Medine Valisi Mervân bin Hakem'in kıldırdığı cenaze namazının ardından Cennetü'l-bakî'de defnedildi. Sa'd'ın aşere-i mübeşşere ve muhâcirlerden en son vefat eden kişi olduğu belirtilmektedir.

Bu yandan Hazreti Muhammed sallallahualeyhivesellem, Sa'd Vakkas için hayli mahzun olup endişelendi. "Acaba Sa'd'ın hâli nice oldu?" diye düşünmekte iken Hazreti Ali gelip dedi:

"Ya Resulallah, bir kaç gündür oğlum Ebu'l-Muhsin evine gelmedi."

Bir miktar endişelendilerse de bir şey öğrenemediler. Hemen Hazreti Ali kerremallahu veche, evine varıp Kanber'e dedi:

"Ya Kanber, Ukab'ı da beraber al, Düldül'ü sahraya çıkar da biraz otlasın."

Kanber, Düldül'ü ve Ukab'ı alıp Medine sahrasına doğru yola çıktı. Meğer o zamanda Şah Haveran, Yemen sultanına elçi göndermiş, elçi Yemen'den dönüp gelirken yolları Medine sahrasına uğrarmış. Kanber'in bulunduğu yere yaklaştıklarında gördüler ki bir tane at, misli cihanda görülmüş değildir. Hemen üzerlerine saldırıp Kamber'i ve Ukab'ı tuttular. Düldül ellerinden kurtulup kaçarak eve geldi. Hazreti Şah'ın saadet hanesine gelip kapı karşısında ayaklarını sertçe yere vurup kişnedi. Bunu gören Hazreti Fâtıma hayret edip Hazreti Şah'a Düldül'ün ahvalini bildirdi.

Hazreti Ali dedi:

"Ya Fâtıma, bu alamet iyi alamet değildir. Benim de pazılarım seğirir hayrola!"

Bu sırada bir Arap içeri girip olayı anlattı:

"Ya Ali, Kamber'i ve Ukab'ı kafirler tutup alıp gittiler. Düldül ise tutulmayıp kaçıp geldi."

Hazreti Ali bu haberden gayet mahzun ve perişan oldu. Hemen Düldül'ü eyerleyip Zülfikâr'ı kuşandı. Hazreti Fâtıma'ya ve çocuklarına "sizi Huda'ya emanet ettim" deyip Kamber ve Ukab'ın ardınca gitti.

Bunun üzerinden bir iki gün geçtikten sonra Hazreti Resul sallallahualeyhivesellem, Hazreti Ali'nin mescide gelme-

mesinden dolayı evine gelip kızı Fâtıma'dan sual eyledi. Fâtıma ağlayıp dedi:

"Ey gözüm nuru baba, bilmem bir nice gündür ki Ali Zülfikâr'ı kuşanıp Düldül'e bindi gitti. Daha bilinmez nice oldu."

Hazreti Resul dedi:

"Sa'd'ı ve Ebu'l-Muhsin'i aramaya gitmiş olsa gerek, sen merak etme."

Hazreti Resulallah yine mescide geldi. Mübarek ellerini kaldırıp Hakk Teâlâ'nın dergahına münacat eyledi. Ashaplar "Âmin!" deyip şükürler eylediler. O anda Hakk Teâlâ canibinden Cebrail-i Emin gelip dedi:

"Ya Muhammed! Tanrı sana selam etti. Diyor ki "Habibim gam çekmesin, Ali şimdi Ahdar-i Zemin'e gitmiştir. Orada Sa'd'ı ve Ebu'l-Muhsin'i bulup kurtaracaktır. Orada türlü acayipler ve hikmetler görecek ve nice devleri helâk edecektir."

Beri taraftan Hazreti Ali beş altı gün gittikten sonra bir yüce dağın dibine erişti. Aniden uzaktan bir yerden toz bilirdi. Hazreti Ali: "Acaba bu ne haldir?" diye Düldül'ü o tarafa sürdü. Meğer Ahdar-i Zemin'den bir büyük kervan gelirmiş.

Sa'd Vakkas'ı tutan kafir pehlivan iki bin eriyle kervanı vurup mallarını yağmalarken hemen Hazreti Ali üzerlerine geliverdi. Nara atıp Zülfikâr'ı çekerek Düldül'ü üzerlerine sürdü. O kadar cenk ettiler ki iki bin kafirden ancak baş harami kaldı. O da Ali'ye mukabil olup cenk etmeye başladı. Meğer Sa'd Vakkas bunu gözetirmiş.

Sa'd Vakkas dedi ki:

"Ya Ali, o pehlivanı öldürme bize çok iyilik eyledi."

Hazreti Ali, Sa'd Vakkas'ın sesini işitip tanıdı. Onun bu sözüne hayret etti. Bu anda Siyafşah Hazreti Ali'ye hamle eyledi. Hazreti Emiru'l-Müminin elini uzatıp Siyafşah'ın kuşağından sağlamca tutup yere yatırdı. Ellerini bağladı. İleri varıp gördü ki Sa'd Vakkas ve kızı Banu'yu zincire vurmuşlar. Hazreti Şah

bunların zincirlerini kırıp kurtardı. Sa'd Vakkas gelip Ali'nin ayağına yüz sürdü. Hazreti Ali'ye başlarına gelen ahvali bir bir anlattılar.

Hazreti Ali:

"Her olanda bir hayır vardır" diyerek bunları teselli eyledi.

Sonra da Sa'd Vakkas'a dönüp dedi:

"Ya Sa'd Vakkas, bu yedi yük malı Medine-i Münevvere'ye götürüp iki cihan güneşi Muhammed Mustafa sallallahualeyhiveselleme iletesin ve bizden selamlar söyleyip: "Ali şimdi Kamber ve Ukab'ın ardınca gitti. Ebu'l-Muhsin'i de bulmadan dönmem, dedi" diyesin."

Sa'd Vakkas:

"Ya Ali, muradımız budur ki lütfedip hizmetinizden bizi mahrum bırakma ve sen her nereye gidersen biz de yanında olalım. Canımız başımız yoluna fedadır" deyip sustu.

Ali gördü ki bunlar kendisinden ayrılmak istemezler. Aldıkları maldan yükte hafif pahada ağır olanları götürüp kalanını bırakarak Ahdar-i Zemin'e[144] revan oldular.

Günlerden bir gün bir büyük şehre geldiler. Meğer o diyar Şah Haveran'ın vilayeti imiş. Hazreti Ali bir kenara kondu. Onları görenler Haveran Şah'a haber verip dediler:

"Bir bezirgan gelmiş ama gayet heybetli pehlivana benzer. Bir ata binmiş hiç kimse onun gibi at görmüş değildir."

Haveran Şah emredip dedi:

"Varın o bezirgana deyin gelsin."

Çavuşlar gelip Hazreti Ali'yi davet eylediler. Hazreti Ali Düldül'e binip saray kapısına vardı. Düldül'den inip Düldül'ü kapıda duran kapıcılara ısmarladı ve dedi ki:

"Zinhar bu atın yanına yaklaşmayın."

Kendisi adamlarıyla içeri girip gördü ki muhteşem bir saray. Orta yerinde lüle, yakut, zebercet ve firuze ile bezeli bir taht kurmuşlar ki vasfı kabil değildir. Türlü türlü ziynet ile Şah

[144] Ahdar-ı Zemin: Yeşil, yemyeşil yer.

Haveran taht üzerine geçip oturmuş. Tahtın dört yanında altın gümüş kürsüler konulmuş. O kürsülere beyler ve pehlivanlar oturmuş. Hazreti Emiru'l-Müminin içeri girip selam verdi. Vezirlerden birisi selamını alıp oturacağı yeri gösterdi. Hazreti Ali gösterilen yere geçip oturdu. Şah Haveran Ali'nin heybetini görünce vücudunda bir titreme hissetti ve kendi kendine düşündü: "Bu adam kesinlikle bezirgana benzemiyor." Dönüp Hazreti Ali'ye sordu:

"Kimsin ve nereden geliyorsun?"

Ali cevap verdi:

"Bezirganım. Arap diyarından gelirim."

Haveran Şah dedi:

"Ne türlü kumaşın vardır?"

Hazreti Ali dedi:

"Her ne türlü kumaş istersen bizde bulunur."

Haveran Şah dedi:

"Mallarının vergisini ödedin mi?"

Hazreti Ali dedi:

"Bezirganların kumaşından vergi almak o vilayette olur ki o iklim haramilerden emin ola. Halbuki vilayetinde bezirgan haramiden geçemez. Filan yerde nice yüz bezirgan kırmışlar. Mallarını yağmalamışlar."

Haveran Şah dedi:

"Gam yemeyin. Onlara asker göndereyim. Cümlesini tutup getirsinler."

Bunlar bu minval üzere konuşurlarken dışarıdan bir adam gelip feryat eyledi:

"Padişahım! Bu bezirganın bir atı var ki her kim yanına yaklaşırsa tepeleyip öldürüyor. Nice kimseleri helâk eyledi."

Haveran dedi:

"İyi bakın o niçin böyle yapar?"

Hazreti Ali dedi:

"Gayetle pek yavuz bir at. Mağrip vilayetinden bir kese al-

tına satın aldım. Ama öyle bir attır ki on günlük yolu bir günde alır. Katiyetle yorulmak asla bilmez. On güne değin su içmese ve bir şey yemese bana mısın demez."

Haveran Şah dedi:

"Gel şimdi bu atı bana sat. Söyle ne istersin?"

Hazreti Ali dedi:

"Neden olmasın? İki kese altın isterim. Ama Düldül'ü şu şartla veririm ki; atı zapt edemez de aldığına pişman olursan verdiğin akçeyi geriye vermem."

Haveran bu anlaşmaya razı oldu. Hazreti Ali Düldül'ü verip arkasından eyerini aldı.

Haveran dedi:

"Eyerini niçin alırsın?"

Hazreti Ali dedi:

"Araplar arasında âdet değildir. Eyer verilmez."

Hazreti Ali parasını ve Düldül'ün eyerini alıp Sa'd Vakkas'a geldi.

Vakkas dedi:

"Hani Düldül?"

Hazreti Ali dedi:

"Sattım."

Bu taraftan Haveran adamlarına emredip dedi:

"O atı eyerleyip getirin."

Saraçlardan on kişi ellerindeki en güzel eyeri seçip atın yanına geldiler. Düldül bunlara saldırıp dokuzunu öldürdü. Zira Hazreti Ali eyerini alırken Düldül'ün kulağına: "Sakın kafirlere teslim olma!" demişti. Adamlardan biri kaçıp durumu Haveran'a bildirdi.

Haveran Şah gazaba gelip dedi:

"Benim ekmeğim size haram olsun. Bir atın hakkından gelemezsiniz."

Ardından yüz adam gönderdi. Ancak onlar da başarısız oldu. Bunun üzerine Haveran'ın belli başlı adamlarından bir

gürbüz pehlivan eteklerini beline sokup eline bir gem alarak Düldül'e yaklaştı ki ağzına gem vura. Düldül hücum edip dişiyle adamın ensesinden tutup teninden başını kopardı. Haveran, attaki bu heybeti görünce dedi:

"Bu nasıl attır? Yanına bezirgandan başka kimse varamaz. Yanına varanı öldürür. Arpa yemez. Su içmez."

Şehir halkından bu haberi duyan herkes gelip Düldül'ün başına üşüştüler. Düldül bunlara da hücum edip kimini depme ile kimini dişi ile elli adamı helâk eyledi. Bunun üzerine Haveran Hazreti Ali'yi davet etti. Hazreti Ali geldi. Düldül Hazreti Ali'yi görünce kişneyip Ali'nin yanına geldi.

Haveran dedi:

"Ey yiğit, bu senin atın adamlarımdan elli adam öldürdü. Ne eyerleyebilirler ne yanına varabilirler. Madem bu at bu haldedir bize gerekmez. Geçtim altından. Atın senin olsun. Çıkar şehrimden şu melunu. Malının vergisini de öde."

Hazreti Ali Düldül'ü alıp mekanına getirdi. Kervandan ele geçirdikleri mücevherlerin en iyilerinden bir miktarını vergi olarak Haveran'a gönderdi. Haveran getirilen bu malları görünce:

"Bu güngörmüş mürüvvet sahibi cömert bir adam ki bana böyle değerli hediyeler getirdi, diyerek Hazreti Ali'yi yine çağırttı ve sonsuz hürmet edip yedirdi içirdi."

Bu taraftan Cebrail Aleyhisselam bir gün Server-i Enbiya'ya; "Ali Ahdar-i Zemin'e gitti" diye haber verdi ve dedi ki:

"Ya Resulallah, Ali'nin ardınca asker gönder."

Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem ashaptan yana teveccüh edip dedi:

"Ey benim yâr ve vefakârlarım, amcamın oğlu Ali şimdi

Ahdar-i Zemin'e gitmiştir. İçinizde daha önce o diyarı görmüş olan var mı?"

Malik Ejder ayağa kalkıp dedi:

"Ya Resulallah, ben kulun o vilayeti bilirim. Bir padişah vardır elli bin ere gücü yeter. Ben, benden o diyarı iyice bilirim."

Hazreti Resul sallallahualeyhivesellem buyurdu:

"Müminlerden gazaya kimler gider?"

Bir anda on bin mümin birden:

"Ya Resulallah! Biz gideriz, fisebilillah biz gideriz, dediler."

Resulullah bunlara Malik Ejder'i komutan tayin etti. On bin mümin toplandı. Resul el kaldırıp bu gazilere dua eyledi. Ashap "Âmin!" dediler. Ondan sonra her biri vedalaşıp Ahdar-i Zemin'e doğru yola revan oldular.

Bunlar burada gece ve gündüz gide dursunlar...

Bu taraftan Hazreti Şah, Haveran katında bezirgan sûretinde olup oturur. Muradı Kamber ve Ukab'tan bir haber alabilmektir. Haveran her dem Hazreti Ali'yi yanına çağırıp muhabbet eder. Yine bir gün Haveran, Hazreti Şah'a sordu:

"Ey yiğit, Arap vilayetlerine hiç gittin mi?"

Hazreti Ali dedi:

"Elbette gittim. Az buçuk bilirim."

Haveran dedi:

"Ali derler bir pehlivan zuhur etmiş. Hiç gördüğün var mıdır?"

Hazreti Ali dedi:

"Evet, o Ali'yi görüp dururum hakiki bir merttir. O'nu sormaktan muradın nedir?"

Haveran dedi:

"Filan zamanda Yemen iklimine elçi gönderdim idi. O

canipten dönüp gelirken yolları Medine sahrasına uğradı. Sahra'da bir Habeşî Arap ile karşılaşmışlar. Bizim adamlarımız atıyla beraber bu adamı tutup getirmişler. Ama o oğlanın bir ayıbı vardır. Eğer o olmasa ben onu hoş tutardım."

Hazreti Ali sordu:

"Ayıbı nedir?"

Haveran dedi:

"Ayıbı budur ki; "Tanrı birdir ve Muhammed onun hak resulüdür" der. Bir nice Lat ve Uzza'yı önüne getirdim ikrar etmedi. Üstelik putlarımıza sövdü. Secde etmedi. Dövdürdüm ve zindana attırdım. Bir hafta ekmek vermedim. Çare olup sözünü terk etmedi."

Hazreti Ali anladı ki, bu oğlan Kamber'dir. Gönlünden: "Onun intikamını ben senden alırım" dedi. Sonra Şah'a hitap edip dedi:

"O oğlanı getirin bana satın alayım."

Haveran Şah dedi:

"Satmam ama getirsinler sen de nasihat eyle. Ola ki aklı başına gelip putumuzun önünde secde eyleye."

Haveran emretti Kamber'i getirdiler.

Haveran dedi:

"Ey oğlan gel bizim putumuzun önünde secde eyle."

Kanber dedi:

"Haşa ki ağaçtan yapılmış puta tapmam. Ben o Tanrı'ya taparım ki yeri göğü on sekiz bin alemi yoktan var eyledi. Allah birdir ve Muhammed Mustafa onun hak resulüdür. Ben Müslümanım. Lanet sana ve senin putuna."

Haveran Şah dedi:

"Tutun buna yüz değnek vurun."

Kambere bir kaç değnek vurdular. Hazret-i Ali'nin cümle azası tir tir titredi ama sabredip Kamber ile işaretleşti. Sonra Kamber'i yine şehir ortasındaki kaleye gönderdiler. Zindana koydular.

Hazreti Ali çadırına gelip Kamber'in ahvalini Sa'd Vakkas'a bir bir beyan eyledi. Sa'd Vakkas mahzun oldu. Hazreti Ali dedi:

"Ey Sa'd Vakkas, sen gam yeme ve mahzun olma. İnşallah eğer tanrı Teâlâ (cc) öldürmezse ben bunlara çok iş etsem gerektir. Eğer Haveran'ın bin kez bin askeri olsa her biri Rüstem İbn Zal gibi pehlivan olsa Allah'ın inayeti ve Muhammed Mustafa'nın mucizesi ile yer katında onlardan zerre kadar korkum yoktur. Gam yemem."

Beri taraftan Ebu'l-Muhsin Medine'den avlanma niyetiyle çıkmıştı. Hiç bir av eline geçmemiş, dört gün gezdikten sonra beşinci gün bir yüce dağa varmış, dağ eteğinde bir çeşme kenarına konmuş idi. Boyu minareye benzer bir zenci çıkageldi. Ebu'l-Muhsin'e sordu:

"Ey âdemoğlu sen kimsin? Buraya niçin geldin?"

Ebu'l-Muhsin cevap verdi:

"Yoldan geçip giderdim."

Zenci dedi:

"Hemen atını ve silahını bana ver. Sen de nereye gidersen git."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ey melun hayli herze yedin. Ben avrat mıyım silahımı sana vereyim. Eğer er isen kılıcın ile al helal olsun."

Zenci bu sözlere kızıp Ebu'l-Muhsin'in üzerine at sürdü. Ebu'l-Muhsin de atına binip zenciye mukabil oldu. Zencinin yaptığı hamleyi Ebu'l-Muhsin savuşturdu. Bir kılına zarar gelmedi. Velhasıl hayli cenk eylediler. Sonunda Ebu'l-Muhsin bir nara atıp kılıcını zenciye öyle çaldı ki kalkanıyla iki parçaya ayırdı. Canını cehenneme yolladı. Ebu'l-Muhsin o çeşmeye gelip atından aşağı inip Allah Teâlâ hazretlerine çok şükürler eyledi. O anda gördü ki ufukta bir toz belirdi. Yaklaştıkların-

da anlaşıldı. Meğer zencinin arkadaşları imiş. Hemen Ebu'l-Muhsin yine atına binip karşılarına çıktı. Onlardan on atlı seçildi. Ebu'l-Muhsin dururken yakınına geldiler. Gördüler ki beylerinin başı vücudundan ayrılmış yatıyor. Hemen hücum ettiler.

"Bizim beyimizi sen mi öldürdün?" diyerek kılıçlarını çektiler.

Ebu'l-Muhsin de kılıcını çekip dedi:

"Sizi de beyinize ulaştırayım."

Aralarından biri dedi:

"Madem beyimiz bunun elinden helâk oldu. Biz bununla nasıl başa çıkabiliriz?"

Cümlesi atlarından inip Ebu'l-Muhsin önünde baş kodular teslim oldular. Ebu'l-Muhsin dedi:

"Kimsiniz? Hangi dindensiniz?"

Onlar dediler:

"Şu öldürdüğün zenci bizim beyimiz idi. Bin adam idik. Filan yerde kalemiz vardır orada oluruz. Madem beyimiz öldü. Sen bir pehlivansın. Bizimle gel kaleye varalım bize bey ol."

Ebu'l-Muhsin onlarla kaleye geldi. Gördü ki çok güzel bir mekan. Bunlara dedi:

"Eğer benim dediğimi derseniz size bey olurum. Eğer kabul etmezseniz cümlenizi kırarım."

Onlar dediler:

"Ne diyelim?"

Ebu'l-Muhsin kelime-i şahadet-i okudu:

"Eşhedu enla ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluhü. Tanrı birdir ve Muhammed onun hak resulüdür" deyin."

Bunlar bir birine bakıp dediler:

"Bizim üç yüz altmış tanrımız vardır. Cümlesi muayyen ve aşikare. Senin Tanrın birdir o da görünmez."

Ebu'l-Muhsin bunlara çok nasihat eyledi. Sonunda cüm-

lesi imana geldiler. Ebu'l-Muhsin böylece Kale-i Kişver Küşa'ya bey oldu.

Onlara dedi:

"Her ne zamanki buradan kervan geçerse bana haber verin varıp yağma edelim. "

Cümlesi Ebu'l-Muhsin'e dualar eylediler.

Bu taraftan Hazreti Şah gece ve gündüz Kamber'in kaygısında...

"Acaba nasıl kurtarırım?" diye düşünürdü. Bu haldeyken bir gün Haveran'ın divanına üç yaralı adam geldi. Feryat figan edip dediler:

"Bizi haramiler gördü. Cümle rızkımızı hep aldılar. Senin malını bile aldılar."

Haveran Şah dedi:

"Bütün bunları kim yaptı?"

"Kale-i Kişver Küşa'da bir zenci vardır. Bin adamı vardır. Evvelden biliriz. Biz onlar sandık. Bu defa bir heybetli pehlivan geldi. Bir saatte beş yüz adamı helâk eyledi. Kalanı yaralanıp dağıldılar."

Haveran gazaba gelip, bir pehlivanı vardı adına Beydaz derlerdi, ona buyurdu:

"Çabuk var on bin er ile o Kale-i Kişver Küşa'yı harap eyle. Ve o Şatır zenciyi bana tutup getir."

Pehlivan Beydaz on bin er ile Kale-i Kişver Küşa'ya revan oldu.

Beri yandan Hazreti Şah, Sa'd Vakkas'a dedi:

"Benim fikrim bu gece kaleye girmektir. Ola ki Kamber'den bir haber alırım. Sen ne dersin?"

Onun da makul görmesiyle "tevekkeltü allallah"[145] deyip şehirden yana yola koyuldu. Kale dibine geldi. Her ne kadar aradıysa içeriye girmeye bir yol bulamadı. Sonunda bir ince yol bulup hisar burcuna çıktı. Gecenin yarısı idi. Kalenin kapısına gelip gördü ki bekçiler uyuyor. Hiç ses çıkarmadan bekçilerin üzerlerine geldi. Bunları tutup bir bir burçtan aşağı attı. Bu arada uyananları da kılıçtan geçirdi. Sabah olunca bir yerde gizlendi. Kalede bulunanlar sabah gördüler ki cümle bekçiler kırılmış yatıyor. "Acaba bu işi kim etmiş ola?" diye Haveran Şah'a haber verdiler. Haveran Şah bu işin aslını öğrenmek merakıyla kullarından bir adam çağırıp dedi:

"Var, o bezirganı bana çağır gelsin."

O adam Hazreti Ali'nin çadırına gelip dedi:

"Nerde o bezirgan? Padişah onu ister."

Sa'd Vakkas dedi:

"Atları görmeğe gitti. Şimdi gelir."

Adam, Hazreti Şah'ın çadırına bakıp Sa'd Vakkas'ın kızı Banu'yu ve bir dilaver kişiyi bent içinde demirlenmiş hapis oturur gördü. Dönüp durumu Haveran Şah'a haber verdi. Şah tekrar adam gönderip Sa'd Vakkas'ı çağırttı. Sa'd Vakkas silahını kuşanıp Haveran Şah'a geldi. Selam verdi. Oturdu. Haveran sual eyledi:

"Ey yiğit, yoldaşın bezirgan nerde?"

Sa'd Vakkas dedi:

"Neylersin bezirgan burada yoktur."

Haveran Şah dedi:

"Çadırda hapsettiğiniz adam ve kız kimdir? Kızı bize versin."

Sa'd Vakkas dedi:

"O adam haramidir. Bizimle çok mücadele etti. Beş on adamımızı helâk eyledi. Sonunda onu tutup bağladık. Kıza gelince; o köle değil benim kızımdır."

[145] Tevekkeltü allallah: Allah'a tevekkül ettim.

Haveran Şah dedi:

"O zaman kızını bana ver."

Sa'd Vakkas dedi:

"Kızımı sana neden vereyim? Sen kendini ne sanıyorsun ve benim senden ne korkum olabilir ki kızımı sana vereyim?"

Haveran Şah dedi:

"Ey sersem, âlemin beyleri benim korkumdan yatamazlar. Sen kim oldun ki benden korkmazsın ve bezirgan ne kişi oldu ki adam bağlar hapseder?"

Sa'd Vakkas dedi:

"Padişahım, acele hüküm verme. Beni garip gördünse erliğimi görmedin. Ben cenk gününde er meydanında tozlar koparırım adamın başına."

Haveran Şah dedi:

"Ey bezirgan kendini fena övdün. Hünerin var ise göster."

Sa'd Vakkas hemen yayını çıkarıp Haveran Şah'ın önüne koydu. Haveran Şah fena gazaba gelip yayı eline aldı var gücüyle zorladı. Kirişini yerinden depretemedi bile. Sa'd Vakkas hemen bir ok çıkarıp Haveran Şah'ın önünden yayını aldı. Talim yayı çeker gibi on kere çekip yere koydu. Cümle pehlivanlar görüp "Âferin" dediler. Haveran Şah, Sa'd Vakkas'ın gafil bulunduğu bir anda, adamlarından birisine dedi:

"Yanına üç yüz asker al. Varın o bezirganın malını yağmalayın. O kızı bana getirin."

Bunlar hazırlanıp Hazreti Ali'nin çadırından yana gittiler. Kız bunları uzaktan görünce anladı ki hal fena oldu. Hemen zırhını kuşanıp kılıcına davrandı.

Durumun vahametini gören Siyafşah dedi:

"Sevgili Banu, bu gelen taife pek yavuz topluluktur. Şimdi gelip seni tutarlar ve beni de bu halde Haveran Şah'a götürürler. Eğer benim ellerimi çözersen sana yardım ederim."

Ve döneklik etmeyeceğine dair Lat adına yemin verdi.

Banu, Siyafşah'ı serbest bıraktı. İkisi silahlarını kuşanıp gelen topluluğa karşı vardılar.

Siyafşah bağırıp dedi:

"Ey melunlar nereye gelirsiniz? Bu kız öyle bir kızdır ki sizin padişahınız gibi on bin kulu vardır."

Siyafşah böyle deyince kafirler saldırdılar. Siyafşah kırk kafiri tepeledi. Kalanı kaçıp yine Haveran'a geldiler. Tekrar başka adamlar tayin edip yine gönderdi. Bu arada Haveran Şah, vezirlerine "Sa'd Vakkas'ı yakalayıp getirin" demişti. Vakkas dışarı çıktı. Hemen üç yüz adam üzerine saldırıp Sa'd Vakkas bihaber iken kement atıp tuttular. Bağlayıp Haveran Şah'a getirdiler. Haveran Şah, Siyafşah ve kızın cenk ettiğini işitince daha ziyade adam gönderdi. Hayli kafir helâk oldu ama sonunda kementler attılar. İkisini de tutup bağladılar. Haveran Şah'a getirdiler. Hazreti Ali'nin çadırında her ne var ise yağmaladılar. Haveran Şah'a getirdiler. Ancak Düldül o zaman Zülfikâr'ı ağzına alıp sahraya kaçtı. Kimse yanına varamadı. Zira evvelden çok kafir tepeledi. O sebepten kimse yaklaşmaya cesaret edemedi.

Siyafşah ve kızı tutup Haveran Şah'a getirdiler. Haveran Şah Banu'yu görünce derhal âşık oldu. Emretti:

"Bu kızın bendini çözün."

Adamlarından birisi dedi:

"Padişahım bu kız yavuz kızdır bir saatte yüz adam öldürdü."

Velhasıl kızın ellerini çözüp kadınlar arasına koydular. Sa'd Vakkas'ı ve Siyafşah'ı zindana attılar. Bu esnada bir kişi gelip dedi:

"Padişahım! bugün ben kulun bir acayip nesne gördüm. Kesinlikle böyle bir şey görülmüş değildir."

Haveran dedi:

"Ne gördün söyle de bilelim."

O adam dedi:

"Padişahım! Bir at gördüm ağzında bir kılıç tutuyordu. Kılıcı bir ara bir yere koydu. Biraz gezip otladı. Sonra yine kılıcı ağzına alıp gitti."

Haveran Şah dedi:

"O at Bezirgan'ın atıdır. Askerlere yerini göster, o atı ve kılıcı bana getirin."

Bin adam seçip Düldül'ü tutmağa ardınca gittiler. Sahraya vardıklarında Düldül'ün, kılıcı bir ağaç dibinde bırakıp otladığını gördüler. Biri sessizce varıp Zülfikâr'ı almak istedi. Fakat Zülfikâr'ı yerinden bile kımıldatamadı. Düldül hemen onu gördü. Yıldırım gibi geldi. O kafirin başını koparıp Zülfikâr'ı alarak askerlerin içine daldı. Adamlar etrafa kaçıştığından aralarından geçip gözden kayboldu. Askerler şehre gelip her ne olduysa padişaha öyle haber verdiler.

Hazreti Ali o gün şehirde gizlendiği yerde kaldı. Akşam olunca tekrar şehre girip önüne gelen kafiri tepeledi. Gece yarısına kadar üç yüz kafir öldürdü. Ama gördü ki bununla olmaz hemen bir kez "Allahu ekber" diyerek nara attı şehrin halkı gök devrildi zannederek serseme dönüp birbirine girdiler. Sabah oluncaya kadar birbirini kırdılar. Hazreti Ali, Kamber'i bulamadığından dolayı çok mahzun oldu. O anda bir ses duydu:

"Ya Ali, ardımca gel ki Kamber'i bulasın."

Hazreti Ali sesin ardınca gitti. Bir yere gelip durdular. O sesin sahibi çağırıp dedi:

"Ya Kamber!"

Kamber cevap verdi:

"Ya Ali ben kuyu içindeyim."

Hazreti Ali sesin geldiği kuyunun dibine inip Kamber'i kuyudan çıkardığı sırada bir siyah zenci çıkageldi. Hazreti Ali'ye selam verdi.

Hazreti Ali sordu:

"Sen kimsin?"

O cevap verdi:

"Ben Müslümanım. Süleyman peygamberin önünde Müslüman olmuşum ya Ali. Sana gayet müştakım. Elhamdülillah ki mübarek cemalini gördüm."

Hazreti Şah, Kamber'i o zenciye emanet edip kendi çadıra geldi. Baktı ki ne Sa'd Vakkas var ne Banu, ne Siyafşah, ne de Düldül. Hepsinin yerinde yeller eser. Bu halde tefekkürde iken yine bir adam çıkageldi. Hazreti Ali ondan haber sordu. O da ne olduysa bir bir haber verdi. Hazreti Ali'nin çadıra geldiğini görenler varıp Haveran Şah'a haber verdiler. Hemen Haveran Şah askerlerine emreyledi:

"Durmayın, çabuk varın tutun getirin."

Kafirler Hazreti Ali'nin bulunduğu yere gelip O'nu ikna etmek için nice dil döktüler. Hazreti Ali gazaba gelip adamın birisini başından tuttuğu gibi bir saatte yetmiş kafiri tepeledi. Kalanı kaçıp Haveran'a gelip dediler:

"Padişahım! o bezirgan değil bir can alıcı ancak. Vardığımız gibi bir adamın başından tutup bir saatte yetmiş adamımızı öldürdü."

Haveran Şah, "bunu gafil avlamak gerektir" diye düşünüp bin adam gönderdi. Hazreti Ali bu gelenlerden de altı yüz kafiri helâk eyledi. Kalanların kimisi sersem olup yere düştü kimisi kaçıp Haveran Şah'a geldiler ve dediler ki:

"O bezirgan değildir yedi başlı ejderhadır. Her kim önüne varırsa aman vermez öldürür."

Haveran Şah, vezirine dedi:

"Bu ne haldir?"

Vezir dedi:

"Eğer padişahtan icazet olursa ben kölen bir söz diyeyim."

Haveran Şah dedi:

"İcazettir söyle."

Vezir dedi:

"Benim bir kitabım vardır. O kitapta yazılmış gördüm. "Bu vilayete bezirgan şeklinde bir kişi gelip fetheyleye. Kimse ona karşı gelemez," diye yazılı. Bu o olmasın?"

Haveran Şah dedi:

"Kitabı getir görelim."

Vezir kitabı getirip Haveran'ın eline verdi. Haveran mütalaa eyledi. Gördü ki vezirin söylediklerinden başka o kişinin bazı vasıfları da yazılmış:

"Bir pehlivan ola. Kızıl benizli orta boylu. Askerleri ola."

Haveran Şah yine dedi:

"Bunun askeri yoktur. Tek başına bir kişidir. Ne yapabilir ki?"

Vezir cevap verdi:

"Şu bize yetmez mi ki? Bir adamı başından tutup bin erimizi dağıttı. Helâk eyledi."

Haveran Şah vezirine kızıp susturdu.

Bu yandan gece oldu. Hazreti Ali yine kaleye varıp Kamber'i aldı. Sa'd Vakkas'ı, Banu'yu ve Siyafşah'ı çadırda bulamadığını söyledi. Kamber çok mahzun oldu. Oradan ikisi kadınlar sarayına girdiler. Kapıdan içeri girdiklerinde gördüler ki Sa'd Vakkas'ın kızı Dilfüruz Banu namaza durmuş. Oradan kızı aldı. Hazreti Ali şehrin kapısına gelip bir kez öyle nara attı ki yer ve gök sallandı. Haveran Şah vezirine sordu:

"Bu nedir?"

Vezir cevap verdi:

"Bu, o bezirganın sesidir."

Haveran Şah dedi:

"Çağır da konuş bakalım. Ne ister muradı nedir?"

Vezir atına binip Hazreti Ali'nin yanına geldi ve dedi:

"Haveran Şah diyor ki: O bizden ne ister? Ey Hüdavend![146]

[146] Hudavend, Allah anlamına da geliyorsa da, burada "Efendi, hükümdar" anlamında kullanılmış

sen Hazreti Muhammed Mustafa'nın amcası oğlu Ali İbn Ebi Talip değil misin?"

Hazreti Ali dedi:

"Nereden bildin?"

Vezir dedi:

"İşte bu kitapta buldum."

O kitabı çıkardı Hazreti Ali'nin eline verdi. Hazreti Ali kitabı alıp mütalaa eyledi. Vezir yine anlattı:

"Ya Ali! Hazreti peygamberi bu gece düşümde gördüm. Bana iman telkin eyledi. Ben Müslüman oldum."

Ve koynundan bir Mushaf-ı şerif çıkardı. Ali'nin eline verdi. Hazreti Ali Kelâm-ı Kadim'i[147] öpüp başına koydu ve sordu:

"O tutulan yârenler ne oldu?"

Vezir dedi:

"Onlar sağdır amma zindandadır."

Hazreti Ali dedi:

"Var Haveran Şah'a söyle ki, imana gelsin. Yok derse cihanı başına dar ederim. Muhammed aşkına doğru söyle, korkma."

Vezir, Haveran Şah katına geldi. Hazreti Ali ile konuşmalarını olduğu gibi anlattı. Haveran Şah bunları duyunca bir zaman başını elleri arasına alıp tefekküre vardı ve dedi:

"Lat Mehmelat hakkı için ki bu Ali'dir. O yedi yüz eri de Mağrip'ten gelirken bu kırdı. Ve o kara oğlan Kamber'dir ve o at Düldül'dür ve ağzındaki kılıç Zülfikâr'dır."

Vezir gönlünden: "İşte şimdi bildin" diye geçirdi.

Haveran Şah ordunun savaş için hazırlanmasını emretti. Otuz bin asker zırhlı olarak alaylar hâlinde çıkıp Hazreti Ali'nin karşısında durdular. Hazreti Ali bir süre tefekkür edip:

"Ilâhi! sana sığındım. Hâlim sana malumdur ki yalnız kaldım. Düldül ve Zülfikâr dahi yoktur" deyip Hakk Teâlâ dergahına münacat etti ve Hazreti Muhammed Mustafa'dan şefaat diledi.

[147] Kelâm-ı Kadim: Kur'an-ı Kerim.

Meğer vezirin bir iyi atı ve bir iyi kılıcı varmış. Bir hizmetkârıyla gizlice Hazreti Ali'ye gönderdi. O'na şöyle söylemesini de tembih etti:

"Gafil olmayasın vaktine hazır olasın. Haveran Şah'ın niyeti seni kesinlikle ortadan kaldırmaktır. Basiret üzere olasın."

Hazreti Ali kılıcı beline bağlayıp ata bindi. Otuz bin askerin karşısına çıktı. Kafir ordusundan biri bağırdı:

"Ya Ali bezirgan şeklinden gayrı hile bulamadın mı? Muradın nedir?"

Hazreti Ali dedi:

"Gelin sizi bir bir aslınıza göndereyim."

Kafir ordusu Hazreti Şah'ın etrafını kuşatıp cenge başladılar. O da "tevekkeltü allallah" deyip aç aslan gibi kafir askerine daldı. O kadar savaş oldu ki yer yüzünü leş ve yaş tuttu. Ve kan gövdeyi götürdü. O gün ta akşam oluncaya kadar savaştılar. Akşam ateşkes davulları çalındı. Kafir askerinin yüzü cenkten dönüp bir yere kondular. Haveran Şah yoklama yaptırdı. Altı bin er eksikti. Haveran Şah, vezirine dedi:

"Buna ne tedbir gerektir?"

Vezir dedi:

"Padişahım iyi bilir ben bilemem. Pehlivan değilim ki varıp onunla cenk eyleyeyim. Her ne ki gönlünden geçerse onu eyle."

Haveran Şah dedi:

"Şimdi benim aklımda yüz bin asker vardır. Çabuk hazırlansınlar. Ta ki bunun hakkından geliriz."

Etrafa adamlar ve nameler gönderip yüz bin asker topladılar. Bu arada vezir Hazreti Ali'ye adam gönderip kendisine karşı yüz bin adam toplandığını haber verdi. Hazreti Ali Hakk Teâlâ hazretlerine tevekkül edip durdu.

Bu taraftan Ebu'l-Muhsin, Kale-i Kişver Küşa'da iken Ha-

veran Şah, pehlivan Beydaz ile on bin er göndermiş idi. Yaklaştıklarında kale gözcüleri görüp Ebu'l-Muhsin'e haber verdiler.

Ebu'l-Muhsin bunlara dedi:

"Siz burada durun ben varıp konuşayım. Ne istiyorlarmış anlayalım."

Allah Teâlâ'ya sığınıp kaleden çıktı. O on bin askere karşı varıp meydana girdi. Bu taraftan kafirlerden bir adam gelip dedi:

"Ben elçiyim. Haveran Şah dedi ki, "Beş yüz adamımı öldürmüş ve mallarını almışsınız." Gelin o aldığınız malları getirin verin ve sizi Haveran Şah'a götüreyim suçunuzu diyeyim bağışlasın ve eğer yok derseniz başınızı kesip cümlenizi Haveran Şah'a götüreceğim."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ey akılsız serseri, eğer bana mal gerek olsa kılıcım ve kuvvetimle alırım. Haveran Şah ne ittir ve sen de ne köpeksin ki bana böyle herze sözler söylemeye cüret edersin. Eğer senin ve onun başını kesmeyecek olursam dünyada adım er olmasın."

O gelen kafir askeri Beydaz'a gelip bir bir olduğu gibi takrir eyledi. Pehlivan Beydaz gazaba gelip "çabuk atlarınıza binin" diye buyurdu. Ebu'l-Muhsin kendi adamlarına dedi:

"Siz burada durun seyreyleyin ki analar neler doğurur."

Meydana çıkıp er talep eyledi. Üstüne güneş vurdukça, ona bakanın gözleri kamaşırdı. Bir yüce ata binmiş aslan gibi meydan ortasında gerindi ve nara atıp çağırdı:

"Ey kafirler, bilmezsiniz belki, biliniz ki ben Ebu'l-Muhsin İbn Ali İbn Ebi Talip'im."

Bir kafir atını sürüp Ebu'l-Muhsin'in karşısına geldi. Ebu'l-Muhsin onun tepesine bir yumruk vurup canını cehenneme gönderdi. Ardınca bir kafir daha geldi. Onu da kuşağından tutup Ebu Cehil karpuzu gibi yere vurdu.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

O gün adı sanı belli kafirlerden yetmiş kafiri helâk eyledi.

Kafir askerleri bu nasıl pehlivandır diye gayet taaccüp ettiler. Pehlivan Beydaz atını meydana sürüp Ebu'l-Muhsin'in karşısına gelerek dedi:

"Ey Şatır zenci, neden benim bu kadar pehlivanımı öldürdün? Sen benim pehlivan Beydaz olduğumu bilmez misin? Ve benim neler yaptığımı işitmedin mi? Gel senin kabahatini bağışladım. Seni Haveran Şah'a ileteyim. Senin için şefaat dileyeyim seni öldürmesin."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Laf-ı güzafi[148] bırak. Eğer er isen hamle eyle seni de yoldaşlarının yanına yatırayım. Dünya zahmetinden seni kurtarayım."

Pehlivan Beydaz bu sözleri işitince iyice çileden çıkıp Ebu'l-Muhsin'e hücum etti. Velhasıl uzun süre döğüştüler sonunda Ebu'l-Muhsin kılıcını çekip öyle çaldı ki kalkanıyla birlikte başını ve gövdesini ta eğer hanesine değin iki parçaya ayırdı. Canını cehenneme yolladı. Hemen kafir ordusu bunu görüp hepsi birden saldırdı. Ebu'l-Muhsin'in adamları da meydana girdi. Taraflar birbirine karıştı. Öyle cenk oldu ki gözler görmüş değildir.

Bunlar bu cenkte iken kuzey ufkunda bir toz belirdi. Yakınlarına gelince içinde yeşil alemleri gördüler. Ebu'l-Muhsin bildi ki İslâm askerleridir. Alemi taşıyan da bir uzun boylu yiğit Malik Ejder'dir. Ebu'l-Muhsin Malik Ejder'i görünce savaşmayı bırakıp yanına vardı. Malik Ejder ile buluştular, şâd oldular. Dönüp tekrar kafir askeri ile savaşmaya devam ettiler. O gün yedi bin kafir kılıçtan geçti. Kalanı çekirge gibi dağılıp gittiler. Mümin askerleri bir yere konup bir süre istirahat ettiler. Sonra birbiriyle vedalaştılar. Ebu'l-Muhsin kalede kaldı, Malik Ejder on bin eriyle Haver yolunu tutup Ali'den yana revan oldular.

[148] Laf-ı güzaf: Boş söz.

Bu taraftan Haveran Şah yüz bin eri topladı. Saflar ve alaylar bağlayıp Hazreti Ali'nin karşısında durdu. Haveran Şah'ın askerleri içerisinden bir pehlivan atını meydana sürüp Ali'nin karşısına gelerek dedi:

"Bre hey adam, deli misin? Bu nice bin askere karşı yalnız başına durursun."

Ali dedi:

"Çok sözü bırak. Eğer hünerin var ise göster."

O melun, Hazreti Ali'nin üzerine at sürdü. Hazreti Ali onun hamlesini karşılayıp yanından geçerken iki ayağından tutup eski bez gibi yırttı. İki parça eyledi. Haveran Şah'ın askerlerine karşı onu verdi. Kafirler bu hâli görünce üzerlerine acayip korku düştü. Bir pehlivan daha çıktı. Onu da yumruğuyla helâk eyledi. Kafirlerden bir saat içinde on tane namdar pehlivanı helâk eyledi. Kafirler gördüler ki bir bir cenk etmekle olmaz. Bu defa onar onar meydana girdiler. Hazreti Şah'a hücum ettiler. Onları da kırdı. Bu kez yüz yüz birden geldiler. Hazreti Ali bunların da her birini eski bez gibi paralayıp helâk eyledi. Bu defa bin er bir yerden hücum edip kementler attılar. Hazreti Şah'ı tutmaya çare bulamadılar. Bunları da bir demde dağıtıp Hazreti Ali meydan ortasında durarak çağırdı:

"Ey melunlar. Onar onar yüz yüz değil bin bin gelin. İşinizi çabuk bitireyim."

Kafir çerisi bu avazı işittiler. Şaşırıp kıldılar. Haveran Şah buyurdu ki bu kez on bin kafir birden hücum ettiler. Hazreti Emiru'l-Müminin ve İmamü'l-Muttakin o erenler şahı "Tevekkeltü alallah fehüve hasbî"[149] âyetini tekrar edip kafir askerlerinin içine girdi. Aslan gibi cenk ederken Mağrip tarafından toz belirdi. Yaklaştıklarında ellerinde taşıdıkları yeşil kırmızı alemler göründü. Alemler içinde "Nasrun minellahi ve fethun garib ve beşşiril müminin[150] ya Muhammed ya Ali" diye yazılmış.

[149] Tevekkeltü alallah fehüve hasbî: Allah'a dayandım o bana yeter.

[150] "Allah'tan yardım ve yakın bir fetih. Müminleri müjdele!" Saff Sûresi, 13. Âyet.

Alemi tutan bir er var ki boyu alemlerle beraber. Hazreti Şah, Malik Ejder'i tanıdı. Ama Hazreti Ali savaşa devam etti. Malik Ejder, Hazreti Ali'nin narasını duyunca o da on bin eriyle bir yerden tekbir getirip kafir ordusuna daldılar. Bir saatte on bin kafiri yere bıraktılar. Haveran Şah bunu görüp ateşkes borusunu çaldırdı. İki asker bir birinden ayrıldı. İki canibe kondular. Malik Ejder atından inip Hazreti Ali'nin ayağına baş koydu. Yüzünü sürdü. Hazreti Resul'ün selamını söyledi. İki hasret birbirine sarılıp bir miktar ağlaştılar.

Bu taraftan Haveran Şah vezirlerine dedi:

"Hiç gördüğünüz var mıdır bir adam yalnız yumruğuyla otuz bin eri dağıttı. Kimisini öldürdü kimisini yaraladı. Kendisi bir yara dahi almayıp sağ ve selamet çıkıp gitti."

Vezir dedi:

"Padişahım ben o kitapta gördüm. Bu Ali'dir ve bu gelen Malik Ejder'dir. O'nun kumandanlarındandır."

Haveran Şah dedi:

"Ya şimdi nice etmek gerek. Bunların hakkından nasıl geliriz?"

Vezir dedi:

"Emir padişahındır."

Haveran Şah dedi:

"Yürü sen yine elçiliğe var. O'nunla konuş. Görelim ki Mekke'den buraya niye gelmiştir. Bize haber versin. Eğer mal isterse verelim. Her ne muradı var ise cümlesini yerine getirelim. Varsın gitsin. Yok eğer askerine dayanırsa; onun on bin adamı var benim iki kez yüz bin askerim vardır, diyesin."

Vezir hemen Hazreti Ali'nin katına geldi. Selam verdi. Haveran Şah her ne dediyse bir bir söyledi. Hazreti Ali cevap verdi:

"Var söyle o meluna de ki: Eğer onun askeri çok ise benim bir Tanrım vardır. Onun askerinden zerre kadar korkum yoktur. Eğer Allah Teâlâ nasip ederse ona öyle işler ederim ki

dillerde destan olur. Ve eğer gelip Müslüman olursa veya haraç vermeyi kabul ederse elimden kurtulur. Ben bu vilayete geldim. Fethetmeden dönmem."

Vezir, Haveran Şah'a gelip Hazreti Ali her ne dediyse bir bir takrir eyledi. Haveran Şah dedi:

"Ben niçin Müslüman olacak mışım? Lat Mehmelattan ne şikayetim vardır? O kim ola ki ben ona haraç vereyim?"

Bu taraftan Malik Ejder, Hazreti Ali'ye dedi:

"Sen yorgunsun, dinlen. Bana destur ver bu gece kafir ordusuna gece baskını yapayım."

Hazreti Ali izin verdi. Malik Ejder o gece ilk uykuda kalkıp kafir ordusuna girdi. Askerlerin hepsi uykudayken:

"Bre melunlar, ben Ali'yim canınızı almaya geldim" diye naralar atıp kafirleri birbirine kattı.

Gecenin karanlığından yararlanıp ortalığı öyle karıştırdı ki oğul babasını ve baba oğlunu helâk eyledi. Her taraftan kavga ve feryat kopup ta sabah oluncaya değin birbirlerini kırdılar. Sabah oldu, gördüler ki, hiç bir yabancı kimse yok. O gece yirmi bin kadar kafir helâk olmuş. Malik Ejder, Hazreti Ali'nin katına Şah-ı Merdan'ın elini öptü. Hazreti Ali, Malik Ejder'i kutladı.

Hikâyeyi anlatanlar şöyle rivayet ederler ki:

O gece kafir askerinde kıyamet koptu. Sabah olduğunda Haveran Şah gördü ki dört yanda bu kadar leş yatıyor. Parmaklarını ısırıp:

"Bu işi bu âlemde kim kime etmiştir. Şimdi benim askerimde vaki oldu. Eğer ben de Ali'ye ve Malik Ejder'e bir iş etmeyecek olursam adım Haveran Şah olmasın." dedi.

Haveran Şah bunları düşünürken ufukta bir toz bulutu gördüler. Hızla gelip Haveran'ın önünde başlarına toprak saçıp feryada başladılar. Haveran Şah telaşla sordu:

"Ne oldu size?"

Gelenler cevap verdiler:

"Padişahım! Biz pehlivan Beydaz ile on bin adam idik. Kale-i Kişver Küşa'ya göndermiş idiniz. Biz oraya varınca kaleden bir pehlivan çıkıp bizimle cenk etti. Birbirinin ardınca her gün meydanda yetmiş seksen pehlivanımızı öldürdü. Ondan sonra pehlivan Beydaz çıktı. Onu da aman vermeyip öldürdü ve cümlemizi kırdı. Biz kulunuz yaralı olarak kaçıp geldik."

Haveran Şah elini sakalına götürüp, vezirine dedi:

"Gördün mü başımıza gelenleri? Burada kırk bin şu kadar askerimiz kırıldı, orada on bin pehlivanımız helâk oldu. Bu nasıl talih ki, bela bela üstüne geldi. Hele görelim Lat Mehmelat bize medet eder."

Kafir askeri atlanıp meydana cenk yerine geldiler. Bu yandan Hazreti Ali, Malik Ejder cümle mümin askeri atlarına binip Hakk Teâlâ hazretine tevekkül edip hazır oldular. İki taraftan cenk marşları çalınıp saflar alaylar bağlanıp durdular.

Bu yandan Düldül, Zülfikâr'ı ağzına alıp sahraya kaçmıştı. Bir gün sahrada otlarken o sahranın bir yüce dağı var idi. O dağın üstünde bir yüce muhkem kale var idi. Ve Beyinin adı Zinhar Haver idi. On bin eri var idi. Haveran'ın karındaşı oğlu idi. Meğer bir kişi Düldül'ü görüp Zinhar Haver'e haber verdi:

"Padişahım bugün sahrada bir at gördüm. Otlar ve ağzında bir kılıç tutar. Beni görünce sahraya kaçtı gitti."

Zinhar Haver bu hikmete hayret ederek dedi:

"Nasıl bir atmış bu? Galiba Arabistan'dan bir bezirgan gelmiş. Haveran Şah'ın yanında imiş. Enteresan bir atı varmış, derler. Bu senin gördüğün o at olsa gerek."

Zinhar Haver'in emriyle bin adam hazırlanıp kaleden çıktılar. Atı aramaya koyuldular. Varıp gördüler ki Düldül otlar. Askerler yaklaşınca Düldül, Zülfikâr'ı ağzına alıp kaçmaya başladı. Bin atlı Düldül'ün etrafını kuşatıp kementler attılar. Sonunda Düldül Zülfikâr'ı yere düşürdü. Alıp Zülfikâr'ı

Zinhar Haver'e getirdiler. Düldül sahrada kaldı. Zinhar Haver tahtına geçip oturdu. Diledi ki Zülfikâr'ı çıkara. Her ne kadar çabaladıysa Zülfikâr'ı yerinden depretemedi. Zinhar Haver bu hikmete de taaccüp edip kaldı.

Beri taraftan Haveran Şah ordusunu cenk yerine çıkardı. İki ordu saflar bağlayıp birbirine karşı durdular. Kafir askerlerinden bir kafir meydana gelip hayli namakul sözler söyledi. Müminlerden bir mümin karşısına geldi. Hayli cenk eylediler. Sonunda mümin, kafire bir kılıç çaldı ki başı teninden cüda olup düştü. Biri daha geldi onu da helâk eyledi. Velhasıl o gün o mümin on altı kafiri helâk eyledi. Haveran Şah gazaba gelip bağırdı:

"Ne durursunuz!"

Hemen bir kafir meydana gelip dedi:

"Hani Ali, gelsin bugün meydanıma. Ona erlik nice olur göstereyim."

Hazreti Ali "Bismillahirrahmanirrahim" deyip meydana geldi. Cevap verdi:

"Ya melun kafir, işte istediğin benim. Yürü gel seni de aslına ulaştırayım."

Bunlar birbirine hücum ettiler. Hazreti Şah, hemen kafire bir kılıç vurdu. İki parça eyledi. Haveran Şah görüp dedi:

"Buna bir bir varmak ile olmaz."

Hemen birden yüz adam Hazreti Ali'nin üzerine hücum ettiler. Hazreti Ali bir kere nara atıp bunları bir demde dağıttı. Yine Haveran Şah emreyledi. Bin kafir bir yerden saldırdılar. Hazreti Ali yine bir kere "Allahu Ekber" deyip ön safta duran kafirleri bozup arkalarındakilerin üzerlerine yıktı. Beş yüz kafiri birden helâk eyledi. Kalanı çekirge gibi dağılıp kaçtılar. Haveran Şah'ın emri üzerine on bin kafir bir yerden hücum ettiler. Bu defa Hazreti Şah attan indi. Zira ki at Düldül ve Zülfikâr

yoktu. Yayan olarak naralar atıp cenk etmeğe başladı. Beri taraftan müminler de tekbir getirip kafir askerlerine girdiler. Sabahtan ta akşam olunca cenk oldu ki vasfı mümkün değildir. Yine ateşkes borusu çalındı. İki asker birbirinden ayrılıp karargahlarına döndüler.

Hazreti Ali meydandan hemen ayrılmayıp bir miktar sabreyledi. Haveran Şah, Hazreti Şah'ın meydan ortasında durduğunu görünce askerlerine lanet edip dedi:

"Ey melunlar bir yalnız adam aranızdan sağ kurtuldu. Benim ekmeğim size haram olsun. Ancak yiyip içip palavra sıkmayı bilirsiniz. Başka bir hüneriniz yoktur. Şimdi varayım ona tabi olayım ve onunla beraber olayım. Cümlenizi yumruğuyla kırsın."

Vezirler ortaya düşüp Haveran Şah'ı teselli eylediler. Velakin buyurdu ki:

"Hemen meydan ortasına dar ağacı dikin."

Vezir dedi:

"Padişahım eğer sen Sa'd Vakkas'ı ve Siyafşah'ı astıracak olursan Ali bizim beylerimizden birini diri bırakmaz, öldürür. Haber gönder. Ola ki Ali'yi de ele geçiririz. Hepsini bir yerde öldüresin."

Vezirin bu sözünü makul gördüler. Haveran Şah bir saat tefekkür edip yine gazaba geldi ve şeytana uyup emreyledi:

"Çabuk o ikisini getirin ve asın. Benim Ali'den ne korkum vardır?"

Vezir gördü ki vazgeçirmek mümkün değildir. Hemen vezir, Ali'ye haber gönderip dedi:

"Ya Ali, malumun olsun ki Haveran Şah, Sa'd Vakkas'ı ve Siyafşah'ı astırıyor."

Hazreti Emiru'l-Müminin Hakk Teâlâ dergahına yüz tutup münacat eyledi:

"İlâhi! Celalin hakkı için ve Muhammed Mustafa'nın hürmeti için sen benim yârenlerimi bu kafirler elinden halas eyle.

Düldül'ü ve Zülfikâr'ı bana sen ver. Bu kafirlerden müminlerin intikamını alayım."

Yine yayan gitti. Kafir ordusuna varıp sağ elini sol böğrüne ve sol elini sağ böğrüne koyup canı gönülden üç kere "Allahu ekber" dedi ki heybeti Haveran Şah'a dehşet verdi. Haveran sendeleyip atından aşağı düştü. Kafirler sersem oldular. Nicesi helâk oldu.

Şöyle rivayet ederler ki:

Hazreti Ali'nin o zaman narasını dört fersah yerden Düldül işitti. Seğirtip o kalenin kapısına varıp gani gani kişnedi. Ayağını yere vurup gözlerini billur ayna gibi açıp etrafa korku saldı. Zinhar Haver'e haber verdiler. Gelip attaki bu heybeti gördü. Hayran oldu. O anda gaipten bir ses geldi:

"Ya melun hemen o kılıcı yine o ata ver. Teslim eyle. Yoksa helâk ederim."

Zinhar Haver bu sesi işitince korkup hemen Zülfikâr'ı Düldül'e verdi. Düldül aşkla bir kişnedikten sonra Zülfikâr'ı ağzına alıp sahraya doğru revan oldu.

Beri taraftan Hazreti Ali, birbiri ardınca naralar atıp kafirlerin üzerlerine vardı. Kafirlerin aklı şaşıp Sa'd Vakkas'ı ve Siyafşah'ı bırakıp el çektiler. Bir tarafa kaçtılar. Sandılar ki gök yokladı. Düldül, Hazreti Ali'nin üçüncü narasını işitip Ali'den yana revan oldu. Hazreti Ali gördü ki gün doğusundan bir toz belirdi. Tozların içinden Düldül yıldırım gibi çıkageldi. Zülfikâr'ı ağzından Ali'nin önünde bırakıp yüzünü yere sürdü. Hazreti Emiru'l-Müminin şâd olup Düldül'ün iki gözlerini öpüp Zülfikâr'ı beline bağladı. Düldül'e bindi. Hemen nara atıp dedi:

"Ey Haveran, şimdi canını elimden nasıl kurtarırsın. Er isen gel meydana gir."

Haveran Şah askerine emreyledi. Asker atlarına binip

cenk yerine gelip saflar alaylar bağlanıp durdular. Haveran Şah emredip dedi:

"Hemen Sa'd Vakkas'ı ve Siyafşah'ı asın."

Bunları getirdiler. Meydanda kurdukları darağaçlarının dibine. Muratları bu ki dara çekeler. Hazreti Ali gördü ki yârenlerinin elleri bağlı. Dara getirdiler. Bir kere "Allahu ekber" deyip üzerlerine Düldül'ü sürdü. Etrafında olan kafirleri dağıttı. Yârenlerinin ellerini çözüp halas eyledi. Hazreti Ali, Sa'd Vakkas'ı ve Siyafşah'ı Mümin askerlerine ulaştırdı. Yine kendi dönüp kafir askeriyle cenk etmeğe başladı. Kafirler O'nun önünde duramayıp; koyun kurttan ne sûrette kaçarsa kafirler de Hazreti Ali'nin önünden öyle kaçarlardı. Velhasıl o gün yalnız cenk etti. Ta akşam olunca on bin kafir düşürdü.

Akşam olunca dönüp yârenlerinin yanına geldi. Sa'd Vakkas ve Siyafşah gelip kademine yüzler sürdüler. "Bihamdulillahi Teâlâ mübarek didarını gördük" deyip şükürler eylediler. Hazreti Ali bunları bağrına basıp her birini öpüp kucakladı. Siyafşah o gün Müslüman oldu. Hazreti Ali'nin erliğine âşık olup parmak kaldırıp "Tanrı bir ve Muhammed hak resuldür" deyip şehadet getirerek can u gönülden Müslüman oldu. Hazreti Ali onu gayet hoş görüp kendisine yardımcı edindi.

Beri taraftan Haveran Şah vezirlerini ve beylerini toplayıp dedi:

"Ey benim beylerim ve pehlivanlarım! Hiç bana olan zulüm alemde bir padişaha olmuş mudur? Görün Ali bana neler etti. Üç kez çağırmakla bin iki yüz adamımın ödü yarıldı. Ve narasıyla tutsaklarını kurtardı. Kendi bu nice asker içinden sağ ve selamet kurtuldu gitti. Önüne kimse gelmedi. Ya biz şimdi nice edelim?"

Vezir dedi:

"Padişahım, sana dedim ki bu Ali'dir. Bu vilayeti fethetse gerektir. Ve Billur Azim dağına varınca hükmetse gerektir. Sen Ali'nin dinine girersen kurtulursun. Yoksa gayrıya çare yoktur."

Haveran Şah dedi:

"Ey hain, bu ne fitnedir ki, sen araya bıraktın bu belayı benim başıma getirdin."

Vezir:

"Onun için vezirim ki senin için faydalı bulduğum her ne görürsem sana bildireyim. Eğer söz tutarsan hoş ve eğer tutmazsan yine bildiğin gibi olsun" deyip sustu.

Öte taraftan Zinhar Haver, Zülfikâr'ı Düldül'e verdikten sonra dönüp sarayına geldi. Bir putu var idi kızıl altından. Putun önüne varıp başını açtı. Ağladı. O anda puttan ses geldi:

"Ey melun, benden ne istersin? Var o Allah'a tap –ki yeri ve göğü on sekiz bin âlemi yoktan var eden– O'nun misli ve benzeri yoktur. Ve Resulüne ikrar getir ki Muhammed Mustafa onun hak resulüdür. Cehennem ateşinden canını kurtar. Eğer yok dersen seni helâk ederler."

Zinhar Haver şaşkınlıktan ne yapacağını bilemedi. Oradan kalkıp bir başka büyük putu daha vardı onun önüne geldi. Başını açıp durdu. Bu puttan da ses geldi:

"Eğer cehennemin ateşinden kurtulayım dersen o gördüğün at ve kılıç Ali'nindir. Hemen var Ali'nin önünde ikrar getir. İmana gel. Müslüman ol. Onunla yoldaş ol. Şimdi Haveran Şah ile cenk eder. Bu İklim-i Ahdar'i[151] fethetse gerektir. Sonra da devler ile çok cenk etse gerektir. Billur Azim onun hükmünde olsa gerektir. Sen de çabuk yetiş ki çok acayipler ve garaipler göreceksin."

Ve put paramparça oldu. Zinhar Haver putlardan bu hikmeti görünce bir kere nara attı aklı başından gitti. Yere düştü. Baygın olarak bir zaman yattıktan sonra yine aklı başına geldi. Gördü ki cümle beyleri yanına toplanmış. Onlara dedi:

"Ey benim beylerim, bu hikmeti görün ki putlarımız hep

[151] İklim-i Ahdar: Yemyeşil yer.

paramparça oldu. Böyle şeyler ne demektir bilen var mı? Ne dersiniz? Bilmiş olun ki ben can-ı gönülden Müslüman olurum."

Onlar da dediler:

"Emir padişahındır biz de Müslüman oluruz."

Beri taraftan Haveran mahzun olup vezirine dedi:

"Bu ahval nice olur?"

O sırada kapının dışında bir gürültü patırtı oldu. Ne oluyor derken oradan birisi bağırdı:

"Pehlivan Beydaz ile Kişver Küşa'ya gönderdiğin on bin adamı Ali'nin askerleri kırmış."

Haveran Şah ellerini dizine vurup "âh" etti:

"Benim başıma gelen belalar kimsenin başına gelmesin. Bunun çaresi odur ki varayım kardeşime gideyim. Bunlardan fayda olmaz."

Vezir dedi:

"Eğer kardeşine gidersen Ali yine ardına düşüp varır."

Haveran Şah dedi:

"Herze söyleme. Ali ne kişidir ki kardeşimin memleketine vara. Orası devler ve periler yurdudur. Oraya giden yollarda kesinlikle su bulunmaz. Bütün ordusu susuzluktan kırılır. Kardeşimin o kadar askeri vardır ki hesaba gelmez. Ali ne ola ki kardeşimin iklimine ayak basa."

Vezir dedi:

"Ben kitapta gördüm ki Ali her ne iklime giderse alsa gerektir. Bari gidersen de Ali ile bir kez daha savaş. Ola ki putların inayetiyle zafer senin ola."

Haveran Şah, vezirinin bu sözlerini hiç tınmadı. Gece olunca vezir, Ali'nin nazarına gelip dedi:

"Haveran Şah kardeşinin vilayetine gitmek ister."

Hazreti Ali sordu:

"Kardeşi kimdir? Nerededir?"

Vezir cevap verdi:

"Kardeşinin adına Şehinşah derler. Gayet heybetli padişahtır. Ve bin kez bin ere gücü yeter. Ama buradan orası çok uzaktır. Yollarda katiyen su bulunmaz. Buradan oraya ordu gitse susuzluktan helâk olur. Yollarda şeytanlar, devler çoktur. Ama bilirim senden gayrı kimse o yola gidemez. Bunun gibi müşküller sana kolaydır. Ben kitapta gördüm. Sen Vilayet-i Haver'i ve Billur Azim'i fethedip cümle iklimleri alsan gerektir. Orada devler ile çok cenk edip cümlesini kendine ram etsen gerektir."

Hazreti Ali dedi:

"Allah kerimdir. Benimle birlikte gelen pehlivanın bir atı vardı. Medine sahrasında onu tutup kaçırmışlardı. O at nerde şimdi?"

Vezir dedi:

"Ya Ali! Haveran Şah o atı kardeşine gönderdi."

Hazreti Ali dedi:

"Artık oraya gitmek bize vacip oldu."

Vezir dedi:

"Her nereye gidersen hakkın inayeti seninle olsun."

Sabah olunca Haveran Şah yine emredip askerlerini meydanda topladı. Beri taraftan Hazreti Ali de mümin askerleriyle meydan yerine geldiler. İki ordu karşılıklı durdular. Haveran askerlerine dedi:

"Durmayın meydana girin cenk edin!"

Cesaret edip kimse meydana giremedi. Kafirlerin gözü korkmuş idi. Haveran Şah gayet gazaba gelip kendisi meydana girip dedi:

"Hani ol Ali gelsin meydanıma, bugün onunla cenk edelim."

Hazreti Ali de hemen meydana girip Haveran Şah'la cenk etmeğe başladı. Hazreti Ali, Haveran Şah'a kast etmezdi. Cenk

arasında bazı nasihat ederdi. Ola ki Müslüman ola diye. Haveran Şah hiç kabul etmezdi. Sonunda Hazreti Ali Zülfikâr'ıyla üzerine geldi. Haveran kalkanını tutup kendine siper etti. Hazreti Ali kalkanı ortadan iki parça eyledi. Haveran Şah atından yere düştü. Kafirler at yetiştirdiler. Haveran Şah'ı Hazreti Ali'nin elinden kurtardılar. Hazreti Ali belki Müslüman olur diye buna müsaade etti.

Beri taraftan Malik Ejder de kendi askeriyle kafir ordusuna hücum ettiler. Bir azim cenk oldu. İki ordu birbirine karıştılar. Haveran Şah bu heybeti gördü. Kendi pehlivanlarından yüz pehlivan alıp karargahtan dışarı çıkıp kaçtı. Hazreti Şah, Haveran'ın kaçtığını anlayıp Malik Ejder'e seslendi:

"Çabuk eriş Haveran Şah'ın yolunu kes."

Kafir ordusu gördüler ki padişahları firar eyledi. Cenkten el çektiler. Dönüp Hazreti Ali'den aman dediler. Bir yere gelip Hazreti Ali'yi şehre getirdiler. Haveran Şah'ın sarayına girdi ve dedi:

"Yazık Haveran Şah'a, bunun gibi tahtı koyup kaçtı. Müslüman olmadı."

Hazreti Ali, Haveran Şah'ın tahtına geçip oturdu. Haveran Şah'ın karısı gelip Hazreti Ali'nin eline ayağına yüz sürüp tebrik etti. Hazreti Ali'nin telkiniyle Müslüman oldu. Kadının iki oğlu vardı. Onlar da Müslüman oldular. Hazreti Ali bunlara hayır dua edip hoş gördü.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

O zamanda otuz bin kafir imana geldi. Cümlesine bahşişler verildi bir zaman bayram eylediler. İslâm ve imanın şartlarını öğrettiler. Ondan sonra Şah Haveran'ın büyük oğlu Kays'ı tahta geçirdi. Babası yerine padişah oldu. Cümle beyler Kays'ın hükümdarlığını kabul edip teslim oldular. Kays'ın emriyle ne kadar putlar ve kiliseler var ise yaktılar. Mescitler yaptılar. Sonra Vilayet-i Ahdar halkının cümlesi gelip Müslüman

oldular. Ondan sonra Hazreti Ali askerleri toplayıp altı bin eri Siyafşah'ın emrine verip dedi:

"Sen hemen Haveran'ın ardınca git. Ben sana yetişirim."

O gece Hazreti Ali düşünde Muhammed Mustafa'yı gördü. Hazreti Peygamber kendisine diyordu ki:

"Ya Ali! Gazan mübarek olsun. Ordunu Haveran Şah'ın ardınca gönder. Sen de Kişver Küşa kalesine var. Orada yârenlerin vardır."

Hazreti Ali uykudan uyanıp Malik Ejder'e düşünü beyan eyledi ve dedi:

"Yürü sen var bu orduyla git. Yolda kimseye zulmettirme. İnsanları imana davet eyle. İmana geleni Müslüman eyle ve gelmeyeni kılıçtan geçir."

Hazreti Ali Zülfikâr'ı kuşanıp ve Düldül'e bindi. İslâm ordusunu kumandanlar arasında taksim edip gönderdi. Evvela Siyafşah'ın emrine altı bin er verdi. Sonra Kays'ın emrine on bin, –Kays, tahtı küçük kardeşi Kays'a bıraktı– Malik Ejder'in on bin ve Sa'd Vakkas'ın emrine on bin er tahsis etti. Her biri etraf vilayetlere dağılıp gittiler.

Beri taraftan Haveran Şah tahtından firar edip Şakiyye kalesine vardı. Haveran Şah, Malik Ejder'in ardınca geldiğini haber alınca hemen oradan taban kaldırıp Seyyare kalesine gitti. Malik Ejder, Şakiyye şehrinin halkını imana davet edip Müslüman eyledi. Müslüman olmayanları kırdı. Kiliselerini yıkıp yerine mescitler yaptılar. Ondan sonra Haveran Şah'ın ardınca Seyyare şehrine gitti. Haveran Şah ondan öte kaçıp uzaklaştı. Malik Ejder o diyarı da imana getirdi. Oradayken Siyafşah ardından yetişti. Sonra Sa'd Vakkas ve Kays da geldiler. Oradan sonra her ne diyara vardılarsa fethettiler.

Beri taraftan Hazreti Ali, Haveran Şah'ın veziriyle Kişver Küşa Kalesi'ne gitmişler idi. Üç gece yürüdüler. Bir Mürgzar'a

varıp kondular. Hazreti Ali kendisi kaleye gitti. Gece giderken bir pehlivana rast geldi. Bir birine hücum ettiler. Epey dövüştükten sonra birbirlerine üstünlük elde edemeyip ayrıldılar. Hazreti Ali bu erin pehlivanlığına hayret edip tekrar ordusuna geldi. O gece düşünde Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem ve Hazreti Hamza'yı gördü.

Habibullah dedi:

"Ya Ali gam yeme. O seninle bu gece cenk eden oğlun Ebu'l-Muhsin'dir."

Sabah olunca Hazreti Ali Düldül'e binip bir kere "Allahu Ekber" dedi ki kalede bulunanlar sersem oldu.

Hazreti Ali dedi:

"Hani bu gece benimle cenk eden pehlivan? Meydana gelsin."

Kale halkının aklı başlarına gelip Ebu'l-Muhsin'in katına dizilip dediler:

"Ey pehlivan, bir kimse nara attı. Cümlemiz sersem olduk. Böyle nara kimin ola?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Babamdan gayrı kimseye bu nara mahsus değildir. Ancak benim babama mahsustur."

O Müslümanlar dediler:

"O senden pehlivan mıdır?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Benim gibi yüz pehlivanı bir yumruğuyla helâk eder."

Cümle Müslümanlar kaleden çıkıp Hazreti Ali'nin önüne geldiler. Hazreti Ali, Ebu'l-Muhsin'i gördü. İki gözlerinden öpüp bağrına bastı. Bir birinin hâlini hatırını sordular. Hazreti Ali, Haveran Şah ile olan ahvali bir bir haber verdi. O Müslümanlar bu haberi işittiler. Şâd oldular. Sonra onun ardınca gönderdiği ordunun ahvalini bir bir Ebu'l-Muhsin'e beyan eyledi.

Ve dedi:

"Ey benim oğlum! Muhammed Mustafa (sallallahualeyhivesellem)'in emri şöyledir ki; Haveran Şah ardınca Haver zemine sen de bizimle birlikte gelesin."

Müslümanlar yârenleriyle buluşmalarına şükrettiler. Ebu'l-Muhsin, babasına ve cümle Müslümanlara üç gün ziyafet verdi. Sonra Ebu'l-Muhsin veziriyle ve bir nice bin asker ile Haveran Şah'ın ardınca gittiler. Onların ardından da Hazreti Şah askerleriyle yola revan oldular.

Bu taraftan Malik Ejder on bin eriyle Haveran Şah'ın ardınca Seyyare kalesine gitmişti. Dokuz gün gittiler. Onuncu gün Seyyare şehrinden geçip Haveran sahrasına ulaştılar. Üç gün de o sahrada gittiler. Dördüncü gün bir yere eriştiler ki asla su bulunmaz. Cümle askerler Malik Ejder'in katına gelip dediler:

"Asla bir içim su bulamadık. Yok! hâlimiz gayet vahim oldu."

Hemen Malik Ejder atına binip su aramağa gitti. Gide gide bir yere erişip gördü ki bir havuz yapılmış. O havuzun içinde bir aslan heykeli ve aslanın kulaklarını tutan iki el yapmışlar. Malik Ejder dönüp askerlere haber verdi:

"Size su buldum."

Ordu atlarına binip havuzun bulunduğu yere geldiler. Kimine su yetti kimine yetmedi. O gece orada istirahat eylediler. Ertesi gün oradan göçüp bir yere eriştiler ki bin adam, başları kesilmiş yatıyorlar. Bedenlerden damlayan kanı görüp bu hikmete hayret ettiler. Sonra bir yere vardılar ki kesilen başları bir kuyu içine bırakmışlar.

Malik Ejder, Sa'd Vakkas'a dedi:

"Acaba bunu kimler neden yapmışlar?"

Belki bu yakın yerde su olmak ihtimali vardır diye etrafa bakarlarken bir mağaraya geldiler.

Malik Ejder dedi:

"Ya Sa'd Vakkas sen burada dur. Ben bu mağaraya gireyim ve bakayım ne vardır? Ola ki su bulurum."

Sa'd Vakkas razı oldu. Malik Ejder'in bir zırhı var idi. Onu Amman ikliminden almış idi ki iki aynası var idi. Önünü aydınlattığı gibi arkasına da ışık verirdi. Karanlık yer görünürdü. Hiç bir padişah onun gibi zırha malik değil idi. O zırhı giyip kılıcını eline alıp "Bismillahirrahmanirrahim" diyerek mağaraya girdi. karanlık mağarada o aynalar iki çıra gibi yanar her bir köşeyi aydınlatırdı. Bir zaman yürüdü. Gördü ki bir heybetli zenci bir sığıra binmiş iki eliyle o sığırın ağzını tutmuş. Malik Ejder çağırdı dedi ki:

"Ey zalim bu sığırın ağzını niçin tutarsın?"

Zenci bir kez öyle hırladı ki az kaldı Malik Ejder'in aklı başından gitti. Yine Malik Ejder kendine gelip zenciye kılıç çaldı. Zenci iki parça olup yere düştü. Canını cehenneme yolladı. O sığır öyle bir ses çıkardı ki yine Malik Ejder'in aklı başından gideyazdı. Malik Ejder biraz daha ileri vardı. Bakıp gördü ki bir uzun boylu avrat oturur. Önüne bir tas koymuş. Bir kesik kız başının kanını yıkar. Malik Ejder sordu:

"Ey melun! Bu yıkadığın baş nedir?"

Avrat cevap verdi:

"Sormaktan muradın ne? Senin burada ne işin var? Bu makama neden geldin? Bu makam devler makamıdır ve sen devler zümresinden değilsin. Zira burada yavuz devler vardır. Bir kez narasını işitsen aklın başından gider. Var geri dön. Ana babanın yanına git de onları üzme."

Malik Ejder dedi:

"Ey avrat senin aslın neslin nedir? Hele bana deyiver."

Avrat dedi:

"Ya yiğit, korkmaz mısın? O havuzu görmedin mi, aslanın ağzından su damlar?"

Malik Ejder dedi:

"Bu gece askerimle orada yattım. Birliğimden bin adamın başını kesip almışlar. Şimdi onların intikamını almaya geldim."

Avrat dedi:

"Her kim o sudan içerse öldürürler. Demek ki senin askerlerin de o sudan içmişlerdir. Onun için helâk eylemişlerdir."

Malik Ejder dedi:

"Aslın nedir?"

Avrat dedi:

"Aslım âdemoğlu neslim devdir. Süleyman peygamber buraya geldiği zamandan beri üç bin yıldır buradayım. Bu mağarada yalnız dururum. Burada bir yavuz dev vardır. Adı Şevba'dır. Süleyman peygambere asi olduğundan Süleyman peygamber onu tutup bağladı. O vakitten beri beni yüz bin deve müvekkil koydu.

Malik Ejder dedi:

"Dinin nedir?"

Avrat dedi:

"İslâm dinindeyim."

Malik Ejder dedi:

"Beni bilir misin ve nereye giderim bilir misin dedi?"

Avrat dedi:

"Seni iyi bilirim. Haveran'a gidersin. Adın Malik Ejder'dir. Ali de ardınca geliyor. Oraya varıp çok acayipler göreceksin."

Malik Ejder dedi:

"Ya bu önündeki baş nedir?"

Avrat dedi:

"İki oğlum var idi. Büyük oğlum Mısır padişahının kızına âşık oldu. Mısır padişahının kızı bunu işittiğinde oğlumu öldürttü. Ben öbür oğlumu gönderdim. Varıp o kızın başını kesip bana getirdi. Bu baş o kızın başıdır."

Malik Ejder dedi:

"Benim askerim gayet susuzdur. Hiç buralarda su bilir misin?"

Avrat dedi:

"Dışarda gördüğün havuzu Süleyman peygamber zamanında devler yaptılar. Bu mağarada çok devler vardır. Süleyman peygamber su yolunu bağladı. Su sadece o aslanın ağzından damlayandır. Havuz içinde bu devler onu içerler. Başka su yoktur."

Malik Ejder dedi:

"Şimdi o suyun başı nerededir, bilir misin?"

Avrat dedi:

"İleri yürü mağaranın dibine in. Deniz kenarında bir heybetli dev vardır. Elinde kılıç tutar. Orada taştan bir fil görürsün. O dev onun karşısında durur. Fil hareket etmek istediğinde dev karşısında kılıcı gösterip file der ki:

"Hareket etme."

Böylece Fil kesinlikle hareket etmez. Ondan korkar. O fil suyun tılsımıdır. Bir kimse o devi helâk etse tılsım bozulur. Oradan bir akarsu çıkar dışarıya akar. O havuza dökülür. Böylece cümle vilayetler suya kanar."

Malik Ejder, Hazreti Hakk'a tevekkül edip o mağaranın dibine doğru yürüdü gitti. Deniz kenarına erişti. Bahsi geçen fil ile devi gördü. Malik Ejder kılıcını çekip yaklaşarak bir kez kılıcıyla çaldı. Devin bir kılına dahi zarar gelmedi. O anda dev bir kere öyle nara attı ki deniz titredi. Denizin dalgalanmasıyla birlikte türlü türlü devler üşüşüp geldi. Kimi fil, kimi aslan, kimi domuz, kimi sığır gibi ve kimi yarısı adam yarısı it sûretinde binlerce dev hemen gelip Malik Ejder'in başına üşüştüler. Malik Ejder kılıç ile hamle edip aralarına girerek çoğunu helâk etti.

Beri taraftan İslâm askerleri dışarda havuzun kenarında beklemekteydiler. Birden gördüler ki aslanın burnundan kan akmaya başladı. Sa'd Vakkas bunu görüp "âhh!" etti ve dedi:

"Acaba bu ne haldir? Malik Ejder nice oldu ki bu kadar zaman eğlendi gelmedi. "

Askerler her dem Hazreti Ali'yi anarlardı. Zira müminler gayetle susuzluktan takatsiz düşmüşlerdi. O kandan da korktular. Hazreti Muhammed Mustafa'nın şefaatine sığınıp Hak sübhanehu ve Teâlâ hazretlerine münacat eylediler.

Beri taraftan Hazreti Ali, Vezir ve Ebu'l-Muhsin bin beş yüz er ile Kişver Küşa Kalesi'nden ayrıldıktan bir kaç gün sonra Seyyare Kalesi'ne geldiler. Orada otururken uzaktan gördüler ki bir toz belirdi. Yakına geldiğinde; yeşil üzerine altın suyu ile "La ilahe illallah Muhammed Resulullah" yazılmış alemi gördüler. Alemin dibinde bir uzun boylu güzel yüzlü yiğit on bin eriyle gelir. Hazreti Ali, gelenin kim olduğunu öğrenmesi için adam gönderdi. Meğer Zinhar Haver imiş. Hazreti Ali'ye gelip Zinhar Haver on bin adamıyla Müslüman oldular. Hazreti Ali, Haveran Şah'ın kaçtığını, Malik Ejder'i ardınca gönderdiğini, kendilerinin de şimdi onların peşinden gideceklerini söyledi. Zinhar Haver dedi:

"Ey Erenler Şahı! Muhammed Mustafa'nın hürmeti için beni de didarından ayırma. Sen her nereye gidersen ben de geleyim."

Hazreti Ali ve Ebu'l-Muhsin, Zinhar Haver'in sözünü kabul edip iki gün orada kaldılar. Bir gece Hazreti Ali düşünde Muhammed Mustafa'nın kendisine:

"Ya Ali, acele git Malik Ejder'in imdadına eriş, zira gayet müşkül yerdedir" dediğini gördü.

Hemen ertesi gün Hazreti Ali düşünü yârenlerine haber verip bildirdi. Acele atlarına binip Malik Ejder'in ardınca revan oldular.

Bunlar gide dursunlar...

Beri taraftan Malik Ejderin askeri; aslanın ağzından, burnundan, kulaklarından havuzun içine kan aktığını görünce çok korktular.

Sa'd Vakkas'a dedi:

"Var sen de mağaraya gir. Bir bak bakalım Malik Ejder'e ne oldu?"

Sa'd Vakkas da silahını kuşandı. Allah'a sığınıp mağaraya girdi. Bir miktar gitti. O bağıran sığıra erişti. Oradan geçip o avradın bulunduğu yere geldi. Avrat dedi:

"Ya Sa'd Vakkas! Malik Ejder'e yardıma mı gidersin? Tez yetiş onu devler ortaya almışlar kendisi gayet zor durumdadır."

Sa'd Vakkas yürüyüp deniz kenarına geldiğinde Malik Ejder'i devler arasında kılıç ile cenk eder gördü. Bir yavuz melun dev var idi. Sa'd Vakkas'ın geldiğini görüp öyle bir nara attı ki Sa'd Vakkas'ın aklı başından gidip yere düştü. Dev geldi Sa'd Vakkas'ı bağladı ve Malik Ejder'e dedi:

"İşte Sa'd Vakkas'ı tuttum. Sen nereye değin cenk edersin? Gel teslim ol, seni öldürmeyeyim."

Malik Ejder, Sa'd Vakkas'ın tutulduğundan gayet mahzun oldu ise de devler ile cenge devam etti.

Beri taraftan; dışarda havuz kenarında bekleyen müminler havuzun kanla dolduğunu görüp gayet mahzun olmuşlardı. Durmadan Hazreti Hakk'a münacat edip Hazreti Muhammed'den şefaat dilerlerdi.

Bu haldeyken birden toz belirdi. Yakına geldiğinde gördüler ki Şah-ı Hazreti Ali ve oğlu Ebu'l-Muhsin nice bin er ile geliyor. Müminler ağlaşıp önüne koştular. Ayağına yüzler sürdüler. Başlarına gelen ahvali bir bir söylediler. Hazreti Ali Düldül'ü havuzun kenarına sürüp havuzun kanla dolu olduğunu gördü, dedi:

"Ey müminler korkmayın. Bu insan kanı değildir."

Bir zaman tefekkür ettikten sonra Düldül'den indi. Zülfikar'ı beline bağlayıp "Bismillahirrahmanirrahim" diyerek

mağaraya girdi. Bir miktar gitti. Avradın bulunduğu yere geldiğinde avrat ayağa kalkıp dedi:

"Ya Erenler Şahı Murtaza Ali! safa geldin. Tez yetiş Malik Ejder'i devler ortaya alıp gayet zebun etmişlerdir."

Hazreti Ali daha ileri yürüdü. Gözüne bir şule göründü. Meğer Malik Ejder'in zırhının aynasının şulesi imiş. Gördü ki Malik Ejder devlerin ortasına girip öyle bir cenk eder ki gözler görmüş değil. Bir zaman Hazreti Ali Malik Ejder'in cengaverliğini temaşa eyledi. Gördü ki bu nice bin dev Malik Ejder'i ortaya almış. Hemen Hazreti Ali sağ elini bağrına koyup bir kez öyle "Allahu Ekber" dedi ki derya coştu. Hazreti Ali, Zülfikâr'ı ile devleri kırmaya başladı. Malik Ejder, Hazreti Ali'nin narasını işitip şâd oldu. Hakk Teâlâ hazretine şükürler eyledi. Hazreti Ali peyderpey naralar atıp cenk ederdi. Bir filin beklediği devin bulunduğu yere eriştiğinde bir kez "Ya Allah" deyip kılıcını o deve öyle çaldı ki ortadan iki parça eyledi. Dev yere düştü. Fil hareket edip pare pare oldu. Tılsım bozuldu. Su yol buldu. akıp havuza döküldü. Müminler görüp şâd oldular ve suya kanıp Hakk Teâlâ'nın dergahına şükürler eylediler.

Beri taraftan Hazreti Ali o tılsımı bozdu. Devin birisi "Ya devler beyimiz öldü" diye bağırınca diğer devler dağılıp gittiler.

Hazreti Ali ve Malik Ejder o sudan içtiler. Hak hazretine şükürler eylediler. Hazreti Ali dedi:

"Ya Malik Ejder, hani Sa'd Vakkas?"

Malik Ejder dedi:

"Ya Ali, bilmiyorum. Ancak buraya gelmiş idi. "Sa'd Vakkas'ı tuttum" diye bir ses duydum. Sonra ne oldu göremedim."

Hazreti Ali Şevbağ devin önüne geldi. Gördü ki suya yakın yere zincir ile asılmış. Dudakları susuzluktan kap kara olmuş. Dev dedi:

"Ya Ali beni kurtar."

Hazreti Ali dedi:

"Seni tutan nedir? Benim yârim Sa'd Vakkas nerededir bilir misin?"

Malik Ejder dedi:

"Ya Ali beni tutan yol üstünde gördüğün avrattır. Sa'd Vakkas'ın nerede olduğunu da o bilir."

Hazreti Ali ve Malik Ejder o avradın yanına gelip sordular:

"O baş aşağı asılan devi neden bağladın?"

Avrat cevap verdi:

"Ey Erenler Şahı, o dev yavuz melundur. Onu Süleyman peygamber bağlamıştır. O zamandan beri üç bin yıldır baş aşağı asılıdır. Ya Ali! Süleyman peygamber vasiyet etmiştir ki kimse onu özgür bırakmasın."

Hazreti Ali sordu:

"Peki Sa'd Vakkas nerededir?"

Avrat dedi:

"Haveran'a giderken yolun üzerinde bir kale vardır. Orada bir kuyu vardır. O kuyudadır. Sen oraya varıp o devleri kırıp onu kurtaracaksın. Amma Ya Ali! Mekke'ye gittiğinde Muhammed Mustafa'ya benden selam edesin. Beni şefaatinden mahrum etmeye."

Hazreti Ali ve Malik Ejder kuyudan dışarı çıkıp müminlerin yanına geldiler şâd hurrem oldular.

O gün o gece orada kaldılar. Ertesi gün göç edip yola koyuldular. Bir gün bir susuz yere vardılar. Hazreti Ali dedi:

"Siz burada durun. Ben etrafta su arayayım. Ola ki su elime gire."

Hazreti Ali etrafa bakınırken bir kuyuya rast geldi. Kuyuya kulak verip dinledi. Kuyu içinden cenk ve def sesleri gelir. Bir saatten sonra yine kulak kabarttı. Feryat ve figan sesleri koptu. Bir insan sesi: "Kanına susamışsın," dedi.

Hazreti Şah kemendin bir ucunu Malik Ejder'in eline verip kuyuya indi. Kuyunun dibi karanlıktı. Bir miktar gözünü yumdu. Yine açtı. Bir tahtın üzerinde aslan sûretli bir devin

oturduğunu gördü. Önünde de bir dev gürzünü tutar. O aslan sûretli dev başını kaldırıp ağzından ateşler saçtı. O devin domuz başı gibi yedi başı, yılan kuyruğu gibi yedi kuyruğu ve fil ayağı gibi ayakları var idi. Hiç kimse öyle heybetli dev görmüş değildi. Bu dev Hazreti Ali'yi görüp hırladı.

Ve dedi:

"Ey âdemoğlu sen buraya niye geldin. Demek ömrüne doydun. Amma sen er kişiye benzersin. Adın nedir bana bildir."

Hazreti Şah dedi:

"Adım Ali'dir ve devleri öldürücü ve dinsiz olan pehlivanları helâk edici Haydar kerremallahu veche."

Dev bunu işitince kızıp yerinden sıçradı. Gürzünü eline alıp bir kez nara atarak Ali'nin üzerine yürüdü. Hazreti Ali yerinden sıçrayıp gürzünü yere öyle vurdu ki kuyunun her bir köşesi bu sesle yankılandı. Müminler yukarıdan "Allah Allah" deyip tekbir getirdiler. Hazreti Ali Zülfikâr'ıyla deve öyle çaldı ki Zülfikâr devin bir kılına zarar vermedi. Hazreti Ali bu sırra hayrette kaldı. Ne kadar çaldı asla kesmedi. Nazar edip karşısında gördü ki bakırdan bir mil düzülmüş. Tunçtan bir aslan sûreti düzmüşler ve nice devleri o milin başına bağlamışlar. O anda o dev bir acayip avazıyla çığırdı ki:

"Neredesiniz? Tez gelin buraya. Parçalayın şu âdemi."

Bunun üzerine binlerce dev Hazreti Ali'nin başına üşüştüler. Hazreti Ali narasıyla o devleri dağıttı. Devler kaçışıp dediler:

"Biz bunun heybetine karşı duramayız."

O pehlivan der ki:

"Filan mağarada bizden üç bin devi helâk eyledi. Biz kaçıp bunun elinden güçle kurtulduk."

O dev dokuz başlı idi. Hazreti Ali'nin kuşağından tutup kuvvet eyledi. Yerinden ıramadı.[152] Hazreti Ali "Ya Allah" di-

[152] Iramadı: Hareket ettiremedi.

yerek devi kaldırıp başı üstünde çevirdikten sonra yere vurdu. Göğsü üzerine oturdu. Dev gözünü açtı. Hazreti Ali'ye dedi:

"Beni öldürme. Benden ne dilersen dile."

Hazreti Ali dedi:

"Ya melun, benim yârim Sa'd Vakkas nerededir ? Onu ve elli bin asker için su isterim."

Dev dedi:

"Beni salıver istediklerini bulayım."

Hazreti Ali devi salıverdi. Dev dedi:

"Gel şimdi benim ardımca."

Hazreti Ali devin ardınca gitti. Bir yere vardılar ki bir odada bir sandık asılmış. Dev dedi:

"İşte Sa'd Vakkas bu sandık içindedir."

Hazreti Ali sandığı açınca sandık içinden ateşler çıktı. O hücrenin içi ateş ile dolup taştı. Hazreti Ali yine dışarı sıçradı. Dev'e dedi:

"Ey melun bu ne tuzaktır?"

Dev dedi:

"Bu öyle bir tuzaktır ki sen elde edersen cihanı onunla yakarsın. Bu defa sen vaktine hazır ol."

O anda bir ejderha sandıktan dışarı çıktı. Hazreti Ali'ye saldırdı. Hazreti Ali dedi:

"Ey melun, eğer dünya baştan başa ejderha olsa Allah Teâlâ'nın inayetiyle ve Hazreti Muhammed'in mücazatıyla[153] zerre kadar gam yemem."

Hazreti Ali İhlas sûresini okuyup Zülfikâr'ıyla ejderhayı iki parça eyledi. Hemen bir avaz geldi. Hazreti Ali sağına ve soluna bakındı. Herhangi bir şey göremedi. Yine kulağına bir feryat sesi geldi. Hazreti Şah sesin geldiği yerden yana yürüdü. Bir yere varıp gördü ki bir kubbe var amma kapısı yok. Meğer kapısını yukarı çekip bağlamışlar. Her kim adımını içeri atarsa

[153] Mücazat: Ceza. Suçlara karşı verilen karşılık. Karşılık..

kapı yukarıdan boşanıp başına düşermiş. Demir enseriler[154] ile helâk edermiş. Hazreti Şah içeriye baktığında Sa'd Vakkas'ın top gibi bağlanıp asılmış olduğunu gördü. Sa'd Vakkas da Hazreti Ali'yi görüp seslendi:

"Ya Ali! Sakın kapının iç yüzüne basma yoksa helâk olursun."

Hazreti Şah bu hileyi duydu. Bir kere "Ya Allah!" deyip kendisini evin içine attı. Orta yerine düşüp hemen Sa'd Vakkas'ın bağlarını çözdü. Sa'd Vakkas Hakk Teâlâ hazretlerine şükürler eyledi.

Hazreti Ali tılsımı bozup dışarı çıktı. Gördüler ki o dev yok olmuş.

Hazreti Ali:

"İlâhi! Elli bin âdem şimdi susuzluktan zebun olmuşlardır. Sen kendi kereminden onlara bir hidayet kapısını açıver!" diye dua ederken kulağına bir ses geldi:

"Ya Ali o bakırdan gördüğün mile var. Orada aslan vardır. Onlar su tılsımıdır. Tılsımı bozabilirsen su çıkar."

Hazreti Ali kuyu dibine geldi. Bir kez seslendi:

"Ya Malik!"

O da hazır imiş. Hazreti Ali Sa'd Vakkas'ı dışarı gönderip kendisi yine mil dibine geldi. İki eliyle mile yapıştı. Çok çaba sarf ettiği halde yerinden depretemedi. Hazreti Ali bir miktar şaşırmıştı ki âlem-i gaybdan bir ses geldi:

"Ya Ali! Üç kere Süleyman adını dile getirmen gerekiyor. Ondan sonra mile yapışasın."

Hazreti Ali bir kere "Ya Allah!" üç kez "Ya Süleyman!" dedi ve iki eliyle mile yapışıp bütün gücüyle asıldı. Allah Teâlâ'nın inayetiyle çekti. Mili yerinden kopardı. Hemen su zahir oldu taştı. Hazreti Ali gördü ki kuyu suyla doldu. Malik Ejder'den kemendi aşağı bırakmasını söyledi. Malik Ejder dahi kemendi

[154] Enseri: Büyük çivi.

aşağı bıraktı. Hazreti Ali yukarı çıktı. Hüda-yı Rabbü'l-Âlemin ve Habib-i Seyyidi'l-Mürselin hazretlerine şükürler eylediler.

Şöyle rivayet ederler ki:

Su Hazreti Şah'ın kademiyle birlikte dışarı çıktı. Akıp sahraya dağıldı. Cümle o diyar suya kandı. Bir iki gün orada kaldılar. Oradan üç bin deve yükü su alıp Haveran iklimine revan oldular. Dört günden sonra bir yere eriştiler ki yüz kadar adam kırılmış yatıyor. Her birinin yarısından yukarısı yoktur. Hazreti Ali bir miktar taaccüp etti. Vezir dedi:

"Ya Ali, bunlar Haveran Şah'la giden askerlerdir. Susuzluktan kırılmış olmalılar. Acaba padişahları nerede ola?"

Biraz daha ileri gittiler. Bir yere eriştiler. Yol beş bölük oldu. Bu beş bölük yolun ortasında tunçtan bir yüce mil yapılmış. O milde şöyle yazılmış: "Bu yolun dört bölüğü gayet susuzdur. Ve çok devler vardır. Ama beşinci yol bir miktar iyidir." Hazreti Ali dönüp vezire dedi:

"Bu yolların hangisi iyidir acaba?"

Vezir dedi:

"Ya Ali bu hususta hiç bir fikrim yok. Zira bu yolları asla görmedim."

O gece orada kaldılar. Hazreti Ali o gece rüyasında Hazreti Habibullah Muhammed Mustafa'yı Hasan'ı ve Hüseyin'i gördü. Hazreti Server-i kainat:

"Ya Ali, gam yeme. Askerini beş bölük eyle. Her birini bir yola gönder" dedi.

Sabah olunca Hazreti Ali ordusunu beş bölük eyledi. Beş pehlivana onar bin er verip her birini bir yola gönderdi.

Evvela Siyafşah on bin er ile bir yola gitti ki onun elinden çok türlü acayipler gelse gerektir.

İkinci yola, Haveran Şah'ın oğlu Kays on bin er ile bir yola gitti. Onun elinden çok işler gelse gerektir.

Üçüncü yola Ebu'l-Muhsin on bin er ile gitti. Onun elinden de çok işler gelse gerektir.

Dördüncü yola, Sa'd Vakkas on bin er ile bir yola gitti. Onun da başına çok maceralar gelse gerektir.

Beşinci yola Malik Ejder on bin er ile gitti. Onun da başına çok maceralar gelse gerektir.

İnşallah Teâlâ her birini yerli yerince beyan ederiz.

Hazreti Şah, Haveran Şah'ın oğlu Kays'ın gittiği yola gittiler. Cümle askeriyle birinci günden sonra bir yere eriştiler. Yüce bir dağ varidi. O dağın yolu ince ve daracık idi. Şöyle ki yalnız bir âdem güçle geçerdi. Hazreti Ali ileri yürüdü. Yukardan bir ses geldi:

"Ey kavim, kanınıza mı susadınız da buraya gelirsiniz?"

Hazreti Şah kafasını kaldırınca dağ üzerinde olan âdemi gördü. Bir miktar daha ileri yürüdü. Gördü ki bir kara zenci dev, kulakları fil kulağına benzer. Kuyruğu ejderha kuyruğu gibi. Yarısı âdem yarısı yılan sûretinde. Bir heybetli dev ki görülmüş değil. Hazreti Ali'ye yaklaşınca dev dedi:

"Ey âdemoğlu, bu askerle nereye gidersin?"

Hazreti Ali dedi:

"Haver'e giderim."

Dev dedi:

"Hemen geriye dön. Yoksa cümlenizi helâk ederim."

O anda bu deve benzer nice bin devler çıkageldiler. Hazreti Ali bunlara hamle etmek üzere ileri yürüdüyse de sabredip dedi:

"Hemen bana yol göster ve bu diyarda su nerededir ki söyle."

Devler hepsi birden hamle eylediler. Hazreti Ali Zülfikâr'ı çekip devler ile cenge başladı. Hazreti Ali cenk ederken bir ses duydu:

"Ya Ali! Bu devlerin başı, develerden suyu aldılar. Yağma eylediler. Suyu yabana döktüler."

Hazreti Ali yine dönüp askerlere geldi. Gördü ki devler

Müminler ile cenk ederler. Suları hep dökmüşler. Hazreti Şah, gazaba gelip Zülfikâr ile devlere hamle eyledi. Bir nicesini helâk eyledi. Kalanı dağıldılar. Hazreti Ali mümin ordusuyla bir yere kondular.

Hazreti Ali suyun gittiğine gayet mahzun oldu. Askerleri orada koyup kendisi tekrar yine o dağa çıktı. Gördü ki bir ulu şehir var. Velakin kalesi yok. Hazreti Ali o şehre girip gece ile giderken gözüne aydınlık göründü. O aydınlıktan yana gitti. Yaklaşınca gördü ki fil kulaklı devler ateş yakmışlar, o aldıkları develeri pişirip kebap ederler. Hazreti Ali, Hakk Teâlâ hazretlerine münacat edip dedi:

"İlâhi! İzzetin celâlin hakkı için ve Muhammed Mustafa'nın hürmeti için İslâm askerlerini susuz koma!" dediği anda hemen su sesi geldi. Hazreti Ali ileri vardı. Gördü ki âb-ı zülale[155] benzer bir güzel çeşme akar. Etrafında güller ve menekşeler açılmış. Bülbüller öter. Hazreti Ali abdest alıp iki rekat namaz kıldı. Yine askerlere gelip dedi:

"Ey ümmeti Muhammed! Gelin. Hakk Teâlâ sizlere su ihsan eyledi."

O yerden asker göçüp o çeşme üzerine kondular. Hazreti Ali bunlara dedi:

"Ben gelinceye kadar siz burada durun."

Yine o yere vardı ki devler develeri pişirirlerdi. Bir süre bekledi. Gördü ki pişmiş develeri önlerine götürdüler ki yiyeler. Hemen Hazreti Ali bir kez nara atıp Zülfikâr'ı çekerek devlere hamle eyledi. Devler Hazreti Ali'nin narasından sersem oldular. Beyleri tahtından aşağı sıçrayıp Hazreti Şah'ın karşısına geldi. Hazreti Şah kılıcıyla öyle çaldı ki o melunu ortadan iki parça eyledi. O gece Hazreti Şah ta sabah oluncaya kadar devler ile cenk etti. Sabah olunca mümin askerleri de yürüyüp devler ile cenk etmeğe başladı. O fil misalinde olan devler dişleriyle cenk ederlerdi. Hint kılıcı gibi keserdi. Müminler kılıç

[155] Âb-ı Zülal: Berrak su, billur..

vurdukça onlar fil kulağından mamul gürzlerini tutarlardı. Tam üç gün üç gece cenk ettiler. Sonunda İslâm ordusu galip olup devleri helâk eylediler.

Geri çeşme üzerine geldiler. Kondular. Çok mümin şehit oldu. Onları defneylediler.

Bunlar burada bekleye dursunlar...

Beri taraftan yol beş bölük olmuştu. Birine Malik Ejder on bin er ile gitmişti. O yol gayet susuz idi. On güne dek su bulamadılar. Onuncu gün gayet takatsiz düştüler. Bir yere kondular. Malik Ejder atına binip su aramağa gitti. Bir dağ üzerine çıkıp öte tarafına baktığında gördü ki bir azim şehir var. Askerlere haber etti. Kalkıp o şehre yakın yere kondular. Güzel sulara kandılar.

Malik Ejder atına binip şehrin kapısına geldi. Gördü ki şehrin binaları ak süt gibi bir azim şehirdir. Malik Ejder şehrin içine girip gördü ki şehrin orta yerinde bir ulu meydan açılmış. Meydan ortasında bir taht kurulmuş ve taht üzerinde bir kişi geçip oturur. Bir nice kişi de ayakta dururlar. Ama hiç kimse hareket etmez ve söz söylemezler. Malik Ejder kendi kendine: "Ne acayip taife olur ki ne hareket ederler ne söz söyleşirler" dedi. Daha ileri varıp gördü ki cümlesi taştan yapılmış. Taht üzerinde bir levha asılı ve levhada yazı var. Malik Ejder askerleri çağırıp sordu:

"Aranızda bu levhayı okuyabilen var mı?"

Bir kimse gelip okudu. Yazmış ki:

> "Ey buraya gelen kişi! Okuduğun bu yazıyı Süleyman Peygamber yazmıştır. Kendi sûretidir. Dünya fânidir. Bekâsı yoktur. Sûretimi levhaya nakşettim. Hiç âlemde benim gibi bir padişah gelmemiştir ve gelmez. Nice yıllar padişahlık eyledim. Sonunda ecel erişti dünyadan âhirete

gittim. Dünyada hiç bir nesneden fayda bulmadım. İnsanlara, cinlere, devlere, kuşlara ve karıncaya hükmettim. Lakin nihayette vefat ettim. Benden zayıf ve benden derviş kimse yok. Şimdi benden sana vasiyet olsun ki: Dünyaya gönlünü verme ki vefası yoktur."

Malik Ejder hayli taaccüp eyledi. Birinci gün orada kaldılar. Çok acayipler seyrettiler. Bolca su alarak yola düşüp bir ulu sahraya yetiştiler. Giderken bir bulut gibi toz peyda oldu. Yaklaşınca gördüler ki nice bin gergedan çıkageldi. Müminlere hamle eylediler. Müminler her ne kadar kılıç ile çaldılar. Kılıç onları kesmedi. Tam üç gün cenk ettiler. Sonunda on bin erden Malik Ejder kaldı. Kalanı şehit oldu. Malik Ejder çok gergedan öldürdü. Ahir, atını düşürdüler ve kendisini de sekiz yerinden yaraladılar. Malik Ejder yayan kaldı. Bütün teçhizatını yabana attı. Sadece gürzü kaldı. Gergedanlardan kurtulup gide gide bir mağaraya erişti. Hasta ve yaralı, mağaraya girip yattı. "Eğer ölürsem bari bu mağarada öleyim" diye düşündü. Zira gayet yorgundu. Çok kan kaybetmişti. Gürzünü başı altına koyup kendisini Tanrı'ya ısmarladı.

"İlâhi! İzzetin celâlin hakkı için bana bir kere Hazreti Ali'nin didarını sen göster" deyip yattı.

Rüyasında iki cihan serveri Muhammed Mustafa kendisine:

"Ya Malik Ejder, gam yeme ve tasa çekme. Yine selamete erişirsin ve Ali'nin didarını da görürsün" dedi.

Ve mübarek yüzünü yaralarına sürdü. Cismi evvelki gibi oldu. Malik Ejder uykudan uyanıp kendisini sağ ve selamet gördü. Allah Teâlâ hazretlerine şükürler eyledi.

Yine yola revan olup tek başına tam on gün gitti. Bir köye erişti. Köy halkı Malik Ejder'i görünce karşılayıp ikramlarda bulunarak köye getirdiler. Köy halkı bunun heybetine ve boyuna posuna taaccüp edip:

"Bunda bu heybet ve bu boy pos olduğuna göre bu Rüstem İbn-i Zâl[156] soyundan olmalı" diye düşündüler.

Bir nice gün geçtikten sonra bir gün Malik Ejder sordu:

"Haver'e nasıl gidebilirim?"

Köy halkı yolu gösterdiler. Ve, "Bu er gayet pehlivandır. Şehinşah yanında bu bize lazımdır, bunu yayan göndermeyelim," deyip bir güzel at ve savaş eşyası verdiler.

Malik Ejder hemen dedi:

"Benimle bir adam gelsin, ben oraya varınca at bulurum. Sizin atınızı yine size göndereyim."

Onlar da yanına bir adam koştular. Yola azmedip gittiler. Bir nice günden sonra Haveran iklimine eriştiler. Şehrin bağlarına erdiler. Malik Ejder o atı o adama verip kendisi yaya olarak şehre girdi. Şehrin halkı Malik Ejder'i görünce heybetinden korktular. Malik Ejder yola yakın bir yerdeki bir put hane yanında oturdu. O anda bir kısım bekçiler ve hademeler: "Bre savul, bre savul" diyerek Malik Ejder'in üzerine geldiler. Hiç yerinden deprenmedi. Bekçiler Malik Ejder'i görünce heybetinden korktular. Yanından geçtiler. Sonra bir alay kız geldiler. Önlerince çok hademeler ve ortalarında bir mahbube kız var idi ki ayın on dördüne benzer. Boyu posu servi dala benzer. Malik Ejder'in yakınına geldiklerinde; o nazenin, daha önce böylesini hiç görmediği bu heybetli yiğidi görünce; "Ne güzel, ne hoş yiğit! pehlivanlık ancak böyle olur" deyip kendinden geçerek yüzünden örtüsünü kaldırıp kendisini Malik Ejder'e gösterdi. Kızı görür görmez can-ı gönülden âşık olan Malik Ej-

[156] İbn-i Zâl ya da Zâloğlu Rüstem: Saçları ağarmış, yaşlı demektir. Şehnâme kahramanlarından, Neriman'ın torunu, Sam'ın oğlu, Rüstem'in babasıdır. Zâl doğduğu zaman saçı, kaşı, kirpikleri bembeyaz olduğu için bu adla anılır. Babası Sam, onun bu şekilde doğuşunu uğursuz sayarak götürüp Elburz dağına artırmıştır. Zâl'i burada büyüten Simurg ona Destan (hile) adını verir. Yıllar sonra rüyasında oğlunu gören Sam, onu aramağa çıkar ve bir dağın tepesinde Simurg'un yuvasında bulur. Tanınmış bir kahraman olan Zâl, Kabil padişahı Rûdâbe ile evlenir ve Rüstem bu kadından doğar. Babasından dolayı Rüstem'e Rüstem-i destan veya pûr-i Zâl (Zaloğlu) denir.

der kendi kendine: "Bu ne güzellik Yâ Rabbi! Ömrümde çok kız gördüm amma bunun gibisini görmedim," deyip bir adama sordu:

"Bu geçip giden kız kimdir?"

O adam cevap verdi:

"Bu kız Şehinşah'ın kızıdır ve adına Gülistan Banu derler. Cihanda bunun gibi bir mahbube kız daha bulunmaz. Nice padişahlar ve şehzâdeler bu kızı isteyip de alamadılar."

Malik Ejder sordu:

"Niçin alamadılar?"

Adam dedi:

"Bu kız babasına diyesiymiş ki: "Her kim er meydanında beni alt ederse ben ona varırım. O kişiyi er edinirim."

Malik Ejder bu haberi işitince şaşkınlığından bir nice defa yerinden kalkıp oturdu. Bir zamandan sonra yine çavuşlar ve hademeler geldiler. Malik Ejder yerinden deprenmedi.

Bir hâdim yanına gelip dedi:

"Ey edepsiz, niçin kalkıp buradan gitmezsin ki gelen Şehinşah kızı Gülistan Banu'dur."

Malik Ejder dedi:

"Kız adımı bilir. Yürü geç git. Herze söyleme."

Hâdim elindeki mızrağın ucuyla Malik Ejder'e vurup:

"Kalk" dedi.

Malik Ejder bunun tepesine öyle bir yumruk vurdu ki ayakları nida eyledi. Diğer hâdimler bunu görüp dört bir yandan hücumla Malik Ejder'in başına üşüştüler. Malik Ejder yumruğuyla vurup bir nicesini helâk eyledi. Her kime vurdu ise kalkamadı. Kız bunu görüp seslendi:

"İncitmeyin, ne istersiniz o yiğitten? Baksanıza kendi hâlinde durur."

Sonra Malik Ejder'e yaklaşıp teselli ederek özür beyan eyledi:

"Ey yiğit, bunların kusurunu bağışla. Bunlar sana küstahlık ettiler."

Kız sarayına gitti. Malik Ejder yine yerinde oturdu. Bir zamandan sonra kalkıp çarşı pazarı dolaşmaya başladı. Her kim görse korkusundan titrerdi. Malik Ejder'in ise tek düşündüğü o kızdı. Malik Ejder'in aşkı kızın gönlünde yer etmişti. Kız sarayına gelip babasının yanına çıkarak dedi:

"Babacığım! Bugün puthaneye giderken kilisenin yanında oturan bir yiğit gördüm. Öyle boy pos ve heybeti var ki; bu kadar olur. Ve hem yüzünde apaçık erlik ve bahadırlık nişanı vardır. Amma bir miktar dertli görünür. Bilmem bu diyara garip gelmişe benzer."

Kızından bu methi işiten Şehinşah anladı ki kızı bu yabancıyı beğenmiştir. Zira şimdiye kadar nice padişahlar, şehzâdeler ve beyler gördüğü halde hiç bir kimseyi beğenip böyle methetmemiştir. Bunu methettiğine göre padişah bildi ki kızı âşık olmuştur. Bu yabancıyı saraya çağırmaları için adamlar gönderdi. Dört yana arayıp Malik Ejder'i buldular. "Gel, seni Padişah ister" diye alıp Şehinşah'a getirdiler. Padişah gördü ki tam bir pehlivan. Cihanda vasfi kabil değil. Malik Ejder saraya girdi. Şahinşah'ın yakutla bezenmiş firuze ve zebercet ile süslenmiş bir taht üzerinde oturduğunu gördü. Tahtın dört yanında altın ve gümüş kürsüler koymuşlar. Üstünde beyler ve vezirler oturur. Etrafında güzel oğlanlar altın libaslara gark olup dururlar. Malik Ejder Şehinşah'ın önüne varıp meth-i sena okudu. Beyler ve vezirler ayağa kalkıp ta'zim ve tekrim kıldılar. Şehinşah Malik Ejder'in boyuna posuna ve heybetine hayran oldu. Nice zaman durdu, baktı. Ondan sonra sordu:

"Ey yiğit! Sen nerden gelir nereye gidersin?"

Malik Ejder cevap verdi:

"Ordum ile Mağrip vilayetinden bu diyara gelirken bir sahrada gergedanlara rast geldim. Ansızın üzerimize hücum ettiler. Onlar ile cenk ettik ama on bin askerimi kırdılar. Yalnız

ben kurtuldum. İşte huzurunuza geldim. Eğer beni hoş görürseniz yanınızda kalırım."

Şehinşah sordu:

"Adın nedir?"

Malik Ejder cevap verdi:

"Adım Haman'dır."

Malik Ejder gürzünü önüne koymuştu. Beyler ve vezirler Malik Ejder'e ve gürze hayran hayran bakıp "bu gürz Rüstem İbn-i Zâl'in gürzü olsa gerek" diye düşündüler. Şehinşah konuştu:

"Ey yiğit! Sen bir şecaatli pehlivana benzersin. Soyunda yiğitlik vardır. İstiyorsan daima benim yanımda en yüksek mertebede oturabilirsin."

Malik Ejder dahi razı oldu. Şehinşah; "Madem ki kızım bu yiğidi çok metheyledi, umarım evlenmeyi kabul eder de damadım olur. Zira böyle pehlivan ele girmez" diye gönlünden geçirirdi.

Ama Malik Ejder ise gece ve gündüz Hazret-i Ali ve yârenlerinin nerede olduklarını düşünürdü. Bu düşüncelere dalmışken saray kapısında kös ve nakkareler çalındı. Malik Ejder'in kulağına erişti. Birisine sordu:

"Bu ne işarettir?"

O cevap verdi:

"Şehinşah'ın yüz bin eri vardır. Ve her biri bir orduya malik yüz tane sultanı vardır. Bugün cümle sultanlar bir yere toplanıp Şehinşah'ın kızı Gülistan Banu'yu isterler. Her kim er meydanında onu yenerse kız onu erliğe kabul edecek."

Malik Ejder bu sözü işitince heyecanından titredi. Çok mahzun oldu. Ertesi gün yine kösler ve nakkareler çalındı. Sultanlar gelip Şehinşah önünde yüzlerini yere vurdular. Yüz bin er hazır olup sahralara çıkarak türlü türlü çadırlar ve bargâhlar kurup ova ve yazıyı çadırlarla donattılar.

Şehinşah Malik Ejder'e dedi:

"Ey pehlivan sen de atına bin gidelim. Bugün büyük eğlence günüdür."

Şehinşah, Malik Ejder'e kendi has atlarından bir iyi at verdi. Malik Ejder de ata binip Şahinşah'la beraber sahraya gitti. Malik Ejder gördü ki adam çokluğu karıncaya benzer. Cümle dağ ve sahra dolmuş. Bunlar bu haldeyken Gülistan Banu da atlanıp nice kızlar topluluğu içinde gelip sahraya kondu. Çadırlar ve otağlar bezendi. Her taraftan çavuşlar seslendiler:

"İşte Gülistan Banu geldi. Her kimin erlik hüneri var ise meydana girsin. Hünerini arz eylesin."

Bu taraftan Gülistan Banu da meydana geldi ki kendisi vasfa gelmez bir server-i dilaramdır. Hemen o anda yüz sultanlar da meydana geldiler. Her biri bir türlü hüner gösterdiler. Yine meydandan çıktılar. İçlerinden birisi meydan ortasında kaldı. Boyu posu heybetli bu yiğit sultandı. Adına Leys derledi. Haver ülkesinde benzeri yok idi. Meydanda durarak çok sözler söyleyip er talep eyledi. Cümle sultanlar ve beyler dediler:

"Buna kimse mukabil olmaz."

Zira bilirlerdi ki pek yiğittir. Sonra o yüz sultan bir bir meydana girdiler. Cenk ettiler. Gülistan Banu durup bunları seyrederdi. Evvel geleni yere vurdu. Biri daha geldi. Onu da zebun etti.

Elkıssa[157] o yüz sultanın her birini bir oyunla atlarından yıkıp kimi pazı ile kimini gürz ve kılıç ile zebun edip velhasıl cümlesini yere serdi. Hiç birisi bu kafire galip olmadı. Meydan ortasında durup çok laflar etti. Malik Ejder kendi kendine dedi: "Olmaya ki bu hayırsız, kızı da zebun edip ona tasarruf ede." O böyle düşünürken Şehinşah Malik Ejder'in yüzüne bakıp:

"Çıkar mısın?

Dediği anda atını meydana sürüp Leys'in karşısına çıktı.

"Ey pehlivan Leys! Benimle de cenk eder misin? Yoksa pehlivanın var mıdır?"

[157] Velhasıl, hülasa

Leys bu sözü işitip dedi:

"Ey yabancı, sen kimsin ki benim gibi sultanın karşısına gelesin dedi." Çok laflar söyledi.

Malik Ejder dedi:

"Çok lafı bırak. Şimdi hünerin var ise göster. Galiba senin başında henüz şarap mahmurluğu var. Dur şimdi senin mahmurluğunu alayım."

Leys bu cevaba ziyadesiyle kızıp hemen gürzü ile Malik Ejder'e saldırdı.

Beri taraftan Gülistan Banu onları seyreder amma aşk baştan aşmıştır. Neylesin çare yok. Şehinşah da bunca beyler ve vezirler ile seyrederler. Dönüp Şehinşah vezirine dedi:

"Bu ikisinden hangisi bahadır ola."

Vezir dedi:

"Leys bahadır erdir. Zira sultandır. Hem Leys o kadar pehlivandır."

Bu arada Leys bir hamle daha yaptı. Malik Ejder bu hamleyi de savuşturdu. Hamle sırası Malik Ejder'e gelince Allah Teâlâ'yı yad kılıp ve Muhammed Mustafa'yı şefaatçi getirip bir kez Allahu Ekber dedi ki asker içinde nice bin kişinin aklı şaştı. Bu aşk ile Leys'i başı aşağı atından yere düşürdü. Gülistan Banu görüp aşkı daha ziyade oldu. Şehinşah ve yanındaki beylerle sultanlar bu heybeti görüp cümlesi Malik Ejder'i takdir ettiler. "Bahadır ancak budur," dediler.

Leys bu anda yerinden ayağa kalkıp dedi:

"Ey pehlivan! Ben bugün yüz er yere vurdum. Ama eğer er isen attan in, seninle güreş tutalım."

Malik Ejder, Gülistan Banu'nun aşkında ne edeceğini bilmez halde idi. Leys'in teklifini kabul edip atından indi. Gülistan Banu gönlünden "Malik Ejder kazansa" diye niyaz ederdi. Zira Gülistan Banu'nun Malik Ejder'e gayet muhabbeti artmıştı. Leys gelip hemen Malik Ejder'in kuşağına el vurup sıkıca tuttu. Malik Ejder de Leys'in kuşağından tuttu. Leys üç kez

çabaladığı halde Malik Ejder'i yerinden depretemedi. Gülistan Banu görüp çok şükürler eyledi. Bu kez Malik Ejder bir kez ya Allah deyip çekti. Getirip Leys'i bir oğlan gibi başı üzerinde tuttu. Ta ki cümle halk gördüler. Ondan üç kez başı üzerinde çevirip arkası üzere bıraktı.

Hemen varıp Şehinşah'ın önünde durdu. Şehinşah, beyler, vezirler bilcümle asker âferin deyip dualar okudular. Malik Ejder'in erliğine cümlesi âşık oldular. Şehinşah emredip iki yük altın ve gümüş getirip Malik Ejder'in üzerine saçtılar. Hemen tekrar Malik Ejder meydan yerine varıp gürzüne dayanıp dedi:

"Bugün bir kimse var mıdır ki benimle cenk ede?"

Artık kimse gelmedi. Bir zaman gürzüne dayanıp durdu. Cümle halk birbirine bakıp dururlardı. Yüz bin niyaz ile Gülistan Banu meydan yerine gelince Malik Ejder'i adeta sıtma tuttu.

Gülistan Banu gelip dedi:

"Ey pehlivan! Pehlivanlık nice olur sana göstereyim."

Hemen Malik Ejder'e kılıcıyla hamle yaptı. Malik Ejder aşkından nasıl karşılayacağını bilemedi. Hele kenara çekilip durdu. Bu kez sıra Malik Ejder'e geldi. Amma "şimdi ben ona nasıl kıyarım" deyip hamle yaptı. Böyle uzun zaman geçti. Zira Malik Ejder aşkından kıyamazdı. Hem Gülistan Banu da gayetle bahadır idi. Bu kez Gülistan Banu Leys gibi yayada oldu. Aşk başından aşmıştı. Zira bilirdi ki Malik Ejder onu yener. Velakin aşk başından aştığından ötürü ne yapacağını bilmez halde idi. Velhasıl-ı kelâm ikisi de yaya olup birbirini gayet sıkıca tuttular.

Gülistan Banu dedi:

"Gözün pek aç."

Zira Malik Ejder'i sıtma tutmuş gibi titrerdi aşkından. Bu kez Gülistan Banu üç kez zorladı. Asla yerinden kaldıramadı. Sıra Malik Ejder'e gelince Gülistan Banu dedi:

"Sakın, benim hatırıma sayıp elinden geleni geri bırakma."

Malik Ejder bir kez ya Allah deyip Gülistan Banu'yu yerinden kaldırıp başı üzerinde üç kez çevirdi. Varıp askerine karşı yere bıraktı bin naz ile. Banu atasına haber gönderip dedi:

"Babacığım! Bana bundan gayrı er gerekmez. Elbette benim erim bu olmak gerektir."

Sultanlar, beyler ve vezirler cümlesi Şehinşah'a dediler:

"Padişahım, bundan iyi pehlivan olmaz. Pehlivanlık ancak böyle olur. Buna mukabil er belki cihanda bile yoktur."

Şehinşah da hayranlığı bir kat daha artmış olarak dedi:

"Madem ki beyler ve sultanlar uygun gördü ben dahi uygun gördüm."

Zira canına bin minnet idi. Bir hafta şehri donatıp düğün ettiler. Bir haftadan sonra saraylar döşeyip Gülistan Banu'yu Malik Ejder'e verdiler. Birbirine kavuşup murat alıp murat verdiler. İkisi bir zaman zevk u sefada oldular.

Bir gün Şehinşah dedi:

"Ya Haman, gönlümüz gayet şikar[158] ister. Gel varalım bir miktar sahrada şikar edelim."

Malik Ejder de kabul etti. Atlarına binip bin pehlivan ile ava gittiler. Leys de bunu işitip askerlerinden iki bin adamı bir dağ ardına tenha yere pusuya yatırdı. O gün Malik Ejder Şehinşah nazarında nice türlü hünerler gösterdi. Şehinşah beylerine ve vezirlerine dedi:

"Gördünüz mü güveyimin hünerleri nice çıktı. Ve nasıl pehlivandır!"

Cümlesi takdir ettiler. O gün akşam oluncaya kadar avlandılar. Akşam yine şehre döndüler. Leys, Malik Ejder'in huzuruna gelip dedi:

"Ey pehlivan yarın seninle bu dağın ardına ava gidelim. Türlü türlü acayipler vardır."

Malik Ejder:

"Olur" dedi.

[158] Şikar: Av.

Sabah oldu. Leys, Malik Ejder'e haber gönderdi. Malik Ejder atına binip şehirden dışarı çıktılar. Leys ile buluşup o dağın ardına revan oldular. Malik Ejder gördü ki çayır çimen güzel yerler. Seyrederken birden iki bin er pusudan çıkıp Malik Ejder'e saldırdılar. Malik Ejder, Leys'e bakıp dedi:

"Ey melun! Bu hile senin işindir."

Leys dedi:

"Ey hayırsız! Gülistan Banu sana layık değildir. Küstahlık edip bana zulmettin. Şimdi senin başını keseceğim."

Malik Ejder dedi:

"Ey melun! Ben iki cihan serveri Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellemi görsem gerektir Allah'ın inayetiyle. Asla senin çerinden korkum yoktur. Belki senin ecelin benim elimde ola.

Bir kez Allahu Ekber deyip o iki bin ere karşı o kadar cenk etti ki bir saatte bin kafiri yere bıraktı. Leys, Malik Ejder'in hamlesini görüp korktu. "Bu yine beni utandıracak. Askerimi kırdı" deyip kılıcını çekerek Malik Ejder'in üzerine yürüdü. Malik Ejder, Leys'i görüp karşısına geldi. Bunlar bir birine hamle ettiler. Aralarında çok karşılıklı hamleler geçti. Sonunda Malik Ejder Hakk Teâlâ'ya sığınıp bir nara attı ki dağ ve taş inledi. Kılıç ile Leys'i öyle çaldı ki taze hıyar gibi ortadan iki parça eyledi. Kalan kafirler onu görüp yine bir yerden saldırdılar. Malik Ejder bunların arasına girip kılıç vurdu. hepsini yere bıraktı. Sonra Leys'in başını kesip bir yerde sakladı. Şehir yolunu tutup döndü. Giderken bir ahuya rast geldi. Kement atıp ahuyu diri tuttu. Şehinşah nazarına getirdi.

Şehinşah dedi:

"Ey Haman, neredeydin ki bu kadar zaman eğlendin?"

Malik Ejder dedi:

"Padişahım, ava gitmiştim. Bir ahuya rast geldim. Heves ettim ki diri tutayım. Ardınca çok gitmişim onun için eğlendim."

Şehinşah da bu ahuyu gayet beğendi. Âferin dedi. Beri taraftan bir kaç günden sonra bir adam gelip dedi:

"Padişahım filan dağın ardında Leys'i buldum. İki parça olmuş ve başı kesilmiş. Sahrada yatıyor. Amma başı yoktur. İki bin kadar er dahi kırılmış yatar."

Şehinşah hayli tefekküre varıp, "Acaba bu işi kim etti ola" diye çok araştırdı. Çare olup bu sırra eremedi. "Bu yalnız ve bir adam işi değildir" diye Malik Ejder hatırına bile gelmedi.

Malik Ejder gece ve gündüz "Acaba Hazreti Ali ve yârenleri nerede ola" diye tefekkür ederdi. Bir gün Şehinşah'la otururken bir adam gelip dedi:

"Padişahım filan yerde şikar ederdim. Aniden bir ordu göründü. Vardım baktım ortalarında bir ata binmiş bir er var gelir. Ama canım gayet korktu. Hem gayet heybetli pehlivana benzer. Şöyle ki heybetinden dağ ve sahra titrerdi."

Şehinşah dedi:

"Nerde gördün? Yakın mı ırak mı?"

O adam dedi:

"Buradan üç günlük yoldur."

Malik Ejder bu haberi duyunca bildi ki Hazreti Ali'dir. Şâd oldu. Gönlü içinden Allahu Teâlâ'ya çok şükürler eyledi. Gayet sevindi. Bir gün Şehinşah, Malik Ejder'i yanına çağırıp dedi:

"Ya Haman, sana Leys'in ülkesini verdim. Var orada sultan ol. İyice gör gözet. İşte otuz bin er sana verdim."

Bir iki gün Malik Ejder ve Gülistan Banu sefer hazırlıklarını tamamlayıp otuz bin er ile azmedip yola revan oldular. Günlerden bir gün hoş bir mekana varıp istirahat için kondular.

Beri taraftan Şehinşah, Ali'den yana adam gönderip dedi ki:

"Var, gör; o ordu nasıl askerlerdir ve ne miktardır? Hem o pehlivana kim derler? Bir haber al getir."

Elçi Ali'den yana revan oldu. Bir iki günden sonra Ali'nin bulunduğu yere erişti. Meğer Hazreti Ali cümle askerine demişti ki: "Eğer bir kimse size sual ederse, benim için diyesi-

niz ki Yemen Bey'idir. Bahreyn Şahı'nın askerleri geldi. Bunu ülkesinden sürüp çıkardı. Kaçıp buraya geldi." O adam, Ali ordusuna gelince Hazreti Şah'a getirdiler. Elçi Hazreti Şah'a Şehinşah'ın selamını bildirdi ve dedi ki:

"Sen ne âdemsin ve nereden gelirsin? Adın nedir ve muradın nedir? Cevap ver."

Hazreti Ali dedi:

"Ben Yemen ülkesinin sultanı idim ve ismime Kaşemşem derler. Bahreyn Şahı'nın ordusu gelip beni yendi. İklimimden çıkarıp kovdu. Buraya geldim ki Şehinşah bir ulu padişahtır. Bana hürmet edip hoş görürse yanında dururum."

Elçi haberi alıp yine Şahinşah'a geldi. Ali her ne dediyse bir bir anlattı. Şehinşah dedi:

"Nasıl pehlivandır?"

Elçi dedi:

"Gayet heybetli şecaatli pehlivandır. Şöyle ki bir daha onun gibisi olmaz. On bin eri vardır. Ama cümlesi bahadır uludur."

Şehinşah asker gönderip dedi:

"Varın, o Pehlivan'ı askeriyle getirin. Bir güzel makama kondurun. Kendisini bana getirin."

Asker varıp Hazreti Ali'yi karşıladılar. İzzet ve tazimle bir hoş makama kondurdular. Hazreti Ali'yi Şehinşah nazarına getirdiler. Hazreti Şah bir nice yadigarlar ve hediyeler ile şehre girdiler. Gördü ki bir azim şehirdir. Ve adam çokluğundan yer yüzü görünmez. Her kim ki Hazreti Ali'yi görürse heybetine ve şecaatine hayran kalırdı.

Hazreti Ali saray kapısına geldi. Düldül'den inip çavuşlar ve hizmetçiler ardınca saraya girdiler. Gördü ki bir azim taht. Şehinşah azamet ile taht üzerinde oturur. Dört tarafında altın gümüş kürsüler kurulmuş. Üzerinde beyler vezirler ve pehlivanlar yollu yolunca otururlar. Hazreti Ali içeri girip selam verdi. Tazim ve ikramla selamını aldılar. Vezirler hürmet edip

taht önünde bir altın kürsü koydular. Hazreti Şah gelip üzerinde karar kıldı. Şehinşah vezirlere baktı ve gayet mahzun oldu. Vezirler dediler:

"Ey yiğit! Gerçi pehlivan-ı zamana benzersin amma âlem-i dünyadan bihabersin. Niçin evvel padişah önünde yer öpmedin ve dua etmedin, elini öpmeden oturdun?"

Hazreti Ali dedi:

"Mazur görülsün. Yabancıyım ve bu diyarın erkanın da bilmem. İkincisi şudur ki taç ve tahtımdan ayrıldım. Şaşkınlığım henüz üstümde."

Bu sözler Şehinşah'a hoş geldi. Dedi ki:

"Gam yeme. Bunlar senin ahvalinden bîhaberdir. Ben bilirim" dedi ama o kadar korku düştü üzerine ki cümle kürsü titredi. Gönlünden: "Bu pehlivan geçende gelen pehlivandan heybetlidir" diye geçirdi.

Şehinşah dedi:

"Pehlivanım! Hoş geldin. Safa geldin. Sen kimsin ve ne hizmete geldin?"

Hazreti Ali dedi:

"Ben Yemen Bey'i idim. Adım Kaşemşem'dir. Bahreyn Şahı ziyade çerisi ile gelip halkımı helâk eyledi. On bin er ile kaçtım. Bu diyara geldim. İşittim ki bir ulu adil padişahın nazarına geldim. Ama gelirken yolda fil kulaklı devlere rastladım. Onlarla cenk ettim. Çok adamım helâk eylediler. Ellerinden güçle kurtuldum."

Şehinşah dedi:

"Gam yeme ki senden evvel bir pehlivan daha geldi. Adına Haman derler. Onu şimdi bir ülkeye sultan eyledim. O da bir ülkenin sultanı imiş. Onu da düşman sürüp çıkarmış. Onu hoş görüp güvey edindim. Kızımı ona verdim. Bir nice gündür ki otuz bin er ile Merca iklimine gönderdim. Şimdi hâlâ orada padişahlık eder. Sana da bir ülke vereyim. Padişahlık edesin."

Hazreti Ali dedi:

"Ben senden ülke istemem. Benim niyetim odur ki Mağrib'e varayım."

Şehinşah dedi:

"Orada neylersin? Bari benim yanımda dur."

Hazreti Ali dedi:

"Bir iklimde iki padişah olmaz. Görelim rüzgar ne yüzden sûret gösterir."

Şehinşah hazinedarına emredip otuz kese altın ve üç yüz parça kıymetli kumaş getirip Hazreti Ali'nin önünde koydu. Türlü türlü nimetler verip tazim ve tekrim ile izzet eylediler.

Sonra Hazreti Ali gelip yârenlerine olan ahvali bir bir takrir eyledi.

Beri taraftan Malik Ejder Hazreti Ali'den haber alıp bir gün Gülistan Banu ile otururken dedi:

"Ey Banu. Gel bu batıl puta tapmaktan vaz geç, hak dine gir, müslüman ol. Eğer dönmezsen seni terk ederim. Yine kendi ülkeme giderim."

Gülistan Banu bu sözü duyunca Malik Ejder'in kim olduğunu anladı. Yemeğine zehir koyup Malik Ejder'e yedirdi. Bayıltıp yatırdı. Gülistan Banu bunu gayet sıkıca bağlayıp on iki gün bent içinde tuttu. Ama Gülistan Banu bunu gayet sevdi. Sonunda sabredemeyip insafa geldi. Bir gün Gülistan Banu Malik Ejder'in yanına gelip dedi:

"Ey Haman! Hatırlar mısın bana ne söyledin?"

Malik Ejder dedi:

"Seninle latife ettim. Hem seni tecrübe ettim ki dinine sadık mısın göreyim dedim. Onun için sana böyle dedim."

Gülistan Banu yine merhamet edip bağlarını çözdü. Yine zevk u sefaya başladılar.

Hazreti Ali, Şehinşah'la sohbet ve arkadaşlık ederdi. Ama bu, Şehinşah önünde itibarları kalmadığına kanaat getiren vezirler ve beylere güç gelirdi. Bir gün Şehinşah bir adamını gönderip:

"Kızımı ve güveyimi çağır gelsinler ki Yemen Şah'ı Kaşemşem geldi. Gelin görün nasıl heybetli pehlivandır diyesin" dedi.

Giden çavuş varıp Malik Ejder'e ve Gülistan Banu'ya Şehinşah'ın sözlerini haber verdi. Gülistan Banu dedi:

"Ya Haman, var sen önce git. On günden sonra ben de ardınca varırım."

Malik Ejder ertesi gün yola çıkıp akşama değin yürüdü. Bir yere kondu. Abdest alıp namaza durdu. Meğer ki Gülistan Banu da ardınca göçmüştü. Gülistan gelip gördü ki Malik Ejder namaza durmuş. Hiç demedi. Tenhadan gözetip durdu. Namaz tamam oldu ellerini hakka kaldırıp dua eyledi ki:

"Ya Rabbi bana Ali'nin didarın sen göster" dedi.

Gülistan Banu üzerine varıp dedi:

"Ya Haman! Ne işlersin?"

Malik Ejder dedi:

"Tanrıma kulluk ederim. Gel sen de de ki: Tanrı birdir ve Muhammed onun hak Resulüdür."

Kız dedi:

"Benim Lat'tan ne şikayetim vardır ki görmediğim Tanrı'ya tapmam. Her gün onun için on batman et ve ekmek veririm."

Gece oldu. Kız yine Malik Ejder'in yemeğine zehir koyup Malik Ejder'i bayılttı. Gülistan Banu yine eline ve ayağına ağır demirler bağlattı. Ertesi gün göçüp oraya yakın yerdeki bir kaleye vardılar. Onu o kalenin sahibine teslim edip:

"Bunu iyi zapt eyle, gözet" dedi.

Gülistan Banu göçtü gitti. Malik Ejder'in üç günden sonra aklı başına gelip kendisini demir içinde gördü.

Dedi:

"Beni buraya kim getirdi?"

Bekçiler dediler:

"Gülistan Banu getirdi. Ama seni niçin bağladı?"

Malik Ejder dedi:

"Kız beni gayet severdi. Kaçmayayım diye bağlattı."

Malik Ejder burada bent içinde yatadursun...

Beri taraftan yol beş bölük olmuştu. Bir yola Siyafşah on bin er ile revan olmuştu. O yol gayet otlu ve sulu idi. Ve çayır çimenli yol idi. Gide gide bir kaç günden sonra Haver'e eriştiler. Gördüler ki bir azim şehir gayet mamur ve şehrin adı Hica'dır. Padişahın adı Kamşah Zenci'dir. Siyafşah askeriyle şehrin kenarında bir çayırlı ve sulu yere kondular. Kamşah Zenci'ye haber verdiler ki:

"Şehrin kenarına bir asker kondu. Bilmeyiz necidir" dediler.

Kamşah bir adam gönderdi.

"Varın görün o askerler necidir. Bana tez haber getirin" dedi.

O adam küstahlık edip varıp müminler arasına girdi. Müminin biri dedi:

"Ey melun! At üstünde, bu asker arasında ne ararsın?"

O melun mümine nice fena sözler söyledi. Sonra da geriye dönüp Kamşah'a dedi:

"Bana bir şey söylemediler ve bana sövdüler."

Kamşah zenci hemen gazaba gelip nice bin adam ile atlara binip kaleden dışarı çıktı. Müminler ordusuna gelip dedi:

"Hani serdarınız kimdir? Çağırın gelsin göreyim."

Hemen müminler Siyafşah'a haber verdiler. Atına binip o da karşısına vardı. Kamşah Zenci dedi:

"Niçin destursuz benim koruma kondun?"

Siyafşah dedi:

"Biz buraların yabancısıyız. Yoldan geçip gideriz. Bu yere eriştik. Gördük bir çayırlı ve sulu yerdir. Su üzerine konduk. Yarın yine göçeriz. Allah mübarek eylesin."

Kamşah Zenci dedi:

"Ey işe yaramaz, şimdi hemen buradan gidin."

Siyafşah gördü ki olmaz. Dedi:

"Ey işe yarar! Yer gök çayır çimen. Cümlesi Tanrı'nındır. Senin nen var? Yoksa sen kendini pehlivan mı sanırsın? Pehlivansan senden gayrı pehlivan yok mu sanırsın?"

Kamşah zenci bu sözleri işitince kızıp hemen süngüsü ile hamle yaptı. Siyafşah da kalkanını karşı tutup hamlesini karşıladı. Bu kez sıra Siyafşah'a geldi. Siyafşah da bir süngü vurdu. Kamşah'ı başı aşağı yıktı. Kılıç ile çalıp taze hıyar gibi iki parça etti. Kafir askerleri bunu görüp hemen hepsi birden saldırdılar. Müminler de tekbir ve salavat getirip kafir askerlerine girdiler. O gün bir azim cenk oldu ki naralardan ve tozdan gökyüzü görünmez oldu. Sonunda İslâm askeri galip olup kafir çerisini dağıttılar. Kimini kırdılar ve kimini yaraladılar. Kalanlar kaçıp kaleye girdiler. Hemen Siyafşah artlarınca kaleye girdiler. Kamşah'ın kalesini fethederek Siyafşah tahta geçip oturdu. Ama kafir çerisinden bir iki bin adam kaçıp Şehinşah'a haber verdiler:

"Padişahım! Siyafşah derler bir pehlivan on bin er ile gelip Kamşah'ı öldürdü ve on bin kadar adamını kırdı. Hica Kalesi'ni fethederek tahta geçip oturdu."

Şehinşah gayet gazaba gelip dedi:

"Ne taraftan geldi?"

Onlar dediler:

"Ahdar-ı Zemin vilayeti tarafından geldi."

Şehinşah hemen pehlivan Herzan'a otuz bin adam koşup "tez varın o pehlivanı tutun getirin bana" dedi. Pehlivan Herzan otuz bin adamıyla Siyafşah'ın kalesine doğru yola çıktılar.

Hazreti Ali bu haberi işitince şâd oldu. Çadırına gelip yârenlerine durumu bir bir anlattı.

Ve dedi:

"O on bin er otuz bin ere yeter ama bunlara bir iş etmek gerektir."

Akşam oldu. Ali askerlerini Vezir ile Kays'a emanet edip hemen Zülfikâr'ı kuşandı. Düldül'e binip o otuz bin kafirin ardınca gitti. Gecenin yarısında onlara erişti. Gördü ki kafir çerisi konup oturur. Gaflet içinde yatarken hemen Hazreti Ali üç kez peş peşe nara attı. Zülfikâr'ı çekip kafir askerine girdi. Kafir askeri deli gibi sersem olup ta sabah olunca bir birine kılıç vurdular.

Sabah Hazreti Ali oradan çıkıp Hica Kalesi'ne geldi. Gördü ki muhkem kale. Bir kez "Allahu Ekber" dedi, şehir ve kale titredi. Siyafşah hemen narasından bildi ki Hazreti Ali'dir. Kaleden dışarı çıktı. Hazreti Ali ile buluştu. Cümle Müslümanlar Hazreti Ali'nin ayağına düştüler. Cümlesi şâd oldular. Hazreti Ali Siyafşah'a dedi:

"Bilmiş ol ki Şehinşah senden yana otuz bin er gönderdi. Bu gece onlara gece baskını yaptım. Eğer sana elçi gelirse diyesin ki: "Ben Yemen'den gelirim. Beni Bahreyn Şah'ı gönderdi. Kaşemşem ardınca ki Yemen Bey'idir. Onu tut getir dedi. Şimdi haber aldım. Kaşemşem Şehinşah yanındaymış. Tez onu verin getirin alayım gideyim ve eğer yok derseniz bu ülkeyi külliyen harap eder cümlenizi kılıçtan geçiririm" diye Siyafşah'a gayet sıkı tembih eyledi.

"Zira yârenlerimiz parça parçadır. Bu Şehinşah'ın yüz kez yüz bin askeri vardır. Eli altında yüz sultan vardır. Bu fırsattan bir miktar askerini kıralım. Şimdi göreyim seni. Zinhar ârifane davranasın" dedi.

Yine Şehinşah yanına gelip o gece de kafir çerisine gece baskını yaptı. Yine üç defa nara atıp Zülfikâr'ıyla kafir askerinin içine girdi. Kafirler sersem olup sabaha değin birbirini kırdılar.

Hazreti Ali yine oradan dışarı çıkıp yola revan olup gelip askerine girdi. Sabah Şehinşah katına geldi. Şehinşah dedi:

"Ey Kaşemşem dün neredeydin?"

Hazreti Ali dedi:

"Kendimi iyi hissetmiyordum. Çadırdan çıkmadım."

Bunlar bu minval üzerinde konuşurken bir adam gelip feryat ile dedi:

"Padişahım! Biz Hica Kalesi'ne giderken filan yerde gece baskınına uğradık. Bizden dokuz bin adam kırılmış. Sabah oldu gördük. Düşmandan ölü ya da diri hiç bir kimse yok."

Şehinşah bir süre tefekküre varıp durdu.

Hazreti Şah dedi:

"Padişahım hiç düşmanın var mıdır?"

Şehinşah dedi:

"Yoktur. Tez pehlivan Herzan'ı çağırın gelsin."

Hemen pehlivan Herzan gelip yer öpüp durdu. Şehinşah, pehlivan Herzan'ı Siyafşah'a elçi gönderip dedi:

"Var gör o pehlivan nereden gelir? Nereye gider? Ve ne ister sor."

Herzan, Siyafşah'a gelip dedi:

"Ben elçiyim Şehinşah'tan gelirim. Bana haber ver. Kimsin nereden gelirsin?"

Siyafşah elçiye dedi:

"Ben Bahreyn Şahı'nın kuluyum. Beni Yemen Şah'ı Kaşemşem için gönderdi. İşittim burada Şehinşah katında olurmuş. Onu istemeye geldim. Eğer onu bana verirse hoş ve eğer vermezse bu vilayeti baştan başa harap ederim. Birinizi diri komam. Zira ardımca yüz bin er daha geliyor."

Sonra Siyafşah elçiye destur verip gönderdi. Elçi hemen doğru Şehinşah katına gelip Siyafşah her ne dediyse bir bir söyledi. Şehinşah hemen Hazreti Ali'nin yüzüne baktı dedi:

"Ey Kaşemşem! Bahreyn Şahı ardınca asker göndermiş. Seni benden isterler ne dersin?"

Hazreti Ali başını önüne eğip durdu. Sanki üzülmüş gibi yaptı. Yine başını kaldırıp dedi:

"Ben Mağrib vilayetine gideyim dedim. Siz bırakmadınız. Şimdi hâlimiz nice olur."

Şehinşah dedi:

"Gam yeme. Ben seni onlara vermem. Eğer versem de elçiye emanet ederim seni hoş görsünler."

Hazreti Ali dedi:

"Gerek elçiyle gönder gerekse elçisiz. Onlara verdikten sonra beni onlar öldürürler. Böylece senin adın padişahlar arasında bednam[159] olur."

Şehinşah dedi:

"Şimdi gam yeme. Ben seni onlara vermem. Üzerlerine asker gönderirim. Onları helâk etsinler."

Emredip pehlivan Akras'ı serasker tayin edip emrine elli bin er verdi. Hica Kalesi'ne gönderdi. Eli altında olan cümle vilayet beylerine kağıtlar yazıp haber gönderdi. Ta ki asker toplayıp bir yere geleler. Elli bin kafir daha Siyafşah'a gönderdi. Hazreti Ali çadırına gelip olan ahvali yârenlerine bir bir haber verdi.

Ve dedi:

"Siz burada durun ve oturun. Ben bir kere daha bu asker ardınca gideyim. Velakin Şehinşah beni isterse ava gitti dersiniz. Sizi Hüda'ya emanet ettim."

Allah'a tevekkül edip o elli bin kafirin ardınca gitti.

Hazreti Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem hikâyesine gelelim:

Bir gün Medine'de otururken yârenleriyle sohbet ederdi. Kapıdan içeri telaşlı bir adam girdi. Feryat ile gelip dedi ki:

"Ya Resulallah! Sana malum olsun ki Beytü'l-Mukaddes

[159] Bednam: Kötü tanınmış, adı kötüye çıkmış olan.

beyleri Sa'd İbn Âm seksen bin er ile geldi. Hamza'nın silahını ve kılıcını alıp Mekke'yi yaktı. Müslümanların kimini kırdı kimini esir etti. Vilayet harap oldu."

Bu haber Resul'ün mübarek hatırını gayet perişan eyledi. Hakk sübhanehu ve Teâlâ dergahına münacat eyledi. Ve dedi:

"İlâhi! İzzetin celâlin hakkı için sen benim ümmetimi esirge. Ali ve yârenleri de burada yoktur. Sen bize yardım et."

O anda Hakk Teâlâ canibinden Cebrail-i Emin gelip dedi:

"Ya Muhammed! Hakk Teâlâ sana selam eyledi. Habibim gam yemesin Halîd İbn Velid'i serdar tayin edip ona asker verip kafir çerisine gönderesin."

Hazreti Risalet emredip on bin er topladı. Halîd İbn Velid'e beş bin er, Mikdad İbn Esved'e beş bin er teslim etti. Bunlara dua edip Mekke'den yana gönderdi. Mümin askeri, birinci günden sonra kafir askerine eriştiler. Beytü'l-Mukaddes üzerinde olan kafirlere haber oldu ki İslâm askeri geldi.

Dediler ki:

"Seraskeri kimdir? Ve ne kadar askeri vardır?"

"Seraskeri Halîd İbn Velid ve Mikdad İbn Esved'dir, on bin er ile geldi."

Dediler:

"Tanrıları bile gelse kimseden korkumuz yoktur. –Haşa sümme haşa!– bizim Lat Mehmelatımız himmetiyle..."

Bir saatte yetmiş bin kafir toplanıp şehirden dışarı çıktılar. İslâm askerine karşı saflar alaylar bağlayıp durdular. İslâm askerinden Mikdad İbn Esved meydana girdi. Çağırıp dedi ki:

"Ey Hakk'ın evini yakıcı melunlar! Şimdi gelin, beşer beşer, onar onar gelin."

Kafir askerinden bir kafir meydana girdi. Mikdad'a hücum etti. Mikdad elini uzatıp kafirin kolundan tuttuğu gibi çekip kafirin kolunu kopardı. Canını cehenneme yolladı. Bir kafir daha geldi. Onu da gürzü ile helâk eyledi. Velhasıl o gün

yetmiş üç isimsiz kafiri tepeledi. Gördü ki meydana artık kimse gelmez. Mikdad nara atıp dedi:

"Ey melunlar, bir bir gelmekle olmaz. Onar onar, yüz yüz ve biner biner gelin. İşinizi tez bitireyim."

Kafir beyleri dediler:

"Bu Ali olsa gerek."

Bazıları dedi:

"Ali burada yoktur. Buna Mikdad İbn Esved derler."

Hemen bin kafir birden saldırdılar.

Beri taraftan Halîd İbn Velid de bir yerden bin adama işaret etti. Mikdad'a yardım etti. Kafir askeri bunu görüp yetmiş bin kafir birden meydana at sürdüler. Bu canipten Halîd de dokuz bin er ile tekbir getirip kafir askerine girdiler. İki asker birbirine karışıp bir azim cenk oldu.

Hikâyeyi anlatanlar şöyle rivayet ederler:

Hazreti Ali Haver'e giderken yol beş bölük olmuştu. Bir yola on bin er ile Sa'd Vakkas, Haver'e gitmişti. Tam otuz gün gittiler. Bir yüce dağa vardılar. Sa'd Vakkas, Zinhar Haver'e dedi:

"Bu görünen dağ Beytü'l-Mukaddes dağına benzer."

Yürüyüp üzerine çıktılar. Beytü'l-Mukaddes göründü. Baktılar ki sahrada iki ordu birbirine girmiş cenk ederler. Toz toprak havayı tutmuş. "Hay hay" diye naralardan dağlar yankılanır. Durmayıp cenk ederler. Sa'd Vakkas at sürüp yanlarına yaklaşınca Mikdad İbn Esved'in ve Halîd İbn Velid'in sesini işitti.

Derler ki:

"Siz mi yaktınız Hakk'ın evini?"

Beytullah'ın yakıldığını anladı. Gözlerinden yaş geldi. Sa'd Vakkas dönüp Zinhar Haver'e haber verdi.

Cümlesi dediler:

"Bizi bu zamanda buraya Allah getirdi."

Dualar edip hemen "gün bu gündür" diyerek hep birden tekbir ve salavat getirip on bin er ile kendilerini kafir çerisine vurdular. Halîd ve Mikdad görüp şâd ve handan oldular. Zira ki yardım geldi. Hemen her biri bir kükremiş aslan gibi kafir askerine daldılar. O kadar cenk oldu ki vasfi kabil değildir.

Sonunda Hazreti Muhammed Mustafa'nın duası ile İslâm çerisi galip olup kafir çerisi yenildi. Çoğu kırıldı. Kimi kaçtı. Kalanlar da dağıldılar. İslâm askeri bir yere gelip kondular. Birbirini görüp "merhaba!" edip buluşup şükürler edip şâd handan oldular. Sa'd Vakkas Hazreti Ali'nin ettiği gazaları ve gördüğü hikmetleri onlara bir bir anlattı.

Kafirler bir yere gelip dediler ki:

"İyi iş olmadı. Olanca askerimiz kırıldı. Bugün yarın Ali de gelirse onunla kim başa çıkar. Hayırlısı budur ki kefenimizi boynumuza alıp varalım yalvaralım Müslüman olalım."

Kabe-i Şerif'in kapısını ve Hamza'nın silahlarını getirip Halîd'in nazarına koydular. Ettikleri fesada istiğfar edip pişman oldular. El kaldırıp ne kadar kafir var ise Müslüman oldular.

O gece Halîd İbn Velid rüyada iki cihan serveri Muhammed Mustafa'yı gördü:

"Ey Halîd! Gazan mübarek olsun. Ama gerektir ki Sa'd Vakkas'ı ve Zinhar Haver'i askeriyle yine Haver'e gönderesin. Orada olan beş pehlivan bir yere toplanıp acayip ve garaip işler zahir olsa gerektir. Sen ganimet malıyla dönüp gelesin" dedi.

Sabah olunca Halîd şükredip düşünü Sa'd Vakkas'a söyledi. Sa'd Vakkas dedi:

"Ben de öyle gördüm."

Mikdad ve Zinhar Haver dediler:

"Biz dahi böyle gördük."

Hemen ertesi gün Sa'd Vakkas ve Zinhar Haver on bin er ile Haver yolunu tuttular. Halîd İbn Velid ve Mikdad Esved'de

yine Medine'ye geldiler. Hakk Resulü'nün didarını gördüler. Teâlâ canibinden Cebrail-i Emin gelip dedi:

"Ya Muhammed! Gazan kutlu olsun. Hakk Teâlâ hazretleri der ki: "İslâm askeri Haver'de yarın da çok cenk etse gerektir. Başlarına acayip haller gelse gerektir. Amr İbn Ümeyye'yi de o tarafa gönderesin. Ta ki müminler ordusuna erişe ve onlara yardımcı ola. Zira ki Amr'ın elinden çok işler gelse gerektir."

Hazreti Resul, Amr Ümeyye'yi çağırıp dedi:

"Ya Amr! Sen de Haver ülkesine azmedesin. Varıp amcam oğlu Ali ile buluşup hizmetinde bulunasın."

Amr, Resul'ün kademine baş koyup dedi:

"Elhamdülillah ki beni de anarlar imiş. Ya Resulallah benim kuşça canım senin yoluna ve Ali'nin yoluna feda olsun. O yerler gayet susuzdur ve devler çoktur. Dua eyle ki İslâm askeri kafir askerine galip olsun."

Hazreti Resul mübarek ellerini kaldırıp Allah Teâlâ dergahına münacat eyledi. Ondan sonra Amr da yol ve savaş tedarikini hazırlayıp "Bismillahirrahmanirrahim" diyerek Haver yolunu tuttu.

Yol beş bölük olmuş idi. Bir yola Ebu'l-Muhsin on bin er ile gitmişti. Onlar da tam kırk gün yürüdüler. Ahir, bir gün deniz kenarına eriştiler. Bir hoş, latif çayır çimenli yere kondular. Ebu'l-Muhsin bir nice er ile ordudan dışarı çıkıp ava gitti. Bir dağa vardı. Dağa çıkıp öte tarafa bakınca gördü ki iki yüz bin er konmuş yatar. Ebu'l-Muhsin bu hale taaccüple: "Acaba burası neresidir? Bu yatan asker kimdir?" deyip düşünceye daldı. O anda kös ve davul sesleri duydu. Bir miktar askerin kendilerinden tarafa geldiğini gördüler. İçlerinde hoş yüzlü gayet latif, başında tacı, bir yüce ata binmiş biri var idi ki pehlivanlar önünce yürürler. Anladılar ki bu bir Padişah'tır. Hemen Ebu'l-

Muhsin atını mahmuzlayıp karşısına vardı. At üzerinde selam verdi. Kafirlerin birisi dedi:

"Ey edepsiz, niçin atından inip Padişah önünde yer öpmedin? Buna Sultan Anka derler. Bahter ikliminin Padişahıdır."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Buraların yabancısıyım, kendi vilayetimden ırak düştüm. Şaşkınım. Şimdi ne Padişahı bilirim ne bu diyarın erkanını bilirim. Mazur görülsün."

Sultan Anka dedi:

"Ey yiğit, nerden gelir nereye gidersin?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Bahreyn tarafından geliyorum. Benim Padişahıma düşman geldi. Birbiriyle cenk ettiler. Sonunda düşman galip olup askerimizi kırdı. Vilayetimizi fethetti. Ben kulun kaçıp on bin er ile gemiye girmeye bindim. Bir muhalif yel oldu. Bizi Ahdar iklimine getirdi. Şimdi nazarına geldim."

Şah Anka, Ebu'l-Muhsin'i alıp çadırına getirdi. Şah Anka atından inip tahtına geçip oturdu. Ebu'l-Muhsin'in, boyuna posuna, heybet ve şecaatine hayran olmuştu. Göz ucuyla bakıp vezirine işaret eyledi: "Bak şu ere!" dedi. Ebu'l-Muhsin bildi ki hikmet bin türlüdür.

Diğer taraftan o zaman Hz. Ali'nin korkusundan; Şah-ı Haveran kendi vilayetinden kaçmış, şimdi Bahter'e gelmiş idi. Zira ki Şah Anka amcası idi. Ve Anka'nın bu kadar çeri cem' etmekten muradı, Şah-ı Haveran'a yardım edip vilayetini gene Hz. Ali'den geri almak idi.

Bunlar bu halde iken Şah Anka hemen Haveran'a adam gönderip çadırından çağırttılar. Haveran gelip oturdu. İşret meclisi bezediler. Ebu'l-Muhsin'e de bade teklif ettiler.

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Şarap içmem ama size sakilik edeyim."

Bunlar içmeye başladılar. Sohbet arasında Şah Anka sordu:

"Ey yiğit senin adın nedir?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Adım Nevruz'dur."

Şah Anka dedi:

"Niçin adın Nevruz'dur."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Padişahımızın beni satın aldığı gün eline çok mal girdi. O sebepten adımı Nevruz koymuşlar."

Şah Anka dedi:

"Ben sana ve askerine çok ihsanlarda bulunurum. Sayende benim de işim rast gelir. Şimdi seni iki yüz bin erin cümlesine serasker ederim. Sana askerimi emanet ederim. Senin emrinde olsun."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Senin düşmanın kimdir ki onunla cenk etmek istersin?"

Şah Anka dedi:

"Benim düşmanımı sual edersin. Ali derler. Mekke'den gelmiş. Ahdar vilayetinden Haveran'ı çıkarmış. Memleketini elinden almış. Bu oturan Haveran Şah'tır. Ben de amcasıyım. Şimdi iki yüz bin erim vardır. On bin zenci ve on beş pehlivan ki her birisi on bin ere bedeldir."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Biz de işittik. O Ali'nin erliğine hiç şek yoktur."

Haveran dedi:

"Ben Ali'yi bilirim. Gayet pehlivandır. Öyle ki âlemde benzeri yoktur. İki yüz elli bin erim var idi. Her biri bir bahadır idi. Cümlesini birbirine katıp tarumar eyledi."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Padişahım! İki yüz elli bin er ona cevap verememiş. Bu iki yüz bin er nice cevap verse gerektir?"

Anka dedi:

"On tane pehlivanım vardır ki her biri onar bin adama bedeldir."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Acaba o pehlivanlar burada mıdır? Getirin biz de görelim nasıl kimselerdir."

Anka emretti, pehlivanları çağırdılar. Gelip her biri oturdular. Baş pehlivanlarının adı Fil idi ki boyu yirmi karış idi. Diğerlerinin adları filan ve filan. Bu üslup üzere pehlivanlar idi. Gelip oturdular.

Şah Anka dedi:

"Ya Nevruz! Gördün ya, nice boylu poslu pehlivanlardır."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Padişahım! Mazur görün. Bin tane bunun gibi pehlivan olsa o dediğin Ali'ye beraber olamaz. Hiç biri onun harbine takat getiremez."

Fil zenci bu sözlere kızgınlığından sabredemedi ve dedi:

"Nereden bilirsin ona beraber olmayacağımızı?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Şundan bilirim ki Ali'ye mukabil olan pehlivan bana da mukabil olur."

Zenci dedi:

"Yani sen de mi adamsın, sana mı mukabil olamayız?"

Ebu'l-Muhsin yayını getirip yalnız bastı ve yalnız kurdu. Fil zencinin önüne koydu dedi:

"Haydi, pehlivansan bu yayı çek. Ta ki bilesin ben ne kişiyim."

Fil zenci yayı eline aldı. Kuvvet edip çekti. Gözleri bakraç gibi oldu. Yayın kirişini yerinden depretemedi. Yanındaki arkadaşına verdi. O da Fil zenci gibi hemen kızıp yayı kapıp zorladı. Meğer ki yemeği çok yemiş idi. Tok kafir, Padişah yanında yel kaçırıp edepsizlik eyledi. O mecliste olanlar gülüştüler. O zenci gayet utanıp ve ayak üzerine sıçrayıp dedi:

"Bunu çekmekten ne faydadır. Eğer er isen seninle güreşelim."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Eğer Padişah destur buyurursa tutuşalım."

Anka dedi:

"Ey Nevruz, korkma gam yeme ve her ne kadar hünerin var ise göster. Biz de anlayalım."

Ebu'l-Muhsin edep erkan üzere kalkıp meydana girdi. Zenci de beraber gelip birbirine el ile vurup zorladılar. Ebu'l-Muhsin bir kere nara atınca mecliste olan kafirler şaştılar. Zenciyi kaptı, bir oğlan gibi kaldırıp başı üzere bir nice defa çevirdi. Sonra da arkası üzerine koydu. Mecliste olanlar buna alkış tuttular. "Pehlivanlık olursa ancak böyle olur," dediler. Şah Anka, Ebu'l-Muhsin'e bir hil'at giydirip arkasını okşâdı ve dedi:

"Ey pehlivan, eğer benim yanımda durursan çok ihsanım vardır."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Bizi hoş gördükten sonra biz de hizmetinizde olalım."

Şah Anka böyle bir pehlivana malik olduğuna çok sevindi. Elli kese altın, elli at, elli güzel oğlan, on bin koyun ve nice nice ihsanlar ve yadigarlar verdi. Ebu'l-Muhsin kalkıp askerine geldi. Başına gelen her şeyi bir bir hikâye eyledi ve dedi:

"O zenciler gönlünden bize kin bağladı. Onlar bize bu gece kastederler. Zinhar gafil olmayasınız."

Ebu'l-Muhsin on bin eriyle o gece pusuya yattı. Beri taraftan o on zenci pehlivan birbiriyle ittifak ettiler. On bin adamla gece atlarına binip İslâm askerine gece baskını yaptılar. Ebu'l-Muhsin'in askeri hazırlıklı idi. Kendisi de on bin eriyle pusuya girmişti. Hep birden pusudan çıkıp: "Bre koman," deyip zencilerin arasına girdiler. O gece ta sabah olunca cenk eylediler. Ertesi gün gördüler ki pehlivanlar helâk olmuş. Canları cehenneme yollanmışlar. Altı bin zenci kırılmış. Meğer o sabah Şah Anka seyrana çıkmıştı. Dağ üstünden aşağı bakınca gördü ki tozlar ayyuka ermiş. On bin zenciden dört bin zenci ve on pehlivandan üç pehlivan kalmış. Diğerleri helâk olmuş yatıyorlar. Derhal o üç pehlivan ve baki kalan zenciler feryat edip Şah Anka'ya geldiler. Şah Anka bunlardan haber sordu.

Dediler:

"Bu gece varıp o pehlivanın askerini bastık. Meğer onlar da hazır imiş. Bizi kırdılar. Cümlemizi helâk ettiler. Sonunda kaçtık, güçle kurtulduk."

Şah Anka dedi:

"İyi olmuş. Başından büyük iş işleyenin hâli böyle olur."

Üç pehlivanın da boynunu vurdular. Ebu'l-Muhsin atına binip Şah Anka'ya geldi. Özür diledi ve dedi:

"Padişahım! Senin devletinden bir kulunu layık mıdır ki gece yattığımız yerde bassınlar. Bize zulüm değil midir."

Şah Anka dedi:

"Ey pehlivan Nevruz! Bunlar beni canımdan bezdirdiler. Memleketi harap etmişlerdir. Bunların elinden yanmıştım."

Öldürülen on pehlivanın malını Ebu'l-Muhsin'e bağışladı. O da gelip askerine ihsan eyledi. Şah Haveran bu hikmeti böyle görünce dedi:

"Ey Şahım, bu yiğitten gayet korktum. Olmaya ki bu da Ali tarafından ola."

Şah Anka dedi:

"Mecliste oturup bize sakilik eyledi. Ali askeri sakilik eylemez. Zira onlar bade nûş etmez.[160]"

Şah Anka, sakilik eyleyen hem içer sanırdı.

O gece Ebu'l-Muhsin Hakk Teâlâ dergahına yüz tutup münacat eyledi:

"İlâhi! Yerlerin ve göklerin hakkı için ve Muhammed Mustafa'nın hürmeti için sen beni bu müşkülden halas eyle. Eğer kaçarsam adımız bednam olur. Cenk edersem bu adamın çok nimetini yemişim. Çok iyiliğini görmüşüm. Ya Rabbi! Bu işimizi sen kolaylaştır. Cümle müşkülleri sen bilirsin," deyip bu niyazda iken uykusu galip olup yattı uyudu.

Düşünde Hazreti Server-i Kainat dedi ki:

"Ey Ebu'l-Muhsin! Gam yeme ve gazan mübarek ola. Ya-

[160] Bade nüş etmez: Şarap içmez.

rın Şah Anka sana gelir el kaldırıp Müslüman olur. Allah Teâlâ birliğine ve benim Hak Risalet'ime ikrar getirse gerektir" dedi.

O gece Şah Anka ve cümle beyleri ve askerleri Hazreti Resulü gördüler. Bunlara da dedi ki:

"On bin eriyle gelen o yiğit Ali'nin oğludur. Adı Ebu'l-Muhsin'dir. Sabah ona gidesiniz. El kaldırıp nazarında cümleniz Müslüman olasınız. Allah'ın birliğine ve benim Hak Risalet'ime ikrar getiresiniz. Ta ki yarın kıyamet gününde benim şefaatimden mahrum olmayıp canınızı cehennem odundan emin eyleyesiniz. Hak rahmetine vasıl olasınız."

Şah Anka uykudan uyanıp vezirine dedi:

"Ey vezirlerim ve beylerim, size malum olsun ki bu gece düşümde böyle gördüm."

Beyler ve vezirler:

"Padişahım! Biz de böyle gördük, dediler.

"Şah Haveran gelip Anka ile sohbet ederdi. Şah Anka Şah Haveran'a dedi:

"Bana öyle gelir ki şimdiye dek taptığımız din batıl imiş. Bize gereken o yiğidin nazarına varalım. Müslüman olalım.

Şah Haveran:

"Doğru söylersin" deyip yerinden kalktı.

Şah Anka:

"Nereye gidersin? Birlikte gidelim" dedi.

Haveran:

"Biraz sabreyle. Şimdi gelirim," deyip çadırına geldi.

Atına bindi. Kendisine tabi pehlivanları ile Haver yolunu tutup gitti.

Beri taraftan Şah Anka bir zaman bekledi. Gördü ki Haveran gelmedi. Sonunda, bir adam gönderip yoklattı. Haveran çoktan kaçmış. Haveran'ın kaçtığını, gelip Şah Anka'ya haber verdiler.

Şah Anka:

"Canı cehenneme" deyip vezirleriyle ve beyleriyle birlikte atlarına bindiler. Ebu'l-Muhsin'e geldiler.

Şah Anka dedi:

"Sen Ali'nin oğlu imişsin. Senin adın Ebu'l-Muhsin imiş. Sen niçin bana bu zamandan beri demedin? Ya Ebu'l-Muhsin! Bu gece düşümde Hazreti Resul'ü gördüm. O'nun dini hak din imiş. Lütfeyle bize telkin eyle Müslüman olalım.

Ebu'l-Muhsin dedi:

"La ilâhe illallah Muhammedün Resulullah. Ve eşhedü enla ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve rasülühü."

Cümlesi Ebu'l-Muhsin önünde Müslüman oldular.

Şöyle rivayet ederler:

O vakit yirmi yedi bin pare şehrin köyleriyle Ebu'l-Muhsin nazarında iman getirip Müslüman oldular. Bunları sünnet eyledi. Bunlara Kur'an öğretti. İslâm ne ise bir bir bunlara öğretti. Ebu'l-Muhsin bir aykadar bunlarla oldu. Bir gün Ebu'l-Muhsin Hazreti Ali'nin ahvalinden Şah Anka'ya beyan eyledi ve dedi:

"Bizim artık o tarafa gitmemiz lazım. Zira babam bizi beklemektedir."

Şah Anka dedi:

"Ben de onun didarın görmeyi çok istiyorum. Ben de seninle geleceğim."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Sen burada dur. Sabreyle. Bizden yana göz kulak tut. Gerektiğinde biz sana haber göndeririz."

Bu şekilde anlaştılar. Ebu'l-Muhsin on bin eriyle yola çıktı.

Şah Anka dedi:

"Ey Ebu'l-Muhsin! Üçüncü gün bir yere varırsın. Zinhar orada gafil olmayasınız."

Birbiriyle vedalaşıp Ebu'l-Muhsin, Haver vilayetinin yolunu tutup gitti. Üçüncü gün bir sahraya vardılar. Çayır çimen hoş yer. Gelip o makama kondular. Onun yanında bir yüce dağ

var idi. O dağın üzerinde de bir kale var idi. Ebu'l-Muhsin atına binip dağa çıktı. Varıp kaleye girdi. Gördü ki içerisi harap olmuş. Hiç bir nesne görmedi. Birden kulağına bir ses erişti:

"Ey kerim, rahim, izzetin celâlin hakkı için beni bunlardan halas eyle" deyip ağlar, çağırır.

Ebu'l-Muhsin gördü ki iyiye işaret değildir. Kılıcın eline alıp daha ileri yürüdü ki göre, bu nedir? Gördü ki bir kara dev, ayın on dördüne benzer bir kızın ellerini bağlamış. Her ne vakit ki kıza yanaşmak isteseler kız el vermeyip feryat edip çağırır. Gördü ki devin birisi güçle kızı yanına çekip getirdi. Kız feryat edip ağladı. Ebu'l-Muhsin bu ahvali görüp gözlerinden yaş revan oldu. Hemen bir nara atıp dedi:

"Ey melun, kızdan elini çek."

Devler dediler:

"Hey, buraya da geldi."

Birisi yerinden sıçrayıp gürzü ile saldırdı. Ebu'l-Muhsin "Ya Allah!" deyip kılıç ile öyle çaldı ki taze hıyar gibi iki parça eyledi. Dönüp ondan kıza baktı. Devin birisi daha hamle eyledi. Onu da iki parça eyledi. Yeniden dönüp kızı daha yakından gördü. Meğer Sa'd Vakkas'ın kızı Dilfüruz'dur. Hemen bağlarını çözdü. Kız gelip Ebu'l-Muhsin'in eline ayağına düştü.

Ebu'l-Muhsin sordu:

"Sen buraya niçin geldin?"

Kız anlattı:

"Ali askeriyle Haver'e giderken yol beş bölük olmuştu. Atam Sa'd Vakkas on bin eriyle bir yola gitmişti. Ben de böyle giderdim. Tam bir ay yabanlarda yürüdük. Yolumuz Beytü'l-Mukaddes'e uğradı. Meğer Halîd İbn Velid ve Mikdad İbn Esved'e nice bin kafirler ile cenk ederlermiş. Biz de imdatlarına erişip kafir çerisini dağıttık. Halîd İbn Velid, Medine'ye gitti. Biz gene Haver yoluna düştük. Giderken bir dağ dibine vardık. Bir yere konduk. Babam ava gitti. Ben yorgun, çadırda yatıp uyudum. "Gafil baş terkide" dedikleri gerçek imiş. Meğer bu

devler gelip beni almışlar gitmişler. Uyandım kendimi burada gördüm."

Ebu'l-Muhsin kızı teselli eyleyip:

"Elem etme, babanla da buluşuruz," diyerek alıp askerine getirdi.

O menzilden kalkıp iki gün daha gittiler. Güzel çayırlı çimenli bir yere kondular. Dağ tarafında bir meşelik vardı. Ebu'l-Muhsin atına binip o meşelikten yana yöneldi. Elli adam da böyle gitmişti. O gece askere gelmediler. Bu yerde asker gelmediğine gayet mahzun oldular. Ertesi kuşluk zamanında gördüler. Bir kavga dövüş sesi geldi. Hemen müminler silahlarını kuşanıp hazır durdular. O anda gördüler ki üç bin dev şeklinde zenci çıkageldiler.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

O meşeliğin ortasında bir kale var idi. Adı Ayyuk idi. Padişah'ın adı İ'câz idi. Kendisine tabi kırk bin zenci var idi. O İ'câz'ın boyu kırk karış idi. Meğer o melun üç bin zenci ile deniz kenarına ava gitmişti. Mümin çerisine rast geldi. O melun dedi:

"Necisiniz ve nereden gelirsiniz?"

Bunlar da dediler:

"Berber diyarından geliriz. Padişahımız Mağrip Padişahının kızını diledi, onu görmeğe gideriz."

Hemen o melun dönüp zencilere:

"İyi av elimize girdi" deyip müminlere saldırdılar.

Müminler üç yüz zenci öldürdüler. Yedi yüz mümin şehit oldu. Bu taraftan Ebu'l-Muhsin avdan dönüp gelirken gördü ki askerinin üzerine düşman gelmiş. Tez erişip gördü ki, iki ordu birbirine karışmış. Hemen bir nara atıp mümin askeriyle beraber zencilere hücum eyledi. Bir saatte iki bin zenci öldürdüler. İ'câz zenci Ebu'l-Muhsin'in karşısına geldi. Birbirine hamle ettiler.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

Aralarından tamam iki yüz hamle geçti. Sonunda, akşam olup birbirinden ayrıldılar. Müminler bir yere kondular. Ebu'l-Muhsin, zencinin ahvalinden gayet mahzun oldu. O gece atına binip gözlerine uyku gelmedi. Göğsü gür gür atardı. Hemen zencinin gittiği yoldan ardına düştü.

Bir müddet sonunda Ayyuk göründü. Ebu'l-Muhsin bir yere gizlendi. İ'câz zenci on bin zenciyle yine gerisine dönüp mümin askerine giderken Ebu'l-Muhsin üzerine rast geldi. Dev şeklinde on bin zenci Ebu'l-Muhsin'i ortaya aldılar. Gördü ki iş işten geçti. Aşk deryası baştan aştı. Var kuvveti pazuya getirip gayret kuşağını beline kuşanıp o karanlıkta devler ile bir azim cenk etti ki vasfı mümkün değildir. Ta sabah oluncaya kadar cenk ettiler.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

O gece Ebu'l-Muhsin üç bin yedi yüz zenci öldürdü. Sonunda, yorgun düştü. Zenciler dört tarafından üşüştüler. Atı da yorulup yıkıldı. Ebu'l-Muhsin piyade kaldı. Sonunda her taraftan kementler atıp Ebu'l-Muhsin'i tuttular bağladılar. Kale-i Ayyuk'a götürdüler. İ'câz zenci, Ebu'l-Muhsin'i atmak için bir fırın kızdırmalarını emreyledi.

Hemen zenciler fırın kızdırmaya başladılar. İ'câz zenci sürurundan meclis kurup şarap içmeye başladı. Şarabı çok içip mest oldu. Kendinden geçip yattı.

Ebu'l-Muhsin bend içinde Hakk Teâlâ dergâhına niyaz etti:

"İlâhi! Sen bilirsin ki din-i Muhammed aşkına atamı anamı terk eyledim. Canımı ve başımı bu gaza yolunda feda ettim. Hazreti Muhammed Mustafa'nın hürmeti için beni çok türlü belalardan halas eyledin. Bir defa daha halas et ki bunlardan intikamımı alam. Beni fırın içine yakma" dedi.

Sa'd Vakkas'ın kızı Dilfüruz çadırda yatıyordu. Hazreti Resul'ün düşünde şöyle dediğini gördü:

"Tez var, Ebu'l-Muhsin'i Kale-i Ayyuk'ta zenciler bent etmiştir. Var kurtar." Dilfüruz hemen uykudan uyanıp bir miktar düşündü. Hançerini takınıp silahını kuşanarak yola revan oldu.

Velhasıl, Allah Teâlâ hazretlerinin kudretiyle Dilfüruz, Ebu'l-Muhsin'i tutan zencilerin sarayına geldi. Beri taraftan Ebu'l-Muhsin de yüzünü yere sürüp münacat ederken gördü ki saray kapısından içeri bir yiğit girdi. Demire gark olmuş. Zencilerin her biri sarhoş olup yatar. Kimsenin kimseden haberi yok. "Hasmımızı tuttuk, şimdiden sonra ne gam" deyip aşkla bade içmişler.

Bunlar bu demde kendilerinden geçip yatarlarken Dilfüruz gördü ki âlem ağyardan hâli. Hemen hançeri çekip evvel İ'câz taht üstünde uyurken başını kesti. Tahtından aşağı inip her ne kadar tabileri varise cümlesinin başını kesti. Ebu'l-Muhsin'in bağlarını çözdü. İkisi varıp iç kaleye girip ne kadar zenci varise helâk ettiler. Böylece Kale-i Ayyuk'u fethedip dışarı çıktılar.

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ey yiğit! Allah'ın varlığı ve birliği hakkı için bana diyesin. Kimsin, bu kadar iyilikler eyledin?"

Kız dedi:

"Ya Ebu'l-Muhsin! Bir kere benim yüzüme iyi bak."

Ebu'l-Muhsin gördü ki Dilfüruz'dur. Kızın bahadırlığına taaccüp edip binlerce âferin eyledi.

Kız dedi:

"Sen mağarada beni kurtarmış idin. Biz de o iyiliğe kaderin sevkiyle karşılık verdik. Elhamdülillah ki senin hakkın bizim üzerimize kalmadı."

O gece dönüp ikisi askere geldiler. Hakk'a çok çok şükür-

ler eylediler. Ertesi gün cümle asker ata binip Haver yolunu tutup gittiler.

Şehinşah hikâyesine gelelim.

O vakit Şehinşah elli bin eri ile Hica Kalesi'ne yönelmişti. Hazreti Ali artlarından bunlara erişip o gece kafir çerisine baskın yaptı. Bir nice kafiri kırdı. Hica Kalesi'ne varıp Siyafşah'a:

"Üzerine elli bin kafir geliyor. Hazır ol!" demişti.

Yine dönüp gelirken gördü ki kafir ordusu Hica'ya yakın bir yerde konmuş. Hazreti Ali dahi bir yerden durdu. Gözetti ki ne zaman cenge başlarlar? Siyafşah kaleden dışarı çıkıp on bin eriyle elli bin kafir askerine karşı saflar alaylar bağladılar.

Siyafşah meydana girip dedi:

"Ey melunlar, tez bana Kaşemşem'i verin. Yoksa birinizi diri komam. Cümlenizi hep kırarım. Şehinşah'ı tutup boğazından asarım."

Pehlivan Akras askerlerinden bir pehlivana meydana çıkmasını emreyledi. Siyafşah ile kafir pehlivanı birbirine hücum ettiler. Siyafşah o kafiri helâk eyledi. Biri daha çıktı. Ona da aman vermeyip tepeledi. Velhasıl bir saatte otuz tane bahtsız pehlivanı helâk eyledi. Pehlivan Akras gazaba gelip cümle kafirle bir yerden hücum ettiler. Beri taraftan mümin askerleri de Tekbir ve Salavat getirip "Allah, Allah" sedaları ile kafir çerisine girdiler.

Hazreti Ali durumu gördü. Cenk damarları harekete geldi. Gözleri kan çanağına döndü. Zülfikâr'ı beline bağladı. Düldül'e işaret ederek bir kez nara atıp yürüdü. Kafirlerin aklı gidip sersem oldular. Hazreti Ali kafir çerisine girip o gün o kalenin karşısında bir azim cenk oldu ki vasfi mümkün değil. Hazreti Ali cenk ederken pehlivan Akras'a erişti. Zülfikâr'ıyla öyle çaldı ki taze hıyar gibi iki parça eyledi. Kafir askeri onu görünce geriye dönerek kaçıp dağıldılar.

Raviler şöyle rivayet eder ki:

O gün yirmi bin kafir yere düştü.

Bu taraftan Şehinşah adam gönderip:

"Varın, Kaşemşem'i çağırın" dedi.

O adam gelip Hazreti Ali'yi bulamadı. "Ava gitmiştir" dediler.

Hazreti Ali Siyafşah'la vedalaşıp gene Şehinşah'a geldi. Şehinşah dedi:

"Ey Kaşemşem, dün nerede idin?"

Hazreti Ali dedi:

"Şu dağa vardım. Tanrı'ma kulluk eyledim."

Şehinşah dedi:

"Senin Tanrın?"

Hazreti Ali dedi:

"Yarın olsun. Varalım sana göstereyim."

Kalkıp Hazreti Ali çadırına geldi. Ertesi sabah Hazreti Ali gördü ki bir nice kimseler Şehinşah nazarına gelip:

"Hica'da bizimle cenk edenler pehlivan Akras'ı helâk ettiler ve elli bin adamdan ancak yirmi bin adam kurtuldu. Kalanı yere düştüler" diye feryat eder.

Şehinşah bir zaman düşünüp emreyledi:

"Tez bana Kaşemşem'i çağırın."

Sonra da vezirine dedi:

"Acaba ne edelim? Anlaşıldı ki bu fesadı eden budur. Gelip beni küçük düşürdü. Onun için nice bin erden çıktım."

Bunlar bu minval üzere konuşur iken birden dışarıda bir karmaşa oldu.

Dediler:

"Padişahım! Haveran Şah geldi. Amma yalnızdır. Çerisi yoktur."

Haveran Şah yalnız içeri girip Şehinşah'ın eline ayağına düştü:

"El aman! Ali'nin elinden," dedi.

"Mekke'den gelip bezirgan sûretinde vilayetimi elimden aldı. Tüm askerimi kırdı. Kimini Müslüman eyledi. Ben kaçtım kurtuldum. Şah Anka katına geldim. Orada da Ali'nin oğlu Ebu'l-Muhsin geldi. Şahı çaresiz bırakıp dininden çıkardı. Müslüman eyledi. Ben gene oradan firar edip işte buraya geldim. Beni o zalimlerden kurtar ve vilayetimi alıver. Yok dersen o buraya gelirse ne seni kor ve ne beni" dedi.

Şehinşah sordu:

"Ali'nin kendisini gördün mü? Nasıl bir kişidir?"

Haveran dedi:

"Orta boylu kızıl benizli bir adamdır. Gayet heybetli ve şecaatli görünür."

Şehinşah dedi:

"Vay! Vay! Ne söylersin. Bu tarif ettiğin Kaşemşem'dir ki Yemen Beyi'dir."

Haveran dedi:

"Anlaşıldı ki o Kaşemşem dediğin Ali'dir. Kızını verdiğin pehlivan da Malik Ejder'dir. Gülistan Banu'nun eridir."

Şehinşah dedi:

"Ey beylerim vezirlerim gördünüz mü hile ile kırk bin erimi kırdı."

Bunlar bu müşavere etrafta olan beylere ve cümle vilayetlere nameler yazıp gönderdiler. Alelacele yüz bin er cem' edip bir yere geldiler. Aradan on gün geçti Şehinşah Hazreti Ali'yi çağırmadı.

Hazreti Ali yârenlerine:

"Acaba bunlar bizim durumumuzu öğrendiler mi?" derken bir adam gelip:

"Gelin, sizi Şehinşah ister," dedi.

Hz. Ali yârenlerine dedi:

"Siz de gafil olmayın. Hazır durun. Ben varayım göreyim hal nedir."

Hazreti Ali, "Bismillahirrahmanirrahim" deyip Zülfikâr'ı

beline kuşandı. Düldül'e binip Şehinşah katına geldi. Şehinşah yedi yüz pehlivanı ellerinde kementler ile pusuya koymuştu. Hazreti Ali kükremiş aslan gibi içeri girdi. Şehinşah'ın yanında Haveran'ın da oturduğunu gördü. Hazreti Ali heybet ve şecaatle dört yanına göz gezdirip bir kürsü üzerine oturdu.

Şehinşah dedi:

"Ey Kaşemşem, bilir misin ki bu yanımda oturan kimdir?"

Hazreti Ali dedi:

"Evet, bilirim. O da beni iyi bilir."

Haveran Şah dedi:

"Lütfeyle çok söyletme. Bunun elinden benim ciğerim dolu kandır. Vilayetimi elimden alan ve cümle askerimi kıran zalim budur, Ali'dir. Medet, bana destur ver gideyim. Yoksa şimdi bir kere nara atarsa üç ayda aklım başıma gelmez."

Şehinşah dedi:

"Ey Kaşemşem, bir nice gündür görünmezsin, nerede idin?"

Hazreti Ali dedi:

"Tanrı'ma varıp hizmet ederdim."

Şehinşah güldü ve dedi:

"Ey akılsız, bu sahrada oturan orduyu görmez misin? Cümlesi senin için gelmiştir."

Hazreti Ali dedi:

"Gördüm ve anladım. Benim bir Tanrım vardır. O'nun inayeti benimle olduktan sonra, bu kadar asker daha olsa kayırmam."

Şehinşah hemen işaret etti. O yedi yüz pehlivan pusudan Ali'nin üzerine çıkıp:

"Padişahın huzurunda böyle söz mü söyledin?" deyip hep birden saldırdılar.

Dört taraftan kementler attılar. Hemen Emiru'l-Müminin ve İmamu'l-Müttakin Ali İbn Ebi Talib kerremallahu veche bir kez öyle "Allah ü Ekber" dedi ki üç yüz kafir helâk olup canları

cehenneme gitti. Haveran Şah başı aşağı tahttan yüzü üzerine düştü.

Hazreti Ali:

"Geri durun ey melunlar, cümlenizi kırarım" diyerek Zülfikâr'ı çekip o pehlivanlara hücum etti.

İçlerine, bir aç kurt sürüye nasıl dalarsa öylece girip hepsini tarumar eyledi. Taht yanına geldi ki Şehinşah ve Haveran Şah kaçmışlar.

Hazreti Ali peş peşe naralar atıp çıktı. Hemen Düldül'e bindi. Giderken, Şehinşah askerlerine emredip Hazreti Ali'yi ortaya aldılar. Bu taraftan müminler de hazır idi. Bir yerden tekbir getirip kafir askerine daldılar. Hazreti Ali iki elini bağrına tutup üç kez peş peşe nara attı.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

Hazreti Ali'nin narasından yedi yüz kafirin ödü çatlayıp helâk oldular. Nicesi de sersem oldular, yere düştüler. Velhasıl iki ordu birbirine girişip o gün bir azim cenk oldu ki kan gövdeyi sel gibi götürdü. Akşam oldu. Ateşkes borusu çalındı. İki asker birbirinden ayrılıp kondular.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

O gün kırk bin kafir kılıçtan geçti. Hazreti Ali müminlerle namazın eda ettiler. El açıp dua ederken gördü ki çadır kapısından içeri Amr Ümeyye çıkageldi. Hazreti Ali'nin kademine yüz sürdü. Hazreti Muhammed Mustafa'nın selamını getirdi ve dedi:

"Ya Ali! Hani yârenlerin?"

Hazreti Ali dedi:

"Cümlesi sağdır velakin ayrı yerlerdedirler. Yolumuz beş bölük olmuştur. Henüz gelip yetişmediler. Ya Amr! Sen iyi geldin eriştin. Tez var buradan öte beş günlük yoldur. Bir kale vardır. Hica derler. Var Siyafşah'a bizden selam eyle. Bin adamı-

nı kalede koysun. Dokuz bin eriyle alelacele durmayıp buraya gelsin. Tez yetiş."

Amr teberini[161] eline aldı. Taban kaldırıp bir saatte Hica'ya vardı. Amr'ın yol yürümesi dillerde meşhurdur. Gördü ki iki ordu birbiriyle cenk ederler. O gece Siyafşah beş bin eriyle otuz bin kafire karşı cenk ederdi. Amr bunları gördü. O da teberiyle cenge katıldı. Kafir askeri dağılıp perişan oldular.

Siyafşah, askerlerine:

"Acaba bu gece , sonradan aramıza katılıp, bize çok yardımı dokunan kimdi?" derken Amr içeri girdi.

Dua ve sena okuyup Siyafşah'a Hazreti Ali'nin selamını bildirdi. Her ne emrettiyse cümlesini haber verdi bildirdi.

Sabah olunca Şehinşah şehirden çıkıp gördü ki beş yüz bin er cem' olmuş daha da etraftan gelmede. Yedi bin pehlivan ve yedi yüz fil ile saflar alaylar bağlayıp durdular. Evvelki safa filler, ikinci safa pehlivanları dizip ardınca Şehinşah nice bin beyler vezirler ile durdu. Velhasıl yüz elli saf olup ve on dört bin çift nakkare ve kösler dövülür. Bunların sedası yeri göğü tuttu.

Beri taraftan Hazreti Ali müminleri beş saf eyledi. On bin eriyle bir yüce yere çıkıp bülent[162] avazıyla dedi:

"Bilin ve âgâh olun. Benim, Ali İbn Ebi Talib! Gelin ey kavim. Cümleniz Müslüman olun. Tanrı'nın birliğine ve Hazreti Muhammed Mustafa'nın hak resul olduğuna ikrar getirin. Yok derseniz vebaliniz boynunuza. İnşallah Teâlâ cümlenizi kılıçtan geçiririm."

Tekbir ve salavat getirdi. O gün, önce Hazreti Ali kendisi meydana girip er talep eyledi. Kafir çerisinden bir namdar pehlivan file binmiş, Hazreti Ali'nin karşısına geldi. Gereksiz nice sözler söyledi.

[161] Teber: Balta.
[162] Bülent: Yüce, yüksek, ulu.

Hazreti Ali dedi:

"Herze söyleme bre melun. Teber tut hamle et. Tez davran ki nöbet birine daha değsin."

Kafir, Hazreti Ali'ye hücum etti. Hz. Ali elini uzatıp kafirin kuşağından tuttuğu gibi havaya kaldırdı. Ebu Cehil karpuzu gibi yere vurdu. Bir pehlivan daha çıkıp hücum etti. Onu da helâk etti.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

O gün Hazreti Ali kendisi üç yüz otuz pehlivanı helâk etti. Ateşkes borusu çalındı. İki asker birbirinden ayrılıp o gece orada istirahat ettiler. Ertesi gün yine iki ordu atlanıp cenk yerine geldiler. Saflar bağlayıp durdular. Müminler tekbirler ve salavatlar ile meydan yerine gelip durdular. Hazreti Ali meydana girip er talep eyledi. Şehinşah emreyledi. Sanis adlı bir pehlivanı var idi. Meydana gelip birbiriyle cenge tutuştular. Ahir, Hz. Ali Zülfikâr'la çalıp kendisini filiyle iki parça eyledi. Şehinşah bu heybeti görünce kati mahzun oldu. Emreyledi ki yüz pehlivan birden hücum ettiler. Hazreti Ali Hakk Teâlâ hazretlerine tevekkül edip Zülfikâr'ıyla pehlivanlara hamle edip bir demde yetmiş pehlivanı öldürdü. Geri kalanı kaçıp yine ordularına girdiler. O gün kuşluk olunca yedi yüz pehlivanı helâk eyledi. Bu kez Şehinşah gördü olmaz. Emredip bin pehlivan bir yerden hamle eyledi. Hazreti Ali "tevekkeltü alellah" deyip Zülfikâr'ıyla içlerine girdi.

Bunlar cenk ederken ufukta toz belirdi. Yakına gelince gördüler ki meğer Siyafşah imiş. Dokuz bin eriyle gelip Hazreti Ali'nin imdadına erişti. Şehinşah emreyledi. Ne denli asker varise bir yerden yürüdüler. Dağlar gibi Hazreti Ali üzerine üşüştüler. Beri taraftan müminler de on bin er ile Siyafşah dokuz bin eriyle, yüce bülend avaziyle tekbir getirip kafir askerine daldılar.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

İki gün iki gece ayrılmayıp cenk ettiler ki kan gövdeyi sel gibi götürdü. Hazreti Ali ileri yürüyüp filler safını bozdu. Alayları bir biri ardınca geçti. Şehinşah gördü ki Hazreti Ali yakınına gelmiş. Zülfikâr'ı ve heybetini gördü. Tahammül edemeyerek duramayıp kaçtı. Şehre girdi. Hazreti Ali peş peşe naralar atıp kafir askerini dağıttı.

Yine dönüp mümin ordusuyla geriye kondular. Askeri yokladı. Üç bin kadar mümin şehit olmuş. Rahmetullahi aleyhim.[163]

Hazreti Ali dedi:

"Namazları kılınsın."

Cümlesini bir yere getirip namazlarını kıldılar. Bunları defnettiler.

Amr'a dedi:

"Çık etrafı gözet, ola ki mümin karındaşlarımızdan bir kimseye rast gelirsin."

Amr, taban kaldırıp yel gibi gitti. Bir dağ üzerine çıktı. Öte yanına bakınca gördü ki bir su kenarında bir kubbe düzülmüş. Taş yerine demir kullanmışlar. Kerpiç yerine bakır katmışlar. Yol üzerinde altından bir adam heykeli düzmüşler. Bir elinde turunç tutar. Bir elinde gümüş elma tutar. Her ne yana ki güneş dönerse o heykel de döner. Dört yüz keşiş ayakta dururlar. Ellerinde türlü türlü tütsüler tutarlar. Kubbe içinden bir avaz geldi:

"Ey benim kullarım, bana kulluk edin. Ben sizden hoşnudum. Size rızk veririm. Âhirette sizi cennete koyarım" der.

Amr daha yaklaşınca kubbe içinden bir avaz:

"Ey İbn-i Muhammed Mustafa hoş geldin. Ben seni bağışladım. Zira ki İslâm için çok cefalar çekmişsin. Daha yakın gel sana sözüm vardır," dedi.

[163] Rahmetullahi aleyhim: Allah'ın rahmeti onların üzerine olsun.

Amr dedi:

"Ne herze söylersin. Ben Ali'yi sana getireyim. O seninle söyleşir."

Gülistan Banu, Malik Ejder'i demirleyip hapsetmişti. Bir nice günden sonra Banu sabredemedi. Muhabbeti galip geldi. Merhamet edip bir gece varıp Malik Ejder'i çıkardı.

Ve dedi:

"Ey Haman ben bilirim ki senin dinin haktır. Velakin bu kafirler elinden naçarım.

Kafirler Malik Ejder'in kurtulduğunu duydular. Kale Beyine haber verdiler. O kale halkı cümlesi cadıydı. dolayısıyla nice bin cadı cem olup Malik Ejder'in üzerine geldiler. Malik Ejder ve Gülistan Banu cadılara hamle ettiler. Malik Ejder teçhizatsız bulundu. Ama hayli cenk ettiler. Sonunda Malik Ejder'i ortaya aldılar.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

Yetmiş iki yerinden yaraladılar. Kan çok akmıştı. Malik Ejder gayet takatsiz kaldı. Yüzünü göğe tutup dedi:

"Ilâhi! Muhammed Mustafa hürmeti için feryadıma eriş ve bana medet eyle."

Bu niyazda iken gördü ki şimal tarafından toz belirdi. Yaklaşınca toz içinde alemler göründü. Alemde: "La ilahe illallah Muhammeden resulallah" yazılmış ve dibinde bir uzun boylu yiğit, beş yüz batman demirden gürz getirir. Malik Ejder dikkatle nazar edip gördü ki on bin eriyle Ebu'l-Muhsin'dir. O anda kendinden geçip yere düştü. Ebu'l-Muhsin, Malik Ejder'i bu halde görünce gözlerinden yaş revan olup mümin askeriyle cadılara hücum ettiler.

O gün orada bir azim cenk oldu ki vasfı mümkün değil. Mümin ordusundan Dilfüruz Banu Malik Ejder'i baygın halde

bulup cenk alanından dışarı çıkardı. Adil cadı diğer cadılara bağırdı:

"Koman bunları. Olmaya ki yüz döndüresiniz. Zira Haman öldü. Bu gelen Ebu'l-Muhsin'dir. Siz çoksunuz, bunlar azdır. Eğer kaçarsanız Şehinşah'a ne cevap verirsiniz."

Bunlar cenk ederken yine toz belirdi. Yaklaşınca gördüler ki Sa'd Vakkas ve Zinhar Haver. Onlar da on bin er ile çıkageldi. Tekbir ve salavat getirip cadılara hücum ettiler. Bir saatte cadıları kılıçtan geçirdiler.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

Tam yirmi yedi bin cadı öldürdüler. Kalanı firar edip perişan oldular. Ebu'l-Muhsin artlarından gitti. Akşam olup bir köye vardı. Bir bahçeye girdi kondu. O bahçenin çok elması var idi. Ebu'l-Muhsin gayet aç idi. O elmadan biraz yedi. Bir miktar yattı. Kendinden geçip kaldı.

Sa'd Vakkas, kızı Dilfüruz ile buluşup gayet şâd handan oldu. Hakk Teâlâ hazretlerine hadsiz şükürler eyledi. Dilfüruz da atasının eline ayağına düştü. Başına gelen ahvali bir bir söyledi. Sa'd Vakkas gördü ki, Malik Ejder baygın yatıyor. Malik Ejder'in yüzünü yüzüne sürüp ağladı. Malik Ejder gözünü açıp Sa'd Vakkas'ı gördü ve dedi:

"Hani karındaşım Ebu'l-Muhsin? Gelsin, canım boğazıma geldi. Âhiret hakkını helal eylesin. Benden size emanet olsun ki Hazreti Ali'ye ve Hazreti Muhammed Mustafa'ya erişirseniz benden selam edesiniz. Diyesiniz ki: "Elhamdülillah din içinde canını kurban eyledi, şehit oldu." Beni hayır duadan unutmasınlar."

Kendinden geçti. Zira gayet güçsüz düşmüş idi. Müminler bu sözleri işitip zar zar ağlaştılar.

Bunlar ağlamakta iken Amr Ümeyye oraya çıkageldi. Zira Hazreti Ali "ortalığı gözet" diye buyurmuş idi. O sebepten

Baba Amr dahi gezerdi. Oraya geldi. Sa'd Vakkas bunu görüp feryat eyledi ve dedi:

"Ey karındaşım Amr, gör ki yâr u vefakârım cihan pehlivanı olan Malik Ejder ne haldedir?"

Amr yaklaşıp gördü ki ok, kılıç ve süngü darbelerinden gövde parça parça olmuş. Kızıl kan içinde yatıyor. Amr "ya Allah" diyerek sıçrayıp dışarı çıktı. Onu kimse göremedi.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

On iki günlük yolu iki saatte aldı. Zira gözün gördüğü yere basardı. Malik Ejder'in haberini Hazreti Ali'ye bir bir beyan eyledi. Hazreti Ali işitince bir kez ah edip dedi:

"Ya Amr! İki cihan serveri Fahr-i Âlem bana mübarek gömleğini armağan vermiştir. Tez var o gömleği Malik Ejder'in yaralarına sür. Ta ki sıhhat bula. Sağ selamet gelip benim didarıma erişe."

Amr gömleği aldığı gibi iki saatte yine Malik Ejder'in yanına geldi. Hazreti Muahmmedü'l-Mustafa'nın o mübarek gömleğini yaralarına sürdüler. Hazreti Resul'ün mucizesi bereketine Malik Ejder'in teni sıhhat buldu. Ayağa kalkıp Hakk Teâlâ dergahına şükürler eyledi ve dedi:

"Hani karındaşım Ebu'l-Muhsin? Ne oldu?"

Müminler dediler:

"Bir iki gündür ki cadıların ardınca gitti. Gelmedi. bilmeyiz hâli nedir?"

Malik Ejder, Sa'd Vakkas'a dedi:

"Siz burada durmayın. Varın Hazreti Ali'ye erişin ve benim selamımı eriştirin. Bizi hayır duadan unutmaya."

Malik Ejder Ebu'l-Muhsin'i aramaya çıktı.

Sa'd Vakkas ve Zinhar Haver ve cümle orduyla Hazreti Ali'ye erişip hak-ı payine yüzler sürdüler. Başlarına gelen ahvali bir söylediler. Hazreti Ali dedi:

"Hani Malik Ejder ve oğlum Ebu'l-Muhsin?"

Bunlar da ne olduysa bir bir anlattılar...

Şehinşah şehirde gam içinde; "Acaba bunlar ile hâlim neye varır" diye düşünürken bir adam gelip dedi:

"Cadı padişahı Adil cadı, bin cadı ile yardıma geldi."

Şehinşah sevinip; "İşte bunların hakkından bu gelir" derken Adil cadı; "El aman bu Müslümanların elinden" diyerek içeri girdi.

Şehinşah dedi:

"Ne oldu ki böyle feryat edersin."

Adil cadı dedi:

"Güveyin Haman ayrı din tutarmış. Kızın Gülistan Banu'yu da yoldan çıkarmış. İkisi bizimle cenk ettiler. Haman tam yetmiş yerinden yaralanmış idi. Kızın Gülistan Banu'yu tuttum. Bunu da tutacağım vakit Ali'nin oğlu Ebu'l-Muhsin on bin eriyle çıka geldi. Onları da sindirdim idi. Bir bölük asker daha geldi. Bilmem kimdir, bizi kırdırlar. Kırk bin cadımdan on beş bini kurtuldu. Diğerleri helâk oldu. Ben böyle cenk eder taife ömrümde görmedim. Her biri adeta kükremiş bir aslandır."

Şehinşah, Adil cadıdan bu haberi işitince bir kez daha ah edip dedi ki:

"Şimdi buraya da gelir. Acaba ben bu Ali'nin elinden nasıl kurtulurum."

Vezirleri dediler:

"Padişahım bizim işittiğimiz budur ki, Rüstem ibn Zâl dünyayı baştan başa tuttu. Ona kimse karşı gelemedi. Cihan pehlivanı oldu. Cümle pehlivanlar ve padişahlar ve beyler bir araya geldiler. Onu bir kuyuya düşürüp helâk eylediler. Onun şerrinden cihan emin oldu."

Bu tedbir Şehinşah'ın hoşuna gitti. Emreyledi, Hazreti Ali'nin yolu üzerine derin kırk kulaç miktarı bir kuyu kazdı-

lar. İçine demir şişler koydular. Üzerine perde gerdiler. Hazreti Ali'ye elçi gönderdiler:

"Var, benden Ali'ye selam söyle. 'Gel seninle Şehinşah barışmak ister. Senin dinin gerçekten hak din imiş. Gelsin bize talim eylesin. Biz de onun dinine girelim. Onun kulu olalım' diyor, diyesin."

Hazreti Ali bu haberi elçiden işitip şâd oldu ve dedi:

"Var, söyle yarın gelirim."

Elçi yine Şehinşah'a gelip haber verdi. Pehlivanları yine tembih edip dedi:

"Hazır olun ibrete, Ali gelecek."

Ertesi gün Hazreti Ali, Sa'd Vakkas, Zinhar Haver, Siyafşah ve Kays'a dedi:

"Ben bu gece bir acayip vakıa gördüm. Gelin siz de benimle!"

Bunlar da her biri gerekli savaş teçhizatını kuşandılar. Hazreti Ali, Düldül'e bindi. Kuyu yanına geldiler. Düldül kulaklarını dikip durdu. Hazreti Ali her ne kadar çabaladı ise de Düldül ileri yürümedi. Hazreti Ali Düldül'e gayetle mahmuz vurdu. Düldül can acısından sıçrayıp ileri atladı. Takdir-i ilâhi Hazreti Ali ile kuyunun orta yerine düştüler. Kafir pehlivanları beş yüz pehlivan kılıçlar çekip Hazreti Ali'nin üzerine çullandılar. Bir acayip savaş oldu. Hazreti Ali'nin kuyuya düştüğünü gören yârenleri pehlivanlara hücum edip cenk ederken Hazreti Ali bir kez "ya Allah" diyerek sıçrayıp dışarı çıktı. Allah Teâlâ inayetiyle şişler asla ikisine de zarar vermedi. Dönüp Düldül'e: "Teal"[164] dedi. O da sıçrayıp kendisini dışarı bıraktı. Hazreti Ali Düldül'e binip pehlivanları bir birine kattı. Yârenleri Ali'yi görüp şâd oldular. Pehlivanlar bu heybeti görüp kimi kırıldı ve kimi firar etti.

Hazreti Ali yârenleriyle sahraya geldi. Gördü ki mümin ordusuna iki kez yüz bin kafir üşüşmüşler. Cenk ederler. He-

[164] Teal: Gel.

men bir taraftan Hazreti Ali, bir taraftan Sa'd Vakkas, bir taraftan Zinhar Haver, bir taraftan Siyafşah ve bir taraftan Kays girdi. Her biri bir kükremiş aslan gibi kafirlerle cenk ederler idi. Hazreti Ali üç kez peş peşe nara attı. Zülfikâr'ı çıkarıp kafir ordusuna öyle girdi ki bir aç kurt koyuna ne şekil girerse Hazreti Ali de kafirlere öyle girdi.

Hazreti Ali'nin narasını işiten nice bin kafirin zühresi çak oldu. Yere düşüp helâk oldular. Şehinşah Hazreti Ali'nin narasını işitti, aklı başından gideyazdı. Dönüp vezirine dedi:

"Ali kuyuya düşmüştü. Acaba nasıl çıktı. Pehlivanlara acaba ne oldu?"

Pehlivanın biri gelip Şehinşah önünde yer öptü ve dedi:

"Padişahım, Ali kuyuya düştüğü gibi biz bir anda üzerine çullandık. Velakin yârenleri bizim üzerimize geldiler. Bir birimizle cenk ederken Ali kuyudan şahin gibi uçup dışarı çıktı. Atı da sıçrayıp çıktı. Hemen ata binip bize erişti. Beş on pehlivanı birden yere düşürürdü. Yârenleri görüp her biri nice pehlivanı helâk eyledi. Ben kulun kaçıp huzurunuza haber vermeye geldim."

Hazreti Ali peş peşe naralar atıp Zülfikâr'ıyla kafirleri kırdı. Müminler Hazreti Ali'nin narasını işitip şâd handan oldular. Her biri yedişer başlı ejderha olup kafirlerin üzerine yürüdüler. O gün yine bir azim cenk oldu ki kan seller gibi revan oldu aktı.

Şehinşah bu heybeti görünce yüzünü dönüp vezirine dedi:

"Biz Ali'ye bir çare bulamadık. Haveran Şah'a geldik idi. Şimdi bizim başımıza geldi. Bunun çaresi yine şehre kaçıp kapıları sıkıca bağlayalım."

Hemen şehre kaçtılar. Hazreti Ali, Şehinşah'ın ordusunu kırıp dağıttı. Nice beylerini, vezirlerini tuttu. Ardından kaleye yürüdüler. Tam otuz iki gün kale ile cenk ettiler. Hazreti Ali mancınıklar yapıp burçları harap etti. Müminler tekbir getirip yürüdüler. Hazreti Ali kalenin kapısını iki eliyle sıkıca tutup

zorladı. Ya Allah deyip çekti kopardı. Ardına atıverdi. Hemen müminler içeri girdiler. Kafirler feryat edip "aman el aman ey sahip kıran, bize kıyma" deyip, çığrıştılar.

Şehinşah gördü ki kale alındı. Atına binerek bir kapıdan çıkıp firar eyledi. Bir kaç veziriyle şehir kavmi Şehinşah'ın kaçtığını görüp cümlesi bir yere geldiler. Hazreti Ali'den aman dilediler. Hazreti Ali bunlara aman verip Şehinşah'ın tahtına geçip oturdu. Şehir halkı gelip Hazreti Ali'nin önünde Müslüman oldular. Şehinşah'ın karısı da Hazreti Ali önünde dua edip dedi:

"Ya Ali! İşittim ki bu şehri harap etmek murat edermişsin. Lütfeyle harap etme. Ben kuluna bağışla."

Hazreti Ali dedi:

"Eğer Müslüman olursan bağışlarım."

Hatun da Müslüman oldu. Hazreti Ali şehri ona bağışladı. Hatun dedi:

"İnşallah erimi de tutup Müslüman eylersin."

Hazreti Ali dört yana adamlar gönderdi. Şehinşah'tan bir iz bulamadılar. Dönüp yine geldiler. Hatun, Hazreti Ali katına gelip dedi:

"Ya sahip kıran huzurunuza küstahlıktır ama bir sözüm vardır. İcazetin olursa diyeyim."

Hazreti Ali dedi:

"Söyle."

Hatun dedi:

"Babamın adına Ak ibn Erdovan derler. Deniz kenarında oturur. Gayet ulu padişahtır. Üç kere yüz bin ere gücü yeter. Turan padişahı asker gönderip beni babamdan istedi. Babam da beni ona verdi. Bunlar beni aldılar. Dönüş yolunda denizi geçerken bu Şehinşah haber almış, askeriyle gelip bizi bastı. Beni çeyizimle alıp buraya getirdi. Ya sahip kıran, benim çeyizim gayet çok idi. Hemen bir sandık türlü cevahirim var idi. Nice türlü yadigarlarım taşlarım var idi. ve bir dizi büyük inci-

lerim var idi ki her biri dürr-i yekta[165] idi. Bunların her birinin kıymeti nice bin kez bin altın ederdi. Ondan gayrı yetmiş tane inci gerdanlık var idi. Ya sahip kıran, bu sandığı bir ev içine koymuştum. Her gün varıp o sandığı açar cevahirleri seyrederdim. Bir gün vardım ki kapkara suratlı başı kümbete benzer boyu minareye, iki gözleri kanla dolmuş tasa benzer birisi sandığın yanında oturur. Beni gördüğü gibi sandığı kaptı. Bir kez ayağını yere vurdu. Hemen bir kuyu oldu. Sandıkla o kuyunun içine girdi. Sonra bir pehlivanı kement ile aşağı indirdim. Bir müddet sonra aşağıdan bir ses:

"Beni çekin" dedi.

Hemen kemendi çektiler. Gördük ki pehlivanın başı kesilmiş çıktı. Cümlesi bunu gördüler korkup artık kimse kuyuya inmedi.

Hazreti Ali tefekküre dalmışken hatun devam etti:

"Eğer o sandığı çıkaracak olursan sandıkta çok mücevherlerim vardır. Bir dizi inci bana veresin. Kalanı Hazreti Muhammed Mustafa'nın kızı Fâtıma'ya benden armağan olsun."

Hazreti Ali dedi:

"İnşallah Teâlâ inayetiyle müyesser ederse senin bu işini bitirim. Ama önce sorularıma cevap ver. Babanın adı gerçekten İbn Erdovan mıdır?"

Hatun dedi:

"Gerçekten öyledir. Deniz ortasında bir kale vardır. Orada olur."

Hazreti Ali dedi:

"Haveran Şah'ın burada Şehinşah'a verdiği at nerededir, bilir misin?"

Hatun dedi:

"O at da babamdadır. Ona armağan göndermiştir."

Hazreti Ali dedi:

"İnşallah Teâlâ o atı elbette bulacağım."

[165] Dürr-i yekta: Eşsiz inci.

Hz. Ali Zülfikâr'ı beline bağladı. Kemendi eline alıp:

"Tez o kuyuyu bana göster" dedi.

Hatun gelip kuyuyu gösterdi. Hazreti Ali kuyuya geldi. Kemendin ucunu Sa'd Vakkas'ın eline verip cümle yârenleriyle vedalaştı.

"Bismillahirrahmanirrahim" deyip kuyuya indi. Kuyunun dibi gayet karanlık idi. Bir miktar sabreyledi. Gördü ki bir yol gider. Hemen ism-i azim okudu. O yola düştü. Bir hayli zaman gittikten sonra bir deniz kenarına erişti. Gördü ki bir yüce derya. Bu deryanın ne haddi var ne payanı. Hiç kenarı yok. Allah Teâlâ hazretlerine şükürler edip bir miktar daha gitti. Kulağına bir avaz geldi ki dedi:

"Ya Ali! nereye gidersin ? O sandığı devler almıştır. Denizin öte yakasında şimdi onların düğünü vardır. O mücevherleri gelinin boynuna asmışlardır. Oraya varamazsın."

Hazreti Şah biraz şaşırmış halde düşünürken birden derya dalgalandı. Bir büyük balık çıkageldi. Deniz kenarında durup Hazreti Ali'ye selam verdi. Fasih lisanla Hazreti Şah dahi selamını aldı.

Balık dedi:

"Ey Emiru'l-Müminin, Nuh Peygamber, tufanda gemiye girdiği vakit Hz. Nuh Aleyhisselam'ın gemisini derya üzerinde sırtıma alıp kırk gün gezdirdim. Halas eyledim. Zira bana emr-i hak olmuştur. O zaman Hazreti Nuh Aleyhisselam bana dedi: "Sen Hazreti Muhammed zamanına erişirsin ve filan tarihte filan yere Hz. Muhammed'in amcası oğlu Ali gelecektir. Sen onu denizden geçiriver" demiş idi. O vakitten beri bekliyorum ya Ali. Bu saatte maşrıkta idim. Kulağıma bir avaz geldi ki: "Ne dursun tez yetiş beklediğin geldi." Ben de acele edip geldim. Korktum ki seni Hazreti Peygamber geçire de ben senin hizmetinden mahrum kalayım. Elhamdülillah ki didarına erişttim. Hemen gel arkama bin. Ben seni öte yakaya geçireyim. Var işini sen gör."

Hazreti Ali, Hakk'a şükredip yüzünü yere koyarak secde eyledi. Sonra balığın arkasına bindi. Bir saat olmadan öte yakaya geçip bir dağa erişti. Balık dedi:

"Bu dağa çık. Üzerinde istediğini bulasın."

Hazreti Ali o dağın üzerine çıktı. Devleri görüp bir miktar daha ileri vardı. Sol yanında bir mağara gördü. Önünde bir alay devler bekliyordu. Mağaranın içinden kavga sesleri geldi. Hazreti Şah daha ileri yürüdü. Gördü ki bir minareye benzer kapkara dişleri ve başı dev başına benzer ve kimi aslan başlı ve kiminin kuyruğu saksağan kuyruğuna benzer ve niceleri aslana benzer ve bir dahi ona benzer kapkara suratı domuz suratına benzer o hatunun cevahirleri onun boğazına asmışlar. Meğer gelin olacak melun oymuş. Hazreti Ali'yi görünce hemen feryada başladı:

"İşte Ali geldi," dedi.

Hazreti Ali anladı ki sandık bunlardadır. O anda devler Hazreti Ali'nin üzerine yürüdüler. Ve dediler:

"Ali'nin burada ne işi vardır? Tutalım ki kuyudan çıktı. Ya bu denizi nasıl geçti?"

Hazreti Ali bir kez nara atıp dedi:

"Ey devler, filan evden aldığınız o sandığı verin yoksa cümlenizi helâk ederim."

Bunların naradan bazısı şaşıp yere düştü. Bazılar dedi:

"Ey âdemoğlu, yani bu kadar dev senden korkar mı? Senden geri kalır mı sandın?"

Hep birden Hazreti Ali üzerine hücum ettiler. Hazreti Ali yine bir kez nara atıp Zülfikâr'ı eline aldı. Devlerin üzerine yürüdü. Bir azim cenk oldu. Devlerin narası ve Hazreti Ali'nin narası asumanı titretti. Hazreti Ali bir saatte yüz yetmiş dev öldürdü. Sonra mağaraya yaklaştı. Mağaradan bir ses işitti. O anda mağaradan bir ejderha çıkageldi. Hazreti Ali'ye hücum etti. Hazreti Şah ism-i azam okuyup Zülfikâr'ıyla öyle çaldı ki o ejderhayı iki parça etti. Hazreti Ali daha ileri yürüdü. Bir ku-

yuya erişti. Kapısında bir büyük dev durur. Devin önünde bir eşek bağlı durur. Yarısı kızıl ve yarısı gök.

Hazreti Ali dedi:

"Ya melun, bu ne eşektir?"

Dev dedi:

"Sen niçin buraya geldin? Eğer bin başın ve bin canın dahi var ise birisi dahi kurtulmaz."

Hazreti Ali dedi:

"Herze söyleme. Tez deyiver bu ne eşektir?"

Dev dedi:

"Bu eşek değildir. Dışarda Amr'ın gördüğü kubbenin içinde olan devin veziridir. Devin adına İfrit derler. Bunun adına Maşa derler. Süleyman Peygamber onu burada bağlamıştır. Beni de bunlara müvekkil koymuştur."

Hazreti Ali bildi ki doğrudur. O müvekkil olan devi öldürdü. O anda Maşa dev eşek gibi bir kez bağırdı. Sonra dedi:

"Ya Ali! Bu iki işten birini yapmalısın."

Hazreti Ali dedi:

"Hangi işten söz edersin?"

Dev dedi:

"Sen kapı dibinden o sandığı çıkarmalısın. Yahut beni kurtarmalısın. Ta ki sandığı sana getireyim."

Hazreti Ali dedi:

"Sen hangi millettensin?"

Maşa dev dedi:

"Tanrı birdir ve Süleyman onun resulüdür."

Hazreti Ali dedi:

"Şimdi Süleyman devri dünyadan geçti. De ki: "La ilahe illallah Muhammeden resulullah."

Dev kelime-i tevhidi söyledi. Hazreti Ali onun bağlarını çözdü. Hazreti Ali'nin eline ve ayağına düşüp dedi:

"Ya Ali! Sen burada dur. Ta ki ben gidip sandığı huzuruna

getireyim. Benden kaçıp kurtulan devler üzerine gelir. Sakın gafil olmayasın."

Dev, kuyu içine indi gitti. Bir zamandan sonra kuyudan feryat ve figan sesleri geldi. Kara dumanlar çıktı. Hazreti Ali bu hikmeti gördü ki bir iki dev bir birini kovarak kuyudan dışarı geldiler.

Ve dediler:

"Ya Ali! Bu devi niçin kurtardın? Şehrine ne bizi kor ne seni kor."

Hazreti Ali onlara inanmadı. Bu devleri Zülfikâr'ıyla öldürdü. Sonra Maşa dev çıkageldi. Sandığı Hazreti Ali'nin önüne koydu.

Ve dedi:

"Ya Ali! Benim selamımı Fahr-i Âlem Muhammed Mustafa sallallahualeyhiveselleme çabuk götüresin. Bizi şefaatten mahrum etmesin."

Hazreti Ali'nin eline ayağına düşüp tekrar Müslüman oldu. Hazreti Ali o vilayeti ona emanet etti. Ne kadar dev var ise hep Müslüman etti. Maşa isimli Dev'e de: "Olmayanı sen bilirsin nice edeceksin" dedi. Hazreti Ali kendisi sandığı alıp deniz kenarına geldi. Gördü ki o mübarek balık bekliyor. Hemen arkasına binip yine evvelki makama geldiler. Hazreti Şah balığın arkasından inip Hakk Teâlâ dergahına şükürler eyledi.

Balık dedi:

"Ya Ali! Sana emanet olsun ki benim selamımı Hazreti Muhammed Mustafa sallallahualeyhiveselleme çabuk götüresin. Bizi şefaatinden mahrum etmesin."

Hazreti Ali kuyu dibine geldi. Bir kere nara atıp çağırdı. Siyafşah hazır idi. Kemendin ucunu indirdi. Hazreti Ali sandığı bağladı, yukarı çektiler. Yine kemendi saldılar. Hazreti Ali de çıktı. Hak sübhanehu ve Teâlâ dergahına şükür secdesi yaptı. Sonra Şehinşah'ın tahtına geçip oturdu. Sandığı hatunun

önüne koydu. Hatun Hazreti Şah'ın erliğine ve bahadırlığına dualar edip dedi:

"Ya sahipkıran! Bunların cümlesi senin pehlivanlığın aşkına olsun. Hazreti Muhammed'in kızı Fâtıma ve senin helalindir. Bizden ona armağan olsun. Dualarında bizi unutmasın."

Hazreti Şah, Şehinşah'ın tahtında bir nice gün oturup zevk u sefa ettiler.

Bir gün Hazreti Ali Siyafşah'a dedi:

"Sa'd Vakkas nerede?"

Siyafşah dedi:

"Ya Ali! İşitti ki Şehinşah Seyyare kalesine varmış. Şimdi Sa'd Vakkas otuz bin er ile oraya gitti."

Bunlar Seyyare Kalesi'ne doğru gece ve gündüz gitmede olsunlar...

Hazreti Şah askeriyle Kubbe-i Mıknatis'e vardı. O kubbeyi Süleyman Peygamber yapmıştır. Kubbenin içinde bir demir tabut var idi. Tabutun içinde bir dev var idi. Adı İfrit dev idi. Sandık içinden söz söylerdi. Kafirler işitip ona hizmet ederlerdi. Hazreti Şah o kubbeye erişti. Kubbeden bir ses geldi:

"Hoş geldin ya Ali! Her nereye gidersen ben seninleyim ve sana yardım ederim."

Hazreti Şah bunu işitince "La havle ve la kuvvete ila billahi'l-aliyyi'l-azim"[166] dedi. O kubbeden artık ses gelmedi. Hazreti Şah çağırıp dedi:

"Ey melun, beni bilmez misin ki ya? Ali'yim ben. Sen İfrit devsin. Vezirin Maşa devdir. Süleyman Peygamber ikinizi tutup bağlamıştır. Şimdi Maşa dev Müslüman oldu. Onu kurtardım. Şimdi sen benim elimden nasıl kurtulursun?"

[166] La havle ve la kuvvete ila billahi'l-aliyyi'l-azim: Güç ve kuvvet ancak yüce Allah'ın izniyle olur.

Beri taraftan Hazreti Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem bir gün Medine'de düşüncelere dalmış otururken:

"Ya İlahe'l-Âlemin! Şimdi amcam oğlu Ali nerde ola? Yârenlerinin hâli nice oldu?" deyip Hakk Teâlâ dergahına münacat eyledi.

Cebrail-i Emin gelip dedi:

"Ya Resulallah! Allah Teâlâ selam etti. "Habibim Muhammed gam yemesin, şimdi benim aslanım Ali yârenleriyle sağ esendir. Şimdi Haver diyarında Kubbe-i Mıknatis'e varıp cenk eder. O kubbede bir dev vardır ki dünyada ondan melun dev yoktur. Adına İfrit dev derler. Süleyman Peygamber onun şerrinden çok zarar çekip ahir, Allah Teâlâ'nın emriyle tutup o kubbe içinde demirlemiştir. Onu demirden bir tabut içine koymuştur. Tabut içinde hâlâ şimdi nice bin kafiri azdırmıştır. Ali şimdi oradadır ki o kubbeyi harap eyleye. Henüz onu bozmaya bir veçhile hiç çare bulamadı. Ya Muhammed! Allah Teâlâ'nın emridir. İki nüsha ism-i azam yazasın. O canibe gönderesin. Birisinde "inna fetahna lek"[167] suresi ola. Bir de mektup yazasın. O şehrin içinde adam durmasın. Dışarı çıksınlar. Ondan sonra Hazreti Ali "inna fetahna lek" suresini bir oka bağlayıp o kubbeye doğru saçsın ki o kubbe harap ola. Zira o kubbe tılsımdır. Dünyada Hazreti Süleyman çok tılsım etmiştir. Velakin böyle tılsım yoktur. İsm-i azamdan gayrı bir veçhile onu fethetmeye çare yoktur."

Hazreti Resul iki nüsha yazıp Cebrail-i Emin ile Haver'e gönderdi. Cebrail-i Emin hemen getirip teslim eyledi. Hazreti Ali o mektubu açıp okudu. Her ne yazıyorsa öyle etti. Ve "inna fetahna lek" suresini oka bağlayıp o kubbeden yana attı. Ok varıp kubbeye dokundu. Hemen kubbe harekete gelip çatladı. Elli bin parça oldu dağıldı.

[167] İnna fetahna lek: Fetih Sûresi, Kur'ân-ı Kerim'in 48. sûresi 29 âyettir. İlk âyeti: "Muhakkak ki biz, sana apaçık bir fetih yolu açtık."

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

Ol kubbenin zelzelesinden halkın aklı zail oldu. Çoğu yere düştü. Hazreti Şah gördü ki kubbe içinden bir ateş çıktı. Tutuşup o ateşten çok evler yandı. Hazreti Şah çağırdı ve dedi:

"Ey Kavim! Uzaklaşın."

Her dem Muhammed Mustafa'ya salavat getirirdi. Hazreti Şah yakın varıp gördü ki demirden bir sandık üzerinde bir ejderha. O ejderha, Hazreti Şah'a hücum etti. Hazreti Şah salavat getirip Zülfikâr'ıyla ejdere çaldı. İki parça eyledi. Ondan sonra tabutun bulunduğu yere geldi. Demirden kilidini kopardı. Gördü ki o sandıktan bir ejder çıktı. Tabuttan ses geldi:

"Ya Ali, sen beni helâk edemezsin. Hiç emek harcama."

Hazreti Şah bir kez "ayete'l-kürsi"[168] okuyup Zülfikâr'ıyla sandığa çaldı. Ortadan iki parça eyledi. Hazreti Şah Hakk Teâlâ hazretlerine çok şükürler edip o şehrin halkını hep imana getirip Müslüman eyledi. Müslümanlık şartlarını bunlara hep öğretti. Kendisi askeriyle dönüp Şehinşah'ın tahtına gelip oturdu. Bir kaç gün orada kaldılar.

Beri taraftan Ebu'l-Muhsin o elmadan yiyip baygın düşmüştü. Meğer ki oraya yakın bir şehir vardı. Yanında bir ulu dağ varidi. Orada altın biterdi. Hiç kimse oraya varamazdı. Şehrin adı Lafe, beylerinin adı Meylub idi. Cadılara hükmederdi. On bin eri varidi. Cadılar, Padişah'tan kız almış idi. Kızı alıp gelirken o bağa uğradılar. Bağı gezerken Ebu'l-Muhsin'in yattığı yere geldiler. Gördüler bir dilaver güzel yiğit pehlivan baygın yatıyor. Ebu'l-Muhsin'i alıp bir köye getirdiler. Meylub, köy halkına dedi:

"Bu eri tanır mısınız?"

Cenkten kurtulan cadılardan biri dedi:

[168] Bakara Sûresi, 255. Âyet.

"Ey kavim, bu er Ali yoldaşlarındandır. Bizimle cenk eyledi. Haman ki Malik Ejder'dir. Bunu elimizden almıştı. Kırk bin erimizi bu helâk eyledi."

Meylub, Ebu'l-Muhsin'i şehrine getirtti. Bir eve koyup kapısın bağladılar. Düğünleriyle meşgul oldular. Üç günden sonra gelin şehri gezmeye çıktı. Gezerken yolu o eve düştü. Kapıyı açtırdı. Gördü ki bir güzel uzun boylu pehlivan yiğit. Gelinin bir dadısı var idi. Gayet çirkin ve ahlâksız idi. Gelin dadısına dedi:

"Bu yiğit kimdir?"

Cadı dedi:

"Bu senin kanlındır. Atanın askerini bu kırdı. Bunu hemen öldürmeli."

Gelin dedi:

"Bunun gibi yiğidi öldürmek yazıktır."

Dadı dışarı çıktı. Ebu'l-Muhsin'i öldürmeleri için bir çok cadı toplayıp getirdi. Gelin razı olmayıp dedi:

"Beyiniz Meylub gelmeyince ben bu yiğidi size vermem."

Meylub gelip Ebu'l-Muhsin'in bağlarını çözdürdü. Yanına alıp hayli tazim ve ikram eyledi.

Ve dedi:

"Ey pehlivan bu cadılar hep sana düşmandır."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Bunun kolayı vardır. Eli bağlı adamı her kim olsa öldürür. Benim elime bir kılıç, bir iyi at ver çıkalım şu karşıki sahraya muradı olan gelsin muradına vasıl olsun."

Ertesi gün Ebu'l-Muhsin'in eline bir kılıç ve bir at verdi. Sahraya çıktı. Cadılar ordusuna karşı durup dedi:

"Ey melunlar, gelin şimdi."

Kibar cadı karşısına geldi. Ebu'l-Muhsin onu iki parça etti. Biri daha geldi. Onu da helâk edip canını cehenneme gönderdi.

Meylub dedi:

"Teker teker bununla başa çıkamazsınız."

Bunun üzerine cadıların hepsi birden saldırdılar. Ebu'l-Muhsin üç kez peş peşe nara atıp aralarına girdi.

Meylub cadı yaklaşıp dedi:

"Aferin! Ettiğin erlik, ancak olur."

Ebu'l-Muhsin'i şehre getirdi. Sarayına kondurup bir nice gün sohbet ettiler. Bir gün Meylub cadı dedi:

"Ey pehlivan ben seni gayet sevdim. Bir güzel kızım vardır ki güzel huylulukta benzeri yoktur. Onu sana helalliğe vereyim, kabul eyle."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Uygundur."

Meylub cadının koynunda bir altın putu vardı, çıkarıp Ebu'l-Muhsin'in önüne koydu:

"Buna secde eyle" dedi.

Ebu'l-Muhsin putu alıp yere vurdu ve dedi:

"Elinle yaptığın şu nesne nasıl tanrı olur?"

Meylub cadı kızıp adamlarına emretti. Ebu'l-Muhsin gafil iken kementler üşürüp tuttular. Zindana koydular.

Beri taraftan Malik Ejder, Ebu'l-Muhsin'i aramaya gitmişti. Üç gün yolculuktan sonra bir şehre vardı. Bir güzel çayırlı çimenli yere kondular. Malik Ejder bir miktar dinlenmek için yattı. Garib –ki Sa'd Vakkas'ın kölesidir– atları sahraya bir sulu yere getirmişti. Bir kaç ırgatın bağ duvarı yaptıklarını gördü. Etrafı kolaçan ederken iki kişinin bu ırgatlara yemek getirdiğini gördü. Garib onlara yaklaşıp dedi:

"Ey kişi, bu yemekten bize de ver. Şu karşıda yatan pehlivana götüreyim. Karnı açtır yesin."

Onlar da dedi:

"O da senin gibi bir dilenci midir?"

Garib bu söz karşısında öyle kızdı ki bir vuruşta birisinin beynini dağıttı. Ellerinden yemeklerini alıp Malik Ejder'e ge-

tirdi. O yemekten yediler. Garib, atları görmeye gitti. Meğer birkaç kişi yoldan geçip giderken atlara rast gelip, "iyi avdır" deyip aldılar götürdüler. O ırgatlar da seğirtip beylerine varıp şikayet eyleyip dediler:

"Bizim yemeğimizi bir kaç adam elimizden aldı, filan yerde."

Meğer o şehir Meylub cadı diyarıydı. Dediler ki:

"Varın o adamları tutup buraya getirin."

Bu adamlar oraya varıp tutmak istediler. Malik Ejder ikisini öldürdü. Diğerleri kaçıp Meylub cadıya geldiler. Feryat ettiler. Meylub kızıp yüz adam gönderdi. Vardıklarında Malik Ejder'e dil uzattılar. Malik Ejder de çok kızdı. Kılıç çekip bunlardan otuz yedi adam öldürdü. Kalanı kaçıp yine Padişah'a geldiler. Meylub bu kez kendisi atlanıp askeriyle Malik Ejder'in bulunduğu yere geldi. Adamlarından birkaç uslu akıllı kişiler seçip Malik Ejder'e gönderdi. Bu adamlar gelip selam verdikten sonra edep erkan ile dediler:

"Buyurun pehlivanım, sizi Meylub ister."

Malik Ejder dedi:

"Benim atlarımı haramiler götürmüş. Yayan nasıl varayım?"

Bunlar dediler:

"Bizim Padişahımız cömerttir. Sana at verir, elem çekme."

Malik Ejder de kalkıp Meylub'un yanına vardı. Meylub cadı bunu görünce tüyleri ürperdi. Gövdesine korku düştü. Tazim ve hürmet edip "hoş geldin, buyurun" deyip bir at verdi. Sonra tahtına geçip oturdu. Meylub emreyledi. Şarap getirdiler, meclis kurdular, bâde nûş etmeye başladılar. Malik Ejder'e teklif ettiler. Şarap sundular. Malik Ejder dedi:

"Kayıpta bir yârim vardır. Onu bulmayınca içmem."

Meylub sordu:

"Sen nerden gelirsin? Kimsin?"

Malik Ejder dedi:

"Ben Haver ikliminden gelirim. Ali cevrinden diyarımı terk eyledim. O yar u vefakârımı ararım."

Meylub dedi:

"Ben filan diyara kız almaya vardım. Gelirken filan bağlarda olan elmalardan yemiş baygın halde bir pehlivana rast geldik. Onu alıp şehrimize götürdük. Bir güzel kızım var idi. Onu ona verem. Zira bir güzel pehlivan yiğit. Ama Lat Mehmelat'ı inkar eder. Ben de onu zindana koydum. Sana benzer."

Malik Ejder dedi:

"Getirseniz o yiğidi biz de görelim."

Meylub emredip Ebu'l-Muhsin'i getirdiler. Malik Ejder Ebu'l-Muhsin'i görünce tebessüm edip dedi:

"Ey yiğit, Lat Mehmelat'a niçin secde etmezsin?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Aşk irade işidir, buna hile olmaz."

Malik Ejder dedi:

"Padişahım, bunun yediği o elmalardan henüz aklı başına gelmemiştir. Bu gece dursun, yarın yine getirin, bir hoşça nasihat edelim."

Bu sözler Padişah'a hoş geldi. Ebu'l-Muhsin'i yine bir yere gönderdiler. Malik Ejder onu götürdükleri yeri gözetti. Akşam oldu. Bunlar sarhoş olup yattılar. Hemen Malik Ejder varıp Ebu'l-Muhsin'i buldu. Bekçileri bir bir öldürdü. Kapıyı kırıp Ebu'l-Muhsin'i halas eyledi. İkisi birden dışarı çıkıp nara attılar. Gece ile önlerine gelen cadıyı öldürdüler.

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ya Malik Ejder! Lütfeyle artık öldürme ki Meylub cadının çok iyiliğini görmüşüm."

Sabaha kadar beklediler. Sabah yine atlarına bindiler. Malik Ejder dedi:

"Ey kafirler! Bilin ve âgâh olun ki, benim Malik Ejder. Ebu'l-Muhsin'i aramaya geldim. Hakk Teâlâ hazretleri rast

getirdi, buldum. Hapsettiğiniz yerden halas eyledim. Her kim ölmek isterse bugün meydana gelsin."

Meylub cadı kendisi hışımla meydana gelip Malik Ejder'e hücum etti. Malik Ejder onun hamlesini boşa çıkardı. Meylub cadının kuşağından kaptı. Bir oğlan gibi atından ayırdı, getirip Ebu'l-Muhsin'in önüne koydu. Kendisi yine meydana çıktı. O gün yüz yirmi cadıyı helâk eyledi. Meylub cadının karısı dedi:

"Ya Ebu'l-Muhsin, bilirsin sana ne kadar iyilik eyledim. O benim erimdir."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Pek bilirim o iyiliği ama benim gayretim odur ki o ettiğin iyiliğe karşılık ben de iyilik edeyim. Eğer erin Müslüman olursa öldürmem. Velakin olmazsa komam öldürürüm."

Meylub cadı dedi:

"Müslüman olmam ama and içeyim ki Ali'ye ve O'na tabi olanlara kılıç çekip cenk etmem."

Malik Ejder dedi:

"Ebu'l-Muhsin'e çok iyilik eylemişsin, o sebepten razıyız."

Hemen Meylub cadıya ant verip serbest bıraktılar. Getirip avradına verdiler.

"Ettiğin iyiliğe karşılık içindir" dediler.

Meylub cadı bir nice gün bunlara izzet ve hürmet etti. Sonra ikisi de atlarına binip yine cadılar şehrine revan oldular –ki Ebu'l-Muhsin'i öldürmek isterlerdi– Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ya Malik Ejder! O şehirde bana kastettiler."

Derken ufukta bir toz belirdi. Yaklaştığında gördüler ki Meylub'tur. Askeriyle geldi.

Meylub dedi:

"Siz nereye gidiyorsunuz?"

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Şu şehir halkı beni öldürmek istedilerdi. Onu kırmaya gidiyoruz."

Meylub dedi:

"Ey pehlivanlar, bu kale gayet sarptır. Güç ile alınmaz. Hilal cadı benim kayın atamdır. Çağırırsam bana gelir. Siz bir yerde gizlenin, o bana gelirken, siz hazır olun. Helâk edin."

Bu planı uygun buldular. O cadı gelip Meylub cadıyla otururken bunlar, gizlendikleri yerden ellerinde kılıç ile çıktılar. Cadı, Malik Ejder ve Ebu'l-Muhsin'i görünce serseme döndü.

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ey melun, tez şehadet getir Müslüman ol. Yoksa başını it başı gibi keserim."

Cadı naçar kalıp Müslüman oldu. Böylece o kaleyi de fethettiler. Meylub cadıya teslim ettiler. Bir nice gün orada kaldılar. Ondan sonra atlarına binip Hazreti Şah'tan yana revan oldular. Bir gün böylece giderken Amr İbn Ümeyye'ye rast geldiler. Yüzü gözü toz toprak olmuş. Birbirlerinin hâlini hatırını sordular.

Amr dedi:

"Ben Ali'den gelirim."

Gayet şâd handan oldular. Amr bunlara kılavuzluk edip Malik Ejder ve Ebu'l-Muhsin'i Hazreti Şah nazarına getirdi. Bunlar da gelip Hazreti Şah'ın eline ayağına düşüp yüzler sürdüler. Her biri şâd handan oldular. Hazret Ali Ebu'l-Muhsin'i bağrına bastı. Ebu'l-Muhsin ve Malik Ejder başlarına gelen vakaları bir bir Hazreti Şah'a beyan eylediler. Hakk Teâlâ dergahına çok şükürler eylediler.

Hazreti Ali kuyuya indiği zaman Sa'd Vakkas kuyu ağzında dururken Şehinşah Seyyare Kalesi'ne gitmiş, dev de onun ardınca gitmişti. Seyyare Kalesi gayet yüksek bir dağ üzerindedir. Onun etrafı gayet ağaçlıktır. O zaman Sa'd Vakkas, Siyafşah'a:

"Sen, Hazreti Şah çıkıncaya kadar kuyu ağzında dur. Ben

Şehinşah'ın ardınca gideyim" deyip otuz bin er ile Seyyare Kalesi'ne gitmişti.

Bir nice günden sonra kaleye vardılar. Sa'd Vakkas gördü ki güzel ve latif bir yer. Suyu akan, çayır çimen ağaçlıktır ki nihayetsiz. Konup çadırları kurdular. Adamları Şehinşah'a; "Filan yerde asker konmuştur" diye haber verdiler. Şehinşah yine "âh" eyledi. "Bu gelen Ali'dir" diye içine korku düştü. Bir elçi gönderip:

"Var söyle benim ardımca niye geldi? Benden ne ister? Benim diyarımı ve malımı ve ailemi cümlesini elimden aldı. Ben de cümlesinden feragat eyledim. Bir kuşça canımı aldım buraya geldim. Elinden kurtulamadım. Muradın nedir? diyesin" dedi.

Elçi gelip Sa'd Vakkas'a Şehinşah'ın söylediklerini bir bir tekrar eyledi.

Sa'd Vakkas, elçiye dedi:

"Git söyle; gelsin Müslüman olsun. Kendi iklimini ve ne kadar şehri var ise ona vereyim. Eğer yok derse kuş olup uçsa, benim elimden kurtulamaz. Müslüman olmazsa akıbet başını keserim."

Elçi gene Şehinşah'a gelip haber verdi. Şehinşah dedi:

"Ben Müslüman olmam. Kale içindeyim. Bana ne edebilir?"

Sa'd Vakkas etrafa haberler salıp askerini çoğalttı. Bir gün Sa'd Vakkas, Haver tarafından Hazreti Şah'ın cümle yârenleriyle geldiklerini gördü. Bir yere kondular. Cümle yârenler bir araya gelip birbiriyle hasret giderdiler. Başlarına gelenleri birbirlerine beyan edip şâd handan oldular. Şehinşah'a haber verdiler. "İşte asıl, Ali şimdi geldi. Nice bin askerle filan yere kondular" dedi. Şehinşah üzerine yine korku düştü. Bir elçi daha gönderip:

"Ali'nin bizzat kendisini gör. Bizden selam eyle. Ne ister benden? Ardımca niye geldi? Taç ve tahtımı memleketimi ve sahip olduğum ne varsa aldı. Benim bir kaşık kanıma girmesin. Varsın gitsin. Benden daha ne ister?" dedi.

Elçi, Hazreti Ali'yle buluşup Şehinşah'ın söylediklerini bir

bir anlattı. Hazreti Şah da, Şehinşah gittikten sonra eylediği gazaları saydıktan sonra:

"Var söyle Şehinşah'a, öküz boynuzuna dahi girse benim elimden kurtulmak ihtimali yoktur. Meğer ki Müslüman ola. Ölümden kurtula. Yok derse, ben onun hesabını görürüm" diyerek elçiyi yolladı.

Elçi gelip Şehinşah'a haber verdi.

Ve dedi:

"Şimdi gelen gerçekten Ali imiş. Cümle pehlivanları şimdi bir yere gelmişler. Meylub cadıya and vermiş. Maşa devi Müslüman eylemiş. İfrit devi helâk edip Kubbe-i Mıknatis'i yerle beraber eylemiş. Avradının sandığını o kuyudan çıkarıp getirmiş. Avradına vermiş. Daha buna benzer nice nice işler etmiştir."

Şehinşah bu sözü işitince gayet gazaba varıp yerinden kalkıp yine oturdu. Kendi kendine:

"Ah bu kavmin elinden, bu sihir edicilerden. Beni tahtımdan ve vilayetimden avare eylediler. Bunlara nasıl cevap verelim?" dedi.

Gayet huzursuz oldu. Aklı başından gitti. Baygın düştü. Bir zaman yattı.

Beri taraftan Hazreti Ali kalenin fethi için hazırlıklar yaptı. Akşam olunca yüz tane pehlivanı seçip hazır eyledi. Ellerine kementler verdi. Gece kale sarıldı. Hazreti Şah bir kez nara atıp hisar kapısına yetişti. Kapıyı öyle çekti ki kalenin burçları ırgalandı. Şehinşah'a haber verdiler ki:

"Ali kale kapısına geldi. Kapıyı kırdı geliyor" dediler.

Hazreti Şah peş peşe naralar atıp kafirleri kırmaya başladı. Şehinşah, Hazreti Şah'ın narasından sersem olup hatar üzerine çıkarak seslendi:

"Ya Ali! Aman el aman! Erlik ise ancak böyle olur. Bize aman ver. Hazretine varalım. Bize emrin nedir görelim. Biz de öyle ederiz."

Hazreti Şah, aman diyene kıymazdı. Cenkten feragat edip

dönüp çadırına geldi. Bir iki gün aradan geçti. Şehinşah gelmedi. Hazreti Şah gazaba gelip yine kale kapısına varıp çağırdı:

"Ya Şehinşah, gel Müslüman ol. Yoksa benim elimden nasıl kurtulursun?"

İçeriden kafirler dedi:

"İki gündür Şehinşah avradının atasına gitmiştir. Onun adı Ak İbn Erdovan'dır. Şehrin adına Kahraman derler."

Hazreti Şah mahzun yine çadırına geldi. O gece düşünde Hazreti Muhammed Mustafa'yı gördü:

"Ya Ali! Gam yeme Şehinşah diyar-ı Kahraman'a gitmiştir. Sen de ardınca git. Orada Billur Azam dağında bir nesne vardır. Benim için emanet konmuştur. Alıp onu bana getiresin" dedi.

Hazreti Şah uykudan uyanıp düşünü yârenlerine anlattıktan sonra:

"Şimdi benim Billur Azam dağına gidip orada olan emaneti almam lazım," deyip kale halkını cümle imana getirdi.

Kiliselerini yıkıp yerine mescitler yaptırdı. Ondan sonra diyar-ı Kahraman'a revan oldular.

Hazreti Şah yirmi bin er Malik Ejder'e, yirmi bin er Ebu'l-Muhsin'e ve yirmi bin er Sa'd Vakkas'a verip dedi:

"Bu Haver ülkesini dolaşın. Ne denli köyleri ve kaleleri var ise cümlesini dine davet edin. Geleni Müslüman eyleyin. Gelmeyeni kılıçtan geçirin. Kiliselerin yerine mescit yaptırın."

Onlar da varıp ülke halkını imana getirdiler. Olmayanı helâk ettiler. Yine Hazreti Şah'a geldiler. Hazreti Şah yüz elli bin adamı ile birlikte göçüp deniz kenarına geldiler.

O gece yine Hazreti Resulullah sallallahualeyhivesellem, Hazreti Ali'nin düşüne girip dedi:

"Ya Ali Vezir Umurkar'ın kızını Ebu'l-Muhsin'e nikah edesin."

Sabah olunca kızı Ebu'l-Muhsin'e nikah edip verdiler. Bir nice gün orada kaldıktan sonra Hazreti Şah yârenlerine dedi:

"Şimdi bize gemi gerektir."

Asker dört yana dağıldı. Gemi tedarikine gittiler. Kısa zamanda bir nice gemi tedarik ettiler. İçlerinde bir ulu gemi var idi. Gayet ulu büyük gemi idi. Ona Hazreti Şah girip dedi:

"Ya Sa'd Vakkas, sen yirmi bin er ile bu deniz kenarında bekle. Bu diyarı gözet. Belki düşman zuhur eder."

Sa'd Vakkas'ı yirmi bin er ile deniz kenarında koyup Hazreti Şah kalan İslâm askeri ile "tevekkeltü alellah" deyip gemiye girdiler. Bir gün gittiler. Bir yere erişip yelkenleri indirdiler. Gemiciler sandala binip etrafı yoklamak üzere çıktılar gittiler. Yine gelip:

"Gemiyi buradan ileri süremeyiz, gayet dar bir boğaz ve çok taş var" dediler.

O gece orada kaldılar. Takdir-i Ilâhi o gece gayet şiddetli rüzgâr esti. Derya coşup dalgalandı. Gemiyi havaya kaldırdı, attı. Lenger ipleri kesildi. Rüzgâr gemiyi taşa çaldı. Gemi parçalandı. Çok kimse suya gark oldu. Hele kenara yakın bulunuyorlardı da bir kısmı tahta üzerinde deniz yüzünde kaldı. Hazreti Şah gördü ki gemi helâk oldu dağıldı. Amr'ı kolundan tutup bir kez "Ya Allah" deyip sıçradı. Allah'ın inayetiyle kenara koydu. Hazreti Şah gördü ki derya yüzünde bir yüzü nikaplı boz atlı gelmekte. Ebu'l-Muhsin'i çıkardı. Bir tahta üzerine koydu. Hazreti Şah dedi:

"Ey yiğit, yeri göğü yaradan aşkına söyle, sen kimsin?"

O yiğit dedi:

"Ben Hızır Peygamberim, daim denizde olurum. Kulağıma bir avaz geldi ki: "Yürü filan denizde Ali'nin yârenleri gark olmasın, tez eriş" dedi. Allah Teâlâ'nın emriyle geldim eriştim."

Hazreti Şah dedi:

"Ya Hızır! Bizi Kahraman'a ilet."

Hızır Peygamber bir saat kadar kayboldu. Bir zamandan sonra bir ulu gemi getirdi. Hazreti Şah, Ebu'l-Muhsin ve Amr ile o gemiye girdiler. Hızır yine bunlara kılavuzluk etti. Diyar-ı

Kahraman'a eriştiler. Kale bekçileri üç günlük yoldan gördüler. Bir yüksek yerde duran bir aynaları var idi onda gördüler. Varıp Padişah'a haber verdiler:

"Bir gemi geldi. İçinden üç adam çıktı."

Ak İbn Erdovan emredip:

"Tez varın. O üç adamı bana getirin" dedi.

Gözcüler gelip dediler:

"Kimsiniz?"

Hazreti Şah dedi:

"Bezirganlarız. Padişah Ak için çok hediyeler getirdik. Velakin gemimiz battı. Hemen ancak biz kurtulduk."

Gözcüler dediler:

"Başınız sağ olsun. Padişah'ta yadigâr çoktur. Gelin sizi Ak ister."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Olmaya ki Şehinşah burada da bizi bula."

Hazreti Şah "tevekkeltü alellah" deyip Ak İbn Erdovan katına geldiler. Hazreti Şah gördü ki Kahraman bir muazzam şehirdir ki kimse böyle muazzam şehir görmedi. Saray kapısına eriştiler. Saray kapısında bekçiler geldiler dediler:

"Âdet değildir. Belinizdeki silahlarınızı bize verin. Ondan sonra içeri girin. Zira Padişahlar katına silahlar ile varmak reva değildir."

Ebu'l-Muhsin birisine bir yumruk vurdu. Başı beyni hurda oldu. Bu kavgayı Ak işitti.

"Bırakın gelsinler. Üç adamın nesi ola gerek. Görelim ne kişilerdir?" diye emretti. Bunlar da sokulup içeri girdiler.

Kapıda olanlar, beyni çıkan adamın üstüne üşüşüp bakarlardı. "Bunlar ne kavimdir böyle? Şimdi Ak bunları öldürür" diye fikir beyan eylerken Hazreti Şah varıp oturdu. Padişah'a ne selam verdiler ne iltifat ettiler. Hazreti Şah hemen geçip oturdu. Ebu'l-Muhsin ve Amr, Ali'nin karşısında durdular. Baba Amr'ın gözleri saray içinde ne kadar mal vardır ona bakıp hesap eder.

Padişah Ak dedi:

"Ne acayip küstahlık eder adamlarsınız. Siz hangi kavimden ve ne millettensiniz? Yoksa Ali yoldaşlarından mısınız?"

Hazreti Şah dedi:

"Gayet iyi bildin."

Zira Şehinşah, Ak ibn Erdovan'ın yanında taht üzerinde otururdu.

Hazreti Şah dedi:

"Ey Şehinşah, yani sen buraya gelmekle benim elimden kurtuldun mu sandın? İşte ben buraya da geldim. Şimdi nereye kaçacaksın?"

Şehinşah bildi ki gelip oturan Ali'dir. Hemen kendinden geçip bayıldı. Padişah Ak söz karıştırmaya başlayıp dedi:

"Ali'den ne bilirsiniz? Ne haber getirdiniz?"

Hazreti Şah dedi:

"Ali size çok selam söyledi. "Tez, benim kılıçtan kaçıp varan Şehinşah'ı eli bağlı ciğeri dağlı bana göndersin. Kendi de Müslüman olsun. Yok derse ikisini de helâk ederim" dedi."

Ak İbn Erdovan bir kez çağırıp dedi:

"Bunları tutun. Zindana götürün. Haklarından gelin."

Nice bin kafir Hazreti Ali, Ebu'l-Muhsin ve Amr'ın üzerine saldırdılar. Onlar gelene aman vermeyip bir kaçını öldürdüler. Şehinşah feryat edip:

"Bize medet. Bunlar elçi değildir. Ali'dir. Gafil olmayın. Başınızın çaresine bakın. Yoksa elden gittik" dedi.

Dışarı çıkıp elli bin kafir hazırladı. Cümlesi bu üç adamın üzerine saldırdılar. Bunlar da gördüler ki iş işten geçti. "Gün bugündür" deyip naralar atarak kafirlerin üzerine hücum ettiler.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

Ebu'l-Muhsin cenk ederken bir ara yere düştü. Kafirler buna üşüşüp kementler atarak Ebu'l-Muhsin'i bağladılar. Padişah katına getirdiler. Şehinşah dedi:

"İşlerin başı budur. Bunu sıkı tutun ki Ali'yi de tutasınız."

Ak dedi:

"Bir çuval bile senden yeğdir. Bari bir nice sofranın karnını doyurur. Yüz bin askerle iki adamı tutup hakkından gelemedin. Şimdi seyreyle gör ki ben bunlara ne oyunlar edeceğim."

Ardından emreyledi:

"Tez bunun başını kesin."

Cellat geldi. Ebu'l-Muhsin'in gözlerini bağladılar.

Şah Ak dedi:

"Benim putumu getirin."

Putu getirdiler. Ak, puta secde edip dedi:

"Ey benim tanrım! Ne dersin? Bu eri öldüreyim mi yoksa öldürmeyeyim mi?"

Putun içinde bulunan bir cadı konuştu:

"Ey Ak! Bu eri ben tuttum. Siz tutmadınız. Tez bunu helâk eyleyin. Ta ki Ali'yi de tutup eline vereyim. Onu da öldüresiniz."

Ak, cellada emredip dedi:

"Tez vurun boynunu."

Cellat kılıç çekip Ebu'l-Muhsin üzerine geldi. Boynunu vurmak için hazırlandı. Kudretullah ve Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi vesellem hürmetine celladın eli havada kaldı. Cellat: "Vay elim!" diye feryat eyledi.

Ak dedi:

"Bu cellat cadılık eyledi. Tez bunu zindana koyun."

Hazreti Şah da akşamdan beri cenk ederken Ebu'l-Muhsin'i çok aradı. Ne ölüsünü ve ne dirisini bulamadı. Hazreti Şah gayet mahzun oldu. Yerinde duramadı. Gece saraya geldi. Saray kapısına el vurup sıkıca tuttu. Öyle çekti ki saray içine zelzele düştü.

Ak dedi:

"Ey Şehinşah! Bu nedir?"

Şehinşah dedi:

"Bu Ali olmalı. Galiba saray kapısını tuttu."

Ak dedi:

"Ne acayip ahmak adamsın. Bu saray kapısını yüz adam yerinden depretemezler. Ali tek başına ne yapabilir? Ali şimdi benim korkumdan dağlara düştü. Ne canı vardır ki benim katıma gele."

Şehinşah dedi:

"Malum oldu ki sen Ali'nin ne kadar er olduğunu bilmezsin."

Bunlar bu sözde iken Hazreti Şah kapıyı yerinden kopardı. Bir zelzele daha oldu ki yer gök yıkıldı sandılar. Hazreti Şah Zülfikâr'ı çekip içeri girdi. Gördü ki Ak ile Şehinşah taht üzerinde otururlar. Hazreti Ali bir nara attı ki Şehinşah'ın aklı başından gitti. Hz. Şah, Ak İbn Erdovan'ı tutup bağladı. Ondan sonra Şehinşah'ı bağladı ve sordu:

"Ebu'l-Muhsin nerededir?"

Ak, zindanı gösterdi. Varıp Hazreti Şah zindan kapısını kırdı. Bekçileri hep öldürdü. Ebu'l-Muhsin'i halas eyledi. Beri taraftan Şehinşah, Ak'a dedi:

"Şimdi gördün mü Ali nasıl pehlivandır? Bana inanmazdın şimdi gördün mü nicedir?

Hazreti Şah geldi. Baba Amr onları beklerdi. Ak İbn Erdovan'ı Ebu'l-Muhsin'in eline teslim eyledi ve dedi:

"Bunun cezasını sen takdir et."

Ebu'l-Muhsin, Ak İbn Erdovan'ı dışarı çıkarıp dedi:

"Ey melun, gel Müslüman ol. Cehennem od'undan halas edeyim. Eğer yok dersen başını it başı gibi keserim."

Ak:

"Ben putumdan dönmem," deyip hayli makul olmayan sözler söyledi.

İmana gelmedi. Ebu'l-Muhsin buna bir kılıç vurdu başı teninden ayrıldı. Şehinşah'ın elini bağladı. Ortaya getirdi.

Hazreti Şah dedi:

"Ey Şehinşah, gel Allah Teâlâ'nın birliğini, Hazreti Muhammed'in hak Risalet'ini ikrar eyle. Vilayetini ve memleketini yine

sana vereyim. Eğer yok dersen bil ki kesilen baş bir daha bitmez. Pişman olursan işte Ak İbn Erdovan'ı gördün. Bu kadar zaman tutulmadın kaçtın. Şimdi iyi düşün tez cevap ver."

Şehinşah dedi:

"Ya Ali! Bana aman ver. Bir kez daha ehlim ve ayalimin yüzünü göreyim. Ondan sonra Müslüman olayım."

Hazreti Şah dedi:

"Olur. Söze razıyız ama bendini çıkarmam. Ve önce şunu da söyle, sana Haveran Şah'ın gönderdiği atı ne yaptın?"

Şehinşah dedi:

"Ben onu Ak İbn Erdovan'a gönderdim idi. O da dedeme göndermiş. Filan deryanın orta yerinde bir kale vardır. Adına Saman derler. Orada dedemin adına Kamkar derler. Hiç bir asker oraya erişemez. Zira derya ortasındadır."

Hazreti Şah dedi:

"İnşallah Teâlâ o diyara da varmak bize farz olmuştur."

Hazreti Şah diyar-ı Kahraman'ı fethedip kafirleri Müslüman eyledi. Ak'ın tahtını büyük oğluna teslim edip kiliselerin yerine mescitler bina ettirdi. Ondan sonra Hazreti Şah Kale-i Saman'a ve Şah Kamkar'a elçi gönderdi ve dedi ki:

"Tez atımı bana göndersin. Bize zahmet çektirmesin."

Elçi oraya gide dursun...

Malik Ejder ve Zinhar Haver'in gemileri batınca yirmi kişi tahta üzerinde kaldılar. Deniz üzerinde rüzgar bunları savurup bir adaya attı. Gemiciler dedi:

"Ne yazık ki yağmurdan kaçarken doluya yakalandık."

Malik Ejder dedi:

"Niçin?"

Gemiciler dedi:

"Bunlar adam yiyicilerdir."

Malik Ejder etrafta ne var ne yok diye araştırırken o kavim

hemen gelip bunlardan birini kaptılar. Malik Ejder ve Zinhar Haver kılıç çekip nara atarak aralarına düştüler. O kavmin beylerinin adına Berkuş derlerdi. Zinhar Haver cenk ederken ayağı bir kuyuya kaçıp düştü. O Berkuş askeriyle Zinhar Haver'in üzerine üşüşüp tuttular, bağladılar. Berkuş, Malik Ejder'e hücum etti. Malik Ejder nara atıp kılıç çekti. Berkuş'u iki parça eyledi.

Bunlar cenk etmekte iken Berkuş'un hanımı Malik Ejder'i görüp can-ı dilden âşık oldu ve:

"Gel cenkten feragat eyle, sana teslim olalım" dedi.

Malik Ejder cenkten el çekip Berkuş'un tahtına geçip oturdu. Hatun, Malik Ejder'in eline ayağına düşüp dedi:

"Ey Pehlivan, ben Mağrip Padişahı'nın kızıyım. Babamla yüz elli kişiyle gemiye girip Haver vilayetine giderken rüzgâr muhalif esip gemimizi bu yana attı. Gemiden dışarı çıktık. Bu kavim bize üşüştüler. Babamı ve yüz elli adamı kaptılar. Parça parça edip yediler. Berkuş beni sevdi, hanımı edindi. O zamandan beri burada esirim. Elhamdülillah şimdi sen geldin, beni bu zalimden kurtardın. Şimdi yine bu diyar benim hükmümdedir."

Malik Ejder dedi:

"Tuttukları arkadaşım nerededir?"

Avrat dedi:

"Filan yerde mahpustur."

Hatun emretti. Zinhar Haver'i getirdiler. Bunların cümlesini Müslüman edip bir nice gün orada kaldılar.

Bir gün Malik Ejder hatuna dedi:

"Kahraman'dan yana bize yol göster. Bizim Beyimiz oradadır. Biz O'nun didarına müştakız. Muradımız gitmektir."

Avrat dedi:

"Ben de sizinle gelmek istiyorum."

Bunlar yol tedarikini göre dursunlar...

Hazreti Şah, Kamkar'a elçi göndermişti. "Tez atımı bana göndersin" demişti. Elçi varınca Kamkar elçiyi öldürmek istedi. Yine "âdet değildir" dediler. Çok herze söyledi. Elçi gelip Hazreti Şah'a bir bir anlattı. Hazreti Şah gayet huzursuz oldu. Hemen sefer hazırlığını gördüler. Otuz bin er ile geçip deniz kenarına kondular. Gemilere girip Diyar-ı Saman'a revan oldular. O gün gittiler. Ertesi gün Kale-i Saman'a eriştiler. Nöbetçiler Kamkar'a haber verdi:

"İşte Ali, askeriyle gemilerle geliyor" dediler.

Kamkar asker toplayıp hazırlandı. Kendi de gayet bahadır idi.

İki asker meydanda karşılıklı saflar tuttular. Kamkar kendisi meydana girip er diledi. Ebu'l-Muhsin meydana girmek istedi. Hazreti Şah:

"Bugün o kendisi girdi. Şimdi meydan bizim," deyip hemen meydana girdi.

Kamkar ile mukabil oldu. Kamkar kılıç çekti. Hazreti Şah hamlesini ret eyledi. Hazreti Şah bir kez nara atıp Zülfikâr'ıyla öyle çaldı ki Kamkar'ı orta yerinden iki parça eyledi. Kafir çerisi bunu görünce cümlesi birden hücum ettiler. Ebu'l-Muhsin de İslâm askeriyle bir yerden kafir askerine hücum eylediler. Bir azim cenk oldu ki tabiri mümkün değil. Hazreti Allah'ın inayetiyle kafir çerisi hezimete uğradı. Kimini kırdılar, kimini kaçırdılar. Bir nicesi Hazreti Şah'tan aman diledi Müslüman oldu.

Hazreti Şah bunlara şeriat-ı İslâmiyi telkin eyledi, öğretti. O kaleyi Anka'ya teslim edip bir nice zaman orada kaldılar. Bir gün Hazreti Şah kaleden aşağı indi. Bir güzel çeşme gördü. Abdest alıp iki rekat namaz kıldı. Hakk Teâlâ dergahına yüz vurup:

"Ilâhi! Eğer yârenlerim ölmediyse bana eriştir. Veyahut beni yârenlerime kavuştur" deyip uykuya yattı.

Rüyasında iki cihan serveri fahri Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem dedi:

"Ya Ali! Niçin mahzun olursun? Gam yeme. Malik Ejder ve Zinhar Haver adam yiyiciler adasına düştüler. Yine sağ selamettir. Kamber ve Düldül ve Kays ve Siyafşah üç bin er ile Billur Azam dağındadır. Oraya düştüler. Elem çekme. Sen de durma Billur Azam'a git. Orada benim için emanet konmuş bir nesne vardır. Onu alıp gelesin."

Hazreti Şah uykudan uyanıp düşünü yârenlerine söyledi ve dedi:

"Ben bu gece düşümde görmüşüm ki Billur Azam dağına varsam gerektir. Orada bir mühim iş vardır."

Ve dönüp oğlu Ebu'l-Muhsin'e dedi:

"Var sen bu askerle Malik Ejder'in yanına git. Ben de Billur Azam dağına varayım, Kamber'i ve Düldül'ü ve Kays'ı ve Siyafşah'ı orada bulsam gerektir."

Ebu'l-Muhsin bu kadar askerle gemilere girip adam yiyiciler adasına Malik Ejder'den yana revan oldular.

Hazreti Ali ada halkına da dedi ki:

"Hiç Billur Azam dağına varmışınız var mıdır?"

Birisi dedi:

"Ben kulun nice kez varmışım."

Hazreti Şah da askeriyle gemiye girdi.

Şehinşah da üç bin er ile gemiye girmişti. Kamber ve Düldül ve Kays ve Siyafşah da üç bin er ile gemiye girip gitmişler idi. Bir gün fırtına kopmuş, gemi parçalanmış, bunlar tahtalar üzerinde kalmışlar idi. Yedi günden sonra kenara eriştiler. Çok mümin boğuldu. Sağ kurtulanlar Billur Azam dibine yetiştiler. Gördüler ki yağmur yağıyor. Çok soğuk ve sert yeller esiyor. On beş güne değin güneş görmediler. Bir gün kuşluk zamanında deniz yüzünde bir gemi göründü. Yaklaştığında gördüler ki Hazreti Ali'dir. Gemiden dışarı çıktılar. Kamber ve Kays ve Siyafşah Hazreti Ali'nin eline ayağına düştüler.

Dediler:

"Elhamdülillah ki böyle ıssız, düşman içinde olmadan birbirimizi gördük. Mübarek didarına müşerref olduk."

O gün iki mümin ordusu birbiriyle buluşup bayram eylediler. Çok çok şükürler edip başlarına gelen ahvalleri birbirlerine anlattılar. Hazreti Şah Düldül'ün iki gözlerini öpüp yüzünü yüzüne sürdü.

Kamber dedi:

"Yârenler Şah'ı! Düldül'den bir acayip keramet gördüm. Gemi battığı zaman Düldül su üstünde yürüdü. Ayağı ıslanmazdı. O zaman da benim aklım gitmiş suya düştüm. Düldül gelip ağzıyla beni tahta üzerine koydu."

Hazreti Şah dedi:

"Ya Kamber! Hakk Teâlâ hazretlerinden Düldül, Zülfikâr bana armağandır. Hakk Teâlâ'nın inayetiyle bunun gibi muciz eler görünmek acayip değildir."

Cümle müminler bir yerden dediler:

"Yârenler Şah'ı Murtaza! Soğuktan gayet mustarip olduk. Asla güneş yüzünü göremiyoruz. Gece ve gündüz bu azabı çekeriz."

Hazreti Şah dedi:

"Ey müminler! Bu makam devler ve cadılar makamıdır ve periler mekânıdır. Gördüğünüz bu tufan cadıların inlemesidir. İnşallah Teâlâ bizi buraya getiren Hakk elbette bir selamete eriştirir. Elem çekmeyin."

O gece Hazreti Şah rüyasında gördü ki Hazreti Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem gelip dedi:

"Ya Ali! Gam yeme ve mahzun olma. Billur Azam dağına çıkasın. Benim için orada emanet nesneler vardır. Alıp getiresin."

Hazreti Şah uyanıp düşünü yârenlerine söyledi.

"Siz burada durun. İnşallah Teâlâ ben bu dağa çıkıp o emanet her ne ise alıp yine buraya gelirim" dedi.

Hazreti Şah, "Bismillahirrahmanirrahim" deyip Zülfikar'ı beline kuşanıp "sizi Hüda'ya emanet ettim, bizi duada unutmayın" deyip Billur Azam dağına doğru revan oldu.

Dağ dibine erişti. Gördü ki bir yumurtaya benzer, yüceliği görünmez, başı gökte duman içinde bulutlarla beraber bir acayip dağ. Hiç kimse böylesini görmüş değil. Bir miktar hayret ile dedi:

"Kâdir-i Şah-ı Kerimsin ki alemde neler yarattın."

Sonra:

"Tevekkeltü alellah, Bismillahirrahmanirrahim" deyip ayağını dağ üstüne koydu.

Bir miktar yürüdü. Bir zamandan sonra güneş geldi dağdan yansıdı. Onun şulesinden Hazreti Şah'ın gözleri kamaştı. Ayağı bastığı yeri görmezdi. Bir miktar oturdu. Hakk Teâlâ dergâhına yakardı ve niyaz eyledi. Yüzünü o dağa sürdü. Duası kabul olundu. Bir bulut geldi, güneşin önüne durdu. Hazreti Şah yine yolu görür oldu. Hakk'a tevekkül edip gitti. Bir zamandan sonra gayet dik yokuş oldu. Mübarek ayağı dayandı. Şöyle ki bir adım dahi ileri yürümeye mecali kalmadı. Zira ki Billur Azam ayna gibi idi. Hiç bir nesne üzerinde kara etmezdi. Hazreti Şah yine oturdu. Hakk Teâlâ dergahına münacat eyledi dedi:

"Ey Kâdir-i Perverdigâr! Habibin Muhammed Mustafa hürmeti için beni bu işten mahrum eyleme."

O dağın taşı toprağı Hazreti Şah'ın ayağı altında toz gibi olup her adımında ayağı batardı.

Hazreti Şah dağa çıktı. Tepede iki kapısı olan bir ev yapılmış gördü. Hazreti Şah hayretle:

"Acaba bunun gibi bir yere bunu nasıl yaptılar ve nasıl bina örmüşler. Acaba benden evvel bu dağa kim çıktı? Bu evi burada kim yapmıştır?" deyip evin bir kapısından girdi.

İçerde bir kızın oturduğunu gördü. Kız gayet sahib-i ce-

mal velakin üryandır. Kız da Hazreti Şah'ı gördü. Kahkaha ile güldü. Hazreti Şah biraz şaşkın dedi:

"Ya kız, tez yol üzerinden kalk. Yol üzerinde durma. Yoksa başını keserim."

Kız dedi:

"Ey yiğit, yürü yine geriye dön. Sana buradan öte yol yoktur. Eğer Anka kuşu dahi olursan buradan öte geçemezsin. Ey yiğit! Korkmaz mısın şimdi güneş buluttan çıkar, seni yakar helâk eder."

Hazreti Şah dedi:

"Ey kız, özrü ve bahaneyi bırak. Ben yanayım ya da yanmayayım. Sen beni kayırma. Kalk yoldan git. Ta ki ben öte geçeyim."

Kız dedi:

"Ey yiğit, hiç kimseye bu dağdan öte geçmeye destur yoktur. Ey yiğit, ben periler Padişahının kızıyım. Yerim mekanım budur. Senden gayrı kimse buraya gelmedi. Bu dağa çıkmadı. Sen niçin çıktın? Buraya niye geldin? Muradın nedir?"

Hazreti Şah dedi:

"Bu dağda emanet konulmuş bir nesne vardır. Onu alıp, Hazreti Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi veselleme iletmem gerektir."

Kız dedi:

"Ben bilirim ki, sen keramet sahibisin ki bu dağa çıkabildin. Talep ettiğin o emanet, filan yerde bir sandık vardır ki Dahhak kendi eliyle pulatlamıştır.[169] Onun içinde bir cadı vardır ki Dahhak onu tutup sandığa koymuştur. Eğer o devi kurtarırsan cadılığı öğrenirsin. Dünyada çözemeyeceğin bir müşkül kalmaz."

Hazreti Şah dedi:

"Ey melun, çok herze söyleme. Yoldan çekil. Yoksa şimdi seni helâk ederim."

[169] Pulat: Çelik

Kız dedi:

"Ben sana yol vermem. Tutalım ki beni öldürürsün. Benim babama Şeddad peri derler. Yüz bin periye hükmeder. Beni öldürürsen onun elinden nasıl kurtulursun?"

Hazreti Şah gazaba gelip Zülfikâr'ı çekti. Kıza saldı. Kız elini kaldırdı. Zülfikâr kızın parmaklarını yere düşürdü. Kız öyle feryat edip bağırdı ki avazı yeri göğü tuttu. Her taraftan periler üşüşüp geldiler. Hazreti Şah'a hücum ettiler. Ve dediler:

"Ey insanoğlu, sen buraya niye geldin? Bu dağa niçin çıktın? Ki buraya hiç âdemoğlu gelmez. Bu kız sana ne etti ki elini kestin bu hale koydun?"

Hazreti Şah dedi:

"Ey melunlar, hemen bana yol verin geçeyim. Yoksa cümlenizi helâk ederim."

Periler bu sözü işitince her taraftan yine Hazreti Şah'a hücum ettiler. Yeller estirip yağmurlar ve dolular yağdırıp yıldırımlar çaktırdılar. Âlem karanlık oldu. Çok tufan oldu. Hazreti Şah o kubbeye girdi. İsm-i azam duasını okudu. Hakk Teâlâ dergahına yüz tutup münacat eyledi. Duası makbul olup tufan sakin oldu. Güneş doğdu. Hazreti Şah yine dışarı çıktı. Gördü ki gayet sıcak oldu. Yine kubbeye girdi. Devler ve periler kubbeyi kuşattılar. Acayip devler, kimi aslan sûretinde, kimi kaplan sûretinde, kimi domuz sûretinde ve kimi ejderha sûretinde. Hazreti Şah'a hamle eylediler. Hazreti Şah bunlarla cenk ederken gördü ki bir ulu dağa benzer kah güzel, kah kara ve kah sarı olur, ejderha şeklinde bir dev Hazreti Şah'a hamle eyledi. Bir başında yedi ağzı var idi. Kiminden ateş saçar, kiminden duman çıkar ve kiminden yağmurlar yağdırır. Hazreti Şah ile hayli cenk eyledi.

Akıbet, Hazreti Şah bir kez Ya Allah deyip Zülfikâr'ıyla şöyle çaldı ki o dağ misali devi iki parça etti. Başı kümbet gibi düştü. O dağdan aşağı yuvarlandı. Aşağıda olan müminlerden

bir nice mümin şehit eyledi. Bunu gören Mümin askerleri gayet taaccüp eylediler.

"İlâhi! İzzetin celâlin hakkı için sen Hazreti Ali'ye inayet eyle!" deyip dua ettiler.

"Bu devin kellesi bu kadar ise kendisi ne kadardır!" deyip taaccüp eylediler.

Hazreti Şah o devi helâk edip ta akşam oluncaya kadar devler ve periler ile cenk etti. Akşam oldu. Bir gürültü oldu ki sanırsın gök yerinden koptu. Meğer kubbenin üzerine yıldırım düştü. O kubbe yüz bin parça oldu dağıldı. Ondan sonra Hazreti Şah'a sığınacak yer kalmadı. Öyle sıcak oldu ki Hazreti Şah, kalkanını başı üzerine tutup bir miktar gölgelendi oturdu. O anda zelzele ve kavga koptu. Hazreti Şah ayağa kalkıp bir kaç adım ileri yürüdü.

Bir avaz geldi ki:

"Ya Ali! Tez gel ki bu devlerden korkma" dedi.

Dört yana göz gezdirdi ancak sesin sahibini göremedi. Hazreti Şah seslenip dedi ki:

"O Allah ki yeri göğü yaratmıştır. O'nun aşkına doğru söyle sen kimsin?"

Tekrar ses geldi:

"Ya Ali! Ben Lübnan dağında olurum. Süleyman Peygamber zamanında bu dağı her sene ziyaret etmeye gelirdim. Bir gün yine geldim. Devlerin ve perilerin gürültüsünü ve senin sesini işittim. Sana yardım için geldim. Ama ya Ali! Benden yana kulak ver. Sana bir şey diyeyim. Bu dağın nihayetine çıkasın. Bir eve giresin. Orada iki sandık vardır göresin. Biri çelikten biri ak mermerden. Çelikten sandığın içinde bir dev vardır gayet cadıdır. Ak mermerden sandığın içinde bir imame ve bir kemer vardır ki Süleyman Peygamber, Hazreti Muhammed Mustafa sallallahualeyhiveselleme emanet koymuştur. Sen o emaneti almak için gelmişsin. O emaneti alacaksın. Şimdi hiç gam yeme. Gönlünü rahat tut. Durma yürü."

Hazreti Şah bir kaç adım daha ileri yürüdü. Kulağına bir kavga sesi geldi. Kendisine dört tarafta hamle eylediler. Ama hiç kimse görünmez. Hazreti Şah Zülfikâr'ı çekip nara attı. Bunlar ile cenge başladı.

Hazreti Şah burada cenk ede dursun...

Malik Ejder ve Zinhar Haver, Kamkar'ı helâk etmişler; Ebu'l-Muhsin üç bin er ile Malik Ejder'e yardıma gitmiş idi. Bir nice günden sonra gemiler derya yüzünde o adam yiyiciler adasına eriştiler. Zinhar Haver ve Malik Ejder'e "gemi göründü bu tarafa geliyor" diye haber geldi. Bir zaman sonra derya kenarına geldiler ki Ebu'l-Muhsin'dir. Gemiden çıkıp Malik Ejder ve Zinhar Haver ile buluştular. Şâd oldular. Başlarına gelen geçen ahvali birbirine anlattılar.

Bir nice günden sonra, bir gün sefer hazırlığını görüp gemiye binip hareket ettiler.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

Bir iki gün gittiler. Bir dağ göründü. Mağrip Padişahının kızı dedi:

"Şu görünen dağ Billur Azam dağıdır."

Hayli şâd oldular. Ansızın deniz yüzünde bir tufan belirdi. Bunlar:

"Bu tufan neden çıktı, acaba bu ne hikmettir?" diye bakınırlarken gördüler ki her biri bir minareye benzer devler ve ifritler etrafı sardı. Yüzleri kapkara dişleri ak, başları hınzır başına benzer acayip heybetli devler ki görülmüş değil. Ağızlarından ateşler ve dumanlar çıkıyor. Gemiye yaklaştığında Mağrip Padişahının kızını ve bir nice mümini yaktı helâk eylediler. Ebu'l-Muhsin, Malik Ejder ve Zinhar Haver "âh" ettiler:

"Bu ne beladır?" derlerken ağzından ateşler çıkaran dev yine geldi. Gemiyi devirmeye çalıştı. Ebu'l-Muhsin kılıç ile öyle çaldı ki ortasından iki parça eyledi. O melun bir kez öyle bağırdı

ki derya yüzü yankılandı. O anda gemi üzerine kara gölge çöktü. Dört yandan devler hamle eylediler. Ebu'l-Muhsin ve Malik Ejder kara gölgede kılıç sallarlardı. Ama karanlıktan kimse görünmezdi. Bu cenkteyken minareye benzer kara bir dev daha geldi. Gemiye hamle eyledi. Fırsat bulup Zinhar Haver'i kaptı götürdü. Malik Ejder ve Ebu'l-Muhsin bunu görüp gayet mahzun oldular:

"Ömrümüzde çok devler gördük ama bundan heybetli dev görmedik" dediler.

Bir müddet sonra yine kavga ve gürültü koptu. Gördüler ki yine o dev geldi. Nara atıp bağırdı:

"Ey gemi kavmi, eğer beni bilmez iseniz bilin ki ben devlerin Padişahıyım ve adım Tarık devdir. Süleyman Peygamber Aleyhisselam bana: "Ya Tarık! Devlerde senden pehlivanı yoktur" dedi. Ben Ali'yi Billur Azam dağında tutup bağladım. Şimdi sizi de helâk edeceğim."

Ebu'l-Muhsin dedi:

"Ey melun, sen yalancısın. Sen ne itsin ki Ali'yi tutasın ve hapsedesin. Gel de seni balıklara yedireyim."

Dev hamle edip Malik Ejder'in yakasından yapıştı. Diledi ki götüre. Yerinden ayıramadı. Ebu'l-Muhsin karşıdan kılıç ile devin elini kesti düşürdü. Dev yine öbür eliyle yapıştı. Ebu'l-Muhsin o elini de düşürdü. Dev bir kez öyle bağırdı ki avazı yeri göğü tuttu.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

O devin avazı Billur Azam dağında Hazreti Şah'ın kulağına erişti. Hazreti Şah bir kez öyle nara attı ki gemide olan müminler Ali'nin narasını işittiler. Şâd oldular. İki eli kesilen Tarık dev kendini gemiye öyle vurdu ki gemi suya gark oldu. İçinde olan müminler helâk oldu. Ebu'l-Muhsin ve Malik Ejder kalkanlarını denize bıraktılar. Allah Teâlâ hazretlerine tevekkül edip kalkanları üzerine bindiler. Bir elleriyle tutunup bir elleriyle cenk ederlerdi. "İnna fetehna" sûresini okurlardı.

Gördüler ki deniz yüzünde bir yeşil donlu adam gelir. Bir kez çağırıp:

"Ey pehlivanlar, korkmayın ben Hazreti Nebiyim Aleyhisselam" deyip ikisini de iki eliyle getirip kenara çıkardı.

Ebu'l-Muhsin ve Malik Ejder gözlerini açtılar kendilerini kenarda gördüler. Ellerini kaldırıp Hakk Teâlâ dergahına şükürler eylediler. Bir miktar gittiler. Karşıdan gördüler ki Kanber, Kays, Siyafşah ve müminler konmuş dururlar. Müminler hasret giderip ağlaştılar. Ebu'l-Muhsin ve Malik Ejder, Hazreti Şah'ı sordular.

Müminler dediler ki:

"İki gün oldu ki bu dağa çıkmıştır. Şimdi bilmeyiz hâli nedir. Ancak zaman zaman narasını ve devlerin avazını işitiriz."

Yukarıdan yuvarlanıp gelen kesik dev başını gösterdiler. Cümlesi büyüklüğüne hayran kalıp taaccüp eylediler.

Cenab-ı Hazreti Şah, Billur Azam dağında Zülfikâr'ıyla devler ile cenk ederlerdi. Bu halde iken havadan Şeddad peri geldi. Kılıç ile Hazreti Ali'ye hamle eyledi. Kılıcından ateş çıkardı.

Bağırıp dedi:

"Ey âdemoğlu, kimsin ve burada ne ararsın? Bu makama gelip benim askerimi niye kırarsın ve günahsız kızımı neden öldürdün? Şimdi bu saatte ben sana bir iş edeyim ki âlemde destan ola."

Hazreti Şah dedi:

"Bu laf-ı güzafı niçin edersin? Yakına gel de seni göreyim."

Şeddat peri yaklaşıp kılıç ile Hazreti Ali'ye hamle eyledi. Hazreti Şah kalkanını karşı tuttu. Kılıçtan ateş çıktı kalkanı yaktı. Hazreti Şah bir kez "Ya Allah" deyip öyle nara attı ki o meridyen titredi. Eflak coştu. Devin aklı başından gitti. Hazreti Şah Zülfikâr'ıyla şöyle çaldı ki taze hıyar gibi iki parça oldu.

Baki kalan devler ve periler bunu görünce hepsi birden hamle eylediler.

Hazreti Şah nara atıp dedi:

"Ey melunlar, işte Beyinizi helâk eyledim. Gelin sizi Beyinize ulaştırayım."

Devler ve periler kimi aslan, kimi kaplan, kimi ejderha şeklinde ağızlarından ateşler saçarlardı. Hazreti Şah, Allah Teâlâ hazretlerine tevekkül edip Zülfikâr'ıyla bunları doğradı.

Hazreti Şah yüzün yere koyup Hakk Teâlâ dergahına şükürler eyledi. Daha ileri yürümeye devam etti. Sabah oldu. Hazreti Şah, Billur Azam dağının başına çıktı. Ama gayet tufan oldu. Soğuk yeller esti. Hazreti Şah dağın çevresinde bir ev yapılmış gördü. Evin kapısı yukardan idi. Hazreti Şah yanına vardı. Kapıyı tutup yerinden kopardı. İçeriden ses geldi:

"Ey yiğit, geri dön. Bu makam devler makamıdır. Sana ziyan eriştirirler."

Hazreti Şah sesi işitip içeri girdi. Bir kez nara attı. Gördü ki bir adamı bağlamışlar. Adam, başını yere koyup tesbih ve niyaz eder.

Hazreti Şah dedi:

"Başını kaldır göreyim kimsin?"

Zinhar Haver, Ali'nin sesini işitip başını kaldırdı. Hazreti Şah gördü ki Zinhar Haver'dir.

Dedi:

"Ey Zinhar Haver, ne oldu? Seni buraya kim getirdi?"

Zinhar Haver başlarına gelen ahvali bir bir takrir eyledi.

Hazreti Şah dedi:

"Malik Ejder ve Ebu'l-Muhsin nerede?"

Zinhar Haver dedi:

"Onlar gemide devler ile cenk ederlerdi. Beni Tarık dev kaptı buraya getirdi, sonra ne oldu bilmiyorum."

Hazreti Ali, Zinhar Haver'i halas eyledi. Biri demirden biri mermerden iki sandığı gördü. Hazreti Şah demir sandığa yak-

laştı. İçinden inilti ve ağlama sesi gelir. Hazreti Şah, içinde ne var görmek niyetiyle, diledi ki sandığı açа. O anda havadan bir parça kağıt düştü. Kağıdı alıp okudu.

Yazılmış ki:

> "Ya Ali, zinhar olmaya ki sandığı açasın. Zira bir cadı vardır. Âlemi fesada vermek elinden gelir. Gerektir ki 'İnna Fetahna' sûresini okuyasın."

Hazreti Şah 'İnna Fetahna' suresini okuyup Zülfikâr'ıyla sandığı iki parça eyledi. Gördü ki bir it sandık ile iki parça olmuş yatıyor. Hazreti Şah bir miktar taaccüp eyledi ve dedi:

"İlahî, ne yüce kudret sahibisin ki bunun gibi ibretleri yaratırsın."

Hazreti Şah mermerden olan sandığı açtı. Bahsi geçen imame ve kemeri gördü. Daha önce böyle bir kuşak ve tülbent görmüş değildi. Yine sandığa koyup Zinhar Haver'e verdi. İkisi geriye dönüp gittiler. Kızı öldürdüğü yere geldiler. Orada bir miktar durup dinlendiler.

Oradan azmedip yârenlerine geldiler. Malik Ejder, Ebu'l-Muhsin, Kays, Kanber ve Zinhar Haver cümlesi bir yere gelip bir zaman hasret giderip ağlaştılar. Başlarına gelen ahvali bir bir hikâye eylediler.

Hazreti Şah şehit olan ve denizde batan müminler için dua edip bir nice gün orada kaldılar. Oradan sefer hazırlıklarını tamamladılar. Gemiye girip yine Kale-i Saman'a azm eylediler.

Raviler şöyle rivayet ederler ki:

On günden sonra, Sa'd Vakkas'ın daha önce müminlerle gelip konduğu yere vardılar. Gemiden çıkıp atlarına bindiler. Sahraya geldiklerinde, müminlerden hiç kimse göremediler. Daha ileri vardıklarında gördüler ki müminlerin cüsseleri demet halinde yatıyorlar. Yirmi bin erden on bini kırılmış. Kalanı dağılmışlar. Hazreti Şah rast geldiği bir adama Sa'd Vakkas'tan ve çeriden haber sordu.

Adam dedi:

"Ya Ali! Sen bizi burada koyup gittikten sonra Turan Padişahı gelip yüz bin askerle bizi bastı. Sa'd Vakkas'ı tuttu. Elini bağlayıp boğazına ip taktı. Şehinşah'ın oğlunu ve hanımını esir eyledi ve vilayetine gitti."

Hazreti Şah, Şehinşah'a dedi:

"Buradan oraya kaç günlük yoldur?"

Şehinşah dedi:

"On günlük yoldur. Yol üzerinde on kale vardır ki gayet haraptır. Yüz de şehir vardır. Yollar gayet berbattır."

Hazreti Şah, Amr Ümeyye'ye dedi:

"Ya Amr! O vilayeti bilir misin?"

Amr dedi:

"Evet! Bilirim. Gayet harap iklimdir. Buradan on günlük yoldur. Yüz konak vardır. Her konakta on pehlivan vardır. İlk konakta bulunanlar bir asker görse davul çalarlar. Bunu duyan diğer konaktakiler de aynı şeyi yaparlar. Böylece aynı anda vilayete kadar haber ederler. O şehir deniz kenarındadır. İki kat muhkem hisarı vardır. Sabah güneş doğduğunda deniz yükselir hisarı su kaplar. Gece olunca derya yine çekilir yerine varır."

Hazreti Şah bir miktar tefekkür eyledikten sonra bir mektup yazdı.

"Bu mektubu yarın Ebu'l-Muhsin'e veresin" diyerek bir adama verdi.

Gece olunca Kanber'e dedi:

"Düldül'ü getir. Sen de atına bin. Amr da bizimle gelsin."

Böylece yola revan oldular.

Sabah oldu. Mektubu Ebu'l-Muhsin'e verdiler. Mektubu okudular.

Yazılmış ki:

"Ebu'l-Muhsin ve Malik Ejder! Cümle müminlerle ve ganimet malıyla Mekke'ye gidiniz. Benim selamımı Haz-

reti Muhammet Mustafa Aleyhisselam'a ulaştırınız. İnşallah Teâlâ biz de o vilayeti fethedip ardınızca geliriz."

Ebu'l-Muhsin ağladı. O sandığı ve üç yüz pul malı çıkarıp Şehinşah'ın kızı Gülistan Banu'ya –ki Malik Ejder'in hanımıdır– emanet etti. Ebu'l-Muhsin on bin er ile Hazreti Şah Ali'nin ardınca gittiler.

Diğer taraftan Hazreti Şah, Kanber ve Amr bir nice gittiler. Bir gün ilk konağa eriştiler. Bir yüce konaktır ki kalesi asumana erişmiş. İçinde on bekçi vardır. Görünce pehlivana haber verdiler. "İki kişiye davul gerekmez" deyip önemsemediler. Hazreti Şah'ı çağırıp kale üzerine çıkardılar.

Dediler:

"Pehlivana benzersiniz? Necisiniz? Nereden gelip nereye gidersiniz?"

Hazreti Şah Zülfikâr'ı çekip başlarını keserek kaleden aşağı bıraktı. Ardından Kanber'e:

"Gece gitmek gerek" dedi.

Gece olunca atlarına binip yola düştüler. O gece sabaha değin altmış yedi konak gitmişler. Otuz konak kaldı. Sabah oldu.

Amr dedi:

"Burada sağ yanımızda bir ağaçlık vardır. Orada ab-ı revan bir çeşme vardır. Bugün orada saklanalım."

O gün orada kalıp gece olunca yine atlarına binip yola koyuldular. Henüz gece yarısı olmadan otuz konak geçtiler. Sabah bir dağa çıktılar. Dağın diğer tarafında bir ordunun konmuş yatmakta olduğunu gördüler. Ateşleri yanıyor. Meğer Padişah Turan otuz bin kadar eriyle şehirden dışarıya çıkıp konmuş idi.

Hazreti Şah dedi:

"Ya Amr, siz Kanber ile burada durun. Ben varıp bu çeriye baskın yapayım."

Amr ve Kamber bir yere gizlendiler. Hazreti Şah askerlerden yana gitti. Yaklaşınca öyle bir nara attı ki sanki zemin

ve asuman bir yere geldi. Askerler sersemlemiş halde kalktılar. Kılıçlarını çekip bir birine girdiler. Hazreti Şah da Zülfikâr'ı çekip peyderpey nara atıp kafirleri kırmaya başladı. Hayli cenk etti. Bir zaman sonra oradan ayrılıp yine Kanber ve Amr'ın yanına geldi. Kafir askeri ta sabah oluncaya kadar birbiriyle cenk ettiler. Sabah oldu. Gördüler ki yabancı hiç kimse yok. Hemen birbirini kırmışlar. Varıp padişaha haber verdiler:

"Padişahım! Bu gece bize baskın ettiler. Bir kimse peş peşe naralar attı. Biz de sabaha kadar birbirimizle cenk ettik. Sabah olunca gördük ki aramızda hiç yabancı kimse yok" dediler.

Diğer taraftan Hazreti Şah, Amr'a dedi:

"Acaba bu kalenin yolu neredendir? Suru nasıl geçilir?"

Amr dedi:

"Şehrin o tarafından bir yol daha vardır ama gayet dar yoldur. Ancak bir atlı geçer. Beni elçi olarak gönder. Varayım: "Beni Ali gönderdi. Filan yerdedir. 'Tutup götürdüğün müminleri bana ver. Yok dersen gelip başını keserim' dedi" diyeyim."

Hazreti Şah dedi:

"Sen benimle gel. Seyran eyle. Ona ne oyunlar edeceğim."

Hazreti Şah Düldül'e binip Kanber ve Amr ile o dar yoldan Şehr-i Turan kapısından içeri girdiler. Kale kapısına geldiklerinde kapıcılar durdurup dediler:

"Kimsiniz?"

Hazreti Şah dedi:

"Biz elçiyiz. Ali'den geliriz. Şah Turan'a geldik. Sözümüz vardır."

"Ali'den elçi geldi. Ne buyurursun?" diye haber verdiklerinde Padişah Turan emredip sarayını elçiler için hazırlattı. Tahtın sağ yanında iki yüz altından ve sol yanında iki yüz gümüşten kürsüler koydular. Vezirler, beyler ve pehlivanlar kürsüler üzerine geçip oturdular. Padişah Turan türlü türlü li-

baslar ile kıymetli ve murassa[170] taç giyip tahtına oturdu. Bin hizmetçi altın ve gümüş ile gark olup karşısında dururlar.

Nihayet Padişah:

"İçeri girsinler!" diye destur verdi.

Hazreti Şah, Amr ile içeri girdiler. Çavuşlar dediler:

"Padişah önünde baş eğip selamlayın."

Hazreti Şah hiç oralı olmayıp ileri yürüdü. Vezirler, beyler ve pehlivanlar ayağa kalkıp Hazreti Şah'a selam verdiler.

Beyler:

"Kılıç ile padişah nazarına varmak geleneğe uygun değildir" dediler.

Ali dedi:

"Evet, öyledir. Ama biz Arap kabilesindeniz. Bizim kılıcımız her zaman yanımızda olmak gerektir."

Hazreti Şah'a işaret ettiler. Geçip oturdu. Amr, nacağı omuzunda olduğu halde Ali'nin yanı başında durdu.

Vezir başını kaldırıp dedi:

"Ey Arabi! Söyle niye geldin?"

Hazreti Şah dedi:

"Elçiyiz, Ali'den geliriz. Ali dedi ki; "Ben ona hiç zarar vermedim. Hatta onun düşmanı Şehinşah'ı tuttum esir eyledim. Padişah'a yakışan budur ki bize hilatler ve nice armağanlar göndere. Adı, namı yok mudur ki askerimizi gafil bulup on bin erimi helâk etsin."

Padişah hiç beklemediği bu sözlerden aklı karışmış halde:

"Takdir-i ezelî böyle imiş ki zahir oldu" dedi.

Sonra Padişah'ın işaretiyle bir kese altın ve bir iki kese gümüş ve türlü hilatler getirip Ali'ye verdiler.

Padişah, vezirine:

"Götür bunları bir güzel yerde ağırla. Yarın cevap veririz" dedi.

[170] Murassa: Değerli taşlarla donanmış.

Vezirler ve beyler bir yere gelip Ali'nin ne kadar bahadır bir pehlivan ve gayet akıllı bir vezir olduğunu konuştular.

Vezir dedi:

"Bir padişahın elçisi böyle olursa kıyas edin kendisi ne derecedir? Yanında nice pehlivanlar vardır ki gayet bahadırlardır. Zira malumdur ki Padişah Şehinşah'ı esir eyledi ve üç yüz kez yüz bin çerisini kırıp helâk eyledi. Şehinşah şimdi yanındadır. Kale-i Saman'da Şah Kamkar gibi bir pehlivanı helâk etti. Nice devler ve perileri kırdı. Kubbe-i Mıknatis'i yıktı. İfrit devi öldürdü. Nice pehlivanlar ve bahadırlar bunun elinden helâk oldular. Bundan gayrı Billur Azam dağına çıkıp Tarık devi öldürdü. Periler şahı Şeddat periyi helâk etti. Daha nice devleri kırıp Maşa devi dinine döndürdü. Böyle nice işler eden ulu ejderhanın kuyruğuna basmak reva değildir. Akıl ve tedbir budur ki buraya gelmeden tutsaklarını verin."

Pehlivanlar dediler:

"Gelse ne yapabilir ki? Askerimiz çoktur ve kalemiz muhkemdir. Ondan ve onun askerinden korkumuz yoktur."

Vezir dedi:

"Bu söz, söz değildir. Zira Şehinşah'ın bin kez bin çerisi var idi. Onunla başa çıkamadı. Ahir terk-i diyar etti. Vilayetinden kaçtı gitti. Her ne diyara gitti ise Ali onun ardınca varıp fethetti. Ona karşı durabilen hiç kimse olmadı. Hangi kaleye vardıysa kapısını eliyle kopardı. Hatta Ak Şah ile Şehinşah bir yerde iken Ak Şah'ı helâk edip Şehinşah'ı esir eyledi. Derhal tutsaklarını vermek gerektir."

Ertesi gün Padişah Turan:

"Bugün de düşünelim yarın cevap verelim" dedi.

Ertesi gün Padişah Turan keşişlerini cem' edip dedi:

"Ali'den elçi geldi. Bizden tutsaklarını ister. Ne dersiniz?"

Mühri Bail cümle keşişlerin ulusu idi.

"Ben kitapta gördüm ki Arap'tan bir er gelse gerektir. Kı-

lıcı çatal olsa gerektir. Bindiği at katır olsa gerektir. Bu diyarı fethede. Tutsaklarını vermen evladır" dedi.

Elçiyi çağırıp tutsaklarını teslim ettiler. Sa'd Vakkas ile Şehinşah'ın oğlu ve kızını Ali'ye verdiler. Hazreti Şah bunları şehirden dışarıya çıkardı.

Diğer taraftan Ebu'l-Muhsin on bin er ile Hazreti Şah'a yetişmek için çok gayret ettiler. İlk konağa geldiklerinde bekçiler davul çaldılar. Davul sesleri şehre ulaşınca; "Ali geldi" diye Padişah'a haber verdiler. Padişah askerlerin hazırlanmasını emretti. Beyler ve pehlivanlar sahraya çadırlar kurdular. Üç yüz bin atlı ve elli bin piyade cem' oldu. Padişah Turan dedi:

"Ali'nin ne denli askeri vardır?"

Dediler:

"Sayısı belli değil. Durmayıp birbirinin ardınca gelmektedir.

Diğer taraftan cümle İslâm askeri geldi. Hazreti Şah ile buluşup otağlar kurdular. Şehinşah hanımını ve oğlunu sağ ve selamet gördü.

Hatun:

"Ali'ye, 'eğer Şehinşah'ı bana bağışlarsan Müslüman olurum' diye söz verdim" dedi.

Şehinşah da:

"Ben de 'Müslüman olacağım' diye söz verdim. Şimdi muradım hasıl oldu. Şehadet getirip Müslüman olmalıyız" dedi.

Hazreti Şah, Şehinşah'ı ve hanımını Müslüman eyledi.

Üç günden sonra Hazreti Şah, Şah Turan'a elçi gönderdi. "Var de ki; Öldürdüğü mümin askerlerinin kan pahasını versin. Yok derse başını keserim." dedi.

Elçi varıp Padişah'a:

"Ali diyor ki; cümle şehit olan müminlerin kan pahasını göndersin ve Müslüman olsun. Yoksa başını keserim" dedi.

Şah Turan gazaba gelip elçiyi öldürmek istedi. Elçi kaçıp Hazreti Şah'a geldi. Her nasıl olduysa anlattı.

Hazreti Şah dedi:

"Yarına hazır olun. Cenk günüdür."

Ertesi gün Hazreti Şah emreyledi. Asker atlanıp cenk meydanına çıktılar. Saflarını oluşturup tekbir ve salavat getirdiler. Meydan ortasında durdular. İlk olarak Hazreti Şah meydana girdi. Cevelan gösterdi. Nara atıp dedi:

"Padişah Turan bugün meydana gelsin onunla cenk edelim."

Padişah emreyledi. Beyler ve pehlivanlar atlarına binip meydanda yerlerini aldılar. Padişah Turan, pehlivanına; meydana girip Ali ile cenk etmesini söyledi. O da file binip meydana girdi. Ali'nin karşısına geldi. Süngü ile hamle eyledi. Hazreti Şah savunup süngüsünü elinden çekip göğsüne öyle bir sapladı ki ucu arkasından çıktı. Canını cehenneme gönderdi. Yine çağırıp dedi:

"Ne kadar bahadır var ise meydana çıksın."

Bu defa başka bir pehlivan file binip meydana girdi. Gürz ile hamle eyledi. Hazreti Şah hamlesini ret eyledi. Geçerken gürzünü elinden kapıp başına öyle bir vurdu ki adam adeta file yapıştı.

Bu kere pehlivan Kayyus –on yedi arşın boyu var idi– gazaba gelip file binip meydana çıktı. Kılıç ile Hazreti Ali'ye hamle eyledi. Hazreti Şah karşıdan Zülfikâr ile öyle çaldı ki kendisini fil ile beraber iki eyledi.

El-kıssa öğle namazına değin iki yüz pehlivanı helâk eyledi.

Hazreti Şah meydandan çıkıp Siyafşah meydana girdi. Er diledi. Pehlivan Gılman meydana girdi. Gürz ile hamle eyledi. Siyafşah hamleyi karşılayıp bir kılıç vurdu ki başını teninden ayırdı. Bu defa pehlivan Elmas meydana girdi. Süngü ile hamle eyledi. Siyafşah onun da hamlesini boşa çıkarıp başına kılıç vurdu. Canını cehenneme iletti. Velhasıl bu nevi üzere Siyafşah akşama değin yüz pehlivan öldürdü.

Ateşkes borusu çalındı. Askerler meydandan ayrılıp otağlarına kondular. Padişah Turan vezirlerini cem edip dedi:

"Bir acayip haldir ki bugün bizden üç yüz pehlivan helâk oldu. Onlardan hiç kimse yaralanmadı."

Ertesi gün oldu yine iki canipten askerler atlarına binip meydana geldiler. Meydana evvela Hazreti Şah girip er diledi. Bir yavuz melun kafir var idi. File binip süngü ile hamle eyledi. O demde Hazreti Şah'ın elinde Hazreti Hamza'nın süngüsü var idi. File bir süngü vurdu ki fil ile pehlivanı kırk adım geriye attı. Padişah bu heybeti görünce vezirlerine dedi:

"Bu nasıl iştir ki fil ile pehlivanı kaldırıp kırk adım geriye attı?"

Bu defa on bin er birden hücum ettiler. Hazreti Şah Zülfikâr'ı çekip naralar atarak bir saatte yedi bin kafiri yere düşürdü. Padişah Turan gördü ki olmaz. Ateşkes borusu çaldırdı. Askerler kondular.

Ertesi gün yine iki asker atlarına binip meydana geldiler. Evvela Ebu'l-Muhsin meydana girip er diledi. Kalvin adlı bir kafir meydana girdi. Ebu'l-Muhsin'in mukabiline gelip hamle yaptı. O da hamlesini savuşturdu. Kuşağından sıkıca tutup atından ayırdı. Alem dibine götürdü yere vurdu. Yine meydana girdi. Kafir çerisinden bir pehlivan gürz ile hamle eyledi. Ebu'l-Muhsin de gürzünü eline alıp adama bir gürz vurdu ki atıyla beraber yerle bir oldu. Velhasıl o gün öğleye değin Ebu'l-Muhsin yüz kırk pehlivanı helâk eyledi. Padişah buyurdu ki "hücum edin." Bin er birden hücum ettiler. Siyafşah bin er ile kafire at sürdü. Padişah bunu görünce, emreyledi; on bin kafir birden hücum ettiler.

Diğer taraftan Zinhar Haver de beş bin mümin ile kafire hücum etti. Padişah onu görünce otuz bin kafire emreyledi. Birden hücum ettiler. İslâm askerinden Şehinşah oğlu ve Kays on bin er ile kafire hücum ettiler. Padişah Turan onu görünce elli bin kafire emredip hücum ettiler. Malik Ejder dokuz bin er

ile hücum etti. Asker birbirine girişti ki o günde adeta aşikare kıyamet koptu. Kanlar sel gibi akıp adam leşi demet demet meydanı bürüdü. Akşam oldu ateşkes borusu çalındı. İki asker birbirinden ayrıldı. O gece istirahat eylediler. Ertesi gün atlarına bindiler. Muharebe meydanına gelip saf bağladılar. O gün evvela meydana Malik Ejder girdi. Nara atıp çağırdı:

"İşte benim! Şehinşah'ın damadı Malik Ejder ki erlikle meşhur olmuşum. Er olan meydana gelsin."

Kafir çerisinden Şeddat pehlivan filini sürüp meydana geldi. Malik Ejder'e gürz ile hamle yaptı. Malik Ejder bir yerinden tutup öyle çekti ki adamı filden ayırdı. Bir gürz vurdu, helâk eyledi. Ardından pehlivan Şapur meydana girdi. Süngü ile hamle yaptı. Süngüsünü elinden alıp buna bir süngü vurdu ki demirini arkasından çıkardı. Onu gören Arzşir meydana girdi. Gayet iyi ok atardı. Ok attı, Malik Ejder okunu tepsi ile menetti. Malik Ejder bir ok attı. Kafirin kalkanını delip boğazından öteye geçti. Yere düştü. Padişah Turan bunu gördü. Emredip otuz bin kafir birden hamle ettiler. Diğer taraftan İslâm askerinde Sa'd Vakkas beş bin er ile kafir askerine hücum etti. Şah Turan onu görüp emretti; elli bin kafir birden saldırdılar. İslâm askerinden Kays on bin er ile hamle eyledi. Kafir askerinden Şah Turan'ın güveyi Zerik yüz bin kafir ile hamle eyledi. İslâm askerinden Siyafşah bin er ile, Zinhar Haver beş bin er ile muharebe meydanına girdiler.

Bir azim cenk oldu ki evvel olmuş değil. Hazreti Şah, derya gibi kafir askerinin müminleri kuşattığını görünce Düldül'e bindi. Zülfikâr'ı çekip nara atarak cenk meydanına girdi. O gün o kadar cenk oldu ki yer gök nara ve kavga ile doldu.

Akşam olunca askerler birbirinden ayrılıp karargahlarına kondular. Şah Turan çerisini yokladı. O gün tam elli bin kafir canı cehenneme gitmiş. Müminlerden bin iki yüz adam şehit olmuş.

Hazreti Şah, Amr'a dedi:

"Ya Amr! Bu gece kafirlere var, gör ne ederler."

Amr vardı, tez yine geldi ve dedi:

"Ya Ali! Çadırların devşirdiler. Bu gece kaçmak isterler. Nasıl etmek gerektir?"

Şehinşah dedi:

"Buradan çıkmak için beş yol vardır. Beş pehlivan her biri bir miktar asker alıp yolları tutsunlar."

Hazreti Şah bu sözü hoş görüp beş pehlivana beş bin er koştu. Malik Ejder, Ebu'l-Muhsin, Siyafşah ve Zinhar Haver'in her birini bir yana gönderdi. Şah-ı Merdan, Şehinşah ile deniz kenarına gittiler.

Akşam olunca Şah Turan şehre girdi. Dokuz vezir ve beylerin evlerinde kıymetli taşlardan, ağır pahalı yadigârlardan ne varsa aldılar. Gece yarısında kaçıp deniz kenarına geldiler. Gemiye girecekleri sırada Hazreti Şah ve Şehinşah on bin er ile nara atıp meydana çıktılar. Kafirler dağıldılar. Şah Turan'ı üç oğlu ile, kızlarını, avratlarını; dokuz veziri avratları ve kızlarıyla beraber cümlesini esir eylediler. Hazreti Şah'ın nazarına getirdiler. Dine davet ettiler. Kabul etmeyenin boynunu vurdular.

Hazreti Şah, Şehinşah ile şehre vardılar. Şah-ı Merdan, Şah Turan'ın tahtına oturdu. Emreyledi, ne denli keşiş kafir var ise Müslüman oldular. Kiliseleri yıkıp yerlerine mescitler yaptılar. Hazreti Şah, Şehinşah ile sahraya çıkıp kondular.

Sa'd Vakkas dört yüz esir ve beş yüz yük mal getirdi. Onun ardınca Zinhar Haver geldi. Beş yüz esir ve yedi yüz yük mal. Malik Ejder, bin esir ve bin iki yüz yük mal ile geldi. Onun ardınca Siyafşah geldi. Altı yüz esir ve sekiz yüz yük mal. Onun ardınca Ebu'l-Muhsin geldi. Padişah Turan'ın güveyini tutmuş üç bin esir ve bin dört yüz yük mal getirdi. Cümlesin bir yere getirdiler. Üç yüz altmış bin yük altın, bin dört yüz yük gümüş, otuz sandık kıymetli cevahir taşları bulundu.

Birkaç gün dinlenmeden sonra Hazreti Şah sefer hazır-

lıklarının yapılmasını emreyledi. Bu nice yük cevahir ve nice bin esir ile Şehinşah, Ebu'l-Muhsin, Malik Ejder, Siyafşah, Sa'd Vakkas, Zinhar Haver, Kamber, Amr Ümeyye ve pehlivanlar ve nice bin İslâm askeri saraya geldiler --ki Şehinşah'ın tahtıdır-- orada da nice yük hazine ve Şehinşah'ın kızı, Malik Ejder'in hanımı Gülistan Banu'ya emanet bıraktıkları sandığı alıp azm-i Medine eylediler. Siyafşah Kale-i Hica'ya geldi. Orada koyduğu nice yük hazineyi alıp Hazreti Şah nazarına getirdi.

Hazreti Şah, Şehinşah'a çok nasihatler eyledi. Orada Hazreti Ali ile vedalaşıp yine tahtına geçti. Zinhar Haver de veda edip vilayetine gitti. Hazreti Şah, Kale-i Kişveristan'a geldiler. Ebu'l-Muhsin kalede nice hazine koymuş idi onu da aldılar. Oradan geçip Kale-i Seyyare'ye vardılar. Siyafşah da nice bin kıymetli taşlar getirip Hazreti Ali'nin nazarına koydu. Hazreti Şah, Siyafşah'a destur verdi. Yârenleriyle veda edip orada kaldı. Hazreti Şah, Amr Ümeyye'yi yanına çağırıp dedi:

"Ya Amr! Önden gidip Hazreti Resulullah'a selam eyle. Yârenler sağ ve selamet geliyorlar diyesin."

Amr kısa zamanda Medine'ye erişti. Fahri Âlem Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem hazretleri mescitte iken Amr kapıdan içeri girdi. Hazreti Resul'ün ayağına düştü ve dedi:

"Ali selam etti. Müjdeler olsun ki müminler ve pehlivanlar çok ganimet mal ile sağ ve selamet geliyorlar."

Hazreti Resul, Hakk Teâlâ dergahına çok şükürler eyledi. Gayet şâd ve mesut oldu.

Amr, Ebu'l-Muhsin'in evine varıp müjdeledi. Malik Ejder'in ve Sa'd Vakkas'ın evlerine varıp beşaret[171] haberlerini verdi. Ondan sonra kendi evine geldi. Ertesi gün Hazreti Resul Medine halkını toplayıp dedi:

"Şart olsun ki amcam oğlu yârenleriyle sağ ve selamet geliyorlar."

[171] Beşaret: Müjde, müjdeli haber.

Hazreti Resulullah, Amr'a bir defa daha sual eyledi:

"Ya Amr! Bize, gittiğiniz yerleri anlat."

Amr, her pehlivanın başlarına gelen ahvali bir bir söyledi. Cümle ümmeti Muhammed bu hikmetlere taaccüp edip Hakk Teâlâ dergahına çok şükürler eylediler. Hazreti Resul ne denli mümin var ise cümlesini cem edip Hazreti Emiru'l-Müminin Ali'yi karşılamak üzere Medine'den çıktılar.

Diğer taraftan, Hazreti Şah mümin askerini yerli yerince tertip etti. Medine'ye yaklaştıklarında pehlivanların her birine Hazreti Resul nazarına çıkacakları sırayı gösterdi. Bu baptan evvela Sa'd Vakkas geldi. Yüz deve yükü mal, elli katır yükü cevahir ve nice yadigârlar ile Hazreti Muhammed'in ayağına düştü. Secde-i şükür eyledi. Onun ardınca Malik Ejder ve Gülistan Banu -ki Şehinşah kızıdır- yüz yük hazine ile gelip Fahr-i Âlem'in didarına erişti. Ondan sonra Amr Ümeyye geldi. Bin yüz otuz yük altın ve gümüş, yirmi altı yük kıymetli cevahir, bin iki yüz yük kumaş, yedi bin esir, beş bin güzel kız ve nice yadigâr ile geldi. Ardınca altın alemler dibinde Emir-i Merdan Ali-i Sultan geldi ki sağ yanında Ebu'l-Muhsin, sol yanında Malik Ejder vardı. Nice nice bin İslâm askerleriyle geldi.

Emiru'l-Müminin ve cemi İslâm askeri atlardan inerek Hazreti Muhammed Mustafa'nın mübarek ayağının toprağına yüzlerini sürdüler. Hazreti Server-i Enbiya, Emiru'l-Müminin Ali'yi bağrına sardı. İki gözlerinden öptü.

Ve dedi:

"Ali, gazân mübarek olsun."

Hasan ve Hüseyin yüz hasret ile Şah'ın ayağına düşüp babalarını ziyaret ettiler. Server-i Enbiya, Ebu'l-Muhsin'i izzet ile bağrına sarıp Malik Ejder'i yüzünden öptü. Cemi müminler şâd olup ganimet mallarıyla ve cevahir sandıklarıyla ve Billur Azim dağında emanet olunan sandık ve cümle ne hazine ve mal var ise cümlesini Hazreti Resul nazarına koydular. Hazreti Peygamber cümle müminlere dedi:

"Gazânız mübarek olsun."

O gazâdan gelen malı fakir fukaraya taksim eylediler. O cevahir sandığı Hazreti Fâtıma'ya verdi. Hasretler birbirine buluşup muratlarına erdiler. Gece gündüz Hakk Teâlâ hazretlerine çok şükürler eylediler.

Server-i Enbiya Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem, Cuma günü Medine'den dışarıya çıktılar ve o gazada şehit olanların namazlarını kıldılar. Nice bin kurban kesip fakir fukaraya ihsan eylediler.

Havernâme tamam oldu. Peygamber ruhuna salât u selam. Esselamu aleyke ya Resulullah.

1267 1 Rebiyülevvel[172]

[172] Milâdi, 4 Ocak 1851.

Hazâ Gazâvât-ı Muhammed Hanife Bâ Gazanfer Kafir -Aleyhi'l-Lane-

Muhammed Hanife'nin Kafir Gazanfer -Allah'ın Laneti Üzerine Olsun- ile Cengi

O Server-i Kainat ve Mefhar-i Mevcudat yani Sultan-ı Urefa Müzekki Mücteba Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi vesellem bir gün sabah namazını kılıp mübarek sırtını mihraba verip ashaba nasihat ederdi. Ashap da onun şeker sözüne kulak verip dinler idi. O sırada bir kişi gelip dedi:

"Müjdeler olsun ya Resulallah! İmam Ali geliyor."

Meğer Emiru'l-Müminin İmam Ali altı aydır ki Kayser-i Rum vilayetine Kayser gazasına gitmişti. Resul-i Ekrem bu haberi işitince şâd olup dedi:

"Ey ashabım! Haydin İmam Ali'yi karşılayalım."

Hemen ashap hazırlık yapıp bir menzil yol karşılamaya gittiler. İzzet ve ikram ile alıp Medine'ye geldiler. Hazreti Ali, Resulullah'ın mescidine kondu. Hazreti Resul Aleyhisselam dedi:

"Ya Ali! Bize Kayser'i anlat dinleyelim."

İmam Ali dedi:

"Ya Resulallah! Kayser ilini ve memleketini harap eyledim. Hem Kayser'i imana davet eyledim, gelmedi, başını kestim malını yağma eyledim. Hanife adlı bir güzel kızı var imiş onu esir edip getirdim."

Ondan sonra Kayser gazasından gelen ganimeti mücavirlere taksim ettiler. Sonra Hazreti Resul Aleyhisselam emreyledi; huzur-ı şeriflerine Hanife Hatun'u getirdiler. Hazreti Resul

Aleyhisselam gördü. Bir cemiledir ki âlemde benzeri yok. Hazreti Resul-i Ekrem dedi:

"Ya Hanife, sen kimin kızısın? Hikâyen nicedir söyle."

Hanife dedi:

"Ya Resulallah! Ben Kayser-i Rum'un kızıyım. Adım Hanife'dir." deyip kıssa her nice oldu ise alettafsil[173] beyan eyledi.

Hazreti Resul Aleyhisselam dedi:

"Ya Hanife! İmana gel rahmet bulup ehli cennet olasın."

Hanife dedi:

"Ya Resulallah! Her ne buyurursanız başım üstüne lakin benim sizin katınızda üç hacetim vardır. Kabul eyle imana geleyim."

Resul Aleyhisselam: "Hacetin nedir" diye buyurdu.

Hanife sözlerine devam ederek dedi:

"Birinci hacetim budur ki beni Hazreti Ali'ye veresin. İkinci hacetim bu ki kızın Fâtıma'ya diyesiniz ki beni incitmeyip hoşça tuta. Üçüncü hacetim bu ki eğer Ali'den bir oğlum olur ise adını Muhammed Hanife veresiniz."

Hazreti Resul dedi:

"Dediğin iki hacetini kabul ettim. Üçüncüsüne ise kudretim yoktur. O Hakk Teâlâ'nın kudret elindedir."

Resul Aleyhisselam bunları söyledikten sonra mahzun oldu. Bu sırada Cebrail Aleyhisselam gelip dedi:

"Ya Resulullah! Allah, Tanrı Teâlâ sana selam etti ve buyurdu ki: "Habibime söyle kabul etsin" deyip gitti.

Resul-i Ekrem de dedi:

"Ya Hanife, o muradını da kabul eyledim, imana gel."

Bu haberi işiten Hanife dedi:

"Ya Resulallah! Ne denilip imana gelinir?"

Resulullah dedi:

[173] Alettafsil: Ayrıntılarıyla, inceden inceye.

"Eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resulullah!"

Hanife kelime-i şahadet getirip Müslüman oldu. Ondan sonra Hazreti Resul Aleyhisselam, Hanife Hatun'u Hazreti Ali'ye nikahlayıp teslim eyledi ve Fâtıma'ya vasiyet etti:

"Ya Fâtıma! Hanife Hatun'u bir hoşça tut ve hem senin evinde tut, başka evde olmasın, zira ululuğuyla gelmiştir. Esir gibi görme."

Hazreti Resul ne dediyse Fâtıma ömrünün sonuna kadar öyle yaptı.

Hazreti Ali, Hanife Hatun'dan murat hasıl oldu zamanı geldi Hanife'den bir oğlu oldu ki ayın ön dördü gibi. Kaşlar kara ve koyun gözlü ve yüzü nurlu ve ak tenli. İşbu sıfatlarla bir oğlandır ki âlemde mislini kimse görmüş değil. Hazreti Ali'ye müjdelediler. Hazreti Ali şâd oldu. Hemen Resulullah'ın huzuruna varıp dedi:

"Ya Resulullah! Hanife'nin sizden hacet eylediği oğlan vücuda geldi."

Hazreti Resul Aleyhisselam "Muhammed Hanife" diye ad verdi. Onun için Muhammed Hanife derler.

Muhammed Hanife dört yaşına girdi gayet akıllı oldu. Sonra muallime verdiler. On iki yaşına dek ilimde kemal mertebesine eriştiği gibi nihai derecede edep hasıl eyledi. Silahşörlüğü de gereği gibi tahsil eyledi. Silahşörlük ilminde yüz yirmi türlü hüner öğrendi. Bir gün kendi kendine dedi:

"Ömrüm on yaşına erişti şehirden dışarı çıkmadım ve bir şikar etmedim ve hiç çöle çıkmadım. Şimdi vakit oldu ki ata bineyim ve kılıç kuşanayım ve sahraları temaşa eyleyeyim."

Beşir namında bir kölesi var idi. Ona dedi:

"Ey Beşir, Hatırım şöyle ister ki ata binip ava gideyim uzakları seninle bir müddet temaşa eyleyeyim."

Beşir dedi:

"Ey Emirzâde, efendim Ali'den korkarım zira cihanda ne

kadar küffar var ise hep Ali'ye düşmandır. Sana bir elem erişmesinden korkarım, gelemem."

Muhammed Hanife, Beşir'den bu sözleri işitince pek kızarak dedi:

"Tez git benim atımı ve aletlerimi getir ve bir at da sen eyerle."

Beşir dedi:

"Ey İmamzâde, sözün kısası, Şah-ı Merdan'dan izin olmayınca ben gitmem."

Muhammed Hanife dedi:

"Eğer tüm cihan halkı babama düşman ise de benim onlardan hiç pervam yoktur. Zira ben Hazreti Ali'nin oğluyum. Düşmandan ne pervam vardır."

Beşir gördü Muhammed Hanife yenilmez. Gitti iki at ve av için gerekli alet edevatı getirdi. İkisi de silahlarını kuşanıp atlarına bindiler. O sırada Muhammed Hanife: "Babamdan icazet almadım" diye düşünürken Hazreti Ali çıkageldi. Muhammed Hanife atından inip babasının elini öptü ve dedi:

"Canım babacığım! Hazretinden icazet dilerim ki bugün ava gideyim. Beşir de benim ile gelsin. Yine tez dönelim."

Hazreti Ali gördü ki Muhammed Hanife'de erlik kemale yetişmiş bir aslana benzer. "İlahî! Bu yiğidi sana emanet ediyorum" deyip münacat ettikten sonra oğluna dedi:

"Ey ciğerparem, korkarım ki başka yere gidersin de gece yabanda kalırsın. Amma birkaç dostumuz vardır atımızın ve devemizin yemini onlar verirler. İyi, salih ve Müslüman kişilerdir. Beşir oraları bilir. Gidin biraz sahra temaşa ederek o Arap obasına varın. Amma zinhar gece yatmayın tez yine gelin."

Hazreti Ali'nin endişesi bu idi ki bir kafire rastlaya veya bir vilayette kafir çerisine haber vereler. Oğlanın da yiğitliğine gönlü kaya, vara bir elem erişe, diye korkardı.

Muhammed Hanife, babasından bu izni alınca "başım üs-

tüne" dedi. Hazreti Ali destur verdi Muhammed Hanife atına bindi. Hazreti Ali ellerini kaldırıp dua etti:

"İlahî! Sen bu masumu yavuz dilden ve yavuz gözden sakla."

Şehzâde şehirden dışarı çıktı bir çöl tarafını gitti. "Çöl ve sahranın temaşası hoş" deyip gayet beğendi. Seyran ederek bir zaman gitti. Ta ki o Arap köyüne indiler selam verip durdular. Orada bir kahya kişi var idi. Ne maslahat vaki olursa bu kişi görürdü. Bu kişi gördü ki ayın on dördüne benzer bir yiğit. Boyu posu yerinde. Elinde harp aletleri ile kükremiş bir aslana benzer ve yanında bir köle var. Bu kahya yaklaşıp dedi:

"Ey yiğit, nereden gelip nereye gidiyorsun? Hangi taifedensin? Kimin oğlusun?"

Muhammed Hanife dedi:

"Ben Emiru'l-Müminin Ali oğluyum. Beni size babam gönderdi ve hem size selam eyledi."

Kethüda dedi:

"Sen İmam Ali'nin hangi oğlusun? İmam Hasan mı yoksa İmam Hüseyin misin?"

Muhammed Hanife dedi:

"İkisi de değilim."

Yine Kethüda dedi:

"Ya senin adın nedir?"

Şehzâde dedi:

"Adım Muhammed Hanife'dir."

Kethüda dedi:

"O zaman sen Kayser-i Rum kızından olasın."

Şehzâde'nin "evet" demesi üzerine Kethüda anladı ki bu oğlan gerçekten Hazreti Ali'nin oğludur. Hoş izzet-i ikram eyledi. Orada olan ashab-ı Resul'den Ebu Yemame derlerdi bir salih kişi var idi. Onun evine kondurdu. Önüne yemek ve hurma getirdiler ve koyun boğazladılar hoş ziyafet eylediler. Bir zaman geçti kahya, köy halkından un ve arpa toplayıp yedi

deve yükü nimet getirdiler. Zira bu köy Hazreti Ali'nin mülkü idi. Kendi kılıçla almıştı ve Müslüman etmişti. Atının ve devesinin yemi hep bu köyden idi. Her kim Hazreti Ali'nin taallukatından gelse bu kahyanın işi o idi. Yine adetince maslahat gördüler. Bir zaman geçti Emirzâde diledi ki Medine'ye gele. Bu halk dediler:

"Ya İmamzâde gitme akşam yakındır bu gece kal.

İmamzâde dedi:

"Doğru dersiniz ama babam "orada gecelemeyin" diye gayet tembihledi. Şimdi babamın sözü yerini bulsun, elbette giderim."

Gördüler ki Şehzâde yatmaz. Hemen o yedi deveyi yüklettiler. Develeri yetmesi için bir Arap oğlanını da yanlarına kattılar. Sonra yola koyuldular. İkindi yaklaşmıştı amma Medine hayli yol idi. Deve ayağıyla geceye kaldılar. O kadar yürüdüler ki gece oldu. Giderek Şehzâde'nin uykusu galebe eyledi. Durmaya mecali kalmadı ve dedi:

"Ya Beşir, deve ile yavaş yavaş git. Ben biraz şurada yatıp uyuyayım. Tez yine ardınızdan yetişirim."

Beşir neylesin. İmamzâde'ye köle idi. Efendisinin sözünü dinledi deveciyle yola devam ettiler. Şehzâde atından inip atını bir mugeylan[174] dikenine bağladı. Başını koyup uyudu. O kadar uyudu ki gece yarısı oldu. Bir de uyanıp gördü ki kendisi çöl ortasında. Zira Medine'den dışarı çıktığı yok idi. Medine'nin ne tarafta olduğunu bilemedi. Hele atına bindi bir zaman bir tarafa süratle gitti. Ta sabah olunca bir yere erişti ki kuş uçup kervan geçmez bir çöl içindedir ki orada kum su gibi akar. Ekmek yok, su yok, ata yem yok. İmamzâde aciz oldu. Ogün ta akşama değin yine gitti. Akşam oldu. Allah'ın takdiri öyle idi ki her ne kadar gittiyse çöl içine gitti. Medine tarafına gidemedi. Yine gece oldu. Atı aç kendi aç ekmek su yok. Güneşin

[174] Mugeylan: Devedikeni.

ve çölün sıcağı canına geçti. Susuzluktan bunaldı, hiç mecali kalmadı, bir yere oturdu.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Emirzâde çöl içinde aç susuz kaldı. Her ne yana giderdi çöl mugeylan ve kum idi, şöyle ki su gibi akardı. At zayıf oldu zira yem yok su yok sonunda at kaldı. Ne kadar depti ise gitmedi. Akıbet dedi:

"Eyvah benim atcağızım sen kaldın benim de mecalim kalmadı, ikimiz de helâk oluruz ola mı!"

Bir zaman oturdu yine kalktı:

"Ey benim atım, bari ben yavaş yavaş gideyim seni Hakka emanet ettim" deyip bir tarafa yürüdü.

Emirzâde gidince biçare at gayrete gelip Emirzâde'nin ardınca gitti. Şehzâde dönüp ardına baktı ki at geliyor. Durup dedi:

"Ey kadir, zehî[175] at ki vefadarlık eyleye."

At gelince hemen atın yüzünü gözünü sildi ve arkasını kaşıdı ve gözlerinden öptü ve yularını eyer kaşına geçirdi. Şehzâde önden, at onun ardınca o kadar yürüdüler yine takatleri kalmadı. İmamzâde bir yerde oturdu. Bir "âh" eyledi gözleri yaşla doldu.

İmamzâde:

"Ey Padişah-ı lem-yezel ve ey Halık-ı ezel![176] Bu çöl ortasında aç ve susuz kaldım. Atım da zayıf düştü. Sen ki kalanların elini tutarsın işitirsin görürsün!" deyip bir zaman ağladı.

Gariplik bahrine daldı ve gözleri yaşla doldu bir zaman ağlayıp yine aklı başına geldi.

"Ya Rab! Sen bana ve atıma kuvvet ver, ta ki imaretlik yere yetişem" deyip biraz yine ağladı.

Bir zamandan sonra durdu atın yanına geldi "Bismillah" deyip ata bindi. Hakk Teâlâ Azze ve Celle ata öyle kuvvet verdi

[175] Zehî: Ne güzel! Ne hoş! Ne iyi!

[176] Ey Padişah-ı lem-yezel ve ey Halık-ı ezel: Ey ezelî Padişah ve ey ezelî Yaratıcı.

ki eser yel gibi gitti. Yine akşam oldu teyemmüm edip namaz kıldı el kaldırıp:

"İlahî! Sen beni imaretliğe yetiştir" diyerek münacat eyledi.

Bir zaman daha güçle yürüdü bir tepeye çıktı gördü ki ırakta bir ateş yanar. Hemen ateşi gördüğü tarafa yöneldi. Bir miktar yol yürüdü yaklaştı ama bu ateş kayboldu. Şehzâde bu işe şaşırdı. Hele yine gayret edip bir miktar daha yürüdü. Bir kurulmuş çadır üzerine geldi. Hemen atından inip bir yere bağladı. Bu çadırın çevre yanına nazar eyledi. Gördü ki bir leğen içinde ateş yanar. Çadırın perdesini kaldırdı baktı hiç kimse yok. Kendi kendine dedi:

"Galiba bu çadır haramiler çadırıdır ki her diyarda haramilik edip burada kalırlar."

Çadırın sicimleri ibrişim[177] ve kazıkları altın işi bir çadırdır ki âlemde kimse görmüş değil.

Şehzâde:

"Elbet, çadırı bu yabanda ıssız komazlar" deyip hemen çadıra girdi baktı ki bir altın taht vardır ki ne Feridun Şah'ın ne Kayser-i Rum'un ola, meğer ki Belkıs'ın ola. Taht üstüne nazar eyledi gördü ki bir mahbube kız yatıyor. San Hurşid-i Haver'dir veyahut ay bedir iken yere inmiş gibi âlemi tenvir[178] eder. Kaşları kara, kirpiklerinin her biri bir ok ve iki bölük saçı iki tarafa yılan gibi asmış ve gül yanakları üzerine dürdaneler[179] dizilmiş, sanasın ki seher vaktinde gül üzerine çiğ düşmüş ve nergis gözleri mahmur olmuş. Emirzâde bunu gördü aklı başından gitti, hayran kaldı. Çevre yana nazar eyledi ve gördü ki bir kadın oturur. Kadın Şehzâde'yi görünce ayağa kalkıp dedi:

"Ey sen! Kimsin? Burada ne arıyorsun?"

İmamzâde dedi:

[177] İbrişim: Bükülmüş ipekten ip

[178] Tenvir: Işıklandırma, aydınlatma.

[179] Dürdane: İnci taneleri

"Garip kişiyim. Yolumu kaybettim. Günahıma bakma. Taptığın din hakkı için beni kimseye söyleme."

Muhammed Hanife hemen yine dışarı çıktı. Kadın hiç tınmadı. Şehzâde bir zaman çadır altında durdu. Kız da uyandı.

Kadına dedi:

"Tez mum getir."

Kız taht üstünde oturdu. İmamzâde çadır deliğinden temaşa ederdi. Kadın mum getirdi.

Kız:

"Ey dadı, bu çöl ortasında yalnızlık ve gariplik çekmenin nihayeti olmaz mı?" deyip ağladı.

Kadın dedi:

"Ey Hatun, zaman yakındır. Amcan ve baban ve yavuklun ya bugün ya yarın gelirler. Zira Medine'ye gittiler. Vara Muhammed'i ve Ali'nin başını keseler ve Medine'yi alalar ve Muhammed ve Ali'nin vücutlarını yeryüzünden kaldıralar. Ve seni Medine'ye hatun edeler ve hem muradına eresin."

Kadın, kıza böyle söyleyince Şehzâde:

"Ne saadet ki bu gece talih yüzümüze güldü. Madem bu çadır düşman çadırıdır ve kendi burada yok. Düşman evi halvet gerektir. Bir tedbir ile iş edelim ki âleme destan ola" deyip atına bindi çadır önüne geldi.

Kadın, kıza dedi:

"Ey Hatun, biraz evvel sen uyurken bir genç yiğit geldi. Şöyle ki yüzü bedir olmuş aya, boyu posu serviye benzer. Yüzünü gören güneş, nurundan utanır. Kendi merdane yiğit, şahbaz[180] pehlivan, aslana benzer. Cihanda dengi yok. Gördüm ki çadır içine girdi benim katıma geldi ve dedim: 'Ey edepsiz, vakitsiz, bir kişinin çadırına girip ne istersin?' 'Ey ana, ben bir garip kişiyim gözü bağlı yol ezmişim buraya geldim benim küstahlığıma kalma' dedi. Çıkıp gitti. İlla ki bilmem nerededir ve

[180] Şahbaz: Yakışıklı, yiğit, serdengeçti.

bilmem ne sedef dürdanesidir. Şimdi ey hatun-ı zamane dur varayım bulup haber sorayım."

Kız, kadına hışmedip dedi:

"Niçin gitmesine müsaade ettin. İyi kişi bu vakitte buraya gelir mi?"

Kadını hayli paylayıp, azarladı. Hemen yerinden kalkıp silah kuşandı ve bir kalkan eline aldı. Çadırdan dışarı çıktı. İmamzâde'yi görünce kılıç çekip hamle eyledi.

Emirzâde dedi:

"Ey nazenin, garip kişiyim ve hem size konuk olmaya geldim. Kişi konuğunu öldürür mü?"

Kız bu sözü işitince dedi:

"Ey kişi sen kimsin?"

Muhammed Hanife dedi:

"Ben bir garip kişiyim bu çöl ortasında dört gün ve gecesiyle ben ve atım aç susuz perişan vaziyette gezerim. Şimdi işte size konuk oldum."

Kız dedi:

"Şimdi hoş geldin. Mazur tut ki benim bir yavuklum vardır, gayet kindar kişidir ve yavuz erdir ve seksen bin kişiyle beş gündür Medine'ye gitmiştir. Yarın sabah gelir seni burada görürse hiç aman vermez öldürür."

Emirzâde dedi:

"Ey mahbube-i zaman, senin yavukluna Arap ureba içinde kim derler?"

Kız dedi:

"Gazanfer Kafir derler. Otuz arşın boyu vardır. Kendisi gayet pehlivandır."

Şehzâde:

"Ey mahbube, hele senin bu gece ben mihmanınım ve hem garip yiğidim" deyip tevazu yönünden hayli nevaziş gösterdi. Şehzâde'nin güzel ahlakı kızın gönlünü yağma eyledi. Döndü dadısına dedi:

"Gel, bu yiğit bu gece burada kalsın. Yarın Gazanfer Kafir gelmeden göndeririz ya da gizleriz."

Dadı dedi:

"Yarın şayet yavuklun ansızın çıkagelir de bu yiğidi burada görürse helâk eder. Sen de bunun kanına girersin."

Kız, dadısından bu sözleri işitince hışmedip dedi:

"Ey yiğit, in atından gel beri."

Şehzâde atını dadının eline verdi kendi çadıra girip oturdu. Cemile hatun da Şehzâde ile diz dize oturdu.

Dadı dedi:

"Ey Cemile! Sen bu yabancı kişiyle bir halvet yerde niçin otururbut?"

Kız:

"Ey dadı, bu kişi boş değildir. Bu ya bir Padişahzade'dir veya bir saadet sahibi kişinin oğludur" deyip dadının kalbini mağlubiyete verdi.

İlla ki kendinin canı mum ateşine düşmüş pervane gibi yanardı.

Dönüp Emirzâde'ye dedi:

"Ey yiğit, sen ne kişisin?"

Şehzâde dedi:

"Ben bir garip kişiyim. Çölde yolumu kaybettim."

Hele şem'a uyardılar.[181] Kız, Emir-zâde'nin mübarek yüzüne nazar eyledi, bir güzel sûret gördü ki âlemde eşi yok. Derhal can u dilden âşık oldu. Aklı başından gidip düştü. Kendinden geçti. Emirzâde düşündü:

"Acaba heves edip mahbube ile bir aşk pazarına gireriz?"

Amma yine düşündü ki:

"Hay, ben İmamzâde olayım, bu batıl iş bana münasip değildir, gayet büyük hatadır" dedi.

Dadı çadır içine girip gördü ki kızın aklı başından gitmiş

[181] Şem'a uyardılar: Mum, çıra yaktılar.

hayran olmuş durur. Gül suyu getirip yüzüne saçınca aklı başına gelip dedi:

"Ey dadı, git bu yiğide yemek getir."

Gitti yemek getirdi.

Şehzâde dedi:

"Yemem."

Kız dedi:

"Niçin yemezsin?"

Şehzâde dedi:

"Bu çadırın sahibi yarın gelir ben onunla cenk etsem gerektir. Şimdi bu yemeği yersem onunla cenk etmek olmaz."

İmamzâde'den bu cevabı alan kız dedi:

"Ey yiğit, âferin sana!"

Emirzâde dedi:

"Lakin su var ise getirin."

Getirdikleri suyu içince yol yorgunluğu geçip gönlü ferahlandı. Sabah olunca Muhammed Hanife abdest alıp namaz kıldı. Namazı bitirdiğinde gördü ki yaban tarafından bir toz koptu tez gelir. Biraz vakitten sonra gördüler ki bir kafir çıkageldi. Şöyle ki heybetinden yer gök titrer. Bunu gördüklerinde kız ve dadı titremeye başladılar.

Kız dedi:

"Ey Emirzâde, o Gazanfer'dir. İşte geldi. Benim yavuklumdur. Seksen bin kişiyle Medine'ye gitmişti. Şimdi kendisi önce gelir, ardınca asker gelir ve babam Muhteşem ve amcam Tavil gelirler. Korkarım sana bir ziyan erişe."

Şehzâde gördü, atına bindi. Kükremiş aslan gibi durdu.

Gazanfer gelip kıza:

"Ey mahbube, benim çadırımdan çıkan bu yiğit ne kişidir?" deyip İmamzâde'ye hamle edip süngüyü havale eyledi.

Şehzâde süngüyü tutup kafirin elinden öyle çekti ki elinin derisi süngüde kaldı. Süngüyü yere attı. Atını mahmuzlayıp kafirin belinden tutup kaldırıp yere çaldı. Şahin gibi göğsüne

kondu. Hançerini boğazına dayadı. Kafir gördü ki Muhammed Hanife göğsünün üzerinde aslan gibi durur.

İmamzâde dedi:

"Ey kafir, imana gel. Eğer gelmezsen canını cehennem dağlarına gönderirim."

Kafir bu sözü işitip dedi:

"Ey yiğit, ben Lat Menat'tan gayrı Tanrı bilmem."

İmamzâde hüccet[182] telkin eyledi. Kafir razı olmadı.

"Şimdi bunu öldürmek gerektir" deyip kızın yüzüne bakıp işaretle "Öldüreyim mi?" dedi.

Kız,

"Hemen başını kes" dedi.

İmamzâde kafirin başını kesip üstünden indi. Yine çadıra girip oturdu.

Kız dedi:

"Ey mahbup, sen kimin oğlusun ki bunun gibi erlik senin elinden geldi? Sen on dört yaşında ancak varsın bu hüneri değme kişi icra edemez. Baban kimdir? Adın nedir? Ben cihanda hiç senin gibi pehlivan görmedim."

Şehzâde dedi:

"Ey mahbube, bilmiş ol ki ben Emiru'l-Müminin Ali bin Ebu Talip'in oğluyum. Benim adım Muhammed Hanife'dir."

Kız, dadısına:

"Eğer bu yiğit Ali oğlu olmasa hiç bunun gibi bahadırlık elinden gelir miydi? Bu yiğidin dini hak olmasa bunun gibi kafir ki Arap ureba içinde bin kişi onun cenginden aciz olup cevap veremezlerdi, geldi bu bir oğlan yere vurdu dine davet eyledi gelmedi, akıbet başını kesti. Eğer imana geleydi azat ederdi." diye çokça methetti.

İmamzâde, kızın yanına oturdu. Kız, Emirzâde'nin yüzüne bakarken aklı gitti kendinden geçti. Dadı yine gül suyu getirip yüzüne saçtı. Aklı başına geldi. Bir "âh" edip yine gitti.

[182] Hüccet: Delil, isbat, bir şeyi isbat eden delil.

Emirzâde kızın bu hâlini gördü kendinin de aşkı alevlenip kıza âşık oldu. İki âşık birbirlerinin didarını temaşa edip aşk bahrine gark oldular. Dadı bunların işlerine hayran idi. Amma korkardı ki Tavil çıkagele bu oğlanın hâlini göre, dahi ardınca seksen bin asker gele cümlesi burada olan işi göreler, Emirzâde'ye elem erişe. Çadırdan dışarı çıkıp çöle nazar eyledi gördü ki hiç gelir gider yok çadıra girdi dedi:

"Ey Cemile, aklını başına topla. Şimdi amcan ve baban gelirler. Âlem kavga ile dolar. Nice işler ola ta kıyamete değin destan ola."

Cemile bu sözleri işitince aklı başına gelip dedi:

"Mahbubum açtır. Tez yemek getir yesin."

Dadı yemek getirdi ama Emirzâde yemedi.

Kız dedi:

"Ey mahbubum, niçin yemezsin?"

Şehzâde dedi:

"Şunun için yemem ki sen benim dinimden değilsin. Eğer sen beni seversen benim dinime gir."

Kız hemen parmak kaldırıp Müslüman oldu. Şehzâde şâd olup yemek yedi. Bir saatten sonra gördüler ki çöl tarafından bir toz koptu. Bir kafir çıkageldi. Gazanfer Kafir'in babasıdır. Yanına gelince Şehzâde çadırdan çıkıp atına bindi öyle durdu. Tavil gördü ki Gazanfer'in başı kesilmiş leşi yerde yatıyor. Can başına sıçradı çadıra girip kıza dedi:

"Ya Cemile, bu işi kim etti?"

Kız da:

"Bu yiğit etti" dedi.

Tavil işitti hemen kılıç çıkardı ki hamle ede. Fakat, "Bu bir pehlivan imiş. Oğluma bunun gibi iş etmiş, yoksa Arap ureba içinde kimse oğluma mukabil olmadı" diye korkardı. Meğer kendi ile gelen iki bin asker var idi.

O askere varıp feryat eyleyip dedi:

"Ey asker, bu oğlan oğlum Gazanfer'i öldürmüş."

Asker bu haberi işitince hepsi birden hamle eylediler. Şehzâde yalnız cenk eyledi. Sağın sola solun sağa vurdu. Bir dem içinde iki bin askeri tarumar eyledi. Yüz yetmiş kafiri tepeledi kalanı kaçtı. Tavil bu hâli gördü, hemen geldiği yola gitti. Muhteşem'e uğradı ki, Cemile Hatun'un babasıdır. Bu da çadıra gelirdi, gördü ki kardeşi Tavil'in can başına sıçramış sersem olmuş geliyor. İki bin askerleri de dağılmış ve Gazanfer Kafir de tepelenmiş. Bu oğlan çadırı ve Cemile'yi zapt etmiş. Tavil feryat edip bu ahvali Muhteşem'e bildirdi. Muhteşem bu haberi işitti "âh" edip yakasına el vurdu. Boynunda bir altın haçı var idi. Eline alıp dedi:

"Ey benim mabudum, elli altmış yıldır sana tapar ve senden yardım beklerim ta ki başımıza bir bela geldi bize medet edesin. Şimdi kardeşimin oğlu tepelenmiş ve kızım Müslüman olmuş" deyip öptü başına koydu bir zaman ağladı.

Tavil'e dedi:

"Ey kardeşim, şimdi ne tedbir edelim ki bu hal nice olsa gerek?"

Muhteşem dedi:

"Birader, ben burada durayım. Sen git seksen bin kişi gelirler al gel. Ta ki bu oğlandan intikamımızı alalım."

Tavil kafir ağlayarak feryat figan ederek seksen bin askere karşı gitti. Gördü ki geliyorlar seksen alem her bir renkte ve her bölük altında bin asker var. Her yüz kişiye bir subaşı var. Ve her on kişiye bir odabaşı koymuşlar. Bu üslup ile Medine'ye giden asker erişip geldiler. Tavil melun hemen bunları karşılayıp ah u figan edip:

"Ey beyler, oğlum Gazanfer'i bilirsiniz. Bir oğlan gelmiş bilmem dev midir ki Gazanfer'i öldürmüş ve Cemile Hatun'u Müslüman eylemiş. İki bin asker ki benimle var idi, onları tarumar eyledi bir aç aslana benzer ve yüz yetmiş yiğidimizi kılıçtan geçirdi ve kalanı dağılıp kaçtı. Ben yalnız kaldım, size geldim yolda Muhteşem'e uğradım o orada gözcü durur, size

haber etmeye geldim. Şimdi Lat Menat aşkına bana medet eyleyin" deyip ağladı.

Yas ettiler. Ardından harp için hazırlanıp alemleri getirdiler ve asker dirildi ve kösler çalındı ve borular avazı ve cübbe cevşen[183] fışıltısı ayyuka çıktı.

Bunlar gelmekte...

Biz gelelim Emirzâde hikâyesine...

Emirzâde kılıç sallamaktan yorgun düştü ve atı sürüp çadır önüne geldi. Atından indi bir zaman karar eyledi. Biraz yemek yedi ve su içti. Ve atına yem verdi. Bir zaman geçmeden gördü ki sağından bir toz koptu. Biraz vakitten sonra seksen alem çıkageldi. Her bir alem dibinde bin asker alay eyleyip gelirler. Emirzâde hemen kalkıp atına bindi. Kılıcını eline aldı askere karşı yürüdü. Yetişip derhal hamle eyledi. Bir kere nara atıp tekbir getirerek öyle cenk etti ki bu askerin sağından girip solundan çıktı. Emirzâde kafir kırmaktan kılıçta kan uyuştu ve at üstüne kan o kadar yapıştı ki atın yürümeye hiç mecali kalmadı. Kendinin de kolları yoruldu ve susadı. Kuşluktan ikindiye dek cenk eyledi. Bu seksen bin asker dağılmaya başladı. Muhteşem adlı kafir gördü ki asker dağılmaya başladı, hemen yüksek sesle bağırıp dedi:

"Ey asker ve ey beyler, seksen bin kişi bir adama cevap veremez misiniz? Lat Menat'tan korkmaz mısınız? Hani gayretiniz?"

Tavil bu durumu görünce:

"Yârenler her kimde din gayreti var ise cümle eline ok yay alsınlar o oğlana serpsinler, ola ki ok yarasıyla helâk ola" dedi.

Asker bu haberi işitti her birisi eline ok yay alıp Şehzâde'ye ok serptiler. Şehzâde bir kükremiş aslan gibi askere hamle kıldı. İlk hamlesinde bin dört yüz kafiri cehenneme ulaştırdı. Bu kadar cenk ile akşam oldu. Ateşkes borusu çalındı. Kafirler cenk-

[183] Cevşen: Örme zincirli ve pullu zırh.

ten ayrıldılar. Bir araya geldiler başladılar ölülerini toplamaya. Tavil ile Muhteşem, bin kişi alıp gelip Gazanfer'in leşini aldılar cehenneme ulaştırdılar. Şehzâde üç yerinden yara yemişti. Kan aktı çadır önüne geldi atından inmedi. Çok zayıf oldu. Biraz âlem-i ağyardan hâlî oldu. Sonra atından indi yaralarına tuz kodu ve keçe yakıp yaranın üstüne bastı bağladı. Hemen yine atına bindi. Bir zaman küffar askerinden yana yürüdü. Yine çadır önüne gelip durdu.

Biz burada Şehzâde'yi maşuku yanında koyalım bu tarafta küffar askerine gelelim...

Küffar askeri gördüler ki bir oğlan bunca işler eyledi ve bu kadar adamı helâk eyledi ve çadırı kendilerine vermedi, kendi de atından inmez ve Gazanfer gibi pehlivanı tepeledi ve seksen bin kafire bunca hakaretler eyledi. Bunlar gazapla o gün uyumadılar. Sabah oldu. Küffar askeri yine at üstüne geldi. Şehzâde de meydana at sürdü.

Cemile Hatun dedi:

"Ey mahbubum! Yârim! Nice edeyim sen bu kadar yaralı oldun, ben burada yalnız kaldım. Babam ve amcam ve bunca hısım Arap içinde hazretine elem erişirse nice edeyim bana bir nasihat eyle."

Şehzâde dedi:

"Ey maşuka! Ben o kişinin oğlu değilim ki bu kafirler bana elem eriştireler. Ben Emiru'l-Müminin Ali oğluyum. Adım Muhammed Hanife'dir. Eğer ben seni burada korsam dünyada erlik bana haram olsun. Sen temaşa kıl bu kafirlere neler eylerim."

Bir nara attı ve tekbir getirip meydana geldi. Hemen bir kafir gelip Şehzâde'ye süngü havale eyledi. Şehzâde kafirin süngüsünü alıp yere attı ve kılıç çekip kafirin üstüne yürüdü kafir kaçmak diledi. Şehzâde eyere gelip kafirin tepesinden bir kılıç vurdu ta eyere değin iki parça eyledi. Bir kafir daha geldi onu da cehenneme gönderdi.

Hülasa-i kelam ravi öyle rivayet eder ki:

O gün yirmi beş adı belli pehlivan geldi Şehzâde cümlesini tepeledi. Atının başını çekip durdu. Hemen kafirler hepsi birden hamle ettiler. Şehzâde tez attan indi yüzünü toprağa vurup:

"İlahî! Sen birliğin hakkı için, acep benim bu hâlim nice babama malum olmaz. Sen malum eyle onlara ey Kerim, ey Rahim, ey Gani Allah." deyip münacat eyledi.

Yine atına bindi küffar askerine hamle eyledi. Küffar da bir uğurdan hamle eyledi. Şehzâde'yi dört bir yanından çok yaraladılar. O kadar kan aktı ki kılıç elinden yere düştü ve mecali kalmayıp atından indi. Bir yere dizi üzerine geldi. Amma küffar askerinin de mecali yoktur ki Şehzâde'nin üzerine varalar.

Muhammed Hanife Medine'den çıkalı beş gün oldu ki gelmedi. Kölesi ve zahiresi geldi. Resul-i Ekrem mahzun oldu. Emiru'l-Müminin Ali de mahzun oldu. Beşir biçare baş açık yalın ayak mecnun gibi çöl tarafına aramaya gitti. Hanife Hatun yüzünü yırtıp hasretle "ey oğul" deyip feryat ederdi. Hazreti Ali bir zaman ağlayıp:

"İlahî! Sen Padişaha ısmarladım gönderdim, sen inayet eyle!" deyip bir zaman ağlayarak yalvardı.

Kanber'in gözlerinden yaş yerine kan aktı. Emiru'l-Müminin Hasan ve Hüseyin başlarını açıp ağlaştılar. Sanki Medine içinde kıyamet koptu. Kanber aramaya Mekke tarafına gitti. Amr Ümeyye iki eteklerini beline sokup ve bir sapan taşı ile sapanını eline alıp o çölde olan köye haber almaya gitti. Cümle ashap anladı ki Muhammed Hanife çölde kayboldu. Beş gün oldu gelmedi. Gayet mahzun oldular. Hanife Hatun dört gece firak ateşi ile yanıp gözlerinden hasret yaşı döktü. Dem be dem şiir okurdu. Medine hatunları gelip gönlünü teselli ederlerdi. Ta

şöyle ki firak denizine gark olmuşlardı. Zira Hazreti Ali gayet mahzun olmuştu.

Beşinci gece oldu. Hazreti Resul Aleyhisselam yatsı namazını kıldı mescitte oturup halka nasihat ederken Cebrail Aleyhisselam gelip dedi:

"Ya Resulullah Tanrı selam etti ve buyurdu ki; 'Aslanım Ali'ye desin ki; "Muhammed Hanife seksen bin kafir içinde kalmıştır. Yara yemiştir. Çok kan akıp gayet bitkin düşmüştür. Eğer bu gece yetişmezse kafir içinde helâk olur."

Hazreti Resul-i Ekrem dedi:

"Ey kardeşim Cebrail! Hangi vilayettedir?"

Cebrail dedi:

"Benî Gatafan kabilesindedir. Arap ureba içinde onlardan asi yoktur. Ya Resulullah! Onlar sana amansız düşmanlardır."

Vahiy işi tamam olunca Hazreti Resul Aleyhisselam dedi:

"Ya Ali! Tez davran Benî Gatafan kabilesine git bu gece yetiş. Zira Muhammed Hanife orada seksen bin kafir içinde cenk eder ve çok yaralı olup kan akmakla kati zayıf olmuştur. Yetiş medet eyle."

İmam Ali bu sözü işitti mübarek gözlerinden yaş aktı yüreği ateş gibi yandı bir "âh" eyledi ki ağzından bir duman çıktı. Şöyle ki, Medine şehri karanlık oldu her ne kadar kandiller ki yanardı cümlesinin şulesi kapkara oldu. Hazreti Resul Aleyhisselam hâli gördü Muaz bin Cebel'i Hazreti Ali'ye gönderip:

"İmam Ali'ye söyle artık "âh" etmesin eğer bir daha ederse kıyamete değin âlem karanlıkta kalır." dedi.

Muaz bin Cebel gelip dedi:

"Ya Ali! Hazreti Resul Aleyhisselam size selam edip buyurdu ki "İmam Ali artık "âh" etmesin. Eğer bir daha "âh" ederse kıyamete kadar âlem karanlık içinde kalır." dedi."

Ali bu sözleri işitti sabreyledi. Sonra Kanber'e emreyleyip:

"Düldül'ü eyerle ve Zülfikâr'ı getir" dedi.

Kanber istenenleri yapıp dedi:

"Ey efendim, azmin ne canibedir yoksa Efendim'den haber mi geldi?"

Ali dedi:

"Evet. Muhammed Hanife, Benî Gatafan içinde seksen bin kafir arasında kalmış. Cebrail haber getirdi ona giderim."

Zülfikâr'ı takındı, Düldül'e bindi ve gece içinde yalnız yola çıkıp eser yel gibi gitti.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

İmam Ali Düldül'e bindi gitmekte...

Biz gelelim Muhammed Hanife'ye...

Yaralardan kan çok akmakla takati kalmayıp bir yere düştü. Amma kılıcı elinden bırakmadı. Kafirler de yanına varmaya vehim ederler idi. Muhteşem isimli kafir askere dedi:

"Her kim ki bugün meydana girip oğlanın başını keserse malımın yarısıyla kızımı ona veririm."

Saygam adlı bir kafir var idi ki bu nidayı işitti hemen atına bindi ve süngüsünü eline aldı Şehzâde'ye hamle eyledi. Şehzâde'nin otuz beş yerinde yarası var idi. O kadar kan aktı ki mecali kalmadı. Saygam kafir diledi ki Şehzâde'yi iki parça eyleye, mübarek başını Muhteşem'e ilete ve Cemile Hatun'u ala. O anda bir nara sesi geldi ki âlem zelzeleye vardı. Şehzâde narayı işitti bildi ki babası İmam Ali'nin narasıdır. Şöyle sandı ki can gövdesinden gitmişti yine geldi. Bir zamandan sonra gördüler ki Medine tarafından Şah-ı Merdan Şir-i Yezdan Hazreti Ali çıkageldi. Nara attığı vakit kafirlerin akılları başlarından gitti. Muhteşem kafir tir tir titredi. Saygam kafirin kılıç elinden düştü ve diledi ki kaça.

Şehzâde gelip kılıcını eline alıp:

"Ey kafir canını elimden nereye iletesin" deyip eyere gelip

ardından kafire bir kılıç vurdu ki kafir atından cansız yuvarlandı canı cehenneme ulaştı.

Muhammed Hanife dönüp babasıyla beraber çadıra girip oturdular. Biz Hazreti Ali'yi orada koyalım Medine hikâyesine gelelim...

Şir-i Yezdan ve Merd-i Meydan ve Va'd-i Mustafa ve Aliyyi'l-Murteza Medine'den gece içinde çıkmıştı. Emiru'l-Müminin Hasan ve Hüseyin hazır olan Emirzâde'nin yârenleri hemen İmam'ın ardına düşüp gittiler. Bu taraftan Amr bin Ümeyye dört bir yanı seyreyledi hiçbir haber alamadı. Sonunda nice olduğunu anladı hemen dağarcığını bağladı ve birkaç sapan taşı topladı, Medine'den çıktı. İmam Ali gitti. Amr Ümeyye sabah namazından sonra gitti o kadar gitti ki kuşluk vakti oldu askere ulaştı ve gördü ki asker bir araya gelmiş durur. Kafirler o sırada Amr'ı görünce Tavil dedi:

"İşte bu karaca kösece köleyi gördünüz mü hiç aman vermeyin öldürün. O buraya geldiyse çok fitneler becerir."

Yirmi otuz pehlivana emreyledi:

"Bırakmayın, öldürün" dedi.

Kimi okla kimi kılıçla ve kimi süngü ile hamle eylediler. Amr da bir yüksek yere çıktı birer taşla vurduğu sekmeyip atından düştü. Bu şekilde on beş kafir tepeledi. Gördüler ki vurduğu sekmez ve attığı taş yere düşmez dağılıp kaçtılar. Amr hemen Ali'nin yanına gelip dedi:

"Ya Ali ne durursun tez bu askeri dağıtalım."

O sırada diğer Şehzâdeler İmam Hasan ve İmam Hüseyin ve baki yârenlerden on beş kişi yetiştiler. O vakit Muhammed Hanife gelip babasının üzengisini öptü. Hazreti Ali'nin gözleri yaşla doldu.

Muhammed Hanife dedi:

"Canım babacığım! Hata bende, atasından eksikliğe kalma."[184]

Hazreti Ali boynundan öptü ve kucakladı. İşte bunlar çadır önünde ittifak eylemekte iken beriden küffar askeri de toparlandılar. Tavil ve Muhteşem birbirine nasihat edip :

"Biz seksen bin kişiyle Muhammed ve Ali'yi öldürmeyi murat eylemiştik. İşte onlar buraya geldiler. Şimdi nice edelim eğer bu on sekiz kişiden kaçarsak ayıptır. Amma ne yapmak gerek?"

Bir kaçı dediler:

"Biz bunlar ile cenk ederken o saçı köse olmasaydı, o kati yavuz heriften korkarız."

Gördüler ki sessiz durur iş olmaz, cenk hazırlığını yapıp askerine gelip cenah düzdüler, sağa sola çavuşlar yürüdüler, asker hazır oldular, çadır üzerine geldiler ki Hazreti Ali ile cenk edeler. Amr hemen dağarcığından taşları çıkardı yere döktü. Bir taş eline alıp sapana koydu bir kaç kere çevirip attı:

"Hey, sakının gözünüzü" deyip bir kişinin gözüne değdi ensesinden çıkıp canını cehenneme yolladı.

Bu minval üzere kırk taş attı kırk kafir tepeledi. Yâren-lere dönüp:

"Ali ne durursun Düldül'ü meydana sür de biraz temaşa edeyim" dedi.

Hazreti Ali:

"Elbette ya Amr" deyip Düldül'e bindi Zülfikâr'ı eline aldı ve dedi:

"Ya Amr! Sen seyret ben bu kafirlere neler eylerim."

Küffar askerine hamle kıldı. Sahabeler kafirlere kılıç vurdular, Hazreti Ali nara atıp hamle edince kafir önünden ürküp kaçarlardı, dışarı çıkanı Amr sapan taşıyla yıkardı. Kuşluktan

[184] Atasından eksikliğe kalma: "Sen ata olduğun için kendini eksik, kusurlu hissetme." anlamında.

ikindi namazına değin cenk oldu. Asker içinde İmam Hüseyin, Tavil'e rast geldi, gördü ki bir Muhteşem kişi yeni libaslar giymiş "bu kafir boş değil" deyip hamle eyledi. Kafir de İmam Hüseyin'e hamle eyledi.

Kafire dedi:

"Canını nereye kaçırasın? Gel Müslüman ol seni azat edeyim."

Tavil kafir dedi:

"Ey yiğit ben altmış yaşıma geldim Lat Mehmelat'a taparım şimdi bu ne sözdür ki bana söylersin?"

İmam Hüseyin de "ey kafir hazır ol" deyip öyle çaldı ki kafir taze hıyar gibi iki parça oldu. Muhteşem kafir bunu gördü hemen çadırı esbabı bırakıp kaçmaya yüz tuttu. Kaçarken Hazreti Ali'nin önüne denk geldi. Hazreti Ali eyere gelip Muhteşem kafire öyle bir çaldı ki atıyla donuyla dört parça eyledi. Küffar beyleri gördüler her birisi bir tarafa kaçmaya başladılar. Hazreti Ali'nin adeti bu idi ki kaçanı kovmaz karşı koyanı kırardı. Askerler kaçtılar, Hazreti Ali Düldül'den indi gelip çadır önüne oturdu. Emirzâdeler ve Amr Ümeyye gelip çadır önünde oturdular. Cemile Hatun gelip İmam Ali'nin elini öptü ve dedi:

"Ya İmame'l-Müslimin! Senin dinin ne dindir?

İmam Ali dedi:

"Benim dinim Muhammed dinidir."

Cemile Hatun dedi:

"Senin taptığın dine ben de taptım ki haktır" deyip şehadet getirdi.

O gece orada kaldılar. Sabah oldu cümle çadır malını ve Cemile Hatun'u Muhammed Hanife'ye verdi. Askerin malının hepsini Hazreti Ali'nin önüne koydular Amr dedi:

"Ya Ali! Gafil olma seninle ortağız ganimet malına."

Hazreti Ali dedi:

"Ya Amr! Cümlesini sahabeye sen taksim eyle."

Ondan sonra ganimet malını yüklediler. O seksen alemi

de getirdiler. İşte gaza işi tamam oldu. Saadetle Medine'ye geldiler. Muhammed Hanife'nin yaraları için panzehir getirmeye gönderdi. Hemen Amr yel gibi gidip getirdi. Muhammed Hanife'nin yaralarına ektiler birkaç gün içinde iyi oldu. Hazreti Resul-i Ekrem mescidine geldiler. Muhammed Hanife, Hazreti Resul'ün mübarek elini öptü. Resulullah da onun iki gözlerinden öptü. Medine halkı şâd hurrem oldu. Ganimet malını mücavirlere taksim ettiler. Hasret vuslata yetişti ve murat hasıl oldu ve kıssa da tamam oldu.

Hakk Teâlâ cümlemizi şefaatlerine mazhar eyleye...

Âmin!

Ya Muin!

Hâzâ Gazâvât-ı İmam Ali -Kerremallâhu Vechehu- Bâ-Ejderha Der Mağrip

İmam Ali'nin -Allah Keremini Artırsın- Mağrib Ejderhası ile Yaptığı Gazâ

Hüdavendân-ı ahbâr ve nâkilân-ı rüzgâr ve Râviyân-ı âsâr şöyle rivayet ederler ki:

Bir gün o Seyyid-i Âlem ve Mefhar-i Evlad-ı Âdem ve o Mahrû-yı "ve'd-duha" ve o siyah muy-i "ve'l-leyli iza seca" ve o nûş-i şirin-i "abese ve tevella" ve o hâce-i zî ve imrûz-i ferda yani Muhammed Mustafa[185] sallallahualeyhivesellem hazretleri bir gün mescitte sabah namazını kılıp ashabına nasihat ederdi. O sırada mescit kapısında bir şamata peyda oldu. Resul Aleyhisselam dedi:

"Ya Selman, dışarı çık bak nedir."

Selman dışarı çıktı baktı yedi kişi dururlar. Amma boyunları ince ve benizleri sarı ve karınları şiş, dizlerine inmiş. Selman bunları görünce gelip Hazreti Resul'e haber verdi.

Hazreti Resul Aleyhisselam dedi:

"Söyle içeri gelsinler."

Bunlar içeri girdiler Hazreti Resul'e selam verdiler. Hazre-

[185] Bir gün o Seyyid-i Âlem ve Mefhar-i Evlad-ı Âdem ve o Mahrû-yı "ve'd-duha" ve o siyah muy-i "ve'l-leyli iza seca" ve o nûş-i şirin-i "abese ve tevella" ve o hâce-i zî ve imrûz-i ferda yani Muhammed Mustafa: Bir gün âlemin Efendisi, âdemoğlunun övüncü, Ay yüzlü "kuşluk vaktine andolsun" (Duha Sûresi, 1. âyet) ve siyah tüy "Karanlık çöktüğü vakir geceye andolsun ki" (Duha Sûresi, 2. âyet) ve tatlı ve o şirin "Huzursuz oldu yüzünü buruşturdu ve başını çevirdi." (Abese Sûresi, 1. âyet) ve o efendilik, ululuk sahibi bugün ve yarın yani Muhammed Mustafa.

ti Resul "aleyyesselam"[186] deyip bunlara yer gösterdi oturdular. Hazreti Resul dedi:

"Ey kişiler, siz ne halli kavimsiniz ve nereden gelirsiniz ve adınız nedir?"

Onlar dediler:

"Ya Muhammed! Biz Mağrip diyarından geliriz. Padişahımıza Şah Şems Mağribî derler, bizi size o gönderdi. O sebeple ki Mağrip ilinde bir bela peyda oldu. Bu Mağrip ilinde bir kuyu var idi. O kuyuda bir ejderha var idi. Yılda bir kere kuyudan dışarı çıkar bir ejderhadır ki tabiri mümkün değildir. Bu ejderhanın karargahı olan kuyu yanında bir pınar vardır. Şunun gibi pınardır ki bu Mağrip memleketi cümle dört yüz on dört pare kaledir. Bu mezkur kalelere hep o pınardan su taksim olur. Zira ondan gayrı su yoktur. O ejderha yılda bir kere o kuyudan çıkar ve o sudan içer. Baki kalan suyu her kim içerse hasta olur bir iki günden sonra ölür. Şah Şems Mağribî daha önce size bir mektup göndermişti. Hiç Hazretinize ulaşmadı mı? Şimdi o ejderha Mağrip ilinde bir yıl daha kalırsa artık Mağrip diyarında bir adam kalmaz helâk olur. Şah Şems Mağribî, bir nice zaman cenk eyledi çare bulmadı. Bir yıl iki yüz bin asker topladı cenk etmeye vardı. O ejderha bir kez dem vurdu ağzından ateş saçtı, o iki yüz bin asker bir saatte ateşte yandı. Şah Şems Mağribî aciz kaldı. Bizi Hazretinize gönderdi, şu şartla ki eğer Hazreti Resul Aleyhisselam bir çare eyleyip helâk ederse memleketimiz ahalisi hep Müslüman olalım."

Sonra ejderhanın heybetinden haber verip dediler:

"Ya Resulallah! O ejder bir ejderhadır ki gökyüzünden kuş uçup üzerinden geçmeye canı yoktur. Hemen kapar alır. Bir mil yaklaşmanın imkânı yoktur."

Bu kadar deyip ellerinde Şah Şems Mağribî'nin mektubu var imiş, çıkarıp Hazreti Resulullah'ın huzuruna koydular.

[186] Aleyyesselam: Selam bana olsun

Hazreti Resul Aleyhisselam mektubu alıp vahiy katibine verdi. Katip okudu yazılmış ki:

> "Ben ki Şah Şems Mağribî'yim. Sen ki âhir zaman peygamberi Muhammed Mustafa'sın. Eğer hak peygambersen bu belayı Mağrip vilayetinden savasın. Ben kefil olurum ki cümle il halkı hep aşkına Müslüman olalar. Ben de senin dinine gireyim. Eğer Mağrip iline bu mucizeyi gösterirsen."

Hazreti Resul-i Ekrem bu mektubun mefhumunu anladı. Hemen ashaptan yana nazar edip dedi:

"Ya ashap, bilmiş olun ki cenk bize farz oldu. Gidip Ejderha Cengine ikdam edelim. Şimdi sizden her kimin ki din gayreti varsa, varıp o canavar ile cenk eyleye. İnşallah o belayı o memleketten def eyleye."

Ashaptan bir kimse cevap vermedi. Zübeyir bin Avvam[187] derlerdi bir er var idi, o dedi:

---

[187] Zübeyr bin Avvam: 595'te Mekke'de doğdu. İslâm'a davetin ilk günlerinde on altı yaşında iken İslâmiyet'i kabul etti. Ok atmayı, kılıç kullanmayı ve ata binmeyi öğrenerek yetişen Zübeyr, Mekke döneminde İslam adına ilk kılıç çeken kişi oldu. Habeşistan'a hicret izni verilince Zübeyr ilk kafileyle oraya gitti. Esmâ binti Ebû Bekir ile evlendi. Medine'de Hz. Peygamber onu Ensar'dan Kâ'b bin Mâlik ile kardeş ilân etti. Resul-i Ekrem ile birlikte bütün savaşlarda bulundu. Bedir Gazvesi'ne katılan üç süvariden biri olup büyük yararlılıklar gösterdi. Hendek Gazvesi'nde Hz. Peygamber: "Her peygamberin havarisi vardır, benim havarim de Zübeyr'dir" buyurdu. Hayber Savaşı'nda büyük kahramanlıklar gösterdi. Mekke'yi fethetmek için yola çıkan İslam ordusunun kumandan ve sancaktarlarından biri de Zübeyr'dir. Huneyn, Tâif ve Tebük seferleriyle Veda haccında da bulundu. Resûlullah'ın vefatından sonra yapılan ilk halife seçiminde önce Hz. Ali'yi desteklediyse de çoğunluğun Hz. Ebu Bekir'e meyletmesi üzerine ona biat etti. Hz. Ebu Bekir devrinde Medine yakınlarına kadar gelen mürtedlere karşı mücadele etti. Hz. Ömer döneminde onun en yakınındaki kişilerdendi. İran, Suriye-Filistin ve Mısır taraflarında gerçekleşen bazı fetihlere katıldı. Hz. Osman döneminde de çeşitli seferlere katıldı. Hz. Osman'ın şehadetinin ardından Hz. Ali'ye biat etti ve ondan halifeyi şehit eden âsileri yakalayıp cezalandırmasını istedi. Cemel Vak'ası'nın ardından Medine'ye dönerken Benî Temîmli Amr bin Cürmûz tarafından namaz kıldığı sırada şehit edildi.

"Ya Resulallah! O ejderhadır. Onunla cenk nice ola? Madem iki yüz bin kişiyi ateşiyle yakmış, onunla, varılıp nice cenk ola?"

Hazreti Resul Aleyhisselam bu sözü işitti mahzun oldu.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Hazreti Resul Aleyhisselam ashaba üç kere yüz tutup söyledi. Bir kimse cevap vermedi. Resul Aleyhisselam gayet mahzun oldu. Mübarek başını dizi üzerine koyup ağladı. Üç gün öyle yas tuttu. Hiç kimse cevap vermedi. Dördüncü gün Cebrail Aleyhisselam gelip dedi:

"Ya Muhammed, Hakk Teâlâ sana selam edip buyurdu: "Var habibime söyle ki ben ona dünyada iki şey verdim ki başka hiçbir peygambere vermedim. Biri bu ki, Ali aslanımdır. Ona yâr ve yoldaş verdim. Biri de bu ki Zülfikâr'ı verdim ona ki hiç kimsede yoktur. Şimdi o Zülfikâr'ı aslanım Ali'nin eline versin. Varıp aslanım Ali o vilayeti ejderhadan halas eylesin" deyip yine dergah-ı azama uruç eyledi.

Hazreti Resul gönle ferahlık bahşeden bu vahyi işitip gayet şâd hurrem oldu. Sonra Hazreti Emiru'l-Müminin Ali'yi davet edip dedi:

"Ya Ali! Allah Teâlâ seni Mağrip diyarına aslan eyledi. O gazayı sana nasip eylemiş. Ta ki varasın Mağrip diyarında bir ejderha peyda olmuş. Ve o yerde bir pınar var imiş. O pınardan o Mağrip vilayeti cümle dört yüz on dört pare kale imiş, hepsine su o pınardan verilirmiş. O pınarın yanında bir kuyu varmış. Ejderha o kuyuda imiş. Yılda bir kere çıkarmış o suyu içermiş. Ejderhadan kalan ağu imiş. O suyu her kim içerse hasta olup bir iki günden sonra ölürmüş. O vilayetin Padişahı Şah Şems bize elçi göndermiş demiş ki: "Ya Muhammed, eğer hak peygambersen bu ejderhaya bir derman edesin. Ta ki helâk ola. Ben kefil olurum ki Mağrip memleketinde her ne kadar adam var ise hep Müslüman olalar. Ben de senin aşkına Müslüman olayım" deyip elçi ile mektup göndermiş. Bir de iki yüz bin er

toplayıp kuyu üzerine gitmiş. O ejderha kuyu içinden bir kere dem vurmuş, o iki yüz bin askeri ateşiyle yakmış. "Hep helâk oldular. Ejderhaya zafer bulmadılar" demiş. İşte şimdi bize haber gönderip "Ya Muhammed bize medet eyle" demişler. Ben de ashaba yüz vurup söyledim. Bir kimse razı olmadı ki o gazaya gönüllü ola. Kasavet gönlümü perişan eyledi. Zira kafirler bizden medet diliyorlar; biz onları varıp dine davet eylemeden onlar bizim mucizemiz ve kerametimizi talep etmişler. Öyle olunca biz onların hacetlerini deva eylemezsek din yolunda hem mucize babında aciz kalmış oluruz. Şimdi Hakk Teâlâ Cebrail'i göndermiş; "Ya Muhammed sana dünyada iki şey verdim ki sair bir peygambere vermedim. Birisi budur ki sana Ali'yi yar-i vefadar verdim. Ve birisi de budur ki Zülfikâr gibi kılıç verdim. O kılıcı aslanım Ali eline ver de onu Mağrip diyarına gönder, o gazayı ben ona nasip eyledim" diye buyurmuş. Ne dersin ya Ali?"

Hazreti Resul öyle deyince Hazreti Ali (kerremallahuvechе) dedi:

"Ya Habiballah! Madem Allah Teâlâ Azze ve Celle biz bendesine emir buyurmuş başım üzerine olsun. Varayım Hakk Teâlâ yoluna ve senin aşkına canımı feda edeyim. O memlekete varayım Tanrı Teâlâ Azze ve Celle başıma ne yazdıysa göreyim. Hakk emrine ve Resul'üne mutî[188] ve amadeyim."

Hazreti Resul Aleyhisselam dedi:

"Ya Ali! Her kim seni sevmezse dünyada ve âhirette ben onun düşmanıyım."

Hazreti Ali'ye hayır dua eyledi. Sonunda Hazreti Resul Aleyhisselam şâd hurrem oldu. Bilal Habeşi'ye emreyledi "ashabıma sala eyle" dedi. Ahali mescid-i azama toplandılar.

Hazreti Resul dedi:

"Ey ashap, işte Mağrip vilayetine Hazreti Ali gider oldu. İmam Ali'ye kim yoldaş olur?"

[188] Mutî: İtaat eden, tâbi, bağlı.

Hemen Malik Ejder yerinden doğrulup dedi:

"Ya Resulallah! Ben kulun yoldaş olurum."

Ondan sonra Ebuzer Gıfari, Ömer Madikerib, Zübeyir, Talha,[189] Sa'd Vakkas, Halîd bin Velid, İmam Hasan ve İmam Hüseyin gelip Hazreti Resul'ün elini öpüp:

"Ya Resulullah! Biz de gideriz" dediler.

Hazreti Resul Aleyhisselam onlara destur verdi. Bu kadar ashap cenk mühimmatlarını hazırladılar Ejderha Cengine gitmeye. Mağrip elçileri de şâd hurrem oldular. Ashap üç güne değin tedarik gördüler. Gaza tedariki tamam oldu, Mağrip vilayetine azmedip gittiler. Hazreti Resul Aleyhisselam bir konak menzil gidip İmam Ali'ye dedi:

"Ya Ali! Gözüm nuru İmam Hasan ve İmam Hüseyin'i sana Tanrı emaneti verdim gafil olma. Zira onlar Tanrı emanetidir. Zira arşın iki kulağı vardır. Ben miraca varınca arşın sağ kulağında İmam Hasan'ı ve sol kulağında İmam Hüseyin'i gördüm. Cebrail'e sual eyledim:

"Bu ne makamdır?" dedim.

Cebrail dedi:

"Bu arş-ı azamdır."[190]

---

[189] Talha bin Ubeydullah: Hz. Ali ile aynı yıl doğduğu rivayet edilir. İslâm öncesi Mekke'nin önemli tüccarlarından biri olan Talha ticaret için bulunduğu Busrâ'da karşılaştığı bir rahipten Hz. Muhammed'in peygamberliğini öğrenince hemen Mekke'ye döndü ve Hz. Ebu Bekir vasıtasıyla İslamiyet'i kabul edip ilk Müslümanlar arasında yer aldı. Vahiy kâtipliği de yapan Talha hem cennetle müjdelenen on sahabeden hem de Resûlullah'ın havarisi diye bilinen on iki kişiden biridir. Suriye'de bulunduğu dönemde gerçekleşen Habeşistan hicretine katılamadı. Resul-i Ekrem Medine'ye hicret ettikten sonra Hz. Ebu Bekir'in ailesini Medine'ye o götürdü. Yine Şam'da olduğu sırada meydana gelen Bedir Gazvesi'ne katılamadı. Uhud Gazvesi'nden itibaren bütün savaşlarda yer aldı. Halife seçilmesinin ardından Hz. Ebu Bekir'e hemen biat eden Talha, onun kendisinden sonra Hz. Ömer'i halife tayin etmesini sorguladı. Hz. Osman'ın şehadetinden sonra Ali'ye biat etiyse de bu biatin kendisinden zorla alındığını söyledi. Hz. Ali'den Basra valiliğini istedi, fakat halife bunu kabul etmedi. Cemel Vak'ası'nda kendisini Hz. Osman'ı öldürenler arasında yer almakla suçlayan Mervân bin Hakem tarafından öldürüldü.

[190] Arş-ı azam: En yüksek gök tabakası, Tanrı'nın katı.

Ben dedim:

"İmam Hasan ve Hüseyin burada neyler?"

Cebrail dedi:

"Bunlar arşı süsler. Zira sen göklere çıktığında Hakk Teâlâ cümle melekleri ve sidre-i müntehayı[191] donattı. Ve arş-ı azamı İmam Hasan ve İmam Hüseyin ile süsledi" dedi.

Kalan ashabı da emanet etti:

"Gidin cümlenizi Hakk Teâlâ'ya emanet ettim." deyip bunlara veda edip Medine'ye avdet ettiler.

O yedi kişiler –ki Mağrip elçisi idiler– bunları da gönderip yola revan oldular. O gün gittiler akşam olunca bir yere kondular.

İmam Ali Mağrip elçisine dedi:

"Ya Kays, ömrünün sonuna gelmişsin. Bari gel Müslüman ol ki âhirete imanla gidesin."

Kays dedi:

"Ya Emiru'l-Müminin, gerçekten veliyyullah isen bir velayet göster, ta ki bizim bu hastalığımız gitsin biz de imana gelelim."

Hazreti Ali, "Evet" deyip ism-i azam okuyup üzerlerine üfledi. Tanrı kudretiyle ve Kelâm-ı Kadim[192] bereketiyle hastalıkları gitti tenleri sıhhat buldu. Hemen imana gelip Müslüman oldular. O menzilde karar ettiler. Sabah olunca gaziler sabah namazını kılıp atlarına bindiler.

Ali dedi:

"Ya Kays, buradan Mağrip vilayeti kaç günlük yoldur?"

Kays dedi:

"Kırk günlük yoldur."

Allah Teâlâ'ya tevekkül edip günden güne yiye içe kona göçe Mağrip vilayetine geldiler. Evvela Tensü denilen kaleye vardılar ki Şah Şems Mağribî'nin tahtgahı idi. Oradan ejder-

[191] Sidretü'l-Münteha: En yüksek makam (ondan sonra Tanrı'ya gidilir)
[192] Kelâm-ı Kadim: Kur'an-ı Kerim

hanın bulunduğu yere iki günlük yol idi. Ama bu Kays, Şah Mağribî'nin veziri idi dedi:

"Ya Ali, siz biraz aheste gelin. Ben önden gidip Şah Şems Mağribî'ye sizi müjdeliyeyim ki size tazim edip istikbale geleler."

Hazreti Ali:

"Hoş ola git" dedi.

Kays önden gitti Hazreti Ali askerle yavaş yavaş gelmekte. Kays, Şah Şems'in huzuruna vardı gördüler ki Kays sıhhat bulmuş bedeni sapasağlam teni normal olmuş.

Şah Şems dedi:

"Hikâye nicedir?"

Kays dedi:

"Ey Şah, beni kendisine gönderdiğiniz âhir zaman peygamberine varıp elçiliğinizi eda eyledim. Mektubunuzu okudular "baş üzerine" deyip iki bin Arap pehlivanı gönderip ve amcası oğlu var imiş ism-i şerifi Ali imiş onu serasker edip gönderdi. O Ali dedikleri öyle bahadır imiş ki, eğer on bin eğer yüz bin asker olsa yüz çevirmez imiş. Gayet de hünerli kişi imiş. Arap ureba içinde gayet namlı kişi imiş. İşte iki bin adamla şehir içine geldiler. Şimdi size layık olan budur ki onlara karşı çıkıp istikbal edip izzet edesiniz. Nitekim o âhir zaman peygamberi size iyilik ve izzet edip elçinizi hoş tuttu. Bu gelen bizzat onun amcası oğlu ve damadı Ali'dir. Sizin belanızı def etmeye gelir. Size lazımdır ki onu hoş tutup izzet edesiniz."

Şah Şems dedi:

"Ya Kays, nice tedbir edelim ki ona hoş gele?"

Kays dedi:

"Ey Şah, emreyle şehri donatsınlar. Siz de nice beylerle atlara binip, o kişiye karşı varın getirin, bir hoş yere kondurun, bir iki gün hizmet eyleyin zira kırk elli gündür yol yürürler. Bir iki gün oturup dinlensinler ve yol yorgunluğundan kurtulsunlar. Onlar sizi görsünler siz onları görün ondan sonra inşallah Teâlâ varıp ejderhayı öldüre. Biz de ejderhadan kurtulalım."

Şah Şems emreyledi ki şehri donatıp arasta[193] edeler ve kendi de beyler ile Hazreti Ali'ye karşı çıkıp istikbal edeler. Meğer bu Şah Şems'in bir veziri var idi. Gördü ki Kays gelmiş teni sapasağlam olmuş. Vezir dedi:

"Ya Kays, hâlin nedir bu iş nasıl oldu?"

Kays dedi:

"Ya Şemun, elhamdülillah hâlimiz hoştur. İşte varıp o İslâm Sultanına elçi oldum. İki bin askerle Muhammed'in amcası oğlu Ali'yi getirdim. O ejderhayı tepeleye. Bizim derdimize sebep de o Ali oldu. Bir dua etti derdimiz gitti. Sıhhat bulduk."

Şemun dedi:

"Ya Kays, Müslüman olmuş gibisin?"

Kays dedi:

"Elhamdülillah! Müslüman oldum."

Şemun dedi:

"İyi etmemişsin cadılar dinine girmişsin."

Kays dedi:

"Bir kişi ki, bunun gibi derde bir duası bereketiyle kişinin hastalığı gide, sıhhat bula o kişinin dini hak değil midir? Ne demek istersin?"

Döndü Şemun dedi:

"Ey Şah, ben bilirim Ali ne kişidir. O Hayber kapısını koparan Ali değil midir?"

Şah:

"Evet" dedi.

Döndü Şemun Yahudi dedi:

"Ya Şah, şimdi Ali buraya gele. Bir nice gün burada istirahat eyleye. Ondan sonra dönüp diye "gelin Müslüman olun ya bu kılıca cevap verin" diye. Bu bela bize ejderha belasından ziyade ola."

[193] Arasta: Çarşılarda aynı cins eşya satan, aynı meslek kolundan olan esnafın bulunduğu bölüm. Ordu çarşısı; Ordugâhta kurulan seyyar çarşı.

Şemun bunları söylerken tir tir titremeye başladı. Şah Şems emreyledi ayan-ı memleketine. Şah-ı Merdan'ı karşılamaya çıkmayı istediler.

Yine melun dedi:

"Ey Şah-ı Mükerrem, meğer ki senin fikrin o cadı dinine dönmektir ola!"

Şah Şems dedi:

"Ya nice edelim?"

Şemun dedi:

"Kays varmış cadılar dinine girmiş sen de ona uyup bir iş edesin ki hiç akla sığmaz."

Şah Şems dedi:

"Nice tedbir edelim?"

Şemun dedi:

"Hiç bu iş olacak iş midir ki yalnız bir kişi ejderhayı helâk ede? Sen iki yüz bin adam ile vardın cümle Mağrip halkı ejderhadan helâk oldular. Bu Ali şimdi iki bin kişi ile ne kadar hüner edebile? Amma Kays'ın muradı odur ki Ali'yi buraya getirip seni tuta onun eline vere. O da "gel Müslüman ol" diye eğer "olmam" dersen seni öldüre kendi tahta geçe otura. Kays yine vezir ola..."

Şah Şems dedi:

"Ey vezir, nice edelim?"

Şemun dedi:

"Ey Padişah, buyur, kale kapılarını bağlasınlar ve kaleler üzerine cenk âlâtını döksünler. Onu şehre girmeye bırakmayalım. Ali buraya gelip şehre girmek istediğinde ona diyelim ki: "Biz seni ejderhadan ötürü davet ettik. Önce ejderhayı def eyle sonra seninle nice kavil eyledikse yerine getirelim." Evvela ejderhayı hüccet tutalım varsın eğer ejderhayı tepelerse hoş. Eğer ejderha onu tepelerse kurtulmuş oluruz. Ejderha ile evvel nice ettik ise yine öyle ederiz."

Bu sözleri işiten Şah derhal kale kapılarını kapattırıp burçlar üzerine cenk malzemelerini döktüler.

Hazreti Ali kerremallahu veche, şehre yaklaştı hiç şehirden dışarı kimse çıkmaz ve cenk hazırlığı yapmışlar. İslâm askeri şehir yanına geldiler. Kafirler cenk etmeye başladılar.

Hazreti Ali dedi:

"Bu ne acayip hikâyedir? Bizi buraya isteyip getirdiler, şimdi kale kapısını bağlayıp cenk etmek isterler! Ey Malik Ejder, sen gidip bir bak bakalım bu ne acayip haldir?"

Malik Ejder hendek kenarına geldi.

Şemun Yahudi kale halkına:

"Hiç fırsat bırakmayın hemen öldürün" dedi.

Malik Ejder, içerde olanlardan habersiz:

"Kalenin beyi kimdir?" diye seslendi.

Şemun lain:

"İşte benim!" diye bağırdı.

Malik Ejder dedi:

"Ya bizimle niçin cenk edersiniz?"

Şemun dedi:

"Sen ne maslahata geldin?"

Malik Ejder dedi:

"Ben sizinle cenk etmeye gelmedim. Beni Şah Şems'e iletin. Ona söyleyeceklerim vardır."

Kaleden yine ok attılar. Şah Şems geldi gördü ki cenk ederler.

Dedi:

"Hey niçin cenk edersiniz? Bu elçi kişidir. Utanmaz mısınız? Ben onlara elçi gönderdim bir şey demediler. Bir sözümüzle o kadar yerden geldiler. Siz niçin edepsizlik edersiniz?"

Şemun dedi:

"Ey Şah, sen fariğ ol. Ben bunlarla konuşayım."

Sonra da Malik Ejder'e dönüp dedi:

"Ey Malik Ejder, ne söylersin bana söyle."

Malik Ejder dedi:

"Beni size Şah-ı Merdan gönderdi ve dedi: "Biz onun sözüyle bunca zahmetler çekip geldik. Size fayda edelim. Bizimle niçin cenk edersiniz?"

Şemun dedi:

"Siz bize fayda için gelmediniz. Geldiniz kalemizi elimizden alasınız. Bunca iş edesiniz. Eğer bize fayda etmeye geldiniz ise varın evvel ejderhayı tepeleyin ondan sonra gelin, biz her ne kavil eyledikse o kavlimize dururuz."

Malik Ejder bu cevabı işitti hemen Hazreti Ali'nin huzuruna gelip dedi:

"Ya Ali! Kafirler dediler ki: "Evvel varsınlar ejderhayı öldürsünler sonra şehre gelsinler biz kavlimizden dönmeyiz." dediler."

Hazreti Ali dedi:

"Bu kafirlerden dürüst haberdir ki biz buraya rahat için gelmedik ki kaleye girelim."

Hemen bir açık alana kondular. Çadırlar kuruldu. O gece orada kaldılar. Sabah oldu namaz kıldılar. Atlarına bindiler. O esnada davul ve nakkare sesleri geldi. Orada bir kethüda kişi var idi. Emiru'l-Müminin Ali ondan sual eyledi ki:

"Bu ne kavgadır? Yoksa asi mi geldi? Bu cenk harbi niçin çalınır?"

Kethüda dedi:

"Ey Şah-ı Velayet! O ejderhadır ki bu yerde belirmiştir. Yılda bir kere bu kuyudan çıkar. İşte şimdi yine dışarı çıkmıştır. Bu cenk harbi onun için çalınır ki o ejderhanın narasını kimse işitmesin. Ejderha kuyudan dışarı çıktığı sırada bir nara atar her kimin kulağına girerse ödü patlar."

Bu haberi ashap işittiler. Hepsini kasavet sardı amma Hazreti Ali öyle şâd oldu ki yüreği kabardı, dedi:

"Vakti değil midir ey ashap! Ejderha Cengine gidiyoruz. Bu fırsatla ejderhaya karşı zafer bulalım."

Bu askeri burada koyup kendi tek başına ejderha ile savaşmaya gitmesinin münasip olacağını düşünüp Malik Ejder'e dedi:

"Ey Malik Ejder, sen burada askerle dur. Ben ejderha ile cenge gideyim."

Hemen Muhammed Aleyhisselam'ın sancağını çekti ve Düldül'e bindi, ejderhanın makamına doğru revan oldu. Bu sırada Emiru'l-Müminin Hüseyin ve Hasan radiyallahuanh babalarının üzengisine sarılıp dediler:

"Ey canımız baba! Bizi gurbet ellerde koyup gitme. Biz de seninle gelelim. Biz senden ayrılmayız. Eğer ölürsen biz de ölürüz. Selamet gelirsen biz de geliriz."

Hazreti Ali bunları da alıp gitti. Malik Ejder de kararsız kalıp nihayet o da Ali'nin ardından gitti. İmam Ali baktı Malik Ejder geliyor. Bu kere askeri Ömer Madi'ye emanet etti. Resul-i Ekrem'in sancağını Malik Ejder'in eline verdi. Emiru'l-Müminin Hasan ve Hüseyin, Kanber ve Malik Ejder --beş kişiler-- askeri koyup bir zaman gittiler. Gördüler ki sur üzerinde bir adam durur. O adam bunları görünce feryat ile:

"Hey nereye gidiyorsunuz?" dedi.

Bunlar bu kişinin sesini duyunca hemen Ali adamın yanına gelip dedi:

"Ey kişi, ne bağırıyorsun?"

Bu kişi dedi:

"Burada bir ejderha peyda oldu. Ben burada gözcüyüm. Bir garip kişi gafletle buraya gele, o ejderhayı bilmez ola, oraya varıp helâk olmasın diye beni burada gözcü koydular. İşte feryadımın sebebi odur ki geri dönesiniz."

İmam Ali hemen atından inip gözcünün yanına yaklaşıp sordu:

"Ey dideban,[194] o ejderha nerededir?"

Dideban dedi:

[194] Dideban: Gözcü, nöbetçi.

"İşte şu ağaç dibinde bir duman çıkıyor gördünüz mü? O ejderhanın nefesidir. Şimdi ejderha o kuyunun içindedir."

Hazreti Ali baktı ki gözcünün benzi sarı ve karnı dizinden aşağı inmiş. Ona dedi:

"Ey gözcü gel Müslüman ol."

Gözcü dedi:

"Bir keramet göster Müslüman olayım."

Hazreti Ali bir kere Fatiha sûresini okuyup üstüne üfürdü. Gözcünün illeti ve zahmeti gitti. Hemen zünnarını kesip Müslüman oldu. Emiru'l-Müminin Hasan ve Hüseyin de gözcünün işaret ettiği tarafa bakınca o ağaç dibinden bir duman çıktığını gördüler ki kimse vasf edemez. Ve o ağacın çevresinde dört beş mil kadar yarık ki dört tarafı kapkara yanmış. Bir yanında bir ak duman görünür.

Hazreti Ali dedi:

"O ak duman nedir?"

Gözcü dedi:

"Ya Ali! O ak duman ejderhanın nefesidir ki kuyudan çıkar, kara yerler de ejderhanın nefesinden yanmıştır."

İmam Hasan, İmam Hüseyin, Malik Ejder ve Kanber bu sözü işitince korkuya düştüler. Şöyle ki benizlerinde kan kalmadı. Hemen Hazreti Ali daha fazla sabredemeyip o surdan aşağı indi.

"Siz hemen bu surdan aşağı inmeyin ve beni Allah'a ısmarlayın ki ben ejderhaya giderim" dedi.

İmam Hasan ve Hüseyin radiyallahuanh dediler:

"Ey canımız baba! Bizi bu garip vilayette ve küffar elinde koyup nereye gidersin? Biz de seninle gideriz. Eğer selamet gelirsen hoş ve eğer helâk olursan biz de olalım ve ejderha mekânında kalırsan bizi küffar bırakmaz. Küffar elinde ölmektense seninle Ejderha Cenginde ölmek bize yeğdir."

Babalarının boynuna sarmaşıp öyle ağlaştılar ve bir hasret ve bir firak ettiler ki vasfa sığmaz. Malik Ejder ve Kanber ve

gözcü ve Şehzâdeler şöyle hasret ve firak yaşını döktüler ki şerh olmaz. Hazreti Ali Şehzâdelerin mübarek hatırlarını teselli edip dedi:

"Ey gözümün nuru! Ben sizi Allah'a emanet ettim ki yetimlerin ve öksüzlerin ve gariplerin kaydını gören Padişahtır. Dedeniz Muhammed Mustafa aleyhisselam ve valideniz Fâtımatü'z-Zehra radiyallahuanha ve sığınacak yeriniz Hakk Teâlâ kapısıdır. Sizler bize Hakk Teâlâ'dan emanetsiniz. Ben emaneti sahibine ısmarladım."

Şehzâdeler teslim olup dediler:

"Ey canımız baba! Sen Ejder Cengine gidersin ki hâlin nice olur bilinmez. Biz burada ne zamana değin seni bekleyelim?"

Hazreti Ali dedi:

"Üç gün sur üzerinden inmeyin burada durun. Ben ejderhanın mekanına varayım. Ejderhayı gördüğüm gibi bir nara atarım ve onunla cenk ederken bir nara daha atarım eğer ejderhayı yenersem bir nara daha atarım. Eğer benden üç nara işitirseniz bilesiniz ki ejderhayı tepeledim. Eğer iki naramı işitip üçüncü naramı işitmezseniz bilesiniz ki ben helâk oldum. Ona göre siz de başınızın çaresine bakın. Varıp askere karışıp Medine'ye gidesiniz. Resulullah hazretine benden selam edesiniz. Yarın kıyamet gününde şehitler ile buluşuruz. Valideniz Fâtıma'ya da selam edesiniz. Bana âhiret hakkını helal etsin. Zira ben fakir kişiydim, ananızın kadrini bilemedim ve maişetine kadir olamadım. Ananıza benden, ziyade özür dileyesiniz."

Yine bir nöbet daha oldu ki gözyaşı sel gibi aktı ve yakalarını çak eylediler. Hazreti Ali bunları öptü ve kucakladı ve Allah'a ısmarlayıp Düldül'e bindi ve sancağı çiğnine[195] alıp ejderha yurduna revan oldu.

Hazreti Ali o ağaç dibine geldi. Düldül'ün takati kalmadı. Zira ejderhanın kokusunu aldı. Hazreti Ali indi Düldül'ü

[195] Çiğni: Omuz.

salıverdi. Kendisi yayan olup o çeşme katındaki ağaç dibine sancağı dikekodu. Biraz daha ileri yürüdü ejderhanın kokusundan Hazreti Ali'nin de takati kalmadı. Bu halde kuyu kenarına kadar geldi. Kuyu içinde ejderha adam kokusunu alınca kuyu ağzına geldi. Hazreti Ali gördü ki bir ejderha ki görenin ödü kopar. Bir ses çıkardı ki çöl ve vadi hep titredi. Ağzından çıkan ateş sahraya düşse yanar bu ejderhanın heybetinden. Ejderha İmam Ali'nin yüzüne baktı ki kendinden korka. Hazreti Ali bu kez ejderhaya heybetle baktı. Ejderha hemen kuyu içine gitti.

Hazreti Ali dedi:

"Ey biçare, canını elimden nereye kaçırasın?"

Ejderha kuyu içine gidince Ali'yi kuyu içine çekmek kastıyla kemendini Hazreti Ali'nin boynuna attı. Emiru'l-Müminin Ali, Resulullah hazretine şöyle rivayet etti ki: "Ejderha beni öyle bir çekti. Sandım ki yüz bin kişi urganla çekerlerdi." Ejderha Hazreti Ali'yi çekmeye başlayınca Hazreti Ali ayağını yere sağlam basıp bir nara attı ki âlemi zelzeleye verdi. Nara sesi ejderhanın kulağına girince aklı başından gitti. Hazreti Ali ejderhanın nefesinden kurtuldu. Yine ejderha kuyu içine gitti. Yine dışarı çıktı ağzından öyle bir ateş saçtı ki bir harman içi kadar yer ateş ile doldu. Hazreti Ali ateş içinde kaldı. "Ya Allah!" deyip inledi ve yalvarıp Hakk Teâlâ'ya temenna eyledi. Hemen o anda hitap geldi ki:

"Ya Ali Zülfikâr'ı ateşe karşı tut ki benim kudretimi göresin."

Hazreti Ali hemen Zülfikâr'ı ateşe karşı tuttu. Zülfikar'dan bir ateş çıkıp ejderhanın ateşine hamle eyledi. Ejderhanın ateşi geri döndü. Ejderha gördü ki ateşi geri döndü hemen başını kuyu içine çekti. Hazreti Ali de ejderhanın ardınca gitti. Hazreti Ali'nin çizmesinin burnunda bir demir var idi. Ali gördü ki ejderha yine çıkıyor. Ejderhaya bir tekme vurdu çizmesindeki demir ejderhanın başını deldi. Ejderha yine kuyu içine gitti. Hazreti Ali de ardınca kuyu dibine gitti. Bir mağara gördü

mağaranın kapısına biraz kan dökülmüş. Gördü ki o kan akarak mağara içine gitmiş.

Hazreti Ali dedi:

"Ey biçare, canını elimden nereye kaçırasın" deyip yürüdü.

Mağarada biraz gitti bir kapı gördü bir altın kilit vurulmuş. Hazreti Ali, ism-i azam duasını okuyup o kilide üfürdü hemen kapı açıldı. Hazreti Ali içeri girdi. Bir taht gördü ve bu ejderha o taht üzerinde yüzünü yere tutmuş kanını yere akıtır. Taht önünde durdu. Ejderha başını kaldırıp Hazreti Ali'yi görünce dedi:

"Ey âdemoğlu, canını elimden nasıl kurtaracaksın? Seni buraya getiren bu bahadırlık nedir?"

Ejderha hemen yerinden kalkıp yanında bir büyük taş var idi ki dört yüz batman idi, kaldırıp Hazreti Ali'nin üzerine attı. Hazreti Ali üzerine taş gelirken Zülfikâr'ı tuttu taş iki parça oldu. Ejderha bu heybeti gördü hemen Ali'nin yakasına yapıştı şöyle ki, eğer dağ olsa koparırdı. Hazreti Ali bir nara atıp havaya sıçradı. Yakası devin elinde kaldı. Ali Zülfikâr'ı çıkardı "Ya Allah!" deyip öyle çaldı ki devin başı yere düştü. Devden bir ses geldi ki:

"Ya devler tutun bu herif beni tepeledi" dedi.

Hazreti Ali devi tepeleyince bir nara daha attı ki yerler ve gökler harekete geldi sur üstünde Şehzâdeler biraz sevindiler. Bu geberen devin sesinden mağaranın dört tarafından o kadar dev geldi ki hesabını Allah Teâlâ bilir. Ancak Hazreti Ali keremallahu veche, Zülfikâr'ı bu devlerin içine salıp kırmaya başladı. Şu kadar kırdı ki öğle namazı yetişti Hazreti Ali ağlayıp dedi:

"İlahî! Ömrümde bir vakit namazım kazaya kalmadı şimdi nice edeyim?"

Bir ses geldi ki:

"Ya Ali! Zülfikâr'ı yere bırak sen namaza başla benim kudretimi göresin" dedi.

Hazreti Ali Zülfikâr'ı yere bıraktı. Zülfikâr kalkıp devlerle

cenk eyledi. Ali namaz kılmakla meşgul oldu. Zülfikâr devleri şu kadar kırdı ki hesabını Allah bilir. Ali namazını bitirince hemen kalktı yine devlerle cenk eyledi o gün akşam oldu ve yine sabah olunca cenk eyledi, ta ikindi oldu devlerle cenk eyledi.

İmam Ali, Hasan ve Hüseyin radiyallahuanh ile kavil eylemişti ki "üç nara işitirseniz devi tepeledim ben halas oldum" demişti. Bir nara ejderhayı görünce attı bir nara varınca attı. Şehzâdeler anladılar ki sağdır bir nara da vurunca attı. Şehzâdeler şâd hurrem oldu, velakin Hazreti Ali burada.

Biz geldik Şah Şems Mağribî hikâyesine...

İslâm askerini Hazreti Ali burada koyup gitmişti. Bunların kıssasını söyleyeyim. Şemun melun Şah Şems'e dedi:

"Ey Şah, ejderha Ali'yi helâk eylemiş biz onun şerrinden kurtulduk. Şimdi bir de burada olan askeri kıralım."

Şah dedi:

"Yalan olmasın?"

Vezir melun dedi:

"Biz haber aldık. Ali'nin işi tamam bitmiş. Biz de bu askerin hakkından gelelim."

Şah Şems dedi:

"Öyle olsun."

Şemun lain dedi:

"Hemen yirmi bin er hazır olsun cenk edelim."

Kafirler cenk hazırlığını tamamladılar. İslâm askeri de bir dağa arka verip durdular. Küffar askeri gelip İslâm askerine mukabil olup cenk etmeye başladılar. Ömer Madikerib ve Sa'd Vakkas ve Halîd bin Velid dağı hisar edindiler, her gün dağdan inip cenk ederlerdi. Cenge başladıkları gün Ömer Madi meydana girdi askerden iki yüz kafiri cehenneme gönderdi. Akşam olunca iki yana ayrıldılar gece olunca karar eylediler. Sabaha değin İslâm askeri dua ve tazarru eylediler. Sabah olunca ezan

okuyup namaz kıldılar tesbih okudular. Atlarına bindiler iki asker bir yolda cenk harbi çalındı. Cenk erenleri cenge başladılar. İslâm askerinden Sa'd Vakkas ileriye gelip ok ve yay çıkarıp bir yüksek yerde durup ok attı. Her bir oku bir kafire vurdu. Tam altmış kafiri cehenneme ulaştırdı.

Şemun lain:

"Bunlar bizim askerimizi bir bir vururlarsa hep kırarlar. Hemen bir uğurdan hamle ola!" diye emreyledi.

Hemen yirmi bin asker bir uğurdan hamle eylediler. İslâm askeri iki bin asker idi. Birbirlerine hamle eylediler. Halîd bin Velid at sürüp küffar askerine hamle eyledi. Tam yüz elli kafiri cehenneme ulaştırdı. Baki asker dahi cenk ettiler. Ta ikindi vakti oldu İslâm askerinden iki yüz kişi şehadet şerbetini içtiler. Küffar askerinden bin yedi yüz kişi cehennem sarayına göçtü. Akşam oldu asker dönüp yerli yerine geldi.

Biz geldik İmam Ali hikâyesine...

Ki kuyu içinde devlerle cenk eder ve her ne kadar kırar ise devler de artar. Hazreti Ali gayet mahzun oldu aciz kaldı. Hakk Teâlâ'ya münacat eyledi:

"Ya Rab! Beni bu cenkten halas eyle" deyip ağladı.

O anda mağara yarılıp içinden bir dev çıktı başında altın tacı var. Bu devlere "ayrılın" diye seslendi. Hemen devler dağıldı. Bu altın taçlı dev ileri gelip:

"Es-selamü aleyküm ya Ali, ya veliyyallah" dedi.

Hazreti Ali selamı alıp:

"Sen kimsin?" diye sordu.

Bu dev cevap verdi:

"Ya Ali! Ben bu devlerin padişahıyım. Adım Raşit'tir. Devler cümle benim hükmümde idi. Babam ölünce bu tepelediğin bedbaht dev beni tutup bu mağara içinde hapsetti. Hem babam sağ iken babama hizmet eder ve hem bu devin bir kızı

var idi bana yavuklu idi. Babam ölünce kızı bana vermedi tutup beni hapsetti."

Hazreti Ali dedi:

"Ya Raşit, şimdi o devin kızı nerededir?"

Raşit dedi:

"Mağaradadır."

Hazreti Ali dedi:

"Ya Raşit, benim adımın Ali olduğunu nereden bildin?"

Raşit dedi:

"Ya Ali, sen bu bedbaht devi öldürdün. Benim bentlerim o zaman çözüldü. Ben halas oldum beni buraya Hazreti Muhammed gönderdi. Ben şimdi Medine'den geliyorum."

Yine tekrar parmak kaldırıp iman getirdi. Bu sözleri işitip şâd olan Hazreti Ali dedi:

"Ya Raşit, var o kızı getir."

Raşit gidip mağara içinde kapıyı açıp kızı getirdi. Gördü bir cemile kızdır ki ayın on dördüne benzer. Kız nikabını kaldırdığında Raşit'in aklı başından gitti.

Hazreti Ali kıza sual edip:

"Sen kimin kızısın?" dedi.

Kız cevap verdi:

"Dev Cürcan'ın kızıyım. Babam yirmi yıldır devlerin padişahıdır. Sen gelip babamı öldürdün. Cümle tılsım bozuldu ve biz garip kaldık."

Hazreti Ali dedi:

"Senin adın nedir?"

Kız dedi:

"Hatice'dir."

Hazreti Ali dedi:

"Ya Hatice gel Müslüman ol."

Hatice dedi:

"Ya Ali, benim bir hacetim vardır reva eyle, Müslüman olayım."

Hazreti Ali dedi:

"Hacetin nedir?

Hatice dedi:

"Babam beni bu Raşit'e yavuklu etti. Benim âşığım bir dev var idi. Bana cadılık eyleyip gövdemde kıl bitip hayvan gövdesi gibi oldu ve ben o zamandan beri ayıplı oldum. Eğer benim bu derdime derman edersen Müslüman olayım."

Hazreti Ali, Hatice'den bu cevabı işitince ism-i azam duasını okuyup kızın üzerine üfürdü. Kız titremeye başladı gövdesinde ne kadar kıl var ise döküldü. Sadece saçıyla kirpiği kaldı. Hatice hemen Müslüman oldu. Maksat tamam oldu Hazreti Ali kızı Raşit'e verdi. Hutbe okudu dua edip el yüze sürdüler ve buyurdu; ne kadar dev var ise gelip Müslüman oldular. Raşit devi Cürcan'ın tahtına geçirdi. Hazreti Ali üç gün üç gece devler içinde oldu.

Biz geldik Şehzâdelerin durumuna...

Üç nara işitince şâd hurrem oldular. Üç gün tamam oldu Hazreti Ali gelmedi. Şehzâdeler dediler:

"Ya Malik, hani senin gibi vefalı yâri ki, üç gün oldu babamız gelmedi. Hele elhamdülillah üç narasını işittik bu naradan sonra üç gün oldu gelmedi. Sen nice vefalı yârsin ki varıp görmeyesin. Zira söz tamam oldu. İşte üç gün geçti dördüncü gün oldu babamız gelmedi."

Hemen Malik Ejder mil üzerinden inip sabah vaktinde ata binip İmam Ali'nin gittiği yola gitti. O ağacın dibine geldi. Gördü ki sancak dikilmiş durur. İmam Ali kuyunun içine gitmiş, Düldül kuyunun kenarına gelmiş durur kuyuya bakar. Malik ejder dedi:

"Ey Düldül, Ali nerede?"

Düldül kuyuyu işaret etti. Malik ejder kuyunun ağzına yaklaşıp:

"Ya Haydar-ı Kerrar" diye seslendi.

Hazreti Ali, Malik Ejder'in sesini işitti, dedi:

"Şimdi bu devler bizimle ahdeylesin ki Muhammed ümmetini incitmeyeler."

Raşit dedi:

"Ahdolsun ki bunlardan Muhammed ümmetine ziyan değmeye."

İmam Ali, Raşit dev ile vedalaşıp kuyu içinde bir nara attı ki cemi Mağrip vilayeti zelzeleye vardı. Şehzâdeler babalarının sesini işittiler şâd hurrem oldular. Amma küffar askeri kedere gark oldular. Bu narayı İslâm askeri işitti gayet memnun oldular. Malik Ejder Allah'a şükürler eyledi.

Şah-ı Velayet bir anda kuyunun ağzına geldi. Malik Ejder seğirtip Hazreti İmam'ın elini öptü, ayağına düştü:

"Gazan mübarek olsun" dedi.

Ve dahi Şemun lainin İslâm askerine ne işler ettiğini haber verdi. Ömer Madi'nin ne erlikler ve Sa'd'ın ne hünerler işlediğini ve Halîd bin Velid'in ne hüner işlediğini ve İslâm askerinden iki yüz kişinin şehadet şerbetini içtiğini ve küffar askerinden bin yedi yüz kafirin cehennem sarayına göçtüklerini cümle ahvali bir bir takrir eyledi.

Hazreti Ali Düldül'e bindi yine sur yanına geldi. Şehzâdeler ve gözcü ve Kanber cümlesi surdan indiler. Babalarının elini öptüler.

Gözcü dedi:

"Yüz bin kere aferin sen pehlivana ki iki yüz bin kişi kuyu yanına dahi varmadan, cümlesi bir yaban içinde atlarıyla donlarıyla ateşte yandılar."

Gelip İmam Ali'nin elini öptü ve yine dedi:

"Ey Şah, gaza vakti şimdiden sonradır" deyip İmam'ın önüne düştü.

İslâm askerine azmeylediler. O kadar gittiler ki asker göründü Hazreti Ali bir nara atıp dedi:

"Ey kafirler, on sekiz bin âlemde Tanrı birdir ve Muhammed Allah'ın resulüdür."

Kafirler bu narayı işittiler durdukları yerde korktular, sanki cansız oldular ki İslâm askeri şâd oldular hemen atlarına binip küffar askerine hamle eylediler. Amma küffar askeri kılıçlarını kınlarına koyup atlarının eyerlerini aldılar. Şah Şems Mağribî öyle utandı ki memleketi gözünden düştü. Şemun kaçtı.

Şah Şems bu kez Kays vezire dedi:

"Ey vezir, has yine derman senden olur ve benim işimi sen buyurursun. Bu Ali bir keramet sahibi kişi imiş. Yine bize kerem eylesin. Bana ne ettiyse Şemun Yahudi eyledi. Nice edeyim amma sen kerem eyle, var o azize yalvar bizi dilek eyle umarız ki o keramet sahibi günahımızı affeyleye."

Kays biçare neylesin evvel sözü geçmedi idi. Kalkıp Hazreti Ali katına geldi amma Şah Şems duracak oturacak yer bulmayıp bikarar oldu. Hem utancından ve hem korkusundan. Kays vezir Hazreti Ali'nin huzuruna vardı. Tülbendini boynuna taktı ve gözleri yaşla doldu. Hazreti Ali tanıdı ki bu gelen Kays'tır. Gelip Hazreti İmam'ın dizini ve ayağını öptü yine kalkıp:

"Ya Ali, gazan mübarek olsun" dedi.

Hazreti Ali dedi:

"Ya Kays, hani bizimle kavliniz?"

Kays biçare utanıp dedi:

"Ya Haydar-ı Kerrar, on sekiz bin âlemde ne varsa size malumdur. Ben ne diyeyim ki siz onu bilmeyesiniz" deyip zari zar ağladı.

Hazreti Ali de ağladı ve dedi:

"Ya Kays, hikâye nice oldu?"

Kays dedi:

"Ya Emiru'l-Müminin Şemun lain evvel âhir sizinle sulh etmek istemedi ve benim Müslüman olduğum ona hoş gelmedi, bana düşmanlık etti ve Şah Şems'i de o habis yanıltti, şimdi huzurunuzda günahkar oldu. "Vezir ki hilekâr ola, Padişahın işi harap olur." Ve sizin kerametiniz zahir oldu. Şah Şems de o ahd üzere sabit kademdir. Şemun lain kaçtı. Ey izzetli sultanım! Şah Şems şimdi o mertebe utanmıştır ki, ne ölüdür ne diridir, yer delinse yere girerdi, amma bir şeyler ümit eder cenabınızdan."

Hazreti Ali:

"Nedir ya Kays?" dedi.

Kays sözlerine devamla dedi:

"Şah Şems der "işittim ki o Şah-ı Merdan bir keramet sahibi devletmiş aman diyeni öldürmezmiş ve Müslüman olana kıymazmış" deyip şimdi kerem lütfuna bağlanmıştır, amma ya Ali ben kulun kefil olurum ki Mağrip vilayeti ve köyleri hep Müslüman olalar."

Hazreti Ali dedi:

"Ya Kays, şimdiden sonra ne minnet var."

Kays bu cevabı işitince dedi:

"Ya Sultanu'l-Arap, ben bizzat senin elinde Müslüman oldum. Efendimsin, kulunum bana ne gam. Ben senin kendi kulun olduğum için o kişiye rica etmeye geldim yani beni sizin kulunuzdur diye size gönderdi, ben Şems'in sözüyle geldim" deyip üzengisine sarıldı ve ayağını öpüp ağladı.

Kays bu kadar tazarrular eyleyince Hazreti Ali, Şah Şems'in suçunu bağışlayıp dedi:

"Ya Kays, sözün başım üstüne, sen benim dostumsun dost hatırı düşman suçunu bağışlamak revadır."

Kays tekrar Hazreti Ali'nin elini ve ayağını öptü. Hazreti Ali de Kays'ın boynunu öptü. Kays şâd hurrem oldu. Şah Şems'e gitti. Şah Şems, Kays'ın geldiğini görünce şâd hurrem oldu, karşılayıp Kays'ın elini ayağını öptü:

"Vefalı sen imişsin" dedi haber sordu.

Kays bir bir haber verdi. Şah Şems cevabın neticesini öğrenince tülbendini boynuna takıp yayan, yalın ayak oldu ve Şah Şems'in şehrinde olan kişiler gördüler ki Padişahları nice eylemiş onlar da öyle edip Hazreti Velayet huzuruna geldiler. Otuz bin adam bu vasfa tazarru ve temenna ettiler. Şah-ı Merdan da Düldül'den indi. Şah Şems gelip Hazreti İmam'ın mübarek elini öptü ve ayağına düştü karşısında hizmetçi gibi el kavuşturup durdu. O kadar gözyaşı döktü ki, yeryüzüne revan oldu. Şah-ı Velayet, Şah Şems'in bu kadar ağladığını görünce Şah Şems'i ileriye çağırıp evvel iman arz eyledi, ondan sonra da elini boynuna bıraktı ve kucaklayıp:

"Ya Şah Şems, gam yeme devlet ve saadete eriştin ve iki beladan kurtuldun, biri ejderha biri cehennem idi. Şimdiden sonra bizimle kardeş oldun" deyip bağrına bastı ve suçunu affetti.

Baki asker de gelip Hazreti Ali önünde Müslüman oldular. Ve her bir şehre birer sahabe gönderdiler, bir adam da Şah Şems gönderdi cümlesi dört yüz on dört pare kale idi. Cümlesi gelip Müslüman oldular.

Hazreti Ali dedi:

"Ya Şah, Şemun lain nerededir?"

Şah Şems dedi:

"Ya Şah-ı Velayet, haberim yok iken kaçmış amma ben onu bulurum."

Ravi şöyle rivayet eder ki:

Bu Mağrip vilayetinde bir kale var idi adına Ranca derler idi. O kaleyi Süleyman Peygamber yapmıştı. Meğer Şemun Yahudi o kaleye kaçmıştı. Şah Şems, Şemun'un orada olduğunu haber aldı. Hemen kale dizdarına haber gönderdiler, nâmede dedi ki:

> "Sana mektup varınca Şemun Yahudi'yi tutup elini ayağını bağlayıp getiresin."

O da tutup boğazına demir takıp Şah Şems'in huzuruna getirdi. Şah Şems, Şemun Yahudi'nin yüzüne tükürdü ve dedi:

"Ey hain, evvel âhir benim yüzümü kara eyledin."

Şemun dedi:

"Neyledim? Eğer ben onu o zaman kaleye koyaydım varıp ejderhayı öldürmezdi."

Şemun Yahudi'nin yüzüne bir kaç tokat ve boynuna birkaç tekme vurup, hemen Hazreti Ali'ye gönderdi. Şemun Yahudi eli ayağı demirli olarak Ali huzuruna gelince Şah-ı Merdan dedi:

"Ey lain, hani benim askerimden olan bunca kişiler ve hani benim bunca emeklerim ve ben Medine sultanına ne cevap vereyim, huzuruna varınca ki iki yüz ashap öldüresin ve bunca işler edesin bre melun!..."

Yahudi Şemun dedi:

"Ben öldürmedim."

Şah-ı Merdan dedi:

"Ya kim öldürdü?"

Şemun hiç tınmadı. Malik Ejder dedi:

"Ya İmam, bu melunu böyle ne söyletirsin, öldürmezsin?"

İmam Ali dedi:

"Ey Malik, kafire evvel hüccet vaciptir evvel hüccet edelim eğer imana gelirse febiha."[196]

Malik Ejder:

"Ey melun imana gel ki Hazreti İmam günahından geçsin" dedi.

Şemun dedi:

"Elli yıldır ben sanem kuluyum şimdi Samet kulu olamam."

Hazreti İmam, Malik'e işaret eyledi hemen eyere gelip me-

[196] Febiha: Ne hoş! Ne iyi!

lun Yahudi'ye bir kılıç vurdu ki kellesi iki parça olup canını cehenneme gönderdi. Şemun'un geberdiğini Şah Şems işitti gayet sevindi. O gün akşam oldu Şah Şems, Hazreti Ali'ye ziyafet edip envaı türlü yiyecek hazırlattı. Emrolundu cümle gaziler gelip yemek yediler. Elhasıl üç gün bu şekilde ziyafet olundu. Dördüncü gün Şemun'un hazinesini ve cümle malını Hazreti İmam'ın önüne getirdi. Kendi de Şah-ı Merdan'a yüz bin altın ve her kişiye bin altın verdi. Ve hem Şemun Yahudi'nin on bin altını var idi onu da İmam Ali'nin önüne getirdi. Hazreti Ali beş binini gazilere verdi. Beş binini Medine mücavirlerine[197] alıkoydu. Kays vezir de bir ziyafet eyledi ki vasfa sığmaz. Emirzâdelere onar bin altın verdi, on bin altın Hazreti Ali'nin önüne koydu. Elini ve ayağını öpüp özür diledi.

Maksat tamam oldu başladılar göç hazırlığına. Sabah oldu güneş Albiruz dağından alem dikti. Hindî casus Rum askerine casusluk eyledi ve Mağrip Padişahı dergahını topladı Mağrip tarafına revan oldu. Şah-ı Velayet Mağripten Maşrığa azmeyledi. Kös-i sultani vuruldu İslâm askeri arkasına geldi. İslâm askeri Maşrığa ve Mağrip askeri Mağribe revan oldular.

Şah-ı Velayet yola girince Şah Şems ve Kays da gidip üç konak yer gittiler. Üçüncü menzile vardı Hazreti İmam, Şah Şems'i davet edip dedi:

"Ey Şah, Mağrip taht-ı hükümetinde ne kadar il memleket varsa yine sana mukarrer olsun ve sen bizim kardeşimiz ol ve Kays yine vezirin ve o gözcü ki bizim ile yoldaşlık eyledi, onu da bir mansıba eriştir ve her şehirde bir mescit yapın, beş vakit ezan okuyup cemaatle namaz kılın ve bizimle bir adam gönderin gelsin, bir ehl-i ilim adam verelim bu Mağrip diyarına getirsin pak cemaat eylesin ve her yerde Cuma mescidi bina eyleyin. Bizim sizden temennimiz budur ki İslâm'a rağbet edesiniz."

Şah-ı Mağrip de Şah-ı Velayet her ne dediyse kabul edip

[197] Mücavir: Yurdunu ve diyarını terk ederek zamanını Harameyn'de ibadetle geçiren.

"başım üstüne" dedi. Ondan sonra Hazreti Ali, Şah Şems'e ve Kays'a destur verdi onlar Mağribe ve bunlar Medine'ye geldiler. Varmalarıyla gelmeleri dört ayda hasıl oldu.

Selametle Medine'ye yakın geldiler ki, bir konak yer kaldı. Hazreti Ali, Ömer Madi'yi Medine'ye müjdeci gönderdi. Ömer Medine'ye geldi, İmam Ali'nin evine gelip muştuladı. Ondan Muhammed Aleyhisselam'a muştuladı ve cümle ashaba haber verdi. Cümle ashap karşıladı. Medine'ye geldiklerinde şehir içinde Resul Aleyhisselam'la buluştular Hazreti Ali Düldül'den inip Hazreti Resul'ün mübarek elini öptü. Resulullah da Ali'nin yüzünden öptü ve bağrına bastı. İmam Hasan ve İmam Hüseyin radiyallahuanh gelip dedelerinin mübarek elini öptüler. Dahi her birinin hal hatırını sual buyurdular ve Hazreti Ali gelip Resulullah mescidine kondu. Ganimet malını Hazreti Resul'e arz eyledi. Orada olan mücavirlere kısmet ettiler. Kısmet işi tamam olunca Resulullah Mağrip'te olan kıssayı sual eyledi. Hazreti Ali bir bir beyan eyledi ve "Ashaptan iki yüz kişi şehit oldu" dedi. Hazreti Sultan mahzun oldu. Onlara da ganimet malından hisse çıkardılar. Ruhları için hatmi şerif okuyup dua eylediler. Hısımlarıyla, "El hükmü lillah"[198] dediler. O da tamam oldu. Hazreti Resul, İmam Ali'ye âferinler eyledi.

Ashap:

"Ya Resulallah! Hakk Teâlâ bizi İmam Ali'den ayırmasın!" dediler.

Ve cümle Medine halkı gelip:

"Ya Ali! Gazan mübarek olsun!" dediler.

Ebu Ubeyde bin Cerrah[199] ve Mikdad bin Esved ve Zübe-

[198] El hükmü lillah: "Hüküm Allah'ındır" manasına başsağlığı dileği.

[199] Ebu Ubeyde bin Cerrah: Hicretten kırk yıl önce Mekke'de doğdu. Hz. Peygamber'in İslam'a davete başladığı ilk günlerde Müslüman oldu. İkinci Habeşistan Hicret'ine katıldı. Ancak bir müddet sonra Mekke'ye döndü. Daha sonra Medine'ye hicret etti. Hz. Peygamberle birlikte bütün gazvelere iştirak etti. Bedir Gazvesinde düşman saflarında bulunan babasına karşı savaştı, Uhud Gazvesinde İslâm ordusu dağıldığı zaman Resûlullah'ın etrafından ayrılmayan on dört kişi arasında o da vardı. Mekke fethinde Hz.

yir bin Avvam ve Abdullah Yemenî ve Sa'd bin Ubade[200] ve Abdullah bin Mesud ve Enes bin Malik Ejder[201] radiyallahuanh cümlesi gelip İmam Ali'den kılıç kuşandılar.

Kıssa da burada tamam oldu.

Peygamber'in önünde şehre girdi. Medine'ye gelen Yemenlilere İslamiyet'i öğretmek üzere görevlendirildi. Hz. Peygamber'in vefatı üzerine aralarında Ebü Bekir ve Ömer'in de bulunduğu bazı sahabeler Ebû Ubeyde'ye halife olarak biat etmek istediler. Fakat Ebû Ubeyde, bu göreve Hz. Ebû Bekir'in layık olduğunu söyleyerek teklifi kabul etmedi. Hz. Ebû Bekir devrinde Suriye bölgesine gönderilen ordulardan birine kumandan tayin edildi. Hz. Ömer tarafından bu bölgedeki orduların başkumandanlığına getirildi. Ebû Ubeyde fethedilen yerleri Hz. Ömer'in valisi olarak hayatının sonuna kadar idare etti. Veba salgınında Amtâ köyünde vefat etti ve oraya defnedildi. Uzunca boylu, zayıf yapılı, seyrek sakallı olan Ebû Ubeyde, Uhud Gazvesinde Hz. Peygamber'in yüzüne batan miğfer parçasını dişleriyle çıkarırken iki ön dişi çıkmıştı.

[200] Sa'd bin Ubade: Hazrec kabilesinin kollarından Sâideoğulları'nın reisi olup yüzme ve iyi ok atma becerilerinin yanında okuma yazma bildiği için "kâmil" denilen kişilerdendi. İslâmiyet'i kabul eden ilk Medinelilerden biridir. İkinci Akabe Biatı'na katıldı ve Resûl-i Ekrem'in seçtiği on iki nakib arasında yer aldı. Resûl-i Ekrem'in vekili sıfatıyla Medine'de kalması sebebiyle katılamadığı Bedir hariç bütün gazvelere iştirak etti. Muhacirleri devamlı gözeterek onlara evini açtı. Sa'd, Resûl-i Ekrem'in istişarede bulunduğu sahâbîden biridir. Hicri 14 (635) veya 15 (636) yılında Dımaşk civarındaki Havran'da vefat etti.

[201] Enes bin Malik: Hicretten on yıl önce doğdu. Resûlullah'a on yıl hizmet ettiği için "Hâdimü'n-Nebî" lakabıyla anıldı. Hz. Peygamber Medine'ye hicret ettiği zaman henüz on yaşında, okur yazar ve zeki bir çocuk olan Enes'i annesi veya üvey babası, Resûl-i Ekrem'in hizmetine verdi. Enes bin Mâlik Hz. Peygamber'in vefatına kadar on yıl onun hizmetinde bulundu. Resûl-i Ekrem'in terbiyesiyle yetişen Enes O'nunla birlikte Hudeybiye Antlaşması, Hayber seferi, Umretü'l-kazâ, Mekke'nin fethi, Huneyn Gazvesi, Tâif Muhasarası ve Vedâ haccında bulundu. Yaşının küçüklüğü sebebiyle savaşçı olarak katılamadığı Bedir Gazvesinde de Hz. Peygamber'in yanından ayrılmadı. Resûl-i Ekrem'in vefatından bir müddet sonra Hz. Ebû Bekir Enes'i Bahreyn'e vergi tahsildarı olarak gönderdi. Hz. Ömer devrinde Basra'ya vali tayin edilen Basralılara namaz kıldıran, hadis ve fıkıh okutan Enes bin Mâlik bir müddet Dımaşk'ta kaldı; daha sonra Basra'ya yerleşti. Emevî halifelerinin çoğuna yetişen Enes, Haccâc'ın zulmüne uğrayanlardan biridir. Basra'da vefat eden sahabelerin sonuncusu kabul edilen Enes Hicri 93 yılında 103 yaşında vefat etti.

Bu gazada; üç biraderler İmam Hasan, İmam Hüseyin ve İmam Muhammed Hanife radiyallahuanhüm üç yol ağzına geldiklerinde her birisinin bir yolu tercih edip gitmeleri ve bu yolda vaki olan cenklerden İmamzâde Muhammed Hanife'nin vukuatı beyan olunur.

Hudavendân-ı ahbâr ve nâkilân-ı âsâr şöyle rivayet ederler ki:

Muhammed Hanife on beş yaşına girdiğinde Arap ureba içinde pehlivanlık ve bahadırlık bakımından ona denk hiç kimse yoktu. Her türlü kahramanlıkta Muhammed Hanife bilinir oldu. Emiru'l-Müminin Ali yüzüne bakıp:

"İlahî! Bu pehlivanı sana emanet ettim. Sen nazarlardan sakla!" diye münacat ederdi.

Bir gün Muhammed Hanife'nin hatırına bu geldi ki:

"Ben on beş yaşıma geldim cihanda kimse bana mukabil olmadı" deyip gönlü istedi ki bir yabana gide bir ava çıka. Belki bir kafir askerine rastlaya da kendini tecrübe eyleye. Zira o Gazanfer Kafir cenginde bir kere kendini sınamış idi. Yine hatırı meyledip hemen at arkasına gelip harp mühimmatını kuşandı. Yola koyulup Medine dışına çıktı ki çöl tarafına gide. O sırada pederi Emiru'l-Müminin Ali'ye rastladı. Pederi gördü ki Muhammed Hanife'nin yüzünde pehlivanlık eseri ayın on dördü gibi parlar.

"İlahî! Ben bu yiğidi sana emanet ettim yavuz gözden ve

yavuz dilden sen sakla" diye dua ettikten sonra kendisine yönelip nasihat eyledi.

"Ey ciğerparem, ırak gitme tez gel, sana bir elem erişmeye. Zira cihanda benim düşmanlarım çoktur."

Muhammed Hanife:

"Canım babam, biraz sahrayı temaşa edeyim hatırım teselli olsun inşallah yine gelirim" deyip destur aldı.

Biraz sahra tarafına yürüdü:

O sırada İmam Hasan ve İmam Hüseyin radiyallahuanh da pederleri Hazreti Ali huzuruna gelip izin istediler ki Muhammed Hanife ile seyre gideler. Hazreti Ali bunlara da izin verip çok nasihat eyledi.

Bunlar:

"Canım baba, her ne ki buyurdunuz başımız üzerine" deyip yola koyuldular.

İmam Ali artlarından bakıp benzi bozuldu bir başka türlü oldu ve yüreği kaynayıp:

"İlahî! Ben bu pehlivanları sen lütuf sahibi padişaha emanet ettim" deyip niyaz eyledi.

Şehzâdeler Muhammed Hanife'nin ardınca giderken İmam Hasan dedi:

"Bizim biraderimiz Muhammed Hanife cesur pehlivandır. Cümle âleme meşhur oldu ki Arap ureba içinde dengi yoktur. Şimdi lazım odur ki biz Muhammed Hanife ile bir kez sefere gidelim ta ki bahadırlığı ve şecaati nicedir görelim."

İmam Hüseyin de "hoş ola" dedi. Muhammed Hanife'ye yetişip yoldaş olup gittiler. Amma ellerine hiç av geçmedi. Ta ikindi vakti oldu. Perişan oldular Hazreti Hasan dedi:

"Ey biraderler, babamızın bize nasihatini duydunuz. 'Cihanda bizim düşmanlarımız çoktur. Irak gitmeyin. Endişem odur ki bir olmaz yerde bir iş ola,' dedi. Benim hatırım öyle diler ki yine şehre dönelim."

Muhammed Hanife dedi:

"Ey biraderler, biz Emiru'l-Müminin Ali evladıyız. Medine'den ava gidip yine şehre eli boş dönelim bize gayet ar değil midir? Eğer dönerseniz siz bilirsiniz. Ben eli boş dönmem."

Biraz daha ileri gittiler etrafı temaşa kıldılar. O kadar gittiler ki orada önlerine üç yol peyda oldu. Her biri bir yola durdular. Şaşırmış vaziyette bakınırlarken gördüler ki bir yapı var. Hemen yapının önüne geldiler gördüler ki bir mermer direk var bu direğe yazmışlar ki:

> "Bu makama gelen! Bu yazı ile amel edesin. Şimdi bu yolların hâlini bilmek dilersen şöyle malum ola ki: Eğer sağ yola giden selamet gele, orta yola giden ya gele ya gelmeye, sol yola giden hiç gelmeye."

demiş.

Bu yazıyı okuduklarında İmam Hasan dedi:

"Bu gelmeyen yola ben gideyim. Zira yaşça ben sizden büyüğüm. Bu bela yolu ben ihtiyar edeyim."

İmam Hüseyin dedi:

"Canım biraderlerim bilirsiniz ki ben küçük kardeşinizim bana hizmet revadır. Büyük kardeşimizsin, selamet yolu siz ihtiyar edin. Bu musibet yolu bana verin göreyim bu yolda ne hikmet var."

Muhammed Hanife de kardeşlerini dinledikten sonra dedi:

"Ey biraderlerim sizden bir dileğim var. Muhammed Mustafa hakkı için ve Aliyye'l-Murtaza hakkı için ve Fâtımatü'z-Zehra hakkı için ve Kur'an-ı Mecid hakkı için bu musibet yolu bana verin ki göreyim ne hikmet vardır."

Bu kadar ahdi görüp Şehzâdelerin ikisi bu musibet yolu Muhammed Hanife'ye verdiler. Amma pederleri Ali'den korkarlar, zira bilirler ki bu bela yoluna gönderdiler, ama bu işten pek de memnun kalmadılar. Muhammed Hanife ileri gelip İmam Hasan ve İmam Hüseyin'i öpüp kucakladı.

"Ey canım biraderler ben bu yola gideyim eğer selamet ge-

lirsem ne hoş, gelmezsem bana âhiret hakkını helal edin ki günahıma vefa etsin âhirette bana şefaat etsin, zira ben Muhammed Mustafa'nın lisanından işittim ki kıyamet günü pek çetin olup o gün babam İmam Ali şarab-ı tuhurun sakiliğini edecektir. O gün bana şefaat eylesin. Ve anam Hanife Hatun'a da benden selam edesiniz, elini öperim benim emdiğim sütü bana helal etsin. Âhirette kınanmışlardan olmayayım. Ve Hazreti Resulullah'a da benden selam edin. Benim için mübarek hak-i paye[202] yüzler sürüp diyesiniz ki o sultana; O'nun aşkına din yolunda gazalar edeyim ve O'nun dinine rağbet etmeyenlerle cenk edelim ya imana getireyim, ya O'nun aşkına şehit olayım. Üzerimden hüsnü nazarlarını ve himmeti alilerini eksik etmeyeler. Ve dahi bir amanım da budur ki: Medine'de ashaba benden selam edip tuz ekmek hakkını helal eylesinler" deyip İmam Hasan ve İmam Hüseyin'i kucaklayıp öptü ve bir zaman ağlaştılar gözlerinden yaş sel gibi aktı. Sonra İmam Hasan, Muhammed Hanife'nin firkati sebebiyle bu şiiri okudu:

Hasan'ın Şiiri

Ey canım biraderler elveda
Ey yiğit sevgili yârim elveda

Ey yüzü gül kameti şimşâd-ı şâd
Vermedi bu dehr-i bed-girdar dâd[203]

Nidelim çün ihtiyar elde değil
Allah'a ısmarladık ey yüzü gül

Sağ selamet gelesin şad olalım
Vuslat ele gele ve hoş olalım

Mucize-i Mustafa ya pehlivan
Yardımcın olsun Kerim-i Müstean

[202] Hak-i Paye: Ayak toprağı.
[203] Ey gül yüzlü ve fidan boylu
Bu kötü huylu felek mutlu etmedi

İmam Hasan bu ayrılık şiirini söyleyince İmam Hüseyin de başladı bu vefasız dünyanın hâlinden şikayete ve Muhammed Hanife'nin firkati sebebiyle bu veda sözlerini yana yana söyledi:

Ya Rab bu köhne han ki kainat imiş
Ahde vefa etmeyici ger bî-sebat imiş

Bu dem yüzüne güler, yüz türlü hile eder
"Vefa edem" dediği hayalat imiş

"Ah" ki bu çark-ı bîvefa neler eder müdam
Sihr u efsun mekr u makal hadisat imiş

Bir kavline karar yok hilekârdır
Bir yerde yonga ki kalır nebat imiş

İmam Hüseyin bu nükteyi beyan eyledi. Gözlerinden yaş revan olup gam-ı hicrandan ne Muhammed Hanife'yi gönderebilirler ne dönebilirler. Muhammed Hanife de başladı bir nükte beyan eyledi ve bu derd-i hasretten inledi.

Münacat-ı Muhammed Hanife Radiyallahuanh

Ey kadir-i ilahî pür-kemal
Ey kerim-i la-yezal ey padişah

Sen kerim-i lem yezelsin ey kadîm
Sen basîr-i bî-bedelsin ey rahîm

Doğrulttum yüzümü sen Hâlık'a
Bilirim hak padişahsın mutlaka

Kim ki sana özünü teslim eder
Mal ve mülkü dünyada nider

Nefsimi ısmarladım sana bugün
Hükmüne "inna ileyhi raciun."

Muhammed Hanife bu münacatı tamam eyledi ve:
"Ey gözüm nurları veda vaktidir, akşam oldu, sizi Allah'a

emanet ettim" deyip atını çöl tarafına döndürdü. "Bismillah" ile revan oldu.

İşte bunların her biri bir yolu ihtiyar edip gittiler ve bu yollarda her biri bir gaza eyledi. Bu gazaları birbiri ardınca beyan oluna inşallah Teâlâ.

Ta ki bir aşkla Muhammed Mustafa Aleyhisselam'ın münevver mutahhar ruh-ı şeriflerine salavat veresiniz. "Allahümme salli ala Muhammedin ve alihi ve sahbihi ecmain."

Şimdi geldik sol yolu ihtiyar eden Muhammed Hanife hikâyesine. Kardeşlerine vedadan sonra yola çıkıp gitti. Üç gün yol yürüdü. Ta üçüncü gün akşam erişti ki, karşıdan bir yeşillik göründü. Muhammed Hanife: "Hele akşamdır bir münasip yerde karar edeyim yarın inşallah Hak buyurursa öyle edeyim" deyip atını yoldan sapa bir mugeylan ağacına bağladı. Kendi biraz yatıp uyudu. Ta ki sabah oldu. Maşrık canibinden güneş doğdu.

Maşrık padişahı murat eyledi ki geçip tahtında otura. Ferraşlar[204] kırmızı yaygılar serdiler yoluna.

Seher vakti o sultan-ı maşrık
Emretti yine atlandı asker

Ki baştan başa altın eyerler
Getirdiler yine kızıl alemler

Yayıldı yeryüzüne kademler
Erişti rahmet-i bârî cihana

Hemen azmetti güneş asumana
Bu sözler de sona erdi nâgâh

Uyandı bargâh-ı Şehinşah
Çün gördü âlemi ki ruşen olmuş

[204] Ferraş: Hizmet gören. Yatak, kilim seren, süpüren.

Sanasın yeryüzü gülşen olmuş

İmamzâde uykudan uyandı. Çevre yanına nazar eyledi.

"Eğer bu yolda bir hikmet var ise bu yeşillik içindedir" deyip tez atına binip sürdü.

Gördü ki bir hurma bahçesidir. Çayır çimen ve akarsu ve hurma ağaçları dibinde türlü türlü çiçekler ve ağaçlar bitmiş. Türlü türlü kuşlar tesbih okurlar.

Emirzâde:

"Her ne hikmet var ise işte burada olsa gerektir" deyip bu çığıltıya bir zaman kulak verip dinledi.

"Bu yer o yerdir ki her kim bu yola gelir selamet çıkamaz dedikleri bu imiş" diye düşündüğü esnada bir çadır gördü kızıl atlastan. Sicimleri ibrişimden ve çivileri altından.

Emirzâde:

"Her ne varsa bu çadır içindedir" deyip ileri yürüdü.

Gördü ki bu çadırın perdesi var, kapı üstüne çakılmış. Kamçıyla perdeyi kaldırıp yere attı. Gördü ki çadır içinde bir Pîr oturur altın taht üstünde. Emirzâde yaklaşıp selam verdi. Pîr gözlerini açıp baktı ki bir yiğit durur, dedi:

"Sen Muhammedî misin? Selamın onun selamına benzer."

Şehzâde dedi:

"Evet, Muhammedîyim."

Pîr dedi:

"Gel puta secde eyle. Eylemezsen başını keserim."

Şehzâde bu sözü işitti baktı çadır içinde yüz yirmi put var. Hemen atından inip o putlara baktı gördü ki bir put var gayet büyük ve kıymetli taşlarla bezenmiş. Hemen o büyük putu yere çaldı. Put kırıldı başı gövdeden ayrıldı. Sonra Emirzâde ileri varıp diledi ki o Pîr'i öldüre. Pîr belirsiz oldu.

Şehzâde:

"Ey melun nereye gittin? Dev misin cadı mısın nereye gittin?" deyip çadırın ardına dolaştı.

Gördü ki kendi geldiği yola gider. Pîr de kılıcını çekmiş ardından gelir görünce hemen Şehzâde'ye hamle eyledi. Şehzâde, Pîr'e hamle eyledi ki vura. Pîr gördü ki bu pehlivana cevap veremez. Yalvarıp dedi:

"Dinin hakkı için ardımca gelme."

Şehzâde işitti, döndü. Hemen Pîr kaçtı. Şehzâde bir ağaç dibinde oturdu. Bir zaman bekledi.

"Nereye gitti? Gelir mi gelmez mi?" diye düşüncede iken gördü ki orman içinden toz belirdi.

Davul ve nakkare[205] sesleri ayyuka çıktı. Şehzâde bu hâli görüp yerinde durdu.

"Gördün mü o Pîri öldürmedim benim üzerime ne bela getirdi" deyip hemen atına binip gelen askerin yoluna çıktı.

Asker gördü ki yolu bağlamış hemen bir aslan gibi durur.

Pîr dedi:

"Niçin hamle etmezsiniz?"

Asker dedi:

"Nice varalım bir ejderhaya benzer. Varana mecal vermez öldürür. Bu kadar cesaretimiz yok ki varabilelim. Eğer sen varabilirsen var."

Pîr dedi:

"Ben varayım göreyim ne kişidir."

Varıp gördü ki o putu kıran kişidir. Askerin yolunu bağlamış durur. Bu asker tamam yirmi bin adamdır. Muhammed Hanife tek başına durur. O Pîr Emirzâde'nin yanına gelip:

"Ey yiğit sen yalnız tek başınasın yanında yoldaşın yok. Burada yirmi bin kişi vardır her birisi bir bahadır pehlivandır, yüzlerini bin ere vururlar. Sen bir garip kişisin, bizim ile mukabil olup iş beceremezsin. Gel şimdi bizim putlarımıza secde

[205] Nakkare: Bir tür davul.

eyle ta ki bizim elimizden kurtulasın" deyip hayli herze ve hezeyan söyledi.

Emirzâde dedi:

"Ey Pîr ben o kişinin oğlu değilim ki kafirden korkup puta secde edeyim yahut sen melun köpeğin sözünden çekinem."

Hemen atını meydana sürdü ve dedi:

"Kim ki ölüm arzu ederse meydana gelsin. Ey Pîr askerine söyle cenk eylesinler."

Pîr bağırdı:

"Ey asker Lat Mehmelat'tan utanmaz mısınız? Niçin varıp cenk etmezsiniz hey" dedi.

Meğer Pîrin ardında, ömür günü tükenmiş bir pehlivan var idi onu çağırıp dedi:

"Ey pehlivan Lat Menat senden razı olsun tez var şu yiğidi tut getir."

Kafir harp aletini eline almış Şehzâde'ye karşı geldi. Şehzâde kendince düşündü; "Bu kafiri bir hileyle öldüreyim ki bu asker korka." Hemen atına binip kafir dahi Şehzâde'ye hamle eyledi. Bu gelen kafirin adına Tayfur derlerdi. Yirmi beş arşın boyu var idi. Şehzâde'ye hamle edip bir gürz indirdi. Şehzâde elinden alıp yere attı. Kafir süngü havale eyledi. Onu da savdı. Kılıç havale eyledi. Şehzâde onu da kamçı ile savdı. Hamle sırası Şehzâde'ye geldi. Bu kafiri kuşağından tutup yere çaldı hemen atından inip eline yapıştı kopardı bir yana attı ve bir uyluğunu kopardı bir yana attı ve başını kopardı ayağıyla bir tekme vurdu ta asker içine yuvarlandı. Bir kafirin atına değdi at yıkıldı. Kafir at altında kaldı canı cehenneme gitti.

Ve dedi:

"Ey Pîr elimizden gelen budur."

Şehzâde atının başını çekip durdu ve dedi:

"Hani bir kanına susamış var mı gelsin?"

Emirzâde'den bu heybeti gören askerin hiç mecalleri kal-

madı ki meydana gireler. Pîr askerden ilk gördüğü pehlivana dedi:

"Yürü şu oğlanı tut katıma getir, ta ki ona sorayım ne kişidir ve kimin oğludur."

O da bir bahadır kafir idi adına İmlak derlerdi, otuz arşın boyu var idi, dedi:

"Varayım tutup katına getireyim."

Atını sürdü ve dedi:

"Hey sen burada ne durursun?"

Emirzâde dedi:

"Kulağım işitmez yakın gel ki göreyim ne dersin."

Kafir ileri gelip:

"Sen kimsin?" dedi.

Emirzâde dedi:

"Ali bin Ebi Talip oğluyum."

Kafir dedi:

"Nereden gelip burada bunca iş işledin. Burada ben İbn-i Kilâb[206] olayım. Sen burada bunca iş edesin, şunun gibi pehlivanı horluk ile öldüresin. Yanına kalır mı sanasın. Şimdi canını elimden nasıl kurtarırsın?"

Bunun gibi biraz laf vurdu. Emirzâde dedi:

"Ey İmlak benim atam ki Hazreti Ali'dir. Ondan işittim ki Kilâb, Hazreti Hamza ile cenk eylemiş. Hazreti Hamza, Kilâb'ı yere vurmuş beli kırılmış ırgata binemez olmuş. Hamza elinde Müslüman olmuş. Sen o Kilâb oğlu değil misin?"

İmlak dedi:

"Evet, ama benim babam akılsız imiş kendi kendini ele vermiş amma benim yeminim var ki varayım Hamza'yı öldüreyim. Benim ne kişi olduğumu, Arap ureba içinde bilirler. Şimdi sana da bildireyim."

Emirzâde dedi:

"Ey İmlak sana bir şey sual edeyim onu bana söyle."

[206] Kilâb: Köpekler demektir. İbn-i Kilâb ise, köpeklerin oğlu.

Kafir dedi:

"Ne dersin?"

Emirzâde dedi:

"Her kişi atası dininde ölmek pek değil midir? Gel şimdi, "Tanrı birdir ve Muhammed hak peygamberdir" de. Ta ki benim elimden kurtulasın."

İmlak dedi:

"Ey dilaver benim atam dedem akılsız kişiler imiş varıp Hamza'ya uyup yoldaş olmuşlar "Tanrı birdir" demişler. Benim otuz putum vardır cümlesi benim tanrımdır. Birine tanrı diyeyim yirmi dokuzuna ne cevap vereyim."

Emirzâde dedi:

"Melun, hata söyledin on sekiz bin âlemler içinde Tanrı birdir. Ey habis, senin hiç aklın yok imiş. Atan akıllı imiş ki imana gelmiş."

İmlak lain gazaba gelip Emirzâde'ye süngü havale eyledi. Emirzâde süngüyü tutup öyle çekti ki kafir sersem oldu. Süngüyü yabana atıp kafirin kuşağından tutup yere çaldı. Tez atından indi göğsüne kondu. Hançerini çıkardı ki başını kese. Hemen hüccet aklına geldi ve dedi:

"Ey kafir, "Tanrı birdir ve Muhammed hak Resuldür" de canını sana bağışlayayım."

İmlak gördü ki aman vermez öldürür, naçar olup Müslüman oldu amma içinden münafıklığı gitmedi. İmlak iman ettiğini söyleyince, Emirzâde üzerinden kalktı atına binip küffar askerine hamle eyledi. İmlak o Pîr katına vardı ona Katran derlerdi. Dedi:

"Ey Katran, gel bu yiğitten vazgeçelim yalandan dinine girelim ondan sonra bunu şehre iletiriz hile ile öldürürüz. Yine dinimiz elimizdedir."

Katran dedi:

"İyi dedin çünkü düşman gücüyle ele girmez bari müdara[207] ile ele gireydi."

Katran ile İmlak ittifak ettiler.

Katran dedi:

"Ey İmlak sen nice ettin ki onun dinine girdin?"

İmlak dedi:

"Tanrı birdir ve Muhammed hak peygamberdir" deyip yalandan Müslüman oldum sen de öyle et. Şehzâde'yi davet edip "her ne kadar Müslüman olmadık adam var ise hep gelip Müslüman olsunlar" deyip şehre götürelim. Ondan sonra ona bir iş edelim ki helâk ola."

Sonra İmlak ve Katran, Emirzâde huzuruna geldiler. Katran da yalandan Müslüman oldu amma içinden münafıklığı gitmedi. İmamzâde'ye hile tedariğinde oldular. Sonra İmamzâde'yi şehre davet ettiler. Askerle şehre geldiler. Katran, Emirzâde'yi tahtına geçirdi. İmlak ve Katran ayakta durup hizmet eylediler. Ondan sonra İmlak ile Katran dışarı çıkıp müşavere eylediler.

İmlak dedi:

"Ey Katran ben bu yiğide bir iş edeyim ki halas olmaya. Bende bir miskal zehir vardır ki her kim yerse bir saat içinde helâk olur. Şimdi o zehri buna yedirelim. Ta ki helâk olsun ve biz kurtulalım."

İmlak tez hazineye vardı o zehri getirdi. Şekerle şerbet edip zehri kattılar bir sırça şişeye koyup Emirzâde'ye geldiler. İmlak elindeki şerbeti sundu. İmamzâde cenk ederken gayet susamıştı.

İmlak ile Katran dediler:

"Ey Emirzâde cenabınızdan rica ederiz ki şerbet içesiniz zira yol zahmeti sizi susatmıştır rahat edesiniz."

Emirzâde bu iki melunun dışarıya gittiklerinde hayal edip kalbine bu geldi ki Emiru'l-Müminin her oğluna nasihat ey-

[207] Müdara: Yüze gülme, riyâkârlık etme. Yumuşak davranma, hoş geçinme.

lemiştir ki: "Zinhar kimsenin elinden şerbet içmeyesiniz." Bu nasihat hatırına geldi. Tez Emirzâde camı ağzına iletti ki içe, aniden durdu. "Olmaya ki bu kafirler bana kast edeler" diye düşünüp dedi:

"Ey İmlak bana atam vasiyet edip dedi ki:

"Her yerde ki konuk olup her nesne ki senin önüne getireler, evvel o kimse yemeden sen yeme" diye buyurdu şimdi babam vasiyetin tutam, evvel bu şurubu sen iç sonra ben içeyim."

İmlak'ın endamlarına lerze[208] düştü. İmlak elini uzattı naçar camı aldı amma bilir ki zehirlidir nice içsin. Şehzâde'den ne içebildi ne içmeyebildi. Şehzâde gazaba gelip İmlak'a hamle eyledi ki öldüre. İmlak'ın elleri titreyip cam elinden düştü. İçinden zehirli şerbet yere dökülüp kaynadı. Şehzâde hareketi görüp dedi:

"Ey İmlak ve ey Katran bu ne münafıklıktır ki ettiniz? Ben size ne eyledim ki bana ettiniz? Elimde idi, ikinizi de öldürse idim. Ben size mürvet eyledim siz hıyanetlik ve münafıklık edersiniz. Henüz Müslüman da oldunuz. Senin atan Emiru'l-Müminin Hamza önünde Müslüman oldu, yine münafıklığı elden bırakmaz, sen de atan gibi münafıklığı kaynatmak istersin. Hangi mezhepte vardır?"

Emirzâde diledi ki ikisini de tepeleye. "Hay Arap ureba içinde bir kafir imana gele bir suç için öldüreler bu Arap seyitleri katında ayıptır" diye düşünüp yine kılıcını kınına koydu. İmlak ve Katran anladılar ki Şehzâde kendilerine kıymaz. Gelip ayağına düştüler, dediler:

"Ey Velayetzâde, biz yaramaz ve hatalı bulunduk sen keremler ve atâlar eyle. Zira senin babanı daim işitirdik ki suçunu dileyeni affedermiş, şimdi biz de sana temenni ederiz ki bizim günahımızı affeyle zira "El-veledü sırru ebihi"dir"[209] deyip ağlaştılar.

---

[208] Lerze: Titreme, titreyiş.

[209] El-veledü sırru ebihi: Çocuk babasının sırrıdır

Şehzâde gördü ki babasının mertebesini hüccet getirdiler, gönlü yumuşayıp sakin oldu. Katran dedi:

"Ey Şehzâde tevbe olsun."

Ondan sonra bir zaman geçti. Yine bir münafiklık eylemeye başladılar.

Katran, İmlak'a dedi:

"Biz bir hır işleyelim dedin illa ki başımıza bir bela geleyazdı. Hele güçle kurtulduk. Amma bir hile daha vardır. Bu yiğide diyelim ki "Ey Şehzâde çok zahmet çektiniz. Yukarı saray üstüne çıkalım. Bu saraydan Kale-i Cumhur ve Dev Sefid vilayetleri görünür. Biraz temaşa edelim yine aşağı inelim orada size yemek hazır edelim" diyelim. Eğer bu söze razı olursa saray üstünde yürürken kenarından aşağı atalım helâk olsun biz de şerrinden emin oluruz"

Böylece ittifak ettiler Şehzâde'ye dediler ki:

"Ya İmamzâde çok zahmet çektiniz yemek yemediniz amma saray üstüne çıkalım biraz etrafı temaşa edelim. Nice acayipler vardır. Kale-i Cumhur ve Dev Sefid vilayetleri görünür biraz temaşa edelim sonra aşağı inelim sizinle yemek yiyelim."

Şehzâde endişelendi ama "hele bir kez göreyim hikâye nice olur" deyip bunlar ile saray üzerine çıktılar. Şehzâde dikkat ederdi ki surların kenarına yakın varmaya. Bir zaman temaşa eyleyip gördü ki çöl ortasında Katran gibi bir nesne kaynar.

Şehzâde dedi:

"Şu kararan ne yerdir? Yoksa kömür müdür? Veya şehir midir?"

İmlak dedi:

"Ey Şehzâde o Dev Sefid makamıdır. Süleyman Aleyhisselam zamanında bu çöl içinde bir kuyu kazmış. İçinde bir dev vardır adına Dev Sefid derler, o kararan nesne Dev Sefid'tir."

Şehzâde, İmlak'tan bu sözü işitti başka bir tarafa nazar eyledi, bir kale gördü ki üzerinde bir ateş görünür şulesi çıkar.

Şehzâde dedi:

"Şu görünen yer nedir?"

İmlak dedi:

"Ona Kale-i Cumhur derler beyleri yedi kardeşlerdir ve bir kız kardeşleri vardır. Otuz yıldır ben o kıza âşığım. Kardeşlerinden korktuğum için varmaya mecalim yoktur. O Dev Sefid de o kıza âşıktır. Cumhur kalede ateş yakar, sabaha kadar o devin korkusundan."

Şehzâde dedi:

"Ey İmlak kuvvetin yetmez mi o kaleye birlikte gidelim?"

İmlak dedi:

"Ey Şehzâde otuz yıldır onların korkusundan o kaleyi gördüğüm yoktur, belki kendi kalemde bile emin değilim nice varayım!"

Şehzâde dedi:

"Ey İmlak, tez benim atımı getir varayım göreyim nice kaledir, Cumhur ne kişidir, o Dev Sefid ne devdir?"

Hemen saray damından aşağı indi. Bunlar bir iş edemediler ama şâd olup dediler:

"Bari o kaleye yahut o deve varıp helâk olaydı biz de kurtuluruz."

Şehzâde tez inip kaleden dışarı çıktı. Çöl tarafına eser yel gibi at sürdü. Bir saat içinde Kale-i Cumhur'a vardı. İmlak da kaleye çıkıp nazar eyledi, gördü ki Şehzâde Kale-i Cumhur'a vardı.

Şehzâde gördü bir kaledir ki kulesi feleğe çıkmış ve çevre tarafı hurma bahçeleri. Bir zaman temaşa eyledi. Kale kapılarına değin hurma ve turunç ağaçları vardır. Bir ağaç dibinde bir sofa gördü ki hemen atından inip sofa üzerine oturdu. Dört tarafına nazar edip gördü ki bir bezenmiş yerdir. Bu sofanın çevresi, çayır çimen menekşeler ve sümbüller ve nergisler ve reyhanlar türlü çiçeklerdir, havuz kenarında arasta olmuş. Şehzâde gördü ki ikindi namazı vakti olmuş. Abdest alıp ikindi

namazını kıldı tesbih okudu. Meğer Cumhur kardeşleriyle ava çıkmıştı. Kız kardeşleri de kale kapısında onların dönmelerini beklerdi. Kardeşleri şikârdan geliyorlar mı diye bakarken sofa üzerinde yüzü ayın on dördüne benzer bir pehlivanın oturduğunu gördü. Şehzâde de bu kaleyi dört yana nazar ederken, bir kızın Kur'ân okuduğunu işitti. "Bu küffar kalesinde Müslümanlar gibi Kuran okur" diye taaccüp eyledi. Kız da kardeşlerini gözlerken gözleri Şehzâde'ye düşünce kendi kendine: "Varayım bir göreyim ne kişidir" deyip kaleden inip sofa yanına geldi. Gördü bir yiğit ki atı otlar kendi sofa üstünde oturur.

Kız yaklaşıp:

"Selam aleyküm ya Muhammed Hanife ki Şah-ı Merdan Ali'nin oğlusun." dedi.

Şehzâde bakıp: "Aleykesselam" dedi.

Gördü bir cemile kızdır ki yüzü ayın on dördüne ve boyu posu serviye benzer. Gözleri nergise benzer ve zülüfleri reyhana. Dudakları lal-i Yemene benzer yanakları kızıl güle.

Şehzâde dedi:

"Ey mahbube-i zaman sen kimsin ki benim adımı ve atamın adını bildin?"

Kız dedi:

"Ey Emirzâde, ben bir gece yatarken düşümde Muhammed Mustafa'yı gördüm. Seni bana gösterdi ve beni sana helalliğe verdi. Benim adım Zeyne'l-Arap'tır."[210]

---

[210] Muharrem Zeki Korgunal, Üç Yol Cengi adı ile aktardığı kitapta bu bölümü şöyle değiştiriyor: "(Muhammed Hanefi): 'Ey güzel kız, sen kimsin ki benim adımı ve babamın adını bildin?' Kız, kırmızı dudakları arasındaki bir inci dizisi gibi görünen dişlerini daha ziyade göstermeğe çalışarak gülümsedi: 'Benim Katran'ın askerleri arasında bir adamım var, az önce gelip bana o haber verdi ve seni bey tanıdıklarını söyledi. Tam hayalimde canlandırdığım erkeksin.'

Hazreti Ali cenkleri adı ile hazırlanan bu kitaplarda Cenkname ruhundan ne kadar uzaklaşıldığını göstermesi açısından yine Korgunal'ın Üç Kardeş Cengi adıyla yazdığı kitaptaki şu ifadeler ibretliktir: "Muhammed Hanefi: 'Siz Medine'ye dönersiniz. Ben bu güzel kızı obasına götüreceğim. ...' İmam Hüseyin güldü: 'Bu güzel kızı Medine'ye götürsek daha iyi olmaz

Muhammed Hanife dedi:

"Ya Zeyne'l-Arap, dervişe bürhan[211] âşığa nişan."

Zeyne'l-Arap:

"Ya Emirzâde bil ki benim şahidim Kur'ân'dır" deyip Kur'ân okumağa başladı.

Şehzâde:

"Gerçekmişsin" dedi.

Zeyne'l-Arap dedi:

"Ya Emirzâde dur sana biraz mal vereyim."

Emirzâde dedi:

"Ben ömrümde hırsızlık etmedim her ne alırsam kılıcım ile alırım."

Bunlar kelamda iken bir toz belirdi yaban tarafından bir atlı gelir.

Zeyne'l-Arap dedi:

"Ey Emirzâde bu gelen benim kardeşim Cumhur'dur. Arap ureba içinde eşsiz pehlivandır, dengi yoktur ve hem İslâm ehlini sevmez. Şimdi ya Emirzâde kendini gizle."

Emirzâde dedi:

"Ey nigar, benim hiçbir kafirden gizlendiğim yoktur. Kafirden gizlenmek erlik değildir. Yürü sen kaleye var ki ben göreyim hikâye neye varır."

Zeyne'l-Arap gitti. Şehzâde gördü ki Cumhur avdan döndü. Bir kardeşi var idi bir hacet için yaban yere gitti. Cumhur altı kardeşiyle doğru kaleye geldiler. Şehzâde sofa üzerinde ka-

---

mı?' Muhammed Hanefi gülerek: 'olmaz, çünkü kabili taksim değildir.' Üç kardeş gülüştüler. .... İmam Hüseyin giderken Hasan'ın omuzuna vurdu: 'Ne dersin ağabey, devlet kuşu gene Muhammed Hanefi'nin başına kondu. Onda bu şans varken bize daim hava almak düşecek.' ..... kendilerine Muhammed Hanefi'yi soran Merdimeydan'a: 'Bilmiyoruz dediler, belki ava çıkmıştır. Ya bir güzel avlar, ya kendisi avlanır.' Merdimeydan bu cevaptan bir şeyler sezer gibi oldu. Keyifli keyifli gülerek: 'Anladım, dedi. Galiba sizi başından savarak bir gönül kuşunun ardından gitti. Doğrusu severim çapkını.'

[211] Bürhan: Delil, hücccet. Hakkı bâtıldan, doğruyu yanlıştan ayıran delil.

rar eyledi. Cumhur da geçip tahtına oturdu. Zeyne'l-Arap ileri gelip dedi:

"Ey biraderler ben bir şey gördüm siz de gördünüz mü?"

Dediler:

"Görmedik!"

Zeyne'l-Arap dedi:

"Ben Emiru'l-Müminin İmam Ali'nin oğlunu gördüm. Siz nasıl görmediniz? Zaten göreydiniz aklınız başınızdan gidip kendinizi kaybederdiniz."

Cumhur dedi:

"Bu haber hayır haber değildir. Ancak nerededir? Nerede gördün sen onu?"

Kız dedi:

"İşte hurma bahçesinde sofa üstünde oturur."

Cumhur bir kardeşine dedi:

"Tez var o yiğidi gör öyle midir? Bağî[212] midir cenk için mi geldi ne için geldi ise sor anla tez bana haber getir. Eğer cenk için geldi ise cenk eyle. Bir oğlan imiş tut getir. Eğer yavuzluk ederse başını kes getir."

O kişi silah kuşandı atına binip kaleden dışarı çıkıp hurma ağaçları yanına geldi. Sofa üstünde bir aslan oturur ki yüzü bedir aya benzer, iki bölük saçını iki yanına salmış. Hemen bir nara atıp üzerine hücum eyledi. Şehzâde de karşılayıp bir nara attı ki kale titredi. Bu gelen kafirin adına Durra derlerdi. Gayet pehlivan. Şehzâde'nin heybetini görünce hemen kaleye kaçtı. Cumhur gördü ki Durra'nın benzi bozulmuş elleri titrer.

Cumhur dedi:

"Ey Durra ne oldun bir oğlandan bu kadar korkmuşsun?"

Durra dedi:

"Ya Cumhur o oğlan hamle edip bir nara attı. Sandım ki yerler ve gökler yarıldı aklım başımdan gitti."

[212] Bağî: Âsi, serkeş, eşkiya..

Cumhur bu sözü işitti hayli mahzun oldu. Utarit adlı bir kardeşi var idi. Hemen yerinden kalkıp dedi:

"Ya Durra bir oğlandan korkup geldin onu burada bize methedersin."

Biraz laf vurdu. Durra dedi:

"Ya Utarit onu sen buraya getirirsen cihanda erlik bana haram olsun."

Utarit hemen atına binip gürzünü eline alıp bahçeye geldi. Gördü ki sofanın üzerinde bir pehlivan oturur. Hemen Şehzâde atına binip Utarit'e karşı vardı. Utarit, Şehzâde'ye bir gürz vurdu. Şehzâde de elini uzattı çekti elinden alıp yabana attı. Utarit bu heybeti görünce aklı başından gidip döndü ve dedi:

"Ey yiğit sen kimsin? Buraya niye geldin? Bunca erlik ve bahadırlık edersin!"

Emirzâde dedi:

"Kulağım işitmez. Yaklaş da söyle."

Utarit bunu işitti, dedi:

"Ey yiğit, çok sözü bırak. Bu gürze cevap ver."

Şehzâde dedi:

"Yaklaş da söyle kulağım işitmez."

Utarit bu sözü işitti gürzünü havale eyledi. Şehzâde öyle çekti ki kendi yanına getirdi. Boynuna yumruk vurdu ta kafirin iki ayağı yukarı geldi. Şehzâde atından indi yüzüne bir tokat vurdu. Harp aletlerini aldı ve bir kementle elini ardına sonra da boğazından bir hurma ağacına bağladı. Gitti oturdu. Cumhur, Utarit'in gelmesi gecikince hayli mahzun oldu. Hişam adlı bir kardeşi var idi. Ona:

"Tez var haber getir" diye emretti.

Hişam da silahını kuşanıp ata binip bahçeye vardı. Gördü ki sofada bir delikanlı oturur. Utarit bir ağaçta bağlı durur. Hişam hemen İmamzâde üzerine hamle eyledi. İmamzâde elini uzatıp gürzünü elinden aldı yabana attı. Onu da bağladı. Cum-

hur gördü ki Hişam gelmedi mahzun oldu. "Bunların halleri nice oldu?" deyince geriye kalan kardeşleri her biri sırayla vardılar her birini bir ağaca bağladı. Cumhur gördü ki gelmediler hemen silahını takınıp atına bindi kaleden çıkıp hurma bahçesine vardı ve gördü ki sofa üzerinde bir yiğit oturur ve altı kardeşi her biri bir ağaca bağlı durur. Cumhur şaşkınlıktan kalakalmış vaziyette bir zaman düşünüp gördü ki bu yiğit hiç kendine hamle eylemez.

Bağırıp dedi:

"Sen kimsin ve ne kişisin ki buraya gelip bunun gibi iş işledin? Bunca pehlivanları bağladın cin misin peri misin?"

Şehzâde dedi:

"Yaklaş da söyle kulağım işitmez."

Cumhur gerçek sanıp yaklaşmak istedi yine korktu. "Bu kişi cadı olmalı. Bunları tılsım ile bağlamıştır. Yoksa bu bir çocuktur bunun bu kadar hüneri olamaz" diye düşünüp döndü, dedi:

"Ey yiğit dinin hakkı için doğru söyle kimsin?"

İmamzâde düşündü: "Bu kafir bilmezse ben bilirim din hakkı için demeyi. Zira Lat Mehmelat hakkı gibi fikir eder. Halbuki İslâm dini paktır onun hakkı da paktır."

Şehzâde dedi:

"Madem ki sen bana din andını verdin o azizdir. Ey Cumhur şöyle bil ki benim adım Haydar-ı Kerrar Şah-ı Merdan ve Merd-i Meydan Ali İbn-i Ebi Talip oğlu Muhammed Hanife'dir."

Sofadan indi atına binip Cumhur'un yolunu bağladı. Cumhur da Şehzâde'ye süngü havale eyledi. Şehzâde süngüyü alıp yabana attı. Elini uzattı Cumhur'u kuşağından kapıp yere vurdu. Hemen şahin gibi göğsü üzerine çıktı. Hançerini çıkardı ki başını kese.

Dedi:

"Ey Cumhur, gel Müslüman ol. Tanrı Teâlâ hazretlerini

bir bil ve Muhammed'i hak peygamber bil. Ta ki canını bağışlayayım."

Cumhur bu sözü işitti, düşündü:

"Bu yiğidin dini hak din olmasaydı bu kadar pehlivanları tutup bağlamazdı. Hemen bunun dinine girmek gerektir" dedi:

"Ey pehlivan senin dinin ne dindir? Söyle bana taparım."

Şehzâde dedi:

"Benim dinim budur ki parmak getirip diyesin: "Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve rasulüh."

Cumhur hemen parmak kaldırıp Müslüman oldu. Şehzâde üstünden kalktı dedi:

"Ey Cumhur şimdiden sonra sen benim kardeşimsin."

Cumhur kabul edip dedi:

"Ey Şehzâde kardeşlerimi halas eyle."

Şehzâde dedi:

"Ey Cumhur ben onları sağ komam hatırın hoş olsun meğer Müslüman olalar."

Cumhur hemen kardeşlerinin yanına varıp dedi:

"Ey biraderler ben imana geldim siz de gelip aman bulasınız, eğer yok derseniz aman vermez öldürür."

Altı kardeşleri dediler:

"İş öyle olduysa var bizi kurtar."

Gelip dedi:

"Ey Şehzâde muradın yerine geldi."

Şehzâde hemen bunlara da iman arz eyledi. Hemen bunları bentten halas eylediler. Sıdk ile imana geldiler. Ondan sonra Şehzâde'yi alıp şehre geldiler. Halka haber ettiler cümlesi gelip Müslüman oldu ve Zeyne'l-Arap'a:

"Sen de Müslüman ol" dediler.

Zeyne'l-Arap dedi:

"Ben Müslüman olalı yirmi gün oldu."

Cumhur dedi:

"Ne sebepten Müslüman oldun?"

Dedi:

"Bir gece düşümde Muhammed Mustafa'yı gördüm bana: "Gel Müslüman ol seni bir kişiye vereyim ki benim yüreğim yağı ve gözüm nurudur. Ve Tanrı'nın velisi Şah-ı Merdan ve Şir-i Yezdan Hazreti Ali oğlu Muhammed Hanife'dir" dedi. Ben: "Ya Resulullah sözün gerçek ise ben o yiğidi ve Ali'yi göreyim" dedim. Hemen bu yiğit içeri girdi. Ben dedim: "Bu kimdir?" Hazreti Resul dedi: "Bu Muhammed Hanife'dir." Ben dedim: "Ya hani Ali?" O anda bir heybetli kişi çıkageldi yüzünün nuruyla âlem münevver olmuş boyu posu yerinde yassı karınlı. Hazreti Resul dedi: "Ya Zeyne'l-Arap seni bu kişinin oğlu, bu yiğide verdim velakin imana gelesin." Bu sözü işitince hemen imana geldim. Ondan sonra; "Vakit ola bu ahvali bir yerde beyan eyleyeyim. Benden şahit isterler ne cevap verelim?" dedim. Hazreti Resul Aleyhisselam: "Aç ağzını" dedi. Ağzımı açtım. Mübarek ellerini ağzıma sürdü. "Tanığımız bu olsun" dedi. Böylece Kur'ân okumak müyesser oldu. Uyandığımda Kur'ân okudum."

Zeyne'l-Arap düşünü böyle vasfeylediğinde Cumhur dedi:

"Ya Zeyne'l-Arap o Kur'ân dediğin manayı okuyabilir misin?"

Zeyne'l-Arap: "Evet" deyip bir Aşr-i Kur'ân okudu.

Cumhur:

"Doğru söylersin ya Resulullah" dedi.

Zeyne'l-Arap'ın bu ahvali beyan eylemesi üzerine Cumhur'un itikadı muhkem oldu.

Bu kaleye Seba Kalesi derlerdi. Azim kale idi. Cumhur ve altı kardeşi ve kale halkı Müslüman olup Şehzâde'ye muti ve münkad[213] oldular. Namaz ve oruç, her ne ki İslâm dinine ya-

[213] Muti: İtaat eden; Münkad: Boyun eğen.

rar var ise öğrendiler. Cumhur, Şehzâde'ye gayet muhabbet edip dedi:

"Ey Şehzâdem bir şey Tanrı Teâlâ Azze ve Celle ve Resul'ü katında ola ashap onu kabul ederler mi?"

Şehzâde dedi:

"Elbette!"

Şehzâde'den bu cevabı işittiler şâd hurrem oldular. Cumhur ve kardeşleri düğün tedariğini gördüler. Beşaret davulları çalındı. Etraftan olan Arap ureba beylerine haber edip düğüne davet ettiler. Onlar ki İslâm ehli idi. Arap beyleri fevç fevç[214] asker ile kimi düğün temaşasına ve kimi yiyip içmeye kimi "İslâm kutlu olsun" demeye. Kimi de ittifak etmişler ki "İmam Ali'nin oğlu Muhammed Hanife radiyallahuanhuma gelip öyle erlik ve bahadırlık edip Cumhur'u altı kardeşiyle Müslüman eylemiş ve kale halkı umumen Müslüman olmuşlar" deyip şu kadar adam cem oldu ki biz geldik İmlak hikâyesine.

İmlak görünüşte Müslüman oldu lakin içinden münafıklığı gitmeyip muhkem idi. Sonunda Şehzâde'ye bunca hıyanetlik eyledikten sonra Cumhur'un kardeşleriyle Müslüman olup Zeyne'l-Arap'ı Şehzâde'ye verdiklerini işitince canına ateş düştü. Mahzun oldu. Zeyne'l-Arap'ın aşkı canını yakmıştı, zira kendi bunca zamandan beri âşık idi. Kendinin yirmi bin ere gücü yeterdi lakin Cumhur'un korkusundan canı yoğidi ki Seba Kalesi'ne vara. Cumhur'un ettiklerine bu tedbiri düşünüp Dev Sefid'e haber gönderdi.

"İmlak'ım.

Âdemoğluyum. Sen ki devsin. İkimiz de bir kıza âşık olmuştuk şimdi bir cadı Arap oğlanı sihir ile gelmiş o kızı alıyor, benim mecalim yoktur ki varayım. Zira Cumhur'dan korkarım. O Arap oğlanı da bir can alıcı ki-

[214] Fevç fevç: Bölük bölük.

şidir. O sebepten ondan da korkarım. Bari sen bir çaresini bul da Zeyne'l-Arap'ı o Arap oğlanına verme"

diye bir mektup yazdı.

Bir zenci eline verip Dev Sefid'e gönderdi. Dev Sefid nameyi okudu, ona göre İmlak'a haber gönderdi. Amma İmlak'ı "şol tatar kurdu tutmuş koca gibi" durmayıp yüreğini ovardı, kah saray üstüne çıkıp ve kah yere inerdi. Gazabından ne edeceğini bilmez.

İşte İmlak bu derdin içinde.

Biz geldik Cumhur hikâyesine.

Cumhur düğün hazırlıklarını tamamladı. Etraf-ı âlem Arap ureba işittiler ki: "Medine sultanının oğlu Seba Kalesi'ne gelmiş Zeyne'l-Arap'ı alırmış" diye her Arap beyleri kimi at kimi deve kimi koyun kimi karavaş hediye getirdiler. Düğün başladı. Yemek içmek hak. Yediler içtiler, düğün resmi tamam oldu. Zeyne'l-Arap'ı süsleyip çeyiziyle gerdeğe getirdiler. Şem'alar[215] yaktılar hizmetçiler, Emirzâde'yi gerdeğe kodular.

Cumhur dedi:

"Ey Emirzâde gafil olma! Dev Sefid bunca zamandır Zeyne'l-Arap'a âşıktır amma benim korkumdan bu Seba Kalesi'ne gelemedi şayet bu gece gele."

Halk dağılıp Emirzâde sarayda kaldı. Sonra yattılar. Bir zamandan sonra kız gördü ki saray kapısı açıldı hemen bir el uzanıp kızın yakasından tutup kaldırdı. Kız feryat edip: "Ya Emirzâde bana medet eyle! Bu Dev Sefid'in elinden al" diye "âh" eyledi. Emirzâde uykudan uyandı gördü ki kız yanında yok gitmiş bir "âh" etti.

"Ey! Ne yazık! Hani bunca ahd u peyman[216] hani bunca nan u nimet. Dev Sefid gelip kızı alıp gitti, ben Cumhur katı-

[215] Şem'a: Mumlu fitil.

[216] Ahd u peyman: Söz ve yemin.

na mahcup oldum" diye hemen kaleden inip kapıyı açtı atına binip revan oldu.

Tez o gece içinde bu tedbiri eyledi ki İmlak'a vara. Zira o Dev Sefid'in makamını bilirdi. İmlak'a yetişti sabah da oldu.

Bir nara atıp:

"Ey İmlak çabuk buraya gel" dedi.

İmlak işitti derhal aşağı inip Emirzâde huzuruna geldi.

"Ya Emirzâde nedir maslahatın?" dedi.

Emirzâde kıssayı söyleyip:

"Tez gel Dev Sefid'in makamını göster gidelim" dedi.

İmlak, Şehzâde'nin önüne düşüp bir menzil yol gidip Dev Sefid'in makamına geldiler. Emirzâde gördü ki bir kuyudur. Bir taşla berkitmiş kırk batman.

İmlak dedi:

"İşte budur."

Emirzâde atından inip, "Ya Kerim-i bî-zeval" deyip taşı kaldırdı. Kuyu açıldı.

Şehzâde dedi:

"Ya İmlak gel bu kemende yapış ben kuyuya ineyim."

İmlak "olur" deyip kemende yapıştı. Şehzâde indi gördü ki kırk adım ileride bir mağara var. Bir kaç adım ileriye vardı orada bir kapı gördü. İsm-i azam okuyup kilide üfürdü. Allah'ın izniyle kilit açıldı. İçeride altın taht üstünde Dev yatıp uyur. Seksen arşın boyu var. Başından göbeğine varınca ak kâfura benzer, göbeğinden aşağısı katrana benzer bir melun devdir ki, eğer âdemoğlu dışarıda görse aklı çak olup heybetinden ölürdü. Şehzâde, "Ey Kadir-i pür-kemal, bu devin katlini sen bana müyesser eyle" diye Hakk'a münacat eyledi.

O sırada onu gördü ki Zeyne'l-Arap taht ayağına saçından bağlı durur. Hemen onu bentten kurtardı. Devin başı ucuna gelip bir nara attı. Dev uykudan uyanıp kalktı oturdu çevre yana nazar eyledi, Şehzâde'yi gördü ve 'Zeyne'l-Arap bentten halas olmuş,' dedi:

"Hey sen kimsin?"

Şehzâde dedi:

"Ey lain sen benim elimden nice kurtulasın ki benim helalimi alasın? Bre melun ben Emiru'l-Müminin Ali oğlu olayım, sen bana bunun gibi iş edesin. İşte geldim ki başını keseyim kanını dökeyim vücudunu bu âlemden kaldırayım."

Dev bu sözleri işitince gazaba gelip hemen kalkıp eline bir taş aldı ki tam dört yüz batman idi Şehzâde'nin üzerine attı. Şehzâde Hemen kılıcını taşa karşı tuttu ve Allah'ın ism-i azamını okudu taş iki parça oldu. Melun dev bu işi gördü bir hamle daha eyledi.

Şehzâde, Allah Teâlâ'ya münacat etti:

"İlahî! Padişah-ı la yezal sen bana fırsat ver" deyip hemen havaya sıçradı inerken deve öyle bir kılıç vurdu ki hıyar gibi kesildi.

Dev dedi:

"Ya yiğit bir daha vur beni bu beladan kurtarasın."

Şehzâde dedi:

"Ey lain, Ali oğulları bir darbeden ziyade bilmezler."

Dev hemen geberdi. Şehzâde hakka şükürler eyledi. Bu devin hazinesine nazar eyledi, bir sandık içinde dolu cevahir lâl mercan gördü. Sandığı Zeyne'l-Arap'la kuyu dibine getirdi.

"Ya İmlak hazır ol" deyip çağırdı.

Sandığı kilitleyip kement ucuna bağladı. İmlak'a, "çek" dedi o da çekti. Yine kemendi aşağı sarkıttı Şehzâde bu kere Zeyn'l-Arap'ı bağlayıp "Ya İmlak çek" dedi. Çekti. İmlak gördü ki can başına sıçradı tez atına sandığı yükletti. Zeyne'l-Arap'ı cebren alıp gitti. Şehzâde'nin ipi kuyu yanında idi.

Şehzâde kuyu içinde kaldı. Yüksek sesle çağırıp "Ya Zeyne'l-Arap! Ya İmlak" diye. Gördü hiç cevap gelmedi ve çağırıp:

"Ey benim atım ben burada kaldım sen bana medet eyle" dedi.

Hemen at kuyu üstüne gelip kemendi kuyuya bıraktı

Şehzâde şâd olup kemendi beline bağlayıp hemen dışarı çıktı atın yanına geldi iki gözlerinden öptü. Ata bindi. At da Zeyne'l-Arap'ın gittiği yola gitti. Bir saat geçmeden İmlak'ın kalesine yetişti. Gördü ki Seba Kalesi tarafından bir toz koptu. Zeyne'l-Arap'ın yedi kardeşleri işitmişler ki "Zeyne'l-Arap'ı Dev Sefid almış Şehzâde devin ardınca gitmiş."

Şehzâde'yi gördüler şâd hurrem oldular. Şehzâde "devi öldürüp Zeyne'l-Arap'ı bir sandık ile kuyudan çekip kendisi kuyu içinde kaldığını, İmlak kafirin Zeyne'l-Arap'la sandığı alıp gittiğini, kendisinin yine Allah'ın inayetiyle kuyudan çıkıp ve atına binip Zeyne'l-Arap'ı ve malını almaya geldiğini" bir bir hikâye eyledi.

İmlak kalesine giderken yine bir toz belirdi onu gördüler ki toz içinden iki server peyda oldu. Biri İmam Hasan ve biri İmam Hüseyin radiyallahuanhdır. Hemen Cumhur'un katına gelip dedi:

"Bu gelenlerin birisi büyük biraderim ve biri küçük biraderimdir."

Şehzâdeler gelip yetiştiler. Muhammed Hanife sergüzeştini beyan eyledi. Ve Cumhur ve kardeşleri gelip mübarek ellerini öpüp gördüler İmam Hasan dedi:

"Ey biraderler atamız Emiru'l-Müminin otuz bin ashapla gelip İmlak kalesine yaklaştılar. Bir saate kadar inşallah gelirler."

Muhammed Hanife işitti şâd hurrem oldu. Şehzâdeler Cumhur ve kardeşleriyle İslâm askerine karşı varıp yetiştiler. İmam Ali'ye haber oldu ki İmam Hasan ve İmam Hüseyin ve İmam Muhammed Hanife radiyallahuanh geldiler. İmam Ali gayet şâd oldu. Hemen atlarından inip mübarek ellerini öptüler. Şah-ı Velayet bunları bağrına bastı. Muhammed Hanife sergüzeştini bir bir beyan eyledi. Şah-ı Velayet bir "âh" edip mübarek gözleri doldu. Muhammed Hanife'yi bağrına bastı ve bir zaman mübarek yüzüne bakıp işlediği işe taaccüpte kaldı ve Muham-

med Hanife'ye âferinler okudu hayır dualar eyledi ve bir zaman görüştüler. Hazreti Ali baktı gördü ki Muhammed Hanife'nin bir melali var.

İmam Ali dedi:

"Ey oğul mahzun melül durursun niçin ağlarsın?"

Muhammed Hanife dedi:

"Babacığım, o zaman İmlak lain benim mahbubemi kuyudan çıkınca alıp gitti. Korkarım ki o lain benim helalime el uzata" diye ağladı.

İmam Ali de ağladı ve dedi:

"Ey oğul mahzun olma. Varayım helalini getireyim" deyip azmeyledi.

O kalenin hendek kenarına yetişti gördü ki Malik Ejder askere karakol olmuş.

İmam Ali dedi:

"Ya Malik benden gafil olma bu gece kalenin içine girsem gerek."

İsm-i azam duasını okuyup hendekten yürüdü kale kapısına vardı. İsm-i azam okudu kapı açıldı. İmlak'ın sarayına erişti, gördü ki îş u işret ederler. Bir zevktir ki vasfolmaz. Tez yine ism-i azam okuyup kendisine üfürdü. İmam cümle halkı görür kendisini kimse görmez idi. İmam Ali atını sürdü bir eve vardı. Gördü ki bir taht var üzerinde Zeyne'l-Arap oturmuş ağlar.

"Hele bir göreyim bu kızın vefadarlığı var mıdır" deyip bir yere oturdu.

Bir zamandan sonra gördü ki, bir kafir kızın üzerine girip evi halvet edip kızın yanına oturdu. Dokunmak istedi. Kız feryat edip:

"Ya Rab! Birliğin hakkı için aslanın Ali'yi bu gece bana gönder. Ta ki bu murdar kafir elinden kurtulayım" deyip ağladı ve dua eyledi.

Kafir bunu işitince:

"Ey mahbube niçin bunun gibi kelam söylersin?" deyip kıza el uzattı.

Kız feryat etti. Hazreti Ali'nin yüreği yanıp aşk ile bir nara atıp:

"Ey melun çek elini o temiz bedenden murdar eyleme" deyip gazaba geldi.

Hazreti Ali'yi kafir gördü aklı başından gitti ve dedi:

"Hey ne kişisin ki benim halvethanemde bunun gibi söz söylersin?"

İmam Ali dedi:

"Ey köpek oğlu köpek, ben Tanrı aslanı Ali'yim. Geldim ki sana Muhammed Hanife'nin helaline kast eylemek nice olur göresin."

Zeyne'l-Arap, Hakk'a şükürler eyledi. Hazreti Ali, kafiri aşağı alıp hemen iki elini ve ayağını bağladı sonra kıza dedi:

"Ya Zeyne'l-Arap doğru gel."

Kız hemen sevinip kalktı Hazreti İmam'ın kademine baş koydu. İmam bir sırık bulup getirdi. İmlak'ın bir koluyla bir budu arasına geçirdi. Kaldırıp omuzuna aldı.

"Ya Zeyne'l-Arap sen önden yürü" dedi.

Zeyne'l-Arap şâd oldu. Hazreti Ali'nin önünde yürüdü kale kapısına geldiler, kapıyı koparıp yabana attı hemen hendek kenarına geldiler İmam Ali çağırdı:

"Ya Malik al, vardı ha!" deyip elinden kafiri attı.

Malik Ejder yavaşça tutup yere koydu. Malik Ejder zanneyledi ki bir sandık maldır. Kafiri görünce gazaba gelip yüzüne birkaç tokat vurdu. İmam, Zeyne'l-Arap'ı koltuğuna alıp "Ya Allah" deyip hendeği sıçradı. Tez at çekti Zeyne'l-Arap'ı bindirip dedi:

"Ya Malik, İmlak'ı getir."

Malik de kafirin beline kement bağlayıp köpek gibi sürüyüp askere getirdi. Kanber'e verip Muhammed Hanife'ye müjde eyledi. İmam Ali, Zeyne'l-Arap'ı Muhammed Hanife katına getirdi. Muhammed Hanife şâd hurrem oldu.

Malik gelip dedi:

"Ya İmlak nicedir hâlin gel Müslüman ol."

İmlak dedi:

"Ben Müslüman olmuşum Emirzâde elinde."

Malik:

"Ey lain madem Müslüman oldun Emirzâde'ye bunca işleri nasıl eyledin! Aşikâr sen kafirsin" deyip gazaba gelip hemen bir kılıç vurdu canını cehenneme yolladı.

Oradan Malik, Şah-ı Merdan katına geldi. Macerayı vasfeyledi. İmam "vallahi gayet erlik eylemişsin" dedi.

O gece orada kaldılar. Sabah olunca namaz kılındı. Atlarına bindiler İmlak'ın kalesine yürüyüş eylediler. Kale halkı anladılar ki İmlak'ın işi tamam olmuş kale kapısı yerde yatıyor, bir gecede bunca iş olmuş hemen cümlesi "el-aman" dediler. Şah işitti hemen atından indi kale halkı gelip pak itikatla Müslüman oldular. İslâm askeri üç gün orada kaldı. Hazreti Ali o kaleyi Cumhur'a verdi. Katran da kendini kaleden aşağı attı canını cehenneme ulaştırdı. İmlak'ın malını Şah-ı Merdan katına getirdiler. Develere yüklettiler. Medine'ye geldiler. Hazreti Resul'ün mescidine kondular. Ganimet malını mücavirlere taksim ettiler. Hazreti Ali yüzünü yere vurup:

"Ya Resulullah! Muhammed Hanife'nin hâli size malumdur" deyip bir bir hikâye eyledi.

Hazreti Resul hepsini dinledikten sonra dedi:

"Ya Ali, Zeyne'l-Arap'ı Muhammed Hanife'ye ben nikâhladım."

İmam Hasan ile İmam Hüseyin geldiler Hazret-i Resul-i Ekrem'in mübarek dizlerin öptüler. Resul-i Ekrem bunlara "Sefer zahmetlerinden nicesiniz?" dedi. Dua ettiler. Sonra herkes yerine gittiler.

İşte bu kıssa burada tamam oldu. İmam Hüseyin kıssası kaldı. İnşallah onu da beyan ederiz.

İlahî bu kıssayı okuyanı dinleyeni yazanı rahmetinle bağışla.

Ya Ganî bizleri Hazreti Muhammed Mustafa'nın sancağı altında birleştir.

İmam Aliyye'l-Murtaza elinden şarab-ı tahuru[217] içmeyi nasip kıl ve kitabın müellifi Şems-i Hâkî dervişi hayır dua ile yad edene Hakk Teâlâ rahmet eylesin.

Amin!

Ya Rabbe'l-Âlemin ve ya hayra'n-nasirin!

"Bi rahmetike ya erhamerrahimin!"

[217] Şarab-ı tahur: Temiz şarap

Hâzâ Gazâvât-ı İmam Hasan -Radiyallahu Anhu- Bâ Rebi' İbn-i Mâlik

İmam Hasan'ın -Allah'ın Rahmeti Üzerine Olsun- Rebi' İbn-i Mâlik ile Gazâsı

O Nur-ı Dîdegân-ı Mustafa ve o Sürur-ı Sine-i Murteza, anası Fâtımatü'z-Zehra ve o İmamzâde-i Müzekka[218] radiyallahuanh Muhammed Hanife kıssasında demiştik ki "Üç yolun birisini İmam Hasan seçti." O sağ yol idi. Ve orta yolu İmam Hüseyin seçti. Sol yolu ise Muhammed Hanife seçmişti. Her biri bir yola gittiler. Muhammed Hanife Katran ve İmlak Cengini eyledi. Akıbet selamet ve şâduman[219] gaza ile ve maksut ile Medine'ye geldi.

Biz geldik İmam Hasan kıssasına.

İmam Hasan radiyallahuanh sağyola gitti. Kendince düşündü: "Bu Muhammed Hanife bizim anamızdan değildir. Bir kafir kızındandır. Bu kadar gayreti var. Biz Muhammed kızı Fâtıma evladıyız. Eğer bize bir bela isabet ederse dedemize Cebrail gelir babamıza haber yetişir, biz ondan geri kalırsak bize ardır." deyip kardeşiyle vedalaşıp gitti. Meğer İmam Hasan'ın gittiği yol Mekke yolu idi. O gün akşama değin gitti. Bir yerde karar eyledi. Bir miktar eğlendi. Yine gece içinde ata binip revan oldu. Sabaha değin at sürdü. Sabah da giderek bir zamandan sonra bir yüksek yere çıktı. İleriye nazar eyledi gördü ki çöl içinde bir ka-

[218] O Nur-ı Dîdegân-ı Mustafa ve o Sürur-ı Sine-i Murteza, anası Fâtımatü'z-Zehra ve o İmamzâde-i Müzekka: Mustafa'nın gözünün nuru ve Murteza'nın gönül sevinci anası Fâtımatü'z-Zehra ve O, temiz, arınmış İmamzâde.

[219] Şâduman: Sevinçli, mesrur, mutlu.

raltı nesne var amma kah görünür kah kaybolur. İmam Hasan bu nesneyi gördü, 'hiç bir şey değil kılıç ya da süngüdür bundan gayrı nesne değildir' diye düşünerek atını sürmeye devam etti. Çöl tarafına gitti. Varıp gördü ki on bin kadar bir topluluk var. Bir yere konmuşlar. Sığır, deve, at, koyun, sınırsız erzak. Her bir evin önünde bir at bağlı ve bir süngü dikilmiş hazır durur. Orta yerde bir taht kurulmuş üzerinde adam misali bir put durur. Bir keşiş o putu her tarafa döndürür. Put döndükçe kafirler ona secde ederler. Yemek ve içmek îş işret temaşâdır ki demek olmaz. İmam Hasan radiyallahuanh bunu görünce deve güden bir oğlana sordu:

"Ey çoban bu kavim ne kavimdir?"

Çoban dedi:

"Bu kavim Rebi' İbn-i Malik kavmidir."

İmam Hasan dedi:

"Bunlar kafir midir Müslüman mıdır?"

Çoban dedi:

"Bunlar ateşperestler ateşe taparlar ve puta Hübeli'l-Âlâ derler."

İmam Hasan dedi:

"Bu halk burada niçin toplanıp şenlikler ederler?"

Çoban dedi:

"Ey yiğit bunlar otuz dokuz gündür oruç tutarlar. Bugün haber geldi Medine'de İmam Ali'nin oğlu ava çıkmış bu çöl içinde kaybolmuş meğer bizim bedevi obalarında birisi görmüş şimdi gelip haber verdi. Bunlar o beşaretledir ki akşam onu bir yerde gafil iken ele geçireler. O sebepten bunların şenliği budur ve dahi bir bahadır er vardır ki Tihame beylerinden, ona da adam gönderdiler gelsin diye bu gece olmadan gelir. Ey yiğit sen ne kişisin? Ve ne kabiledensin?"

Şehzâde dedi:

"Ben Benî Zübeyr kabilesindenim bezirgânım, iki deve kaybettim onu ararım hiç gördün mü?"

Çoban dedi:

"Görmedim."

İmam Hasan dedi:

"Ey çoban ben Tihame vadisine giderim hangi yoldan gideyim?"

Çoban dedi:

"Şu görünen hurma ağaçları tükenince ola ki Tihame beylerine karşı gelesin."

İmam Hasan bu haberi alınca, "varayım Tihame beylerini bir kez temaşa edeyim göreyim ne kişilerdir ondan sonra yine geleyim inşallah bu kavme bir iş edeyim" diye düşünerek gitti. O sırada karşıdan bir toz koptu. Bir zamandan sonra gördü ki yedi atlı silahlı zırhlı giyimli. İmam Hasan hemen at başını çekip durdu. Bunlar İmam Hasan'ı görüp durdular.

İmam Hasan dedi:

"Ne kavimsiniz ve ne kabiledensiniz? Dininiz nedir ve nereye gidiyorsunuz?"

Bunlar dediler:

"Biz Tihame beylerindeniz. Rabi' İbn-i Malik'e gideriz."

İmam Hasan dedi:

"Oraya ne maslahata gidersiniz?"

Bunlar dediler:

"İşimiz vardır."

İmam Hasan'a:

"Ne kişisin nereye gidersin ve hangi kabiledensin?" dediler."

İmam Hasan dedi:

"Benî Zübeyr kavmindenim bezirgan kişiyim, benim develerim var idi mugeylan yerken kayboldu yüküm yerde kaldı. İki sevgili develerdir onu sormaya Rebi kavmine uğradım. Bir çobandan sual ettim. Bir haber söyledi meğer o maslahata gidersiniz."

Bunlar dediler:

"Nice söyledi?"

İmam Hasan dedi:

"Şöyle işittim ki Medine'de Ali derler bir bahadır var imiş, onun üç oğlu var imiş, ava gitmişler amma bir oğlunu bu çöl içinde tek başına görmüşler, onu bir fırsat ile ele geçirmek için buraya toplanmışlar. İş u işret ederler ve hem Tihame beylerine haber gönderip, "Tez gelsinler o oğlanı ele geçirelim" demişler."

Bunlar dediler:

"Ey yiğit sen Benî Zübeyr'den değilsin o Medine'den gelen Ali'nin oğlusun."

İmam Hasan dedi:

"Hayır ben Benî Zübeyr İbn-i Ebi Türab oğluyum. Ticaret için Yemen'e gittim Medine'ye de girmemişim."

Meğer yedi kişinin içinde bir pîr kişi var idi. Bir gün tebdil-i sûret olup Medine'ye vardı Muhammed Mustafa'nın mescidine girdi. İmam Hasan ve Hüseyin'i gördü. Bilirdi.

Hemen o Pîr dedi:

"Hayır, vallahi sen Benî Zübeyr kabilesinden değilsin meğer İmam Ali'nin büyük oğlu İmam Hasan sensin."

İmam Hasan dedi:

"Ya şeyh adam adama benzer, yanlış haber söyleme ben bir garip kişiyim bezirgânım."

Pîr dedi:

"Hey, elbette sen Ali oğlusun. Bu kavmin de istediği sensin. Bu hile ile dilersin ki bizim elimizden kurtulasın."

İmam Hasan dedi:

"Ya şeyh var kendi yoluna git. Bizi benzetmeyi bırak."

Pîr mahcup oldu.

İmam Hasan dedi:

"Eğer ben İmam Ali oğlu olacak olsam ne saadet ki onun gibi bahadır kişizâde olayım devletli heybetli salabetli[220]

[220] Salabetli: Pek kuvvetli, sağlam..

pehlivanzâde olayım, o değilsem de inşallah o olayım. Peki Ali oğlundan ne istersiniz? O sizin neyinizi aldı? O kendi işinde siz ona düşman olmak reva mıdır?"

Bunlar dediler:

"İşte anladık Ali'nin oğlusun kendini gizlersin."

İmam Hasan dedi:

"Niçin gizleneyim?"

Bunlar dediler:

"Hele bu çöl içinde seni bulduk. Şimdi fırsattır ki biz seni avlayıp Rabi' İbn-i Malik'e başını armağan edelim."

İmam Hasan dedi:

"İşiniz erlik midir yoksa zalimlik midir?"

Dediler:

"Erliktir."

İmam dedi:

"Şimdi erlik işi bir bir gelip cenk etmektir."

Bunların Beyi olan kişi dedi:

"Erlik odur ki vara her ne hüneri var ise göstere."

İmam Hasan dedi:

"Doğru dedin ey Bey kişi, evvel bir bahadır gönder görelim ve hem benim de çoktan beri kılıç kalkan oynadığım yoktur."

Bu Tihame Beyinin adı Zerka idi. Başka bir pehlivan var idi adına Cemir derlerdi, hemen atını sürüp ileriye varıp gürzünü çevirdi, İmam Hasan üzerine indirdi. İmam Hasan hemen elini uzatıp kafirin gürzü inerken öyle çekti ki kafirin kolu kopayazdı. Cemir bu işi gördü aklı başından gitti.

İmam Hasan dedi:

"Ya Cemir bir hamle daha eder misin yoksa ben mi edeyim?"

Cemir dedi:

"Ey yiğit senin adetin nicedir?"

İmam Hasan dedi:

"Bizim adetimiz odur ki üç kere kafir evvel hamle eder, sonra bir kere biz hamle ederiz."

Kafir dedi:

"Eğer üç hamlede ben seni yenersem razı olur musun?"

İmam Hasan dedi:

"Eğer üç hamle ve eğer on hamle ve eğer maksudun her ne kadar ise öyle amma biz bir kezden ziyade hamle etmeyiz."

Bunu kafir işitti derhal süngü ile hamle eyledi üç kere. Şehzâde üçünü de ret eyledi. Kendine mazarrat değmedi. Sıra İmam Hasan'a gelince, İmam Hasan'ın da bir gürzü var idi atası Emiru'l-Müminin Ali vermişti. Tam yirmi beş batman idi. Hemen o gürzü İmam Hasan eline aldı. Kafir de kalkanını karşı tuttu. İmam Hasan dedi:

"Ey melun, "Tanrı birdir ve Muhammed hak peygamberdir" de ki bu gürzden aman bulasın."

Kafir dedi:

"Ey yiğit otuz yıldır ben Lat Menat'a taparım şimdi sana iman mı etsem gerek?"

Hemen İmam Hasan tekbir getirip "Ya Allah" deyip gürzü kafirin başına indirdi. Hemen kafirin beyni burnundan çıkıp boynu ezilip başı gürz önünce gitti. İmam Hasan kafiri tepeleyince at başını çekip durdu ve dedi:

"Ya Zerka bir er daha gönder gelsin."

Zerka dedi:

"Sabreyle bir er göndereyim ki beni o vakit bilesin."

İmam Hasan dedi:

"Ya Zerka bu gürz Hamza pehlivanın gürzüdür, kafirler takat getiremezler. Bir başı boynu sağlam yiğit gönder. Cemir'in başı çürük imiş gürze dayanmadı."

Zerka bu sözü işitince ne edeceğini bilmez. İmam Hasan bunların sakalına güler, bunlar aciz oldular zira aralarında Cemir'den pehlivanı yok idi. Kalanı hemen bir alet idi.

Zerka dedi:

"Ey yiğit senin adın nedir?"

İmam Hasan dedi:

"Neylersin?"

Zerka dedi:

"Ali'nin oğulları çoktur amma sen hangi oğlusun?"

İmam Hasan dedi:

"Benden yaşlı oğlu yoktur."

Zerka dedi:

"O karavaştan[221] olan oğlu cevvaldir, zira o Gazanfer Kafir gibi pehlivanı tepelemiş. Var mı senin hiç namın anıldığı, yok idi."

İmam Hasan dedi:

"Ey kafir İmam Ali'nin oğullarında benden kemter yoktur hele bu dem iş başa düştü çalışmak gerektir şimdi çok eğlendik bir daha gelir kişi var mı gönder gelsin yoksa gafil olma ki vardım sana."

Zerka o Pîr'e dedi:

"Ey Pîr, var sen bu yiğide cevap ver."

O Pîr dedi:

"Ya Zerka benim ömrüm tükenmiştir. Ben ihtiyar zayıf kişiyim, ben bir ejderhaya nice cevap vereyim?"

Zerka dedi:

"Ya nice edersen? "Ali'nin oğlusun" dedin. Başımıza şunun gibi bela getirdin, var def eyle ne isterse ver elinden kurtulalım."

Bu kez Pîr, Ali'nin oğlu dediğine pişman oldu. Zerka bu kez aciz kaldı. Ne çare kılsın? "Meydana girmek gerek" deyip atından indi kolanını[222] çekti hemen atına binip süngüsünü eline aldı "Ya Lat Mehmelat sana sığındım" deyip Şehzâde'ye hamle kıldı ve:

[221] Karavaş: Cariye, odalık, kadın hizmetçi.

[222] Kolan: Binek hayvanlarının karınlarının altından geçirilen eyer ve semere bağlı kuşak.

"Ya Hasan nasıl erlik edesin ki bunca iş edip meydan içinde göğüs gerip dursun?" deyip İmamzâde üzerine süngü havale eyledi.

İmam Hasan kamçıyla savdı. Zerka kaçıp yürüdü. Yani atın başını yana çevirip yoldaşlarına kaçar. İmam Hasan bunu görünce:

"Gafil elimden çıktı gitti, eğer bunları sağ bırakırsam varıp çok fitneler zahir olur" deyip hemen bunun ardından erişip Hamza pehlivan gürzünü eline alıp dedi:

"Ya Zerka meydandan kaçmak erlik değildir. Bir de Vadi-i Tihame Padişahı olasın? Şimdi gel bu gürze cevap ver yahut imana gel."

Zerka dedi:

"Ya yiğit, var git. Aramızda yaramazlık olmasın sana bir ziyan erişir. Baban bizimle yavuz olur, arada cenk olup çok adam telef olur, var git ben senin gibi çocuk ile cenk etmem."

Şehzâde bu sözü işitti hemen gürzü indirdi. Zerka kalkanıyla karşı verdi. Şehzâde kuvvetle öyle indirdi ki Zerka'nın başı yamyassı olup at üstünden yere yıkıldı canı cehenneme gitti. Kalan beş kişi hep birden kaçtılar. Şehzâde, "Eğer şimdi ben bunları sağ korsam varır bir fitne becerirler. Şimdi doğrusu budur ki bunlardan hiç sağ bırakmayayım ondan sonra Rebi' İbn-i Malik ordusuna varayım" deyip hemen o firar eden kafirlere yetişip birer gürz vurup onları da cehenneme ulaştırdı. Döndü yine yola gitti. Gördü ki o haber aldığı çoban deve güder Şehzâde'yi görüp dedi:

"Ey yiğit develeri buldun mu?"

İmam Hasan dedi:

"Hayır."

Çoban dedi:

"Hiç Tihame Beylerinden kimseye rastladın mı?"

İmam Hasan dedi:

"Gördüm yol üzerinde birkaç kişi öldürmüşler yamyassı yatıyorlar."

Çoban dedi:

"Meğer o Zerka'dır ki buraya gelirdi. Zerka'yı davet etmeye benim kardeşimi gönderdiler idi bunlar olmasın? Ve benim kardeşim bir kara ata binerdi ve kendi de kara yağız erdir."

İmam Hasan dedi:

"Yürü var bak onları toprağa sermişler."

Çoban yakasına el vurup feryat ederek Arap ordusuna gitti. İmam Hasan da bildi ki iş ayrıksı oldu. Zira kavga becerdi. Hemen atından inip biraz yem verdi. Kendi de biraz ekmek yedi ve biraz dinlendi.

Çoban Arap ordusuna varıp şamata eylemeye başladı:

"Vaveyla! Va musibeta! Va hasreta!"[223] deyip feryat eyledi.

Rebi' İbn-i Malik çadırına gelince dedi:

"Ya Malik ne oldun? O uzakta aradığın bela başına gelmiş. Hani kardeşim Zerka yolda Ali'nin oğluyla buluşmuşlar. Onları tepelemiş.

"Sana kim haber verdi?" dediler. Çoban dedi:

"Bir bezirgan kaybettiği develerini ararken görmüş. Benim kardeşimi atıyla elbisesiyle tarif edip haber verdi.

Rebi' İbn-i Malik bu haberi işitince can başına sıçradı. Meğer sabaha kadar hurma şarabı içmiş mest olmuştu. Hemen ata bindi. Birkaç fasık Araplar da atlarına bindiler. Acelesinden harp aletlerini kuşanmadı. Sadece bir kılıç kuşandı azmedip İmam Hasan yanına geldi. Zannetti ki Vadi-i Tihame'dendir. Diledi ki haber sora. İmam Hasan'a yakın geldi. Gördü ki tanıdığı adam değildir. Hemen üzerine varıp dedi:

"Ne kişisin?"

Şehzâde dedi:

"Kafirlere bela ve kazayım müminlere kardeşim."

[223] Ah ne yazık! Ne musibet! Ah ayrılık!

Rabi' İbn-i Malik bunu işitince yine can başına sıçradı hemen Şehzâde'ye kılıç çekip hamle eyledi.

Şehzâde:

"Hey Bey kişi acele etme. Önce haberin ver ondan sonra cenk eyle" dedi.

Rebi' İbn-i Malik dinlemeyip cenkte ısrarcı oldu. Şehzâde gördü ki iş ciddi oldu. Hemen gürzünü çıkardı ve dedi:

"Ya Rebi' İbn-i Malik, Arap ureba içinde olmuş iş değildir ki bir Bey kişi bir garip kişiyle yabanda ölmüş adamlardan ötürü gele cenk ede."

Hayli nasihat eyledi. O melun mukayyet olmadı. Kafir hamle edip kılıç indirince İmam Hasan kalkanını getirdi men eyledi ve dedi:

"Ey kafir, mızrak çuvala sığmaz. Eğer bilmedinse bil. İmam Hasan benim. Şimdi gafil olma vardım."

Gürzü eline alıp yetişti kafire bir gürz vurdu ki köfte gibi eti kemiği birbirine karıştı. Canını cehenneme gönderdi. Rabi' İbn-i Malik'in işi bitince Şehzâde dedi:

"Ey kafirler hani içinizde bir kimse var mı bu gürze cevap verecek?"

Dev gibi bir kafir İmam Hasan'a hamle eyledi. Şehzâde bu kafirin yedi hamlesini savdı. Başka kimse cevap veremeyip hemen orduya firar ettiler. Beyleri geberdi çobansız koyuna döndüler. Akşam erişti. Şehzâde gayet yorulmuştu. Kendi aç, atı aç bir meşelik içinde bir kuytu yerde karar eyledi. Bir zaman uyumadı sonra uyudu. Düşünde o Seyyid-i Kevneyn Muhammed Mustafa sallallahualeyhivesellem dedi:

"Ey nur-ı didem Hasan bugün Hakk Teâlâ melekleri yardıma gönderse gerektir. Hiç elem çekme. Bu gaza o gazadır."

İmam Hasan uykudan uyandı gördü ki sabah olmuş. Hemen atına binip bir yüksek yere çıktı gördü ki dünkü kafir obasında seyran eder. Şehzâde'nin yüreği uyandı:

"Ey kafir dün benimle cenk eyledin ben seni böyle komasam gerek" dedi.

O kafir de bir tazı ata binmiş ve harp aletini kuşanmış bir ejderha kafirdir ki, İmam Hasan onun yanında bir genç oğlandır. Hemen meydana geldi at başını çekip durdu. İmam Hasan'a dedi:

"Ey yiğit ne kişisin ve adın nedir ve kimin oğlusun ki gelip bunun gibi iş işledin?"

İmam Hasan dedi:

"Ey kafir ne sorarsın. Kim olursam olayım eğer elinde hünerin varsa meydana gel seninle cenk edelim."

İmam Hasan meydan içine gelip bir nara attı. Heybetinden kafirin aklı başından gidip süngüsü yere düştü, sersem durdu. İmam Hasan dedi:

"Ey lain ne durursun gelsene meydana!"

Kafir dedi:

"Katlan! Benim askerim ve erlerim vardır şimdi gelirler, ben seni kaçmayasın diye beklerim."

İmam Hasan dedi:

"Ey kafir cümle cihan asker olsa benim onlardan derdim yoktur. Ben sana bir iş edeyim ki cümle Arap ureba içinde söylene."

Hemen kafire hamle eyledi ki bir gürz vurdu beynini darmadağın eyledi. Meydan içinde yata kaldı. Şehzâde yine er diledi. Kimse meydana gelmedi. O sırada yaban tarafından toz koptu. Gördüler ki bir alemle bin kişi çöl içinde çıkageldi. Bir zamandan sonra bir kişi bir tazı ata binmiş belinde kılıç, elinde süngü Şehzâde'ye yakın geldi. Medine'de bir sahabe var idi adına Abdullah Yemenî derlerdi. Şehzâde'yi tanıyıp yanına geldi. Şehzâde bunu gördü gayet sevindi. Zira Abdullah gayet pehlivan idi. Tez atından inip Şehzâde'nin elini öptü. Görüştüler hal hatır soruştular. Abdullah'ın sadağında hurma var idi

çıkarıp İmam Hasan'ın önüne koydu. Şehzâde yiyip çok şükür eyledi. Meğer Hezil vilayetinde bir kafir var idi. Adına Süryani derlerdi. Öğrendi ki Rebi' İbn-i Malik ve Zerka altı yoldaşıyla cümlesini İmam Hasan tepelemiş. İbrî[224] bu işi duyunca askerini sağına soluna dizdi. Kendi askerin ortasında bir geniş yerde meydan bağladılar.

İmam Hasan dedi:

"Ya Abdullah, ben bunlardan biraz er dileyip tepeliyeyim sonra hurda adamlar kalır onlara ne itibar."

Küffar askeri de gelip İmam Hasan'ın bulunduğu yere ulaştılar. Gördüler ki Abdullah Yemeni İmam Hasan katında durur. Abdullah at sürüp dedi:

"Ya İbrî dinle Hasan ne der!"

İbrî dedi:

"Ne der?"

Abdullah dedi:

"Bizim işimiz durmakla olmaz bize er göndersin avare durmayalım, der."

İbrî'nin bir pehlivanı var idi. Gayet bahadır kişi idi. Hemen onu gönderip dedi:

"Yürü var şunları tepele başlarını bana getir."

O kafir de meydanda at başını çekip durdu. Abdullah Yemenî, Şehzâde'nin elini öpüp meydana girip dedi:

"Ey kafir hamle eyle.

Kafir hemen süngüsünü havale eyledi Abdullah savdı. Bu kere gürzle hamle eyledi. Onu da men eyledi. Sıra Abdullah'a geldi. Hüccet arz eyledi. Kabul etmedi. Bir nara atıp kafire bir gürz aşk eyledi. Başı darmadağın oldu. Süryani İbrî bu hâli gördü vay ki kızdı. Hemen bir kafir daha gönderdi. O kafir de Arap içinde namdar idi. Atını mahmuzlayıp meydana girdi. Kafir, İmam Hasan'a mukabil olup Şehzâde'ye süngü havale eyledi. İmam Hasan kılıcını çıkardı, kafirin hamlesini men ey-

[224] İbrî: İbrani, Yahudi

ledi. Hiç hüccet etmedi bir kılıç vurdu ki ta eyere değin iki parça eyledi. Kafirin canını cehenneme yolladı. Şehzâde at başını çekip durdu.

İbrî kafir:

"Bunlara birer varmaktan çare yoktur. Hemen bir uğurdan at salayım bunlar iki kişidir ola ki birini alıp götürürüz" deyip askerine emreyledi hemen bir uğurdan at saldılar. Sağ kola İmam Hasan sol kola Abdullah Yemeni girdi. Öyle kılıç vurdular ki yeryüzünde kan revan oldu. Akıbet İbrî İmam Hasan'a uğradı:

"Ya Hasan bunca adamın kanını sana kor muyum?" deyip kılıçla hamle eyledi.

İmam Hasan dedi:

"Sen de imana gelirsen azat edeyim. Eğer yok dersen başını keserim."

Kafir kızıp kılıcıyla hamle eyledi. İmam Hasan dedi:

"Ey kafir hamleyi bırak imana gel."

Kafir dedi:

"Çok söyleme başını keserim."

İmam Hasan bu sözü işitince hemen Emir Hamza pehlivanın gürzünü eline alıp kafire bir gürz indirdi. Başını çürük kabak gibi darmadağın edip canını cehenneme gönderdi. Asker onu gördüler her biri kaçmaya yüz tuttular bir nice kafir gelip Müslüman oldu.

Gaza işi tamam oldu. İmam Hasan ve Abdullah, kafirlerin çadırına gelip her ne mal ve kumaş var ise atlara yüklettiler. Şâd hurrem Medine'ye revan oldular. İmam Hasan, Abdullah'ı Medine'ye müjdeci gönderdi. Hazreti Resul sabah namazını kılıp ashaba nasihat eder idi. Abdullah Yemenî gelip selam verdi ve dedi:

"Ya Resulallah! Size müjdeler olsun ki İmam Hasan geliyor."

Hazreti Resul şâd hurrem oldu. Hemen ashapla ve İmam

Ali ile karşılamaya çıktılar. İmam Hasan dedesi hazretini gördü hemen atından inip vardı mübarek dizin öptü. Hazreti Resul de onu öpüp kucakladı. Şah-ı Velayet de şâd hurrem oldu. Mescid-i azama geldiler. Ganimet malını mücavirlere taksim ettiler. Fâtıma radiyallahuanha ile de görüştüler. İmam Hasan cümle gazayı nakletti. Hazreti Resul-i Ekrem dinleyip tahsin ettiler.

İşte İmam Hasan kıssası tamam oldu.

Bundan sonra İmam Hüseyin'i beyan edelim...

Hâzâ Gazâvât-ı
İmam Hüseyin
-Radiyallâhu Anh-

İmam Hüseyin'in
Gazâsı
-Allah Ondan Razı Olsun-

Evvelki gazada demiştik ki Muhammed Hanife radiyallahuanh sol yolu seçti. İmam Hasan radiyallahuanh sağ yola gitti. Bu yolların her birinde nice gazalar eylediklerini hep hikâye eyledik. Şimdi İmam Hüseyin orta yola gitti onu beyan edelim. İnşallah Teâlâ.

Ravi şöyle rivayet eder ki:

İmam Hüseyin o gün akşama değin yürüdü. Karanlık olunca bir yerde atından inip biraz istirahat eyledi. Yine atına binip revan oldu. Ta sabaha değin gitti. Sabah olduğunda bir yüksekçe yere çıkıp çevre yana nazar eyledi, yakın yerde hiçbir nesne görmedi. Mugeylan dikeninden gayrı nesne yok. Biraz daha yürüdü ta ki sultan-ı kuşluk[225] oldu bir nesne bulmadı lakin bu yol ayrıldı. Birinci yola düştü. O kadar gitti ki öğle namazı vakti oldu. Hemen atından indi teyemmüm edip öğle namazını kıldı. Biraz dinlendi yine binip gitti. Ta ki akşam oldu. Irakta bir kubbe göründü.

İmam Hüseyin:

"Hele şimdi gecedir bir yerde ineyim bu gece orada istirahat edeyim" deyip indi.

Atına biraz yem verdi. Kendi de biraz hurma yedi. Biraz dinlendi. Sonra atın yanına vardı eyerini alıp biraz sığadı. Di-

[225] Kuşluk: Sabah vakti.

ledi ki biraz yata. O anda bir aslan gelip İmam'ın atına hamle eyledi. İmam Hüseyin hemen ayağa kalkıp bir nara attı. Aslan kendiliğinden gitti. İmam Hüseyin yetişip aslana bir süngü vurdu. Öte yana geçti. Aslanı tepeledi oradan kalkıp bir başka yere vardı orada karar eyledi.

Sabah olunca namazını kılıp tesbih okudu. Atına binip sürdü kubbeye yakın geldi gördü ki, kubbe önünde bir ak mermer var billura benzer. Ve o mermere altın hat ile yazmışlar ki:

> "Bir zaman ola buraya bir Emirzâde gele ki o Haşimî Kureyşî Ebtahî Zemzemî Mekke Medine Sultanı Abdülmuttalip neslinden Muhammed Mustafa'nın kızı oğlu ola. İsm-i şerifleri Hüseyin ola. Bu kubbe önüne gelip bu hattı okuya ve bu mermer taşın dibini kaza. Zira bu kubbenin anahtarı bu taşın dibindedir. Çıkarıp bu kubbenin kapısını açа. İçinde bir cadı vardır adına Sihirbaz Zerka derler. Bu kubbeyi o yapmıştır. İçinde kendi makamı vardır ve burada kilitli durur. İçine kimse giremez. Bu kubbeyi açınca içeriye giresin. Zerka seni görüp sihir yapsa gerektir. Gafil olursan Zerka seni alır amma kubbe içinde bir taş vardır. Evvel girdiğin gibi o taşın üzerinde otururşun. Zerka sana muti olur her ne dilersen hükmeder ve bu kubbenin gündoğusu tarafında bir küp vardır. Zerka ona biner ve bir çubuk vardır eline alır ve seni küpün içine kor ve küpe çubuk ile bir kez vurur, küp inler bir avazla havaya ağar, her nereyi dilersen seni ilete. Amma bu küpten çıktığın vakit yayını veya kılıcını koyup çıkasın ta ki küpe yine girebilesin. Bir saat içinde seni Mağrip'ten Maşrık'a iletir."

İmamzâde bu mefhumu anladı taşın dibini kazdı anahtarı çıkarıp kapıyı açtı içeri girdi ve o taş üzerine oturdu Hemen kubbenin içi tir tir titredi ve bir köşesi yarıldı oradan dev sûretinde bir kimse çıkageldi yetmiş arşın boyu var idi:

"Ya Emiru'l-Müminin Ali oğlu Hüseyin, maksadın nedir? Seni buraya kim getirdi?" dedi.

İmam Hüseyin dedi:

"Bu kubbede bir taşta yazılmış o sebeple kapıyı açtım.

Zerka dedi:

"Ya Emiru'l-Müminin dur şimdi atını bu kubbenin içine çek ve sen bu küpün içine gir otur amma bana evvel söyle Mağrib'e mi gidersin Maşrık'a mı yahut Kaf dağına mı gidersin bu küp içinde ileteyim."

İmam Hüseyin hemen atını içeriye çekti ve kendi de küpe girdi ve çubuğu eline aldı, bir kez vurdu gördü küpü bir avazla inledi dönüp çarha başladı, döne döne kapıdan çıktı kapı da kapandı.

İmam Hüseyin dedi:

"Ya Zerka beni Umman'a ilet, temaşa edeyim, ta ki dedem Muhammed Mustafa'ya varınca bu Umman'da ne acayip ve garaip görürsem onları haber vereyim."

Zerka dedi:

"Ya İmamzâde, Umman'da bir acayip şehir vardır onu size temaşa ettireyim."

İmamzâde dedi:

"Gayet kerem edersin."

Zerka Umman tarafına küpü itti. O kadar yol gittiler ki yer gök bulut gibi oldu. Tamam sultan-ı kuşluk olunca gitti. Bir deryanın üstüne erişti. Gördü ki bu deniz ak süte benzer.

Zerka dedi:

"Ya İmamzâde işte bu Umman'dır her bir köşesinde benim gibi yüz bin cadı vardır."

İmam Hüseyin bu haberi işitti mübarek gözleri yaşla doldu, dedi:

"Bela ki benim başıma gelmedi ben kendi elimle seçtim."

Zerka dedi:

"Ya İmamzâde senin gönlünde bu nesne vardır ki burada

sana bir mazarrat erişe diye korkarsın, bu fikri kov. Evvel İmam Ali senin babandır. Vallahi ben ondan korkarım."

İmam Hüseyin bu sözü işitti şâd hurrem oldu. O demde küpü biraz durdurdular. Akıbet bir acayip yere geldiler. Gördüler ki bir küçük şehir var bu şehir içinde insan suratlı kuşlar var. Bu kuşların birer ayağı var. Sûrette insan lakin azaları tüylü ve iki eli var her bir kolunun uzunluğu yirmi arşın miktarı var. Onların işi daima balık yemektir. Onlarda ayrık yemek içmek balık etinden gayrı yoktur. Zerka bunları temaşa ettirdi ve İmam Hüseyin'e:

"Medine buraya altı aylık yoldur ve ileride benim bir makamım vardır ve benim bir üstadım var adına Şehba cadı derler, onu sana temaşa ettireyim." deyip bir miktar daha gittiler bir yere eriştiler ki o Şehba'nın memleketidir.

"Meğer Mağrip vilayetinde bir yer var imiş o yerde bir kale var imiş. Adına Kale-i Ahenrüba derlerdi ve bu Şehba'nın bir kızı var imiş, ona Sahire derler imiş ve bu Kale-i Ahenrüba onun tahtı imiş. Bu kaleye Emiru'l-Müminin Hamza radiyallahuanh varmış murat eylemiş ki cenk edip bu kaleyi ala. Lakin görmüş ki kulesi ayyuka uzanan bir kaledir ve burç u barusu filcümle çelikten ve kendisi bir kayadır ki vasfı kabil değil ve içinde mıknatıs taşı var imiş. Her ne kadar Mağrip memleketinde demir var ise bu kaleye getirirmiş. Bu mıknatıs taşı cezbeder alırmış. Şimdi ya İmam Hüseyin gel seni Kale-i Ahen'i temaşa ettireyim yine oradan kubbeye ileteyim."

Hemen küpe bir çubuk vurdu. Küp Kale-i Ahen'den yana gidip kale içine girdiler. İmam Hüseyin küpten çıktı bunu Kale-i Ahenrüba cadıları görüp Zerka cadıyı birbirlerine haber verdiler ve:

"Zerka bir insan getirmiş gelin yiyelim" dediler.

Hemen bin yedi yüz cadı bir yere toplandılar amma Şehba ve Katana ve Zerka bir taraf oldular. Zerka dedi:

"Ya Şehba, ben bu yiğidi emanet getirdim. Bu yiğit âhir

zaman peygamberi Muhammed Mustafa'nın kızı oğludur. Bunun bir babası vardır ki yeryüzünde ve gökte ayrık onun elinden kurtulmaz."

Cadılar Zerka'nın bu sözlerini işitince dediler:

"Bu kişi o methettiğin kişinin oğlu ise bize bir velayet ya bir keramet göstersin ta ki kurtula."

İmam Hüseyin dedi:

"Hakk Teâlâ'nın inayetinde bir keramet ki cümlenize faydalı ola amma benim şartım vardır yerine getirsinler."

Zerka dedi:

"Nedir?"

İmam Hüseyin dedi:

"Bir keramet göstereyim ki bunlar Müslüman olsunlar."

Zerka cadılara söyledi.

Katana dedi:

"Pek iyi. Biz de imana geliriz."

İmam Hüseyin radiyallahuanh abdest aldı iki rekat namaz kılıp dua eyledi ve dedi:

"Ya Allah! Ya Rahman! Ya Rahim! Bi hakkı enbiyai vel mürselin! Sen bu kafirlere kudret göster ki keramet isterler. O habibin Muhammed Mustafa'nın hürmetine ve aslanın Aliyye'l-Murtaza'nın hürmetine benim hacetimi reva kıl."

Dua tamam olmadan yer deprendi Tanrı Teâlâ'nın azameti kudretiyle zelzele koptu. Kale öyle titredi ki kale içinde her ne kadar kilise var ise kubbeleri aşağı geçti ve Hübeli'l-Âlâ ki büyük putları idi yüzünün üstüne yıkıldı hurdahaş oldu. Ve o ateş ki altı yüz seneden beri yanardı ona taparlardı o saat söndü ve Kale-i Ahenrüba'nın duvarları yarıldı ve bedenleri ve kuleleri yıkıldı ve kiliselerde olan keşişler İncil'i unuttular dillerine bu geldi ki:

"La ilahe illallah Muhammedün Resulullah" diye bağrıştılar ve Sehba tahtından düştü ve Katana cadı sersem oldu her ne ki İmam Hüseyin dedi; tamam oldu.

Katana cadı bunları gördü feryat edip dedi:

"Bu ne hikâyedir ve verdiğim sözü nice edelim amma bu oğlanın dini hak olmasa bu kadar elinden gelmez gel şimdi rahiplere gidelim."

Katana ve Zerka ve Sehba bu üçü kalkıp rahiplere geldiler gördüler ki bunlar kelime-i şehadet getirirler, anladılar ki bunların dini batıldır. Din Muhammed dinidir. Hemen cadılar haber eylediler cümlesi bir araya geldiler İmam Hüseyin'e haber eylediler mübarek yüzünü gördükleri gibi:

"La ilahe illallah Muhammedün Resulullah" deyip zünnarlarını kestiler bir vecde gelip çarka girip ayet okudular, kalede her ne kadar kafir var ise Müslüman oldular.

İmam, mescit yaptırıp ezan okuyup cemaatle namaz kıldılar, bunlara şeriatı öğretti. Sonra Zerka geldi:

"Ya İmamzâde küpe gir" dedi.

Küpe girdiler. Zerka bir çubuğa vurup havalandı. Bir acayip kale gördüler meğer bu kalenin Bey'i Yahudi imiş. Hemen Zerka cadı kale kapısına geldiklerini haber verdi. İmam Hüseyin küpten çıktı. Zerka, Yahudi katına varıp selam verdi.

Yahudi dedi:

"Ya Zerka selamın Muhammedî selamıdır."

Zerka dedi:

"Evet Muhammedî olduk elhamdülillah!"

Yahudi şaşırdı. Zerka dedi:

"Niçin şaşırırsın? Ben kendi ihtiyarımla olmadım. Belki keramet ve velayet beni imana getirdi."

Yahudi bu sözleri işitti acele ile sormaya başladı. Zerka dedi:

"Ey Yahudi, Kale-i Ahen'den hikâye işittin mi?"

Yahudi dedi:

"İşittim ya Zerka, Kale-i Ahen'e kim vardı?"

Zerka dedi:

"Medine Sultanı iki cihan fahri Muhammed Mustafa Aleyhisselam'ın kızı oğlu İmam Hüseyin radiyallahuanh geldi. Hep Müslüman oldular."

Yahudi dedi:

"Ya Zerka, o keramet sahibi Padişah nerededir?"

Zerka dedi:

"İşte benimledir."

Hemen Yahudi Zerka ile Hüseyin'e geldi. Ve biraz rahip var idi bunlar galebe avaz ile:

"Es'-Salatü ves'-Selamü aleyke ya Resulullah" diye salavat getirdiler.

İmam Hüseyin emretti kale halkı da gelip Müslüman oldular. İmam Hüseyin, Yahudi'ye dedi:

"İsmin nedir?"

O dedi:

"Benim adım Abdüssanem'dir."

İmam dedi:

"Estağfirullah, adın Abdüssamed olsun."

Abdüssamed malını İmam Hüseyin'e verdi. İmamzâde bunlara beş vakit namazı öğretti. Maksut tamam oldu vedalaşıp yine küp içine girdi. Zerka küpe bir çubuk vurup küp havaya ağdı kubbeye erişti. İmam Hüseyin kubbe kapısını açtı. Atına bindi. Abdüssamed'in verdiği malın yarısını alıp yarısını Zerka yanında emanet kodu. Medine'ye revan oldu. Medine'ye yaklaştığında ashab-ı Resul'den bir kimse var idi adına Ubeyde bin Cerrah derlerdi ona rastladı. İmam Hüseyin kardeşlerini sordu. Ubeyde dedi:

"İmam Hasan geldi Muhammed Hanife gelmedi."

Oradan Ebu Ubeyde'yi müjdeci gönderdi. Varıp Medine'de İmam Ali'ye ondan Hazreti Resul-i Ekrem'e haber verdi. İmam Hüseyin de çıkageldi. Doğru dedesi mescidine geldi. Resulullah Aleyhisselam'ın dizini öptü. Ondan ganimet malını mücavirle-

re taksim ettiler. Ondan İmam Hüseyin Resulullah'a Zerka ile beraber her ne oldu ise hikâye eyledi. Hazreti Resul azim tahsin eyledi ve bağrına basıp hayır dualar eyledi.

Bu kıssa burada tamam oldu.

Pehlivanların erliğine Hakk Teâlâ'nın birliğine müşriklerin körlüğüne Resulullah'ın dostluğuna ve dostların şâdlığına aşk ile Muhammed'e salavat!

"Allahümme salli ala muhammedin ve alâ âli muhammedin ve sahbihi ecmain!"

Âmin...

Ya Muin...

Hazreti Ali Cenkleri'nin Yazma ve Matbu Nüshalarından Örnekler

ابو المحسنه حمله ايلدى ابو المحسن حمله سين منع ايدوب فو
شا غيدن قايدى قولى اوزرينه الوب شاه مردان اوكبه كتو
روب بحش ايلدى عمر دخى سوليتموب بنده جكدى ابو المحسن
بنه مبدانه كلوب ارطلب ايلدى كفار طرفيدن بركور بوز لعين
مبدانه كيردى كورزحواله ايلدى ابو المحسن آل اوزادوب ايكى
كورزى الدى كندى كورزيله كندويه اويله بركورزاوردى بكيم
اينله برار اولدى چون ابو المحسن اولكون اويله يه دكين
كفاردن ايكيوز نامدار هلاك ايلدى شاه توران دخى بيك
كافره اشارت ايلدى ابو المحسن اوزرينه حمله قيلديلر بو
طرفدن سپاه شاه بيك ارله ابو المحسنه يارد يمه كلدى
شاه توران كوردى بكه امداد كلدى همان اون بيك كافره
اشارت ايلدى بوطرفدن زهار خاوريس بيك مومن لشكر يله
تكبير صلوات كتوروب يورديلر پس شاه توران بونى دخى
كوردكده اوتوز بيك كافره اشارت ايلدى بوطرفدن شاه
هيشاه اوغلى قيس اون بيك ارله يوردياوطرفدن
مالك ارد رطقوز بيك مومن ايله يوردياوبر اوايكى لشكر
بربرينه كيروب آشكاره قيامت قوپدى هاى هوى صد اسند
سنكو لرعرلد سيندن ارنلر غوسيندن جهان كرده كلدى
اولكون برعظيم جنك اولدى كه لشدن يرتوزى كورو نمز اولدى
ادم قانى سيللر كبى امغه يشلدى چون اخشام دخى يقين
اولمغله طبل ارام چالندى ايكى لشكر برينديلر ايرلو

هلاک عمر و آمار حسین رضی الله عنه

بیان ایلیه

دُونْدِی نه یاجغنی بیله مدی بُوخرابلق بُوعالمده کیمسیه اولما
مشدر بُوکون بیم ولایمه اولدی امابندخی مالك ازدره وعلی
برلیش ایده یمکه عالمه داشتان اوله وبیم آدم خاوران
اولسون دیوب طوررکن کیشورکشان طرفندن بر نوز بلوردی
آنی کوردیکم نوز ایچدن برقاچ اللوچیقه کلدی کنرده زخملو
ومجروحلی اوستلرنده اولان اسبابلری قزیل قانه غرق اولمش
پس خاوران اوکنده فریاد وفغان ایدوب باشلرینه طپراقلر
صچه یلر پس خاوران بونلری دخی بوتله کورنجك اینجه یاسرنه
اولدی ونه قضایه اوغرادیکزدیه بونلرا ایدی شاهم سن بزی
بهلوان بیداد ایله اون بیك ارقوشوب کیشورکشانه کوندردمش
ایدیکز بزدخی اولطرفه کیدلم مکر اندن بر بهلوان وارایمش اول
دخی علی یولداشلرندن ایمش آدینه ابوالمحسن دیرلرایمش بزدن
اول وارمش یالکز باشیله قلعه فتح ایلمش وشاطر زنکی
دیلمش جمله سنی مسلمان ایدوب کندوسنه قول ایلمش وقلعه کی
اولمش تمام کیشورکشانی ضبط ایلمش بزدخی واردق اوکنده
قوندق مکر بزی قلعه دن کوزه دیرلر ایمش آنی کوردك قلعه نك
قپوسنی اچلدی بر بهلوان کلدی بزمله اوچکون جنك ایلدی
هرکوندہ بزدن یمش سکسان بهلوان هلاك اولوردی آخر
بهلوان بیداد غضبه کلوب میدانه کلدی ابوالمحسن امان
ویرمیوب برحمله ده اونه کچورمیوب آنیده هلاك ایلدی و
الحاصل بزدخی غالب اوله میوب اون بیك اردن فرق اللی

Lib. E. Mus. Constant.
No. 1276
21.7.1961

بسم الله الرحمن الرحيم

راويان اخبار رونا قلان اثار شويله روايت ايدرلركه صدر بدر العالم ولد آدم مفخر موجودات وشفيع امت عرصات يعني اول صدر صفه صفا واول ماه بدر رقبه وفا احمد محمد مصطفى عليه الصلوة والسلام مسجد ايچنده مبارك ارقه سن مخرابه ويرونا صحاب كرين رضوان الله عليهم اجمعين جمله سي قرشوسنده اوتورب مبارك لفظ درر لرك دكلرلرى اثناء كلامده نصكره بيوردى يلركه اى يارانلر برقاچ كوندر سعد وقاص كورنمكوز حال ندر خبر ويرك ديدى اصحابدن برى اتيه يارسول الله برقاچ كوندر سعد وقاص قرى دلفروز اولوب كويه كيمسنلر ايدى امّا يارسول الله حالبوكه دونكى كون كوندن برى كيمسنه يه سؤال ايلدك جواب ايلديكه سعد وقاص انده كلمش ديو كويه دكلدر ديو جواب ايلدى ازين جانب مكر اولمدينه دن چيقمش ايدى واويله نمازى وفتيله برچشمه ساده كلوب هوادخى اشى ايدى اول

بسم الله الرحمن الرحيم

راويان اخبار رونا قلان اثار شويله روايت ايدرلركه صدر بدر العالم ولد آدم مفخر موجودات وشفيع امت عرصات يعني اول صدر صفه صفا واول ماه بدر رقبه وفا احمد محمد مصطفى عليه الصلوة والسلام مسجد ايچنده مبارك ارقه سن مخرابه ويرونا صحاب كرين رضوان الله عليهم اجمعين جمله سي قرشوسنده اوتورب مبارك لفظ درر لرك دكلرلرى اثناء كلامده نصكره بيوردى يلركه اى يارانلر برقاچ كوندر سعد وقاص كورنمكوز حال ندر خبر ويرك ديدى اصحابدن برى اتيه يارسول الله برقاچ كوندر سعد وقاص قرى دلفروز اولوب كويه كيمسنلر ايدى امّا يارسول الله حالبوكه دونكى كون كوندن برى كيمسنه يه سؤال ايلدك جواب ايلديكه سعد وقاص انده كلمش ديو كويه دكلدر ديو جواب ايلدى ازين جانب مكر اولمدينه دن چيقمش ايدى واويله نمازى وفتيله برچشمه ساده كلوب هوادخى اشى ايدى اول

حضرت فاطمه یه ویردی واول جواهر صندوقه
بیلور عظیم داغندن کلن امانتنی جیقاروب
اوبوب یوزینه سوردی حسرتلر برینه بوکوب
مرادلرینه ایردیلر کیجه کوندوز سادیلقلرایلدیلر
وحق تعالی حضرتنه جوق شکرلرایلدیلر پس
سرور انبیا محمد مصطفی صلواة الله علیه وسلم
جمعه کونی جمیع لرایمامی برابر ده جمع ایدوب مدینه
دن طشره یه چقدیلر واول عزاده شهیداولان
نمازلرین قلدیلر ونجه بیك قربان ایلدیلر فقیر
فقرایه احسان ایلدیلر خاورنام تمام اولدی
پیغمبر روحنه صلوات السلات
والسلام علیك
یارسول الله

دیکر رهبانلر اولوسی ایندی ای راهبلر
بزم کمسیه حاظر مانده یکوموز یوقدر والا
سیزک اراکوزده بو مجلسده محمدم وار
دربنم نطقم انک هیبتنده بغلمشدر اول
سببدن کلامه مجالم یوقدر دیدی رهبانلر
ایندیلرای اولوموز بیورآنی بولوب قبل ایدلوم
راهب انلری بوق انجق بولوب آکا برنیجه
سؤالم وارایده یم بلورسه آزاد ایده لوم
بلمزسه اندن اولدوره وزدیدی اندن
راهبلرا ولوسی اولان اباق اوزره قلقوب
یا محمد محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم حرمتنه
اباق اوزره کلدیدی پس پیازید آباق اوزره
دوردی کلوب راهبک یانه
اقسم کرک اکر
جوابه قادیرا ولورسن سنی آزاد ایده ریم

واکر

بسم الله الرحمن الرحيم

حكايت اولنور كه امام قطب الدين بايزيد
بسطامى قدس الله سره العزيز رحمة الله عليه
ايام سياحتده واحوال حلوتده وفكر ذكرده ايكن
ناكاه حاتفدن برندا كلديكه يا بايزيد طور صغانه
وار اول ديار يكه راهبلر نيك جمعتلرينه حاضر
اول بس بو فكردن توهم ايدوب
شيطانيمدر ديو ايدوب اويخويه
واردم برعزيز تكرار دوشومه كروب
بو معنايى بكا ابراز ايلدى اويانوب بنه تعجب
واستغراب ايلدم ناكاه بنه برندا كلديكم يا بايزيد

خوف

هذا اخر ما ترجمت من حسن
رضي الله عنه بن مالك

خبر الحق دونوب لشكره كلدي حكايه نقل ايلدي خوجه عمر افندينه
يا عمر سن بو ولايتدي نيلر سن ديدكده عمر دن اول شاهنشاه
ايتدي يا امير المؤمنين بو ندن اكا اون كونلك يولدر ويول اوزرنده
اون پاره قلعه وار در ويوز پاره شهرستان وار در وبكلري
مرد انه پهلوانلر در ويول ري غايت صعب در چوق لشكر له كيمسه
كرك در ديدي پس شاه مردان باقوب ايتدي يا عمر سن بجه بيلورسن
وبكا فيلوزرا اولور مسلك ديدي عمر ايتدي اى اركلر شاهي نام
اون كونلك يولدر ويوز يرده ميل دوز مشار در وهر ميله اوتوز
آدم بكي قوم مشار در دير بردن برجري كور نسه ميدان ميله طاول
چالوب بر بريني خبر ويرر لر اول شهره كز كارنده در وايكي قات
حصاري وار در غايتله محكم در شحنه كونش طوغدقده دكر جوشه
كلور حصارك اطرافني قوشه دير كجه اولدقده دكر سه بر بريه
وار در حصار قوري يرده قالور ديدي شاه مردان براز فكر وكوار
دي اندن ابو المحسنه ومالك ازدره ايتدي سز بو لشكري واغز
لغي غنيمت مالني الله اوب عسكر كجه قيله سكر وبيم سلو محي اول
سرور انبيا يه ارشد يره سز انشاء الله تعالى شتجي اولديار ك
فتح ايدوب كلور يتيشور مز ديدي ابو المحسن افتا قه تحمل ايسه
مبوب اغلدي كجه يارو سنه دكين نصبحتلر ايدوب قشه سوز
قبر عقاب اني الوب عسكره بر قيله كلسون ديدي اولكجه جمع
عسكر ايسلا ميله ابو المحسن مالك ازدر وقيس وشاهنشاه
وسيا فتشاه ايله وداعلشوب اندن قبر ي وعمر بجا لوب

كمندلو الوب قلعه يه خمله ايلديلر پس قلعه كورجيلري دخي
خبر دار اولوب درحال قلعه فومنه خبر ايلديلر بو نارد دخي
وارووب پادشاهلرينه خبر ويرديلر بعده برجلره چيقوب
كفار لشكري يوفاردن واسلام لشكري اشاغيدن بربرينه
حمله قيلوب جنكه طوردياركه حضرت شير خدا واين عم مصطفى
يعني على المرتضى كرم الله وجهه ورضى الله عنه حضرتلرى درون
دلدن اويله برنعره اوردكه قلعه درونيده اولان كافرلرك
بجه سي يوزي اوزرينه دوشوب جانارى جهنمه كتدي زيرا كيمه
عمرى ايجنده بويله هيبتلو نعره اشتدكارى يوقيدي پس
حضرت على قلعه قپوسنه كلوب ايكى ايله حلقارينه ياپشوب
اويله برصارصدكه قپوك اوستنده كه برج بيقلوب فجه طاش
وكرج دوكلدي شاهنشاه خبر ويردركه قلعه قپوسي قو
پاردي شاهنشاه بوخبردن غايت پريشان اولدي اندن
حصاز اوزرينه چيقوب حضرت على يه يقين كلدي يوفاروده
ايدي يا على ارلك دلاورلك ايسه انجق اولورامما يا على لطف
ايله ايرتده دكين بره امان ويرايرتده اولجق نظر يكه وارم لم
امرك نه ايسه اني ايده لم ديدي پس حضرت على بوسوزي كه خبك
مسانوب جنكدن فراغت كلديكه عسكر اسلامي الوب جادرلرينه
قرارايلديلر چون صباح اولدي شاهنشاه كلوردي نومنتظر
ايكن اخشام اولدي شاهنشاه كلدي صباح اولدك اولكون
ينه اويله زمانده دكين بكلديكه كلديكه اكلديكه حيله ايمش

بسم الله الرحمن الرحيم

راويان اخبار وناقلان آثار شويله روايت ايدرلركه
بدر العالم ولد آدم مفخر موجودات وشفيع امت عرصات
اول صدر صفه صفا واول ماء بدر قبه وفا احمد محمد
عليه الصلوة والسلام مسجد ايحيده مبارك فارقه سين
ويروب اصحاب كرين رضوان الله عليهم اجمعين جمله
قرشوسنده اوتورب مبارك لفظ درر لرك دكلر لردى
كلام منضكره بيورديلركه اى يارانلر رفاچ كوندر سعد
كورنميور حال ندر خبر ويرك ديديلر اصحابدن بريسى يارسول
الله برفاچ كوندر سعد وقاص قرى دلفروزى لوب كوبه كه
ايدى افندمز يارسول الله حالبوكه دونكى كون كوندن برگمى
سؤال ايلدك جواب ايلدك سعد وقاص اندن گلمامش وبو
دكلدر ديو جواب ايلدى ايدن جانب مكرا ولديه دن جيقمش
واويله نمازى وقشنده برچشمه سارة كلوب هوادخى اسى ايدى

بسم الله الرحمن الرحيم

راويان اخبار وناقلان آثار شويله روايت ايدركه
بدر العالم ولد آدم مفخر موجودات وشفيع امت عرصات
اول صدر صفه صفا واول ماء بدر قبه وفا احمد محمد
عليه الصلوة والسلام مسجد ايحيده مبارك فارقه سين
ويروب اصحاب كرين رضوان الله عليهم اجمعين جمله
قرشوسنده اوتورب مبارك لفظ درر لرك دكلر لردى
كلام منضكره بيورديلركه اى يارانلر رفاچ كوندر سعد
كورنميور حال ندر خبر ويرك ديديلر اصحابدن بريسى يارسول
الله برفاچ كوندر سعد وقاص قرى دلفروزى لوب كوبه كه
ايدى افندمز يارسول الله حالبوكه دونكى كون كوندن برگمى
سؤال ايلدك جواب ايلدك سعد وقاص اندن گلمامش وبو
دكلدر ديو جواب ايلدى ايدن جانب مكرا ولديه دن جيقمش
واويله نمازى وقشنده برچشمه سارة كلوب هوادخى اسى ايدى

RARIA TOLGA

عمر رضی اللہ عنہ
ابوبکر رضی اللہ عنہ
علی رضی اللہ عنہ
عثمان رضی اللہ عنہ
اشبو کتابدہ
سکز غزوات جمیع
اولمشدر
ترتیب اولمشدر

Büyüyenay Kitapları

Düşünce

Yüce Hedefler Kitabı - Mâverdî
Ahlâk Eğitimi/Tehzîbu'l-Ahlâk İbn Miskeveyh
Hayat Nedir? - Mehmed Ali Aynî
Ahlâk Dersleri - Mehmed Ali Aynî
Hz. Ali'den Hikmetli Sözler/Makâlât-ı Hikemiyye - İbrahim Edhem Giridî
İbn Sina Kitabı - Şerafeddin Yaltkaya Hayatı-Risaleleri-Şiirleri
Sicilya Cevapları - İbn Seb'in
Hayy İbni Yakzan-Keşifler / İbn Sina

Tasavvuf

Çıktım Erik Dalına - Niyazi Mısrî İsmail Hakkı Bursevî / Şeyhzâde
Dar Geçitleri Aşmak-Ubeydiye Risalesi - Ali Behcet Efendi
Noktanın Sırrı-Noktatü'l Beyan Muhammed Nûrû'l-Arabî
Şeyh-i Ekber'i Niçin Severim? Mehmed Ali Aynî
Keşif Günlüğü / Vâkıât Hüseyin Vassaf
Mesnevi'nin Ruhu İsmail Hakkı Bursevî
Âlimleri Zorlukları ve Erenlerin Edepleri - Selim Divane
Pendnâme-i Attâr Şerhi Mehmed Murad Nakşibendî
Sohbetnâme/Biatnâme/Devre-i Arşiyye - Sunullah Gaybî
Damla ve Deniz - H. Rahmi Yananlı
Hakikat ve İnsan - Risaleler Muhammed Nûrû'l-Arabî
Rufâî Hikmetleri - Muallim Naci
Çalab'ım Bir Şâr Yaratmış İsmail Hakkı Bursevî
Ârifîlerin Delili... Bürhanü'l-Ârifîn... Selim Divâne El-Kırımî
Nefsin Şehirleri/Risâle-i Mahbûb Muhammed Sâdık
Vâridat ve Şerhi - Şeyh Bedreddin
Nefsin Şehirleri - Risâle-i Mahbûb Muhammed Sâdık
Şeyh Bedreddin'in Vâridat Tercümesi ve Şerhi Musa Kazım Efendi ve Muhammed Nûr'ûl Arabî'den
Yol Ahlâkı - Âdâbü'l-Mürîdîn Ebu'n-Necîb Sühreverdî
İslâm Sûfîleri - The Mystics Of Islam Reynold A. Nicholson
İyilerin Dalgalı Denizlerden Çıkardığı İnciler - Cevâhirü'l-Ebrâr min Envâc-ı Bihâr / Hazînî
İyilerin Halleri ve Makamları Makâmâtu Hâlât-ı Evliyâ'ullahi Te'âlâ
Terbiyenâme - Risâle-i Terbiyenâme Muhammed Sadık
Nefs Bilgisi - Risâle-i Ma'rifetü'n-Nefs Muhammed Sadık

Edebiyat

Ferec Ba'de'ş-Şidde Hikâyeleri Güçlükten Kolaylığa Kederden Sevince
Süheylî'den Duyulmadık Hikâyeler Süheylî Ahmed İbni Hemdem
Pendnâme Diyarbekirli Ahmed Mürşidî
Rind ile Zâhid-Sıhhat ile Maraz Fuzûlî
Sırlar Kitabı / Râznâme Gülşenî-i Sarûhânî
Yedi Sûret / Heft Peyker Genceli Nizamî
Salâmân ve Absâl - Lâmi'î Çelebi
A'mâk-ı Hayâl -Râcî'nin Hâtıraları Filibeli Ahmed Hilmi
Kâmilü'l-Kelâm
Örnek Metinler - Mücahit Kaçar
Rüzgârın Söyledikleri Hikâye-i Şabur Çelebi
Kahraman Katil Tercüme-i Kahraman Katil

Eskilerden Birkaç Şair
Kudemâdan Birkaç Şâir
Recâî-zâde Mahmud Ekrem
Delilerin Aynası - Mir'ât-ı Cünûn
Yenişehirli Avni
Kültürler Kavşağında Edebiyat ve Hikmet
Muallim Naci
Hazreti Ali Cenkleri

Çağdaş Edebiyat

Yağ Sevgili Yürek
Kâmil Doruk
Sen de Rivayet Etsen..
Yurdagül Mehmedoğlu
Sil Pasını Gönlünün
Kâmil Doruk

Sanat

Menakıb-ı Hünerveran
Gelibolulu Mustafa Âlî

Araştırma - İnceleme

Kitap - Necib Asım
Nasreddin Hoca Lâtifeleri
Seyyid Burhaneddin Çelebi
Hankahlar Tarihi - Muhsin Keyanî
Taşlıcalı Yahyâ Beğ'in Şehzâde
Mustafa Mersiyesi yahut Kanunî
Hicviyesi / Ahmet Atillâ Şentürk

Hatırat

İstiklal Mahkemesi Hatıraları
Tâhirü'l-Mevlevî
Cahit Zarifoğlu'yla Yedi Yıl
Mektuplar-Anılar / Âlim Kahraman

Siyasetnâme

Siyaset Ahlâkı/Tuhfetü'l-Ümerâ ve Minhatü'l-Vüzerâ
Abdüsselâm El-Amasî
Es-Siyasetül Medeniyye veya Mabâdi'ül-Mevcudât - Farabi
Büyüklerin Hazinesi Âlimlerin Mihenk Taşı / Kenzü'l-Küberâ ve Mehekkü'l-Ulemâ
Şeyhoğlu Mustafa
Siyaset Stratejileri
Nehcü's-Sülûk fî Siyaseti'l-Mülûk
Ebü'n-Necîb Şeyzerî
Adaletin Aydınlığında
Gurretü'l Beyzâ - İbn-i Fîrûz
Hükümdarlar Bahçesi
Gülşen-i Mülûk - Pîr Mehmed Za'ifî
Aristoteles'ten Savaş Adabı ve Ahlâkı - Âdâb-ı Harb ve Üslûb-u Ceng
Devletin Ölümsüzlük İksiri
Sülvânü'l-Mutâ' fî Udvâni'l-Etbâ'
İbn Zafer

Tarih

Âlimler ve Sanatkârlar
Ahmed Refik
Meşhur Osmanlı Kumandanları
Ahmed Refik

Biyografi

Büyük Göçmen Kuş Yahya Kemal Beyatlı - Âlim Kahraman
İsmail Hakkı Bursevî
Mehmed Ali Aynî

İletişim

Konuşma Adabı-Âdâb-ı Makâl

Çocuk

Çocuklara Hayat Bilgisi
Terbiyetü'l-Etfal Risalesi
İbrahim Edhem

Psikoloji

Yüzler Hali Söyler
Risâle-i Kiyâset-i Firâset
İlm-i Firâset
Mustafa bin Bâlî

Ve...

Varlığın Sevinci - H. Rahmi Yananlı
Varlığın İncisi- Nur-Nâme
Cafer Iyânî Bey
Peygamberimizin Gazâları
Gazavât-ı Celîle-i Peygamberî
Ahmed Refik
Mevlid Hikâyeleri
Hikâye-i Mevlidi'n-Nebi

BÜYÜYEN
AY
"Karanlık hep vardır,
çabalayan ışıktır."

Hazreti Ali Cenkleri

Hazırlayan: **İsmail Toprak**

Hazreti Ali Cenkleri, medeniyet dünyamızın meydana getirdiği ve adeta değerler dünyamızın bir parçası hâline gelen bir eser. 1950'lere kadar çeşitli varyantlarıyla evlerde, aile meclislerinde, kıraathanelerde ve insanların bir arada bulundukları her ortamda okunan, anlatılan, konuşulan hikâyelerden oluşmaktadır. Bugün yaşları elliyi aşmış herkesin hatıralarında değerli ve özel bir yere sahip olan Cenknâmelerde olağanüstü olaylar yanında güzel ahlâk, erdemler ve insanı yücelten değerler de anlatılmaktadır. Bir ideal sahibi olmak, hangi şartlarda olunursa olunsun kötülükle mücadele etmek, sahip olduklarını paylaşmak, merhamet, doğruluk, mertlik, sadakat, cesaret... velhasıl insanı yücelten birçok vasıf *Hazreti Ali Cenkleri* yoluyla insanımızın ruh ve gönül dünyasını aydınlattı, zenginleştirdi.

Her insanda bulunmasını özlemle isteğimiz safiyet ve samimiyet Cenklerin baş kahramanı Efendimizden başlayarak, Hazreti Ali ve çocukları ve sahabelerde ideal halini bulmakta ve hikâyeler boyunca dalga dalga yayılmakta. Onlar, güzellik ve iyilikle dolu halleriyle, ruhumuza dokuna dokuna safiyet ve samimiyetin eşsiz örneklerini bize yaşatmaktadırlar. Şimdi de adeta realitenin betondan duvarına çarpa çarpa sürdürdüğümüz katılaşmış hayatımıza *Hazreti Ali Cenkleri* adeta akan su gibi,rengiyle ve gıdasıyla samimiyetin sembolü olan süt gibi, geceleyin gökyüzünde bir sevinç nişanesi halinde asılı duran yıldızlar gibi, masumiyetini asla yitirmemiş masmavi gökyüzü gibi yepyeni bir insan bilinci ve taptaze bir bahar iklimi sunmaya hazır bekliyor.

ISBN 978-605-5166-52-6

BÜYÜYEN AY

Büyüyenay: 75
Edebiyat: 19

THG
0359619
CCR

9 786055 166526

buyuyenay.com.tr